

ព្រះ
ព្រ័តបិដកច្បារសី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន
ចតុត្ថកាគ
៧៥

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុកន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

KHUDDAKANIKĀYA

APADĀNA

CATUTTHABHĀGA

75

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសច្ឆរាជាធិបតី ប្តូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសច្ឆរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំឆ្ងាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្តីករិត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាភាពតរៀងទៅ ។

រត្នបទុមធម៌ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

ប្តូរ-ត្រី

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នោះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតន្ត្រីណេណា (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចតុត្ថភាគ

៧៥

ព.ស.២៥០៦

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្តោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ទ្វាចត្តាឡីសមោ ភិទ្ធាលិវត្តោ

បឋមំ ភិទ្ធាលិវត្តោបទានំ

[១] សុមេធា ធាម សម្ពុទ្ធា	អត្តោ ការុណីកោ មុនិ
វិវេកកាមោ លោកត្តោ	ហិមវន្តំ ឧទាតមិ ។
អជ្ឈោតហេត្វា ហិមវន្តំ ^(១)	សុមេធា លោកនាយកោ
បល្ល័ង្កំ អាកុទិក្ខាន	និសីទិ បុរិសាសកោ ^(២) ។
សមាធិំ សោ សមាបន្នោ	សុមេធា លោកនាយកោ
សត្តរត្តិន្ទិរំ ពុទ្ធា	និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។
ខារិកាដំ តហេត្វាន	រណមជ្ឈោតហិ អហំ

១ ឱ. ម. ហិមវំ ។ ២ ឱ. ម. បុរិសុត្តមោ ។

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចតុត្ថភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២

ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន ទី ១

[១] ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមេធជៈ ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រកប
ដោយសេចក្តីករុណា ជាអ្នកប្រាជ្ញ ប្រាថ្នាសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
ព្រះអង្គប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់បានស្តេចចូលទៅ ក្នុងព្រៃ
ហិមពាន្ត ។ ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធជៈ ជា
បុរសដ៏ប្រសើរ លុះទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្តហើយ
គង់ពែនភ្នែន ។ ព្រះពុទ្ធជាលោកនាយក ព្រះនាមសុមេធជៈ
អង្គនោះ ជាបុរសដ៏ប្រសើរ ទ្រង់គង់ចូលសមាធិ អស់ ៧
យប់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំវែកអម្រែកបរិក្ខារ សំដៅចូលទៅរកព្រៃ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តត្ថទ្ធិសាសី សម្ពុទ្ធិំ	ឱយតិណ្ណមនាសវំ ។
សម្ពុទ្ធវិនី កហេត្វាន	សម្ពុទ្ធិត្វាន អស្សមំ
ចតុទណ្ណោ បហេត្វាន	អកាសី មណ្ឌាបំ តទា ។
សាលបុប្ផំ កហេត្វាន	មណ្ឌាបំ ឆានយី អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	អវន្តិ លោកនាយកំ ^(១) ។
យំ វទន្តិ សុមេនោតិ	ភ្ជិវ្យញ្ញំ សុមេធសំ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា	ឥមា កាថា អកាសថ ។
ពុទ្ធស្ស កិរមញ្ញាយ	សព្វេ ទេវា សមាគមំ
អសំសយំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ	ធម្មំ ទេសេតិ ចក្កុមា ។
សុមេនោ នាម សម្ពុទ្ធា	អាហុតីនំ បដិក្កហោ
ទេវសង្ឃេ និសីទិត្វា	ឥមា កាថា អកាសថ ។
យោ មេ សត្តាហំ មណ្ឌាបំ	ធារយី សាលឆាននំ ^(២)
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ	សុណាថ មម កាសតោ ។

១ ឱ. ម. អភិវន្តិ តថាគតំ ។ ២ ឱ. ម. សាលឆានទិកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ហើយឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងព្រៃនោះ ព្រះអង្គមានឱយៈធ្ងន់
 ហើយ មិនមានអាសវៈ ។ ត្រាវនោះ ខ្ញុំកាន់អម្បោសបោស
 អាស្រម ហើយលើកឈើ ៤ កំណាត់ បញ្ឈរធ្វើជាបារាំង ។
 ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកផ្កាឈើប្រក់បារាំង
 ហើយថ្វាយបង្គំព្រះលោកនាយក ។ ពួកជនតែងហៅនូវព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គណា ដែលទ្រង់មានបញ្ញាដូចផែនដី មានបញ្ញាល្អ
 ថាសុមេធាៈ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់គង់ក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយ
 បានសម្តែងតាថា ដូចខាងក្រោមនេះ ។ ពួកទេវតាទាំង
 អស់ បានដឹងព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះពុទ្ធហើយ ក៏មកជួបជុំ
 ប្រាប់គ្នាថា ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមានចក្ខុ នឹងសម្តែង
 ធម៌ដោយតតសង្ស័យ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុមេធាៈ ព្រះ
 អង្គគួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់គង់ក្នុងកណ្តាលពួកទេវតា
 ហើយត្រាស់តាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណា បាំងបារាំងដែលប្រក់ដោយផ្កាឈើ ថ្វាយ
 តថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ តថាគត នឹងសម្តែងសរសើរបុគ្គល
 នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។

បឋមំ ភទ្ទាលិក្ខោបទានំ

ទេវក្ខតោ មនុស្សោ វា	ហោមវណ្ណោ ភវិស្សតិ
បហូតកោតោ ហុត្វាន	កាមភោតី ភវិស្សតិ ។
សង្ខី ^(១) ឆាតសហស្សានិ	សព្វាលដ្ឋារក្ខសិតា
សុវណ្ណកក្ខា មាតង្គា	ហោមកប្បនិវាសសា ។
អារុទ្ឋ្យា តាមណីយេភិ	តោមវដ្ឋុសចាណិភិ
សាយំ ចាតោ ឧបដ្ឋានំ	អាកច្ឆិស្សន្តិមំ នវំ ។
តេហិ ឆាតេហិ បរិវុតោ	រមិស្សតិ អយំ នរោ
សង្ខី អស្សសហស្សានិ	សព្វាលដ្ឋារក្ខសិតា ។
អាជានីយា ច ជាតិយា	សិន្ធុវា សីយពាហនា
អារុទ្ឋ្យា តាមណីយេភិ	ឥន្ទិយាចាបធារិភិ ^(២) ។
បរិវាវេស្សន្តិមំ និច្ចំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សង្ខី រថសហស្សានិ	សព្វាលដ្ឋារក្ខសិតា ។
ទីចា អថោមិ វេយ្យត្សា	សន្ទុទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា
អារុទ្ឋ្យា តាមណីយេភិ	ចាបហត្ថេហិ ចម្មិភិ ^(៣) ។

១ ឱ. សង្ខី ។ ២ ឱ. ឥន្ទិយាចាបធារិភិ ។ ៣ ឱ. ម. វម្មិហិ ។

កត្តាលិក្ខណបទាន ទី ១

បុគ្គលនោះ បើបានកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស នឹងមាន
សម្បុរដូចមាស ជាអ្នកមានភោគៈច្រើន បរិភោគកាមគុណ
ជាប្រក្រតី ។ ដំរី ៦០ ពាន់ ដែលគេស្អិតស្អាង ដោយ
គ្រឿងប្រដាប់ គ្រប់យ៉ាង ជាដំរីមានខ្សែដង្កន់មាស ប្រ-
កបដោយគ្រឿងតាក់តែងក្បាល ជាវិការៈនៃមាស ដែល
ពួកហ្មដំរី មានដៃកាន់លំពែងស្នែងក្របីនិងកង្វេរ ជិះមក
កាន់ទីបម្រើនេះ រាល់ពេលល្ងាចព្រឹក ។ ឯនេះនេះ
នឹងមានពួកដំរីនោះចោមរោម ហើយសប្បាយរីករាយ សេះ
៦០ ពាន់ ដែលគេស្អិតស្អាង ដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់បែប
ជាសេះអាជានេយ្យ និងសេះសិទ្ធិពពឹកំណើត ជាពាហនៈ
ល្បឿន មានពួកនាយសារថី ទ្រទ្រង់នូវខែលនិងធ្នូឡើងជិះ
នឹងចោមរោមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
រថ ៦០ ពាន់ ដែលគេតាក់តែងដោយប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង បិទ
បាំងដោយស្បែកខ្លាដំបងនិងខ្លាធំ គេចង់ល្អហើយលើកទង់
ដ៏យ មានពួកនាយសារថី មានដៃកាន់ធ្នូនិងខែលឡើងជិះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បរិវាសេស្សន្តិមំ និច្ចំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សង្ខី កាមសហស្សានិ	បរិបុណ្ណានិ សព្វសោ ។
បហូតធនធម្មានិ	សុសមិទ្ធានិ សព្វសោ
សទា ចាតុភវិស្សន្តិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ហត្ថី អស្សា រថា បត្ថី	សេនា ច ចតុវង្ខីនី
បរិវាសេស្សន្តិមំ និច្ចំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ ^(១)	ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តំ ច	ទេវរដ្ឋំ ករិស្សតិ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសង្ខយំ ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ	ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. អដ្ឋារសំ កប្បសតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

នឹងចោមរោមបុគ្គលនោះជានិច្ច នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ស្រុកសួយ ៦០ ពាន់ បរិបូណ៌ដោយសព្វគ្រប់ ជាស្រុក
មានទ្រព្យនិងស្រូវជាច្រើន ជារបស់សម្រេចល្អ ដោយ
ប្រការទាំងពួង នឹងកើតមានប្រាក់ដសព្វកាល នេះជាផល
នៃពុទ្ធបូជា ។ សេនាមានអង្គ ៤ គឺ ដំរី សេះ រថ ពល
ថ្មើរជើង នឹងមកចោមរោមបុគ្គលនេះជានិច្ច នេះជាផលនៃ
ពុទ្ធបូជា ។ បុគ្គលនោះ នឹងរីករាយ ក្នុងទេវលោក អស់
១.៨០០ កប្បុរ នឹងបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ១ ពាន់
ដង ។ នឹងសោយទេវរាជ្យ អស់ ៣ រយដង នឹងសោយ
បទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ កន្លងទៅ
៣០ ពាន់កប្បុរ នឹងមានព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម កើត
ក្នុងត្រកូល នៃព្រះបាទឱក្កាករាជ ត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។
(ព្រះសុមេធសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា) ខ្ញុំនឹងបានទទួលមត់កក្នុង
ធម៌ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ របស់ព្រះសាស្តានោះ
ជាបុគ្គលកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ឥតមានអាសវៈ ។

បឋម ភទ្ទាលិត្តោបទានំ

តិសកប្បសហស្សម្ហិ	អន្ទសំ លោកនាយកំ
ឯត្តន្តរំ ឧទានាយ	កវេសី អមតំ បទំ ។
លាភា មយ្ហំ សុលទ្ធិំ មេ	យមហំ ញាមិ សាសនំ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ	នមោ តេ បុរិសុត្តម
ញាណំ បដិកិត្តត្វាន ^(១)	បត្តោម្ហិ អមតំ ^(២) បទំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ	នេវត្តំ អថ មាណសំ
សព្វត្ថ សុខិតោ ហោមិ	ផលម្មេ ញាណាភិក្ខុនេ ។
ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតី ភវោ
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ម. តវ ញាណំ បកិត្តត្វា ។ ២ ឱ. ម. អចលំ ។

ភទ្ទាលិក្ខេរាបទាន ទី ១

ក្នុងរវាង ៣០ ពាន់កប្ប ខ្ញុំបានឃើញព្រះលោកនាយក
 អាស្រ័យនូវចន្លោះនេះ ហើយស្វះស្វែងរក នូវអមតបទ គឺ
 និព្វាន ។ ខ្ញុំឈ្មោះថាមានលោកហើយ អត្តភាពជាមនុស្ស
 ឈ្មោះថាខ្ញុំបានល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានដឹង នូវពាក្យប្រៀន
 ប្រដៅ នៃព្រះពុទ្ធ វិជ្ជាបី ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ
 ពាក្យប្រៀនប្រដៅ របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។
 បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះ
 ព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការ
 ចំពោះព្រះអង្គ លុះខ្ញុំពោលសរសើរ ចំពោះព្រះញាណរួច
 ហើយ ក៏បានដល់នូវអមតបទ គឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំចូលទៅកើត
 ក្នុងកំណើតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំរមែង
 បានសេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលរបស់ខ្ញុំ ក្នុង
 ការពោលសរសើរញាណ ។ នេះរាងកាយជាខាងក្រោយ
 បំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
 មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវចំណង ។

៦

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ភទ្ទាលិ ថេរោ ឥមា
 តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ភទ្ទាលិត្ថេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទុតិយំ ឯកច្ចត្តិយត្ថេរាបទានំ

[២] ចន្ទភាតានទីតិវេ អស្សមោ សុកតោ មម
 សុសុទ្ធបុទ្ធិនាគិណ្ណោ បណ្ណសាលា សុមាបិត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់
 ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំ
 មកក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អបំផុត វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភទ្ទាលិត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភទ្ទាលិត្តេរាបទាន ។

ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានទី ២

[២] ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមដ៏ល្អ ចាក់ដីខ្សាច់ដ៏ស្អាត ហើយ
 សាងបណ្ណសាលា យ៉ាងល្អ ទៀបឆ្នេរស្ទឹងចន្ទភាគា ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទានំ

ឧត្តានកូលា នទិកា	សុបតិត្តា មនោរមា
មច្ឆកច្ឆបសម្បជ្ជា	សុំសុមារទិសេវិតា ។
អច្ឆា មយ្ហរទីបី ច	ករវិកា ច សាលិកា
កុដ្ឋន្តិ សព្វទា ឯតេ	សោភយន្តា មមស្សមំ ។
កោតិលា មញ្ចុកាណី ច	ហំសា ច មធុរស្សរា
អភិកុដ្ឋន្តិ តេ តត្ថ	សោភយន្តា មមស្សមំ ។
សីហា ព្យក្សា រាហា ច	ពកាកោកតរច្ឆយោ
កិរិទុក្ខម្ហិ ^(១) ជាទេន្តិ	សោភយន្តា មមស្សមំ ។
ឯណិមិតា ច សរកា	កេរណ្ណា ^(២) សូករា ពហូ
កិរិទុក្ខម្ហិ ជាទេន្តិ	សោភយន្តា មមស្សមំ ។
ឧទ្ធាលកា ច ចម្បកា	ចាជលី សិទ្ធិរិកា
អធិមុត្តា ^(៣) អសោកា ច	សោភយន្តា មមស្សមំ ^(៤) ។

១ ឱ. គិរិទុក្ខំបិ ។ ២ ភេទន្តា ។ ៣ ឱ. អតិមុត្តា ។ ៤ ឱ. បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ ។ ម.
សោភយន្តិ មមស្សមំ ។

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី២

ស្ទឹង (នោះ) មានប្រាំងទាប មានកំពង់រាបស្មើ ជាទីរីក-
 រាយនៃចិត្ត បរិបូណ៌ដោយសត្វត្រី និងអណ្តើក មានសត្វ
 ក្រពើនៅអាស្រ័យ ។ ពួកសត្វខ្លាឃ្មុំ ក្លោក ខ្លាដំបង ករវឹក
 និងសាលិកា តែងបន្លឺសំឡេង សព្វ ។ កាល សត្វទាំងនុ៎ះ
 ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកតារាវី មានសំឡេងពីរោះ
 និងហង្សមានសូរសព្ទពីរោះ តែងយំឆ្លើយឆ្លងគ្នា (សព្វ ។
 កាល) សត្វទាំងនុ៎ះ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ក្នុងទីនោះ ។
 ពួកសីហាៈ ខ្លាធំ ជ្រូក កុក ថ្លៃព្រៃ និងខ្វារខិន តែង
 បន្លឺសំឡេងក្បែរជ្រោះភ្នំ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួក
 ម្រឹគទ្រាយ ម្រឹគខ្នង ចចក និងជ្រូកជាច្រើន តែងបន្លឺ
 សំឡេងក្បែរជ្រោះភ្នំ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើម
 រាជព្រឹក្ស ដើមចម្ប៉ា ដើមជ្រូង ដើមឈើភ្លើង ដើម
 រំដួល និងដើមអសោក ក៏ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អង្កោលា យូចិកា ចេវ សត្តបណ្ណា ពិម្ពិជាលិកា^(១)
 កណិកា កណិកាវា ច^(២) បុប្ផន្តិ មម អស្សមេ^(៣) ។
 នាតា សាលា ច សលទ្ធា បុណ្ណារិកេត្ត បុប្ផិតា
 ទិញា កន្ធា សម្បវន្តា សោកន្តិ មម អស្សមេ^(៤) ។
 អស្សដ្ឋា អសនា ចេត្ត^(៥) មហានាមា ច បុប្ផិតា
 សាលា^(៦) ច កង្កុបុត្តា ច សោកន្តិ មម អស្សមេ ។
 អម្ពា ជម្ព ច តិលកា ដីថា ច សាលកល្យាណី
 ទិញា កន្ធា សម្បវន្តា សោកយន្តិ មមស្សមំ ។
 អសោកា ច កបិដ្ឋា ច ភកិទិមាលា ច បុប្ផិតា
 ទិញា កន្ធា សម្បវន្តា សោកយន្តិ មមស្សមំ ។
 កទម្ពា កទលី ចេវ ឥសិមុត្តា ច ពោបិតា
 ជុវំ ផលានិ ជាវន្តិ សោកយន្តិ មមស្សមំ ។

១ ម. សត្តលិពិម្ពិជាលិកា ។ ២ ឱ. កណ្ឌិកា កណ្ឌិកាវា ច ។ ម. កណ្ឌិកាវា ច បុប្ផន្តិ ។ ៣ ម. សោកយន្តា មមស្សមំ ។ ៤ ម. សោកយន្តិ មមស្សមំ ។ ៥ ម. អដ្ឋនា អសនាចេត្ត ។ ៦ ម. ផលា ច ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកដើមអង្កោល ដើមយុថ្កា ដើមសត្តបាណាំ ដើមបាស
 ដើមកុន្ទិ-ស និងដើមកណិការ បញ្ចេញផ្កាក្បែរអាស្រមរបស់
 ខ្ញុំ ។ ពួកដើមខ្នឹង ដើមរាំងក្នុង ដើមស្រល់ និងដើមស្វាយ
 ស មានផ្ការីកនៅក្នុងទីនោះ ក្លិនជាទិព្វសាយកាយ ធ្វើអា-
 ស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមពោធិ ដើមធ្នង់ ដើមជន្ទាត់-
 ដៃ ដើមរាំងក្នុង និងដើមផ្កាថ្កៅ មានផ្ការីក ធ្វើអាស្រមរបស់
 ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមស្វាយ ដើមព្រីង ដើមដង្ហៀបក្តាម
 ដើមរាំងអន្ទក់ និងដើមភ្លៅនាង ក្លិនជាទិព្វក្រអូបសាយ
 កាយ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមអសោក ដើម
 ខ្ចិត ដើមនួនស្រី មានផ្ការីក ក្លិនជាទិព្វសាយកាយ ធ្វើអា-
 ស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ដើមក្នុង ដើមចេក ដើមសណ្តែកព្រៃ
 ដែលគេដាំ ទ្រទ្រង់ផ្ទៃជានិច្ច ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

ហរីតកា អាមលកា	អម្ពា ជម្ពូ វិភេទកា
កោលា ភល្លាតកា ពេល្លា	ដលីនោ មម អស្សមេ ។
អវិទូរេ ចោក្ខរណី	សុបតិត្តា មនោរមា
មជ្ឈាលកេហិ សញ្ញា	បទុមុប្បលកេហិ ច ។
កត្តំ កណ្ណានិ បទុមា	អញ្ញោ បុប្ផនិ កេសរី
ឱបត្តកណ្ណិកា ចេវ	បុប្ផនិ មម អស្សមេ ។
ចាបីនា ចារុសា មច្ឆា	វលជា មុញ្ញោហិតា
អច្ឆោទកម្មិ វិចរំ	សោកយន្តិ មមស្សមំ ។
នយិតា អម្ពកន្តិ ច	អនុកុលេ ច កេតកា
ទិញា កន្ធា សម្បវន្តា	សោកយន្តិ មមស្សមំ ។
មធុកីសេហិ សវន្តិ	ឱវសប្បិមុណ្ណាលិកិ
ទិញា កន្ធា សម្បវន្តា	សោកយន្តិ មមស្សមំ ។

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី ២

ពួកដើមសម័ ដើមកន្ទួតព្រៃ ដើមស្វាយ ដើមព្រីង ដើម
 សម័ពិភេទក៍ ដើមក្របៅ ដើមរាក់ខ្មៅ ដើមញ្ជៅ មាន
 ផ្លែ ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ នៅទីជិតស្រះបោក្ខរណី មាន
 កំពង់រាបស្មើ ជាទីរីករាយចិត្ត ដ៏ដេរដាសដោយលំចង់
 ផ្កាឈូក និងផ្កាឧប្បល ។ ពួកដើមឈូក កំពុងចាប់ផ្តើម
 (នោប) ពួកដើមឈើ មានកេសរងទៀត ។ បញ្ចេញផ្កា
 រីក មានទង ដើមកណ្តិកាមានស្លឹកជ្រុះ បញ្ចេញផ្កា នៅ
 ទៀបអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកត្រីស្វាត ត្រីក្បក ត្រីក្រាញ់
 ត្រីសណ្តាយ និងត្រីឆ្អិន កំពុងត្រាច់ទៅមក ក្នុងទឹកថ្លា
 ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកដើមនយិតាព្រឹក្ស ដើម
 ស្វាយក្រអូប ដើមកាកេត មាននៅទៀបលំដាប់ប្រាំង ក្លិន
 ជាទិព្វសាយកាយទៅ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ក្លិនជា
 ទិព្វសាយកាយ ហូរចេញមកពីក្រអៅឈូក និងមើមឈូក
 ដូចទឹកដោះរាវ និងទឹកដោះថ្លា ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បុណ្ណិយា សោភណា តត្ថ	អាភិណ្ណា ជលសេវិតា
ឌីបុត្តា បុប្ផិតា សេតា	សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
ជដាការភរិតា ^(១) ច ^(២)	អជិនុត្តរវាសិនោ
វាកចិរេធរា សព្វេ	សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
យុគមត្តមបេក្ខន្តា ^(៣)	និបកា សន្តវត្តិនោ
កាមភោគេ ^(៤) អនបេក្ខា	វសន្តិ មម អស្សមេ ។
បរុទ្ធកច្ឆនខលោមា	បដ្ឋន្តា រជស្សិរា
រដោជលុធរា សព្វេ	វសន្តិ មម អស្សមេ ។
អភិញ្ញាចារមិប្បត្តា	អន្តលិក្ខេ ចរាវ តេ
ឧត្តច្ឆន្តា នកំ ឯតេ	សោភយន្តិ មមស្សមំ ។
តេហិ សិស្សេហិ បរិរុតោ	វសាមិ បរេនេ តទា
វត្តិជ្ជិវំ ន ជាធាមិ	ឈានវតិសមប្បិរោ ^(៥) ។

១ ឱ. ឯត្តន្តរេ តេតីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ជដាការេន ភរិតា ។ ៣ ឱ. យុគមត្តំ បេក្ខ-
មាណា ។ ៤ ម. កាមភោគេ ។ ៥ ឱ. ម. សទា ឈានសមប្បិរោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ផ្នែកខ្សាច់ដីល្អដេរដាស ជ្រួតជ្រាបដោយទឹកក្នុងទីនោះ និង
ដើមសេតព្រឹក្ស មានផ្ការោយចុះក៏ផ្ការីក ធ្វើអាស្រមរបស់
ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ ពួកតាបសទាំងអស់ ពេញទៅដោយការៈ
គឺផ្លូវសក់ ស្ងៀកសំពត់ស្បែកខ្លា ទាំងទ្រទ្រង់នូវសំពត់
សំបកឈើ ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ (ពួកតាបសទាំង
នោះ) ក្រឡេកមើលប្រមាណមួយជួរនឹម ជាបុគ្គលមាន
បញ្ញាចាស់ មានកិរិយាប្រព្រឹត្តដ៏ស្ងប់ស្ងាត់ជាប្រក្រតី មិន
មានសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងការជាប់ចំពាក់ដោយកាម នៅក្នុង
អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួកតាបសទាំងអស់នោះ មានក្រចកនិង
រោមភ្លៀកដុះវែង ។ មានមន្ទិលធ្មេញ មានធ្នូលីលើក្បាល
ទ្រទ្រង់នូវធ្នូលីនិងក្តែល នៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ពួក
តាបសទាំងនោះ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី សុទ្ធតែត្រាច់ទៅ
ពូជ័អាកាសបាន តាបសទាំងនុ៎ះ ហោះទៅកាន់អាកាស
ធ្វើអាស្រមរបស់ខ្ញុំឲ្យល្អ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំមានពួកសិស្សទាំង
នោះ ចោមរោមជាបរិវារ នៅក្នុងព្រៃធំ ឆ្នែតស្តប់ស្តល់
ដោយសេចក្តីរីករាយ ក្នុងឈាន ឥតដឹងយប់និងថ្ងៃ ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទានំ

ភក្កវា តម្កិ សមយេ	អត្តទស្សី មហាមុនិ
តមន្តការំ ជាសេន្តោ	ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
អថ អញ្ញតរោ សិស្សោ	អាភញ្ញិ មម សន្តិកេ
មន្តេ អន្លេតុកាមោ សោ	ធន្យជ្ជំ នាម លក្ខណំ ។
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	អត្តទស្សី មហាមុនិ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ	ទេសេសិ ^(១) អមតំ បទំ ។
តុដ្ឋហន្តោ បមុនិតោ	ធម្មន្តរកណាសយោ ^(២)
អស្សមា អភិទិត្តម្ម	ឥទំ វចនមព្រី ។
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	ទ្ធវត្តិសវរលក្ខណោ
ឯថ សព្វេ កមិស្សាម	សម្មាសម្ពុទ្ធសន្តិកេ
ឱវាទបដិការា តេ	សទ្ធម្មេ ចារមី កតា
សាធុតិ សម្បជ្ជិច្ឆិសុ	ឧត្តមត្ថំ កវេសកា ។

១ ឱ. ម. ទេសេតិ ។ ២ ឱ. ធម្មន្តរកតាសិយោ ។

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី ២

សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញធំ ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់កម្ចាត់បង់
 នូវងងឹតអន្ធការ ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងលោក ។ គ្រានោះ
 មានសិស្សមួយរូប ចូលមកក្នុងសម្ពាស្ត្រខ្ញុំ សិស្សនោះមាន
 ប្រាជ្ញានឹងរៀន នូវមន្តទាំងឡាយ ឈ្មោះឆឡង្គលក្ខណៈ ។
 ព្រះពុទ្ធព្រះនាមអត្តទស្សី ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ប្រសើរផុត ទ្រង់
 កើតឡើងក្នុងលោក កំពុងប្រកាស នូវសច្ចៈ ៤ ហើយ
 សម្តែងនូវអមតបទគឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរស្រស់
 ស្រាយរីករាយ ជាទីអាស្រ័យនៅ នៃពួកអ្នកមានចិត្តជាធម៌
 បានចេញអំពីអាស្រម ហើយពោលពាក្យនេះថា ព្រះពុទ្ធ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងលោក ទ្រង់មានលក្ខណៈដ៏សំខាន់
 ៣២ ប្រការ ដូច្នោះ អ្នករាល់គ្នាចូរមក យើងនឹងទៅក្នុង
 សម្ពាស្ត្រនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ពួកតាបសទាំងនោះ ជា
 អ្នកធ្វើតាមឱវាទខ្ញុំ ដល់នូវបារមីក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ជាអ្នកស្វែង
 រក នូវប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ បានទទួលថាសាធុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ជជាការករិតា តេ	អធិនុត្តរវាសិនោ
ឧត្តមត្ថំ កវេសន្តា	និក្ខមីសុ វេនា តទា ។
ភកវា តម្ហិ សមយេ	អត្តទស្សី មហាយសោ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ	ទេសេសិ អមតំ បទំ ។
សេតច្ចត្ថំ កហេត្វាន	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ធារយី
ឯកាហំ ធារយិត្វាន	ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវុទ្ធិហំ ។
អត្តទស្សី តុ ភកវា	លោកដេដ្ឋោ នវាសកោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា	ឥមា កាថា អកាសថ ។
យោ មេ ឆត្តមធារេសិ	បសន្នោ សេហិ ចាណិភិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ	សុណាថ មម កាសតោ ។
ឥមស្ស ជាយមាទស្ស	ទេវត្តេ អថ មាទុសេ
ធារិស្សន្តិ សទា ឆត្ថំ	ឆត្តទានស្សីទំ ផលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកតាបសទាំងនោះ សឹងពេញទៅដោយការៈ គឺផ្លូវសក់
 ស្ងៀកពាក់ស្បែកខ្លា កំពុងស្វែងរកប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ចេញ
 ចាកព្រៃ ក្នុងកាលនោះ ។ គាប់ជួនសម័យនោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ព្រះអង្គមានយសធំ កំពុង
 ប្រកាសសច្ចៈ ៤ សម្តែងនូវអមតបទ គឺនិព្វាន ។ ខ្ញុំបាន
 កាន់ស្មេតធ្មត់ បាំងថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ លុះបាំងថ្វាយ
 អស់មួយថ្ងៃហើយ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ចំណែក
 ខាងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ទ្រង់ជាច្បងក្នុង
 លោក ជានរៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់គង់ក្នុងពួកភិក្ខុ ហើយត្រាស់
 នូវតាទាំងនេះថា

បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា បានបាំងធ្មត់ថ្វាយតថាគត
 ដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគត នឹងសរសើរបុគ្គលនោះ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។ បុគ្គលនេះ
 កាលកើតជាទេវតា ឬកើតជាមនុស្ស ពួកជននឹងបាំងធ្មត់
 ឲ្យ សព្វ ។ កាល នេះជាផល នៃការថ្វាយធ្មត់ ។

ទុតិយំ ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទានំ

សត្តសត្តតិកប្បាជិ	ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ។
សត្តសត្តតិក្ខត្តញ្ច	ទេវរដ្ឋំ ភវិស្សតិ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	កោតមោ សក្យបុដ្ឋវោ
តមន្តការំ ជាសេន្តោ	ឧបដ្ឋិស្សតិ ចក្កុមា ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	និព្វាយិស្សតិនាសវោ ^(១) ។
យតោ អហំ កម្មមកំ	ឆត្តំ ពុទ្ធស្ស ធារយី
ឯត្តន្តវេ ន ជាតាមិ	សេតច្ឆត្តំ អធារិតំ ។
ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឆត្តធារណាមជ្ជាសិ	មត្តកេ និច្ចកាលិកំ ។

១ ម. វិហរិស្សតិនាសវោ ។

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី ២

បុគ្គលនោះ នឹងរីករាយ ក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ កប្ប
 នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ១.០០០ ដង ។ ម្យ៉ាងទៀត
 បុគ្គលនោះ នឹងបានសោយទេវរាជ្យ ជាស្តេចនៃទេវតា
 អស់ ៧៧ ដង នឹងសោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់
 បានមួយអស្ចេយ្យជាតិ ។ កន្លងទៅ ១.៨០០ កប្ប ព្រះ
 ពុទ្ធព្រះនាមគោតម ជាសាក្យដ៏ប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គមាន
 បញ្ញាចក្ក ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវឯងធិតអន្ធការ នឹងកើតឡើង ។
 បុគ្គលនោះ នឹងបានទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះពុទ្ធអង្គ
 នោះ ជាឱវសដែលធម៌និម្មិតហើយ កំណត់ដឹងនូវអាសវៈ
 ទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

កាលណា ខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម គឺបាំងច្រើនយូរព្រះ
 ពុទ្ធ ក្នុងចន្លោះនេះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ស្លេតច្រើន ដែល
 គេមិនបាំងឲ្យខ្ញុំឡើយ ។ នេះរាងកាយ ជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ
 ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ចំណែកការបាំង
 ច្រើនលើក្បាល អស់កាលជានិច្ច មានដរាបដល់ថ្ងៃនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អហោ មេ សុកតំ កម្មំ អត្ថទស្សីស្ស តាទិដោ
សញ្ញាសវបរិក្ខិណោ^(១) នត្ថិទានិ បុណព្ពវោ ។

កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាភតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកច្ឆតិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឯកច្ឆតិយក្កេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ សញ្ញាសវា បរិក្ខិណាតិ សុនិក្ខិត្តតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱហ្មុំ! អំពើល្អខ្ញុំធ្វើដោយប្រពៃហើយ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះ
 នាមអត្តទស្សី ព្រះអង្គប្រកបដោយតាទិគុណ ខ្ញុំមានអាសវៈ
 ទាំងពួង អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀត
 ឡើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលីងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 មិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដំប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ
 ជាដំណើរល្អហ្មុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយលំដាប់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើតាមរួចហើយ ។ បដិ-
 សម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិ
 ហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកច្ឆត្តិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ តិណសូលកតាទនិយត្ថេរាបទានំ

[៣] ជាតិជវញ្ច មរណំ	បច្ចុវេក្ខី អហំ តទា
ឯកកោ អភិជិត្តម្ម	បព្វជី អនតារិយំ ។
ចរមាណោ អនុបុព្វេន	កង្កាតិវំ ឧចាតមី
តត្តទ្ធសាសី បឋវី	កង្កាតិវេ សប្បុណ្ណកំ ^(១) ។
អស្សមំ តត្ត មាបេត្វា	វេសាមិ មម អស្សមេ ^(២)
សុកតោ ចង្កៀមោ មយ្ហំ	នាណទិជកណាយុតោ ។
មមំ ឧបេន្តិ ច សត្តា	កុដ្ឋន្តិ ច មនោហារំ ^(៣)
រម្មមាណោ សហ តេហិ	វេសាមិ អស្សមេ អហំ ។
មម អស្សមសាមន្តា	មិករាជា ចតុក្កមោ
អាសយា អភិជិត្តម្ម	កង្កិ សោ អសនី វិយ ។
នទិតេ មិករាជេ ច	ហាសោ មេ ឧបបជ្ជថ
មិករាជំ កវេសន្តោ	អទ្ធសំ លោកនាយកំ ។

១ ឱ. សុប្បុណ្ណកំ ។ ម. សមុន្តតំ ។ ២ ឱ. ម. វេសាមិ អស្សមេ អហំ ។ ៣ ឱ. មមុ-
បេន្តិ ច វិស្សដ្ឋា កុដ្ឋន្តិ ច មនោហារំ ។ ម. មំ ឧបេន្តិ ច វិស្សដ្ឋា កុដ្ឋន្តិ ច មនោហារំ ។

តិណសូលកតាទនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៣] កាលនោះ ខ្ញុំបានពិចារណានូវជាតិជរាទិដ្ឋមរណៈ
ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ កាល
ខ្ញុំសញ្ជូរទៅតាមលំដាប់ បានចូលទៅកាន់ឆ្នេរនៃទន្លេគង្គា
ក៏ឃើញផែនដីដុះពេញស្មើ នៅទៀបឆ្នេរទន្លេគង្គានោះ ។
ខ្ញុំបានសាងអាស្រមត្រង់ទីនោះ ហើយនៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ
ទីចង្រ្កមដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ សឹងប្រកបដោយពួកសត្វ
ស្វាបផ្សេង ។ ។ ពួកសត្វតែងចូលមកជិតខ្ញុំផង បន្លឺសំឡេង
គួរឲ្យចាប់ចិត្តផង ខ្ញុំត្រេកអររីករាយ ជាមួយនឹងសត្វទាំង
នោះ ហើយនៅក្នុងអាស្រម ។ ស្តេចម្រឹគមានជើង ៤ នៅ
ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ស្តេចម្រឹគនោះ តែងចេញអំពីលំនៅ
មកស្រែកគំរាមដូចជារន្ទះ ។ កាលស្តេចម្រឹគបន្លឺសំឡេង
ឡើង ខ្ញុំក៏មានសេចក្តីរីករាយកើតឡើង ខ្ញុំកំពុងស្វែង
រកស្តេចម្រឹគ ស្រាប់តែប្រទះឃើញព្រះលោកនាយក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទិស្វាធាហំ ទេវទេវំ	តិស្សំ លោកត្តនាយកំ
ហធឿ ហធូន ចិត្តេន	បូជយី ឆាតកេសរំ ។
ឧត្តច្ឆន្តំ សុរិយំ	សាលរាជំ បុប្ផិតំ
ឱសធីរ ^(១) វិរោចន្តំ	សន្តរី លោកនាយកំ ។
តវ ញ្ញាលោន សព្វញ្ញ	ដោតេសិ ^(២) មំ សទេវកំ
តុរំ អារាធយិត្វាន	ជាតិយា បរិមុច្ឆរេ ។
អទស្សនេន សព្វញ្ញ-	ពុទ្ធានំ សព្វទស្សិនំ
បតន្តិរិចិទិរយំ	រាគទោសេហិ ឱត្តដ្ឋា ^(៣) ។
តវ ទស្សនមាភម្ម	សព្វញ្ញលោកនាយកំ
បមុច្ឆន្តិ ភវា សព្វេ	ផុសន្តិ អមតំ បទំ ។

១ ឱ. ម. ឱសធីរ ។ ២ ម. មោចេសិ ។ ៣ ឱ. ម. ឱដុដា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

លុះខ្ញុំឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជាទេវតាក្រៃលែង
 ជាងទេវតា ជានាយកប្រសើរ របស់សត្វលោកហើយ ខ្ញុំ
 មានចិត្តត្រេកអររីករាយ បានបូជាភេសជ្ជាខ្លីង ។ ខ្ញុំសរសើរ
 ព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គកំពុងរុងរឿង ដូចជាព្រះអាទិត្យ
 កាលរះឡើង ឬដូចជាស្តេចឈឺមានផ្ការីក ពុំនោះសោត
 ដូចជាផ្កាយព្រឹកថា បពិត្រព្រះសព្វញ្ញ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើខ្ញុំ
 ព្រមទាំងទេវតាឲ្យរុងរឿង ដោយញាណរបស់ព្រះអង្គ ពួក
 ជនបានធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យត្រេកអរហើយ រមែងរួចចាកជាតិ ។
 ពួកជនដែលត្រូវរាគៈនិងទោសៈ គ្របសង្កត់ហើយ រមែង
 ធ្លាក់ចុះក្នុងអវិចិនរក ព្រោះកិរិយាមិនឃើញ នូវព្រះសព្វញ្ញ-
 ពុទ្ធ ទ្រង់ឃើញហេតុទាំងពួង ។ ពួកសត្វទាំងអស់ រួច
 ស្រឡះចាកភព ពាល់ត្រូវនូវអមតបទគឺព្រះនិព្វាន ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវការឃើញព្រះអង្គ ជាសព្វញ្ញលោកនាយក ។

តតិយំ តិណសូលកនាទនិយត្តោបទានំ

យទា ពុទ្ធា ចក្កមន្តោ	ឧប្បជ្ជន្តិ បក្កដ្ឋរា
កិលេសេ ឈាបយិត្វាន	អាណោកំ ទស្សយន្តិតេ ។
កិត្តយិត្វាន សម្ពុទ្ធំ	តិស្សំ លោកក្កនាយកំ
ហដ្ឋោ ហដ្ឋេន ចិត្តេន	តិណសូលំ អប្បជយី ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	តិស្សោ លោកក្កនាយកោ
សកាសនេ និសីទិត្វា	ឥមា កាថា អកាសថ ។
យោ មំ ^(១) បុប្ផេហិ នាទេសិ	បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ	សុណាថ មម កាសតោ ។
បញ្ចវិសតិក្ខត្តញ្ច ^(២)	ទេវេជ្ជំ កវិស្សតិ
បញ្ចសត្តតិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ កវិស្សតិ ។

១ ម. មេ ។ ២ ឱ. ម. បញ្ចវិសតិក្ខត្តំ សោ ។

តិណសូលកនាទនិយត្តោបទាន ទី ៣

កាលណា ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ក ជា
អ្នកធ្វើនូវពន្លឺកើតឡើង ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយនោះ រមែងដុត
កិលេស ហើយបង្ហាញនូវពន្លឺក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំសរសើរ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមតិស្សៈ ជានាយកដ៏ប្រសើររបស់សត្វ-
លោក ហើយបានបូជាផ្កាម្លិះរួត ដោយចិត្តរីករាយ ។
ឯព្រះពុទ្ធព្រះនាមតិស្សៈ ជានាយកដ៏ប្រសើរនៃសត្វលោក
ទ្រង់បានជ្រាបច្បាស់ នូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់គង់លើ
អាសនៈរបស់ព្រះអង្គ ហើយសម្តែងនូវគាថាទាំងនេះថា

បុគ្គលណាមានសេចក្តីជ្រះថ្លា បានបាំងតថាគតដោយ
ផ្កាទាំងឡាយ ដោយដៃរបស់ខ្លួន តថាគត នឹងសរសើរ
បុគ្គលនោះ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់តថាគតសម្តែងចុះ ។
បុគ្គលនោះ នឹងសោយទេវរាជ្យ ជាស្តេចនៃទេវតា អស់
២៥ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៥ ដង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បទេសរដ្ឋំ	វិបុលំ	កណាណតោ	អសដ្ឋយំ
តស្ស	កម្មស្ស	និស្សន្នោ ^(១)	បុត្តានំ បូជនាយ សោ ^(២) ។
សាយំ	ចាតោ	ចយំ ចោសោ	បុប្ផហិ មំ អធានយិ ^(៣)
បុញ្ញកម្មេន	សំយុត្តោ	បុរតោ	ចាតុភវិស្សតិ ។
យំ យំ	ឥច្ឆតិ	កាមេហិ	តំ តំ ចាតុភវិស្សតិ
សដ្ឋប្បំ	បរិបូរេត្វា		និព្វាយិស្សតិណាសវោ ។
កិលេសេ ^(៤)	ឈាបយិត្វាន		សម្មជាដោ បដិស្សតោ
ឯកាសនេ	និសីទិត្វា		អហត្តំ អចាបុណិ ^(៥) ។
ចដ្ឋមន្តោ	និបដ្ឋន្តោ		និសិដ្ឋោ អថវា ^(៦) បិតោ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ	សវិត្វាន		វិហារមិ អហំ តណា ^(៧) ។
ចីវរេ	បិណ្ឌាចាតេ	ច	បច្ចយេ សយនាសនេ
តត្ថ	មេ ឧនតា	នត្ថិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

១ ម. និស្សន្នេន ។ ២ ម. ច ។ ៣ ឱ. សីសំ ន្នាតោ ច អយំ បោសោ បុប្ផមា-
កង្កតេ ចយន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ម. សីសំ ន្នាតោ ចយំ បោសោ បុប្ផមាចុរុ ពោចយន្តិ ទិស្ស-
ន្តិ ។ ៤ ឱ. កិលេសា ។ ៥ ឱ. ម. អហត្តមបាបុណី ។ ៦ ឱ. ម. ឧទវា ។ ៧ ម.
សទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់
 នេះជាអានិសង្សនៃកម្ម គឺកិរិយាបូជានូវផ្កានោះ ។ បុរស
 នេះ ដែលបានបាំងតថាគតដោយផ្កាទាំងឡាយ ទាំងល្ងាច
 ទាំងព្រឹក នឹងទៅជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ផលនឹងកើត
 ប្រាកដចំពោះមុខ ។ បុរសនេះប្រាថ្នាវត្ថុណា ៗ ដោយ
 កាមទាំងឡាយ វត្ថុនោះៗ នឹងកើតប្រាកដ នឹងញ៉ាំង
 សេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យពេញលេញ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹង
 បរិនិព្វាន ។

ខ្ញុំដុតបំផ្លាញពួកកិលេសចោលហើយ ជាអ្នកដឹងច្បាស់
 ទាំងមានស្មារតី អង្គុយលើអាសនៈតែមួយ ក៏បានដល់នូវ
 ព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំកំពុងដើរ កំពុងដេក កំពុងអង្គុយឬឈរ
 ក៏នឹកទៅរកព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលនោះ ។ ក្នុងទីនោះ
 ខ្ញុំឥតមានសេចក្តីខ្វះខាតដោយចីវរប្បច្ច័យ បិណ្ឌបាតប្បច្ច័យ
 និងសេនាសនប្បច្ច័យសោះឡើយ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

តតិយំ តិណសូលកតាទនិយត្តេរាបទានំ

សោទានិ បត្តោ អមតំ	សន្តំ បទមនុត្តរំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។
ទ្វេនុវុតេ ឥតោ កប្ប	យំ ពុទ្ធមភិបូជយី
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	តិណសូលកតាទនិយោ
ថេរោ ឥមា កាថាយោ	អកាសិត្តាតិ ។

តិណសូលកតាទនិយត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

តិណសូលកតាទនិយត្តោបទាន ទី ៣

ឥឡូវនេះ ខ្ញុំនោះបានដល់អមតបទ គឺព្រះនិព្វាន ជាគុណ-
 ជាតិស្ងប់ប្រសើរ ខ្ញុំកំណត់ដឹង នូវអាសវៈទាំងពួង ជា
 អ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានគាស់រំលើង
 ចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏
 ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុង
 សម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណសូលកតាទនិយត្តោ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តិណសូលកតាទនិយត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្ថំ មជ្ជមំសទាយកត្តេរាបទានំ

[៤] នករេ ពន្ទមតិយា	សូករិកោ អហោសហំ
ឧក្កោជកំ រន្ទយិត្វា	មជ្ជមំសម្ពិ ឱកិរី ^(១) ។
សន្និចាតំ អហំ កន្ទា	ឯកបត្តំ អហំ កហី ^(២)
បូរយិត្វាន តំ បត្តំ	ភិក្ខុសង្ឃស្សនាសហំ ។
យោ វុឡ្យថេរតរោ ភិក្ខុ	និយ្យាទេមិ អហំ តទា
ឥមិណ បត្តបូរេន	លភិសំ ^(៤) វិបុលំ សុខំ ។
ទុរេ សម្បត្តិយោ ភុត្វា	សុក្កមូលេន ចោទិតោ
បច្ឆិមេ វត្តមានម្ហិ	កិលេសេ ឈាបយិស្សតិ ^(៥) ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	តាវត្តិសំ អគច្ឆិហំ ^(៦)
តត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច	លភាមិ វិបុលំ សុខំ ។
មណ្ឌាបេ វុក្ខមូលេ វា	បុព្វកម្មំ អនុស្សរី
អន្ទចាណភិវស្សោ មេ	អតិវស្សតិ តាវទេ ។

១ ឱ. មជ្ជសប្បិម្ហិ អាភិរី ។ ២. គហោសហំ ។ ៣ ឱ. ម. យេត្ត ថេរតរោ ភិក្ខុ និយ្យា-
 ទេសិ មមំ តទាតិ ទិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. ម. លភស្ស ។ ៥ អឈាបយិស្សន្តិ យុត្តតរមេវ ។
 ៦ ឱ. ម. អគច្ឆហំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មធ្មមំសទាយកត្តោបទាន ទី ៤

[២] ខ្ញុំជាអ្នកសម្លាប់ជ្រូក នៅក្នុងក្រុងពន្ធមតី បានចម្អិន
 គ្រឿងទេស ហើយរោយលើសាច់មានរសឆ្ងាញ់ ។ ខ្ញុំចូល
 ទៅកាន់ទីប្រជុំ ហើយបានយកបាត្រមួយ មកដាក់បំពេញ
 ដោយសាច់ឆ្ងាញ់នោះ ហើយប្រគេនដល់ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ។
 កាលនោះ ភិក្ខុអង្គណាជាថេរៈ ចាស់ជាងគេ ខ្ញុំក៏ប្រគេន
 ភិក្ខុនោះ ខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ដោយសារការ
 បំពេញបាត្រ ដោយសាច់ឆ្ងាញ់នោះ ។ ខ្ញុំបានទទួលនូវ
 សម្បត្តិទាំងពីរ ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន ក៏បានដុតបំផ្លាញ
 កិលេស ក្នុងបច្ចិមភពដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យ
 ជ្រះថ្លាក្នុងទីនោះហើយ បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិជ្យ ខ្ញុំចិត្ត
 ដឹកក្តី តែងបានសេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ក្នុងឋាននោះ ។
 ខ្ញុំតែងរលឹកឃើញនូវបុព្វកម្ម ក្នុងមណ្ឌប ឬទៀបគល់ឈើ
 ភ្ញៀវគឺបាយនិងទឹកតែងបង្ករចុះដល់ខ្ញុំ ក្នុងខណៈនោះ ។

ចតុត្ថំ មធុម៌សទាយកត្តោបទានំ

ឥទំ បច្ឆិមកំ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឥធាបិ អន្ធិចានំ មេ	វស្សតេ សព្វកាលិកំ ។
តេនេវ មធុទានេន ^(១)	សន្ធាវិត្វា ភវេ អហំ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កឃ្យ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	មធុទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ម៌សទានេន ។

មធ្យមសទាយកត្តោបទាន ទី ៤

នេះរាងកាយខាងក្រោយបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ចំណែកខាងបាយនិងទឹក រមែងបង្ករចុះ
មកដើម្បីខ្ញុំ ក្នុងទីនេះ សព្វ ។ ពេល ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុង
ភព កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ដោយការឲ្យនូវសាច់ មានរសត្វញ្ច្រោះឯង ។ ក្នុងកប្បទី
៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវសាច់
មានរសត្វញ្ច្រោះឯង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបាន
ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោល
ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់
ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាកំព្រះ
ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ដោយ
លំដាប់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា មធុម៌សនាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មធុម៌សទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ នាគបល្លវកត្តេរាបទានំ

[៥] នគរេ ពន្ទមតិយា	រាជយ្យានេ វសាមហំ
មម អស្សមសាមន្តា	និសីទិ លោកនាយកោ ។
នាគបល្លវមាណាយ	ពុទ្ធស្ស អភិរោបយី
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	សុកតំ អភិរាទយី ។
ឯកនវុតេ ឥតោ កហ្សេ	យំ បល្លវមភិប្បជយី
ទុក្ខតី នាភិជាតាមិ	ពុទ្ធប្បជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមធុម៌សទាយកត្តោរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មធុម៌សទាយកត្តោរាបទាន ។

នាគបណ្ណវិកត្តោរាបទាន ទី ៥

[៥] ខ្ញុំនៅក្នុងឱទ្យានរបស់ព្រះរាជា ក្នុងក្រុងពន្ទមតិ
ឯព្រះលោកនាយក គង់ជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមានចិត្ត
ជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយកស្លឹកខ្នឹងទៅបូជាព្រះពុទ្ធ
ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសុគត ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាស្លឹក ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជា
បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

ឆដ្ឋំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នាគបល្លវកោ ថេរោ ឥមា
តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

នាគបល្លវកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឆដ្ឋំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

[៦] បរិនិព្វតម្ហិ សុតតេ	សិទ្ធតេ លោកនាយកេ
សនេវមាណុសា សព្វេ	បូជេន្តិ ទិបទុត្តមំ ។
អាហេបិតេ ច ចិតកេ	សិទ្ធតេ លោកនាយកេ
យថាសកេន ថាមេន	ចិតំ បូជេន្តិ សត្តនោ ។

ឯកទ្វីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សា-
សនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគបល្លវកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នាគបល្លវកត្ថេរាបទាន ។

ឯកទ្វីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៦] កាលព្រះសុគតព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជាលោកនាយក
ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ពួកមនុស្សនិងទេវតាទាំងអស់ នាំគ្នា
បូជាព្រះពុទ្ធដ៏ឧត្តម ជាងសត្វជើងពីរ ។ ក៏កាលដែលព្រះ
សិទ្ធត្ថៈ ជាលោកនាយក ដែលគេលើកដាក់លើជើងប្តូរ
ហើយ ពួកមនុស្សព្រមទាំងទេវតា នាំគ្នាបូជាជើងប្តូរ នៃ
ព្រះសាស្តា តាមសមគួរដល់កម្លាំងនៃសទ្ធារបស់ខ្លួន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អវិទូរេ ចិត្តកស្ស	ទីបំ ឧជ្ជាលយី អហំ
យាវ ឧទេតិ សុរិយោ	ទីបំ មេ តាវ បដ្ឋលិ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ពំ	ឯកទីបន្តិ ញាយតិ
ទីបសតសហស្សានិ	ព្យម្ពេ បដ្ឋលរេ មម ។
ឧទយន្តោវ សុរិយោ	ទេហោ មេ ជលតេ សទា
សប្បភាហិ ^(១) សរីរស្ស អាណោកោ ហោតិ មេ សទា ។	
តិរោក្កុខ្ពំ តិរោសេលំ	សមតិក្កយ្ហ បព្វតំ
សមន្តា យោជនសតំ	បស្សាមិ ចក្កុនា អហំ ។
សត្តសត្តតិក្ខត្តំ ច	ទេវលោកេ រមី អហំ
ឯកត្តីសតិក្ខត្តំ ច	ទេវរដ្ឋំ អការយី ។
អដ្ឋវីសតិក្ខត្តំ ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសវដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។

១ ឱ. សញ្ញាភាហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានអុជប្រទីប ក្នុងទីជិតជើងជួរ ប្រទីបរបស់ខ្ញុំ ឆេះនៅ
 ដរាបព្រះអាទិត្យរះឡើង ។ ខ្ញុំបានលះបង់នូវរាងកាយ ជា
 របស់មនុស្ស ទៅកើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ដោយកម្មដែលខ្លួនធ្វើ
 ល្អហើយនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ។ វិមាន
 របស់ខ្ញុំ ដែលបុញ្ញកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតាវត្តិវ្យនោះ គេ
 រមែងស្គាល់ថា វិមានឈ្មោះឯកទីប ព្រោះមានប្រទីបមួយ
 សែន រុងរឿង ក្នុងវិមានរបស់ខ្ញុំនោះ ។ រាងកាយរបស់ខ្ញុំ
 រមែងរុងរឿងសព្វកាល ដូចព្រះអាទិត្យកាលរះឡើង ពន្លឺ
 សរីរៈ របស់ខ្ញុំ រមែងមានសព្វ ។ កាល ជាងពន្លឺទាំង-
 ឡាយ ។ ខ្ញុំមានភ្នែកមើលឃើញទៅ ខាងក្រៅជញ្ជាំង ខាង
 ក្រៅភ្នំ កន្លងភ្នំ មួយរយយោជន៍ជុំវិញ ។ ខ្ញុំបានត្រេកអរ
 ក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ ដង បានសោយរាជ្យ ជាស្តេច
 ទេវតាអស់ ៣១ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ២៨
 ដង សោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។

ឆដ្ឋំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ

ទេវលោកា ចរិត្វាន	និព្វត្តិ មាតុកុច្ឆិយំ
មាតុកុច្ឆិតតស្សាបិ	អត្ថិ មេ ន វិនស្សតិ ^(១) ។
ជាតិយា ចតុរស្សោហំ	បព្វដី អនការិយំ
អឌ្ឍមាសេ អសម្បត្តេ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
ទិព្វចក្កំ វិសោធនសី	ភវា សព្វេ សម្មហតា
សព្វេ កិលេសា សញ្ញា	ឯកទីបស្សីទំ ផលំ ។
តិរោកុខំ តិរោសេលំ	បព្វតញ្ចាបិ កោវលំ
សមតិក្កម្ម បស្សាមិ	ឯកទីបស្សីទំ ផលំ ។
វិសមា មេ សមា ហោត្តិ	អន្ធការោ ន វិជ្ជតិ
នាហំ បស្សាមិ តិមិរំ	ឯកទីបស្សីទំ ផលំ ។
ចតុន្ទុរតេ ឥតោ កហ្សេ	យំ ទីបមទទី តទា
ទុក្ខតិ នាភិជាធាមិ	ឯកទីបស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ន និមីលតិ ។ ម. ន និមីសតិ ។

ឯកទ័យិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

កាលខ្ញុំច្យុតចាកទេវលោក មកកើតក្នុងផ្ទៃមាតា សូម្បីកាល
 ខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទៃមាតា ភ្នែករបស់ខ្ញុំឥតខូចខាតឡើយ ។ ខ្ញុំ
 មានអាយុ ៤ ឆ្នាំ បានចូលទៅកាន់ផ្នួស មិនទាន់បានកន្លះខែ
 ខ្ញុំក៏បានសម្រេចអរហត្ត ។ ខ្ញុំបានជម្រះទិព្វចក្ខុ ភពទាំងអស់
 ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ កិលេសទាំងអស់ ខ្ញុំបាន
 ផ្តាច់ផ្តិលហើយ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ ខ្ញុំមើលឃើញ
 ទៅ ខាងក្រៅជញ្ជាំង ទាំងខាងក្រៅភ្នំ កន្លងភ្នំទាំងអស់
 នេះ ជាផលនៃប្រទីបមួយ ។ ប្រទេសទាំងឡាយដែលមិនរាប
 ស្មើ ត្រឡប់ទៅជារាបស្មើ សម្រាប់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនមានងងឹត ខ្ញុំមិន
 ដែលឃើញងងឹតអ្វីឡើយ នេះជាផលនៃប្រទីបមួយ ។
 ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 ប្រទីប ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃប្រទីបមួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជា
 បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ឯកទីបិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

ឯកទីបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៧] នគរេ ពន្ទមតិយា	អហោសី មាលិកោ តទា
ឧច្ឆង្គំ បូរយិត្វាន	អកមំ អន្តរាបណំ ។
ភកវា តម្ពិ សមយេ	ភិក្ខុសង្ឃបុរាត្ថោ
មហាតា អានុកាវេន	និយ្យាតិ លោកនាយកោ ។
ទិស្វាន លោកបដ្ឋោតំ	វិបស្សី លោកតារណំ
បុប្ផំ បត្តយ្ហ ឧច្ឆង្គា	ពុទ្ធសេដ្ឋំ អប្បជយី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទីបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន ។

ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៧] កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកក្រុងផ្កា នៅក្នុងក្រុងពន្ទុមតិ
ខ្ញុំបានដាក់ផ្កាពេញថ្នក់ ហើយដើរសំដៅផ្សារ ។ សម័យ
នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាលោកនាយក មានកិក្ខុសង្ឃ
ចោមរោម កំពុងស្តេចទៅ ដោយអានុភាពដ៏ធំ ។ ខ្ញុំ
បានឃើញព្រះវិបស្សី ព្រះអង្គបំភ្លឺលោក ទ្រង់ចម្លងសត្វ-
លោក ហើយយកផ្កាអំពីថ្នក់ បូជាព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សត្តមំ ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

ឯកនរុតេ ឥតោ កឃ្យេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អប្បជយី
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផសំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស ភិក្ខុកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្នុកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឧច្ឆង្គបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧច្ឆង្គបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឧប្បង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះ
 ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូ-
 ជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញហើយ ភព
 ទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
 មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរ
 ល្អប្តី វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧប្បង្គបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧប្បង្គបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ យាគុទាយកត្តេរាបទានំ

[៨] អតិថី ^(១) មេ តហេត្វាន	អាតញ្ញំ តាមកំ តទា
សម្បុណ្ណនទិកំ ទិស្វា	សដ្ឋ្យារាមំ ឧទាតមី ។
អារញ្ញកា ធុតធរា	ឈាយិទោ លូខចីវរា
វិវេកាកិរតា ជីវា	សដ្ឋ្យារាមេ វសន្តិ តេ ។
កតិ តេសំ ឧបច្ឆិដ្ឋា	សុវិមុត្តាន តាទិទំ
បិណ្ណាយ តេ ន កច្ឆន្តិ	ឱរុទ្ធនទិកាយតី ^(២) ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	វេទជាតោ កតញ្ញសី
តណ្ហាលំ បត្តហេត្វាន	យាគុទានំ អទាសហំ ។
បចទំ ^(៣) យាកុំ ទត្វាន	បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ
សកកម្មាកិរទ្វាហំ	តាវត្តិសំ អតញ្ញហំ ។
មណិមយញ្ច មេ ព្យម្ហំ	និព្វត្តំ ^(៤) តិទសេ កណោ
ជារីកណោហិ សំហិតោ ^(៥)	មោទាមិ ព្យមមុត្តមេ ។

១ ម. អតីតំ ។ ២ ម. ឱរុទ្ធី នទិកាយតិ ។ ៣ ឱ. ម. បច្ឆនំ ។ ៤ ម. និព្វត្តិ ។
 ៥ ឱ. សហិតោ ។ ម. មហិតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

យាគុទាយកត្តោបទាន ទី ៨

[៨] កាលនោះ ខ្ញុំនាំភ្ញៀវរបស់ខ្ញុំ មកកាន់ស្រុកតូច
បានឃើញស្ទឹងមានទឹកពេញព្រៀប ហើយដើរចូលទៅកាន់
អារាមរបស់សង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ជាអ្នកនៅក្នុងព្រៃ ទ្រ-
ទ្រង់នូវធុតង្គ មានឈាន មានចីវរដ៏សៅហ្មង ត្រេកអរ
ក្នុងទីស្ងាត់ ជាអ្នកប្រាជ្ញ នៅក្នុងអារាមរបស់សង្ឃ ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះ លោកជាអ្នករួចស្រឡះល្អហើយ ប្រកបដោយ
តាទិគុណ មានដំណើរដាច់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះមានស្ទឹង
ស្ទះផ្លូវ ក៏ខានទៅបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មាន
ចិត្តរីករាយ មានចិត្តត្រេកអរ ហើយធ្វើអញ្ជូលី យកអង្ករ
ធ្វើបបរ ប្រគេនយាគុទាន ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ប្រគេន
បបរ ដែលចម្អិនហើយ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ប្រារព្ធកម្ម
របស់ខ្លួន បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ។ វិមានជាវិការៈ
នៃកែវមណី កើតសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងពួកទេវតាឋានតាវត្តិវ្យ
ខ្ញុំប្រកបដោយពួកនារី ត្រេកអរ ក្នុងវិមានដ៏ប្រសើរ ។

អដ្ឋមំ យាកុទាយកត្តោបទានំ

តេត្តិសក្ខត្តំ ទេវិន្ទោ	ទេវរដ្ឋមការយី
តិសក្ខត្តំ ចក្កវត្តិ	មហារដ្ឋមការយី ។
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា	អនុកោត្វា យសំ អហំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ	បព្វដី អនការិយំ
សហា ឱរោបិតេ កេសេ	សព្វសម្បត្តិវិដ្ឋហំ ។
ខយតោ វយតោ ចាបិ	សម្មសន្តោ កលេវំ
បុរេ សិក្ខាបទានេន	អរហត្តំ អចាបុណី ។
សុទិដ្ឋំ មេ ទានវំ	ចាណិដំ សុប្បយោជិតំ ^(១)
តេនេវ យាកុទានេន	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
សោកំ បរិទ្ធពំ ព្យាដី	ទរទំ ចិត្តតាបនំ
នាកិជាតាមិ ឧប្បដ្ឋំ	យាកុទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ម. សម្បយោជិតំ ។

យាគុទាយកត្តេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំបានជាព្រះឥន្ទ សោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៣៣
 ដង បានសោយរាជ្យដ៏ធំ ជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣០ ដង
 បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់
 ខ្ញុំសោយនូវយស ក្នុងទេវលោកនិងមនុស្សលោក ។ ក្នុង
 កាលដែលដល់នូវភពជាទីបំផុត ខ្ញុំបានលះបង់សម្បត្តិទាំង
 អស់ ព្រមទាំងសក់ដែលកោរកាត់ រួចហើយចូលទៅកាន់
 ផ្នួស ។ ម្យ៉ាងទៀត កាលខ្ញុំពិចារណានូវសាកសពដោយ
 កិរិយាអស់ទៅនិងការសូន្យទៅ ក៏បានសម្រេចព្រះអរហត្ត
 ដោយការបំពេញនូវសិក្ខា ក្នុងកាលមុន ។ ទានដ៏ប្រសើរ
 ខ្ញុំបានឲ្យហើយដោយប្រពៃ ទានកើតឡើងដោយដៃ ខ្ញុំបាន
 ប្រកបប្រពៃហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានដល់នូវអចលបទ គឺនិព្វាន
 ដោយយាគុទាននោះឯង ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់សេចក្តីសោក
 សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ការឈឺថ្កាត់ ក្រវល់ក្រវាយនិងសេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយចិត្ត ដែលកើតឡើយ នេះជាផលនៃយាគុទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

យាតុំ សង្ឃស្ស ទត្វាន	បុញ្ញកេត្តេ អនុត្តរេ
បញ្ចានិសង្ឃេ អនុកោមិ	អហោ យាតុសុយិដ្ឋតា ។
អព្យាទិតា រូបវតា	ទិប្បំ ធម្មំ និពុជ្ឈិតា ^(១)
លាភិតា អន្តចានស្ស	អាយុបញ្ចមកំ មម ។
យោ កោចិ វេទំ ជនយំ	សង្ឃេ យាតុំ ទទេយ្យ សោ
ឥមាទិ បញ្ចា ហានាទិ	បទិត្តល្ខោយ្យ បណ្ឌិតោ ។
ករណីយំ កតំ សព្វំ	ភវា ខត្យាទិតា មយា
សព្វាសវា បរិក្ខិណា ^(២)	នត្តិទានិ បុនព្ពវោ ។
សោ អហំ វិចរិស្សាមិ	តាមាតាមំ បុរាបុរំ
នមស្សមាណោ សម្ពុទ្ធិំ	ធម្មស្ស ច សុធម្មតំ ។

១ ឱ. ម. ទិប្បំ ធម្មិនិសន្តិតា ។ ២ ឱ. ម. សព្វាសវបរិក្ខិណា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានប្រគេនបបរដល់ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ជាបុញ្ញកេត្តដ៏ប្រសើររួច
 ហើយ ក៏បាននូវអានិសង្ស ៥ ប្រការ ឱហ្ម៉ា ! ភាពនៃបបរ
 ខ្ញុំបានបូជាស្រួលហើយ ។ (អានិសង្ស ៥ ប្រការនោះ គឺ)
 ភាពជាអ្នកមិនមានជំងឺតម្កាត់ ១ ភាពជាអ្នកមានរូបរាងល្អ ១
 ភាពជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវធម៌ឆាប់ ១ ភាពជាអ្នកបានបាយនិង
 ទឹកជាប្រក្រតី ១ ខ្ញុំមានអាយុវែង ជាគម្រប់ ៥ ។ បុគ្គលណា
 មួយកាលធ្វើសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើត គប្បីប្រគេនបបរចំពោះ
 ព្រះសង្ឃ បុគ្គលនោះឈ្មោះថាបណ្ឌិត តែងទទួលឋានៈ ៥
 ប្រការនេះឯង ។ ករណីយកិច្ចទាំងអស់ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ
 ភពទាំងឡាយ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ អាសវៈទាំង
 ពួងរបស់ខ្ញុំ អស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីទៀតមិន
 មានទេ ។ ខ្ញុំនោះតែងដើរទៅកាន់ស្រុកតូច-ធំ និងបូរីតូច-
 ធំ តែងថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ និងព្រះធម៌ជាសភាវៈដ៏ល្អ ។

យាគុទាយកត្តោបទាន ទី ៨

ក្នុងកប្បទី ៣០ ពាន់ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំពុំដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃយាគុទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំ
 ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវ
 ទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធរបស់
 ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្តូរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចស្រេចហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយាគុទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យាគុទាយកត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមំ បត្តោទនទាយកត្តោរាបទានំ

[៩] វេទចារី បុរេ អាសី	សតតំ វេទកម្មិកោ
បត្តោទនំ កហេត្វាន	កម្មន្តំ អភមាសហំ ។
តត្ថទ្ធិសាសី សម្ពុទ្ធិ	សយម្ពុំ អបរាជិតំ
វេទា បិណ្ឌាយ និក្ខន្តំ	ទិស្វា ចិត្តំ បសាទយី ។
បរកម្មាយនេ ^(១) យុត្តោ	បុញ្ញញ្ច មេ ន វិជ្ជតិ
អយំ បត្តោទនោ អត្ថិ	កោជយិស្សាមិមំ មុនី ។
បត្តោទនំ កហេត្វាន	សយម្ពុស្ស អទាសហំ
មម និជ្ឈាយមាទស្ស	បរិកុញ្ញិ មហាមុនិ ^(២) ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាទុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ញហំ ។

១ ម. វេយកម្មាយនេ ។ ២ ឱ. ម. តទា មុនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បត្តោទនទាយកត្តោរាបទានទី ៩

[៧] កាលពីភពមុន ខ្ញុំបានកើតជាថ្មើរព្រៃ ប្រកបការក្នុង
 ព្រៃរឿយៗ បានយកបាយដែលចម្អិនដោយអង្ករចំនួនមួយ
 នាឡិ ហើយដើរទៅធ្វើការងារ ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ជាព្រះសយម្ពូ ទ្រង់ឈ្នះមារ ព្រះអង្គកំពុងស្តេចចេញពីព្រៃ
 ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងទីនោះ លុះខ្ញុំបានឃើញហើយ ក៏ញ៉ាំង
 ចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាថា អញរាល់តែប្រកបក្នុងការងារ ឲ្យអ្នកដទៃ
 ចំណែកបុណ្យរបស់អញ មិនមាន ឥឡូវនេះ បាយដែល
 ចម្អិនដោយអង្ករមួយនាឡិនេះមាន អញនឹងនិមន្តព្រះមុនីនេះ
 ឲ្យឆាន់បាយនេះ ។ ខ្ញុំយកបាយដែលចម្អិនដោយអង្ករមួយ
 នាឡិ ថ្វាយព្រះសយម្ពូ កាលខ្ញុំកំពុងសម្លឹងមើល ព្រះ
 មហាមុនីទ្រង់សោយ ។ ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់
 មនុស្សហើយ បានទៅកើតឯឋានតារត្តិវិញ ដោយកម្មដែល
 ធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ។

នវមំ បត្តោទនទាយកត្តោរាបទានំ

ទ្វត្តិសក្ខត្តំ ^(១) ទេវិទ្ធោ	ទេវរជ្ជមការយី
តេត្តិសក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ^(២) ។
បទេសរជ្ជំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
សុខិតោ យសវា ហោមិ	បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
ភវាភវេ សំសរន្តោ	លភាមិ អមិតំ ធនំ
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
នទីសោតប្បជិភាកា	កោតា និព្វត្តវេ មម
បរិមេតុំ ន សក្កោមិ	បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។
ឥមំ ខាទ ឥមំ ភុញ្ញ	ឥមម្ហិ សយនេ សយ
តេនាហំ សុខិតោ ហោមិ	បត្តោទនស្សិទំ ផលំ ។

១ ឱ. ម. ឆត្តិសក្ខត្តំ ។

បត្តេទនទាយកត្តេរាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំបានជាព្រះតន្ត្រី សោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា អស់ ៣២
 ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៣ ដង ។ បានសោយ
 រាជ្យជាក្សត្រប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
 ជាអ្នកដល់សេចក្តីសុខ មានយស នេះជាផលនៃបាយដែល
 ចម្អិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅមកក្នុងភព
 តូចនិងភពធំ រមែងបានទ្រព្យរាប់មិនអស់ ខ្ញុំមិនដែលមាន
 ការខ្វះខាតភោគៈឡើយ នេះជាផល នៃបាយដែលចម្អិន
 ដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ ភោគៈទាំងឡាយដែលមានចំណែក
 ប្រៀបដូចខ្សែទឹកទន្លេ រមែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនអាចរាប់
 ភោគៈទាំងនោះឲ្យសព្វគ្រប់បានឡើយ នេះជាផលនៃបាយ
 ដែលចម្អិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ (ពួកជនតែងពោលថា)
 អ្នកចូរទំពាស៊ីចំណីនេះ ចូរបរិភោគអាហារនេះ ចូរដេកលើ
 ដំណេកនេះ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំជាបុគ្គលបានសុខស្រួល
 នេះជាផលនៃបាយ ដែលចម្អិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកនុត្តេ^(១) ឥតោ កហ្មេ យំ ទានមទទី តទា
 ទុក្ខតី ភារិជាភារិ បត្តោទនស្សីទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ភារោ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បត្តោទនទាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បត្តោទនទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. ម. ចតុន្តរុត្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃបាយ
 ដែលចម្អិនដោយអង្ករមួយនាឡិ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 ដុតបំផ្លាញចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោល
 ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់
 ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបត្តោទនទាយកត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវតាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បត្តោទនទាយកត្តេវបទាន ។

ទសមំ មញ្ញទាយកត្តេរាបទានំ

<p>[១០] បរិនិព្វតេ ការុណិកេ</p> <p>វិត្តារិកេ ចារចនេ</p> <p>ចណ្ណាលោ អាសហំ តត្ថ</p> <p>តេន កម្មេន ជិវាមិ</p> <p>អាសន្និំ សុកតំ កត្វា</p> <p>សយមេវ ឧបតន្ធា</p> <p>តេន កម្មេន សុកតេន</p> <p>ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ</p> <p>ទេវលោកំ តតោ សន្តោ</p> <p>សយនានិ មហាក្សានិ</p>	<p>សិទ្ធតេ លោកនាយកេ</p> <p>ទេវមនុស្សសក្កតេ ។</p> <p>អាសន្និបីបការកោ</p> <p>តេន ចោសេមិ ទារកេ ។</p> <p>បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ</p> <p>ភិក្ខុសង្ឃស្សនាសហំ ។</p> <p>ចេតនាបណិដីហិ ច</p> <p>តារត្តិសំ អតញ្ញហំ ។</p> <p>មោទាមិ តិទសេ តលោ</p> <p>និព្វត្តនិ យចិច្ចកំ^(១) ។</p>
---	---

១ ឱ. ម. យទិច្ចកំ ។

មញ្ញទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១០] កាលព្រះលោកនាយក ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ កាលសាសនា កំពុងផ្សាយចេញទៅ មានពួកទេវតានិងមនុស្សធ្វើសក្ការៈហើយ ។ ខ្ញុំកើតជាមនុស្សចណ្ឌាល អ្នកធ្វើតាំងឈ្មោះអាសន្និ (តាំងមានជ្រុង ៤ ស្មើ) ក្នុងទីនោះ ខ្ញុំរស់នៅដោយការងារនោះ ទាំងបានចិញ្ចឹមទារកនិងប្រពន្ធដោយការងារនោះដែរ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានធ្វើតាំងឈ្មោះអាសន្និ វិចិត្រយ៉ាងល្អ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ហើយនាំចូលទៅប្រគេនព្រះភិក្ខុសង្ឃ ដោយខ្លួនឯង ។ ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតឯឋានតារាវត្តិវិញ ដោយកម្មដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំកាលទៅកាន់ទេវលោក រមែងរីករាយ ក្នុងពួកទេវតា នៅឋានតារាវត្តិវិញ ទិសម្រាប់ដេកមានថ្ងៃច្រើន ក៏កើតឡើងតាមសេចក្តីប្រាថ្នា (របស់ខ្ញុំ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ញាសក្ខត្តំ ទេវិឆ្នោ	ទេវវជ្ជមការយី
អសីតិក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសវដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
សុខិតោ យសវា ហោមិ	មញ្ចាណស្សិទំ ផលំ ។
ទេវលោកា ចរិត្យាន	ឯមិ ចេ មាណសំ ភវំ
មហារហា សុសយនា	សយមេវ ភវន្តិ មេ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អដ្ឋាបិ សយនកាលេ	សយនំ ឧបតិដ្ឋហិ ។
ចតុន្ទុវតេ ឥតោ កប្បេ	យំ ទានំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	មញ្ចាណស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា	
នាការ ពន្ធនំ ឆេត្យា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានជាព្រះឥន្ទ សោយរាជ្យជាស្ដេចនៃទេវតា អស់ ៥០
 ជង ទាំងបានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ ៨០ ជង ។ ខ្ញុំបាន
 សោយរាជ្យ ជាក្សត្រប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិន
 អស់ ខ្ញុំជាបុគ្គលមានសេចក្ដីសុខ មានយស នេះជាផលនៃ
 ការថ្វាយគ្រៃ ។ កាលខ្ញុំច្បុតចាកទេវលោក មកកាន់ភពជា
 របស់មនុស្សវិញ ទិសម្រាប់ដេកដ៏ល្អមានតម្លៃច្រើន ក៏កើត
 ឡើងឯង ។ សម្រាប់ខ្ញុំ ។ នេះរាងកាយខាងក្រោយបំផុត
 របស់ខ្ញុំ ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងតែប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះ
 ទិសម្រាប់ដេក ក៏កើតឡើង (សម្រាប់ខ្ញុំ) ក្នុងកាលជាទី
 ដេក ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានប្រគេនគ្រៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផល នៃការថ្វាយគ្រៃ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 បានដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោល
 ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាក៏ព្រះ
 ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់
 ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។

ទេសមំ មញ្ចទាយកត្តេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា មញ្ចទាយកោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មញ្ចទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

ភទ្ទាលី ឯកឆត្តោ ច តិណសូលោ ច មំសនោ

នាគបល្លវិកោ^(១) ឌីបំ ឧច្ឆន្តិ^(២) យាកុទាយកោ ។

បត្តោទនិ មញ្ចទនោ តាថាយោ កណិកា វិសា^(៣)

ទ្វេ សតានិ ច តាថានំ តាថា ចេកា តទុត្តិ^(៤) ។

ភទ្ទាលីវគ្គោ ទ្វាចត្តាឡីសមោ ។

១ ឱ. ម. នាគបល្លវិកោ ។ ២ ឱ. ឧច្ឆន្តិ ។ ៣ ឱ. វិហា ។ ម. វិសា ។ ៤ ឱ. តទុត្តិវិតិ ។

មញ្ញទាយកត្តោបទាន ទី ១០

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមញ្ញទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មញ្ញទាយកត្តោបទាន ។

ឧទ្ទាន

ភទ្ទាលិត្តោបទាន ១ ឯកច្ចត្តិយត្តោបទាន ១ តិណ្ណសូល-
កតាទនិយត្តោបទាន ១ មជ្ជម័សទាយកត្តោបទាន ១ នាគ-
បល្លវកត្តោបទាន ១ ឯកទីបិយត្តោបទាន ១ ឧច្ឆ្ន័បុប្ផិយ-
ត្តោបទាន ១ យាគុទាយកត្តោបទាន ១ បត្តោទនទាយក-
ត្តោបទាន ១ មញ្ញទាយកត្តោបទាន ១ ឯគាថា រាប់ទៅ
ឃើញមានចំនួន ២២១ គាថា ។

ចប់ ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២ ។

តេចត្តាឡីសោ សកីសម្មជ្ជកវគ្គោ

បឋមំ សកីសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ

[១១] វិបស្សិណោ ភកវតោ	ចាជលី ពោធិមុត្តមំ ^(១)
ទិស្វា វ តំ ចាទបក្កំ	តត្ថ ចិត្តំ បសាទយី ។
សម្មជ្ជនី កហេត្វាន	ពោធិ សម្មជ្ជិ តារទេ
សម្មជ្ជិត្វាន តំ ពោធិ	អវន្តិ ចាជលី អហំ ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	សិវេ កត្វាន អញ្ចលី
នមស្សមាណោ តំ ពោធិ	កញ្ជិ បដិកុដិ អហំ ។
ចារិមក្កេន ^(២) កត្តាមិ	សរន្តោ ពោធិមុត្តមំ
អជគរោ មំ បីឡេតិ	យោរូចោ មហាពូលោ ។
អាសន្នេ មេ កតំ កម្មំ	ផលេន តោសយី មមំ
កលេវំ មេ តិលតិ	ទេវលោកេ រមាមហំ ។

១ ឱ. បាជលិពោធិ ឧត្តមំ ។ ២ ម. ពាទិមក្កេន ។

សក្ខីសម្មជ្ជកវគ្គ ទី ៤៣

សក្ខីសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១១] ខ្ញុំ (បានឃើញ) ដើមជ្រនៀង ជាពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី លុះខ្ញុំបានឃើញ
 ឈើដ៏ប្រសើរនោះហើយ ក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះឈើ
 នោះ ។ ខ្ញុំចាប់យកអម្ពោស ហើយបោសដើមពោធិព្រឹក្ស
 ក្នុងពេលនោះភ្លាម លុះខ្ញុំបានបោសរួចហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ដើមជ្រនៀងជាពោធិព្រឹក្សនោះ ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាចំពោះ
 ពោធិព្រឹក្សនោះ រួចធ្វើអញ្ជូលីលើក្បាល នមស្ការពោធិ-
 ព្រឹក្សនោះ ហើយដើរថយក្រោយទៅ ។ កាលខ្ញុំកំពុងនឹក
 ចំពោះពោធិព្រឹក្សដ៏ប្រសើរ ហើយដើររល្ហិរ តាមផ្លូវជាទី
 ត្រាច់ទៅ ស្រាប់តែពស់ថ្លាន់មួយ ជាសត្វក្លាហាន មាន
 កម្លាំងច្រើន រូបរឹតខ្ញុំ ។ អំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើក្នុងពេលថ្មី ។
 ក៏ញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យត្រេកអរចំពោះផល ចំណែកឯពស់ថ្លាន់ លេប
 រាងកាយខ្ញុំចូលបាត់ទៅ ខ្ញុំបានទៅរីករាយក្នុងទេវលោក ។

បឋមំ សកីសម្មជ្ជកត្តោបទានំ

អនាវិលំ មម ចិត្តំ វិសុទ្ធិំ បណ្ណារំ សទា
 សោកសល្លំ ន ជាតមិ ចិត្តសន្តាបនំ មម ។
 កុដ្ឋំ កណ្ណោ កិលាសោ ច អបមាពោ វិតច្ឆិកា
 ទទុ កណ្ណា ច មេ នត្តិ ផលំ សម្មជ្ជនាយិទំ ។
 សោកោ ច បរិទ្យាយោ ច^(១) ហនយេ មេ នវិជ្ជតិ
 អភន្តំ^(២) ឧជុកំ ចិត្តំ ផលំ សម្មជ្ជនាយិទំ ។
 សមាធិ បុន បដ្ឋាមិ^(៣) វិសុទ្ធិ^(៤) ហោតិ មាណសំ
 យំ យំ សមាធិ ឥច្ឆាមិ សោ សោ សម្មជ្ជតេ មម ។
 រជនិយេ ន រដ្ឋាមិ អថោ នោសនិយេសុ ច
 មោហនិយេ ន មុយ្ហាមិ ផលំ សម្មជ្ជនាយិទំ ។

១ ឱ. ម. បរិទេវោ ច ។ ២ ឱ. អសគ្គំ ។ ៣ ឱ. សមាធិសុ ន សដ្ឋាមិ ។
 ម. សមាធិសុ ន មដ្ឋាមិ ។ ៤ ម. វិសទំ ។

សក្ខីសម្មជ្ជកត្តោបទាន ទី ១

ចិត្តរបស់ខ្ញុំឥតមានកករលាក់ឡើយ ជាចិត្តសស្អាត សព្វ ។
 កាល ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់នូវសរ គឺសេចក្តីសោក ដែលជា
 ហេតុញ្ញាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំ ឲ្យក្តៅក្រហាយឡើយ ។ រោគយូង
 រោគបូស រោគស្រែង រោគឆ្អាតជ្រូក យូងដែក ដំណូចពិស
 រមាស់ ខ្ញុំពុំដែលមានឡើយ នេះជាផល នៃការបោស
 សម្អាត ។ សេចក្តីសោក និងសេចក្តីក្អកក្អាយក្នុងហឫទ័យ
 ខ្ញុំមិនដែលមានទេ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ជាចិត្តត្រង់ មិនកាន់កាំង
 នេះជាផលនៃការបោសសម្អាត ។ ខ្ញុំដល់នូវសមាធិម្តងទៀត
 ចិត្តនៃខ្ញុំជាធម្មជាតិបរិសុទ្ធ ខ្ញុំប្រាថ្នាសមាធិណា ។ សមាធិ
 នោះ ។ រមែងសម្រេចដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមិនដែលត្រេកត្រអាល
 ចំពោះរបស់ដែលគួរត្រេកត្រអាល ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំមិនដែល
 ប្រទូស្ត ចំពោះរបស់ដែលគួរប្រទូស្ត មិនបានផ្ទៀងចំពោះ
 របស់ដែលគួរផ្ទៀង នេះជាផលនៃការបោសសម្អាត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកនរុតេ ឥតោ កខ្សេ យំ កម្មមករី តទា
 ទុក្ខតី ភារិជាតាមិ ផលំ សម្មជ្ជនាយំទំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 នាការេ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាភតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សកីសម្មជ្ជកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សកីសម្មជ្ជកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើអំពើ
 ល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃ
 ការបោសសម្អាត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជា
 បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
 ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសក៏សម្មជ្ជកត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សក៏សម្មជ្ជកត្តេវបទាន ។

ទុតិយំ ឯកទុស្សទាយកត្តោបទានំ

[១២] នគរេ ហំសវតិយា	អហោសី តិណហារកោ
តិណហារេន ដីវាមិ	តេន ចោសេមិ ទារកេ ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិវោ	សព្វធម្មាន ចារតូ
តមន្តការំ នាសេត្វា	ឧប្បជ្ជិ លោកនាយកោ ។
សកេ យវេ និសីទិត្វា	ឯវំ ចិន្តេសិ តារទេ
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	ទេយ្យធម្មោ ន វិជ្ជតិ ។
ឥទំ មេ សាជកំ ឯកំ	នត្តិ មេ កោចិ នាយកោ
ទុក្ខោ និរយសម្មស្សោ	រោបយិស្សាមិ ទត្តិណំ ។
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន	សកំ ចិត្តំ បសាទយី
ឯកំ ទុស្សំ កហេត្វាន	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ ។
ឯកំ ទុស្សំ ទទិត្វាន	ឧក្កដ្ឋិ សម្បវត្តយី
យទិ ពុទ្ធា តុវំ វីរ	តារហិ មំ មហាមុនិ ។

ឯកទុស្សទាយកត្តោបទាន ទី ២

[១២] ខ្ញុំកើតជាអ្នកនាំស្មៅ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ខ្ញុំចិញ្ចឹម
ជីវិតដោយការនាំស្មៅ ទាំងចិញ្ចឹមកូនប្រពន្ធ ដោយការនាំ
ស្មៅនោះ ។ ព្រះជិនសិរីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់
ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់កើត
ឡើង ញ៉ាំងងងឹតអន្ធការឲ្យវិនាស ។ ខ្ញុំអង្គុយនៅក្នុងផ្ទះ
របស់ខ្លួន ហើយគិតយ៉ាងនេះ ក្នុងខណៈនោះថា ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់ត្រាស់ហើយក្នុងលោក ទេយ្យធម៌អាត្មាអញមិនមាន ។
អាត្មាអញមានតែសាដកមួយនេះ (បើថ្វាយទៅ) ពុំមានអ្នក
ណាមួយផ្តល់ឲ្យអាត្មាអញ ការពាល់ត្រូវនូវនរក ជាទុក្ខ បើ
យ៉ាងនេះ អាត្មាអញ នឹងបណ្តុះនូវទុក្ខណាទាន ។ ខ្ញុំលុះ
គិតឃើញយ៉ាងនេះហើយ ក៏ធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា បាន
យកសំពត់មួយ ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ លុះថ្វាយសំពត់
រួចហើយ ខ្ញុំស្រែកហោរឡើងថា បពិត្រព្រះមហាមុនី មាន
ព្យាយាម បើព្រះអង្គជាព្រះពុទ្ធ សូមចម្លងខ្ញុំព្រះអង្គផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បទុមុត្តរោ លោកវិទូ	អាហុតីនំ បដិត្តហោ
មមំ ទានំ បកិត្តោ	អកា មេ អនុមោទនំ ។
ឥមិទា ឯកទុស្សេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
កប្បសតសហស្សានិ	វិនិចាតំ ន កច្ចតិ ។
ឆត្តិសក្ខត្តំ ទេវិទ្ធោ	ទេវវជ្ជំ ភវិស្សតិ ^(១)
តេត្តិសក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ ^(២) ។
បទេសវជ្ជំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា	សំសរោ តុវំ ភវេ ។
រូបវា តុណាសម្បទោ	អនុវត្តន្តទេហាវា ^(៣)
អក្កោកំ អមិតំ ទុស្សំ	លភិស្សតិ យចិច្ចកំ ។
ឥទំ វត្វាន សម្មទ្ធោ	ជលជុត្តមនាមកោ ^(៤)
នកំ អព្ពក្ខមិ ដីរោ ^(៥)	ហំសរាជារ អម្ពរេ ។

១ ឱ. ភវិស្សសិ ។ ២ ឱ. ភវិស្សសិ ។ ៣ ឱ. អនុបក្កន្តទេហាវា ។ ម. អនុបក្កន្តទេហាវា ។ ៤ ឱ. ជលជុត្តមនាយកោ ។ ៥ ឱ. ម. វីរោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក
គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ទ្រង់សរសើរទានរបស់ខ្ញុំ ហើយធ្វើ
អនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា

បុរសនេះមិនទៅកាន់វិនិបាត អស់សែននៃកប្ប ដោយ
ការឲ្យសំពត់មួយនេះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានេះផង ។
បុរសនេះ នឹងបានជាព្រះឥន្ទ សោយរាជ្យជាស្ដេចនៃទេវតា
អស់ ៣៦ ដង នឹងបានជាស្ដេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៣ ដង ។
នឹងបានសោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់
កាលអន្ទោលទៅ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ជា
អ្នកមានរូបល្អ បរិបូណ៌ដោយគុណ មានរាងកាយកំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ នឹងបាននូវសំពត់តាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ជាអក្ខេ-
កិនី រាប់មិនអស់ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះ
អង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ លុះត្រាស់កាសិតនេះហើយ ទ្រង់ហោះ
ទៅឯអាកាស ដូចជារាជហង្ស កាលហើរឮដ៏អាកាស ។

ទុតិយំ ឯកទុស្សទាយកត្តោបទានំ

យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ	ទេវតំ អថ មាណុសំ
កោកេ មេ ឧនតា នត្តិ	ឯកទុស្សស្សីទំ ផលំ ។
បទុទ្ធាវេ បទុទ្ធាវេ	ទុស្សំ និព្វត្តតេ មម
ហោជ្ជា ទុស្សម្ហិ តិជ្ជាមិ	ឧបវិច្ឆទទំ មម ។
ចក្កវាជ្យំ ឧបាទាយ	សកានទំ សបព្វតំ
ឥច្ឆមាណោ អហំ អដ្ឋ	ទុស្សេនច្ឆាទយេយ្យតំ ^(១) ។
តេនេវ ឯកទុស្សេន	សំសរាជ្ជោ ភវាភវេ
សុវណ្ណវណ្ណា ហុត្វាន	សំសរាមិ ភវាភវេ ។
វិទាកំ ឯកទុស្សស្ស	អជ្ឈកំ តត្ថ ភិក្ខុតំ ^(២)
អយំមិ ^(៣) បច្ឆិមា ជាតិ	វិបច្ឆតិ ឥទាមិ មេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ	យំ ទុស្សមទទី តទា
ទុក្កតី នាភិជាជាមិ	ឯកទុស្សស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ទុស្សេហព្វាទយេយ្យតំ ។ ម. ទុស្សេហព្វាទយេយ្យហំ ។ ២ ឱ. ម. នាជ្ឈកំ កត្ត ចិក្ខយន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. អយំ មេ ។

ឯកទុស្សទាយកត្តោបទាន ទី ២

ខ្ញុំចូលទៅកាន់កំណើតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស
 ខ្ញុំមិនដែលមានការខ្វះខាតភោគៈឡើយ នេះជាផលនៃសំ-
 ពត់មួយ ។ សំពត់តែងកើតសម្រាប់ខ្ញុំ រាល់ជំហាន ។
 ខាងក្រោម ខ្ញុំឈរលើសំពត់ ខាងលើ មានសំពត់បាំង
 ឲ្យខ្ញុំ ។ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំប្រាថ្នាបិទបាំងទី ព្រមទាំងព្រៃនិងភ្នំ
 រហូតចក្រវាឡ ក៏អាចគ្របទីនោះ ដោយសំពត់បាន ។ ខ្ញុំ
 កាលអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចភពធំ មានសម្បុរល្អដូចមាស
 តែងអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចភពធំ ដោយសារផលនៃសំ-
 ពត់មួយនោះឯង ។ ខ្ញុំបាននូវភាពជាភិក្ខុក្នុងទីនេះ ព្រោះ
 អាស្រ័យផលនៃសំពត់មួយ ម្យ៉ាងទៀត ជាតិនេះជាទីបំផុត
 របស់ខ្ញុំ អំពើនេះសោត ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងជាតិនេះ ។
 ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយសំពត់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
 ជាផលនៃសំពត់មួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 មិនមានអាសវៈ ដូចជាជំរើប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាភតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ឯកទុស្សនាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

ឯកទុស្សនាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៣] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ	កសិកោ នាម ^(១) បព្វតោ
អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ	បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។
នារោ នាម នាមេន	កស្សចោ ឥតិ មំ វិទូ
សុទ្ធិមគ្គំ តវេសន្តោ	វសាមិ កសិកេ ^(២) តទា ។
បទុមុត្តរោ នាម ជិដោ	សព្វធម្មាន ចារតូ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធា	អាភញ្ញិ អនិលញ្ញសា ។

១ ឱ. កោសិកោ នាម ។ ម. គោសិកោ នាម ។ ២ ឱ. កោសិកេ ។ ម. គោសិកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរ
ល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ
៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកទុស្សទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១៣] មានភ្នំមួយ ឈ្មោះកសិកៈ ដែលនៅជិតព្រៃ
ហិមពាន្ត ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមមួយ យ៉ាងល្អ ទាំងបានកសាង
បណ្ណសាលាមួយដ៏ល្អល្អ៖ នៅក្បែរភ្នំនោះ ។ កាលនោះ
ខ្ញុំមាននាមថាទារទៈ តែគេស្គាល់ខ្ញុំថាកស្សបៈវិញ ខ្ញុំកំពុង
ស្វែងរកមគ្គដ៏ស្អាត នៅជិតភ្នំកសិកៈ ។ ព្រះជិនសិរីសម្ពុទ្ធ
ព្រនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង
ទ្រង់ប្រាថ្នារកវិវេក បានស្តេចយាងមកតាមផ្លូវអាកាស ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្តោបទានំ

រនក្កេ កច្ចុមាណស្ស	ទិស្វារំសី មហោសិណោ
កដ្ឋមព្ភំ បញ្ញាបេត្វា	អនិទព្ភា អបត្តវី ។
អាសនំ បញ្ញាបេត្វាណ	សីសេ កត្វាណ អញ្ចលី
សោមនស្សំ បវេទេត្វា	ឥទំ វចនមព្រី ។
សល្លកត្តោ តុរំ ដីរ	អាតុរាទំ តិកិច្ចកោ
មម រាគបវេតស្ស ^(១)	តិកិច្ចំ ទេហិ ឆាយក ។
បុញ្ញត្តិកាយេ បស្សន្តិ ^(២)	ពុទ្ធសេដ្ឋំ តុរំ មុនិ ^(៣)
ធុរត្តសិទ្ធិ ^(៤) បប្បោន្តិ	ឯតេសំ អជរោ ភវេ ^(៥) ។
ន មេ ទេយ្យំ តវ អត្ថិ	បវត្តផលភោជហំ
ឥទំ មេ អាសនំ អត្ថិ	និសីទ កដ្ឋមព្ភាកោ ។

១ ឱ. មមំ រោគបវេតស្ស ។ មមំ ភវបវេតស្ស ។ ២ ឱ. កល្លត្តិកាយេ បស្សន្តិ ។
 ម. កលត្តិកាយេ បស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. គរំ បទេ ។ ម. គរំ មុនេ ។ ៤ ឱ. ធុរត្តិសិទ្ធិ ។
 ៥ ឱ.ម. ឯតេសំ ជជ្ជរោ ភវោ ។ ៦ ឱ. ន មេ ទេយ្យំ តវមត្ថិ បវត្តផលភោជិហំ ។
 ម. ន មេ ទេយ្យធម្មោ អត្ថិ បវត្តផលភោជិហំ ។

ឯកាសនទាយកត្តោបទាន ទី ៣

ខ្ញុំបានឃើញរស្មីព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ កំពុង
 យាងលើទីបំផុតនៃព្រៃ ក៏បានតាក់តែងគ្រែឈើ ហើយ
 ក្រាលស្បែកខ្លាថ្វាយ ។ ខ្ញុំលុះក្រាលអាសនៈរួចហើយ ក៏
 ប្រណម្យអញ្ជូលីលើក្បាល បានទទួលសោមនស្ស ហើយ
 ពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះអង្គ
 ជាពេទ្យវះ អ្នកព្យាបាលពួកជំងឺ បពិត្រព្រះនាយក សូម
 ព្រះអង្គប្រទាននូវការព្យាបាលរោគ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដែលរាគៈ
 កំពុងគ្របសង្កត់ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ពួកជនណា
 ជាអ្នកត្រូវការដោយបុណ្យ បើបានឃើញព្រះអង្គ ជាព្រះ
 ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ តែងដល់នូវការសម្រេចប្រយោជន៍ ដ៏ទៀង
 ទាត់ ការមិនមានសេចក្តីគ្រាំគ្រា គប្បីមានដល់ជនទាំង-
 នោះ ។ ទេយ្យវត្ថុដែលខ្ញុំគួរថ្វាយ ចំពោះព្រះអង្គ មិន
 មាន (ព្រោះ) ខ្ញុំជាអ្នកបរិភោគ តែផ្ទៃឈើដែលជ្រុះឯង
 នេះអាសនៈរបស់ខ្ញុំ សូមព្រះអង្គគង់លើគ្រែឈើនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

និសីទិ តត្ថ ភក្កវា	អនម្ពិទោវ កោសវី
មុហុត្ថំ វីតិណមេត្វា	ឥទំ ^(១) វចនមព្រិ ។
វិស្សជ្ជោ ហោហិមា កាយិ	លន្តោ ជោតិរសោ តយា
យំ តុយ្ហំ បត្តិតំ សព្វំ	បរិបូរេស្សតាសនំ ។
ន ថោកំ សុកតំ បុញ្ញំ	បុញ្ញក្ខេត្តេ អនុត្តរេ
សក្កា ឧទ្ធវិតុំ អត្តា	យស្ស ចិត្តំ សុដីហិតំ ។
ឥមិណា អាសនណានេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
កប្បសតសហស្សានិ	វិទិចាតំ ន កច្ចតិ ។
បញ្ញាសក្ខត្តំ ទេវិជ្ជោ	ទេវរដ្ឋំ ករិស្សតិ
អសីតិក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ ករិស្សតិ ។

១ ឱ. ឥមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈនោះ ដូចកេសរាជ-
សីហ៍ដែលឥតតក់ស្លុត ទ្រង់បង្ហែបង្ហង់ អស់កាលមួយស្របក់
ហើយ ទើបត្រាស់ពាក្យនេះថា

អ្នកចូរស្និទ្ធស្នាលចុះ កុំភិតភ័យឡើយ (ព្រោះ) ព្រះពុទ្ធ
មានរស្មីដ៏រុងរឿង អ្នកបានហើយ អាសនៈណា ដែល
អ្នកប្រាថ្នាហើយ អាសនៈទាំងអស់នោះ នឹងបរិបូណ៌ដល់
អ្នក ។ បុណ្យដែលអ្នកធ្វើល្អហើយ ក្នុងបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ
មិនមែនជាបុណ្យតិចតួចទេ ចិត្តរបស់បុគ្គលណា ដែល
បានតម្កល់ល្អហើយ បុគ្គលនោះអាចរើខ្លួនបាន ។ ដោយ
ការប្រគេនអាសនៈនេះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានេះផង
បុគ្គលនោះ នឹងមិនទៅកាន់វិនិបាត អស់មួយសែនកប្ប ។
បុគ្គលនោះនឹងបានជាព្រះត្រៃ សោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា
អស់ ៥០ ដង នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិអស់ ៨០ ដង ។

តតិយំ ឯកាសនទាយកត្តោបទានំ

បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ សដ្ឋយំ ^(១)
សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា	សំសារេ សំសវិស្សតិ ^(២) ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធា	ជលជុត្តមនាមកោ
នកំ អព្ពក្កមិ ដីរោ	ហំសរាជារ អម្ពរេ ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ	សរថំ សន្ទមាណិកំ
លកាមិ សព្វមេវេតំ	ឯកាសនស្សិទំ ផលំ ។
កាណនំ បរិសិត្វាន	យទា ឥច្ឆាមិ អាសនំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	បល្ល័ង្កា ឧបតិដ្ឋតិ ។
វារិមជ្ឈកតោ សន្តោ	យទា ឥច្ឆាមិ អាសនំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	បល្ល័ង្កា ឧបតិដ្ឋតិ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ	ទេវត្តំ អថ មាណុសំ
បល្ល័ង្កសតហស្សានិ	បរិវារេន្តិ មំ សទា ។
នុវេ ភវេ សំសរាមិ	ទេវត្តេ អថ មាណុសេ
នុវេ កុលេ ច ជាយាមិ ^(៣)	ខត្តិយេចាមិ ^(៤) ព្រាហ្មណោ ។

១ ឱ. អសដ្ឋយំ ។ ២ ឱ. ម. សំសវិស្សសិ ។ ៣ ឱ. ម. បជាយាមិ ។ ៤ ឱ ម. អថ ។

ឯកាសនទាយកត្តោបទាន ទី ៣

នឹងបានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់
 កាលបើអន្ទោលទៅក្នុងសង្សារ នឹងជាអ្នកបានសេចក្តីសុខ
 ស្រួល ក្នុងទីទាំងពួង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ព្រះ
 នាមបទុមុត្តរៈ លុះត្រាស់កាសិតនេះហើយ ក៏ហោះឡើង
 ទៅឯនកាលីយ ដូចជារាជហង្ស កាលហើរពូជ័អាកាស ។

ខ្ញុំតែងបាននូវវត្ថុទាំងអស់នោះ គឺ យានដំរី យានសេះ
 ព្រមទាំងរថ និងរថទ្រង់គ្រឿង នេះជាផល នៃអាសនៈ
 មួយ ។ កាលណា ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃ ប្រាថ្នារកអាសនៈ
 ស្រាប់តែបល្ល័ង្កផុសលេចឡើង ព្រោះបានដឹងនូវសេចក្តីត្រិះ
 រិះរបស់ខ្ញុំ (ក្នុងកាលនោះ) ។ កាលណា បើខ្ញុំទៅនៅ
 កណ្តាលទឹក ប្រាថ្នារកអាសនៈ ស្រាប់តែបល្ល័ង្កផុសលេច
 ឡើង ព្រោះបានដឹងសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ កាលនោះ ។
 ខ្ញុំចូលទៅកាន់កំណើតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស
 បល្ល័ង្កមួយសែន តែងចោមរោមខ្ញុំ សព្វកាល ។ ខ្ញុំតែង
 អន្ទោលទៅមក ក្នុងភពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ម្យ៉ាង
 ទៀត តែងកើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺក្សត្រនិងព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកាសនំ	ទទិត្វាន	បុញ្ញក្ខេត្តេ	អនុត្តរេ
ធម្មបល្ល័ង្កមញ្ញាយ ^(១)		វិហារមិ	អនាសវោ ។
សតសហស្សេ	ឥតោ កប្បេ	យំ	នានមទទី តទា
ទុក្ខតី	នាភិជាជាមិ	ឯកាសនស្សីនំ	ផលំ ។
កិលេសា	លាបិតា មយ្ហំ	ភវា	សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ	ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ	អនាសវោ ។
ស្វាគតំ	វត មេ អាសិ	មម	ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ	វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ	ពុទ្ធស្ស សាសនំ។
បដិសម្ពិទា	ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច	អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា	សច្ចិកតា	កតំ	ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឯកាសននាយកោ មេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឯកាសនទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. ធម្មបល្ល័ង្កមាទាយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយអាសនៈមួយ ចំពោះបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ
 ទើបដឹងបល្ល័ង្កគឺធម៌ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ក្នុងកប្ប ទី
 មួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំថ្វាយទាន ក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃអាសនៈ
 មួយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
 អស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែល
 ខ្ញុំមកក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
 បានធ្វើរួចហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកាសនទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកាសនទាយកត្តេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៤] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ	កណម្ពោ នាម ^(១) បព្វតោ
តស្មី បព្វតបស្សម្ហិ	សត្ត ពុទ្ធា វសីសុ តេ ។
កណម្ពបុប្ផំ ទិស្វាន ^(២)	បត្តហេត្វាន អញ្ចសី
សត្ត មាលានិ កហេត្វា	បុណ្ណចិត្តេន ^(៣) ឱកិរី ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
ចតុន្ទរុតេ ឥតោ កហ្សេ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. កុក្កដោ នាម ។ ២ ឱ. ម. កទម្ពំ បុប្ផិតំ ទិស្វា ។ ៣ ឱ. បុណ្ណចិត្តេន ។

សត្តិកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទានទី ៤

[១៤] មានភ្នំខ្ពស់មួយ ឈ្មោះកទម្ពៈ នៅជិតព្រៃហោម-
ពាន្ត មានព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៧ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់គង់នៅខាង
ភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំឃើញផ្កាក្នុង បានផ្គង់អញ្ញាលី កាន់ផ្កា ៧
ចង្កោម ហើយថ្វាយដោយចិត្តពេញលេញ ។ ខ្ញុំលះបង់
រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតឯឋានតារាវត្តិវ័រ
ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះ
ផង ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានធ្វើអំពើជាកុសល ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបាន
ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដំប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អឃ្នាំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់
ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆឡភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សត្តកទម្ពបុប្ផិយោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១៥] វនកម្មិកោ បុរេ អាសី

បិតុបេតាមហោនហំ

បសុមារេន ដីវាមិ

កុសលំ មេ ន វិជ្ជតិ ។

មម អាសយសាមន្តា

តិស្សោ លោកត្តនាយកោ

បទានិ តីណិ ទស្សេសិ

អនុកម្មាយ ចក្កុមា ។

អក្កន្តេ ច បទេ ទិស្វា

តិស្សនាមស្ស សត្តនោ

ហាដ្ឋោ ហាដ្ឋេន ចិត្តេន

បទេ ចិត្តំ បសាទយី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ការណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១៥] កាលភពមុន ខ្ញុំកើតជាបុរសអ្នកធ្វើការងារក្នុង
ព្រៃ ជាមួយនឹងបិតានិងជីតាខ្ញុំ ខ្ញុំរស់នៅដោយការសម្លាប់
សត្វ ឯកុសលរបស់ខ្ញុំមិនមានឡើយ ។ ព្រះលោកនាយក
ដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមតិស្សៈ ព្រះអង្គមានបញ្ញាចក្ខុ គង់នៅ
ជិតលំនៅរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់សម្តែងស្នាមព្រះបាទបីអន្លើ ដោយ
សេចក្តីអនុគ្រោះ ។ ខ្ញុំឃើញស្នាមព្រះបាទ នៃព្រះសាស្តា
ព្រះនាមតិស្សៈ ដែលទ្រង់ជាន់ទុកហើយ ក៏មានចិត្តត្រេក-
អររីករាយ បានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះស្នាមព្រះបាទ ។

បញ្ចមំ កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

កោរណ្ណំ បុប្ផិតំ ទិស្វា	ចាទបំ ធរណីរុហំ
សកោដិកំ ^(១) កហេត្វាន	បទសេដ្ឋំ ^(២) អប្បជយី ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ញហំ ។
យំ យំ យោន្តបបដ្ឋាមិ	ទេវត្តំ អថ មាណុសំ
កោរណ្ណារណ្ណកោយេវ	សប្បកាសោ ភវាមហំ ។
ទ្វេនុរុតេ ឥតោ កប្ប្ប	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	បទប្បជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. សកោដិកំ ។ ម. សកោសកំ ។ ២ ឱ. បទសេដ្ឋេ ។

ការណ៍បុណ្យបុណ្យត្ថេរាបទាន ទី ៥

ខ្ញុំឃើញដើមល្អុងខ្មែរមានផ្ការីក ជាឈើដុះលើផែនដីហើយ
ក៏កាន់យកផ្កាព្រមទាំងសណ្តែង បូជាចំពោះស្នាមព្រះបាទាដ៏
ប្រសើរ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការ
តម្កល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលុះលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្ស
ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ។ ខ្ញុំទៅយកកំណើតណាៗ
ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស ខ្ញុំតែងមានសម្បុរព្រមទាំងរស្មី
ដូចល្អុងខ្មែរ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានធ្វើអំពើល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃការបូជា ស្នាមព្រះបាទ ។ កិលេសទាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្លាក់នៃព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់
ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើរួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ណបុប្ផិយោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ យដមណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ

[១៦] សុចិទ្ធិតំ ភកវន្តំ លោកដេដ្ឋំ នវាសកំ

ឧបវិដ្ឋំ មហារញ្ញំ វាតាពាដេន បីឡិតំ ។

ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា យដមណ្ណំ ឧបាទយី

កតត្តា អបចិតត្តា ច^(១) កដ្ឋា ភាគីរសី អយំ^(២) ។

១ ឱ. អាចិតត្តា ។ ម. ភាវិតត្តា ។ ២ ឱ. ភាគីរសីរយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

យដមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១៦] ខ្ញុំបានឃើញ នូវព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មាន
ព្រះតម្រិះល្អ ព្រះអង្គជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងពួកនរៈ
ដែលស្តេចចូលទៅគង់ក្នុងព្រៃធំ ហើយត្រូវអាពាធកើតអំពី
ខ្យល់បៀតបៀន ។ លុះខ្ញុំឃើញហើយ ក៏ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា
បានថ្វាយទឹកដោះថ្លា ព្រោះកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង
ព្រោះសេចក្តីកោតក្រែងនោះផង ទន្ទេគង្គាឈ្មោះភាគីរសីនេះ

ឆដំ យដមណ្ឌទាយកត្តេរាបទានំ

មហាសមុទ្ធា ចត្តារោ	យដំ សម្បជ្ជវេ មម
អយញ្ច បបរី យោរា	អប្បមាណា អសដ្ឋយា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	កវតេ មធុសក្ខរា
ចតុទ្ធិសា ^(១) ឥមេ រុក្ខា	ចាទចា ជរណីរុហា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	កប្បរុក្ខា កវត្តិ តេ
បញ្ញាសក្ខត្តំ ទេវិជ្ជោ	ទេវជ្ជមការយី ។
ឯកបញ្ញាសក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	តណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
ចតុន្ទរុតេ ឥតោ កប្ប	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	យដមណ្ឌស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	កវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ម. ចតុទីបា ។

យដមណ្ឌទាយកត្តោបទាន ទី ៩

និងមហាសមុទ្រទាំង ៤ ក៏ញ៉ាំងទឹកដោះ ឲ្យសម្រេចដល់ខ្ញុំ
 មួយទៀត ផែនដីជាសភាវៈដ៏ធំនេះ ប្រមាណមិនបាន រាប់
 មិនអស់ ក៏កើតទៅជាទឹកឃ្មុំនិងស្តុក្រាម ព្រោះដឹងតម្រិះ
 របស់ខ្ញុំ ។ ដើមឈើទាំងឡាយនេះ ជាឈើដុះលើផែនដី
 ដែលបិតនៅក្នុងទិសទាំង ៤ ឈើទាំងនោះ ក៏កើតទៅជាដើម
 កល្យាណ្តិក្យ ព្រោះដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានកើតជាព្រះឥន្ទ្រ
 សោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា អស់ ៥០ ដង ។ បានជាស្តេច
 ចក្រពត្តិ ៥១ ដង បានសោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ
 រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខគឺ នេះជាផលនៃទឹកដោះថ្លា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
 ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាភតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	យដមណ្ណាយាយកោ មេរោ
ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

យដមណ្ណទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនីយត្ថេរាបទានំ

[១៧] បទុមុត្តរោ នាម ជិណោ	សព្វធម្មាន ចារក្ខ
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តោ	សន្តារសិ ពហំ ជនំ ។
អហំ តេន សមយេន	ជជិលោ ខុត្តតាបនោ
ធុនន្តោ វាកចីរានិ	កច្ឆាមិ អម្ពរេ តទា ។
ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ឧបរិ	កន្តំ ន វិសហាមហំ
បក្ខិវ សេលមាសដ្ឋ	កមនំ ន លកាមហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់តាមលំដាប់ហើយ សាស-
នារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ
៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយដមណ្ឌទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យដមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឯកធម្មស្សនីយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់
នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រកាសនូវសច្ចៈទាំង ៤
បានញ្ញាំងជនច្រើនឲ្យឆ្លងទុក្ខហើយ ។ សម័យនោះ ខ្ញុំជា
ជដិល មានតបធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ រលាស់នូវចីវរសម្បកឈើ
ហើយហោះទៅព្វដ៏អាកាស ក្នុងកាលនោះ ។ ខ្ញុំមិនហ៊ាន
ហោះទៅខាងលើព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរឡើយ ខ្ញុំមិនបាននូវ
ដំណើរទៅមុខ ប្រៀបដូចសត្វស្លាបដែលទើសទាក់នឹងភ្នំ ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនីយត្ថេរាបទានំ

ឧទកេ ឆោបយិត្វាន ^(១)	ឯវំ កច្ឆាមិ អម្ពរេ
ន មេ ឥទំ ភូតបុព្វំ	ឥរិយាបថវិកោបនំ ។
ហន្ត មេតំ កវេសិស្សំ	អប្បេវត្តំ លកេយ្យហំ
ឱរោហន្តោ អន្តលិក្ខា	សទ្ធមស្សោសិ សត្តនោ ។
សវេន វេជីយេន	សវេជីយេន វត្តនា
អនិច្ចតំ កថេន្តស្ស	តញ្ញាវ ឧត្តហី តនា ។
អនិច្ចសញ្ញមុត្តយ្ហ ^(២)	អកមាសី មមស្សមំ
យាវតាយុំ វេសិត្វាន	តត្ត កាលំ កតោ អហំ ។
ចរិមេ វត្តមានម្ហិ	សទ្ធម្មស្សវនំ សរិ
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច ។
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ
តីសកប្បសហស្សានិ	ទេវលោកេ វមី អហំ ។

១ ឱ. វេសិត្វាន ។ ម. វេក្កមិត្វាន ។ ២ ឱ. អនិច្ចសញ្ញំ ឧត្តយ្ហ ។ ម. អនិច្ចសញ្ញំ បត្តយ្ហ ។

ឯកធម្មស្សនីយត្ថេរាបទាន ទី ៧

កាលបើយ៉ាងនេះ ខ្ញុំចុះទៅក្នុងទឹក ហើយហោះទៅព្រំដីអា-
 កាសទៀត (តែខ្ញុំទៅមុខមិនរួច) ការញ៉ាំងឥរិយាបថឲ្យ
 កម្រើកបែបនេះ ខ្ញុំមិនធ្លាប់មានទេ ។ (ខ្ញុំគិតថា) ធ្វើដូចម្តេច
 ហ្ន៎ អាត្មាអញ នឹងបានដឹងហេតុការណ៍នេះអេះ បើដូច្នោះ
 មានតែអាត្មាអញ នឹងស្វែងរក នូវហេតុការណ៍នោះ ។
 ខ្ញុំក៏ចុះអំពីអាកាស បានឮនូវសំឡេងនៃព្រះសាស្តា ដែល
 កំពុងសម្តែងនូវអនិច្ចតាធម៌ ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ គួររីក-
 រាយគួរស្តាប់ ខ្ញុំក៏ចង់ចាំអនិច្ចតាធម៌នោះ ក្នុងកាលនោះ ។
 លុះខ្ញុំចង់ចាំនូវអនិច្ចសញ្ញាហើយ ក៏បានទៅឯអាស្រមរបស់
 ខ្ញុំវិញ ខ្ញុំនៅទីនោះដរាបលុះអស់អាយុ ហើយធ្វើមរណកាល
 ក្នុងអាស្រមនោះ ។ កាលភពខាងក្រោយ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ខ្ញុំក៏នឹកឃើញនូវការស្តាប់ព្រះសទ្ធម្ម ព្រោះអំពើដែល
 ខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ព្រោះការតាំងទុកនូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំ
 លះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុង
 ឋានតាវត្តិដ្យ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោកអស់ ៣ ម៉ឺនកប្ប ។

ឯកបញ្ញាសក្ខត្តញ្ច	ទេវជ្ជមការយី
ឯកត្តិសតិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
អនុកោមិ សកំ បុញ្ញំ	សុខិតោហំ ភវាភវេ ។
អនុស្សរាមិ តំ សញ្ញំ	សំសរន្តោ ភវាភវេ
ន កោនចិហំ វិជ្ជាមិ ^(១)	និព្វានំ អច្ចុតំ បទំ ។
មិត្តុ ភេហោ និសីទិត្វា	សមណោ ភារិតិទ្ធិយោ
កងំ ស ^(២) បរិទីហេន្តោ	អនិច្ចំ តត្តុទាហារី ^(៣) ។
អនិច្ចា វត សដ្ឋារា	ឧប្បាទរយធម្មិណោ
ឧប្បទ្ខិត្វា និរុជ្ឈន្តិ	តេសំ រូបសមោ សុខោ ។
សហ កាងំ សុណិត្វាន	សព្វសញ្ញំ អនុស្សរី ^(៤)
ឯកាសនេ និសីទិត្វា	អរហត្តមចាបុណិ ។

១ ឱ. ន កោដិបដិវិជ្ជាមិ ។ ម. ន កោចិ បដិវិជ្ជាមិ ។ ២ ឱ. កថាយ ។ ៣ ឱ. វត្តទាហារី ។ ៤ ឱ. ម. បុព្វសញ្ញាមនុស្សរី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានសោយទេវរាជ្យ ជាស្តេចនៃពួកទេវតា អស់ ៥១ ដង
បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣១ ដង ។ បានសោយប្រ-
ទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំបានសោយ
នូវបុណ្យរបស់ខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងភពតូចនិងភព
ធំ ។ កាលខ្ញុំអន្ទោលទៅ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ តែងនឹក
ឃើញនូវសញ្ញានោះ តែមិនអាចនឹងចាក់ធ្លុះ នូវនិព្វាន ជា
បទមិនឃ្លៀងឃ្លាតបាន ដោយហេតុណាមួយឡើយ ។
មានសមណៈមួយរូប មានឥន្ទ្រិយអប់រំហើយ គង់នៅក្នុង
ផ្ទះនៃបិតារបស់ខ្ញុំ ហើយសម្តែងនូវគាថា ពោលនូវអនិច្ច-
តាធម៌ក្នុងផ្ទះនោះថា ឱ ហ្ន៎ សង្ខារទាំងឡាយ មិនទៀងទេ
មានកិរិយាកើតឡើង និងការវិនាសទៅវិញជាធម្មតា លុះ
កើតឡើងហើយ រមែងរលត់ទៅវិញ លុះតែការរម្ងាប់នូវ
សង្ខារទាំងឡាយនោះ ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។ ខ្ញុំ
បានស្តាប់ធម៌ ព្រមទាំងគាថា ហើយនឹកឃើញនូវសញ្ញា
ទាំងពួង អង្គុយលើអាសនៈមួយ ក៏ដល់នូវព្រះអរហត្ត ។

សត្តមំ ឯកធម្មស្សវនិយត្តេរាបទានំ

ជាតិយា សត្តវស្សេន	អរហត្តំ អចាបុណី
ឧបសម្ពាទយំ ពុទ្ធា	ធម្មស្សវនស្សីទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កេហ្សេ	យំ ធម្មំ អសុណី តទា
ទុក្ខតី ពារិជាពារិ	ធម្មស្សវនស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ឯកធម្មស្សវនិយោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

ឯកធម្មស្សវនិយត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឯកធម្មស្សវនិយត្តេរាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំបានដល់ព្រះអរហត្ត តាំងពីអាយុ ៧ ឆ្នាំ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបាន
 ញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យបានឧបសម្បទា នេះជាផលនៃការស្តាប់ព្រះធម៌ ។
 ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ស្តាប់ធម៌ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
 ជាផលនៃការស្តាប់ធម៌ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុត
 ចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជា
 អ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាជំរីកាត់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរ
 ដែលខ្ញុំមកក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ
 វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកធម្មស្សវនិយត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកធម្មស្សវនិយត្តេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អដ្ឋមំ សុចិន្តិតត្ថេរាបទានំ

[១៨] នគរេ ហំសវតិយា	អហោសី កសកោ តទា
កសិកម្មេន ដីវាមិ	តេន ចោសេមិ ទារកេ ។
សុសម្បដ្ឋំ តទា ខេត្តំ	ធម្មំ មេ ផលិទំ ^(១) អហុ
ចាកកាលេវ សម្បត្តេ	ឯវំ ចិន្តេសហំ តទា ។
ន មេច្ឆដ្ឋំ ^(២) ន បដិវ្យំ	ដានន្តស្ស គុណាគុណំ
យោហំ សង្ឃេ អទត្វាន	អក្កំ ភុញ្ញេយ្យមត្តនា ^(៣) ។
សម្ពុទ្ធា អសមោ លោកេ ^(៤)	ទ្ធវត្តិសវេលក្ខណោ
តតោ ច ភារិតោ ^(៥) សង្ឃោ	បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរំ ^(៦) ។
តត្ថ ទស្សាមិហំ ទានំ	នវសស្សំ បុរេ បុរេ
ឯវាហំ ចិន្តយិត្វាន	ហដ្ឋោ បីតិកមាទសោ ^(៧) ។

១ ឱ. ផលិតំ ។ ២ ឱ. ម. នច្ឆន្តី ។ ៣ ឱ. ភុញ្ញេយ្យ មំ តទា ។ ម. ភុញ្ញេយ្យ មេ តទា ។ ៤ ឱ. ម. អយំ ពុទ្ធា អសមសមោ ។ ៥ ឱ. ម. បភារិតោ ។ ៦ ឱ. ម. បុញ្ញក្ខេត្តោ អនុត្តរោ ។ ៧ ឱ. ម. បីណិតមាទសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សុចិន្តិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៨] កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកស្រែ នៅក្នុងនគរហង្សវតី ចិញ្ចឹមជីវិតដោយកសិកម្ម ចិញ្ចឹមនូវប្រពន្ធនិងកូន ក៏ដោយ កសិកម្មនោះដែរ ។ កាលនោះ ស្រែ (របស់ខ្ញុំ) មាន ស្រូវបរិបូណ៌ នេះជាផលរបស់ខ្ញុំ កាលស្រូវទុំបរិបូណ៌ហើយ ក្នុងកាលណោះ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនទាន់បាន ឲ្យទានដ៏ប្រសើរ ចំពោះព្រះសង្ឃសោះ បរិភោគតែខ្លួនឯង (អំពើនេះ) មិនសមរម្យ មិនសមគួរដល់អាត្មាអញ ដែល ជាអ្នកដឹងនូវគុណនិងទោសឡើយ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនមាន បុគ្គលស្មើក្នុងលោក ទ្រង់មានព្រះលក្ខណៈ ៣២ ដ៏ប្រសើរ ទាំងព្រះសង្ឃមានចិត្តអប់រំហើយ ជាស្រែបុណ្យ ដ៏ប្រសើរ (មានក្នុងលោកហើយ) ។ អញនឹងប្រគេន នូវសម្ពុដ ថ្មី ជាទានចំពោះព្រះភិក្ខុសង្ឃនោះមុនគេ លុះខ្ញុំគិតយ៉ាង នេះហើយ ជាអ្នករីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយបីតិ ។

អដ្ឋមំ សុចិវ្តិតត្ថេរាបទានំ

ខេត្តតោ ធម្មមាហិត្វា ^(១)	សម្ពុទ្ធិំ ឧបសង្កមី
ឧបសង្កម សម្ពុទ្ធិំ	លោកិយេជ្ជំ នរាសកំ ។
វេទិត្វា សត្តនោ ចានេ	ឥទំ វចនមព្រី
នវសស្សញ្ច សម្បជ្ជំ	ឥធម ហោសិ ច ត្វំ មុនេ ^(២) ។
អនុកម្មំ ឧបាទាយ	អធិវាសេហិ ចក្កម ^(៣)
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ	អាហុតីនំ បដិក្កហោ ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	ឥទំ វចនមព្រី
ចត្តារោ ច បដិបដ្ឋា	ចត្តារោ ច ផលេ បិតា ។
ឯស សង្ខេប ឧដក្ខតោ	បញ្ញាសីលសមាហិតោ
យជន្តានំ មនុស្សានំ	បុញ្ញបេត្តាន ចាណីនំ
ករោតំ ^(៤) ឧបចិតំ បុញ្ញំ ^(៥)	សង្ខេ ទិដ្ឋំ មហាប្បលំ
តស្មី សង្ខេ ច ទាតព្វំ	តវ សស្សំ តថាតវំ ។

១ ម. ធម្មមាហិត្វា ។ ២ ឱ. អាយាតោបិច តំ មុនេ ។ ម. អាយាតោសិ ច ត្វំ មុនេ ។
 ៣ ឱ. ចក្កមា ។ ៤ ឱ. ករោតំ បដិកំ បញ្ញំ ។ ៥ ម. ករោត្តានំ ឧបចិតំបុញ្ញំ ។

សុចិន្តិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំយកស្រូវ អំពីស្រែចូលទៅរកព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះចូលទៅដល់
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គជាច្បងក្នុងលោក ទ្រង់ប្រសើរជាងពួក
 នរៈហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះសាស្តា រួចក្រាបទូល
 ថា បពិត្រព្រះមុនី សម្មាសម្ពុទ្ធ (របស់ខ្ញុំ) បរិបូណ៌ហើយ
 ទាំងព្រះអង្គក៏គង់នៅក្នុងទីនេះ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ សូម
 ព្រះអង្គអាស្រ័យនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ ហើយទទួលនិមន្តន៍ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃ-
 លោក គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ព្រះអង្គជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះ
 រិះរបស់ខ្ញុំហើយ ទ្រង់សម្តែងនូវពាក្យនេះថា បុគ្គល ៤ ពួក
 កំពុងប្រតិបត្តិ បុគ្គល ៤ ពួក បិតនៅក្នុងផល ។ នេះជា
 សង្ឃមានព្រះទ័យស្ងួតត្រង់ ប្រកបដោយបញ្ញា និងសីល
 ទាន ដែលមនុស្សទាំងឡាយអ្នកបូជា ជាសត្វប្រាថ្នាបុណ្យ
 កាលធ្វើនូវការសន្សំបុណ្យ បានឲ្យហើយចំពោះព្រះសង្ឃ
 រមែងមានផលច្រើន ឯសម្លឹងនៃអ្នកនេះ ដែលអ្នកគប្បី
 ឲ្យចំពោះព្រះសង្ឃនោះ ក៏មានផលច្រើន ដូច្នោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វាន	ភិក្ខុ នេត្វា សកំ យវំ ^(១)
បដិយត្តំ យវេ សន្តំ ^(២)	ភិក្ខុសង្ឃស្ស នេហិ ត្វំ ។
សង្ឃតោ ឧទ្ទិសិត្វាន	ភិក្ខុ នេត្វានហំ យវំ
យំ យវេ បដិយត្តំ មេ	ភិក្ខុសង្ឃស្សនាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ នេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ពំ	សោវណ្ណំ សុបកស្សវំ ^(៣)
សង្ឃិយោជនមុព្វេដំ	តីសយោជនវិត្តតំ ។

ឯក្ខនវីសតិមំ ភាណារំ ។

១ ឱ. ភិក្ខុ នេត្វាន សង្ឃវំ ។ ម. ភិក្ខុ នេត្វាន តំ យវំ ។ ២ ឱ. យន្តេ ។ ៣ ឱ.

ម. សប្បកស្សវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អ្នកចូរឧទ្ទិសចំពោះសង្ឃ ហើយនាំភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅឯផ្ទះ
 របស់ខ្លួន រួចប្រគេននូវវត្ថុ ដែលអ្នកតាក់តែងរួចហើយ
 ដែលមានក្នុងផ្ទះ ដល់ភិក្ខុសង្ឃចុះ ។ ខ្ញុំក៏បានឧទ្ទិសចំពោះ
 សង្ឃ ហើយនាំភិក្ខុទាំងឡាយទៅឯផ្ទះ វត្តណា ដែលខ្ញុំ
 តាក់តែងហើយក្នុងផ្ទះ ខ្ញុំក៏ប្រគេនវត្ថុនោះ ដល់ភិក្ខុសង្ឃ
 ខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏ទៅកើតក្នុង
 ឋានតាវត្តិធឿ ដោយអំពើដែលខ្ញុំ បានធ្វើល្អហើយនោះផង
 ដោយការតាំងទុកនូវចេតនានោះផង ។ វិមានរបស់ខ្ញុំ មាន
 ពណ៌ល្អ មានរស្មីភ្លឺផ្ទៃក ដែលបុញ្ញកម្មតាក់តែងហើយ ក្នុង
 ទេវលោកនោះ ជាវិមានមានកម្ពស់ ៦០ យោជន៍ មានទំហំ
 ៣០ យោជន៍ ។

ចប់ ភាណវរៈ ទី ១៩ ។

អដ្ឋមំ សុចិន្តិតត្ថេរាបទានំ

អាភិណ្ណំ ភវនំ មយ្ហំ	នារីកណាសមាភុលំ
តត្ថ ភុត្វា បិវិត្វា ច	វសាមិ តិទសេ អហំ ។
សតានំ តីសក្ខត្តំ ^(១) ច	ទេវវជ្ជមការយី
សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច	ទេវវជ្ជមការយី ^(២) ។
សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសវជ្ជំ វិបុលំ	កណាណាតោ អសដ្ឋយំ ។
ភវាភវេ សំសរន្តោ	លភាមិ អមិតំ ធនំ
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ	សិរិកំ សន្ទមាទិកំ
លភាមិ សព្វមេវេតំ	នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
នវត្ថំ នវផលំ	នវត្តវសកោជនំ
លភាមិ សព្វមេវេតំ	នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
កោសេយ្យំ កម្ពលិយានិ	ខោមកប្បាសិកានិ ច
លភាមិ សព្វមេវេតំ	នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។

១ ឱ. ម. តីណិក្ខត្តញ្ច ។ ២ ឱ. ម. សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច ទេវវជ្ជមការយន្តិ តមេ បាថា នត្តិ ។

សុចិន្តិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

លំនៅរបស់ខ្ញុំដើរជាសកុះករដោយពួកនារី ខ្ញុំបរិភោគផង
 ផឹកផង នៅក្នុងឋានទេវតានោះ ។ ខ្ញុំបានសោយទេវរាជ្យ
 ជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៣០០០ ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ
 អស់ ៥០០ ដង បានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់
 ជាតិមិនអស់ ។ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ រមែង
 បាននូវទ្រព្យរាប់មិនអស់ ខ្ញុំមិនមានការខ្វះខាត ដោយភោគៈ
 ទាំងឡាយឡើយ នេះជាផលនៃសម្បត្តិ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុ
 គ្រប់មុខនេះ គឺយានដំរី យានសេះ គ្រែស្នែង រថ
 ទ្រង់គ្រឿង នេះជាផលនៃសម្បត្តិ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុគ្រប់មុខ
 នេះ គឺ សំពត់ថ្មី ផ្ទៃឈើថ្មី និងភោជនប្រោងមានឱជារស
 ដ៏លើសលុប នេះជាផលនៃសម្បត្តិ ។ ខ្ញុំបាននូវវត្ថុគ្រប់
 មុខនេះ គឺ សំពត់សូត្រ សំពត់កម្ពល សំពត់សម្បក
 ឈើ និងសំពត់ធ្វើដោយកប្បាស នេះជាផលនៃសម្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នាសីតលំ នាសតលំ	នារិយោ សមលង្គតា
លកាមិ សព្វមេវេតំ	នវសស្សស្សីទំ ផលំ ។
ន មំ សីតំ វា ខណ្ឌំ វា	បរិទ្ធាហោ ន វិជ្ជតិ
អថោ ចេតសិកំ ទុក្ខំ	ហាយេ មេ ន វិជ្ជតិ ។
ឥមំ ខាទ ឥមំ ភុញ្ញ	ឥមម្ហិ សយនេ សយ
លកាមិ សព្វមេវេតំ	នវសស្សស្សីទំ ផលំ ។
អយំ បច្ឆិមកោណាទិ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អជ្ជាបិ ធម្មយុទ្ធម្មោ មេ	មមំ តោសេតិ សព្វទា
នវសស្សំ ទទិត្វាន	សង្ឃេ កណារុត្តមេ
អជ្ជានិសំសេ អនុកោមិ	កម្មានុច្ឆរិកេ មម ។
វណ្ណំ យសវា ហោមិ	មហាកោតោ អនីតិកោ
មហាកក្ខោ សទា ហោមិ	អភេជ្ជបរិសោ សទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបាននូវវត្ថុគ្រប់មុខនេះ គឺ ពួកខ្ញុំស្រី ពួកខ្ញុំប្រុស និងពួក
 នារីរូបឆើត មានខ្លួនតាក់តែងល្អហើយ នេះជាផលនៃសម្ផង្គ
 ថ្មី ។ ខ្ញុំមិនមានសម្ផស្សត្រជាក់និងក្តៅ ប៉ះពាល់ឡើយ
 ទាំងមិនមានសេចក្តីក្តៅក្រហាលក្រហាយ ម្យ៉ាងទៀត ទុក្ខ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត មិនមានក្នុងហឫទ័យរបស់ខ្ញុំឡើយ ។ ខ្ញុំ
 បាននូវពាក្យពីពោះ ទាំងអស់នេះថា សូមអ្នកពិសានូវវត្ថុនេះ
 សូមអ្នកបរិភោគនូវវត្ថុនេះ សូមអ្នកសម្រាន្ត លើទីសយនៈ
 នេះ នេះជាផលនៃសម្ផង្គថ្មី ។ នេះរាងកាយខាងក្រោយ
 បំផុត ឥឡូវនេះ ភពខាងក្រោយកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងថ្ងៃ
 នេះ ទេយ្យធម៌របស់ខ្ញុំ តែងញ៉ាំងខ្ញុំ ឲ្យត្រេកអរសព្វ ។
 កាល ។ ខ្ញុំបានឲ្យសម្ផង្គថ្មី ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈដ៏
 ប្រសើរឧត្តម ហើយបាននូវអានិសង្ស ៨ ដ៏សមគួរដល់កម្ម
 របស់ខ្ញុំ គឺ ខ្ញុំជាអ្នកមានសម្បុរល្អ ១ មានយស ១ មាន
 ភោគច្រើនមិនមានអន្តរាយ ១ មានចំណីច្រើន សព្វ ។
 កាល ១ មានបរិស័ទមិនបែកខ្ញែក សព្វ ។ កាល ១ ។

អដ្ឋមំ សុចិវ្តិតត្ថេរាបទានំ

សព្វេ មំ អបចាយន្តិ យេកេចិ បបរិស្សិតា
 ធម្មេយ្យធម្មោ ច យោ កោចិ បុរេ បុរេ លកាមិហំ ។
 ភិក្ខុសង្ឃស្ស វា មជ្ឈេ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សម្មុខា
 សព្វេបិ សមតិក្កម្ម ទេន្តិ មមេវ ទាយកា ។
 បបមំ នវសស្សញ្ញំ ទត្វា សង្ឃេ កណ្តាត្ថមេ
 ឥមាទិសំសេ អនុកោមិ នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
 សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ យំ ទានមទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ នវសស្សស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុចិន្តិតត្ថេរាបទាន ទី ៨

ជនទាំងឡាយណាមួយ ដែលអាស្រ័យនៅលើផែនដី ជន
 ទាំងនោះ តែងគោរពកោតក្រែងខ្ញុំ ១ ទេយ្យធម៌ណាមួយ
 (មាន) ខ្ញុំតែងបាន (នូវទេយ្យធម៌នោះ) មុន ។ គេ ១ ។
 ទាយកទាំងឡាយ តែងរំលងនូវភិក្ខុសង្ឃទាំងអស់ ហើយ
 ឲ្យដល់ខ្ញុំតែម្នាក់ឯង ក្នុងកណ្តាលនៃភិក្ខុសង្ឃ ឬក្នុងទីចំ-
 ពោះព្រះភិក្ខុនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ១ ។ ខ្ញុំឲ្យនូវសម្ព័ន្ធថ្មី
 ជាដំបូង ចំពោះព្រះសង្ឃ ជាគណៈដ៏ឧត្តម ទើបបាន
 នូវអានិសង្ឃទាំងនេះ នេះជាផលនៃសម្ព័ន្ធថ្មី ។ ក្នុងកប្ប
 ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យនូវ
 ទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃសម្ព័ន្ធថ្មី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភព
 ទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ដូចជាដំរីកាត់នូវទន្ធទ្រីង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្លាក់
 នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អឃ្ន់ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សុចិន្តិតោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សុចិន្តិតត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

នវមំ សោណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទានំ

[១៩] សទ្ធាយ អភិទិត្តម្ម	បព្វជី អនការិយំ
វាកចីរេធា អាសី	តចោកម្មមបស្សិតោ ។
អត្តទស្សី តុ ភកវា	លោកដេដ្ឋោ នវាសកោ
ឧប្បដ្ឋិ តម្ហិ សមយេ	តារយន្តោ មហាជនំ ។
ពលព្វ វត មេ ទីលំ	ព្យាទិណា បរមេនហំ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សវិត្តាន	បុទ្សិនេ ចូបមុត្តមំ ។
កវិត្តា ហដ្ឋចិត្តោហំ	សហសេន ^(១) សមោតិរី
សោណ្ណកីកណិបុទ្ធានិ	ឧទក្កមនសោ អហំ ។

១ ម. បសាទេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុចិន្តិតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុចិន្តិតត្ថេរាបទាន ។

សោណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១៧] ខ្ញុំចេញទៅកាន់ផ្លូវ ដោយសទ្ធា ទ្រទ្រង់បីវរ
សម្បកឈើ ពីងផ្នែកនូវតបោកម្ម ។ ក្នុងសម័យនោះព្រះ
មានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី ជាច្បងក្នុងលោក ប្រ-
សើរជាងនរៈ បានត្រាស់ឡើង ហើយចម្លងនូវមហាជន ។
កម្លាំងរបស់ខ្ញុំអស់ហើយ ដោយសារព្យាធិយ៉ាងធ្ងន់ ខ្ញុំរលឹក
នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើព្រះសូបដ៏ឧត្តម លើផ្នូក
ខ្សាច់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ មានចិត្តខ្ពង់ខ្ពស់ មានសេចក្តី
ជ្រះថ្លា បានរោយរាយនូវផ្កាកណ្តឹងមាសទាំងឡាយ ។

នវមំ សោណ្ណកីកណិយត្តោបទានំ

សមុខា វិយ សមុទ្ធំ	ច្ងប់ បរិចរី អហំ
តេន ចេតោបសាទេន	អត្តទស្សីស្ស តាទិដោ ។
ទេវលោកំ តតោ សន្តោ	លកាមិ វិបុលំ សុខំ
សុវណ្ណវណ្ណា តត្តាសិ ^(១)	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
អសីតិកោដិយោ មយ្ហំ	នារិយោ សមលដ្ឋតា
សទា មយ្ហំ ឧបដ្ឋន្តិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សដ្ឋី តុរិយសហស្សានិ	ភេរិយោ បណារាបិច
សដ្ឋា ច ទេណ្ឌិមា តត្ត	វគ្គ វដ្ឋន្តិ ទុន្ទភិ ^(២) ។
ចុល្លាសីតិសហស្សានិ	ហត្ថិយោ ^(៣) សមលដ្ឋតា
តិធប្បភិដ្ឋា មាតដ្ឋា ^(៤)	កុញ្ញា សដ្ឋិហាយនា ។
ហេមជាលាភិសញ្ញា	ឧបដ្ឋានំ កហេន្តិ មេ
ពលកាយេ ភវេ ចេវ	ឧនតា មេ ន វិដ្ឋតិ ។
សោណ្ណកីកណិបុច្ឆានំ	វិចាកំ អនុកោមិហំ
អដ្ឋបញ្ញាសក្ខត្តំ ច	ទេវជ្ជមការយី ។

១ ម. អដ្ឋាសិ ។ ២ ឱ. វគ្គ វទតិ ទន្ទភិ ។ ម. វគ្គ នទន្តិ ទុទ្រភិ ។ ៣ ឱ. ហត្ថិ-
នោ ។ ៤ ម. តិធាបភិន្តមាតដ្ឋា ។

សោណ្ណកិកណិយត្តោបទាន ទី ៩

ខ្ញុំបម្រើនូវព្រះស្លូប នៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអត្តទស្សី
 ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ
 ដូចជាបម្រើព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងទីចំពោះព្រះកក្ក្រ ។ កាលខ្ញុំទៅ
 កើតក្នុងទេវលោក រមែងបាននូវសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ជា
 អ្នកមានសម្បុរដូចមាស ក្នុងទេវលោកនោះ នេះជាផលនៃ
 ពុទ្ធបូជា ។ នារីទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ៨០ កោដិ មានខ្លួនតាក់
 តែងល្អ ។ បម្រើខ្ញុំសព្វ ។ កាល នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
 តូរ្យតន្ត្រី ៦ ហ្នឹង ស្ករ រនាត ស័ង្ក សម្តោរ និងស្ករធំ
 មានសំឡេងពីរោះប្រគំក្នុងទីនោះ ។ ដំរីទាំងឡាយ ៨ ហ្នឹង
 ៤ ពាន់ ប្រដាប់តាក់តែងល្អ ដំរីមាតង្គៈទាំងឡាយចុះប្រេង
 បីអន្លើ អាយុ ៦០ ឆ្នាំទើបថយកម្លាំង ដ៏ដេរជាសដោយ
 បណ្តាញមាស ធ្វើនូវការបម្រើខ្ញុំ ខ្ញុំមិនមានការខ្វះខាត
 ពួកពល ក្នុងភពឡើយ ។ ខ្ញុំតែងទទួលផលនៃផ្កាកណ្តឹង
 មាស ខ្ញុំសោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់ ៥៨ ជង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកសត្តតិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បបព្យា រដ្ឋំ ឯកសតំ	មហិយា ការយី អហំ ។
សោទានិ បត្តោ អមតំ	កម្មិរំ ទុទ្ធសំ បទំ ^(១)
សំយោជនា បរិក្ខិណា	នត្តិទានិ បុនព្ពរោ ។
អជ្ឈារសេ កប្បសតេ	យំ បុប្ផមភិរោបយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសរោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. អសង្ខតំ សុទុទ្ធសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧១ ដង បានសោយរាជ្យលើ
 ផែនដី អស់ ១០១ ដង ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានដល់ព្រះនិព្វាន
 ឈ្មោះអមតៈ ជាបទដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដែលបុគ្គលឃើញបាន
 ដោយកម្រ សំយោជនៈទាំងឡាយ (របស់ខ្ញុំ) អស់រលីង
 ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្ប
 ទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កាក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលអស់ហើយ ភពទាំងអស់
 ខ្ញុំគាស់រំលីងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជា
 ដំរីដ៏ប្រសើរផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុង
 សម្មាគំនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទេសមំ សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សោណ្ណកីកណិយោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សោណ្ណកីកណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទេសមំ សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទានំ

[២០] មនោការនិយំ ពុទ្ធនំ អត្តនន្តំ សមាហិតំ
 ឥរិយមាណំ ព្រហ្មបថេ ចិត្តរូបសមេ រតំ ។
 និតិណ្ណា ឱយ សម្ពុទ្ធនំ ឈាយី ឈានរតំ មុនី
 ឧបវិជ្ជំ សមាបត្តិ ឥន្ទ្រិយសំរវប្បហំ^(១) ។

១ ឱ. ឧបវិជ្ជំ សមាបន្តំ ឥន្ទ្រិយទលប្បកំ ។ ម. ឧបតិជ្ជំ សមាបន្តំ ឥន្ទ្រិយទលប្បកំ ។

សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសោណ្ណកីកណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់សោណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទាន ។

សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[២០] (ខ្ញុំបានឃើញ) នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានព្រះ
ហឫទ័យអប់រំហើយ មានព្រះហឫទ័យទូន្មានហើយ មាន
ព្រះហឫទ័យតម្កល់ខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ ទ្រង់ប្រព្រឹត្ត ព្រឹកអរ
ក្នុងការរម្ងាប់ចិត្ត ដែលជាគន្លងប្រសើរ ទ្រង់ធ្ងន់នូវជំនន់
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងប្រពៃ ទ្រង់មានឈាន ព្រឹកអរក្នុងឈាន
ទ្រង់ចូលកាន់សមាបត្តិ មានកិរិយាសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អលារុនោទកំ កយ្ហ	ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧចាភមី
ពុទ្ធចាទេ ជោវិត្វាន	អលារុកមទាសហំ ។
អាណាបេសិ ច សម្ពុទ្ធោ	បទុមុត្តរនាមកោ
ឥមិនោទកមាហត្វា	ចាទមូលេ បបេហិ មេ ។
សាធុតិហំ បដិស្សត្វា	សត្តុ ការវតាយវ
ឧទកំ លារុនាហត្វា	ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧចានយី ។
អនុមោទិ មហារីរោ	ចិត្តំ និព្វាបយំ មម
ឥមិនា លារុនានេន	សង្ក្ខេប្បោ តេ សមិជ្ឈតុ ។
បណ្ណរសេ ឥតោ កប្បេ ^(១)	ទេវលោកេ រមី អហំ
តេត្តិសក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
ទិវា យទិវា រត្តិ	ចង្ក្រមន្តស្ស តិដ្ឋតោ
សោវណ្ណំ កោន្តរំ ^(២) កយ្ហ	តិដ្ឋន្តិ បុរតោ មម ។

១ ឱ. ម. បណ្ណរសេសុ កប្បេសុ ។ ២ ឱ. កត្តរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

(លុះឃើញហើយ) ខ្ញុំដងទឹក ដោយសម្បកឃ្លោក ហើយ
 ចូលទៅគាល់ព្រះសម្ពុទ្ធប្រសើរ ខ្ញុំលាងនូវព្រះបាទា នៃព្រះ
 សម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយសម្បកឃ្លោកនោះ ។ ចំណែកព្រះ
 សម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់បង្គាប់ខ្ញុំថា អ្នកចូរយកទឹក
 ដោយសម្បកឃ្លោកនេះ ហើយដាក់ក្នុងទីជិតបាទាតថាគត
 ចុះ ។ ខ្ញុំក៏ទទួលថា សាធុ ដោយសេចក្តីគោរពចំពោះព្រះ
 សាស្តា ហើយយកទឹកដោយសម្បកឃ្លោក ចូលទៅថ្វាយ
 ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់មានព្យាយាមធំ បាន
 ញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យរលត់ ទ្រង់អនុមោទនាថា តម្រិះត្រូវចូរ
 សម្រេចដល់អ្នក ដោយកិរិយាឲ្យនូវសម្បកឃ្លោកនេះចុះ ។
 ក្នុងកប្បទី ១៥ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោក
 ថែមទាំងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ៣៣ ដង ។ កាលខ្ញុំដើរ
 ឬឈរក្នុងវេលាថ្ងៃ ឬក្នុងវេលាយប់ ជនទាំងឡាយតែងឈរ
 កាន់ឈើច្រត់ ជាវិការៈនៃមាស នៅពីខាងមុខខ្ញុំ ។

ទសមំ សោវណ្ណកោត្តរិកត្ថេរាបទានំ

ពុទ្ធស្ស ទត្វាន លារុំ លកាមិ សោវណ្ណកោត្តរំ^(១)

អប្បកំបិ កាវំ^(២) កាវំ វិបុលំ ហោតិ តាទិសុ

សតសហស្សេ ឥតោ កហ្មេ យំ លារុំមទទី^(៣) តទា

ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ អលារុំស្ស ឥទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាកោវ ពន្ធនំ ធមត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. សោវណ្ណកត្តរំ ។ ២ ឱ. ម. កតំ ។ ៣ ឱ. យមលាពុមទំ ។

សោវណ្ណកោន្តិកត្ថេរាបទាន ទី ១០

ព្រោះខ្ញុំថ្វាយសម្បកឃ្លោក ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទើបខ្ញុំបានឈើ
 ច្រត់ជាវិការៈនៃមាស ការបូជាសូម្បីតែបន្តិចបន្តួចដែលជន
 ធ្វើហើយ ចំពោះបុគ្គលទាំងឡាយ ដែលមិនញាប់ញ័រដោយ
 លោកធម៌ រមែងប្រែទៅជាគ្រឿងបូជាដ៏ធំទូលាយ ។ ក្នុង
 កប្បទីមួយសែន អំពីភិក្ខុកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយសម្បកឃ្លោក ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃសម្បកឃ្លោក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 ចោលអស់ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
 ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្ពាត្តនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
 ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ បានដល់ហើយ សាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សោវណ្ណកោន្តរិកោ^(១) ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឧទ្ទានំ

សកីសម្មជ្ជកោ ថេរោ

ឯកទុស្សាសនប្បទា^(២)

កទម្ពកោរណ្ណាកទា^(៣)

យជសវនិកោមិច

សុចិដ្ឋិតោ កីកណិកោ

សោវណ្ណកោន្តរិកោមិច

ឯកកាថាសតញ្ចត្ត

ឯកសត្តតិមេវ ច ។

សកីសម្មជ្ជកវគ្គោ តេចត្តាឡីសោ ។

១ ឱ. សោវណ្ណកត្តរិកោ ។ ២ ឱ. ឯកទុស្សី តថាសនី ។ ម. ឯកទុស្សី ឯកាសនី ។

៣ ឱ. តទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះសោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង

នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

សកីសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ១ ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ ឯ-
 កាសនទាយកត្ថេរាបទាន ១ សត្តិកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១
 កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ យដមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ១
 ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន ១ សុបិន្តិតត្ថេរាបទាន ១ សោ-
 ណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទាន ១ សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន ១
 ក្នុងសកីសម្មជ្ជកវគ្គនេះ មានគាថា ១៧២ ។

ចប់សកីសម្មជ្ជកវគ្គ ទី ៤៣ ។

ចតុចត្តាឡីសោ ឯកវិហារវិគ្គោ

បឋមំ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទានំ

[២០] ឥមម្ហិ ភទ្ធកេ កហ្មេ	ព្រហ្មពន្ទ មហាយសោ
កស្សទោ ឆាម កោត្តន	ឧប្បជ្ជិ វេទតំ វរោ ។
និប្បបញ្ចោ និរាលម្ពោ	អាគាសសមមាណសោ
សុញ្ញតពហុលោ តាទិ	អនិមិត្តរតោ វសិ ។
អាសង្កចិត្តោ និល្លេចោ ^(១)	អសំសដ្ឋោ កុលេ កលោ
មហាការុណិកោ ដីរោ	វិនយោចាយកោវិទោ ។
ឧយ្យត្តោ បរកិច្ចេសុ	វិនយន្តោ សនេរកេ
និព្វានកមនំ មក្កំ	កតិបង្កវិសោសនំ ។

១ ឱ. អសង្កចិត្តោ និក្ខេសោ ។ ម. អសង្កចិត្តោ និល្លេចោ ។

ឯកវិហារវិគ្គ ទី ៤៤

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[២១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមកស្សបៈ ដោយគោត្រ
 ព្រះអង្គមានផោពង្សប្រសើរ ទ្រង់មានយសប្រសើរជាងអ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់ឡើងហើយក្នុងកិច្ចកប្បនេះ ។
 ព្រះអង្គមិនមានធម៌នាំឲ្យយឺតយូរ មិនជាប់អារម្មណ៍ ទ្រង់
 មានព្រះហឫទ័យស្មើអាកាស ព្រះអង្គច្រើនទៅដោយធម៌
 ដ៏សូន្យចាកកិលេស ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយលោកធម៌
 ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងអនិមិត្ត គង់នៅហើយ ។ ព្រះអង្គមាន
 ព្រះហឫទ័យមិនជាប់ចំពាក់ មិនមានកិលេសជាគ្រឿងលាប
 មិនច្រឡូកច្រឡំ ក្នុងត្រកូលនិងពួកគណៈ ព្រះអង្គជាអ្នក
 ប្រាជ្ញ ប្រកបដោយករុណាដ៏ធំ ទ្រង់ឈ្លាសវៃក្នុងឧបាយ
 ជាគ្រឿងណែនាំ ។ ព្រះអង្គប្រកបក្នុងកិច្ចរបស់បុគ្គលដទៃ
 ទ្រង់ទូន្មានពួកមនុស្ស ព្រមទាំងទេវតា ឲ្យទៅកាន់ផ្លូវជាទី
 ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងញ៉ាំងភក់គឺគតិឲ្យរឹងស្អិត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អមតំ បរមស្សានំ	ជរាមរណានិវារណំ
មហាបរិសមជ្ឈេ សោ	និសិដ្ឋោ លោកតារណោ ។
ករិករុទោ នាថោ	ព្រហ្មឃោសោ តថាគតោ
ឧទ្ធករោ មហាទុក្ខា ^(១)	វិប្បនដ្ឋេ អនាយកេ ។
ទេសេន្តោ វិរដំ ធម្មំ	ទិដ្ឋោ មេ លោកនាយកោ
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន ^(២)	បព្វជី អនការិយំ ។
បព្វទិត្វា តនាវាហំ	ចិន្តេន្តោ ជិនសាសនំ
ឯកកោវ វនេ វម្មេ ^(៣)	វសី សំសត្តបិទ្បិតោ ។
សក្កាយរូបកស្សោ មេ ^(៤)	ហេតុក្ខតោ មមាតមិ
មនសោ រូបកាសស្ស ^(៥)	សំសត្តកយទស្សិនោ ។

១ ឱ. ម. មហាទុក្ខា ។ ២ ឱ. ម. សុណិត្វាហំ ។ ៣ ឱ. ឯកកោ បវនេ វម្មេ ។
 ៤ ឱ. សវកាយ ឧបកដ្ឋោ មេ ។ ៥ ឱ. រូបកដ្ឋស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គជាអ្នកចម្លងសត្វលោក ទ្រង់គង់នៅក្នុងកណ្តាល នៃ
 បរិសទ្យធំ (ទ្រង់សម្តែង) នូវអមតៈ គឺព្រះនិព្វាន ដែលជា
 គ្រឿងត្រេកអរយ៉ាងក្រៃលែង ជាគ្រឿងរាំងរា នូវជរានិងមរ-
 ណៈបាន ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ព្រះ
 អង្គមានសំឡេងដូចសត្វករិក មានសំឡេងគីកកង ដូចជា
 សំឡេងនៃព្រហ្ម ទ្រង់ស្រោចស្រង់ពពួកសត្វ ដែលដល់
 ហើយនូវសេចក្តីវិនាស មិនមានអ្នកដឹកនាំព្រះអង្គឲ្យរួចចាក
 ទុក្ខធំ ។ ព្រះអង្គជានាយកនៃសត្វលោក ទ្រង់សម្តែងធម៌
 ដ៏ប្រាសចាកជួលី ខ្ញុំបានឃើញហើយ ទាំងបានស្តាប់ធម៌
 របស់ព្រះអង្គ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះខ្ញុំបួសស្រេច
 ហើយ ក៏ប្រឹងយកចិត្តទុកដាក់ នឹងសាសនានៃព្រះជិនស្រី
 ត្រូវសេចក្តីជាប់ចំពាក់បៀតបៀន ក៏នៅក្នុងព្រៃជាទីរីករាយ
 តែម្នាក់ឯង ។ ការចេញចាកពួក ដោយកាយរបស់ខ្លួន
 នៃខ្ញុំ ជាហេតុនៃការចេញចាកពួកដោយចិត្តនៃខ្ញុំ ដែល
 ជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងការជាប់ចំពាក់ ក៏មានមកដល់ខ្ញុំ ។

បឋមំ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទានំ

តិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆន្ទ្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកវិហារិយោ^(១) ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឯកវិហារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ម. ឯកវិហារិកោ ។

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ទី ១

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 គាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជំរិ
 ដ៏ប្រសើរ ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុង
 សម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកវិហារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយំ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ

[២២] វិបស្សិនោ ភកវតោ	មហាពោធិមហោ អហុ
មហាជនា សមាគម្ម	បូជេន្តិ ពោធិមុត្តមំ ។
មហាសោភវហិតោ បញ្ញោ ^(១)	ពុទ្ធសេដ្ឋោ ភវិស្សតិ
យស្សាយំ ឡឺទិសោ ^(២) ពោធិ	បូជនីយោវ សត្តនោ ។
តតោ សង្ខំ កហេត្វាន	ពោធិរុក្ខំ ឧបដ្ឋហី
ធមន្តោ សព្វទិវសំ	អរដ្ឋិ ពោធិមុត្តមំ ។
អាសន្តកេ កតំ កម្មំ	ទេវលោកំ អចាបយី
កលេវំ មេ បតិតំ	ទេវលោកេ រមាមហំ ។
សង្ខំ តុរិយសហស្សានិ	តុដ្ឋហដ្ឋា បមោទិតា
សទា មយ្ហំ ឧបដ្ឋន្តិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។

១ ឱ. ម. ន ហិតំ ឱរកំ មញ្ញោ ។ ២ ឱ. ឯទិសា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទាន ទី ២

[២២] មានពិធីធ្ងន់ដើមពោធិព្រឹក្ស របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ព្រះនាមវិបស្សី មហាជន មកជួបជុំគ្នាបូជាដើមពោ-
 ធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ។ ដើមពោធិព្រឹក្សប្រាកដដូច្នោះ របស់ព្រះ
 សាស្តាអង្គណា ដែលជនទាំងឡាយគួររូបជា ព្រះសាស្តា
 អង្គនោះ ជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ទ្រង់មានប្រាជ្ញា ព្រះ
 អង្គប្រាសចាកសេចក្តីសោកដ៏ធំ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំកាន់
 ស័ង្កចូលទៅបម្រើពោធិព្រឹក្ស ខ្ញុំផ្គុំស័ង្កហើយថ្វាយបង្គំពោធិ-
 ព្រឹក្សដ៏ឧត្តមតែរាល់ ៗ ថ្ងៃ ។ កុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយក្នុង
 ទីជិត ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក សាកសព ខ្ញុំទម្លាក់
 ចោលហើយ ខ្ញុំតែងត្រេកអរក្នុងទេវលោក ។ ខ្ញុំតែងត្រេក-
 ត្រអាល ស្រស់ស្រាយរីករាយនឹងតូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន តូរ្យតន្ត្រី
 នោះតែងបម្រើខ្ញុំ សព្វ ៗ កាល នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

ទុតិយំ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ

ឯកសត្តតិមេ កហ្មេ	រាជា អាសិ សុទស្សនោ
ចាតុរន្តោ វិទិតារី	ជម្ពូទីបស្ស្ច ^(១) ឥស្សរោ ។
តតោ អដ្ឋសតា ^(២) តុរិយា	បរិវារេន្តិ មំ សទា
អនុកោមិ សកំ កម្មំ	ឧបជ្ជានស្សិទំ ផលំ ។
យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ	ទេវត្តំ អថ មាណសំ
មាតុកុច្ឆិកតស្សាបិ	វជ្ជេរ ភេរិយោ សទា ។
ឧបជ្ជិត្វាន ^(៣) សម្ពុទ្ធិ	អនុកោត្វាន សម្បទា
សិរំ អមលំ អមរំ ^(៤)	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កហ្មេ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ជម្ពូសណ្ណស្ស ។ ម. ជម្ពូមណ្ណស្ស ។ ២ ឱ. អដ្ឋសតា តុរិយា ។ ម. អដ្ឋសតា តូរា ។
 ៣ ឱ. ឧបជ្ជហិត្វា ។ ៤ ឱ. ម. សិរំ សុខេមំ អមតំ ។

ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទាន ទី ២

ក្នុងកប្បទី ៧១ ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចឈ្មោះសុទស្សនៈ ជាអ្នក
 ឈ្នះសង្គ្រាម មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាព្រំប្រទល់ ជាតស្សរៈ
 ក្នុងជម្ពូទ្វីប ។ លំដាប់នោះ ត្បូងត្រី ៨០០ តែងចោមរោម
 ខ្ញុំ សព្វ ។ កាល ខ្ញុំបានទទួលផលនៃកុសលកម្មរបស់ខ្លួន
 នេះជាផលនៃការបម្រើ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងកំណើតណាៗ ទោះ
 ជាទេវតា ឬជាមនុស្ស កាលដែលខ្ញុំបិតនៅក្នុងផ្ទះនៃមាតា
 ស្តេចទាំងឡាយ តែងប្រគំ សព្វ ។ កាល ។ ព្រោះខ្ញុំបម្រើ
 នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទើបបានសម្បត្តិទាំងឡាយ ហើយដល់នូវ
 ព្រះនិព្វាន ជាបទដ៏ក្សេម មិនមានមន្ទិល មិនចេះស្លាប់ មិន
 កម្រើក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំ
 ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាជំរិប្រសើរផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឯកសង្ខិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឯកសង្ខិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

តតិយំ បាដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទានំ

[២៣] បទុមុត្តរោ នាម	ជិនោ អាហុតីនំ បដិក្កហោ
វសីសតសហស្សេហិ	នករំ ចារិសី តទា ។
នករំ បរិសន្តស្ស	ឧបសន្តស្ស តាទិនោ
រថិយា បច្ចុក្កមនាទីសុ ^(១)	និក្ខេរាសោ អាសិ តារទេ ។

១ ឱ. រតនានិ បនាទីសុ ។ ម. រតនានិ បដ្ឋេតីសុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកសង្ឃិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកសង្ឃិយត្ថេរាបទាន ។

បាដិហិរសញ្ញកត្តេរាបទាន ទី ៣

[២៣] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់គួរទទួលគ្រឿង
បូជា ក្នុងកាលនោះ ព្រះអង្គស្តេចចូលទៅក្នុងទីក្រុង មួយ
អន្លើដោយភិក្ខុមួយសែនអង្គ សុទ្ធតែជាអ្នកស្ងាត់ស្ងាញ ។
កាលព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យស្ងប់រម្ងាប់ មិនញាប់
ញ័រដោយលោកធម៌ ស្តេចចូលទៅក្នុងទីក្រុង ក្នុងខណៈនោះ
មានសំឡេងគឺកកង ក្នុងការក្រោកទទួល ត្រង់ប្រកបផ្លូវ ។

តតិយំ បាដិហិរសញ្ញកត្តោបទានំ

ពុទ្ធស្ស អាណុភាវេន	អវជ្ជិតអយដ្ឋិតា ^(១)
សយំ វីណា បវដ្ឋន្តិ	ពុទ្ធស្ស បរិសតោ បុរំ ។
ពុទ្ធសេដ្ឋំ នមស្សាមិ	បទុមុត្តរំ មហាមុដី
ចាដិហិរញ្ច បស្សិត្វា	តត្ថ ចិត្តំ បសាទយី ។
អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មោ	អហោ ឆោ សត្តុសម្បទា
អចេតនាបិ តុរិយា	សយមេវ បវដ្ឋេវ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	យំ សញ្ញាមលកី តទា
ទុក្ខតី ជាកិជាតាមិ	ពុទ្ធសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ភេរិវជ្ជនយដ្ឋិតា ។ ម. ភេរិវជ្ជមយដ្ឋិតា ។

បាដិហិរសញ្ញកត្តោបទាន ទី ៣

ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធស្តេចចូលទៅក្នុងបូរី ពិណទាំង-
 ឡាយបុគ្គលឥតប្រគំឥតវាយឡើយ ក៏ស្រាប់តែប្រគំដោយ
 ខ្លួនឯង ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំក៏នមស្ការនូវព្រះពុទ្ធ
 ដ៏ប្រសើរ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញធំផង ឃើញ
 នូវបាដិហារ្យ ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងបាដិហារ្យនោះ
 ផងថា ឱ ! ព្រះពុទ្ធ ឱ ! ព្រះធម៌ ឱ ! សម្បទានៃព្រះសា-
 ស្តា របស់យើងទាំងឡាយ ត្បូងត្រឡីទាំងឡាយ សូម្បីឥត
 ចេតនាសោះ ក៏បែរជាប្រគំដោយខ្លួនឯង ។ ក្នុងកប្បទីមួយ
 សែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃសេចក្តី
 សម្គាល់ក្នុងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបានដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំគាស់រំលើងចោលហើយ
 ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បាដិហិរសញ្ញកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បាដិហិរសញ្ញកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្តេរាបទានំ

[២៤] កណិការំ ជលិតំ ធិបរុក្ខំ ជោតិតំ
 កញ្ចនំ វិហេចន្តំ អន្ទសំ ធិបទុត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
 ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាទបិសិសញ្ញកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បាទិហិរសញ្ញកត្តេរាបទាន ។

ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន ទី ៤

[២២] ខ្ញុំឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឧត្តមជាងសត្វជើងពីរ
 ទ្រង់រុងរៀងដូចផ្កាកណិការ ឬដូចដើមទឹបព្រឹក្ស ដ៏ភ្លឺព្រោង
 ព្រាត ពុំនោះសោត ដូចជាមាសភ្លឺរន្ទាលប្រាលឆ្នៅ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្តោបទានំ

កមណ្ណាលុំ បបេត្វាន វាកចីរញ្ច កុណ្ណិកំ
 ឯកំសំ អធិនំ កត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវី អហំ ។
 តមន្តការំ វិធមំ មោហជាលសមាកុលំ
 ញាណាលោកំ ទស្សយិត្វា និណ្ណោ^(១) អសិ តុរំ មុនិ ។
 សមុទ្ធរសិមំ លោកំ សញ្ញវន្តំ អនុត្តរំ
 ញាណោ^(២)តេ ឧបមា នត្តិ យាវតា ជគតោ ភតិ ។
 តេន ញាណោន សព្វញ្ញ សព្វញ្ញតិ^(៣) បុច្ឆតិ
 វជ្ជាមិ តំ មហារីរំ សព្វញ្ញតំ អនាសរំ ។
 សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ ពុទ្ធសេដ្ឋំ ថវី អហំ
 ទុក្ខតិ ភារិជាភារិ ញាណត្ថមនាយិទំ^(៤) ផលំ ។

១ ឱ. ញាណលោកំ ទស្សយិត្វា និណ្ណោ។ ម. ញាណលោកំ ទស្សេត្វាន ននិណ្ណោ។
 ២ ឱ. ម. ញាណោ ។ ៣ ឱ. ភតិ ភោត្វា ។ ឱ. ញាណត្ថវនាយិទំ ។ ម. ញាណត្ថវាយិទំ ។

ញាណត្ថវិកត្តោបទាន ទី ៤

ខ្ញុំតម្កល់ទុកនូវបូជីក សំពត់សម្បកឈើនិងកុណ្ឌីទឹក ហើយ
ធ្វើសំពត់ស្បែកខ្លាធៀងស្នាម្នាង ពោលសរសើរនូវព្រះពុទ្ធ
ដ៏ប្រសើរថា បពិត្រព្រះមហាមុនី ព្រះអង្គទ្រង់កម្ចាត់បង្គំនូវ
ងងឹតអន្ធការ ដ៏ដេរដាសដោយបណ្តាញ គឺមោហៈ ទ្រង់
សម្តែងនូវពន្លឺគឺញាណ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើទុក្ខផុតហើយ ព្រះ
អង្គទ្រង់ស្រោចស្រង់នូវលោកទាំងអស់នេះ ដែលមិនទាន់រើ
ខ្លួនរួច ដំណើរនៃផែនដីមានកំណត់ត្រឹមណា សេចក្តីប្រៀប
ធ្មឹម ដោយញាណរបស់ព្រះអង្គ មិនមានកំណត់ត្រឹមនោះ
ឡើយ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយហៅថា
សព្វញ្ញ សព្វញ្ញ ព្រោះញាណនោះ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះ
សព្វញ្ញអង្គនោះ ដែលមានព្យាយាមធំ ទាំងមិនមានអាសវៈ ។
ក្នុងកប្បជីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំពោល
សរសើរនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃសេចក្តីសរសើរនូវព្រះញាណ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ញាណត្ថវិកោ មេវោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ	។

ញាណត្ថវិកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧច្ឆុក្ខណ្ឌិកត្តេរាបទានំ

[២៥] នគរេ ពន្ធមតិយា	ទ្វារចាលោ អហោសហំ
អន្ធសំ វិរជំ ពុទ្ធិ	សព្វធម្មាន ចារតុំ ។
ឧច្ឆុក្ខណ្ឌិកមាទាយ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
បសន្និចិត្តោ សុមនោ	វិបស្សិស្ស មហោសិទោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 គាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ដូចជា
 ដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុង
 សម្ភារៈនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិរួចហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណត្ថវិកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន ។

ឧច្ឆក្ខណ្ឌិកត្តេរាបទាន ទី ៥

[២៥] ខ្ញុំកើតជាអ្នករក្សាទ្វារ ក្នុងនគរពន្ធមតី បាន
 ឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គមានជួលិទៅប្រាសហើយ ទ្រង់ដល់
 នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តវិក-
 រាយ បានយកអំពៅមួយកំណាត់ ទៅថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រ-
 សើរ ព្រះនាមវិបស្សី ព្រះអង្គជាអ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។

បញ្ចមំ ខច្ចុក្ខណ្ឌិកត្ថេរាបទានំ

ឯកនុតេ ឥតោ កឃ្យេ យំ ឧច្ចមទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ឧច្ចក្ខណ្ឌាស្សីទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឧច្ចក្ខណ្ឌិកោ ថេរោ ឥមា
 តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧច្ចក្ខណ្ឌិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧច្ចក្ខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ទី ៥

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកទ្ធកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាន
 ថ្វាយអំពៅ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃអំពៅមួយកំណាត់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ
 ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវ
 ទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធ
 របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧច្ចក្ខណ្ឌិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧច្ចក្ខណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឆដ្ឋំ កលម្ហទាយកត្តេរាបទានំ

[២៦] រោមសោ ធាម សម្មុទ្ធោ វសតិ បព្វតន្តរេ
 កលម្ហំ តស្ស ចាណសី បសន្នោ សេហិ ចាណិភិ ។
 ចតុន្ទរុតេ ឥតោ កហ្សេ យំ ទានមទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ កលម្ហស្ស ឥទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កលម្ហទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កលម្ហទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កលម្ពទាយកត្តេរាបទាន ទី ៦

[២៦] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមរោមសៈ គង់នៅក្នុងចន្លោះ
 ភ្នំ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយដំឡូងដូង ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 អង្គនោះ ដោយដៃនៃខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្បនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃដំឡូងដូង ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោល
 ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះ
 ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកលម្ពទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់កលម្ពទាយកត្តេរាបទាន ។

សត្តមំ អម្ពាជកទាយកត្ថេរាបទានំ

[២៧] បវេនេ ^(១) ពុទ្ធិំ ទិស្វាន	សយម្ពុំ អបរាជិតំ
អម្ពាជកំ កហេត្វាន	សយម្ពុស្សុ អនាសហំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតិ ធាភិជាធាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្សុ សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្សុ សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្សុ សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	អម្ពាជកទាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

អម្ពាជកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ម. វិបិទេតិ ទិស្សតិយេវ ។

អម្ពាជកទាយកត្ថេរាបទានទី ៧

[២៧] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាព្រះសយម្ពូ គង់
នៅក្នុងព្រៃធំ ព្រះអង្គទ្រង់ឈ្នះកិលេសមារ ហើយយកផ្លែ
ម្កាក់ទៅថ្វាយព្រះសយម្ពូ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានថ្វាយផ្លែម្កាក់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែម្កាក់ ។ កិលេស
ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានគាស់
រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏
ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសំ-
ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់
ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិ-
ទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពាជកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អម្ពាជកទាយកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អដ្ឋមំ ហរិតកិទាយកត្តេរាបទានំ

[២៨] ហរិតកី ^(១) អាមលកំ	អម្ពជម្ពុរិភេទកំ
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្នំ	សយមេវាហារាមហំ ។
ទិស្វាន បញ្ញារកតំ	ឈាយី ឈានរតំ មុនី
អាពាធន អាបីឡិតំ	អន្ធនិយំ ^(២) មហាមុនី ។
ហរិតកី កហេត្វាន	សយម្ពុស្ស អទាសហំ
កតមត្តម្ហិ ភេសជ្ជៈ ^(៣)	ព្យាធិ បស្សម្ហិ តារទេ ។
បហីនទរថោ ពុទ្ធា	អនុមោទនិយំ អកា ^(៤)
ភេសជ្ជៈទានេនិមិទា	ព្យាធិរូបសមេន ច ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា	ជាតោ វា អញ្ញជាតិយា
សព្វត្ថ សុខិតោ ហោហិ	មា ច តេ ព្យាធិមាតមា ។

១ ឱ. ហរិដកំ ។ ២ ឱ. បបីឡេន្តំ អទុតិយំ ។ ម. អាបីឡេន្តំ អទុតិយំ ។ ៣ ឱ. ម. ខាទមត្តម្ហិ ភេសជ្ជៈ ។ ៤ ម. អនុមោទមកាសិ មេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ហរិតកិទាយកត្តោបទាន ទី ៨

[២៨] ខ្ញុំកំពុងតែនាំយក នូវផ្លែសម័ ផ្លែកន្ទួតព្រៃ ផ្លែ
ស្វាយ ផ្លែព្រីង ផ្លែសម័ពិភេទក៏ ផ្លែពុទ្រា ផ្លែក្រខុប និង
ផ្លែញៅ ដោយខ្លួនឯង ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ជាអ្នក
ប្រាជ្ញ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងញាកភ្នំ ទ្រង់មានឈាន ព្រែក-
អរក្នុងឈាន ជាមហាមុនីដ៏មាំមួន ដែលកំពុងត្រូវអាពាធ
បៀតបៀន ។ ខ្ញុំយកផ្លែសម័ទៅថ្វាយព្រះសយម្ហូ ភេសជ្ជៈ
គ្រាន់តែខ្ញុំធ្វើរួចហើយ ព្យាធិក៏រម្ងាប់ក្នុងខណៈនោះភ្លាម ។
ព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់លះបង់សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ បានធ្វើអនុមោ-
ទនា ព្រោះភេសជ្ជៈទាននេះផង ព្រោះការរម្ងាប់នូវព្យាធិ
នេះផងថា អ្នកកើតជាទេវតាក្តី ជាមនុស្សក្តី ឬកើតក្នុង
ជាតិដទៃក្តី សូមឲ្យជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំង-
ពួង មួយទៀត សូមកុំឲ្យព្យាធិកើតមានដល់អ្នកឡើយ ។

អដ្ឋមំ ហរិតកិទាយកត្តោបទានំ

ឥទំ វត្តាន សម្ពុទ្ធា	សយម្ហូ អបរាជិតោ
នកំ អព្ពក្កមិ ដីហោ	ហំសរាជារ អម្ពរេ ។
យតោ ហរិតកិមទំ ^(១)	សយម្ហូស្ស មហោសិទោ
ឥមំ ជាតី ឧបាទាយ	ព្យាជិ មេ នូបបដ្ឋេថ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតេ ភរោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
ចតុន្ទរុតេ ឥតោ កប្បេ	ភេសជ្ជមទទី តទា
ទុក្កតី ណភិជាណមិ	ភេសជ្ជស្ស ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
ណាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ហរិតកមទំ ។ ម. ហរិតកំ ទិដ្ឋំ ។

ហរិតកិទាយកត្តោបទាន ទី ៨

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាព្រះសយម្ហូ ទ្រង់ឈ្នះកិលេស ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 លុះត្រាស់ពាក្យនេះហើយ ក៏ទ្រង់ហោះទៅឯអាកាស ដូចជា
 ស្តេចហង្សដែលហើរទៅព្រះអាកាស ។ កាលដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយផ្លែសម័ងល់ព្រះសយម្ហូ ជាមហេសី ព្យាធិក៏មិនកើត
 ឡើងដល់ខ្ញុំ រហូតជាតិនេះ ។ នេះរាងកាយខាងក្រោយ
 បំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពខាងក្រោយ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 ភេសជ្ជៈ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃភេសជ្ជៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
 ទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូច
 ជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អបំផុត វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ហរីតកិទាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ហរីតកិទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[២៩] ហត្ថិរាជា តទា អាសី	ឡសានន្តោ ឧរុទ្ធិរោ ^(១)
វិចរន្តោ ព្រហារញ្ញោ	អន្ទសំ លោកនាយកំ ។
អម្ពបិណ្ឌិ កហេត្វាន	អទាសី សត្តនោ អហំ
បដិក្កណ្ឌិ មហារីរោ	សិទ្ធាត្តោ លោកនាយកោ ។
មម និជ្ឈាយមាណស្ស	បរិកុញ្ញិ តទា ជិដោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	តុសិតំ ឧបបដ្ឋហំ ។
តតោ អហំ ចរិត្វាន	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
ឯតេនេវ ឧទាយេន	អនុកោត្វាន សម្មទា ។

១ ម. ឧរុទ្ធិរោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះហរិតកិទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ហរិតកិទាយកត្តេរាបទាន ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[២៧] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាស្តេចដំរី មានភូកងទន្ធាំ
មានកម្លាំងច្រើន ក៏ពុំងត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃធំ ក៏បានឃើញ
ព្រះបរមលោកនាយក ។ ខ្ញុំបានយកផ្លែស្វាយមួយចង្កោម
ថ្វាយព្រះសាស្តា ឯព្រះសិទ្ធត្ថៈ ទ្រង់មានព្យាយាមធំ ជា
លោកនាយក ទ្រង់បានទទួល ។ កាលនោះ ខ្ញុំក៏ពុំង
តែសម្លឹងមើល ព្រះជិនស្រីទ្រង់សោយហើយ ខ្ញុំក៏ញ៉ាំង
ចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះអង្គ ហើយបានទៅកើត ក្នុងឋាន
តុសិត ។ ខ្ញុំច្បុតចាកឋានតុសិតនោះមក បានជាស្តេចចក្រ-
ពត្តិ សោយនូវសម្បត្តិទាំងឡាយ ដោយឧបាយនុ៎ះឯង ។

នវមំ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

បដានំ បហិតត្តោហំ	ឧបសន្តោ និរូបទិ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។
ចតុន្ទុរុតេ ឥតោ កក្សេ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ជាកិជាជានិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បទិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	អម្ពបិណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

ខ្ញុំមានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្យាយាម ជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មិនមាន
 ឧបធិក្កិលេស កំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
 ជាផលនៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 មិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរ
 ល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អម្ពបិណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទសមំ ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទានំ

[៣០] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស	លោកិយេជ្ជស្ស តាទិដោ
បិណ្ណាយ វិចរន្តស្ស	ធារតោ ឧត្តមំ យសំ ។
អក្កដលំ កហេត្វាន	វិប្បសន្នេន ចេតសា
ទត្ថិណោយ្យស្ស ដីរស្ស	អនាសី សត្តុដោ អហំ ។
តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ	លោកិយេជ្ជ នរាសក
បត្តោម្ហិ អចលំ ហានំ	ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្យេ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	អក្កទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៣០] កាលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាច្បងក្នុង
លោក ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយលោកធម៌ ទ្រទ្រង់នូវ
យសដ៏ឧត្តម ទ្រង់ស្តេចយាងបិណ្ឌបាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
បានយកផ្លែឈើថ្លោង ចូលទៅថ្វាយព្រះសាស្តា ព្រះអង្គជា
ទក្ខិណោយ្យបុគ្គល ជាអ្នកប្រាជ្ញឆ្នើម (ហើយពោលថា)
បពិត្រព្រះអង្គជាដំរីសត្វជើងពីរ ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរ
ជាងពួកជន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមលះបង់នូវការឈ្នះ និងការចាញ់
ហើយដល់នូវធម៌ មិនកម្រើកគឺព្រះនិព្វាន ដោយកុសលកម្ម
នោះ ។ ក្នុងកិប្បទីមួយសែន អំពីកិប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
ខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះ
ជាផលនៃទានថ្លោង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
មិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

ទសមំ ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ជម្ពូផលិយោ^(១) ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ជម្ពូផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ធានំ

ថេរោ ឯកវិហារី ច	សន្តិកោ ចាដិហីរកោ
ថវិកោ ឧច្ចុខណ្ឌី ច	កលម្ពម្ពាជកប្បទា ។
ហារីតកម្ពបិណ្ឌី ច	ជម្ពូទោ ^(២) ទសមោ យតិ
ឆន្ទាសីតិ ច កាថាយោ	កណិកាយោវិការិហិ ។

ឯកវិហារីវគ្គោ ចតុច្ចត្តាឡីសោ ។

១ ម. អម្ពផលិយោ ។ ២ ម. អម្ពទោ ។

ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្ងាត់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប៉ុន្តែ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជម្ពូផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន ១ ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទាន ១ បា-
ដិហិរសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ញ្ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ១ ឧប្បុខ-
ណ្ឌិកត្ថេរាបទាន ១ កលម្ពទាយកត្ថេរាបទាន ១ អម្ពាដកទា-
យកត្ថេរាបទាន ១ ហរីតកិទាយកត្ថេរាបទាន ១ អម្ពបិណ្ឌិ-
យត្ថេរាបទាន ១ ជម្ពូផលិយត្ថេរាបទាន ១ ជាគម្រប់ ១០
គាថាចំនួន ៨៦ អ្នកប្រាជ្ញបានរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ ឯកវិហារិកវគ្គ ទី ៤៤ ។

បញ្ចេត្តាឡើយសោ វិភេទកិវគ្គោ

បឋមំ វិភេទកពីជិយត្ថេរាបទានំ

[៣១] កកុសន្ទោ មហាវិហោ សព្វធម្មាន ចារត្ថ
 កណាម្ហា រូបកដ្ឋោ សោ អកមាសិ វនន្តរំ ។
 វីជវីដំ កហេត្វាន លតាយ អាចរី^(១) អហំ
 ភកវា តម្ហិ សមយេ ឈាយតេ បព្វតន្តវេ ។
 ទិស្វាធាហំ នេវនេរំ វិប្បសន្នេន ចេតសា
 ទក្ខិណោយ្យស្ស ដីរស្ស វីជវីជមទាសហំ ។
 ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី យំ វីជមទទី^(២) តទា
 ទុក្ខតី ឆាកិជាធាមិ វីជវីជស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ឆាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. អវុណី ។ ម. អវី ។ ២ ឱ. ផលមទទី ។ ម. មិញ្ញមទទី ។

វិភេទកិរុត្តិ ទី ៤៥

វិភេទកពីជិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៣១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមកកុសន្ទៈ មានព្យាយាមធំ
 ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គទ្រង់ចៀសចេញ
 ចាកពួក ហើយស្តេចទៅតាមចន្លោះព្រៃ ។ ខ្ញុំយកផ្លែសម័
 ពិភេទក៏ដោតនឹងវល្លិ សម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ចម្រើនឈាន ត្រង់ចន្លោះភ្នំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
 ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយ
 ផ្លែសម័ពិភេទក៏ ដល់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាទក្ខិណោយ្យ-
 បុគ្គល ។ ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 ផ្លែសម័ពិភេទក៏ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
 ជាផលនៃផ្លែសម័ពិភេទក៏ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 មិនមានអាសវៈ ដូចជាជំរីងប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

ទុតិយំ កោលទាយកត្តេរាបទានំ

ស្វាកតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វិភេទកពីជិយោ^(១) ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

វិភេទកពីជិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ កោលទាយកត្តេរាបទានំ

[៣២] អជិណេន និវត្តោហំ វាកចីរេធា តទា
 ការិយា បូរយិគ្វាន កោលំ ហាសិ មមស្សម៌^(២)។
 តម្ហិ កាលេ សិទី ពុទ្ធា ឯកោ អនុតិយោ អហុ
 មមស្សម៌ ឧទាគញ្ជិ ដោតេន្តោ^(៣)សព្វកាលិកំ ។

១ ឱ. វិភីដកមិញ្ជិយោ ។ ២ ឱ. ខារិភារំ ហារិគ្វាន កោលមាហារិមស្សមន្តិ ទិស្សន្តិ។ ម.
 ខារិយា បូរយិគ្វាន កោលំ ហាសិ មមស្សមន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. ជានន្តោ ។

កោលទាយកត្តោបទាន ទី ២

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្ពាសនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
 ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវិភេទកពីជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វិភេទកពីជិយត្ថេរ ។

កោលទាយកត្តោបទាន ទី ២

[៣២] កាលនោះ ខ្ញុំស្ងៀកស្ងៀកខ្លា ទ្រទ្រង់សំពត់
 សម្បកឈើ បានរែកផ្ទៃពុទ្រាមួយអម្រែក ទៅឯអាស្រម
 របស់ខ្ញុំ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសិខី ព្រះ
 អង្គមិនមានបុគ្គលជាគម្រប់ពីរ រុងរឿងសព្វ ។ កាល ទ្រង់
 ស្តេចចូលទៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ តែមួយព្រះអង្គឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា	វន្ទិត្វាន ច សុព្វតំ
ឧកោហត្ថេហិ បក្កយ្ហ	កោលំ ពុទ្ធស្សនាសហំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្បេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្កតី ជារិជាជារិ	កោលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កោលទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កោលទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្លួន ឲ្យជ្រះថ្លា ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រះអង្គមានវត្តល្អ រួចកាន់យកនូវផ្លែពុទ្ធា ដោយដៃទាំងពីរ
 ថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែពុទ្ធា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្លែពុទ្ធា ។ កិលេស
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោល
 ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដំប្រសើរ កាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃ
 ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោលទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ វេលុវេផលិយត្ថេរាបទានំ

<p>[៣៣] ចន្ទភាតានទីតីវេ វេលុវុក្ខេហិ អាតិល្លោកា សុកន្ធិំ វេលុវំ ទិស្វា ខារិការំ បូរយិត្វា កកុសន្ធិំ ឧបាតម្ម បុញ្ញក្ខេត្តស្ស ជីវស្ស^(១) ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី ទុក្ខតី ជារិជាជានិ កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ នកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា ស្វាគតំ វត មេ អាសិ តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា</p>	<p>អស្សមោ សុកតោ មម ឆាឆានុមនិសេវិតោ ។ ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សវី តុដ្ឋោ សំវិត្តមានសោ ។ ពិលុបក្កមទាសហំ វិប្បសន្នេន ចេតសា ។ យំ ផលំ អទទី តទា ផលទានស្សីទំ ផលំ ។ ភវា សព្វេ សម្មហតា វិហារមិ អនាសវោ ។ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។</p>
--	---

១ ឱ. ម. វិស្ស ។

វេលុវេជលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៣៣] អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ទៀបឆ្នេរ
 ស្ទឹងចន្ទភាគា ជាអាស្រមដ៏ដេរជាសដោយដើមឆ្នេរ ទាំងមាន
 ពួកឈើផ្សេង ។ ដុះនៅក្បែរអាស្រមនោះ ។ ខ្ញុំបានឃើញ
 ផ្ទៃឆ្នេរមានក្លិនក្រអូប បានបេះផ្ទៃឆ្នេរនោះ ដាក់ពេញការៈ
 គឺអម្រែកហើយត្រកអរ មានចិត្តសង្វេគនឹកដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំបានចូលទៅគាល់ព្រះអង្គ ព្រះនាម
 កកុសន្ទៈ ហើយថ្វាយផ្ទៃឆ្នេរទុំដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ជាស្រែបុណ្យដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឆ្នេរ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្ទៃឆ្នេរ ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញចេញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំបានដករំលើង
 ចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រ-
 សើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមកក្នុង
 សម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វេលុវេលិយោ មេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វេលុវេលិយត្ថេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចតុត្ថំ ភិណ្ឌាតិកទាយកត្ថេរាបទានំ

[៣៤] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិំ ទ្ធវីសវេលក្ខណំ
 បវេនត្តេន^(១) កច្ឆន្តំ សាលរាជំវេ ធុស្វិតំ ។
 តិណាសន្តរំ^(២) បញ្ញាមេត្វា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អយាចហំ
 អនុកម្មតុ មំ ពុទ្ធា ភិក្ខុំ ឥច្ឆាមិ ទាតវេ ។

១ ម. វិបិនត្តេន ។ ២ ឱ. ម. តិណាត្ថរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្មិតា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេលុវេណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេលុវេណិយត្ថេរាបទាន ។

ភិណ្ឌាតិកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៣២] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស មានលក្ខណៈ
៣២ ដ៏ប្រសើរ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ជាយព្រៃធំ ព្រះអង្គដូច
ជាសាលរាជព្រឹក្ស មានផ្ការីកហើយ ។ ខ្ញុំក្រាលកម្រាល
ស្មៅ រួចហើយអារាធនាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរថា សូមព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធអនុគ្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងថ្វាយចង្ហាន់ ។

ចតុត្ថំ ភណ្ឌតកទាយកត្តោបទានំ

អនុកម្មកោ ការុណាកោ	អត្តទស្សី មហាយសោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	ឱរុយ្ហ ^(១) មម អស្សមេ ។
ឱរេហិត្វាន សម្ពុទ្ធោ	និសីទិ បណ្ណសន្តរេ
ភណ្ឌតកំ កហេត្វាន	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ ។
មម និជ្ឈាយមាណស្ស	បរិកុញ្ញំ តទា ទិណោ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	អភិវដ្ឋី តទា ទិនំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	ផលទានស្សិនំ ផលំ ។
កិលេសា លាហិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ម. ឱរុហិ ។ ម. ឱរុហិ ។

ភណ្ឌកាយកត្តេរាបទាន ទី ៤

ឯព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ព្រះនាមអត្តទស្សី ទ្រង់អនុគ្រោះ ប្រកប
 ដោយករុណា ទ្រង់មានយសធំ ទ្រង់ជ្រាបនូវសេចក្តីត្រិះរិះ
 របស់ខ្ញុំ ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្តេចចូលទៅគង់លើកម្រាលស្លឹកឈើ ខ្ញុំបានយកផ្លែ
 ក្រខុប ថ្វាយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ កាលខ្ញុំកំពុងសម្លឹង
 មើល ព្រះជិនស្រីទ្រង់សោយរួចហើយ ខ្ញុំក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យ
 ជ្រះថ្លាចំពោះព្រះអង្គ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះជិនស្រី ក្នុងកាល
 នោះ ។ ក្នុងកិច្ចទី ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ
 ឈើក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការ
 ថ្វាយផ្លែឈើ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំ
 មកក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អប៉ុន្មាន វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ភល្លាតកាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ភណ្ឌតកាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៣៥] និក្រោធលោ ហរិតោកាសេ សំរិទ្ធស្និ ចាទមេ
 ឧម្មាមាលញ្ញិ^(១) បក្កយ្ហ ពោធិយា អភិរោមយី ។
 ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី យំ ពោធិមភិប្បជយី
 ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ ពោធិប្បជាយិទំ ផលំ ។
 កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។

១ ឱ. ម. ឧត្តមិមាលំ ។ ម. ឧត្តលិមាលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភណ្ឌតកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភណ្ឌតកទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៣៥] កាលដើមជ្រៃ ជាពោធិព្រឹក្សដុះឡើង មាន
ពន្លឺខៀវខ្ចី ខ្ញុំបានយកកម្រងផ្កាកប្បាស ទៅបូជាពោធិព្រឹក្ស
នោះ ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាពោធិព្រឹក្ស
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃ
ការបូជាពោធិព្រឹក្ស ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

ឆដំ អម្ពាដកិយត្ថេរាបទានំ

ស្វាភកំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ឧម្មាបុប្ផិយោ ^(១) ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឆដំ អម្ពាដកិយត្ថេរាបទានំ

[៣៦] សុបុប្ផិតំ សាលវនំ	ឱក្កយ្ហ វេស្សក្ខ មុនិ
និសីទិ តិវិទុក្កេសុ	អភិជាតោវ កេសរី ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	អម្ពាដកមបូជយី
បុញ្ញក្ខេត្តំ មហារីរិ	បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ ។

១ ឱ. ម. ឧត្តុទ្ធិបុប្ផិយោ ។ ម. ឧត្តលិបុប្ផិយោ ។

អម្ពាជកិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្ពាសន៍នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជា
ដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អម្ពាជកិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៣៦] ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមវេស្សក្ខ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
ស្តេចចូលទៅក្នុងសាលវ័ន (ព្រៃរាំងភ្នំ) ដែលមានផ្ការីកល្អ
ហើយគង់ក្បែរជ្រោះភ្នំ ដែលគេទៅបានដោយលំបាក ដូច
កេសររាជសី ជាសត្វមានជាតិខ្ពស់ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កាម្នាក់ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធ ជា
ស្រែបុណ្យ ដែលមានព្យាយាមធំ ដោយដៃរបស់ខ្លួន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកត្តិសេ ឥតោ កឃ្មេ យំ បុប្ផមភិរោបយី
 ទុក្ខតី ពាកិជាធាមិ ពុទ្ធបូជាយំទំ ផសំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទ្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា អម្ពាជកិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

អម្ពាជកិយត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជា
 ផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃ
 ពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
 ទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែល
 ខ្ញុំមក ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អ វិជ្ជា
 ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអម្ពាជកិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អម្ពាជកិយត្ថេរាបទាន ។

សត្តមំ សីហាសនិកត្តេរាបទានំ

<p>[៣៧] បទុមុត្តរស្ស ភកវតោ បសន្នចិត្តោ សុមនោ ទេវលោកេ មនុស្សេ វា លកាមិ វិបុលំ ព្យម្ពំ សុវណ្ណរូបិយមយា^(១) មណិមយា ច បល្ល័ង្កា ពោធិយា អាសនំ កត្វា ឧច្ចេ កុលេ បជាយាមិ សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ធាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា</p>	<p>សព្វក្ខតហិតេសិនោ សីហាសនមនាសហំ ។ យត្ត យត្ត វសាមហំ សីហាសនស្សីទំ ផលំ ។ លោហិតដ្ឋមយា ពហ្វ និព្វត្តន្តិ មមំ សនា ។ ជលជុត្តមនាមិនោ អហោ ធម្មសុធម្មតា ។ សីហាសនមកាសហំ សីហាសនស្សីទំ ផលំ ។ ភវា សព្វេ សម្មហតា វិហារមិ អនាសវោ ។</p>
---	--

១ ឱ. សោវណ្ណមយា រូបិយមយា ។ ម. សោវណ្ណមយា រូបិមយា ។

សីហាសនិកត្តេរាបទាន ទី ៧

[៣៧] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយ
សីហាសនៈ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះ
អង្គស្វែងរកប្រយោជន៍ ដល់សត្វទាំងពួង ។ ខ្ញុំនៅក្នុងទី
ណា ។ ក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក រមែងបាននូវ
វិមានដ៏ធំទូលាយ ក្នុងទីនោះ ។ នេះជាផលនៃសីហាសនៈ ។
បល្ល័ង្កទាំងឡាយដ៏ច្រើន សុទ្ធតែជាវិការៈនៃមាស និងប្រាក់
ផង ជាវិការៈនៃកែវក្រហមផង ជាវិការៈនៃកែវមណីផង
តែងកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំសព្វ ។ កាល ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូល
ខ្ពស់ ព្រោះតែធ្វើអាសនៈទៀបដើមពោធិព្រឹក្ស ថ្វាយព្រះ
សម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ឱ ! ភាពនៃព្រះធម៌ជាធម៌ដ៏ល្អ ។
ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើ
នូវសីហាសនៈក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃសីហាសនៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតចោល
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
មានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	សីហាសនិកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

សីហាសនិកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

អដ្ឋមំ បាទបីបិយត្តេរាបទានំ

[៣៨] សុមេរោ នាម សម្ពុទ្ធា	ការុណិកោ មហាមុនិ ^(១)
តារយិត្តា ពហូ សត្តេ	និព្វតោ សោ មហាយសោ ។
សីហាសនស្ស សាមន្តា	សុមេធស្ស មហេសិរោ
បសន្នចិត្តោ សុមរោ	ចានបីបមការយី ។
កត្វាន កុសលំ កម្មំ	សុខចាកំ សុខុទ្រិយំ ^(២)
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ	តារត្តិសំ អតញ្ចហំ ។

១ ឱ. ម. អត្តោ ការុណិកោ មុនិ ។ ២ ឱ. សុខិទ្រិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំបានមក ក្នុងសម្ពាសន៍នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
ជាដំណើរល្អប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសីហាសនិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សីហាសនិកត្ថេរាបទាន ។

បាទបីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៣៨] ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធា ជាអ្នកប្រាជ្ញដ៏ ប្រកប
ដោយករុណា ទ្រង់ចម្លងនូវសត្វទាំងឡាយដ៏ច្រើន ព្រះអង្គ
មានយសដ៏ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មាន
ចិត្តរីករាយ បានធ្វើតាំងសម្រាប់រងព្រះបាទ ទុកក្នុងទីជិតនៃ
សីហាសនៈ របស់ព្រះសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធាព្រះអង្គស្វែង
រកនូវគុណដ៏នោះ ។ ខ្ញុំធ្វើកុសលមានសុខជាវិបាក មានសុខ
ជាក់មែន ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ក៏ទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិវិញ ។

អដ្ឋមំ បាទបីបិយត្ថេរាបទានំ

តត្ថ មេ វសមាណស្ស	បុញ្ញកម្មសមន្តិណោ
បទានិ ឧទ្ធវន្តស្ស	សោណ្ណបីហា ភវន្តិ មេ ។
លាភា តេសំ សុលទ្ធព្ពេ ^(១)	យេ លភន្តិ ឧបស្សតី
និព្វតេ ការំ កត្វាន	លភន្តិ វិបុលំ សុខំ ។
មយាបិ សុកតំ កម្មំ	វាលិវេ ឆ្នេ សុបយោជិតំ
ចានបីបំ កវិត្វាន	សោណ្ណបីបំ លកាមហំ ។
យំ យំ ទិសំ បក្កមាមិ	កេនចិ កិច្ចយេនហំ
សោណ្ណបីបេ អក្កមាមិ ^(២)	បុញ្ញកម្មស្សិទំ ផលំ ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	ចានបីបស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាការំ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. សុលទ្ធិ តេ ។ ម. សុលទ្ធិ វោ ។ ២ ម. សោណ្ណបីបេនក្កមាមិ ។

បាទបីបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

កាលខ្ញុំ នៅក្នុងទេវលោកនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយបុណ្ណកម្ម
 កាលខ្ញុំដកជើងផុតឡើង តាំងជាវិការៈនៃមាស ក៏កើតឡើង
 សម្រាប់ខ្ញុំ ។ ឱ ! ជាលាភរបស់គេហើយ ឱ ! អត្តភាព
 ជាមនុស្ស ឈ្មោះថាគេបានល្អហើយ ព្រោះថា ជនទាំង-
 ឡាយ បាននូវការចូលទៅអែបស្តាប់ ធ្វើនូវគ្រឿងសក្ការៈ
 ថ្វាយព្រះសម្ពុទ្ធ ដែលទ្រង់បរិនិព្វានហើយ រមែងបាននូវ
 សេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ។ អំពើខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ខ្ញុំប្រកប
 ល្អហើយក្នុងការជួញ ខ្ញុំបានតាំងជាវិការៈនៃមាស ព្រោះ
 តែខ្ញុំធ្វើនូវតាំងសម្រាប់រងព្រះបាទ ។ ខ្ញុំចេញទៅក្នុងទិស
 ណា ។ ដោយកិច្ចណានីមួយ ខ្ញុំក៏ជាន់លើតាំងមាស នេះជា
 ផលនៃបុណ្ណកម្ម ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ហ្នឹង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានធ្វើនូវអំពើកុសលក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃតាំងសម្រាប់រងព្រះបាទ ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតចោលហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំជា
 បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ចាទបីបិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

បាទបីបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

នវមំ វេទិយការកត្ថេរាបទានំ

[៣៩] បទុមុត្តរស្ស ពុទ្ធស្ស	ពោធិយា ចាទបុត្តមេ
វេទិយំ សុកតំ កត្វា	សកំ ចិត្តំ បសាទយី ។
អត្តោទ្យាវាទិ ^(១) ភណ្ណាទិ	កតាទិ អកតាទិ ច
អន្តលិក្ខា បវស្សនិ	វេទិកាយ ឥទំ ^(២) ផលំ ។
ឧភតោ ព្យុទ្ធសដ្ឋាមេ	បក្ខន្ធខ្លោ ភយានកេ
ភយកេរំ ន បស្សមិ	វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។

១ ឱ. ម. អថោទ្យាវាទិ ។ ២ ឱ. វេទិកាយមិទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំបានមក ក្នុងសម្ភារៈនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨
និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបាទបីបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បាទបីបិយត្ថេរាបទាន ។

វេទិយការកត្តេរាបទាន ទី ៩

[៣៧] ខ្ញុំកសាងកំពែងដ៏ល្អ ទៀបដើមពោធិព្រឹក្សដ៏
ឧត្តម របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ហើយញ៉ាំង
ចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា ។ ភណ្ណៈទាំងឡាយដ៏ប្រសើរលើស
លុប ដែលគេធ្វើហើយក្តី គេមិនទាន់ធ្វើហើយក្តី រមែង
ធ្លាក់ចុះមកអំពីអាកាស នេះជាផលនៃកំពែង ។ ខ្ញុំសុះចូល
ទៅក្នុងពួកសង្គ្រាម ជាទីគួរខ្លាចដោយចំណែកទាំងពីរ ក៏
មិនឃើញ នូវភ័យដែលគួរខ្លាច នេះជាផលនៃកំពែង ។

នវមំ វេទិយការកត្តេរាបទានំ

មម សង្កប្បមញ្ញាយ	ព្យម្ពំ និព្វត្តតេ សុភំ
សយនានិ មហាក្សានិ	វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្មេ	យំ វេទិកមការយី
ទុក្ខតី ឆារិជាឆារិ	វេទិកាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វេទិយការកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

វេទិយការកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

វេទិយការកត្តេរាបទាន ទី ៩

វិមានដ៏ល្អ រមែងកើតឡើង ទីដេកទាំងឡាយជារបស់មាន
តម្លៃច្រើន ក៏កើតឡើង ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ
នេះជាផលនៃកំពែង ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកំពែងក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកំពែង ។ កិលេសទាំងឡាយ
ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំ
ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ កាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្លាក់នៃព្រះពុទ្ធ
របស់ខ្ញុំ ជាដំណើរល្អហ្ន៎ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេទិយការកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេទិយការកត្តេរាបទាន ។

ទសមំ ពោធិយរការកត្តេរាបទានំ

[៤០] សិទ្ធកុស្ណ ភកវតោ	ទិបទិទ្ធកុស្ណ តាទិណោ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	ពោធិយរមការយី ។
តុសិតំ ឧបបន្នោម្ហិ	វសាមិ រតនេ យវេ
ន មេ សីតំ វា ឧណ្ហំ វា	វាតោ កត្តេ ន សម្មសេ ។
បញ្ចសន្និម្ហិតោ កប្បេ	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
កាសិកំ ឆាម នករំ	វិស្សកម្មេន មាបិតំ ។
ទសយោជនអាយាមំ	អជ្ឈយោជនវិត្តតំ
ន តម្ហិ នកវេ អត្ថិ	កដ្ឋំ វលី ច មត្តិកា ។
តិវិយំ យោជនំ អាសិ	អឡយោជនវិត្តតំ
មដ្ឋលោ ឆាម ចាសាទោ	វិស្សកម្មេន មាបិតោ ។
ចូឡាសីតិសហស្សានិ	ចម្ហា សោវណ្ណិយា អហុ
មណិមយា ច និយ្យហា	ឆទនំ រូបិយំ អហុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពោធិយរការកត្តោបទាន ទី ១០

[៤០] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានធ្វើខ្សែន
 នៃដើមពោធិព្រឹក្ស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ
 ព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ព្រះអង្គមិនញាប់ញ័រ ដោយ
 លោកធម៌ ។ ខ្ញុំបានទៅកើតក្នុងឋានតុសិត នៅក្នុងផ្ទះកែវ
 សម្មស្សទាំងឡាយត្រជាក់ក្តី ក្តៅក្តី ខ្យល់ក្តី មិនដែលពាល់
 ត្រូវខ្លួនខ្ញុំឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៦៥ អំពីកប្បនេះ ខ្ញុំកើតជា
 ស្តេចចក្រពត្តិ នគររបស់ស្តេចនោះ ឈ្មោះកាសិកៈ ដែល
 វិស្សកម្មទេវបុត្រសាងថ្វាយ ។ (នគរនោះ) មានបណ្តោយ
 ១០ យោជន៍ ទំហំ ៨ យោជន៍ ឈើក្តី វល្លិក្តី ដីស្អិតក្តី មិន
 មានក្នុងនគរនោះឡើយ ។ ប្រាសាទឈ្មោះមង្គលៈ ដែល
 វិស្សកម្មទេវបុត្រសាងថ្វាយ មានទទឹង ១ យោជន៍ ទំហំកន្ទះ
 យោជន៍ ។ សសរ ៨.៤០០០ សឹងជារិការៈនៃមាស ប្រា-
 សាទកំពូល ជារិការៈនៃកែវមណី ដំបូលជារិការៈនៃប្រាក់ ។

ទសមំ ពោធិយរមការកត្តោបទានំ

សព្វសោណ្ណមយំ យរំ	វិស្សកម្មេន មាបិតំ
អជ្ឈារុតំ មយា ឯតំ	យរទានស្សីទំ ផលំ ។
តេ សព្វេ អនុកោត្វាន	ទេវមាណុសកេ ភវេ
អជ្ជ បត្តោម្ហិ និព្វានំ	សន្តបទំ ^(១) អនុត្តរំ ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ ^(២)	ពោធិយរមការយី
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	យរទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ហិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. សន្តិបទំ ។ ម. សន្តិបទមនុត្តរំ ។ ២ ឱ. ចតុន្តរុតេ តតោ កប្បេ ។

ពោធិយរការកត្តោបទាន ទី ១០

ផ្ទះជាវិការៈនៃមាសទាំងអស់ ដែលវិស្សកម្មទេវបុត្រ សាង
 ថ្វាយហើយ ផ្ទះនុំខ្ញុំនៅអាស្រ័យហើយ នេះជាផលនៃការ
 ឲ្យនូវខ្សែន ។ ខ្ញុំបានសោយនូវភព ជារបស់ទេវតា និង
 មនុស្សទាំងអស់នោះហើយ ដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាបទដ៏ស្ងប់
 ប្រសើរក្នុងថ្ងៃនេះ ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានធ្វើខ្សែនពោធិព្រឹក្ស ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវខ្សែន ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ខ្ញុំ ដកចោលហើយ ខ្ញុំជា
 បុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ដំណើរដែលខ្ញុំមក ក្នុងសម្ពាត្តនៃ
 ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ ជាដំណើររល្អប្តូរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពោធិយរការកោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពោធិយរការកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឧទ្ទានំ

វិភេទតិ^(១) កោលផលិ^(២) ពិល្លកល្លាតកប្បទោ^(៣)

ឧម្មា អម្ពាដកិ ថេរ^(៤) អាសនី^(៥) ចាទបីបកោ ។

វេទិកា^(៦) ពោធិយរិកោ កាថាយោ គណិតាវិហា^(៧)

ឯក្ខណសីតិកា សព្វា អស្មី វត្តេ បតិភ្និតា ។

វិភេទកិវត្តោ បញ្ចចត្តាឡីសោ ។

១ ឱ. វិភីតិ ។ ម. វិភេទកំ ។ ២ ឱ. កោលផលី ។ ៣ ឱ. ពិល្លកល្លាដកប្បទា ។
 ម. ពិល្លកល្លាតកម្បិ ច ។ ៤ ឱ. និគ្រោធម្ពាដកិ ថេរ ។ ម. និគ្រោធម្ពដកិ ថេរ ។ ៥ ឱ.
 អាសនី ។ ៦ ឱ. វេទិកោ ។ ៧ ឱ. គណិតាវិហា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះពោធិយរការកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពោធិយរការកត្តោបទាន ។

ឧទ្ទាន

វិភេទកពីជ័យត្ថោបទាន ១ កោលទាយកត្ថោបទាន ១
វេលុវេផលិយត្ថោបទាន ១ ភល្លាតកទាយកត្ថោបទាន ១
ឧម្មាបុប្ផិយត្ថោបទាន ១ អម្ពាដកិយត្ថោបទាន ១ សីហា-
សនិកត្ថោបទាន ១ បាទបីបិយត្ថោបទាន ១ វាទិយការ-
កត្ថោបទាន ១ ពោធិយរការកត្ថោបទាន ១ គាថាទាំង-
ឡាយ ដែលលោកសម្តែងទុកហើយ ក្នុងវគ្គនេះ រាប់ទៅ
ឃើញទាំងអស់ មានចំនួន ៧៩ គាថា ។

ចប់ វិភេទកវគ្គ ទី ៤៥ ។

ឆបត្តាឡីសោ ជគតិវគ្គោ

បឋមំ ជគតិទាយកក្កេរាបទានំ

[៤១] ធម្មទស្សីស្ស មុនិដោ	ពោធិយា ចាទបុត្តមេ
បសន្នចិត្តោ សុមដោ	ជគតី ការយី អហំ ។
ទរិតោ បព្វតាតោ វា	រុក្ខតោ បតិតោ អហំ
ចុតោ បតិដ្ឋំ វិជ្ជាមិ	ជគតិយា ឥទំ ផលំ ។
ន មេ ចោរា វិហោសន្តិ ^(១)	នាតិមញ្ញន្តិ ខត្តិយា
សព្វាមិត្តេតិក្កមាមិ	ជគតិយា ឥទំ ផលំ ។
យំ យំ យោនូបបដ្ឋាមិ	ទេវត្តំ អថ មាទុសំ
សព្វត្ថ បូជិតោ ហោមិ	ជគតិយា ឥទំ ផលំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	ជគតី ការយី អហំ
ទុក្ខតី ភារិជាតាមិ	ជគតិទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. បសហន្តិ ។

ជគតិវគ្គ ទី ៤៦

ជគតិទាយកត្តេរាបទាន ទី ១

[២១] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេពូន ផែនដី ជិតដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម របស់ព្រះមហាមុនី ព្រះ នាមធម្មទស្សី ។ ខ្ញុំរហូតធ្លាក់ក្នុងជ្រោះក្តី អំពីភ្នំក្តី អំពីដើម ឈើក្តី រមែងបាននូវទីពឹង នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ ចោរទាំងឡាយ មិនហ៊ានបៀតបៀនខ្ញុំ ក្សត្រទាំងឡាយមិន ហ៊ានមើលងាយខ្ញុំ ខ្ញុំកន្លងផុតនូវសត្រូវទាំងពួង នេះជាផល នៃការពូនផែនដី ។ ខ្ញុំកើតក្នុងកំណើតណា ៗ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស អ្នកផងតែងបូជាក្នុងទីទាំងពួង នេះជាផលនៃការ ពូនផែនដី ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានឲ្យគេពូនផែនដី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការពូនផែនដី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ជគតិទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ជគតិទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទុតិយំ មោរហាគ្គិយត្ថេរាបទានំ

[៤២] មោរហាត្ថំ កហោត្វាន ឧបេសិ លោកនាយកំ
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ មោរហាត្ថំ អនាសហំ ។
 ឥមិទា មោរហត្ថេន ចេតនាបណីដីហិ ច
 និព្ពុតា មេ តយោ^(១) អក្កិ លកាមិ វិបុលំ សុខំ ។
 អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មា អហោ នោ សត្តុ សម្បទា
 ទត្វានហំ មោរហាត្ថំ លកាមិ វិបុលំ សុខំ ។

១ ឱ. និព្ពុតិ មេ តយោ ។ ម. និព្វាយីសុ តយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជតតិទាយកត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជតតិទាយកត្តេវាបទាន ។

មោរហត្ថិយត្ថេវាបទាន ទី ២

[៤២] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានយក
ផ្លិតស្លាបក្លោក ចូលទៅថ្វាយព្រះលោកនាយក ។ ភ្លើង
ទាំង ៣ របស់ខ្ញុំរលត់ហើយ ខ្ញុំបាននូវសេចក្តីសុខ ដ៏ធំទូ-
លាយ ដោយសារផ្លិតស្លាបក្លោកនេះផង ដោយការតម្កល់
នូវចេតនានេះផង ។ ឱហ្មុំ ព្រះពុទ្ធ ឱហ្មុំ ព្រះធម៌ ឱហ្មុំ
សម្បទារបស់ព្រះសាស្តា នៃយើងទាំងឡាយ ខ្ញុំបាននូវ
សេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ ព្រោះបានថ្វាយផ្លិតស្លាបក្លោក ។

ទុតិយំ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទានំ

តិចគ្គី ^(១) និពុតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
សព្វាសវា បរិក្ខីណា ^(២)	នត្ថិនានិ បុនព្ពរោ ។
ឯកត្ថិសេ ឥតោ កហ្សេ	យំ ទានមទទិន្តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	មោរហត្ថស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសរោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	មោរហត្ថិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

មោរហត្ថិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

១ ឱ. តិវគ្គី ។ ២ ម. សព្វាសវបរិក្ខីណោ ។

មោរហត្ថិយត្ថេរាបទាន ទី ២

ភ្លើងទាំង ៣ របស់ខ្ញុំរលត់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោល
 ហើយ អាសវៈទាំងពួងអស់រលីងហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មី
 មិនមានទៀតឡើយ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផ្ចិតស្វាបក្លោក ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំ
 មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីដ៏ប្រសើរ
 កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះ
 ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ
 ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអ-
 ភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមោរហត្ថិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតិយំ សីហាសនពីជិយត្ថេរាបទានំ

[៤៣] តិស្សស្សាហំ ភកវតោ	ពោធិរុក្ខំ អវដ្ឋិហំ
បក្កយ្ហ វីជនី តត្ថ	សីហាសនមវិជ្ជហំ ^(១) ។
ទ្វេនុរុតេ ឥតោ កហ្មេ	សីហាសនមវិជ្ជហំ ^(២)
ទុក្កតី ជាកិជាជានិ	វីជនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីហាសនពីជិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សីហាសនពីជិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១-២ ឱ. សីហាសនមវិជ្ជហំ ។ ម. សីហាសនមពីជហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សីហាសនពីជិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៤៣] ខ្ញុំបានទៅថ្វាយបង្គំពោធិព្រឹក្ស របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ រួចហើយខ្ញុំកាន់ផ្លិតបក់នូវសីហា-
 សនៈ (អាសនៈដ៏ប្រសើរ) ដែលគេតម្កល់ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុង
 កប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបក់នូវសី-
 ហាសនៈ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃការបក់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
 កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសីហាសនពីជិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សីហាសនពីជិយត្ថេរាបទាន ។

ចតុត្ថំ តិណ្ហក្កុធារិយត្ថេរាបទានំ

<p>[៤៤] បទុមុត្តរស្ស ពុទ្ធស្ស បសន្នចិត្តោ សុមនោ សតសហស្សេ ឥតោ កេហ្សេ ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ធាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា ស្វាគតំ វត មេ អាសិ តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា បដិសម្ពិទា ចតស្សោ ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា</p>	<p>ពោជិយា ចាទបុត្តមេ^(១) តយោ ឧត្តេ អធារយី ។ យាហំ ឧត្តមធារយី ឧត្តនានស្សិទំ ផលំ ។ ភវា សព្វេ សម្មហតា វិហារមិ អធាសវោ ។ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។</p>
--	--

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តិណ្ហក្កុធារិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តិណ្ហក្កុធារិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

១ ឱ. បាទុត្តមេ ។

តិណុក្កុធារិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[២២] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានអុជគប់
ភ្លើង ៣ (តម្កល់ទុក) ត្រង់ដើមពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម របស់ព្រះ
ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ
ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំអុជគប់ភ្លើង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យនូវគប់ភ្លើង ។ កិលេស
ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកហើយ
ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណងដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
ក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណុក្កុធារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តិណុក្កុធារិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ អក្កមនទាយកត្តេរាបទានំ

[៤៥] កកុសន្ទស្ស មុនិទោ	ព្រាហ្មណស្ស វុសិមតោ
ទិវវិហារំ វជតោ	អក្កមនមទាសហំ ។
ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី	យំ ទានមទទិន្តទា
ទុក្ខតី ឆាភិជាឆាមិ	អក្កមនស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អក្កមនទាយកោ ថេរោ ឥមា	
តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

អក្កមនទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អក្កមនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៤៥] ខ្ញុំបានថ្វាយកម្រាលសម្រាប់ជាន់ ដល់ព្រះមុនី
 ព្រះនាមកកុសន្ទៈ ជាខីណាសវព្រាហ្មណ៍ មានព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌នៅហើយ ដែលស្តេចទៅកាន់ទីជាទីសម្រាក ក្នុងវេលា
 ថ្ងៃ ។ ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទានក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃកម្រាល
 សម្រាប់ជាន់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
 ហើយ ក្នុងសម្លាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់
 ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិ-
 ទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអក្កមនទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អក្កមនទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឆដំ វនកោរណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[៤៦] សិទ្ធត្ថស្ស ភកវតោ	លោកដេដ្ឋស្ស តាទិដោ
វនកោរណ្ឌិមាទាយ	ពុទ្ធស្ស អភិរោមយី ។
ចតុន្ទុវតេ ឥតោ កប្បេ	យំ បុប្ផមភិរោមយី
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផសំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វនកោរណ្ឌិយោ ថេរោ ឥមា	
តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

វនកោរណ្ឌិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វិសតិមំ ភាណារំ ។

វេនកោរណ្ហាយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៤៦] ខ្ញុំបានយកផ្កាកន្ទុយដំរីក្នុងព្រៃ ទៅបូជាចំពោះ
ព្រះពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ មានព្រះភាគ ជាធំក្នុងលោក ទ្រង់
មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។ ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្ប
នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិន
ដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា កិលេសទាំង
ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោល
ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី
កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះ
ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ
ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនារបស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេនកោរណ្ហាយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេនកោរណ្ហាយត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២០ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តមំ ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទានំ

[៤៧] អដ្ឋារជាតា បឋវី	កុក្កុទ្ធានុតតា មហិ
បទុមុត្តរោ ភកវា	អញ្ចោកាសម្មិ ចង្ក័មិ ។
បណ្ណារំ ឆត្តមាទាយ	អន្ទានំ បដិបដ្ឋហំ
តត្ថ ទិស្វាន សម្ពុទ្ធី	ចិត្តំ មេ ឧបបដ្ឋេថ ។
មរិចិមោធុនា ភូមិ	អដ្ឋារាវ មហិ អយំ
ឧបដ្ឋន្តិ ^(១) មហារាតា	សរីរកាយុខេបនា ^(២) ។
សីតំ ឧណ្ណំ វិហានតិ	វាតាតបទិវារណំ
បដិក្កណ្ណំ ឥមំ ឆត្តំ	ផស្សយិស្សាមិ និព្វតិ ។
អនុកម្មកោ ការុណិកោ	បទុមុត្តរោ មហាយសោ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	បដិក្កណ្ណំ តទា ជិនោ ។
តីសកប្បានិ ទេវិទ្ធោ	ទេវជ្ជមការយី
សតានំ បញ្ចក្ខត្តំ ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។

១ ឱ. ឱបវាយន្តិ ។ ២ ឱ. សរីរស្សានុខេបនា ។ ម. សរីរស្សាយុខេបនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៤៧] ផែនដីកំពុងក្តៅដូចរងើកភ្លើង ផែនដីកំពុងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដូចជាផេះ ព្រះមានព្រះភាគព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់
 ចង្រ្កមក្នុងទីវាល ។ ខ្ញុំបានបាំងឆ្មៃត្រស ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 ខ្ញុំឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ក៏កើតគំនិតក្នុងទីនោះថា ផែនដី
 ផ្សាយចេញនូវថ្ងៃបណ្តើរកូន ផែនដីនេះក្តៅដូចជារងើកភ្លើង
 ខ្យល់ធំខ្លាំងតាំងឡើង បំប្លើងនូវធូលីទៅកាន់សរីរកាយ ។
 ឆត្រនេះ សម្រាប់ការពារខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃ កម្ចាត់បង់នូវត្រ-
 ជាក់និងក្តៅ សូមព្រះអង្គទទួលយកនូវឆត្រនេះចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងបានព្រះនិព្វាន ។ កាលនោះ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុ-
 មុត្តរៈ មានយសច្រើន ទ្រង់អនុគ្រោះ ប្រកបដោយសេចក្ដី
 ករុណា ទ្រង់បានទទួលយក ព្រោះជ្រាបនូវតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំកើតជាព្រះឥន្ទ ជាស្តេចទេវតា សោយរាជ្យក្នុងទេវលោក
 អស់ ៣០ កប្ប បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។

សត្តមំ ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទានំ

បទេសវដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
អនុកោមិ សកំ កម្មំ	បុព្វេ សុកតមត្តនោ ។
អយំ មេ បច្ឆិមា ជាតិ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
អដ្ឋាបិ សេតនត្ថំ មេ	សព្វកាលំ ធីរិយតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កេហ្មេ	យំ ឆត្តមទទី តណា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ឆត្តនានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	ឯកច្ឆតិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

ឯកច្ឆតិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

បានសោយបទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
បានទទួលផលនៃកម្មរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើល្អហើយ ក្នុង
កាលមុន ។ នេះជាតិជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពខាងក្រោយ
កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ថ្ងៃនេះត្រួតស គេតែងបាំងឲ្យខ្ញុំ សព្វ ។
កាល ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានថ្វាយត្រក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
នេះជាផលនៃការថ្វាយត្រ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិន
មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធសាសនារបស់ខ្ញុំ
វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកច្ឆតិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៤៨] បរិនិព្វតេ ភកវតិ	បទុមុត្តវេ មហាយសេ
បុប្ផចង្កោជកេ កហេត្វា ^(១)	សរីរំ អភិរោបយី ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	និម្មានំ អកមាសហំ
ទេវលោកំ តតោ សន្តោ	បុញ្ញកម្មំ ចរាមហំ ^(២) ។
អម្ពរា បុប្ផវស្សោ មេ	សព្វកាលំ បវស្សតិ
សម្ពរាមិ ^(៣) មនុស្សេ វេ ^(៤)	រាជា ហោមិ មហាយសោ ។
តហី កុសុមវស្សោ មេ	អភិវស្សតិ សព្វទា
កាយេសុ ^(៥) បុប្ផបូជាយ	វាហាសា សព្វទស្សិនោ ។
អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្ថតេ ភរោ
អដ្ឋាមិ បុប្ផវស្សោ មេ	អភិវស្សតិ សព្វទា ។

១ ឱ. បុប្ផំ ចង្កោជកេ កត្វា ។ ម. បុប្ផវដំសកេ កត្វា ។ ២ ឱ. ម សរាមហំ ។ ៣ ឱ. ម. សំសរាមិ ។ ៤ ឱ. ចេ ។ ម. ច ។ ៥ ឱ. តាយេវ ។ ម. តស្សេវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[២៨] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មាន
 យសធំ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំយកផ្កាដាក់ក្នុងប្រអប់ ទៅ
 បូជានូវព្រះសរីរៈព្រះអង្គ ។ ព្រោះញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុង
 ព្រះសរីរៈនោះ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ឈ្មោះនិម្មា-
 នរតី លុះខ្ញុំទៅកើតក្នុងទេវលោកហើយ រលឹកឃើញនូវ
 បុញ្ញកម្មនោះ ។ ភ្លៀងផ្កាបង្កុំរចុះមកអំពីអាកាស សម្រាប់
 ខ្ញុំ សព្វ ។ កាល ខ្ញុំកើតក្នុងពួកមនុស្ស បានជាស្តេចមាន
 យសច្រើន ។ ភ្លៀងផ្កាបង្កុំរចុះមកក្នុងទីនោះ សព្វ ។ កាល
 សម្រាប់ខ្ញុំ ដែលជាអ្នកឃើញនូវធម៌ទាំងពួង ដោយរហ័ស
 ព្រោះការបូជាផ្កា ចំពោះព្រះសរីរកាយនៃព្រះពុទ្ធ ។ នេះ
 ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ ភពខាងក្រោយ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 ថ្ងៃនេះ ភ្លៀងផ្កាបង្កុំរចុះ សម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងកាលទាំងពួង ។

អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយី

ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ ទេហបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ

ឆន្ទ្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ជាតិបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 បូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃការបូជានូវព្រះសរីរកាយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំ
 ដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិន
 មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
 ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់
 ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា
 ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះជាតិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមំ សត្តិបណ្ណិយត្ថេរាបទានំ

[៤៩] ជីហារន្តេ សរីរម្ហិ វជ្ជមាណសុ ភេរិសុ
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ សត្តិបុប្ផំ អបូជយី^(១) ។
 សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយី
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ទេហបូជាយិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សត្តិបណ្ណិយោ^(២) ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សត្តិបណ្ណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ម. បដិបុប្ផមបូជយី ។ ឱ. សត្តិបុប្ផមបូជយី ។ ៣ ម. បដិបុប្ផិយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សត្តិបណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[២៧] កាលព្រះសរិវៈ (នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ) ដែលពួក
 ជនកំពុងហែចេញ ស្ករគេកំពុងប្រគំថ្វាយ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ បានបូជាផ្កាម្លិះ ។ ក្នុងកប្បទិម្ហយសែន អំពី
 កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការបូជាព្រះសរិវៈ ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-
 ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨
 និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសត្តិបណ្ឌិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សត្តិបណ្ឌិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេសមំ គន្ធបូជកត្ថេរាបទានំ

[៥០] ចិត្តកេសុ កុរុមាណេសុ^(១) ធានាគន្ធន្ទេ សមាហរេ^(២)

បសន្នចិត្តោ	សុមនោ	កន្ធមុដ្ឋិ	អបូជយី ។
សតសហស្សេ	ឥតោ កប្បេ	ចិត្តកំ	យំ អបូជយី
ទុក្ខតី	នាភិជានាមិ	ចិត្តបូជាយិទំ	ផលំ ។
កិលេសា	ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា	សព្វេ សមូហតា
នាការេ	ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ	អនាសវោ ។
ស្វាគតំ	វត មេ អាសិ	មម	ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ	វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ	ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា	ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច	អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា	សច្ចិកតា	កតំ	ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ	សុទំ អាយស្មា	កន្ធបូជកោ	ថេរោ ឥមា
កាថាយោ	អភាសិត្តាតិ		។

គន្ធបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

១ ឱ. ម. ចិត្តេសុ កិរមាណេសុ ។ ម. ចិត្តេសុ កិរមាណេសុ ។ ២ ឱ. សមាគតេ ។

គន្ធបូជកត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៥០] កាលពួកជនកំពុងធ្វើជើងថ្កូវ កំពុងនាំមកនូវ
 គ្រឿងប្រអូបផ្សេង ៗ ខ្ញុំក៏មានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 បានបូជានូវគ្រឿងក្រអូបមួយក្តាប់ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន
 អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាជើងថ្កូវ ក្នុងកាល
 នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើង
 ថ្កូវ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
 អស់ ខ្ញុំបានដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
 កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគន្ធបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ គន្ធបូជកត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧទ្ទានំ

ជគតី មោរហត្ថោ^(១) ច អាសនិ ឧត្តុទារកោ
 អត្តមិ វនកោរណ្ឌិ ឆត្តនោ ជាតិបូជកោ ។
 សត្តិបណ្ណិយោ ថេរោ ច^(២) ទសមោ កន្ធិបូជកោ
 សត្តសង្កឹ ច កាថាយោ កណ៌ិតាយោ វិការិហិ ។

ជគតិទាយកវគ្គោ ឆចត្តាឡីសោ ។

១. ឱ. ម. មោរហត្ថី ច ។ ២ ឱ. សត្តិបណ្ណិ ច យោ ថេរោ ។ ម. បណ្ឌិបុណ្ឌិ ច យោ
 ថេរោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឧទ្ទាន

ជគតិទាយកត្តោរាបទាន ១ មោរហត្ថិយត្តោរាបទាន ១ សីហា-
 សនពីជិយត្តោរាបទាន ១ តិណ្កកុំធារិយត្តោរាបទាន ១ អក្ក-
 មនទាយកត្តោរាបទាន ១ វនកោរណ្ឌិយត្តោរាបទាន ១ ឯ-
 កច្ឆតិយត្តោរាបទាន ១ ជាតិបុប្ផិយត្តោរាបទាន ១ សត្តិបណ្ឌិ-
 យត្តោរាបទាន ១ គន្ធបូជកត្តោរាបទាន ១ ជាគម្រប់ ១០ ឯតាថា
 មានចំនួន ៦៧ ដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ ជគតិទាយកវគ្គ ទី ៤៦ ។

សត្តចត្តាឡីសោ សាលបុប្ផិវគ្គោ

បឋមំ សាលកុសុមិយត្ថេរាបទានំ

[៥១] បរិទិត្យតេ ភកវតិ	ជលជុត្តមនាមកេ
អាហេមិតម្ហិ ចិតកេ	សាលបុប្ផំ អប្បជយី ^(១) ។
សតសហស្សេ ឥតោ កេហ្ម	យំ បុប្ផមភិប្បជយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ចិតប្បជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្វា	សាលកុសុមិយោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

សាលកុសុមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. ម. បុប្ផមភិរោបយី ។

សាលបុប្ផិវគ្គ ទី ៤៧

សាលកុសុមិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៥១] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់
 បរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានបូជាផ្ការាំងចំពោះជើងប្តូរ ដែលគេ
 លើកឡើងហើយ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជាជើងប្តូរ ។ កិលេស
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោល
 ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី
 កាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកំនៃព្រះ
 ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះ
 ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសាលកុសុមិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សាលកុសុមិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទុតិយ ចិត្តកប្បជកត្ថេរាបទានំ

[៥២] ឈាយមាណស្ស ភកវតោ សិខិណោ លោកពន្ទុណោ
អដ្ឋ ចម្បកប្បច្ឆានិ ចិត្តកំ អភិរោបយី ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្បេ យំ បុប្ផំ អភិរោបយី
ទុក្ខតិ ជានិជាជានិ ពុទ្ធបូជាយិទំ^(១) ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចិត្តកប្បជកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ចិត្តកប្បជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ម. ចិត្តបូជាយិទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចិត្តកប្បជកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៥២] កាលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិខី ជាលោក-
 ពន្ធ ដែលជនកំពុងបូជាភ្លើង ខ្ញុំបានបូជាផ្កាចម្ប៉ា ៨ ទង
 ចំពោះជើងប្តូរ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាជំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិត្តកប្បជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចិត្តកប្បជកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ ចិតកនិព្វាបកត្តេរាបទានំ

[៥៣] ឧយ្ហមាណេ សរីរម្ហិ	វេស្សកុស្ស មហោសិរោ
កន្ទោទកំ កហេត្វាណ	ចិតំ និព្វាបយី អហំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្សេ	ចិតំ និព្វាបយី អហំ
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	កន្ទោទកស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ចិតកនិព្វាបកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

ចិតកនិព្វាបកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ចិត្តកនិព្វាបកត្តេរាបទាន ទី ៣

[៥៣] កាលសរិះរបស់ព្រះវេស្សភូ ទ្រង់ស្វែងរកនូវ
 គុណដ៏ធំ ដែលជនកំពុងបូជាភ្លើង ខ្ញុំបានយកទឹកអប់រំលត់
 ជើងបួរ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំរំលត់ជើងបួរ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃទឹកអប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្ភារៈនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចិត្តកនិព្វាបកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចិត្តកនិព្វាបកត្តេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្ថំ សេតុទាយកត្តោរាបទានំ

[៥៤] វិបស្សិណោ ភកវតោ	ចង្កៀមន្តស្ស សម្មុខា
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	សេតុំ កាវាយយី អហំ ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កហ្សេ	យំ សេតុំ កាវាយយី អហំ
ទុក្ខតី ជាកិជាជានិ	សេតុនានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	សេតុនាយកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

សេតុទាយកត្តោរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សេតុទាយកត្តោបទាន ទី ៤

[៥៤] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានឲ្យគេ
 ធ្វើស្ពានថ្វាយ ក្នុងទីចំពោះព្រះកក្ក ៃព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះនាមវិបស្សី កំពុងចង្រ្កម ។ ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីកប្ប
 នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យគេធ្វើស្ពាន ក្នុងកាលនោះ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយស្ពាន ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-
 ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសេតុទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សេតុទាយកត្តោបទាន ។

បញ្ចមំ សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទានំ

[៥៥] សិទ្ធត្ថស្ស ភកវតោ	តាលវណ្ណំ ^(១) អនាសហំ
សុមនេហិ បដិច្ចន្នំ	ធារយាមិ មហាយសំ ។
ចតុន្ទុវតេ ឥតោ កប្បេ	តាលវណ្ណំ អនាសហំ
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	តាលវណ្ណាស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្មិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	សុមនតាលវណ្ណិយោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ	។

សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ម. តាលវណ្ណំ ។

សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៥៥] ខ្ញុំបានយកធាងស្លឹកឆ្នោត មកស្រោបដោយផ្កា
 ម្លិះ ហើយបាំងថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមសិទ្ធិត្ថៈ ទ្រង់
 មានយសធំ ។ ក្នុងកប្បទី ៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំថ្វាយធាងស្លឹកឆ្នោត ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃធាងស្លឹកឆ្នោត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 ចោលហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឆដ្ឋំ អវដផលិយត្ថេរាបទានំ

[៥៦] សតវំសី ឆាម ភកា	សយម្ហូ អបរាជិតោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធោ	តោចរាយាភិទិត្តមិ ។
ផលហត្ថោ អហំ ទិស្វា	ឧបតញ្ជី នរាសកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	អនាសី អវដំ ផលំ ^(១) ។
ចតុន្ទុវតេ ឥតោ កក្សេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ឆាភិជាឆាមិ	ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
ឆាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អវណ្ណផលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អវដលិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៥៦] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ជាសយម្ហូ ទ្រង់
 មានរស្មីច្រើន ព្រះអង្គឈ្នះកិលេសមារ ទ្រង់ប្រាថ្នានូវវិវេក
 ស្តេចចេញទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំកាន់ផ្ទៃឈើក្នុងដៃ លុះ
 ឃើញព្រះពុទ្ធ ដ៏ប្រសើរជាងពួកនរហើយ ក៏ចូលទៅជិត
 ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយនូវផ្ទៃឈើតត
 ទងនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃការថ្វាយផ្ទៃឈើ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សត្តមំ លពុជផលទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា អវេជលិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អវេជលិយត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ លពុជផលទាយកត្តោបទានំ

[៥៧] នកវេ ពន្ទមតិយា	អារាមិកោ អហំ តទា
អន្ទសំ វិវដំ ពុទ្ធិ	កច្ឆន្តំ អនិលញ្ចសេ ។
លពុជផលមាទាយ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
អាកាសេវ បិតោ សន្តោ	បដិក្កណ្ណិ មហាយសោ ។
វិត្តិសញ្ញននោ មយ្ហំ	ទិដ្ឋជម្មេ សុខារហោ
ដលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន	វិប្បសន្នេន ថេតសា ។
អទិក្កញ្ជី តទា បីតី	វិបុលំ សុខមុត្តមំ
ឧប្បជ្ជតេ ^(១) មេ ^(២) រតនំ	និព្វត្តស្ស តហី តហី ។

១ ឱ. ម. ឧប្បជ្ជតេវ ។ ២ ឱ. ម. មេសទ្វោ នត្តិ ។

លពុជផលទាយកត្តោបទាន ទី ៧

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអរដផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អរដផលិយត្តោបទាន ។

លពុជផលទាយកត្តោបទាន ទី ៧

[៥៧] ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំជាញោមវត្ត ក្នុងនគរពន្ទម-
វតី បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកជួលី កំពុងស្តេច
យាងទៅក្នុងអាកាស ។ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃខ្មុរសម្ម ទៅថ្វាយ
ដល់ព្រះពុទ្ធប្រសើរ ឯព្រះពុទ្ធមានយសច្រើន ទ្រង់ឈរ
ទទួលក្នុងអាកាស ។ ព្រះអង្គញ៉ាំងសេចក្តីត្រេកអរឲ្យកើត
ដល់ខ្ញុំ ទ្រង់នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះ
បានថ្វាយផ្ទៃខ្មុរដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ ។ ក្នុង
កាលណោះ ខ្ញុំបាននូវបីតិ ដ៏ធំទូលាយ ជាសុខដ៏ឧត្តម
កែវតែងកើតឡើងសម្រាប់ខ្ញុំ ដែលកើតក្នុងភពនោះ ។ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកនរុតេ ឥតោ កប្បេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធន្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្នុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	លពុជផលទាយកោ មេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ	។

លពុជផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

អដ្ឋមំ មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[៥៨] វនន្តេ ^(១) ពុទ្ធិ ទិស្វា ^(២)	អត្តទស្សី មហាយសំ
បសន្និចិត្តោ សុមនោ	មិលក្ខុស្ស ^(៣) ផលំ អទំ ^(៤) ។

១ ឱ. វនន្តេ ។ ២ ឱ. ទិស្វាន ។ ៣ ឱ. មិលក្ខុស្ស ។ ៤ ម. មិលក្ខុស្ស ។ ៥ ម. អទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 ផ្ទៃខ្មុរ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃការថ្វាយផ្ទៃខ្មុរ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលពុជផលទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ លពុជផលទាយកត្តេរាបទាន ។

មិលក្នុងផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ៨

[៥៨] ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមអត្តទស្សី មាន
 យសច្រើន គង់នៅក្នុងចន្លោះព្រៃ ហើយមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្ទៃល្បែង (ដល់ព្រះអង្គ) ។

នវមំ សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទានំ

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា មិលក្កុផលទាយកោ^(១) មេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មិលក្កុផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទានំ

[៥៩] កកុដំ វិលសន្តំ ^(២)	ទេវទេវំ នរាសកំ
រថិយំ បដិបទ្គន្តំ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

១ ឱ. មិលក្កុផលទាយកោ ។ ២ ម. វិលម្ពន្តំ ។

សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យនូវផ្ទៃលៀប
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការ
 ថ្វាយផ្ទៃលៀប ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
 ហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់
 ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិ-
 ទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។
 បានឮថា ព្រះមិលក្ខុផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវតាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មិលក្ខុផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៥៧] ខ្ញុំបានសរសើរថា ព្រះពុទ្ធ ជាទេវតាក្រៃលែង
 ជាងទេវតា ព្រះអង្គប្រសើរជាងនរៈ មានព្រះដំណើរល្អាស-
 ល្ងន់ បីដូចដើមថ្ងាវង់ត្រូវខ្យល់ ទ្រង់កំពុងស្តេចទៅតាម
 ច្រក បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តមន្តការំ ជាសេត្វា	សន្តារេត្វា ពហំ ជនំ
ញាណាលោកេន ដោតន្តំ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
វសីសតសហស្សេហិ	និយ្យន្តំ លោកនាយកំ
ឧទ្ធវន្តំ ពហូ សត្តេ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
អាហានិទ្ធា ^(១) ធម្មកេរី	មទ្ធាន្តំ តិត្តិយេ កលោ
សីហនាទំ វ នទន្តំ ^(២)	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
យាវតា ព្រហ្មលោកម្ហា	អាភន្តាន សព្រហ្មកា
បុច្ឆន្តិ និបុលោ បញ្ចោ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
យស្សញ្ចសី កិវិត្វាន	អាធាវន្តិ ^(៣) សទេវកា
តេន បុញ្ញំ អនុកោន្តិ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
សព្វេ ជនា សមាភន្តា	សម្បវារន្តិ ^(៤) ចក្កមំ
ន វិកម្បតិ អជ្ឈិដ្ឋោ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។

១ ឱ. អាហានន្តិ ។ ២ ឱ. វិនាទន្តិ ។ ម. វិនទន្តិ ។ ៣ ឱ. ម. អាហាចន្តិ ។
 ៤ ម. សព្វំ វារន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះពុទ្ធទ្រង់កម្ចាត់បង់ នូវងងឹតអន្ធការ ទ្រង់ចម្លងនូវជន
 ច្រើន ទ្រង់រុងរឿងដោយពន្លឺគឺញាណ បុគ្គលណាឃើញ
 ហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ព្រះលោកនាយក ទ្រង់
 ស្តេចទៅជាមួយនឹងព្រះខ្នីណាស្រពមួយសែន ដែលស្អាត
 ជំនាញ ទ្រង់ស្រង់នូវសត្វទាំងឡាយដ៏ច្រើន បុគ្គលណា
 ឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ព្រះពុទ្ធនាំមក
 នូវធម្មកេរី ទ្រង់ញាំញីនូវពួកតិរិយ បន្លឺឡើងនូវសីហ-
 នាទ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។
 ពួកទេវតា ព្រមទាំងព្រហ្ម រហូតដល់ព្រហ្មលោក មកសួរ
 នូវបញ្ហាដ៏ល្អិត អ្នកណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេច
 បាន ។ ពួកជន ព្រមទាំងទេវតា ធ្វើនូវអញ្ញាលីប្លង់ស្នងចំ-
 ពោះព្រះពុទ្ធអង្គណា រមែងបានទទួលនូវបុណ្យ ដោយសារ
 ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេច
 បាន ។ ជនទាំងពួងមកព្រមគ្នា ហើយបវារណាព្រះពុទ្ធ
 មានចក្ខុ ព្រះអង្គដែលគេអារាធនាហើយ រមែងមិនញាប់
 ញ័រ បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។

នវមំ សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទានំ

នគរំ បរិសតោ យស្ស	នទន្ទិ ^(១) ភេរិយោ ពហូ
វិនទន្ទិ កជា មត្តា ^(២)	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
វិទិយា កច្ឆតោ យស្ស	បកា វា ^(៣) ដោតតេ សទា
អព្ពន្ធតា សមា ហោន្ទិ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
ព្យាហារន្តស្ស ^(៤) ពុទ្ធស្ស	ចក្កវាឡម្ហិ សុយ្យតិ
សព្វេ សត្តេ វិញ្ញាបេតិ	កោ ទិស្វា នប្បសីទតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្មេ	យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. អនុគជ្ជា ។ ២ ឱ. សព្វាភា ។ ៣. សព្វថា ។ ៣. ឱ. វវន្តេ ។ ៤. វវន្តិ ។
 ៤ ឱ. ព្យាហារន្តេ ច ។

សយម្បដិភាណិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

ស្តរជាច្រើនរមែងបន្ធិឡើង ដំរីទាំងឡាយ ដែលចុះប្រេង
 រមែងបន្ធិឡើង ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គណា កាលដែលស្តេច
 ចូលទៅក្នុងទីក្រុង បុគ្គលណាឃើញ (ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ)
 ហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ឯពន្លឺនៃព្រះពុទ្ធអង្គ
 ណា ដែលកំពុងស្តេចទៅតាមថ្នល់ រមែងរុងរឿង សព្វ ។
 កាល រស្មីទាំងឡាយ (របស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ) ខ្ពង់ខ្ពស់
 ឡើងក្រៃពេក បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេច
 បាន ។ បុគ្គលឮ (នូវសំឡេង) នៃព្រះពុទ្ធ កាល
 ពោលក្នុងចក្រវាឡ ព្រះអង្គញ៉ាំងសត្វទាំងអស់ឲ្យដឹងច្បាស់
 បុគ្គលណាឃើញហើយ នឹងមិនជ្រះថ្លាម្តេចបាន ។ ក្នុង
 កប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 សរសើរនូវព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃសេចក្តីសរសើរ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអា-
 សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សយម្បដិកាណិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សយម្បដិកាណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទានំ

[៦០] អន្លោកហេត្វា ហិមវន្តំ ^(១)	មន្តេ វាចេមហាន្តា
ចតុបញ្ញាសសហស្សានិ	សិស្សា មយ្ហំ ឧបដ្ឋហំ ។
អធិតា វេទក្ខុ សព្វេ	ធន្យង្កេ ចារមី កតា
សកវិជ្ជាហុបត្តន្ទា	ហិមវន្តេ វសន្តិ តេ ។

១ ឱ. ម. ហិមវិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសយម្បជិកាណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សយម្បជិកាណិយត្ថេរាបទាន ។

និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៦០] កាលណោះ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត បង្ហាញ
 មន្តដល់ពួកសិស្ស ឯសិស្សចំនួន ៥៤.០០០ នាក់ បានបម្រើ
 ខ្ញុំ ។ សិស្សទាំងអស់នោះ ជាអ្នករៀនវេទ ដល់នូវបារមីក្នុង
 អង្គ ៦ រឹងប៉ឹងដោយវិជ្ជារបស់ខ្លួន នៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណ៍យត្តោបទានំ

ចរិត្តា តុសិតា កាយា	ទេវបុត្តោ មហាយសោ
ឧប្បជ្ជិ មាតុកុច្ឆិស្មី	សម្បជានោ បដិស្សតោ ។
សម្ពុទ្ធេ ឧបបជ្ជន្តេ	ទសសហស្សិ កម្ស្រថ ^(១)
អន្ធា ចក្កំ អលក្ខិសុ ^(២)	ឧប្បជ្ជន្តម្ហិ ឆាយកោ ។
ឆប្បការមកម្បិត្ត ^(៣)	កោវលា វសុឆា អយំ
និក្ខោសសទ្ធិំ សុត្វាន	វិម្ពយីសុ ^(៤) មហាជនា ។
សព្វេ ជនា សមាគម្ម	អកព្យំ មម សន្តិកោ
វសុឆាយំ បកម្បិត្ត	កីវិចារកោ ភវិស្សតិ ។
វិទស្សាមិ ^(៥) តទា តេសំ	មា ភាយិត្ត នត្តិ វោ ភយំ ^(៦)
វិស្សជ្ជា ហោថ សព្វេបិ	ឧប្បទោយំ សុខត្តិកោ ^(៧) ។

១ ឱ. បកម្ស្រថ ។ ២ ឱ. អលក្ខិសុ ។ ៣ ឱ. ឆត្វិការំ បកម្បិត្ត ។ ម. សព្វាការំ បកម្បិត្តំ ។
 ៤ ឱ. ឱព្វិជ្ជិសុ ។ ៥ ឱ.ម. អវចាសី ។ ៦ ឱ. មា ភេត្ត នត្តិ វោ ភយំ ។ ម. មា វោទ
 នត្តិ វោ ។ ៧ ម. សុវត្តិកោ ។

និមិត្តព្យាករណ៍យត្តេរាបទាន ទី ១០

ទេវបុត្តមួយអង្គ មានយសច្រើន បានច្យុតចាកពួកទេវតា
 ក្នុងឋានតុសិត មកចាប់ផ្តើមព្រះមាតា ជាអ្នកដឹងខ្លួន មាន
 ស្មារតី ។ កាលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានត្រាស់ លោកធាតុមួយ
 ម៉ឺន ញាប់ញ័រ កាលព្រះនាយក ទ្រង់បានត្រាស់ ពួក
 ជនខ្ញុំក្នុងភ្នំ ក៏បានភ្នំភ្នែក ។ ផែនដីនេះទាំងមូលញាប់ញ័រ
 ហើយដោយប្រការ ៦ មហាជនក៏តក់ស្លុត ព្រោះឮសំឡេង
 គឺកកង ។ ជនទាំងអស់បានទៅប្រជុំគ្នា ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 សួរខ្ញុំថា ផែនដីនេះញាប់ញ័រ តើនឹងមានផលដូចម្តេច ។
 កាលណោះ ខ្ញុំប្រាប់ពួកជនទាំងនោះថា អ្នកទាំងឡាយ
 កុំខ្លាចអ្វីឡើយ ភ័យនឹងមិនកើត ដល់អ្នកទាំងឡាយទេ
 អ្នកទាំងអស់គ្នា កុំរង្ស៊ីសឡើយ ការណ៍ដែលកើតឡើង
 នេះ ប្រកបដោយសេចក្តីសុខ និងសេចក្តីចម្រើនទេតើ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អដ្ឋហេតុហិ សម្មស្សា ^(១)	វសុធាយំ បកម្បតិ
តថា និមិត្តា ទិស្សន្តិ	ឱកាសោ វិបុលោ មហា ។
អសំសយំ ពុទ្ធសេដ្ឋោ	ឧប្បជ្ជិស្សតិ ចក្កុមា
សញ្ញាបេត្វាន ជនតំ	បញ្ច សីលេ កថេសហំ ^(២) ។
សុត្វាន បញ្ច សីលានិ	ពុទ្ធប្បាទញ្ច ទុល្លភំ
ឧព្វេដ្ឋជាតា សុមនា	តុដ្ឋហដ្ឋា អហោសុ ^(៣) តេ ។
ទ្វេនុតេ ឥតោ កប្ប្យ	យំ និមិត្តំ វិយាករិ
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ព្យាករណស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អត្តហេតុ និសំសយំ ។ ២ ឱ. កថេមហំ ។ ៣ ឱ. អាសីសុ ។ ម. អហំសុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ផែនដីនេះ បើហេតុទាំង ៨ យ៉ាងប៉ះពាល់ហើយ រមែងញ័រ
និមិត្តទាំងឡាយប្រាកដឡើង ពន្លឺដ៏ធំទូលាយប្រាកដឡើង
ក៏ព្រោះហេតុនោះ ។ ព្រះពុទ្ធប្រសើរ ទ្រង់មានចក្ខុ នឹង
ត្រាស់ដោយឥតសង្ស័យ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រជុំជនឲ្យដឹងច្បាស់ហើយ
ទើបសម្តែងនូវសីល ៥ ។ ពួកជនទាំងនោះ លុះបានស្តាប់
នូវសីល ៥ ផង នូវការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ដែលបុគ្គល
រកបានដោយកម្រផង ក៏មានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តរីក-
រាយ ជាអ្នកត្រេកអរស្រស់ស្រាយ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពី
កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានព្យាករនូវនិមិត្ត ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការព្យា-
ករ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
ទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
ហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទសមំ និមិត្តព្យាករណីយត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា និមិត្តព្យាករណីយោ មេរោ

ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

និមិត្តព្យាករណីយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

សាលកុសុមិយោ^(១) មេរោ

បូជា និព្វាបកោបិច

សេតុនោ តាលវណ្ណិ^(២) ច

អវដំ^(៣) លពុជម្សនោ^(៤)

មិលកុបដិភាណី^(៥) ច

វេយ្យាករណីយោ ទិដា^(៦)

ទ្វេសត្តតិ^(៧) ច កាថាយោ

កណ៌តាយោ វិការិកិ ។

សាលបុប្ផិវគ្គោ^(៨) សត្តចត្តាឡីសោ ។

១ ឱ. សាលបុប្ផី ច យោ ។ ២ ម. គាលវណ្ណិ ។ ៣ ម. អវណ្ណំ ។ ៤ ឱ. ម. លពុជ្ឈម្ស-
ទោ ។ ៥ ម. បិលកុបដិភាណិ ។ ៦ ឱ. វេយ្យាករណកោ ទិដោ ។ ៧ ឱ. ទ្វេ សតព្ពោវ ។
៨ ម. សាលកុសុមិយវគ្គោ ។

និមិត្តព្យាករណ៍យត្តោបទាន ទី ១០

បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនិមិត្តព្យាករណ៍យត្តោ មានអាយុ បាន
សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ និមិត្តព្យាករណ៍យត្តោបទាន ។

ឧទ្ទាន

សាលកុសុមិយត្តោបទាន ១ ចិត្តកប្បជកត្តោបទាន ១ ចិត្ត-
កនិញាបកត្តោបទាន ១ សេតុទាយកត្តោបទាន ១ តាល-
វណ្ណិយត្តោបទាន ១ អវដផលិយត្តោបទាន ១ លពុជទា-
យកត្តោបទាន ១ មិលក្ខុផលទាយកត្តោបទាន ១ សយម្ប-
ដិកាណិយត្តោបទាន ១ និមិត្តព្យាករណ៍យត្តោបទាន ១
ឯគាថា ៧២ ពួកអ្នកប្រាជ្ញ បានរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ សាលបុប្ផិវគ្គ ទី ៤៧ ។

អដ្ឋចត្តាឡីសោ នឡមាលិវគ្គោ

បឋមំ នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៦១] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធំ	អាហុតីនំ បដិត្តហំ
បវនក្កេន ^(១) កច្ឆន្តំ	អន្ទសំ លោកនាយកំ ។
នឡមាលំ កហេត្វាន	និក្ខមន្តោ ច តាវទេ
តត្ថទ្ធិសាសិ សម្ពុទ្ធំ	ឱយតិណ្ណមនាសវំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	នឡមាលំ អប្បជយី
ទត្ថិណោយ្យំ មហារីរំ	សព្វលោកានុកម្យកំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្សេ	យំ បុប្ផំ អភិរោបយី
ទុក្ខតី ជាកិជាជានិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. វិបិនក្កេន ។

នឡូមាលិវគ្គ ទី ៤៨

នឡូមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៦១] ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានវណ្ណៈដូចមាស
 ជាលោកនាយក ទ្រង់គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ស្តេចទៅតាម
 ជាយព្រៃធំ ។ ខ្ញុំកាន់យកកម្រងផ្កាបបុស ហើយចេញទៅ
 ក្នុងខណៈនោះ បានឃើញព្រះសម្មាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រង់ឱយៈ ព្រះ
 អង្គមិនមានអាសវៈ គង់នៅក្នុងព្រៃនោះ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 មានចិត្តរីករាយ បានបូជាកម្រងផ្កាបបុស ចំពោះព្រះពុទ្ធជា
 ទក្ខិណោយ្យបុគ្គល ព្រះអង្គមានព្យាយាមច្រើន ទ្រង់អនុគ្រោះ
 សព្វសត្វលោក ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទុតិយំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា

នឡមាលិយោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

នឡមាលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទុតិយំ មណិបូជកត្ថេរាបទានំ

[៦២] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ

សព្វធម្មាន ចារត្ថ

វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធា

កច្ចតេ អនិលញ្ញសេ ។

អវិទូរេ ហិមវន្តស្ស

មហាជាតស្សរោ អហុ

តត្ថ មេ ភវនំ អាសិ

បុញ្ញកម្មេន សំយុតំ ។

ភវនា និក្ខមិត្តាន

អន្ទសំ លោកនាយកំ

ឥន្ទីវរំ ជលិតំ

អាទិត្តំ ហុតាសនំ ។

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ។

មណិបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៦២] ព្រះជិនស្រីសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់
នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្រាថ្នានូវវិវេក កំពុងតែស្តេច
ទៅតាមអាកាស ។ មានជាតិស្រះ ដ៏ធំមួយ នៅជិតព្រៃ
ហិមពាន្ត ឯលំនៅរបស់ខ្ញុំ ដែលប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នៅ
ជិតស្រះនោះ ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានឃើញព្រះលោក-
នាយក ទ្រង់ភ្លឺដូចជាផ្ការាជព្រឹក្ស រុងរឿងដូចជាភ្លើង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

វិចិនំ នាទ្ទសំ ^(១) បុប្ផំ	បូជយិស្សន្តិ ^(២) នាយកំ
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា	អវន្តិ សត្តុនោ អហំ ។
មមំ សីសមណី ^(៣) កយ្ហ ^(៤)	បូជយី លោកនាយកំ
ឥមាយ មណីបូជាយ	វិទាកោ ហោតុ ភទ្ទកោ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ	អាហុតីនំ បដិក្កហោ
អន្តលិក្ខោ បិតោ សត្វា	ឥមំ កាចំ អភាសថ ។
សោ តេ ឥជ្ឈតុ សង្កិយ្យោ	លភតុ វិបុលំ សុខំ
ឥមាយ មណីបូជាយ	អនុកោហិ មហាយសំ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធោ	ជលជុត្តមនាមកោ
អកមាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋោ	យស្ស ^(៥) ចិត្តំ បណីហិតំ ។
សដ្ឋិកប្បានិ នេវិទ្ធោ	នេវជ្ជមការយី
អនេកសតក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។

១ ម. វិចិនំ នទ្ទសំ ។ ២ បូជយិស្សន្តិ ឥតិ យុត្តតំ ។ ៣ ឱ. ម. សីសេ មណី ។
 ៤ ម. គណ្ណ ។ ៥ ឱ. ម. យត្ត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមិនឃើញផ្កាដែលគួររេបះថ្វាយ ទើបគិតថា អញនឹងបូជា
 អ្វី ដល់ព្រះលោកនាយក ឲ្យចិត្តរបស់ខ្លួនជ្រះថ្លា ហើយ
 ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាអេះ ។ ខ្ញុំយកកែវមណីប្រដាប់ក្បាលនៃ
 ខ្ញុំ បូជាព្រះលោកនាយក រួចប្រាថ្នាថា សូមឲ្យផលដ៏ចម្រើន
 សម្រេចដល់ខ្ញុំ ដោយសារបូជាកែវមណីនេះ ។ ព្រះសា-
 ស្តា ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ត្រៃលោក ព្រះ
 អង្គគួរទទួលគ្រឿងបូជា ទ្រង់ឈរសម្តែងក្នុងអាកាស នូវ
 គាថានេះថា តម្រិះនោះសូមឲ្យសម្រេចដល់អ្នក អ្នកចូរបាន
 នូវសេចក្តីសុខដ៏ធំទូលាយ អ្នកចូរបាននូវយសដ៏ធំ ដោយ
 ការបូជានូវកែវមណីនេះចុះ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ
 លុះពោលពាក្យនេះហើយ ទើបស្តេចហួសទៅ ចិត្តដែលគេ
 តម្កល់ទុក ចំពោះបុគ្គលណា (បុគ្គលនោះ) គឺព្រះពុទ្ធដ៏
 ប្រសើរ ។ ខ្ញុំកើតជាព្រះឥន្ទ ជាស្តេចទេវតា សោយទេវ-
 រាជ្យ អស់ ៦០ កប្ប បានជាស្តេចចក្រពត្តិ ច្រើនរយដង ។

ទុតិយំ មណិបូជកត្តោបទានំ

បុព្វកម្មំ សរន្តស្ស	ទេវក្ខតស្ស មេ សតោ
មណិ និព្វត្តតេ មយ្ហំ	អាណោកករណោ មម ^(១) ។
ឆណ្ឌសីតិសហស្សានិ	នារិយោ មេ បរិត្តហា
វិចិត្តវត្តាករណា	អាមុត្តមណិកុណ្ណាលា ។
អាណ្ហារមុខា ^(២) ហសុលា	សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា
បរិវារេន្តិ មំ និច្ចំ	មណិបូជាយិទំ ផលំ ។
សោណ្ណមយា ^(៣) មណិមយា	លោហិតដ្ឋមយា ^(៤) តថា
ភណ្ណា មេ សុភតា ហោន្តិ	យទិច្ឆសិ បិលន្ធនា ^(៥) ។
ក្សជាតារា កុហា រម្មា	សយនព្វា មហារហំ
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	និព្វត្តន្តិ យចិច្ឆិកំ ។
លាភា តេសំ សុលទ្ធព្វា	យេ លភន្តិ ឧបស្សុតិ
បុញ្ញក្ខេត្តំ មនុស្សានំ	ឱសចំ សព្វចាណិទំ ។

១ ម. មម ។ ២ ឱ. ម. អាណ្ហារមម្ហា ។ ៣ ឱ. សោណ្ណមយា ។ ៤ ម. លោហិតដ្ឋ-
មយា ។ ៥ ឱ. ភណ្ណា កតាកតា ភោន្តិ យទិច្ឆាយ បិលន្ធនា ។

មណិបូជកត្តោបទាន ទី ២

ខ្ញុំកាលកើតជាទេវតា មានសតិ បានរលឹកឃើញនូវបុញ្ញកម្ម
 ឯកែវមណី ជាវត្ថុធាតុធ្វើពន្លឺ ក៏កើតឡើង សម្រាប់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ
 គ្រប់គ្រងនារី ៨៦.០០០ សឹងមានសំពត់និងគ្រឿងអាករណៈ
 ដ៏វិចិត្ត ពាក់នូវកែវមណីនិងកណ្តាល ។ នារីទាំងនោះមាន
 មុខទូលាយ ញញឹមស្រស់ មានត្រតាកល្អ មានចង្កេះរៀវ
 តែងចោមរោមខ្ញុំជានិច្ច នេះជាផលនៃការបូជាកែវមណី ។
 ភណ្ឌៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ជាវិការៈនៃមាស ជាវិការៈនៃកែវ
 មណី ជាវិការៈនៃកែវក្រហម ដែលជាងរចនាល្អ ជាគ្រឿង
 ប្រដាប់សម្រេចតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ផ្ទះកំពូល គុហាគួររីក-
 រាយ ទីដេកមានថ្ងៃច្រើន តែងកើតឡើង សមតាមសេច-
 ក្តីប្រាថ្នា ព្រោះដឹងតម្រិះរបស់ខ្ញុំ ។ ឱ ! ជាលោក របស់គេ
 ហើយ ឱ ! អត្តភាពជាមនុស្ស ឈ្មោះថាគេបានល្អហើយ
 ព្រោះហេតុដែលគេបាន នូវការចូលទៅអែបស្តាប់ពុទ្ធាវាទ
 ជាបុញ្ញក្ខេត្តរបស់មនុស្ស ជាឱសថរបស់សត្វទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មយ្ហំបិ សុកតំ កម្មំ	យោហំ អនត្ថិ នាយកំ
វិទិចាតា សុមុត្តោម្ហិ ^(១)	បត្តោម្ហិ ^(២) អចលំ បទំ ។
យំ យំ យោនូបបដ្ឋាមិ	ទេវត្តំ អថ មាណុសំ
ទិវសញ្ជោវ រត្តិញ្ច ^(៣)	អាណោកោ ហោតិ មេ សទា
តាយេវ មណិបូជាយ	អនុកោត្វាន សម្បទា
ញាណាលោកោ មយា ទិដ្ឋោ	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ	យំ មណិមភិបូជយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	មណិបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
នទ្ធិកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. ម. បមុត្តោម្ហិ ។ ២ ឱ. បត្តោ ច ។ ៣ ឱ. ម. សមន្តា សត្តវតនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធជានាយក
 ខ្ញុំរួចស្រឡះហើយចាកវិនិបាត ខ្ញុំបានដល់នូវអចលបទគឺព្រះ
 និព្វាន ។ ខ្ញុំទៅកាន់កំណើតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជា
 មនុស្ស ពន្លឺតែងមានសម្រាប់ខ្ញុំ ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ សព្វ ។
 កាល ។ ខ្ញុំសោយសម្បត្តិទាំងឡាយ ដោយសារការបូជា
 នូវកែវមណីនោះឯង ពន្លឺគឺញាណខ្ញុំឃើញហើយ ខ្ញុំបាន
 ដល់នូវអចលបទ គឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពី
 កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជាកែវមណី ក្នុងកាលនោះ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការបូជាកែវមណី ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-
 ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មណិបូជកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មណិបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ

[៦៣] កោសិកោ ឆាម ភគវា	ចិត្តក្ស័យេ វសី តទា
ឈាយី ឈានរតោ ពុទ្ធា	វិវេកាកិរតោ មុនិ ។
អន្លោកហេត្វា ហិមវន្តំ	ឆារីកណបុរក្ខតោ
អន្ធសំ កោសិកំ ពុទ្ធិ	បុណ្ណមាយេវ ^(១) ចន្ទិមំ ។
ឧក្កាសតេ កហេត្វាន	បរិវារេសហន្តទា
សត្តរតិទ្ធិវំ ពុទ្ធិ ^(២)	អដ្ឋមេន អកច្ចហំ ។
វុទ្ធិតំ កោសិកំ ពុទ្ធិ	សយម្ពុំ អបរាជិតំ
បសន្នចិត្តោ វុទ្ធិត្វា	ឯកំ ភិក្ខុំ អទាសហំ ។

១ ឱ. បុណ្ណមាសេវ ។ ២ ឱ. បត្វា ។ ម. ពុទ្ធា ។

ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

បានឮថា ព្រះមណិបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ។

ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៦៣] កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាមុនី ព្រះនាម
កោសិកៈ ព្រះអង្គមានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន អភិរម្យ
ក្នុងវិវេក គង់នៅលើភ្នំចិត្តកូដ ។ ខ្ញុំមានពួកនារីចោមរោម
ដើរចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត បានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាម
កោសិកៈ ដូចព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
កាន់គប់ភ្លើង ១០០ ឈរព័ទ្ធបំភ្លឺព្រះពុទ្ធ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ
ខ្ញុំត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញ ក្នុងថ្ងៃទី ៨ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា ថ្វាយ
បង្គំព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមកោសិកៈ ជាព្រះសយម្ភ ទ្រង់ឈ្នះកិ-
លេស ព្រះអង្គស្តេចចេញ ខ្ញុំបានថ្វាយភិក្ខុមួយចម្អែត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេន កម្មេន ទិបទិន្ទ	លោកដេដ្ឋ នរាសក
ឧប្បុដ្ឋី តុសិតេ កាយេ	ឯកភិក្ខាយិទំ ផលំ ។
ទិវសញ្ជោវ វត្តិញ	អាណោកោ ហោតិ មេ សទា
សមន្តា យោជនសតំ	ឱកាសេន ជរាមហំ ។
បញ្ចបញ្ញាសកប្បម្ហិ	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
ចាតុវន្តោ វិទិតាវី	ជម្ពូមណ្ឌាស្ស ឥស្សរោ ។
តទា មេ នករំ អាសិ	ឥទ្ធិំ ដីតំ សុទិម្ហិតំ
តិសយោជនអាយាមំ	វិត្តារេន ច វីសតិ ។
សោកនំ ឆាម នករំ	វិសុកម្មេន ^(១) មាមិតំ
ទសសន្តា វិវិត្តនំ	សម្មតាឱសមាហិតំ ។
ន តស្មី នករេ អត្តិ	វល្លី កដ្ឋញ មត្តិកា
សព្វសោណ្ណមយំយេវ	ដោតតេ និច្ចកាលិកំ ។

១ ឱ. វិស្សកម្មេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរ
 ជាងពួកនរៈ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងឋានតុសិត ដោយកម្មនោះ នេះ
 ជាផលនៃភិក្ខុមួយចម្អែត ។ ពន្លឺរមែងមានដល់ខ្ញុំ ទាំងថ្ងៃ
 ទាំងយប់ សព្វ ។ កាល ខ្ញុំផ្សាយពន្លឺទៅកាន់ទី ១០០ យោជន៍
 ដោយជុំវិញ ។ ក្នុងកប្បទី ៥៥ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិឈ្នះ
 សង្គ្រាម មានសមុទ្រទាំង ៤ ជាព្រំប្រទល់ ជាធំក្នុងមណ្ឌល
 នៃជម្ពូទ្វីប ។ ក្នុងកាលនោះ នគររបស់ខ្ញុំ សម្បូណ៍ កុះករ
 ដែលវិស្សកម្មនិម្មិតហើយ ទីក្រុងនោះ មានបណ្តោយ
 ប្រវែង ៣០ យោជន៍ ទទឹងប្រវែង ២០ យោជន៍ ។ ទីក្រុង
 នោះ ឈ្មោះសោកនៈ ដែលវិស្សកម្មនិម្មិតហើយ ជាទីស្ងប់
 ស្ងាត់ចាកសំឡេងទាំង ១០ ប្រការ ប្រកបដោយភ្លេងប្រគំដំ
 ពីរោះ ។ ក្នុងនគរនោះ មិនមានវល្លិ ឈើ ដីស្អិត មាន
 របស់សុទ្ធតែមានទាំងអស់ រុងរឿងអស់កាលជានិច្ច ។

តតិយំ ឧក្កាសតិកត្តោបទានំ

ចតុចាការបរិក្ខិត្តំ	តយោ អាសុំ មណិមយា
វេមជ្ឈេ តាលបន្តិ ^(១) ច	វិសុកម្មេន មាបិតា ។
ទសសហស្សចោក្ខរណី ^(២)	បទុមុប្បលនាទិតា
បុណ្ណារិកាទិសញ្ញា	នាណកន្ធសមេរិតា ។
ចតុន្ទុរតេ ឥតោ កខ្សេ	យំ ឧក្កំ ធារយី អហំ
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ឧក្កាធារស្សីនំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាការ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. តាលបន្តិ ។ ២ ឱ. ទសសហស្ស ចោក្ខរញ្ញោ ។ ម. ទសសហស្ស ចោក្ខរញ្ញោ ។

ឧក្កាសតិកត្តោបទាន ទី ៣

ទាំងមានរបស់ ៣ យ៉ាងនេះគឺ កំពែងបួនជ្រុង ១ របៀបដើម
 ឆ្នោតជាវិការៈនៃកែវមណីក្នុងទីពាក់កណ្តាល ដែលវិស្សកម្ម
 និម្មិតល្អហើយ ១ ស្រះបោក្ខរណីមួយហ្នឹង មានឈូកឧប្បល
 ព្រោងព្រាត ដេរជាសដោយឈូកសជាដើម ផ្សាយក្នុង
 ផ្សេង ៗ ១ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបំភ្លឺគប់ភ្លើង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃការបំភ្លឺគប់ភ្លើង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជីវិតផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧក្កាសតិកោ ថេរោ ឥមា
តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧក្កាសតិកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ចតុត្ថំ សុមនវីជនិយត្ថេរាបទានំ

[៦៤] វិបស្សិដោ ភកវតោ	ពោធិយា ចាទបុត្តមេ
សុមដោ ពីជនី កយ្ហ	អវីជី ពោធិមុត្តមំ ។
ឯកនុតេ ឥតោ កយ្ហ	អវីជី ពោធិមុត្តមំ
ទុក្ខតី ជានិជាជានិ	ពីជនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះឧក្កាសតិកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន ។

សុមនវជនិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៦២] ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ចំពោះពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម
របស់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ហើយយកផ្លិតទៅ
បក់ថ្វាយ នូវពោធិព្រឹក្សដ៏ឧត្តម ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពី
ភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបក់នូវពោធិព្រឹក្សដ៏
ឧត្តម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃការបក់ផ្លិត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធសាសនា ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បញ្ចមំ កុម្មាសទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆឡភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សុមនវីជនិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សុមនវីជនិយត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

បញ្ចមំ កុម្មាសទាយកត្តោបទានំ

[៦៥] ឯសនាយ ចរន្តស្ស វិបស្សិស្ស មហោសិទោ
 វិត្តកំ បត្តំ ទិស្វាន កុម្មាសំ បូរយី អហំ ។
 ឯកនរុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ភិក្ខុំ អទទី តទា
 ទុក្ខតី ជាកិជាធាមិ កុម្មាសស្ស ឥទំ ផលំ ។

កុម្មាសទាយកត្តោបទាន ទី ៥

បដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុមនវីជនិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុមនវីជនិយត្តោបទាន ។

កុម្មាសទាយកត្តោបទាន ទី ៥

[៦៥] កាលព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ស្វែងរក
គុណដ៏ធំ ទ្រង់ស្តេចទៅដើម្បីបិណ្ឌាបាត ខ្ញុំឃើញបាត្រ
ទទេហើយ ក៏ដាក់នំឲ្យពេញ (បាត្រ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១
អំពីកទ្ធកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យនូវភិក្ខុ ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃនំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កុម្មាសទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កុម្មាសទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឆដ្ឋំ កុសដ្ឋកទាយកត្តេរាបទានំ

[៦៦] កស្សបស្ស ភកវតោ ព្រាហ្មណស្ស វុសិមតោ
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ កុសដ្ឋកមទាសហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាស-
 នារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុម្មាសទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុម្មាសទាយកត្ថេរាបទាន ។

កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៦៦] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយស្សូវ
 ៨ ក្តាប់ ដល់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមកស្សបៈ ជាខីណា-
 សវព្រាហ្មណ៍ ព្រះអង្គមានព្រហ្មចរិយធម៌នៅរួចហើយ ។

សត្តមំ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទានំ

ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី	កុសដ្ឋកមទាសហំ
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	កុសដ្ឋកស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វេត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	កុសដ្ឋកទាយកោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សត្តមំ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទានំ

[៦៧] សោភិតោ នាម សម្ពុទ្ធា ចិត្តក្ខេវេ វសី តទា
 កហេត្វា គិរិបុន្នាគំ សយម្ពុំ អភិបូជយី ។

គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយស្សវ ៨ ក្តាប់
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្សវ ៨
 ក្តាប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង-
 ពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុសដ្ឋកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ។

គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[៦៧] គ្រានោះ ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសោភិតៈ ទ្រង់គង់
 លើភ្នំចិត្តក្នុង ខ្ញុំយកផ្កាបុសនាគភ្នំ ទៅបូជាព្រះសយម្ហូ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុន្ទុរុតេ ឥតោ កហ្មេ	សម្ពុទ្ធមភិប្បជយី ^(១)
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	តិវិបុន្នាតិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ	។

តិវិបុន្នាតិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ខ. ម. យំ ពុទ្ធមភិប្បជយី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៧៤ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបូជានូវ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជីវីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
 ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគិរិបុន្នាគិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ វេល្លិការផលទាយកត្តេរាបទានំ

[៦៨] សុមនោ នាម សម្ពុទ្ធា តត្ត្រាយំ វសី តទា
 វេល្លិការផលំ កយ្ហ សយម្ពុស្ស អនាសហំ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ យំ ផលំ អទទី តទា
 ទុក្កតី ជាកិជាតាមិ ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទ្រកិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វេល្លិការផលទាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

វេល្លិការផលទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

វេលាការផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ៨

[៦៧] គ្រានោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមនៈ គង់
 នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះតក្ករា ខ្ញុំបានយកផ្លែគុយ ទៅថ្វាយព្រះ
 សយម្ហូ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុគ្គតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយផ្លែឈើ ។ កិលេសទាំង-
 ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោល
 ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជា
 ដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃ
 ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាស-
 នា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេលាការផលទាយកត្តេរា មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេលាការផលទាយកត្តេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមំ បាណធិទាយកត្តោរាបទានំ

[៦៩] អនោមទស្សី ភក្កវា	លោកដេដ្ឋោ នរាសកោ
ទិវារិហារា និក្ខម្ម	វិចិមារុយ្ហិ ^(១) ចក្កុមា ។
ចានធី សុកតំ កយ្ហ	អន្ទានំ បដិបដ្ឋហំ
តត្ថទ្ធសាសី សម្ពុទ្ធំ	បត្តិកំ ចារុទស្សនំ ។
សកំ ចិត្តំ បសាទេត្វា	និហរិត្វាន ចានធី
ចានមូលេ បបេត្វាន	ឥទំ វចនមព្រី ។
អភិរូហា មហារីរ	សុកតិន្ទ វិធាយក
ឥតោ ផលំ លភិស្សាមិ	សោ មេ អត្តោ សមិជ្ឈតុ ។
អនោមទស្សី ភក្កវា	លោកដេដ្ឋោ នរាសកោ
ចានធី អភិរូហិត្វា	ឥទំ វចនមព្រី ។

១ ឱ ម. បថមារហី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានធិទាយកត្តេរាបទាន ទី ៩

[៦៧] ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមអនោមទស្សី ជា
 ធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ មានចក្ខុ ទ្រង់ចេញអំពីរោង
 សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ស្តេចទៅតាមច្នល់ ។ ខ្ញុំពាក់ស្បែក
 ជើងដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ បានឃើញ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្តេចទៅដោយព្រះបាទាទទេ ព្រះអង្គមាន
 ព្រះកាយ ប្រកបដោយគ្រឿងប្រដាប់ដូចមាស ។ ខ្ញុំញ៉ាំង
 ចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យជ្រះថ្លា យកស្បែកជើងទៅតម្កល់ទុក ជិត
 ព្រះបាទា ហើយពោលនូវពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះសុគតជា
 ធំ ជានាយក មានព្យាយាមច្រើន សូមព្រះអង្គពាក់ នូវ
 ស្បែកជើង ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបាននូវផល អំពីស្បែកជើងនេះ
 សូមឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍នោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះនាមអនោមទស្សី ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ ទ្រង់
 ពាក់នូវស្បែកជើង ហើយត្រាស់ព្រះពុទ្ធដីកានេះថា

នវមំ បានធិទាយកត្តោបទានំ

យោ ចានធិ មេ អនាសិ	បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ	សុណាថ មម ភាសតោ ។
ពុទ្ធស្ស កិរមញ្ញាយ	សព្វេ ទេវា សមាគតា
ឧទត្តចិត្តា សុមនា	វេទជាតា កតញ្ចលី ។
ចានធិមេវ ទានេន ^(១)	សុខិតោយំ ភវិស្សតិ
បញ្ចបញ្ញាសក្ខត្តញ្ច	ទេវរដ្ឋំ ភវិស្សតិ ។
សហស្សក្ខត្តំ រាជា ច	ចក្កវត្តិ ភវិស្សតិ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កម្សេ	ឌីក្កាកកុលសម្ពរោ
កោតមោ ធាម ធាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឌីរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	និព្វាយិស្សតិណាសរោ ។

១ ឱ. ម. បានធិនំ បទានេន ។

បានធិទាយកត្តេរាបទាន ទី ៩

បុគ្គលណាមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយស្បែកជើង ដល់
តថាគត ដោយងែរបស់ខ្លួន តថាគតនឹងសរសើរបុគ្គលនោះ
អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវភាសិតដែលតថាគតនឹងសម្តែង
ចុះ ។ ទេវតាទាំងអស់ បានដឹងនូវវាចារបស់ព្រះពុទ្ធ ក៏
មកប្រជុំគ្នា មានចិត្តខ្ពស់ឡើង មានចិត្តរីករាយ មានសេច-
ក្តីត្រេកអរធ្វើនូវអញ្ជាលី ។ បុគ្គលនេះនឹងដល់នូវសេចក្តីសុខ
ព្រោះការថ្វាយនូវស្បែកជើង នឹងសោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា
អស់ ៥៥ ដង ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិមួយពាន់ដង នឹង
សោយបទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុងកប្ប
ប្រមាណមិនបាន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាមាននាមថាគោ-
តម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលឱក្កាកៈ នឹងបានត្រាស់ក្នុងលោក ។
(បុរសនេះ) នឹងបានជាអ្នកទទួលនូវមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះ
គោតមនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ កំណត់ដឹងនូវ
អាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេវលោកេ មនុស្សេ វា	និព្វត្តិស្សតិ បញ្ញាវា
ទេវយានបដិភាកំ	យានំ បដិលភិស្សតិ ។
ចាសាទា សិរិកា មយ្ហំ	ហត្ថិទោ សមលដ្ឋតា
រថា វាជញ្ញសំយុត្តា	សទា ចាតុភវន្តិ មេ ។
អកាវា និក្ខមន្តោបិ	រថេន និក្ខមី អហំ
កេសេសុ និដ្ឋមាទេសុ	អហត្ថំ អចាបុណី ។
លាភា មយ្ហំ សុលទ្ធី មេ	វាណិជំ សុប្បយោជិតំ
ទត្វាន ចានធិ ឯកំ	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្ប្យ	យំ ចានធិមទាសហំ
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ចានធិស្ស ឥទំ ផលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

(បុរសនេះឯង) បើកើតក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក
រមែងជាអ្នកមានប្រាជ្ញា នឹងបាននូវយាន មានចំណែកប្រៀប
ដោយយានទេវតា ។

ប្រាសាទ រមាស ដំរីប្រដាប់ព្រមហើយ រថដែលទឹម
ដោយសេះអាជានេយ្យ រមែងកើតប្រាកដដល់ខ្ញុំ សព្វ ។
កាល ។ ខ្ញុំទុកជាកាលចេញទៅអំពីលំនៅ តែងចេញទៅ
ដោយរថ កាលសក់ទាំងឡាយ គេកំពុងកោរកាត់ ខ្ញុំក៏
បានដល់អរហត្ត ។ ឱ ! ជាលាភរបស់ខ្ញុំហើយ អត្តភាពជា
មនុស្ស ឈ្មោះថាខ្ញុំបានល្អហើយ ការជួញ ខ្ញុំប្រកបល្អ
ហើយ ព្រោះខ្ញុំបានថ្វាយស្បែកជើងមួយសម្រាប់ ក៏បាន
ដល់អចលបទគឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បប្រមាណមិនបាន អំពី
កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យស្បែកជើង ក្នុងកាល
នេះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃស្បែកជើង ។

ទេសមំ បុឡិនចង្កុមិយត្ថេរាបទានំ

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសរោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ចានទិណាយកោ មេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

បានធិទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទេសមំ បុឡិនចង្កុមិយត្ថេរាបទានំ

[៧០] មិកលុទ្ធោ បុរេ អាសិ អរញ្ញោ កាណនេ អហំ
 វាតមិកំ ករេសន្តោ ចង្កុមំ អទ្ធសំ អហំ ។
 ឧច្ឆុដ្តេន បុឡិនំ កយ្ហ ចង្កុមេ ឱកិរិ អហំ
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ សុកតស្ស សិរីមតោ ។

បុឡិនចង្កូមិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដក
 ចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបានធិទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បានធិទាយកត្ថេរាបទាន ។

បុឡិនចង្កូមិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[៧០] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃ កំ-
 ពុងស្វែងរកសត្វឈ្នួស ក៏បានឃើញនូវទីចង្រ្កម ។ ខ្ញុំមាន
 ចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ ចំពោះព្រះសុគត ទ្រង់មានសិរី
 ហើយកើបយកដីខ្សាច់មួយថ្នក់ មករោយរាយក្នុងទីចង្រ្កម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ បុឡិនំ ឌីកិរី អហំ
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ បុឡិនស្ស ឥទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆឡកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បុឡិនចង្កមិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បុឡិនចង្កមិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បាន
 រោយរាយនូវដីខ្សាច់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃដីខ្សាច់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុឡិនចង្កុំមិយត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បុឡិនចង្កុំមិយត្តេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

នឡមាលិ	មណីទទោ	ឧក្កាសតិការីជនិ
កុម្មាសញ្ច	កុសដ្ឋញ្ច	តិវិបុន្តាតិយោបិច
វស្សិកាពោ	ចានទិទោ	អថោ បុណ្យនចង្គមោ
តាថាយោ	បញ្ចនុតិ	គណីតាយោ វិការិកិ ។

នឡមាលិវគ្គោ អដ្ឋចត្តាឡីសោ ។

ឧទាន

នឡមាលិយត្ថេរាបទាន ១ មណិបូជកត្ថេរាបទាន ១ ឧក្កា-
 សតិកត្ថេរាបទាន ១ វីជនិយត្ថេរាបទាន ១ កុម្មាសទាយកត្ថេ-
 រាបទាន ១ កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន ១ គិរិបុន្នាគិយត្ថេរា-
 បទាន ១ វល្លិការផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បានធិទាយក-
 ត្ថេរាបទាន ១ បុឡិនចង្ក័មិយត្ថេរាបទាន ១ ឯតាថាមាន
 ចំនួន ៩៥ ពួកអ្នកប្រាជ្ញរាប់ឃើញហើយ ។

ចប់ នឡមាលិវគ្គ ទី ៤៨ ។

ឯក្ខន្ធបញ្ញាសមោ បង្កុក្ខលវគ្គោ

បឋមំ បង្កុក្ខលសញ្ញកត្តោបទានំ

[៧១] តិស្សោ ធាមាសិ ភកវា	សយម្ហូ លោកនាយកោ
បង្កុក្ខលំ បបេត្វាន	វិហារំ ចារិសី ជិដោ ។
សន្និតំ ^(១) ធនុមាទាយ	បក្ខិត្តសលិលំ ^(២) អហំ
មណ្ឌលក្កំ កហេត្វាន	កាននំ ចារិសី អហំ ។
តត្ថទ្ធិសំ បង្កុក្ខលំ	ទុមក្កេ លក្ខិតំ តទា
ចាបំ តត្រេវ ជិក្ខិប្ប	សីសេ ^(៣) កត្វាន អញ្ចលី ។
បសន្និចិត្តោ សុមនោ	វិបុលាយ ច បីតិយា
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សវិត្វាន	បង្កុក្ខលំ អវន្ទហំ ^(៤) ។
ទ្វេនុវតេ ឥតោ កហ្ស	យំ បង្កុក្ខលមវន្ទហំ
ទុក្ខតី ជារិជាជមិ	វន្ទនាយ ឥទំ ផលំ ។

១ ឱ. តិយន្តំ ។ ម. វិន្ទតំ ។ ២ ឱ. អក្ខិតោ យមលី ។ ម. ភក្ខិត្តាយ ចរី ។ ៣ ឱ. ម. សិវេ ។ ៤ ឱ. អវន្ទិហំ ។

បង្សក្លលវគ្គ ទី ៤៩

បង្សក្លលសញ្ញកត្តេរាបទាន ទី ១

[៧១] ព្រះជិនស្រីមានព្រះភាគ ព្រះនាមតិស្សៈ ជា
 ព្រះសយម្ហូ ជាលោកនាយក ព្រះអង្គបានតម្កល់ទុកនូវសំ-
 ពត់បង្សក្លល ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងវិហារ ។ ខ្ញុំបានកាន់
 យកដូ ដែលខ្លួនរៀបចំស្រេចហើយ មានទាំងទឹកបំពង់
 កាន់ទាំងដាវដើរចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញ
 សំពត់បង្សក្លល ដែលព្រះអង្គពាក់ទុកលើបុងឈើ ក្នុងទី
 នោះ ខ្ញុំបានដាក់បំពង់ព្រួញចុះ ក្នុងទីនោះឯង ហើយបាន
 ធ្វើអញ្ជូលីលើសិរូ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយដោយបីតិ
 ដ៏ដ៏ទូលាយ នឹករលឹកចំពោះព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយថ្វាយ
 បង្គំនូវសំពត់បង្សក្លល ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះ
 ហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំ នូវសំពត់បង្សក្លល ក្នុងកាល
 នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការថ្វាយបង្គំ ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្តេរាបទានំ

កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាភតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បដ្ឋុក្ខុលសញ្ញកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បដ្ឋុក្ខុលសញ្ញកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្តេរាបទានំ

[៧២] អដ្ឋាយិកោ មន្តជរោ តិណ្ណំ វេទាន ចារត្ថ
 លក្ខណោ ឥតិហាសេ ច សនិយណ្ណាសកេដុកេ ។
 នដិសោតបដិកតា សិស្សា អាយន្តិ មេ តទា
 តេសាហំ មន្តំ^(១) វាចេមិ វត្តិទ្ធិវមតទ្ធិតោ ។

១ ឱ. មន្តេ ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្តោបទាន ទី ២

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញអស់ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសំ-
 ណាក់នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាស-
 នា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបង្សុក្ខលសញ្ញកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បង្សុក្ខលសញ្ញកត្តោបទាន ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្តោបទាន ទី ២

[៧២] ខ្ញុំជាអ្នកស្វាធាយមន្ត ចេះចាំនូវមន្ត ដល់នូវ
 ត្រើយ នៃត្រៃវេទ ក្នុងលក្ខណសាស្ត្រ និងឥតិហាស-
 សាស្ត្រ ព្រមទាំងនិយណ្តសាស្ត្រ និងកេដុកសាស្ត្រ ។
 ក្នុងកាលនោះ ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំ មកកាន់ (សម្នាក់) នៃ
 ខ្ញុំ ប្រៀបដូចជាខ្សែទឹកស្ទឹង ខ្ញុំក៏បានបង្ហាញមន្ត ដល់
 សិស្សទាំងនោះ ឥតមានខ្ជិលច្រអូស ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សិទ្ធត្ថោ នាម សម្ពុទ្ធា	លោកេ ឧប្បជ្ជិ តារាទេ
តមន្តការំ នាសេត្វា	ញាណាលោកំ បវត្តយី ។
មម អញ្ញតរោ សិស្សោ	សិស្សានំ សោ កថេសិ មេ
សុត្វាន តេ ឯតមត្តំ	អាហាថេសុំ មមំ តទា ។
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	សព្វញ្ញ លោកនាយកោ
តស្សានុវត្តតិ ជនោ	លោកោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ ^(១) ។
អធិច្ចុប្បត្តិកា ពុទ្ធា	ចក្កមន្តោ មហាយសា
យន្តនាហំ ពុទ្ធសេដ្ឋំ	បស្សេយ្យំ លោកនាយកំ ។
អធិនំ មេ កហេត្វាន	វាកថីរំ កមណ្ណាលុំ
អស្សមា អភិទិក្ខម្ម	សិស្សោ អាមន្តយី អហំ ។
ឧទុម្ពរិកបុប្ផំ ^(២)	ចន្ទម្ហិ សសកំ យថា
វាយសានំ យថា ទីរំ	ទុល្លកំ លោកនាយកំ ។

១ ឱ. ន ហេស្សតិ ។ ២ ឱ. ឱទុម្ពរកបុប្ផំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

លំដាប់នោះឯង ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមសិទ្ធក្ខៈ បានកើតឡើង
 ហើយក្នុងលោក ទ្រង់ញ៉ាំងសេចក្តីងងឹតដ៏ក្រៃលែងឲ្យវិនាស
 ហើយញ៉ាំងពន្លឺគឺញាណ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងកាលនោះ
 មានសិស្សម្នាក់របស់ខ្ញុំ បានប្រាប់ដល់ពួកសិស្សរបស់ខ្ញុំ លុះ
 ពួកសិស្សទាំងនោះឮហើយ ទើបប្រាប់សេចក្តីនោះ ដល់ខ្ញុំ
 (ខ្ញុំក៏បានគិតថា) ព្រះសព្វញ្ញ ជាលោកនាយក ព្រះអង្គ
 បានកើតឡើងក្នុងលោកហើយ ជនតែងប្រព្រឹត្តតាមនូវព្រះ
 សម្មាសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ឯអាត្មាអញគ្មានលាភនឹងគេសោះ ។
 ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានចក្ខុ មានយសធំ ព្រះអង្គទ្រង់
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ បើដូច្នោះ អាត្មាអញ
 គួរទៅមើលព្រះសម្មាសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គជាលោកនា-
 យក ។ ខ្ញុំបានកាន់យកស្បែកខ្លា សំពត់សម្បកឈើ និង
 កុណ្ឌីទឹករបស់ខ្ញុំ ចេញអំពីអាស្រម ហើយហៅពួកសិស្ស
 មកប្រាប់ថា ការឃើញនូវព្រះពុទ្ធ ជាលោកនាយក កម្រ
 បុគ្គលបានដោយងាយ ដូចជាផ្កាឧទុម្ពរ ឬដូចជារូបនៃសត្វ
 ទន្សាយក្នុងដួងព្រះចន្ទ្រ ឬក៏ដូចជាទឹកដោះនៃសត្វក្អែក ។

ទុតិយំ ពុទ្ធសញ្ញកត្តោបទានំ

ពុទ្ធា លោកម្ហិ ឧប្បន្នោ	មនុស្សត្ថំបិ ទុល្លភំ
ឧកោសុ វិជ្ជមានេសុ	សវនេត្ថំ សុទុល្លភំ ។
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	ចក្កំ លច្ឆាម ទោ ភវំ
ឯថ សព្វេ កមិស្សាម	សម្មាសម្ពុទ្ធសន្តិកំ ។
កមណ្ណាលុធរា សព្វេ	ខរាជិននិវាសិនោ
តេ ជជាការភវិតា	និក្ខម្មំ បវេនា តទា ។
យុត្តមត្ថំ បេក្ខមាណា	ឧត្តមត្ថំ កវេសិនោ
អាយន្តិ ឆាកចោតារ ^(១)	អសម្ពិការេ កេសរី ។
អប្បតាសា អលោលុប្បា ^(២)	និបកា សន្តវត្តិនោ
ឧញាយ ចរមាណា តេ	ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧចាភម្មំ ។

១ ម. អាសត្តិ ទោសវហិតា ។ ២ ឱ. អប្បកាសា អលីលតា ។ ម. អប្បកិច្ចា អលោ-
លុប្បា ។

ពុទ្ធសញ្ញកត្តោបទាន ទី ២

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គកើតឡើង ក្នុងលោក និងភាពជា
មនុស្ស ទាំងពីរនេះ កម្របុគ្គលបានដោយងាយ កាលបើ
ហេតុទាំងពីរនេះមានហើយ ការស្តាប់ធម៌ ក៏កម្របុគ្គលបាន
ងាយដែរ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានកើតហើយ ក្នុងលោក
ពួកយើងឈ្មោះថាបាននូវចក្ខុ សេចក្តីចម្រើន នឹងមានដល់
យើង អ្នកទាំងឡាយចូរមកចុះ យើងទាំងអស់ នឹងនាំគ្នា
ទៅកាន់សម្មាក្រឹត្យព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលនោះ ពួកតាបស
ទាំងអស់ ទ្រទ្រង់នូវកុណ្ឌិទឹក ស្ងៀកពាក់ស្បែកខ្លាទាំង
ក្រចក តាបសទាំងនោះ ទ្រទ្រង់នូវភារៈគឺផ្លូវសក់ បាន
ចេញទៅអំពីព្រៃ ។ តាបសទាំងនោះ ជាអ្នកស្វែងរកនូវ
ប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ក្រឡេកមើលមួយជួរនឹងដើរមក ឥត
មានសេចក្តីតក់ស្លុត បីដូចជាកូននៃជំរី ឬដូចជាកេសរាជ-
សីហ៍ ឥតមានសេចក្តីតក់ស្លុតឡើយ ។ តាបសទាំងអស់
នោះ ជាអ្នកមិនតក់ស្លុត មិនឡេះឡោះ មានប្រាជ្ញាគ្រូន
ឆ្នៅ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តរម្យទម តាបសទាំងអស់នោះ កាល
ត្រាច់រកផលាផល បានចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទិយឡុយោជនេ ទេសេ ^(១)	ព្យាទិ មេ ឧបបដ្ឋថ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សវិត្វាន	តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
ចតុន្ទុរុតេ ឥតោ កប្ប	យំ សញ្ញមលកី តទា
ទុក្ខតី ជារិជាជារិ	ពុទ្ធសញ្ញាយំទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	ពុទ្ធសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

ពុទ្ធសញ្ញកត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. ម. សេសេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្យាធិបានកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដែលនៅក្នុងប្រទេសប្រមាណ
 មួយយោជន៍កន្លះ (អំពីព្រះពុទ្ធក្នុងនោះ) ខ្ញុំបាននឹកដល់ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយធ្វើមរណកាល ក្នុងទីនោះ ។
 ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីភទ្ទកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវ
 សេចក្តីសម្គាល់ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
 ជាផលនៃសេចក្តីសម្គាល់នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំង-
 ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញ
 ហើយ ខ្ញុំមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី
 កាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃ
 ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពុទ្ធសញ្ញកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពុទ្ធសញ្ញកត្តេរាបទាន ។

តតិយំ ភិសទាយកត្តេរាបទានំ

[៧៣] ឱក្កយ្ហាហំ^(១) ចោក្ខរណី ជាតាកុញ្ញរសេរីតំ
 ឧទ្ធកាមិ ភិសំ តត្ថ អសនហោតុ^(២) អហំ តទា ។
 ភកវា តម្ហិ សមយេ បទុមុត្តរស្ស្រយោ
 រត្តកម្ពលធរោ ពុទ្ធា កច្ឆសិ^(៣) អនិលញ្ញសេ ។
 ធុនន្តោ បដ្ឋុក្ខុលានិ សទ្ធិំ អស្សោសហំ តទា
 ឧទ្ធិំ និជ្ឈាយមាដោហំ អទ្ធិសំ លោកនាយកំ ។
 តត្តេវ បិតកោ សន្តោ អាយាចី លោកនាយកំ
 មធុភិសេហិ សវតិ ទីរសប្បិ មុណ្ណាសិភិ ។
 បដិក្កណ្ណាតុ មេ ពុទ្ធា អនុកម្មាយ ចក្កុមា
 តតោ ការុណិកោ សត្តា ឱរេហិត្វា មហាយសោ ។
 បដិក្កណ្ណិ មម ភិក្ខុំ អនុកម្មាយ ចក្កុមា
 បដិក្កហោត្វា សម្ពុទ្ធា អកា មេ អនុមោទនំ ។

១ ម. ឱក្កយ្ហាយំ ។ ២ ឱ. យាសហោតុ ។ ម. យសហោតុ ។ ៣ ឱ. គច្ឆតិ ។

ភិសទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៧៣] កាលនោះ ខ្ញុំបានចុះក្នុងស្រះបោក្ខរណី ដែល
ដំរីនាវាតែងអាស្រ័យ ខ្ញុំបានដកក្រអៅឈូក ក្នុងស្រះនោះ
ព្រោះហេតុនៃសេចក្តីស្រែកឃ្លាន ។ សម័យនោះ ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ដែលមានព្រះ
ហឫទ័យល្អ ទ្រទ្រង់នូវសំពត់កម្ពលក្រហម ស្តេចទៅតាម
ផ្លូវអាកាស ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកំពុងរលាស់នូវសំពត់បង្សុក្ខល
បានឮសំឡេង ខ្ញុំក្រឡេកមើលទៅខាងលើ ក៏បានឃើញ
ព្រះលោកនាយក ។ ខ្ញុំឈរនៅក្នុងទីនោះឯង ហើយបានអា-
រាធនាព្រះលោកនាយក ទាំងកំពុងកាន់ក្រអៅឈូកមានរស
ផ្អែមដោយពាក្យថា ឱរៈនិងសប្បិហូរចេញអំពីក្រអៅឈូក ។
សូមព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ មានចក្ខុ ជាសាស្តា មានយស
ធំ ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ស្តេចចុះមកអំពីអាកាសនោះ
ហើយទ្រង់ទទួលដោយសេចក្តីអនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះសម្មា-
សម្ពុទ្ធមានចក្ខុ ទ្រង់ទទួលកិច្ចារបស់ខ្ញុំ ដោយសេចក្តីអនុ-
គ្រោះ លុះទ្រង់ទទួលហើយ ទ្រង់ធ្វើអនុមោទនាដល់ខ្ញុំថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សុខី ហោហិ មហាបុញ្ញ កតិ តុយ្ហំ សមិជ្ឈតុ
 ឥមិនា ភិសនានេន លកស្ស វិបុលំ សុខំ ។
 ឥទំ វត្ថាន សម្ពុទ្ធា ជលជុត្តមនាមកោ
 ភិក្ខុមាទាយ សម្ពុទ្ធា អម្ពរេនាភមា ជិនោ ។
 តតោ ភិសំ កហេត្វាន អាភញ្ញី មម អស្សមំ
 ភិសំ រុក្ខេ លក្ខិត្តាន មម នានំ អនុស្សរី ។
 មហាវតោ វុដ្ឋហិត្វា សញ្ញាលេសិ វនំ តទា
 អាគាសោ អភិណទិត្ត អសនិយា ជលន្តិយា ។
 តតោ មេ អសនិចាតោ មត្តកេ និបតិ តទា
 សោ ហិ^(១)និសិន្នកោ សន្តោ តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
 បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ តុសិតំ ឧបបជ្ជហំ
 កលេវរម្មេ បតិតំ ទេវលោកេ វមាមហំ ។

១ ឱ. សោហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ម្ចាស់អ្នកមានបុណ្យច្រើន អ្នកចូរជាបុគ្គលដល់នូវសេចក្តី
 សុខចុះ គតិរបស់អ្នក ចូរសម្រេចចុះ អ្នកចូរបាននូវសេចក្តី
 សុខដ៏ធំទូលាយ ដោយការឲ្យនូវក្រអៅឈូកនេះចុះ ។ ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លុះទ្រង់ត្រាស់អនុមោទនា
 នេះហើយ ព្រះជិនស្រីសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ទទួលភិក្ខុ ហើយ
 ស្តេចមកតាមផ្លូវអាកាស ។ ខ្ញុំបានកាន់យកក្រអៅឈូកអំពី
 ទីនោះ ហើយមកអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំបានព្យួរក្រអៅឈូកលើ
 មែកឈើ ហើយនឹកនូវទានរបស់ខ្ញុំ ។ គ្រានោះ ខ្យល់ធំ
 បានតាំងឡើង ហើយញ៉ាំងព្រៃឲ្យញាប់ញ័រ អាកាសក៏បន្លឺ
 ឡើងដោយសំឡេងរន្ទះបាញ់ ។ ក្នុងកាលនោះ អសនិបាត
 ធ្លាក់ត្រូវក្បាលខ្ញុំ ខ្ញុំនោះកំពុងអង្គុយ ក៏ធ្វើមរណកាលក្នុងទី
 នោះ ។ ខ្ញុំប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ហើយបានទៅកើតក្នុងឋាន
 តុសិត សាកសពរបស់ខ្ញុំធ្លាក់ចុះ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងទេវលោក ។

តតិយំ ភិសទាយកត្តោបទានំ

ឆន្ទាសីតិសហស្សានិ	នារិយោ សមលង្គតា
សាយំ ចាតំ ឧបដ្ឋេន្តិ	ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
មនុស្សយោនិមាតត្វា	សុខិតោ ហោមហំ តទា
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
អនុកម្មិតកោ ^(១) តេន	ទេវទេវេន តាទិណ
សព្វាសវបរិក្ខិលោកា	នត្តិទានិ បុនព្ពរោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	យំ ភិក្ខុមទទី តទា
ទុក្ខតី ភិក្ខុជាតាមិ	ភិសទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសរោ ។
ស្វាតតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ អនុកម្មិតត្តា ។

ភិសទាយកត្តោបទាន ទី ៣

ពួកនារី ៨ ម៉ឺន ៦ ពាន់ តាក់តែងត្រៀងប្រដាប់ប្រពៃ តែងបម្រើខ្ញុំ
ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក នេះជាផលនៃការឲ្យក្រអៅឈូក ។ ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំបានមកកាន់កំណើតនៃមនុស្ស ដល់នូវសេចក្តី
សុខ សេចក្តីខ្វះខាតភោគរបស់ខ្ញុំ មិនមានឡើយ ។ នេះជា
ផលនៃការថ្វាយក្រអៅឈូក ។ ខ្ញុំជាអ្នកត្រូវព្រះតាទិបុគ្គល
ជាទេវតាកន្លងទេវតានោះ អនុគ្រោះហើយ ក៏មានអាសវៈ
ទាំងពួង អស់ឥតសេសសល់ ឥឡូវនេះភពថ្មីរបស់ខ្ញុំ មិន
មានឡើយ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានឲ្យភិក្ខុ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃការឲ្យក្រអៅឈូក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
បំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ភិសទាយកោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ភិសទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថិកត្តេរាបទានំ

[៧៤] ទត្ថិណោ ហិមវន្តស្ស

សុកតោ អស្សមោ មម

ឧត្តមត្ថំ កវេសន្តោ

វសាមិ បវេនេ^(១) តទា ។

លាកាលារោន សន្តុដ្ឋោ

មូលេន ច ជលេន ច

អនោមសន្តោ អចរិ^(២)

វសាមិ ឯកកោ^(៣) អហំ ។

សុមេធា ធាម សម្ពុទ្ធា

លោកេ ឧប្បន្និ តាវេន

ចតុសច្ចំ បកាសេតិ

ឧទ្ធករោ មហាជនំ ។

១ ម. វិបិនេ ។ ២ ម. អន្ទេសន្តោ អាចរិយំ ។ ៣ ឱ. ឯកតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះភិសទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ភិសទាយកត្ថេរាបទាន ។

ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៧៤] អាស្រមរបស់ខ្ញុំគេធ្វើហើយ ក្នុងទិសទក្សិណ
នៃហិមវន្តប្រទេស ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកំពុងស្វែងរកនូវប្រ-
យោជន៍ដ៏ឧត្តម នៅតែក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំជាអ្នកសន្តោសដោយ
លាភនិងអលាភ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តមិនចិតសំបក នៃមើមឈើ
និងផ្លែឈើ ហើយនៅតែម្នាក់ឯង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាម
សុមេធា បានកើតក្នុងលោក ទ្រង់ស្រោចស្រង់នូវមហា-
ជន ហើយប្រកាសនូវសច្ចធម៌ទាំង ៤ ក្នុងខណៈនោះ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្តោបទានំ

នាហំ សុណោមិ សម្ពុទ្ធំ	នបិ មេ កោចិ សាសតិ
អដ្ឋវស្សេ អតិក្កន្តេ	អស្សោសី លោកនាយកំ ។
អត្ថិ ទារុំ ^(១) និហរិត្វា	សម្មជ្ជិត្វាន អស្សមំ
ខារិការំ កហេត្វាន	និក្ខមី បវេនា អហំ ។
ឯករត្ថិ វសន្តោហំ	កាមេសុ និកមេសុ ច
អនុបុព្វេន ចន្ទវតី	តនាហំ ឧបសង្កមី ។
ភកវា តម្ហិ សមយេ	សុមេនោ លោកនាយកោ
ឧទ្ធវន្តោ ពហូ សត្តេ	នេសេតិ អមតំ បទំ ។
ជនកាយមតិក្កម្ម	វជ្ជិត្វា ជិនសាគតំ ^(៣)
ឯកជ្ឈំ អទិនំ កត្វា	សន្ទវី លោកនាយកំ ។
តុំ សត្វា ច កេតុវ	ធជោ យូចោវ ចាណិនំ
បរាយនោ បតិដ្ឋា ច	ដីចោ ច ទិបទុត្តមោ ។

ឯកវីសតិមំ ភាណារំ ។

១ ឱ. ម. អត្ថិទារុំ ។ ២ ឱ. ជិនសាសនំ ។ ម. ជិនសាគរំ ។

ញាណត្ថវិកត្តោបទាន ទី ៤

ខ្ញុំមិនដែលបានស្តាប់នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងឥតមានអ្នកណាមួយ
 ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំឡើយ លុះកន្លង ៨ ឆ្នាំទៅ ទើបខ្ញុំបានស្តាប់
 ព្រះលោកនាយក ។ ខ្ញុំបាននាំយកភ្លើងនិងឧសចេញហើយ
 បោសប្រាសអាស្រម រួចបានវែកនូវអម្រែកចេញទៅ អំពី
 ព្រៃធំ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំនៅក្នុងស្រុកនិងនិគម អស់
 មួយរាត្រី ។ ហើយបានចូលទៅក្នុងក្រុងឈ្មោះចន្ទវតី ដោយ
 លំដាប់ ។ ក្នុងសម័យនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាម
 សុមេធិៈ ជាលោកនាយក ទ្រង់ស្រោចស្រង់ នូវពពួក
 សត្វជាច្រើន កំពុងសម្តែងនូវអមតបទ ។ ខ្ញុំកន្លងនូវពួកជន
 ហើយថ្វាយបង្គំ នូវពាក្យប្រដៅនៃព្រះជិនស្រី បានធ្វើនូវ
 ស្បែកខ្លាធៀងស្មាម្ខាង ហើយពោលសរសើរគុណ នៃព្រះ
 លោកនាយកថា

ព្រះអង្គជាសាស្តា ដូចជាទង់ ដូចជាទង់ជ័យ ឬដូច
 ប្រាសាទ ជាទីពឹងពំនាក់របស់ពួកសត្វ ជាប្រទីប ទ្រង់ឧត្តម
 ជាងសត្វជើងពីរ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នេបុញ្ញោ ទស្សនេ ដីរោ	តារសិ ជនតំ តុំ
នត្ថញ្ញោ តារកោ លោកេ	តុំតុំតុំរោ ^(១) មុនេ ។
សក្កា ភវេ កុសក្កេន	បមេតុំ សាគុត្តមោ ^(២)
ន ត្រូវ តវ សព្វញ្ញុ ^(៣)	ញ្ញាណំ សក្កា បមេតវេ ។
តុលទណ្ណោ ^(៤) បមេតាន	មហី ^(៥) សក្កា ធរតវា
ន ត្រូវ តវ បញ្ញាយ	សមាជំ អត្ថិ ចក្កម ។
អាគាសោ មិទិតុំ សក្កា	រដ្ឋយា អដ្ឋុលេន ច
ន ត្រូវ តវ សព្វញ្ញុ	សីលំ សក្កា បមេតវេ ។
មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ	អាគាសោ ច វសុន្តរោ ^(៦)
បរិមេយ្យានិ ឯតានិ	អប្បមេយ្យាសិ ចក្កម ។

១ ម. តទុត្តវិត្តរោ ។ ២ ម. សាគុត្តមេ ។ ៣ ឱ. ម. សព្វញ្ញុ ។ ៤ ឱ. តុលមណ្ណាលេ ។
 ៥ ឱ. មហី ។ ម. មហី ។ ៦ ឱ. វសុន្តរា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បពិត្រព្រះមុនី ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់មានព្រះប្រាជ្ញា
 ដ៏ល្អិតក្នុងទស្សនញ្ញាណ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកជនឲ្យច្រង រឹងរក
 បុគ្គលដទៃជាអ្នកចម្លងឲ្យលើសលុបជាងព្រះអង្គ ក្នុងលោក
 មិនមានឡើយ ។ សមុទ្រសាគរដ៏ឧត្តម បុគ្គលអាចនឹងប្រ-
 មាណដោយចុងស្បូវបាន ឯសព្វញ្ញតញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គ
 បុគ្គលមិនអាចប្រមាណបានឡើយ ។ ផែនដីបុគ្គលអាចដាក់
 លើដងជញ្ជីង ដើម្បីថ្លឹងបាន បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ (វត្ថុដ-
 ទៃ) ស្មើដោយបញ្ញារបស់ព្រះអង្គ មិនមានឡើយ ។ អា-
 កាស គេអាចវាស់ដោយខ្សែ ឬដោយអង្កុលីបាន បពិត្រ
 ព្រះសព្វញ្ញ សីលរបស់ព្រះអង្គ បុគ្គលមិនអាចប្រមាណបាន
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានចក្ខុ ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រក្តី
 អាកាសក្តី ផែនដីក្តី របស់ទាំងអម្បាលនេះ បុគ្គលអាចប្រ-
 មាណបាន ឯព្រះអង្គឥតមានបុគ្គលប្រមាណបានឡើយ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថិកត្ថោបទានំ

ឆហិ កាថាហិ សព្វញ្ញំ	កិត្តយិត្តា មហាយសំ
អញ្ជាលី បក្កហេត្វាន	តុណ្ហា អដ្ឋាសហំ តទា ។
យំ រទន្តិ សុមេធាតិ	ភូមិប្បញ្ញំ ^(១) សុមេធសំ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា	ឥមា កាថា អភាសថ ។
យោ មេ ញាណំ បកិក្កេសិ វិប្បស្សន្នេន ចេតសា ^(២)	
តមហំ កិត្តយិស្សាមិ	សុណាថ មម ភាសតោ ។
សត្តសត្តតិ កប្បានិ	ទេវលោកេ រមិស្សតិ
សហស្សក្ខត្តំ ទេវិទ្ធោ	ទេវរដ្ឋំ ករិស្សតិ ។
អនេកសតក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ ករិស្សតិ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា	បុញ្ញកម្មសមាហិតោ
អន្ទនមនស្ក្រៀហ្ម	តិក្ខុប្បញ្ញោ ករិស្សតិ ។

១ ឱ. ម. ភូមិបញ្ញំ ។ ២ ឱ. បសន្នោ សេហិ បាណិហិ ។

ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន ទី ៤

ត្រានោះ ខ្ញុំបានសរសើរនូវព្រះសព្វញ្ញ មានយសធំ
 ដោយព្រះគាថាទាំងឡាយ ៦ ហើយឈរផ្គងនូវអញ្ញាលីនៅ
 ស្ងៀម ។ ជនទាំងឡាយតែងហៅ នូវព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គណា ដែលមានព្រះបញ្ញាដូចផែនដី ទ្រង់ទម្ងាយបង្កនូវ
 កិលេស ថាសុមេធា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់គង់
 នៅក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ហើយត្រាស់នូវព្រះគាថាទាំង-
 ឡាយនេះថា

បុគ្គលណា បានសរសើរញាណរបស់តថាគត ដោយ
 ចិត្តជ្រះថ្លា តថាគត នឹងសរសើរនូវបុគ្គលនោះ អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យតថាគតសម្តែងចុះ ។ បុគ្គលនោះ
 នឹងត្រេកអរ ក្នុងទេវលោក អស់ ៧៧ កប្ប នឹងបានជាធំ
 ជាងទេវតា សោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់មួយពាន់
 ដង ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ច្រើនរយជាតិ នឹងបានគ្រប់
 គ្រងប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ នឹងគណនារាប់មិនបាន ។ បើ
 កើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស នឹងជាអ្នកប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម
 មានសេចក្តីត្រិះរិះមិនឱនថយ ទាំងមានប្រាជ្ញាមោះមុត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តីសកឃ្មសហស្សម្ភិ	ឌីក្កាកកុលសម្ភវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
អកាវា អភិជិត្តម្ភ	បព្វជិស្សតិកិញ្ចោ
ជាតិយា សត្តវស្សេន	អរហត្តំ ចាបុណិស្សតិ ^(១) ។
យតោ សវាមិ អត្តានំ	យតោ បត្តោស្មិ សាសនំ
ឯត្តន្តវេ ន ជាជានិ	ចេតនំ អមនោរមំ ។
សំសវិត្តា ភវាភវេ	សម្មត្តានុភវី អហំ
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	ដលំ ញាណស្ស ថោមនេ ។
តិជត្តិ និព្វតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
សព្វាសវបរិក្ខិលោវា	នត្តិទានិ បុនព្ពវោ ។

១ ឱ. ម. ផុសិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កន្លងទៅ ៣០.០០០ កប្ប ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម កើត
 ក្នុងត្រកូលនៃស្តេចឱក្កាកៈ ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ (កុល-
 បុត្រនេះ) ជាអ្នកមិនមានកង្វល់ ចេញចាកផ្ទះហើយបួស
 នឹងបានសម្រេចព្រះអរហត្ត ក្នុងអាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីឆ្នាំ
 កំណើតមក ។

ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវខ្លួន ដោយហេតុណា ខ្ញុំបានដល់នូវ
 សាសនា ដោយហេតុណា ក្នុងចន្លោះនេះ ខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងនូវ
 ចេតនា ដែលមិនជាទីត្រេកអរនៃចិត្តទេ ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅមក
 ក្នុងភពតូចភពធំហើយ តែងទទួលនូវសម្បត្តិ ឯសេចក្តីខ្វះ
 ខាតភោគៈរបស់ខ្ញុំ ឥតមានឡើយ នេះជាផលក្នុងការសរ-
 សើរនូវព្រះញាណ ។ ភ្លើង ៣ ប្រការរបស់ខ្ញុំ រលត់ហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំបានដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំមានអាសវៈ
 ទាំងពួងអស់ហើយ ឥឡូវនេះ ភពថ្មីមិនមានទៀតឡើយ ។

ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្តេរាបទានំ

តីសកប្បសហស្សម្ហិ យំ ញាណាមភិថោមហំ^(១)

ទុក្ខតី ភារិជាតាមិ ផលំ ញាណាស្ស ថោមនេ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាគោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ញាណាត្ថវិកោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ញាណត្ថវិកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

១ ម. ញាណាមថវី អហំ ។

ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន ទី ៤

ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 សរសើរនូវព្រះញាណក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលក្នុងការសរសើរនូវព្រះញាណ ។ កិលេសទាំង-
 ឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ
 ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជា
 ដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨
 និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះញាណត្ថវិកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ

[៧៥] បញ្ចកាមគុណោ ហិត្វា	បិយ្យុបេ មនោរមេ
អសីតិកោដិយោ ហិត្វា	បព្វជី អនាគារិយំ ។
បព្វជិត្វាន កាយេន	ចាបកម្មំ វិវេជ្ជយី
វចីទុច្ឆរិតំ ហិត្វា	នទីក្យលេ វសាមហំ ។
ឯកេកំ មំ វិហារន្តំ	ពុទ្ធសេដ្ឋោ ឧចាគមិ
នាហំ ជាតមិ ពុទ្ធាតិ	អកាសី បដិសន្តរំ ។
ករិត្វា បដិសន្តរំ	នាមកោត្តំ អបុច្ឆហំ
ទេវតា នុសិ កន្ធពោ	អាទ្ធុ ^(១) សក្កោ បុរិទ្ធិនោ ។
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ	មហាព្រហ្មា ឥនាគតោ
វិរោចសិ ^(២) ទិសា សព្វា	ឧទយំ សុរិយោ យថា ។
សហស្សរាវនិ ចក្កានិ	ចានេ ទិស្សន្តិ មារិស
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ	កថំ ជានេមុ តំ មយំ ។

១ ឱ. ឧទ ។ ២ ឱ. ម. វិរោចសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៧៥] ខ្ញុំលះបង់នូវកាមគុណទាំង ៥ ដែលមានសភាព
 ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត លះបង់នូវសម្បត្តិ ៨០
 កោដិ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះខ្ញុំបួសហើយ បាន
 រៀននូវបាបកម្មដោយកាយ លះបង់នូវវចីទុច្ចរិត ហើយនៅ
 ជិតប្រាំដំស្លឹង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ស្តេចបាន
 ចូលមករកខ្ញុំ ដែលកំពុងនៅតែម្នាក់ឯង ខ្ញុំក៏មិនស្គាល់ព្រះ
 អង្គថាជាព្រះពុទ្ធទេ តែខ្ញុំបានធ្វើបដិសន្ធារៈ ។ លុះខ្ញុំធ្វើបដិ-
 សន្ធារៈហើយ បានសួរនូវនាមនិងគោត្រថា អ្នកជាទេវតា
 ឬជាគន្ធា ឬមួយអ្នកជាព្រះឥន្ទ្រ ធ្លាប់ឲ្យទានក្នុងកាលមុន
 អ្នកជាអ្វី អ្នកជាបុត្ររបស់បុគ្គលណា ឬអ្នកជាមហាព្រហ្ម
 មកក្នុងទីនេះ បានញ៉ាំងទិសទាំងពួងឲ្យភ្លឺច្រាល ដូចព្រះ
 អាទិត្យកំពុងរះ ។ ម្ចាស់អ្នកនិរទុក្ខ ចក្រទាំងឡាយ មាន
 កាំមួយពាន់ ប្រាកដក្នុងបាទា (នៃអ្នក) អ្នកជាអ្វី អ្នក
 ជាបុត្ររបស់បុគ្គលណា ដូចម្តេចហ្ន៎ យើងនឹងស្គាល់អ្នក ។

បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ

នាមកោត្តំ បវេនេហិ	សំសយំ អបនេហិ មេ
នម្ហិ ទេវោ ន កន្ធុញោ	នម្ហិ សក្កោ បុរិទ្ធិទោ ។
ព្រហ្មកាវោ ច មេ នត្តិ	ឯតេសំ ឧត្តមោ អហំ
អតីតោ វិសយំ តេសំ	ទាលយី កាមពន្ធនំ ។
សព្វេ កិលេសេ ឈាបេត្វា	បត្តោ សម្មោធិមុត្តមំ
តស្ស វាចំ សុណិក្ខាហំ	ឥទំ វេទនមព្រី ។
យទិ ពុទ្ធាសិ សព្វញ្ញ	និសីទ តំ មហាមុនិ
តមហំ បូជយិស្សាមិ	ទុក្ខស្សន្តករោ តុរំ ។
បត្តិវិត្វា ជិនចម្មំ	អទាសិ សត្តនោ អហំ
និសីទិ តត្ថ ភកវា	សីហោវ កិរិតព្ពេ ។
ទិប្បំ បព្វតមារុយ្ហ	អម្ពស្ស ផលមក្កហិ
សាលកល្យាណិកំ បុប្ផំ	ចន្ទនញ្ច មហារហំ ។

ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

សូមអ្នកប្រាប់ នូវនាមនិងគោត្រ (របស់អ្នក) ចូរអ្នកនាំនូវ
សេចក្តីសង្ស័យរបស់ខ្ញុំចេញ ។

តថាគតមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធាត្ថ តថាគតមិន
មែនជាព្រះឥន្ទ្រ ធ្លាប់ឲ្យទានក្នុងកាលមុនទេ ។ មួយទៀត
តថាគតមិនមែនជាព្រហ្មទេ តថាគត ប្រសើរជាងជនទាំង-
នោះ បានកន្លងនូវវិស័យរបស់ជនទាំងនោះ ហើយផ្តាច់
បង់នូវចំណងគឺកាម ។ តថាគតដុតបង់នូវកិលេសទាំងអស់
ហើយ បានដល់នូវសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ប្រសើរ ។

ខ្ញុំបានស្តាប់នូវវាចា របស់ព្រះពុទ្ធនោះ ហើយពោលនូវ
ពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមហាមុនី បើព្រះអង្គជាសព្វញ្ញពុទ្ធ
ជាមហាមុនី សូមព្រះអង្គគង់សិន ខ្ញុំនឹងបូជាព្រះអង្គ ព្រោះ
ព្រះអង្គជាអ្នកធ្វើនូវទីបំផុត នៃទុក្ខបានហើយ ។ ខ្ញុំបាន
ក្រាលនូវស្បែកខ្លាថ្វាយព្រះសាស្តា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
គង់លើស្បែកខ្លានោះ ដូចជាសត្វសីហា ដែលបិតនៅលើ
ញកនៃភ្នំ ។ ខ្ញុំបានឡើងភ្នំជាប្រញាប់ ហើយបេះយក
ផ្លែស្វាយ ផ្កាក្លោរនាង និងខ្ទឹមចន្ទន៍ដ៏មានតម្លៃច្រើន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទិប្បំ បក្កយ្ហំ តំ សព្វំ	ឧបេត្វា លោកនាយកំ
ដលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន	សាលបុប្ផំ អប្បជយី ។
ចន្ទំ អនុលិម្បិត្វា	អវដ្ឋី សត្តុនោ អហំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	វិបុលាយ ច បីតិយា ។
អនិទម្ហំ និសីទិត្វា	សុមេនោ លោកនាយកោ
មម កម្មំ បកិក្កេសិ	ហាសយន្តោ មមំ តទា ។
ឥមិទា ដលទានេន	កន្ធមាលេហិ ចូកយំ
បញ្ចវិសេ កប្បសតេ	ទេវលោកេ រមិស្សតិ ។
អន្ធននមសង្ក្កេហ្មា	វសវត្តិ កវិស្សតិ
ឆព្វីសតិកប្បសតេ	មនុស្សត្ថំ កមិស្សតិ ។
កវិស្សតិ ចក្កវត្តិ	ចាតុរន្តោ មហិទ្ធិកោ
វេករំ នាម ^(១) នករំ	វិស្សកម្មេន មាបិតំ ។

១ ឱ. ម. វេករំ នាម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានលើកផ្កង នូវរបស់ទាំងអស់នុ៎ះ ជាប្រញាប់ បង្ហោន
 ចូលទៅរកព្រះលោកនាយក ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ បានបូជា
 ផ្កាក្លោនាងដល់ព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំលាបនូវខ្លឹមចន្ទន៍ ហើយបាន
 ថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តា ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា រីករាយដោយបីតិ
 ដ៏ធំទូលាយ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសុមេធា ជាលោកនា-
 យក ដែលកំពុងគង់លើស្បែកខ្លា ទ្រង់ញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យរីករាយ
 ហើយទ្រង់សម្តែង នូវកុសលកម្មរបស់ខ្ញុំថា

ក្នុងកប្បទី ២.៥០០ បុគ្គលនេះ នឹងត្រេកអរ ក្នុង
 ទេវលោក ដោយហេតុទាំងពីរយ៉ាង គឺដោយការឲ្យនូវផ្លែ
 ឈើនេះផង ដោយការឲ្យគ្រឿងក្រអូប និងកម្រងផ្កានេះ
 ផង ។ បុគ្គលនេះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះមិនឱនថយ ប្រ-
 ព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចនៃខ្លួន ក្នុងកប្បទី ២.៦០០ បុគ្គលនេះ
 នឹងដល់ នូវភាពជាមនុស្ស ។ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ
 មានសមុទ្រទាំង ២ ជាព្រំប្រទល់ ទាំងមានប្ញទ្ធិធំ ឯទីក្រុង
 ឈ្មោះវេករៈ ជាក្រុងដែលវិស្សកម្មទេវបុត្រនិម្មិតថ្វាយ ។

បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ

ហោស្សតិ សព្វសោវណ្ណំ	នាណាតនក្ខសិគំ
ឯតេនេវ ឧចាយេន	សំសវិស្សតិ យោនិយោ ^(១) ។
សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា	នេវត្តេ អថ មាណុសេ
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ	ព្រហ្មពន្ធ ភវិស្សតិ ។
អតារា អភិជិត្តម្ម	អនការិ ភវិស្សតិ
អវិញ្ញត្តិបច្ចយោ ^(២) ហុត្វា	និព្វាយិស្សតិនាសវោ ។
ឥទំ វត្វាន សម្ពុទ្ធា	សុមេដោ លោកនាយកោ
មម និជ្ឈាយមាណស្ស	បក្កាមិ អនិលញ្ចសេ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តុសិគំ ឧបបជ្ជហំ ។
តុសិតតោ ចរិត្វាន	និព្វត្តិ មាតុកុច្ឆិយា
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	យម្ហិ កព្ពេ វសាមហំ ។
មាតុកុច្ឆិតតេ មយិ ^(៣)	អន្តចានព្វ កោជនំ
មាតុយា មម នន្ទេន	និព្វត្តតិ យចិច្ចកំ ។

១ ឱ. យោនិសោ ។ ម. សោ ភវេ ។ ២ ម. អភិញ្ញា បារត្ថ ។ ៣ ឱ. ម. មយ្ហំ ។

ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

ទីក្រុងឈ្មោះវេករៈនោះ ជាមាសទាំងអស់ ស្ថិតស្ថានដោយ
 រតនៈផ្សេង ។ បុគ្គលនេះនឹងអន្ទោលទៅ កាន់កំណើតទាំង-
 ឡាយ ដោយឧបាយនេះឯង ។ បុគ្គលនេះនឹងមានសេចក្តី
 សុខ ក្នុងទីទាំងពួង គឺថា ក្នុងទេវតា ឬក្នុងមនុស្សលោក
 លុះដល់បច្ចិមភព នឹងបានជាព្រហ្មពន្ធ (ដៅពង្សនៃបុគ្គលដ៏
 ប្រសើរ) ។ បុគ្គលនេះ នឹងចេញចាកផ្ទះ ទៅជាអ្នកបួស
 ជាបុគ្គលដល់នូវត្រើយនៃអភិញ្ញា មិនមានអាសវៈ ហើយ
 បរិនិព្វាន ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធា ជាលោកនាយក លុះទ្រង់
 ត្រាស់នូវកម្មរបស់ខ្ញុំនេះហើយ កាលខ្ញុំកំពុងតែសម្លឹងមើល
 ព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចចៀសចេញទៅ តាមផ្លូវអាកាស ។ ខ្ញុំលុះ
 បង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ចូលទៅកើតក្នុងភពតុ-
 សិត ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវ
 ចេតនានោះផង ។ លុះខ្ញុំច្យុតអំពីឋានតុសិត បានមកកើត
 ក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ខ្ញុំមិនខ្វះខាតភោគៈ ខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌នៃមាតា
 ណា កាលខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌មាតានោះ បាយក្តី ទឹកក្តី ភោជន
 ក្តី តែងកើតឡើងសម្រាប់មាតា តាមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ជាតិយា បញ្ចវស្សេន	បព្វជី អនការិយំ
ឱរោបិតម្ហិ កោសម្ហិ	អរហត្តំ អចាបុណ្ណំ ។
បុព្វកម្មំ កវេសន្តោ	ឱវេន នទ្ធសំ ^(១) អហំ
តីសកប្បសហស្សម្ហិ	មម កម្មំ អនុស្សរី ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ	នមោ តេ បុរិសុត្តម
តវ សាសនមាកម្ម	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
តីសកប្បសហស្សម្ហិ	សម្ពុទ្ធមភិបូជយី ^(២)
ទុក្ខតី ឆារិជាឆារិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. នាទ្ធសំ ។ ២ ឱ. ម. យំ ពុទ្ធមភិបូជយី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមានអាយុ ៥ ឆ្នាំ រាប់អំពីឆ្នាំកំណើតមក បានចូលទៅកាន់
 ផ្នួស កាលដែលគេកំពុងតែកោរសក់ ខ្ញុំក៏បានសម្រេចព្រះ
 អរហត្ត ។ ខ្ញុំកាលស្វែងរកនូវបុព្វកម្ម (របស់ខ្ញុំ) ក៏មិន
 បានឃើញបុព្វកម្មខាងអាយុ តែបាននឹកឃើញនូវបុព្វកម្ម
 របស់ខ្ញុំក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ ។ បពិត្របុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្របុរសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះ
 អង្គ ខ្ញុំបានអាស្រ័យនូវសាសនារបស់ព្រះអង្គហើយ ទើប
 ដល់នូវអចលបទគឺព្រះនិព្វាន ។ ក្នុងកប្បទី ៣០.០០០ អំពី
 កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដក
 ចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
 កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
 ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ឆដ្ឋំ ធាតុបូជកត្តេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ចន្ទនមាលិយោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ចន្ទនមាលិយត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឆដ្ឋំ ធាតុបូជកត្តេរាបទានំ

[៧៦] និពុតេ លោកនាថម្ពិ សិទ្ធត្ថេ លោកនាយកេ

មមញ្ញាតី សមាទេត្វា ធាតុបូជំ អកាសហំ ។

ចតុន្ទុតេ ឥតោ កខ្សេ យំ ធាតុមភិបូជយី

ទុក្កតី ជាកិជាជានិ ធាតុបូជាយិទំ ផលំ ។

កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាតោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចន្ទនមាលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទាន ។

ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៧៦] កាលព្រះលោកនាថ ព្រះនាមសិទ្ធត្ថៈ ជា
លោកនាយក ស្តេចបរិនិព្វានហើយ ខ្ញុំបានប្រជុំពួកញាតិ
របស់ខ្ញុំ ហើយធ្វើនូវការបូជាព្រះធាតុ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជាព្រះធាតុ ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជា
ព្រះធាតុ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
ទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីដ៏ប្រសើរកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	ធាតុបូជកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

ធាតុបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ

[៧៧] បព្វតេ ហិមវន្តម្ហិ	ទេវលោ ធាម តាបសោ
តត្ថ មេ ចង្ក្រមោ អាសិ	អមនុស្សេហិ មាបិតោ ^(១) ។
បដាការស្ស ^(២) ភិរិតោ	កមណ្ណាលុទ្ធរោ តទា ^(៣)
ឧត្តមត្ថំ កវេសន្តោ	បវេនា និក្ខមី តទា ។

១ ឱ. អមនុស្សិកមាបិតោ ។ ២ ឱ. ជដាករេន ។ ៣ ម. សទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធាតុបូជកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវតាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធាតុបូជកត្តេរាបទាន ។

បុទ្សិនុប្បាទកត្តេរាបទាន ទី ៧

[៧៧] ខ្ញុំកើតជាតាបស ឈ្មោះទេវលៈ នៅទៀប
 ភ្នំហិមពាន្ត ពួកអមនុស្សបានតាក់តែងទីចម្រើមឲ្យខ្ញុំ ក្នុង
 ព្រៃហិមពាន្តនោះ ។ ក្នុងកាលនោះឯង ខ្ញុំបានប្រដាប់នូវ
 គ្រឿងប្រដាប់ គឺផ្លុងសក់ ទ្រទ្រង់នូវកុណ្ឌីទឹក កំពុងតែ
 ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ហើយចេញទៅអំពីព្រៃ ។

សត្តមំ បុទ្ធិនុប្បាទកត្តោបទានំ

ចុល្លាសីតិសហស្សានិ	សិស្សា មយ្ហំ ឧបដ្ឋហំ
សកកម្មាភិបសុតា	វសន្តិ បវនេ តទា ។
អស្សមា អភិទិក្ខុម្ម	អកំ បុទ្ធិនចេតិយំ
នាណបុប្ផំ សមាទេត្វា	តំ ចេតិយំ អប្បជយី ។
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	អស្សមំ បរិសាមហំ
សព្វេ សិស្សា សមាគន្ធា	ឯតមត្តំ អបុច្ឆិសុំ ។
បុទ្ធិនេន កតោ ចូទោ	យំ ត្វំ នេវ នមស្សសិ
មយម្យិ ញាតុមិច្ឆាម	បុដ្ឋោ អាចិត្តុ នោ តុវំ ។
ទិដ្ឋា នោ វោ ^(១) មន្តបទេ	ចក្កុមន្តោ មហាយសា
តេ ខោ អហំ នមស្សមិ	ពុទ្ធសេដ្ឋេ មហាយសេ ។

១ ឱ. និទ្ធិដ្ឋា នោ ។ ម. និទ្ធិដ្ឋា នុ ។

បុណ្យិទុប្បាទកត្តោបទាន ទី ៧

ក្នុងកាលនោះ សិស្សទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ ប្រមាណ ៨៤.០០០
 នាក់ បានចូលមកនៅបម្រើខ្ញុំ សិស្សទាំងនោះ មានសេចក្តី
 ខ្ជាប់ខ្ជាយក្នុងកិច្ចការរបស់ខ្លួន ហើយនៅក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបាន
 ចេញអំពីអាស្រម ហើយធ្វើព្រះចេតិយ ដ៏ហើយទៅដោយ
 ដីខ្សាច់ ខ្ញុំបានប្រមូលផ្កាផ្សេង ៗ ហើយបូជានូវព្រះចេតិយ
 នោះ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងចេតិយនោះ ហើយ
 បានចូលទៅកាន់អាស្រមវិញ ។

ពួកសិស្សទាំងអស់នាំគ្នាមកហើយ បានសួរសេចក្តីនេះ
 ថា បពិត្រទេវៈ លោកថ្វាយបង្គំនូវព្រះស្លូបណា ព្រះស្លូប
 នោះ ដែលលោកធ្វើហើយ ដោយដីខ្សាច់ ម្យ៉ាងទៀត
 យើងខ្ញុំទាំងឡាយចង់ដឹង លោកកាលបើយើងខ្ញុំទាំងឡាយ
 សួរហើយ សូមមេត្តាប្រាប់ដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់មានចក្ខុ មានយសធំ (ប្រា-
 កដ) ក្នុងបទរបស់មន្តនៃអ្នកទាំងឡាយ យើងឃើញហើយ
 តើ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ជាព្រះ
 ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កីទិសា តេ មហារីកា	សព្វញ្ញុ លោកនាយកា
កកំវណ្ណា កកំសីលា	កីទិសា តេ មហាយសា ។
ពត្តិសលក្ខណា ពុទ្ធា	ចត្តារិ ^(១) ទិជាបិច
នេត្តា កោបខុមា ^(២) តេសំ	ជិញ្ញុកដលសន្និកា ។
កច្ចមាណា ច តេ ពុទ្ធា	យុកមត្តញ្ញុ បេក្ខវេ
ន តេសំ ជាណា នទតិ	សន្និសន្នោ ន សុយ្យតិ ។
កច្ចមាណា ច សុកតា	អតុរិការ ^(៣) កច្ចវេ
បបមំ ទក្ខិណំ ចានំ	ពុទ្ធានំ វស ធម្មតា ។

១ ឱ. ម. ចត្តាឡិស ។ ២ ឱ. ម. កោបមុខា ។ ៣. ឱ. ម. ឧទ្ធករោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះសព្វញ្ញ្យទាំងនោះ ជាលោកនាយក ទ្រង់មាន
ព្យាយាមធំ ប្រាកដដូចម្តេច មានគុណដូចម្តេច មានសីល
ដូចម្តេច ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះមានយសធំ ប្រាកដដូចម្តេច ។

ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ មានលក្ខណៈ ៣២ មានព្រះទន្ត
៤០ គត់ មានកំណើតពីរដង ព្រះនេត្រនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទាំងនោះ ស្រដៀងនឹងភ្នែកកូនគោ ប្រាកដស្មើដោយផ្ទៃ
នៃទំពាំងមួរ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ កាលស្តេចនឹងទៅ
ទ្រង់ក្រឡេកមើល នូវទីចម្ងាយមួយជួរនីមួយៗ ព្រះជាណ្ឌនៃ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ មិនលាន់ឮសូរផង សំឡេងទី-ត
នៃព្រះជាណ្ឌ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ មិនឮសូរ
ផង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងនោះ កាលស្តេចទៅ ក៏ទ្រង់ទៅ
ដោយល្អ ទៅមិនបានរូសរាន់ (ទ្រង់ឈាន) នូវព្រះបាទ
ខាងស្តាំជាដំបូង នេះជាធម្មតានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្តោបទានំ

អសម្ព័ត្តា ច តេ ពុទ្ធា	មិត្តរាជារ កេសរី
នេវុត្តំសេន្តិ អត្តានំ	នោ ច វម្ពេន្តិ ចាណិទំ ។
មាណតិមាណតោ ^(១) មុត្តា	សមា សព្វេសុ ចាណិសុ
អនត្តុត្តំសកា ពុទ្ធា	ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា ។
ឧប្បជ្ជន្តា ច សម្ពុទ្ធា	អាណោកំ ទស្សយន្តិ តេ
ឆព្វិការំ ^(២) បកាសេន្តិ ^(៣)	កេវលំ វសុទ្ធំ ឥមំ ។
បស្សន្តិ និរយពោតេ	និព្វាតិ និរយោ តទា
បវស្សតិ មហាមេយោ	ពុទ្ធានំ ឯស ធម្មតា ។
ន្នៀទិសា ^(៤) តេ មហាណតា	អតុលា តេ ^(៥) មហាយសា
វណ្ណតោ អនតិក្កន្តា	អប្បមេយ្យា តថាគតា ។

១ ឱ. មាណវមានតោ ។ ២ ម. ឆប្បការំ ។ ៣ ឱ. ម. បកម្មេន្តិ ។ ៤ ឱ. ឯទិសា ។

៥ ឱ. អតុល្យា ច ។

បុណ្យិទ្ធិប្បាទកត្តោបទាន ទី ៧

មួយទៀត ព្រះពុទ្ធទាំងនោះ ទ្រង់មិនតក់ស្លុត បីដូចជា
 កេសរាជសីហ៍ ជាស្តេចនៃម្រឹគ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់
 មិនលើកតម្កើងព្រះអង្គឯងផង ទាំងមិនបន្តុះបង្ហាប់ពួកសត្វ
 ផង ។ ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់ផុតស្រឡះចាកមានៈនិង
 អតិមានៈ ទ្រង់មានព្រះហឫទ័យស្មើចំពោះសត្វទាំងពួង ទ្រង់
 មិនលើកតម្កើងព្រះអង្គឯង នេះជាធម្មតានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំង-
 ឡាយ ។ មួយវិញទៀត ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយនោះ កាល
 កើតឡើង ទ្រង់សម្តែងនូវពន្លឺ ទ្រង់ប្រកាសនូវផែនដីទាំង
 អស់នេះ មានប្រការ ៦ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំង-
 ឡាយនុ៎ះ ទ្រង់ទតឃើញនូវនរក នរកតែងរលត់ទៅវិញ
 មហាមេឃ បង្កុរភ្លៀងចុះមក នេះជាធម្មតានៃព្រះពុទ្ធទាំង-
 ឡាយ ។ ព្រះតថាគតទាំងនោះ ជាមហានាគប្រាកដ
 ដូច្នោះ ព្រះតថាគតទាំងនោះ ទ្រង់មានយសធំ គេមិន
 អាចប្តឹងគុណបាន ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់មិនប្រព្រឹត្ត
 កន្លងចាកគុណ មានព្រះគុណគឺបុគ្គលមិនគប្បីរាប់បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អនុមោទីសុ មេ វាក្យំ	សព្វេ សិស្សា សការវា
តថាវ ^(១) បដិបទ្ធិសុ	យថាសត្តិ យថាពលំ ។
បដិបូជេន្តិ បុទ្បិជំ	តេ សកម្មាភិលាសិដោ
សទ្ធិហន្តា មម វាក្យំ	ពុទ្ធត្តកតមាណសា ^(២) ។
តទា ចរិត្វា តុសិតា	ទេវបុត្តោ មហាយសោ
ឧប្បទ្ធិ មាតុកុច្ឆិស្មី	ទសសហស្សិ កម្ស្រថ ។
អស្សមស្សាវិទូរម្ហិ	ចង្កម្មហិដ្ឋិតោ ^(៣) អហំ
សព្វេ សិស្សា សមាគន្ធា	អាកច្ចំ មម សន្តិកេ ។
ឧសកោវ មហី នទតិ	មិករាជាវ កុដ្ឋតិ ^(៤)
សុំសុមារោវ សទ្បតិ ^(៥)	កី វិចារកោ ភវិស្សតិ ។

១ ម. តថា ច ។ ២ ម. ពុទ្ធសុត្តមានសា ។ ៣ ឱ. ម. ចង្កមម្ហិ បិតោ ។ ៤ ឱ. កុញ្ញាតិ ។

ម. កូជតិ ។ ៥ ឱ. សទ្ធិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកសិស្សទាំងអស់ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីគោរព បាន
 អនុមោទនាតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំ សិស្សទាំងឡាយនោះ បាន
 នាំគ្នាប្រតិបត្តិ គួរតាមសេចក្តីអង្គអាច ទាំងគួរតាមកម្លាំង
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ សិស្សទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកមិន
 ខ្ជិលច្រអូស ក្នុងការងាររបស់ខ្លួន នាំគ្នាបូជានូវព្រះចេតិយ
 ខ្សាច់ សិស្សទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកជឿតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំ
 ជាអ្នកមានចិត្តដល់នូវភាពជាព្រះពុទ្ធ ។

ក្នុងកាលនោះ មានទេវបុត្តមួយអង្គ មានយសធំ ច្បាតចុះ
 មកអំពីឋានតុសិត បានមកកើតក្នុងផ្ទះមាតា លោកធាតុទាំង
 មួយម៉ឺន ក៏ញាប់ញ័រ ។ ខ្ញុំបិតនៅក្នុងទីចង្រ្កមមិនឆ្ងាយអំពី
 អាស្រម ពួកសិស្សទាំងអស់ បានមកប្រជុំគ្នាក្នុងសម្នាក់
 របស់ខ្ញុំ ហើយសួរខ្ញុំថា ដែនដីបន្ទី ដូចគោឧសភរាជ
 ស្រែកឡើងដូចស្តេចនៃម្រឹគ រោទ៍ឡើងដូចជាក្រពើ តើជា
 វិបាកអ្វីហ្ន៎ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្តោបទានំ

យំ បកិត្តេមិ សម្ពុទ្ធំ	សិកតា ជូបសន្តិកេ
សោទានិ ភកវា សត្តា	មាតុកុច្ឆិមុចាតមិ ។
តេសំ ធម្មកថំ កត្តា	កិត្តយិត្តា មហាមុនី
ឧយ្យោដេត្តា សកេ សិស្សេ	បល្ល័ង្កេ អាភុដី អហំ ។
ពលញ្ច វត មេ វីណំ	ព្យាធិកោ ^(១) បរមេនហំ
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សវិត្តាន	តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
សព្វេ សិស្សា សមាគម្លា	អកំសុ ចិតកំ តទា
កលេវញ្ច មេ ភយ្ហ	ចិតកំ អភិរោបយុំ ។
ចិតកំ បរិវារេត្តា	សីសេ កត្តាន អញ្ចលី
សោកសលូបវេតា តេ	វិកេដ្ឋីសុ សមាគតា ។

១ ឱ. វ្យាធិតោ ។ ម. ព្យាធិតោ ។

បុណ្យប្រាសាទកត្តាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំកំពុងសរសើរនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គណា ក្នុងទីជិតនៃព្រះ
ស្លូបដែលធ្វើហើយដោយដីខ្សាច់ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះ
ភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គជាគ្រូ បានស្តេចចូលទៅកាន់ផ្ទៃនៃ
មាតា ។ ខ្ញុំបានធ្វើធម្មកថា ដល់សិស្សទាំងឡាយនោះ
ហើយសរសើរនូវព្រះមហាមុនី រួចបញ្ជូនពួកសិស្សឲ្យត្រឡប់
ទៅលំនៅដារបស់នៃខ្លួនវិញ ហើយខ្ញុំអង្គុយពែនក្នុង
មួយទៀត ខ្ញុំអស់កម្លាំងណាស់ ព្រោះខ្ញុំមានរោគាព្យាធិជា
ទម្ងន់ ខ្ញុំរលឹកនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ហើយក៏ធ្វើមរណ-
កាល ក្នុងទីនោះ ។ ក្នុងកាលនោះ ពួកសិស្សទាំងអស់
បានមកប្រជុំគ្នា ហើយធ្វើជើងថ្ម រួចលើកសពរបស់ខ្ញុំដាក់
លើជើងថ្ម ។ សិស្សទាំងឡាយនោះ បានចោមរោមជើង
ថ្ម ហើយធ្វើនូវអញ្ជាលីលើសិរ្ស មានសរគឺសេចក្តីសោក
គ្របសង្កត់ បានមកប្រជុំគ្នាហើយ យំកន្ទក់កន្ទេញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេសំ លាលប្បមាណំ	អគមំ ចិត្តកន្តិកំ ^(១)
អហំ អាចរិយោ តុយ្ហំ	មា សោចិត្ត សុមេធសា ។
សទត្តេ វាយមេយ្យាថ	រត្តិន្ទិរមត្តិន្ទិតា
មា វោ បមត្តា អហុត្ត	ខណោ វោ បដិចាទិតោ ។
សកេ សិស្សេនុសាសិត្វា	ទេវលោកំ បុណាតមី
អដ្ឋារស ច កប្បានិ ^(២)	ទេវលោកេ អហោសហំ ^(៣) ។
សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
អនេកសតក្ខត្តញ្ច	ទេវជ្ជំ អការយី ។
អវសេសេសុ កហ្សេសុ	វោកិណ្ណំ សំសរី អហំ
ទុក្ខតី ភារិជាភារិ	ឧប្បាទស្ស ឥទំ ផលំ ។

១ ឱ. អគមាសី ចិត្តន្តទា ។ ម. អគមំ ចិត្តកំ តទា ។ ២ ឱ. អដ្ឋារសាហំ កប្បានិ ។

៣ ឱ. រថ្មី អហំ ។ ម. រមាមហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលសិស្សទាំងឡាយនោះ កំពុងតែយំរៀបរាប់ ខ្ញុំក៏មក
 កាន់ជើងថ្ម ហើយបានពោលថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយមាន
 បញ្ញាល្អ យើងហ្នឹងហើយជាអាចារ្យរបស់អ្នក អ្នកទាំង-
 ឡាយកកុំសោកស្តាយឡើយ ។ អ្នកទាំងឡាយកុំខ្ជិលច្រអូស
 ចូរនាំគ្នាព្យាយាម ក្នុងប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ
 ចុះ អ្នកទាំងឡាយកុំមានសេចក្តីប្រមាទឡើយ ខណៈរបស់
 អ្នកទាំងឡាយ ដល់ប្រាកដហើយ ។ លុះខ្ញុំប្រៀនប្រដៅ
 នូវពួកសិស្សរបស់ខ្លួនរួចហើយ ខ្ញុំក៏ត្រឡប់ទៅឯទេវលោក
 វិញ ខ្ញុំបានកើតក្នុងទេវលោក អស់ ១៨ កប្ប ខ្ញុំបានកើត
 ជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ខ្ញុំបានទទួលសម្បត្តិជា
 ទេវតាអស់ច្រើនរយដង ។ ក្នុងកប្បទាំងឡាយដ៏សេស ខ្ញុំ
 បានអន្ទោលទៅកាន់ភពដ៏ច្រឡូកច្រឡំ តែខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតិឡើយ នេះជាផលនៃការកសាងព្រះចេតិយខ្សាច់ ។

សត្តមំ បុឡិនុប្បាទកត្តោបទានំ

យថា កោមុទិកេ មាសេ	ពហូ បុប្ផន្តិ ចាទថា
តថេវាហម្បិ សមយេ	បុប្ផិតោម្ហិ មហោសិណ ^(១) ។
វិយំ មេ ធុរោយុំ	យោកក្ខេមាធិវាហនំ
នាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. មហោសិនោ ។

បុណ្យប្រតិបត្តិកត្តាបទាន ទី ៧

ឈើទាំងឡាយជាច្រើន តែងរីកផ្កាក្នុងខែជាទីរីកនៃផ្កាកោ-
មុទ យ៉ាងណាមិញ ឯខ្លួនខ្ញុំក៏បានរីកហើយក្នុងលទ្ធិ នៃព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ ដែលព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំដូច្នោះដែរ ។
ខ្ញុំមានព្យាយាម ជាទីនាំទៅនូវគុណៈ ដល់ហើយនូវព្រះនិព្វាន
ជាទីអស់ទៅនៃយោគៈ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ក្នុងកប្បទីមួយ
សែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះសម្ពុទ្ធ
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការសរ-
សើរព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអា-
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា

បុឡិទុប្បាទកោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បុឡិនុប្បាទកត្ថេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

[៧៨] អត្ថទស្សី តុ ភកវា

សយម្ហូ លោកនាយកោ

វិនតានទិយា តីរេ

ឧបកញ្ចំ តថាកតោ ។

ឧទកា អភិទិត្តម្ហូ

កច្ចចោ វារិកោចរោ

ពុទ្ធិ តវិត្តកាមោហំ

ឧបេសី លោកនាយកំ ។

អភិរូហតុ មម ពុទ្ធា

អត្ថទស្សី មហាមុនិ

អហំ តំ តារយិស្សាមិ

ទុក្ខស្សន្តង្គរោ តុរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុឡិនុប្បាទកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែង នូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បុឡិនុប្បាទកត្តេរាបទាន ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៧៨] ព្រះតថាគត មានព្រះភាគ ព្រះនាម
អត្តទស្សី ជាព្រះសយម្ពូ ជាលោកនាយក ស្តេចបាន
ចូលទៅទៀបឆ្នេរស្ទឹងវិនតា ។ ខ្ញុំជាអណ្តើក គោចរក្នុង
ទឹក បានងើបអំពីទឹក មានប្រាថ្នានឹងចម្លង នូវព្រះពុទ្ធ
ជាម្ចាស់ បានចូលទៅជិតព្រះលោកនាយក ហើយពោល
ថា បពិត្រព្រះមហាមុនី សូមព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះនាម-
អត្តទស្សី ទ្រង់ឡើងគង់លើខ្នងនៃខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
នឹងចម្លងព្រះអង្គ ព្រោះព្រះអង្គបានធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខ ។

អដ្ឋមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ

មម សង្កប្បមញ្ញាយ	អត្ថទស្សី មហាយសោ
អាហេហិត្វាន ^(១) មេ បិដ្ឋិ	អដ្ឋាសិ លោកនាយកោ ។
យតោ សរាមិ អត្តានំ	យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញតំ
សុខំ មេ តាទិសំ នត្ថិ	ដុដ្ឋេ ចាទតលេ យថា ^(២) ។
ឧត្តវិត្វាន សម្ពុទ្ធា	អត្ថទស្សី មហាយសោ
នទីតិវម្មំ បត្វាន	ឥមា កាថា អភាសថ ។
យាវតា វត្តតេ ចិត្តំ	កង្ខាសោតំ ^(៣) តរាមហំ
អយញ្ច ^(៤) កច្ឆចោ រាជា	តារតិ ^(៥) មម បុញ្ញវា ។
ឥមិណ ពុទ្ធតរលោន ^(៦)	មេត្តចិត្តវតាយ ច
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	ទេវលោកេ វមិស្សតិ ។
ទេវលោកា ឥណកត្វា	សុក្កមូលេន ចោទិតោ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា	កង្ខាសោតំ តវិស្សតិ ។

១ ម. អភិរូហិត្វា ។ ២ ឱ. យថា បាទតលេ មុនីតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ម. កង្ខាសោតំ ។
 ៤ ឱ. អយំ ហិ ។ ៥ ម. តារសិ ។ ៦ ម. ពុទ្ធតនេន ។

តរណិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ព្រះអត្តទស្សី មានយសធំ ជាលោកនាយក ទ្រង់ជ្រាប
 សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំហើយ ក៏ឡើងគង់លើខ្នងរបស់ខ្ញុំ ។
 វេលាណា ខ្ញុំរលឹកឃើញនូវខ្លួន វេលាណា ខ្ញុំដល់នូវភាព
 ដឹងក្តីហើយ វេលានោះ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីសុខបែបនោះ
 សោះឡើយ ដូចជាផ្ទៃនៃបាតជើង (ដែលត្រូវបន្ទា) មុត ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមអត្តទស្សី មានយសធំ ទ្រង់ធ្ងន់ដល់
 ត្រើយហើយ ព្រះអង្គបិតនៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង ហើយទ្រង់
 ត្រាស់នូវព្រះគាថានេះថា

ចិត្តប្រព្រឹត្តទៅ ដរាបណា តថាគតធ្ងន់នូវក្រសែ នៃ
 សេចក្តីសង្ស័យបាន ដរាបនោះ ចំណែកអណ្តើកនេះនឹង
 បានកើតជាស្តេចមានបុណ្យ ព្រោះបានចម្លងនូវតថាគត ។
 អណ្តើកនេះ នឹងត្រេកអរក្នុងទេវលោក អស់ ១.៨០០ កប្ប
 ដោយការចម្លងព្រះពុទ្ធនេះផង ដោយមេត្តាចិត្តដែលប្រព្រឹត្ត
 ទៅនេះផង ។ លុះច្បាតចាកទេវលោក មកក្នុងលោកនេះ
 ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿនហើយ នឹងអង្គុយនៅលើអាសនៈ
 តែមួយ ហើយធ្ងន់នូវក្រសែ នៃសេចក្តីសង្ស័យបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

យថាបិ ភទ្ទកេ ខេត្ត	ពីដំ អប្បម្បិ ហេបិតំ
សម្មា ធារំ បវស្សន្តេ ^(១)	ដលំ តោសេតិ កស្សកេ ។
តថេវីទំ ពុទ្ធកោតំ	សម្មាសម្ពុទ្ធតេសិតំ
សម្មា ធារំ បវច្ឆន្តេ ^(២)	ដលំ មំ តោសយិស្សតិ ។
បដានំ បហិតត្តោម្ហិ	ឧបសន្តោ ជិរូបទិ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ភារិជាភារិ	តរណាយ ឥទំ ដលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. បវច្ឆន្តេ ។ ២ ឱ. បវច្ឆន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពូជសូម្បីមានប្រមាណតិច ដែលបុគ្គលព្រោះហើយក្នុង
 ស្រែដីល្អ កាលភ្លៀងញ៉ាំងធារទឹកឲ្យធ្លាក់ចុះដោយល្អ ផល
 រមែងញ៉ាំងអ្នកស្រែឲ្យត្រេកអរបាន ដូចម្តេចមិញ ។ ពុទ្ធ-
 ខេត្រនេះ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងហើយ រមែង
 ញ៉ាំងធារគឺផល ឲ្យធ្លាក់ចុះដោយប្រពៃ ផលនឹងញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យ
 ត្រេកអរបាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានចិត្តបញ្ជូនទៅ
 កាន់សេចក្តីព្យាយាម ហើយជាអ្នកស្ងប់រម្ងាប់ មិនមានឧប-
 ធិក្តិលេស បានកំណត់ដឹងនូវអាសវៈទាំងពួង ជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើកុសល-
 កម្មក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការ
 ចម្ងល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

នវមំ ធម្មរុចិក្កេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា

តរណិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

តរណិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ ធម្មរុចិក្កេរាបទានំ

[៧៩] យទា ធិបង្ក្រោ ពុទ្ធា សុមេធំ ព្យាករិ ជិដោ

អបរិមេយ្យេ ឥតោ កប្បេ

អយំ ពុទ្ធា ភរិស្សតិ ។

ឥមស្ស ជនិកា មាតា

មាយា ឆាម ភរិស្សតិ

បិតា សុទ្ធានដោ ឆាម

អយំ ហោស្សតិ កោតមោ ។

ធម្មរុចិក្កេរាបទាន ទី ៩

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតណិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តណិយត្ថេរាបទាន ។

ធម្មរុចិក្កេរាបទាន ទី ៩

[៧៧] កាលណា ព្រះជិនសិរីសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រះនាម
ទីបង្គំរៈ ទ្រង់ព្យាករនូវព្រះសុមេធតាបសថា សុមេធតាបស
នេះ នឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងអបរិមេយ្យកប្ប (កប្ប
រាប់មិនបាន) អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះមាតាបង្កើតនៃព្រះពុទ្ធនេះ
ព្រះនាមមាយា ព្រះបិតា ព្រះនាមសុទ្ធោទនៈ សុមេធតា-
បសនេះ នឹងបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមគោតមៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដានំ	បទហិត្វាន	កត្វា	ទុក្ការការិកំ
អស្សត្តម្ហលេ	សម្ពុទ្ធា	ពុជ្ឈិស្សតិ	មហាយសោ ។
ឧបតិស្សោ	កោលិតោ	ច	អក្កា ហោស្សន្តិ
អាណន្ទោ	នាមុបដ្ឋាកោ ^(១)		សារកា ឧបដ្ឋិស្សតិមំ
	ធិនំ ។		ធិនំ ។
ខេមា	ឧប្បលវណ្ណា	ច	អក្កា ហោស្សន្តិ
	សារិកា		សារិកា
ចិត្តោ	អាឡវកោ	ចេវ	អក្កា ហោស្សន្តុចាសកា
	អក្កា		អក្កា ហោស្សន្តុចាសិកា
ឧដ្ឋត្តវា	នន្ទមាតា		អក្កា ហោស្សន្តុចាសិកា
	អក្កា		អក្កា ហោស្សន្តុចាសិកា
ពោធិ	ឥមស្ស	ធិវស្ស ^(២)	អស្សត្តោតិ
	បរុច្ចតិ		បរុច្ចតិ ។
ឥទំ	សុត្វាន	វចនំ	អសមស្ស
	មហោសិដោ		មហោសិដោ
អាមោទិតា	នរម្យ		នមស្សន្តិ
	កតញ្ចលី		កតញ្ចលី ។
តទាហំ	មាណវោ	អាសី	មេឃោ
	នាម		នាម សុសិក្ខិតោ
សុត្វា	ព្យាករណំ	សេដ្ឋំ	សុមេធស្ស
	មហាមុនិ ^(៣)		មហាមុនិ ^(៣) ។

១ ឱ. ម. អានន្ទោ នាម នាមេន ។ ២ ឱ. ម. វិវស្ស ។ ៣ ឱ. ម. មហាមុនេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សុមេធតាបសនេះ តម្កល់ទុកនូវសេចក្តីព្យាយាមហើយ ធ្វើ
 នូវទុក្ករកិរិយា នឹងបានត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានយសធំ
 ក្រោមម្លប់នៃអស្សត្ថព្រឹក្ស ។ ភិក្ខុឈ្មោះឧបតិស្សៈ ១ ឈ្មោះ
 កោលិតៈ ១ នឹងបានជាសាវ័កដ៏ប្រសើរ ភិក្ខុជាអ្នកឧបដ្ឋាក
 មាននាមថា អានន្ទ នឹងបម្រើនូវព្រះជិនស្រីអង្គនេះ ។ ភិក្ខុ-
 នីឈ្មោះខេមា ១ ឈ្មោះឧប្បលវណ្ណា ១ នឹងបានជាសាវិ-
 កា ដ៏ប្រសើរ គហបតីឈ្មោះចិត្តៈ ១ ឈ្មោះអាឡវ័កៈ ១
 នឹងបានជាឧបាសក ដ៏ប្រសើរ ។ នាងខុដ្ឋត្តរា ១ នាងនន្ទ-
 មាតា ១ នឹងបានជាឧបាសិកាដ៏ប្រសើរ ដើមឈើសម្រាប់
 ត្រាស់ដឹងនៃអ្នកប្រាជ្ញអង្គនេះ គេហៅថាអស្សត្ថព្រឹក្ស ។

ពួកមនុស្សនិងទេវតា បានឮព្រះពុទ្ធដីកានេះ នៃព្រះ
 ពុទ្ធជាបុគ្គលស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ក៏
 មានចិត្តរីករាយ នាំគ្នាធ្វើអញ្ញាលីនមស្ការ ។ បពិត្រព្រះមហា-
 មុនី កាលនោះ ខ្ញុំជាមាណព ឈ្មោះមេឃៈ អ្នកសិក្សា
 ប្រពៃ បានឮពាក្យព្យាករណ៍ដ៏ប្រសើរ នៃសុមេធតាបស ។

នវមំ ធម្មរុចិក្កោបទានំ

សំវិស្សុដ្ឋោ ភវិត្តាន	សុមេធ�េ ករុណាសយេ ^(១)
បព្វជ្ជន្តព្វា តំ វីរំ	សហា ច អនុបព្វដី ។
សំរុតោ ចាតិមោក្ខស្មី	ឥន្ទ្រិយេសុ ច បព្វាសុ
សុទ្ធាដីរោ សតោ ដីរោ ^(២)	ជិនសាសនការកោ ។
ឯវំ វិហារមាដោហំ	ចាបមិត្តេន កេនចិ
និយោជិតោ អនាចារ	សុមគ្គា បរិទំសិតោ ។
វិតក្កវសិតោ ^(៣) ហុត្វា	សាសនតោ អបក្កមី
បច្ឆា តេន កុមិត្តេន	បយុត្តោ មាតុយាតនំ ។
អករីនន្តរិយព្វា ^(៤)	យាតយី ទុដ្ឋមានសោ
តតោ ចុតោ មហារីចី	ឧបបន្នោ សុទារុណំ ។
វិទិតាតំ កតោ សន្តោ	សំសរី ទុក្ខិតោ ចិរំ
ន បុនោ អន្ធសំ ដីរំ	សុមេធំ នរុប្បុរំ ។

១ ឱ. ម. ករុណាសយេ ។ ២ ឱ. ម. វីរោ ។ ៣ ឱ. វិតក្កវសិតោ ។ ៤ ឱ. អករិម-
នន្តរិយព្វា ។

ធម្មុចិក្កេតបទាន ទី ៩

ខ្ញុំស្មិទ្ធស្មាលនឹងសុមេធតាបស មានករុណាជាលំនៅ ខ្ញុំក៏
បានបួសតាមតាបស ជាអ្នកមានព្យាយាម ដែលទ្រង់ផ្អែស
នោះ ។ ខ្ញុំសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខផង ក្នុងតន្រ្តិយទាំង ៥
ផង មានអាជីវៈដ៏បរិសុទ្ធ មានសតិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នក
ធ្វើតាមពាក្យប្រដៅ នៃព្រះជិនស្រី ។ កាលខ្ញុំនៅជាមួយ
នឹងបាបមិត្តណាមួយ យ៉ាងនេះ ក៏បានប្រកបក្នុងអនាចារ
ហើយឃ្នាតចាកផ្លូវដ៏ល្អ ។ ខ្ញុំជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចវិតក្កៈ
បានចៀសចេញអំពីសាសនា វេលាក្រោយមក ខ្ញុំបាន
ប្រកបដោយបាបមិត្តអាក្រក់នោះទៀត ក៏ប្រព្រឹត្តធ្វើនូវមាតុ-
យាត ។ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទូស្ត បានធ្វើអនន្តរិយកម្ម គឺសម្លាប់
មាតា ខ្ញុំច្បុតអំពីអត្តភាពនោះ បានទៅកើតក្នុងមហាអវិចិ-
នរក ដ៏អាក្រក់ក្រៃពេក ។ ខ្ញុំទៅកើតក្នុងអសុរកាយ ដល់
នូវសេចក្តីទុក្ខ អន្ទោលទៅអស់កាល យូរអង្វែង លែង
បានឃើញព្រះសុមេធតាបស ជាអ្នកប្រាជ្ញប្រសើរជាងជន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អស្មី កាយ្យ សមុទ្ទស្មី មច្ឆោ អាសី តិមិដ្ឋលោ^(១)

ទិស្វាហំ សាករេ ជារំ កោចរត្តមុចាភមី ។

ទិស្វា មំ វាលិជា ភីតា ពុទ្ធសេដ្ឋំ អនុស្សរំ

កោតមោតិ មហាយោសំ សុត្វា តេហិ ឧទីរិតំ ។

បុព្វសញ្ញំ សិក្ខាន តតោ កាលំ កតោ អហំ

សារត្តិយំ កុលេ ឥន្ទ្រ^(២) ជាតោ ព្រាហ្មណជាតិយំ ។

អាសី ធម្មរុចិ ជាម សព្វចាបទិកុច្ឆកោ

ទិស្វាហំ លោកបដ្ឋោតំ ជាតិយា សត្តវស្សិកោ ។

មហាជេតវនំ កន្ធា បព្វដី អនការិយំ

ឧបេមិ ពុទ្ធិ តិក្ខត្តំ រត្តិយា ទិវសស្ស ច ។

១ ម. តិបិដ្ឋលោ ។ ២ ឱ. ឧច្ឆេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បនេះ ខ្ញុំបានកើតជាត្រីសមុទ្រ ឈ្មោះតិមិដ្ឋលៈ បាន
 ឃើញសំពៅក្នុងសាគរ ក៏ចូលទៅជិតដើម្បីអាហារ ។ ពា-
 ណិជទាំងឡាយ បានឃើញខ្ញុំហើយ ក៏មានសេចក្តីភិតភ័យ
 បាននាំគ្នារំលឹកគុណ នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ថាគោតមៈ ។
 ដូច្នោះ ខ្ញុំក៏បានឮសំឡេងគឺកកងខ្លាំង ដែលពួកពាណិជទាំង
 នោះពោលហើយ ។ ខ្ញុំរំលឹកឃើញ នូវសញ្ញាអំពីដើម ត
 អំពីនោះមក ខ្ញុំធ្វើនូវមរណកាល បានទៅកើតក្នុងកំណើត
 នៃព្រាហ្មណ៍ ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្ញុំមាន
 ឈ្មោះធម្មរុចិ ជាអ្នកខ្ពើមរអើមនូវបាបទាំងពួង មានអាយុ ៧
 ឆ្នាំរាប់អំពីកំណើត បានឃើញព្រះពុទ្ធជាពន្លឺ ក្នុងលោក ។
 ខ្ញុំបានទៅកាន់វត្តជេតពនដ៏ប្រសើរ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធ អស់វារៈ ៣ ដង រាល់យប់រាល់ថ្ងៃ ។

នវមំ ធម្មុចិក្កេរាបទានំ

តទា ទិស្វា មុនិ អាហា សវ ធម្មុចីតិ មំ
តតោហំ អវចំ ពុទ្ធិំ បុព្វកម្មំ វិការិតំ ។
សុចិរំ សតបុញ្ញលក្ខណំ
បតិបុព្វេ ន វិសុទ្ធិបច្ចយា^(១)
អហាមជ្ជំ សុបេក្ខនំ វត
តវ បស្សាមិ និរុបមំ វិក្កហំ ។
សុចិរំ វិហិតំ នុ តេ មយា^(២)
សុចិរក្ខេន និរិសោសិតា^(៣)
សុចិរំ អមលំ វិសោទិតំ
នយនំ ញ្ញាណមយំ មហាមុនេ ។
ចិរកាលសមដ្ឋិតោ^(៤) តយា
អវិនដ្ឋោ បុនន្តរំ^(៥) ចិរំ
បុនរដ្ឋំ សមាគតោ តយា
ន ហិ នស្សន្តិ កតានិ កោតម ។

១ ឱ. ម. ន វិសុទ្ធិបច្ចយី ។ ២ ឱ. វិហិតតមោ មយា ។ ម. វិហិតតមោ តយា ។ ៣ ឱ. ម. នទីវិសោសិតា ។ ៤ ឱ. ចិរកាលំ សមាគតោ ។ ម. ចិរកាលសមដ្ឋិតោ ។ ៥ ឱ. ម. បុនរន្តរំ ។

ធម្មរុចិក្ខេរាបទាន ទី ៩

កាលនោះ ព្រះមុនីបានទតឃើញខ្ញុំហើយ ក៏ត្រាស់ថា នៃ
ធម្មរុចិ អ្នកចូររលឹកតំអំពីនោះទៅ ។ ខ្ញុំបានពោលនូវបុព្វកម្ម
ដែលខ្លួនខ្ញុំបានអប់រំហើយ ថ្វាយព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ថា

ខ្ញុំខានបានឃើញព្រះពុទ្ធ មានបុញ្ញលក្ខណៈច្រើន មាន
វិសុទ្ធិជាបច្ច័យក្នុងកាលមុន អស់កាលយូរហើយ ទើប
តែក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គ ដ៏គួរ
រមិលមើលរកបុគ្គលប្រៀបពុំបាន ។ ខ្ញុំបានតម្កល់បុណ្យ
ចំពោះព្រះអង្គអស់កាលយូរ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំបាន
ឲ្យរឹងស្អាតមិនមានសេសសល់ ដោយការរក្សាដ៏ស្អាត
បពិត្រព្រះមហាមុនី ភ្នែកគឺញាណមិនមានមន្ទិល ខ្ញុំបាន
ជម្រះហើយអស់កាលយូរ ។ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបជាមួយនឹង
ព្រះអង្គ អស់កាលដ៏យូរ មិនវិនាសក្នុងចន្លោះថ្មីទៀត
អស់កាលដ៏យូរ ក្នុងថ្ងៃនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រកបព្រមជា
មួយនឹងព្រះអង្គម្តងទៀត បពិត្រព្រះគោតមៈ អំពើទាំង-
ឡាយដែលខ្ញុំបានធ្វើ មិនវិនាសឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ធម្មរុចិ ថេរោ ឥមា កាថាយោ
 អភាសិត្តាតិ ។

ធម្មរុចិត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

[៨០] អជ្ឈោកហេត្វា សាលវនំ សុកតោ អស្សមោ មម
 សាលបុប្ផេហិ សញ្ញោ វសាមិ បវនេ តទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធសាសនា រាប់តាំងពីព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា រាប់តាំងពីព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា រាប់តាំងពីព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះធម្មរុចិត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ធម្មរុចិត្តេវបទាន ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេវាបទាន ទី ១០

[៨០] អាស្រមដ៏ល្អរបស់ខ្ញុំ គេធ្វើលយចូលទៅក្នុងព្រៃ
 រាំង សឹងដេរដាសដោយផ្ការាំង កាលនោះខ្ញុំនៅក្នុងព្រៃ ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

បិយទស្សី តុ ភក្កវា	សយម្ហូ អត្តបុត្តលោ
វិវេកកាមោ សម្ពុទ្ធា	សាលវេនមុចាតមិ ។
អស្សមា អភិទិត្តម្ហូ	បវេនំ អកមាសហំ
មូលផលំ កវេសន្តោ	អាហិណ្ណាមិ វេន តទា ។
តត្ថទ្ធសាសី សម្ពុទ្ធិ	បិយទស្សី មហាយសំ
សុទិសិទ្ធិ សមាបទ្ធិ	វិរោចន្តំ មហាវេន ។
ចតុទណ្ណោ បបេត្វាន	ពុទ្ធស្ស ឧបរិ អហំ
មណ្ឌបំ សុកតំ កត្វា	សាលបុប្ផេហិ ឆានយី ។
សត្តាហំ ធារយិត្វាន	មណ្ឌបំ សាលឆានិទំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	ពុទ្ធសេដ្ឋំ អវន្តហំ ^(១) ។
ភក្កវា តម្ហិ សមយេ	វុដ្ឋហិត្វា សមាធិតោ ^(២)
យុកមត្តំ បេក្ខមាណោ	និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។

១ ឱ. អវន្តិហំ ។ ២ ឱ. សមាធិតោ ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាព្រះសយម្ពុ
 ជាអគ្គបុគ្គល ទ្រង់ប្រាថ្នារិវេក បានស្តេចចូលទៅក្នុងព្រៃ
 រាំង ។ ខ្ញុំបានចេញអំពីអាស្រមទៅក្នុងព្រៃ ក្នុងកាលនោះ
 ខ្ញុំកាលនឹងស្វែងរក នូវមើមឈើនិងផ្លែឈើ បានត្រាច់ទៅ
 ក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមបិយទស្សី
 មានយសធំ ព្រះអង្គគង់ចូលនិរោធសមាបត្តិ ដ៏រុងរឿងក្នុង
 ព្រៃធំនោះ ។ ខ្ញុំបានតម្កល់ទុក នូវឈើ ៤ កំណាត់ ពីខាង
 លើនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ហើយធ្វើមណ្ឌបយ៉ាងល្អ ប្រក់ដោយផ្កា
 រាំងទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំបានទ្រទ្រង់នូវមណ្ឌប ដែលប្រក់ដោយ
 ផ្ការាំង អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងមណ្ឌប
 នោះ ទាំងបានថ្វាយបង្គំនូវព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ សម័យនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ជាបុរសដ៏ឧត្តម បានចេញអំពីសមាធិ
 ហើយគង់សម្លឹងមើលទី អំពីចម្ងាយប្រមាណមួយជួរនឹម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សារកោ វុណោ ឆាម	បិយទស្សីស្ស សត្តនោ
វសីសតសហស្សេហិ	ឧបកញ្ចំ វិធាយកំ ។
បិយទស្សី តុ ភកវា	លោកដេដ្ឋោ នវាសកោ
ភិក្ខុសង្ឃេ និសីទិត្វា	សិតំ ចាតុករិ ជិលោ ។
អនុវុទ្ធា ឧបដ្ឋាកោ	បិយទស្សីស្ស សត្តនោ
ឯកំសំ ចីរំ កត្វា	អបុច្ឆិត្ត មហាមុនី ។
កោ នុ ខោ ភកវា ហេតុ	សិតកម្មស្ស សត្តនោ
ការណោ វិជ្ជមានម្ហិ	សត្តា ចាតុករេ សិតំ ។
សត្តាហំ បុប្ផននំ	យោ មេ ធាវេសិ មាណវោ
តស្ស កម្មំ សវិត្វាន	សិតំ ចាតុករី អហំ ។
អនោកាសំ ន បស្សាមិ	យន្តំ បុញ្ញំ វិបច្ចតិ
នេវលោកេ មនុស្សេ វា	ឱកាសោវ ន សម្មតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សារីកឈ្មោះវុណៈ របស់ព្រះសាស្តា ព្រះនាមបិយទស្សី
 បានចូលទៅគាល់ព្រះលោកនាយក ជាមួយនឹងពួកព្រះអរ-
 ហន្ត មួយសែនអង្គ ជាអ្នកស្នាត់ជំនាញ ។ ឯព្រះជិនស្រី
 មានព្រះភាគ ព្រះនាមបិយទស្សី ជាធំក្នុងលោក ប្រសើរ
 ជាងនរៈ គង់ក្នុងកណ្តាលភិក្ខុសង្ឃ ហើយទ្រង់ធ្វើនូវការ
 ញញឹមឲ្យប្រាកដ ។ ឧបដ្ឋាក ឈ្មោះអនុរុទ្ធៈ របស់ព្រះសា-
 ស្តា ព្រះនាមបិយទស្សី ធ្វើចីវរឆៀងស្នាម្នាង ហើយទូល
 សួរព្រះមហាមុនីថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សភាវៈដូចម្តេច
 ហ្ន៎ ជាហេតុនៃព្រះសាស្តា ទ្រង់ធ្វើនូវការញញឹម ប្រហែល
 ជាមានហេតុ បានជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ធ្វើនូវការញញឹម ។

មាណពណា ទ្រទ្រង់នូវមណ្ឌបដែលប្រក់ហើយដោយ
 ផ្ការាំង ដល់តថាគត អស់ ៧ ថ្ងៃ តថាគតរលឹកឃើញ
 កុសលកម្មរបស់មាណពនោះ ទើបធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រា-
 កដ ។ បុណ្យណា ឲ្យផលក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក
 ឬឱកាសណា មិនសមល្មម តថាគតមិនឃើញនូវបុណ្យ
 ឬឱកាសនោះ ដែលមិនមានឱកាសឲ្យផល នោះឡើយ ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

ទេវលោកេ វសន្តស្ស	បុញ្ញកម្មសមដ្ឋិទោ
យាវតា បរិសា តស្ស	សាលឆន្ទា ភវិស្សតិ ។
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ចេហិ	គីតេហិ វាទិតេហិ ច
វមិស្សតិ សទា ^(១) សន្តោ	បុញ្ញកម្មសមាហិតោ ។
យាវតា បរិសា តស្ស	កន្ធកន្ធិ ភវិស្សតិ
សាលស្ស បុប្ផវស្សោ ច	បវស្សិស្សតិ តាវទេ ។
តតោ ចុតោយំ មនុដោ	មាណុសំ អាភមិស្សតិ
ឥធាបិ សាលឆទនំ	សព្វកាលំ ធជរិស្សតិ ^(២) ។
ឥធន ធនច្ចញ្ច កីតញ្ច	សម្មតាធិសមាហិតំ
បរិវាវស្សន្តិមំ និច្ចំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ឧត្តច្ឆន្តេ ច សុរិយេ	សាលវស្សម្បវស្សតិ
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តំ	វស្សតិ សព្វកាលិកំ ។

១ ឱ. តទា ។ ២ ឱ. ធជរិយ្យតិ ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

កាលបុគ្គលនោះ ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម ហើយនៅក្នុងទេវ-
លោក បរិសទ្យទាំងប៉ុន្មាន របស់បុគ្គលនោះ សឹងដេរដាស
ដូចជាផ្ការាំង ។ បុគ្គលប្រកបដោយបុញ្ញកម្មនោះ នឹងត្រេក-
ត្រអាលដោយពួករាជានុ ពួកចម្រៀង ពួកដេញដំប្រគំ ដ៏ជាទិព្វ
ក្នុងទេវលោក សព្វ ៗ កាល ។ បរិសទ្យទាំងប៉ុន្មានរបស់
បុគ្គលនោះ សឹងមានក្លិនក្រអូប ទាំងមានភ្លៀងជាវិការៈនៃ
ផ្ការាំង នឹងធ្លាក់ចុះក្នុងខណៈនោះឯង ។ លុះបុគ្គលនេះច្បុត
អំពីទេវលោកនោះ មកកើតជាមនុស្ស នឹងមកកាន់ត្រកូល
មនុស្ស មណ្ឌបប្រក់ដោយផ្ការាំង ក្នុងមនុស្សលោកនេះ
នឹងទ្រទ្រង់ (នូវបុគ្គលនេះ) សព្វ ៗ កាល ។ រាជានុ ច-
ម្រៀងក្តី គ្រឿងដេញដំប្រគំក្តី នឹងចោមរោមនូវបុគ្គលនេះ
អស់កាលជានិច្ច ក្នុងមនុស្សលោកនេះ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-
បូជា ។ មួយទៀត កាលព្រះអាទិត្យរះឡើង ភ្លៀងជា
វិការៈនៃផ្ការាំងនឹងធ្លាក់ចុះមក ឯភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្ការាំង ដ៏
ប្រកបដោយបុញ្ញកម្ម នឹងធ្លាក់ចុះមក សព្វ ៗ កាល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
កោតមោ ជាម ជាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	និព្វាយិស្សតិទាសវោ ។
ធម្មំ អភិសមេន្តស្ស	សាលធនំ ភវិស្សតិ
ចិតកេ ឈាយមាណស្ស	ធនំ តត្ថ ហោស្សតិ ។
វិចាកំ កិត្តយិត្តាន	បិយទស្សី មហាមុនិ
បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ	តប្បេន្តោ ធម្មុដ្ឋិយា ។
តីសកប្បានិ ទេវេសុ	ទេវេជ្ជមការយី
សដ្ឋី ច សត្តក្ខត្តំ ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
ទេវលោកា ឥណកត្ធា	លកាមិ វិបុលំ សុខំ
ឥណបិ សាលធនំ	មណ្ឌាបស្ស ឥទំ ផលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ១.៨០០ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម ទ្រង់កើត
 ក្នុងត្រកូលឱក្កាករាជ នឹងត្រាស់ដឹងក្នុងលោក ។ កុលបុត្ត
 នេះ នឹងបានជាឱវសដែលព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលនូវ
 មត៌កក្នុងធម៌ របស់ព្រះគោតមនោះ កំណត់ដឹងអាសវៈទាំង
 ពួង ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។ កាលកុលបុត្ត
 នោះ ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ នឹងមានមណ្ឌបប្រក់ដោយផ្ការាំង
 កាលគេកំពុងបូជាលើជើងបួរ នឹងមានមណ្ឌបប្រក់ដោយផ្កា
 រាំង ក្នុងទីនោះ ។ លុះព្រះមហាមុនី ព្រះនាមបិយទស្សី
 ទ្រង់ប្រកាសនូវវិបាករួចហើយ ទើបសម្តែងនូវព្រះធម៌ដល់បរិ-
 ស័ទ ទ្រង់ញ៉ាំងបរិស័ទឲ្យឆ្អែត ដោយភ្ញៀវគឺព្រះធម៌ ។

ខ្ញុំបានសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតា ក្នុងទេវលោក
 អស់ ៣០ កប្ប បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៦៧
 ដង ។ លុះខ្ញុំច្បាតចាកទេវលោក មកកើតក្នុងមនុស្សលោក
 នេះ ក៏បាននូវសេចក្តីសុខ ដ៏ធំទូលាយ មានទាំងមណ្ឌប
 ដែលប្រក់ទៅដោយផ្ការាំង នេះឯង ជាផលនៃមណ្ឌប ។

ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ

អយំ បច្ឆិមកោ មយ្ហំ	ចរិមោ វត្តតេ ភវោ
ឥធាបិ សាលធនំ	ហោស្សតិ សព្វកាលិកំ ។
មហាមុនី តោសយិត្វា	កោតមំ សក្យបុត្តំ
បត្តោម្ហិ អចលំ ហានំ	ហិត្វា ជយបរាជយំ ។
អដ្ឋារសេ កប្បសតេ	យំ ពុទ្ធមភិបូជយី
ទុក្ខតី ជាកិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
នទ្បកិញ្ញា សច្ឆិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

នេះរាងកាយជាទីបំផុត ភពជាទីបំផុតរបស់ខ្ញុំ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ មណ្ឌបប្រក់ដោយផ្ការាំង តែងមាន សព្វ ។ កាល
 ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ។ ខ្ញុំបានញ៉ាំងព្រះមហាមុនី ព្រះ
 នាមគោតម ព្រះអង្គប្រសើរ ក្នុងពួកសក្យៈ ឲ្យត្រេកអរ
 ហើយ បានដល់នូវអចលដ្ឋាន គឺព្រះនិព្វាន ខ្ញុំលះបង់នូវ
 ការឈ្នះនិងការចាញ់អស់ហើយ ។ ក្នុងកប្បទី ១.៨០០
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានបូជានូវព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេស
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោល
 អស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
 ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់បានហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សាលមណ្ឌបិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សាលមណ្ឌបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឧទ្ទានំ

បំសុក្ខលំ ពុទ្ធសញ្ញំ	ភិសនោ ញាណកិត្តកោ
ចន្ទដី ធាតុបូជី ច	បុណ្យិទុប្បាទកោបិច ។
តរណោ ធម្មរចិកោ	សាលមណ្ឌបិយោ តថា
កាថាសតានិ ទ្វេ ហោន្តិ	ឧនវីសតិមេវ ច ។

បំសុក្ខលវគ្គោ ឯកុនបញ្ញាសមោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះសាលមណ្ឌបិយត្ថេរ មានអាយុ បាន
សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

បង្សក្ខលសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១ ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១
ភិសទាយកត្ថេរាបទាន ១ ញ្ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទាន ១ ចន្ទន-
មាលិយត្ថេរាបទាន ១ ធាតុបូជកត្ថេរាបទាន ១ បុឡិនុប្បាទ-
កត្ថេរាបទាន ១ តរណិយត្ថេរាបទាន ១ ធម្មរុចិកត្ថេរាបទាន ១
សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទាន ១ មានគាថា ២១៧ ។

ចប់ បង្សក្ខលវគ្គ ទី ៤៩ ។

បញ្ញាសមោ កីកណិបុប្ផវគ្គោ

បឋមំ តីណិកីកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨១] កណិការវ ជោតន្តំ ^(១)	និសិទ្ធិ បព្វតន្តវេ
អន្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធិ	វិបស្សី លោកនាយកំ ។
តីណិកីកណិបុប្ផានិ ^(២)	បក្កយ្ហ អភិរោមយី
សម្ពុទ្ធិ អភិបូជេត្វា	កច្ឆាមិ ទត្ថិណាមុខោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
ឯកនុតេ ឥតោ កម្ស្រ	យំ ពុទ្ធមភិបូជយី
ទុក្ខតី ជាកិជាតាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ជោតេន្តំ ។ ២ ឱ. កិដ្ឋនិបុប្ផានិ ។ ម. កិដ្ឋណិបុប្ផានិ ។

កីកណិបុប្ផវគ្គ ទី ៥០

តីណិកីកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៨១] ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់មិន
មានធូលី ជានាយកក្នុងលោក ព្រះអង្គគង់នៅនាចន្ទោះភ្នំ
ទ្រង់រុងរឿង ដូចជាផ្កាកណិការ ។ ខ្ញុំបានលើកយកនូវផ្កា
កណ្តឹង ៣ ទង ថ្វាយព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះបូជាព្រះសម្មាសម្មុទ្ធ
ហើយ ខ្ញុំមានមុខបែរឆ្ពោះ ដើរទៅកាន់ទិសខាងត្បូង ។
ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយល្អនោះផង ដោយ
ចេតនាដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុកនោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជា
របស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតឯឋានតារាវត្តិវិញ ។ ក្នុង
កប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃ
ពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
ទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា តីណិកីកណិបុប្ផិយោ មេរោ
 ឥមា កថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

តីណិកីកណិបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទុតិយំ បំសុក្ខលបូជកត្ថេរាបទានំ

[៨២] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ ឧទព្វលោ ឆាម^(១) បព្វតោ
 តត្ថទ្ធសំ បំសុក្ខលំ ទុមក្កម្ពិ វិលម្ពិតំ ។
 តីណិ កីកណិបុប្ផានិ ឱចិនិត្យានហំ តទា
 ហាដ្ឋោ ហាដ្ឋេន ចិត្តេន បំសុក្ខលំ អប្បជយី ។

១ ឱ. ឧទកោ នាម ។ ម. ឧទង្គណោ នាម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតីណិកឹកណិបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បាន
 សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តីណិកឹកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បង្សក្ខុលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៨២] មានភ្នំមួយឈ្មោះឧទព្វលៈ នៅជិតភ្នំហិមពាន្ត ក្នុង
 ទីនោះ ខ្ញុំបានឃើញសំពត់បង្សក្ខុល ដែលគេពាក់លើចុង
 ឈើ ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តត្រេកអររីករាយ បានបេះ
 ផ្កាកណ្តឹង ៣ ទង ហើយថ្វាយចំពោះសំពត់បង្សក្ខុលនោះ ។
 ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយល្អនោះផង ដោយ

ទុតិយំ បំសុក្ខលបូជកត្ថេរាបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណ្ឌិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្ថីសំ អភញ្ញហំ ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កប្បេ	យំ កម្មមករី តនា
ទុក្ខតី ជាកិជាជានិ	បូជេត្វា អរហន្តដំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទ្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បំសុក្ខលបូជកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បំសុក្ខលបូជកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បង្សកូលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ២

ចេតនា ដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់
 រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ទៅកើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ។
 ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើនូវអំពើ
 ល្អ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ ព្រោះបាន
 បូជាទង់ជ័យព្រះអរហន្ត ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គល
 មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់
 នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិព្រះពុទ្ធ
 របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះ
 ពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបង្សកូលបូជកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បង្សកូលបូជកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កោរណ្ណាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨៣] រណកម្មិកោ បុរេ អាសី	បិតុបិតាមហោនហំ ^(១)
បសុមារេន ^(២) ដីវាមិ	កុសលំ មេ ន វិជ្ជតិ ។
មម អាសយសាមន្តា	តិស្សោ លោកត្តនាយកោ
តីណិ បទានិ ទស្សេសិ	អនុកម្មាយ ចក្កុមា ។
អក្កមន្តេ បទេ ទិស្វា	តិស្សស្ស ឆាម សត្តនោ
ហាដ្ឋោ ហាដ្ឋេន ចិត្តេន	បទេ ចិត្តំ បសាទយី ។
កោរណ្ណំ បុប្ផិតំ ទិស្វា	ចានបំ ធរណីរុហំ
ចង្កោដកំ ^(៣) កហេត្វាន	បទសេដ្ឋំ អប្បជយី ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ។

១ ម. បិតុមាតុមតេនហំ ។ ២ ឱ. បរុហិរេន ។ ៣ ឱ. ចង្កោដកំ ។ ម. សកោសកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[៨៣] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំបានកើតជាអ្នកធ្វើការងារក្នុង
 ព្រៃ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការសម្លាប់សត្វ តាមលំអាននៃជីតា
 កុសលរបស់ខ្ញុំមិនមាន ។ ព្រះចក្ខុមសម្ពុទ្ធ ជាព្រះលោក-
 នាយក ព្រះនាមតិស្សៈ ទ្រង់មានព្រះអធ្យាស្រ័យសង្រ្គោះ
 ដល់ខ្ញុំ បានសម្តែងនូវស្នាមព្រះបាទា ៣ អន្លើ ។ ខ្ញុំបាន
 ឃើញនូវស្នាមព្រះបាទា នៃព្រះសាស្តា ព្រះនាមតិស្សៈ
 ដែលទ្រង់ជាន់ទុក មានចិត្តត្រេកអររីករាយ បានញ៉ាំងចិត្ត
 ឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងស្នាមព្រះបាទា ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវដើមកន្ទុយ
 ដំរី ដុះលើផែនដីមានផ្ការីក ហើយកាច់យកផ្កាកន្ទុយដំរីនោះ
 ទាំងចង្កោម ទៅបូជាស្នាមព្រះបាទាដ៏ប្រសើរ ។ ដោយ
 អំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ ដោយល្អនោះផង ដោយចេត-
 នាដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ
 ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតឯឋានតារត្តិវ័រ ។

តតិយំ កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

យំ យំ យោនូបបជ្ជាមិ	ទេវតំ អថ មាណុសំ
កោរណ្ណាករិ ហោមិ	សប្បភាសោ ^(១) ភវាមហំ ។
ទ្វេនុវុតេ ឥតោ កប្ប	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ជារិជាជារិ	បទបូជាយិទំ ^(២) ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥតំ សុទំ អាយស្មា កោរណ្ណបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមតំ ។

១ ម. សុប្បភាសោ ។ ២ ឱ. បានបូជាយិទំ ។

កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

ខ្ញុំចូលទៅកាន់កំណើតណា ។ ទោះជាទេវតា ឬជាមនុស្ស
 ក៏មានពណ៌សម្បុរដូចផ្កាកន្ទុយដំរី មានពន្លឺរស្មីល្អ ។ ក្នុង
 កប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំធ្វើកុសលកម្ម
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការបូជា
 ស្នាមព្រះបាទ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្ពាសន៍នៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្ថំ កីសុកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៨៤] កីសុកំ បុប្ផិតំ ទិស្វា	បត្តហេត្វាន អញ្ចលី
ពុទ្ធសេដ្ឋំ សរិត្វាន	អាកាសេ អភិបូជយី ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្ថីសំ អកញ្ចហំ ។
ឯកត្ថីសេ ឥតោ កប្បេ	យំ កម្មមករី តនា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក៏សុកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[៨៤] ខ្ញុំបានឃើញផ្កាចារឹក ហើយ (បេះផ្កានោះ) រួច
ផ្គងអញ្ជូលីប្រណាម្យឡើង នឹកដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ
ហើយបានបូជាបោះផ្កានោះ ទៅពូជ័អាកាស ។ ដោយអំពើ
ដែលខ្ញុំបានធ្វើដោយល្អនោះផង ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបាន
តម្កល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្ស
ទៅ ក៏បានទៅកើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពី
កប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើនូវកុសលកម្ម ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំ
ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
ល្អហើយ ក្នុងសម្មាកនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បញ្ចមំ ឧបខ្ស័យទុស្សទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កឹសុកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កឹសុកបុប្ផិយត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ ឧបខ្ស័យទុស្សទាយកត្តោបទានំ

[៨៥] បទុមុត្តរកកវតោ

សុជាតោ នាម សាវកោ

បំសុក្ខុលំ កវេសន្តោ

សង្ការេ រថិយា^(១) តទា ។

នកវេ ហំសវតិយា

បវេសំ ភតិកោ អហំ

ឧបខ្ស័យទុស្សំ ទត្វាន

សិរសា អភិវាទយី ។

តេន កម្មេន សុកតេន

ចេតនាបណិដិហិ ច

ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ

តាវត្តិសំ អកញ្ចហំ ។

១ ឱ. ចរតេ ។ ម. ចរតី ។

ឧបទ្ទ្រទុស្សទាយកត្តោបទាន ទី ៥

បដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកីសុកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កីសុកបុប្ផិយត្តោបទាន ។

ឧបទ្ទ្រទុស្សទាយកត្តោបទាន ទី ៥

[៨៥] ក្នុងកាលនោះ សាវ័កនាមសុជាតៈ របស់ព្រះមាន
ព្រះភាគ ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ លោកកំពុងស្វែងរកសំពត់បង្សុ-
កូលលើគំនរសំរាមក្បែរច្រក ។ ខ្ញុំជាអ្នកស៊ីឈ្នួលនៃបុគ្គល
ដទៃ ក្នុងនគរហង្សវតី បានប្រគេនសំពត់ពាក់កណ្តាលហើយ
ថ្វាយបង្គំដោយសិរូ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើល្អនោះផង
ដោយចេតនាដែលខ្ញុំបានតម្កល់ទុកហើយនោះផង ខ្ញុំលះរាង
កាយជារបស់មនុស្សទៅ ក៏បានទៅកើតឯឋានតារត្តិវ្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេត្តិសក្ខត្តំ ទេវិទ្ធោ	ទេវវជ្ជមការយី
សត្តសត្តតិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសវជ្ជំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
ឧបឡុទុស្សនានេន	មោទាមិ អកុតោភយោ ។
ឥច្ឆមាទោ អហំ ^(១) អដ្ឋ	សកាននំ សបព្វតំ
ខោមទុស្សេហិ ឆានេយ្យំ	អឡុទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	អឡុទុស្សស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ម. ចហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានកើតជាព្រះឥន្ទ្រ សោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់
 ៣៣ ដង ខ្ញុំបានកើតជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៧៧ ដង ។
 ខ្ញុំបានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
 ឥតមានភ័យអំពីទីណា តែងត្រេកអរ ព្រោះកិរិយាឲ្យនូវសំ-
 ពត់ពាក់កណ្តាល ។ ក្នុងថ្ងៃនេះ បើខ្ញុំប្រាថ្នាយកសំពត់ដែល
 កើតអំពីសម្បកឈើ មកប្រក់ព្រៃនិងភ្នំក៏សឹងបាន នេះជា
 ផលនៃការថ្វាយនូវសំពត់ពាក់កណ្តាល ។ ក្នុងកប្បទីមួយ
 សែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានឲ្យទាន ក្នុង
 កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសំពត់ពាក់
 កណ្តាល ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
 ទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្ភារៈនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ឆដ្ឋំ យតមណ្ឌទាយកត្តេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧបឡុទុស្សនាយកោ

ថេរោ ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឧបឡុទុស្សទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឆដ្ឋំ យតមណ្ឌទាយកត្តេរាបទានំ

[៨៦] សុចិទ្ធិតំ ភកវត្ថំ លោកដេដ្ឋំ នវាសកំ

ឧបវិដ្ឋំ មហារញ្ញំ វាតាពាដេន បីឡិតំ ។

ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា យតមណ្ឌំ ឧបាទយី

កតត្តា ឧបចិតត្តា^(១) ច^(២) កដ្ឋាកាភីរសី អយំ^(៣) ។

១ ឱ. អាចិតត្តា ។ ២ ម. ចសទ្វោ នត្ថិ ។ ៣ ឱ. ចយំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មហាសមុទ្ធា ចត្តារោ	យតំ សម្បជ្ជេវ មម
អយព្វា បបរី យោរា	អប្បមាណា អសង្ខយា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	ភវន្តិ ^(១) តេ ^(២) មធុសក្ខរា
ចតុទ្ធិសា ^(៣) ឥមេ រុក្ខា	ចាទចា ជរណីរុហា ។
មម សង្កប្បមញ្ញាយ	កប្បរុក្ខា ភវន្តិ តេ
បញ្ញាសក្ខត្តំ ទេវិជ្ជោ	ទេវជ្ជមការយី ។
ឯកបញ្ញាសក្ខត្តព្វា	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	តណាណតោ អសង្ខយំ ។
ចតុន្ទរុតេ ឥតោ កប្បេ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	យតមណ្ឌាស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ឱ. ម. ភវតេ ។ ២ ឱ. ម. តេតិ បាយោ នត្តិ ។ ៣ ឱ. ម. ចាតុទ្ធិបា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

និងមហាសមុទ្រទាំង ២ ប្រែទៅជាទឹកដោះថ្នាំសម្រាប់ខ្ញុំ
 ផែនដីនេះ ជាវត្ថុដ៏ធំ មានប្រមាណមិនបាន រាប់មិនបាន ។
 ផែនដីនោះទៅជាស្ករក្រាម មានរសផ្អែមត្ងាញ់ ព្រោះដឹង
 នូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ដើមឈើទាំងឡាយនេះ ដុះលើ
 ផែនដី បិតនៅក្នុងទិសទាំង ២ ដើមឈើទាំងនោះ កើត
 ទៅជាដើមកល្យត្រឹក្ស ព្រោះដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះរបស់ខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំជាធំជាងទេវតា បានសោយរាជ្យជាស្តេចនៃទេវតា អស់
 ៥០ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥១ ដង បាន
 សោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ក្នុង
 កប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយទាន
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃទឹក
 ដោះថ្នាំ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-
 សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សត្តមំ ឧទកទាយកត្តោបទានំ

ស្វាកតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	យតមណ្ឌាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ	។

យតមណ្ឌទាយកត្តោស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

សត្តមំ ឧទកទាយកត្តោបទានំ

[៨៧] បទុមុត្តរពុទ្ធស្ស	ភិក្ខុសង្ឃេ អនុត្តរេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	ចានិយដំ ^(១) អប្បយី ។
បព្វតក្កេ ទុមក្កេ វា	អាគាសេ វាថ ភ្លិមិយំ
យទា ចានិយមិច្ឆាមិ	ទិប្បំ និព្វត្តតេ មមំ ។

១ ឱ. បាសិយយដំ ។

ឧទកទាយកត្តោបទាន ទី ៧

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្ភារៈនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយតមណ្ឌទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យតមណ្ឌទាយកត្តោបទាន ។

ឧទកទាយកត្តោបទាន ទី ៧

[៨៧] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តត្រេកអរ បានថ្វាយទឹក
 មួយក្ដុម ចំពោះភិក្ខុសង្ឃដ៏ប្រសើរ នៃព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ ។
 (ដោយកុសលកម្មនេះ) បើខ្ញុំចង់បានទឹកសម្រាប់ផឹក លើ
 កំពូលភ្នំ លើចុងឈើ ក្នុងអាកាស ឬក្នុងផែនដី ក្នុងកាល
 ណា ទឹកក៏កើតឡើងយ៉ាងឆាប់ដល់ខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កាយ្យេ យំ ទានមទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ ឧទកទានស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឧទកទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឧទកទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយទាន ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃឧទកទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិន
 មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
 ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
 វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧទកទាយកត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧទកទាយកត្តេវបទាន ។

អដ្ឋមំ បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទានំ

<p>[៨៨] ហិមវន្តស្សវិទូរេ អស្សមោ សុកតោ មយ្ហំ ធារោ ធាម ធាមេន ចតុទ្ធសសហស្សានិ បដិសស្មីនកោ សន្តោ មហាជនា មំ បូជេន្តិ ន មេ ឱវាទកោ អត្ថិ អនាចរិយុបជ្ឈាយោ ឧទាសមាណោ យមកំ^(២) សោ មេ អាចរិយោ នត្ថិ អាយាតំ មេ កវេសិយំ សាសស្សយោ^(៣) វេសិស្សាមិ ន កោចិ កវហិស្សតិ ។</p>	<p>យមកោ ធាម^(១) បព្វតោ បណ្ណសាលា សុមាបិតា ។ ជដិលោ ឧត្តតាបនោ សិស្សា បរិចរន្តិ មំ ។ ឯវំ ចិន្តេសហន្តនា ធាហំ បូជេមិ កិញ្ចនំ ។ វត្តា កោចិ ន វិជ្ជតិ វេន វាសំ ឧបេមហំ ។ កវុចិត្តំ ឧបជ្ឈហោ វេនវាសោ និវត្តកោ ។ កវុការវេនិយំ តថា ។</p>
---	--

១ ឱ. សមដ្ឋោ នាម ។ ២ ឱ. ម. យមហំ ។ ៣ ឱ. ម. សាវស្សយោ ។

បុទ្យានថូបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៨៨] ក្នុងទីជិតនៃព្រៃហេមពាន្ត មានភ្នំមួយ ឈ្មោះ
យមកៈ អាស្រមខ្ញុំបានធ្វើហើយ បណ្ណសាលា ក៏ខ្ញុំបាន
សាងល្អហើយ ក្បែរជើងភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំជាជដិលឈ្មោះនារទៈ
ជាអ្នកមានព្យាយាមខ្ពង់ខ្ពស់ សិស្ស ១២.០០០ តែងបម្រើ
ខ្ញុំ សព្វវេលា ។ ខ្ញុំជាអ្នកចូលចិត្តសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មាន
ចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំគិតយ៉ាងនេះថា មហាជន
តែងបូជាអាត្មាអញ ។ មិនបានបូជាអ្នកណាមួយ ។ ជនអ្នក
ឲ្យឱវាទដល់អាត្មាអញមិនមាន ជនអ្នកស្តីថាណាម្នាក់ ក៏មិន
មាន អាត្មាអញមិនមានអាចារ្យនិងឧបជ្ឈាយ័ អាត្មាអញ
សម្រេចការនៅក្នុងព្រៃ ។ អាត្មាអញចូលទៅបម្រើបុគ្គលណា
ដែលមានចិត្តជូន់ បុគ្គលនោះ ជាអាចារ្យរបស់អាត្មាអញ
មិនមាន ការនៅក្នុងព្រៃ ឈ្មោះថាឥតប្រយោជន៍ ។ អា-
ត្មាអញគប្បីស្វែងរកគ្រូដែលគួររូបជា និងគ្រូដែលគួរសរសើរ
អាត្មាអញនឹងនៅជាមួយបុគ្គល គួរជាទីពឹងអាស្រ័យបាននោះ
ទើបបុគ្គលណាមួយ នឹងមិនតិះដៀលអាត្មាអញឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឧត្តានកូលា នទិកា	សុបតិត្តា មនោរមា
សុសុទ្ធបុឡិណកិណ្ណា	អវិទូរេ មមស្សមំ ។
នទី អមរិកំ ជាម	ឧបកត្តា អហន្តនា
សង្កត្តិគ្វាន ^(១) បុឡិណំ	អកំ បុឡិណចេតិយំ ។
យេ តេ អហោសុំ សម្ពុទ្ធា	កវន្តករណា មុនី
តេសំ ឯតាទិសោ ចូហោ	តំ និមិត្តំ ករោមហំ ។
ករិត្វា បុឡិណេ ចូបំ	សោវណ្ណំ មាបយី អហំ
សោវណ្ណកីកណិបុច្ឆានិ ^(២)	សហស្សេ តីណិ បូជយី ។
សាយំ ចាតំ នមស្សាមិ	បីតិជាតោ ^(៣) កតញ្ចលី
សម្ពុខា វិយ សម្ពុទ្ធិ	វេទី បុឡិណចេតិយំ ។
យនា កិលេសា ជាយន្តិ	វិតក្កា កេហានិស្សិតា
សរាមិ សុកតំ ចូបំ	បច្ចវេក្ខាមិ តារទេ ។

១ ឱ. ម. សំវឌ្ឍយិត្វា ។ ២ ឱ. សោវណ្ណកិច្ចនិបុច្ឆានំ ។ ៣ ឱ. វិត្តិជាតោ ។
 ម. វេទជាតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ស្នឹងមានច្រាំងរាក់មានកំពង់ល្អ ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ដេរជាស
 ដោយផ្នូកខ្សាច់សសុទ្ធ តាំងនៅជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ កាល
 នោះ ខ្ញុំបានដើរចូលទៅរកស្នឹងឈ្មោះអមរិកៈ ហើយប្រ-
 មូលយកផ្នូកខ្សាច់ មកធ្វើជាបុឡិនចេតិយ (ចេតិយខ្សាច់) ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយអង្គណា ទ្រង់ធ្វើនូវទីបំផុតនៃភព ជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ព្រះស្លូបនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយនោះ ក៏ប្រាកដ
 ដូច្នោះ ខ្ញុំធ្វើនូវព្រះស្លូបនោះ ឲ្យជានិមិត្ត ។ លុះខ្ញុំធ្វើរួច
 ហើយ ខ្ញុំបានសាងនូវព្រះស្លូប ជាវិការៈនៃមាសលើផ្នូក
 ខ្សាច់ ខ្ញុំបានបូជានូវផ្កាកណ្តឹងមាស អស់ ៣ ពាន់ ។ ខ្ញុំ
 មានបីតិកើតហើយ ធ្វើនូវអញ្ជាលីនមស្ការ រាល់ល្ងាចព្រឹក
 ថ្ងាយបង្គំចេតិយផ្នូកខ្សាច់ ហាក់ដូចជាថ្ងាយបង្គំនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្រ្ត ។ កាលណា កិលេសទាំងឡាយ
 កើតឡើង វិតក្កៈទាំងឡាយ ដែលអាស្រ័យនូវផ្ទះគឺកាមគុណ
 (កើតឡើង ក្នុងកាលនោះ) ខ្ញុំរលឹកដល់ព្រះស្លូប ដែលខ្ញុំ
 ធ្វើល្អហើយ ខ្ញុំពិចារណាឃើញច្បាស់ ក្នុងខណៈនោះឯង ។

អដ្ឋមំ បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទានំ

ឧបនិស្សាយ វិហារី	សត្តវាហំ វិធាយកំ
កិលេសេ សំរេយ្យាសិ	ន យុត្តំ តវ មារិស ។
សហ អារដ្ឋិតេ ថូបេ	ការំ ហោតិ មេ តទា
កុរិតក្កេ វិធាទេសី	នាកោ តុត្តដ្ឋិតោ ^(១) យថា ។
ឯវំ វិហារមាធំ មំ	មច្ចុរាជាកិមទ្ធច
តត្ថ កាលំ កតោ សន្តោ	ព្រហ្មលោកំ អតច្ចហំ ។
យាវតាយុំ វសិត្វាន	តិទិវេ ឧបបដ្ឋហំ
អសីតិក្ខត្តំ ទេវិទ្ធោ	ទេវរដ្ឋមការយី ។
សតាធំ តីណិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
តេសំ កីកណិបុច្ឆាធំ ^(២)	វិចាកំ អនុកោមហំ
ពារីសតិសហស្សានិ	បរិវារេន្តិ មំ ភវេ ។

១ ឱ. តុត្តដ្ឋិតោ ។ ម. តុត្តដ្ឋិតោ ។ ២ ម. សោណ្ណកិដ្ឋណិបុច្ឆានំ ។

បុរាណវិទ្យាបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំបានចូលទៅរកព្រះស្លូប នៃព្រះលោកនាយក ទ្រង់ដឹកនាំ
 សត្វ ដូចពួកឃ្មុញ្ញ ហើយទូន្មានខ្លួនថា នៃអ្នកនិរទុក្ខ
 បើអ្នកហ៊ានបិទបាំងកិលេស ការដែលអ្នកបិទបាំងកិលេស
 នេះ ជាអំពើមិនគួរដល់អ្នកទេ ។ កាលណា ខ្ញុំរំពឹងនឹងព្រះ
 ស្លូប ឈ្មោះថាខ្ញុំមានសេចក្តីគោរព ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបាន
 បន្ទោបង់នូវវិតក្កៈអាក្រក់ ដូចដំរីដ៏ប្រសើរ ដែលត្រូវគេចាក់
 ដោយកង្វេរ ។ មច្ចុរាជតែងញាំញីខ្ញុំកាលនៅយ៉ាងនេះ លុះ
 ខ្ញុំធ្វើមរណកាលក្នុងទីនោះ បានទៅកើតឯព្រហ្មលោក ។
 ខ្ញុំនៅក្នុងព្រហ្មលោក ដរាបដល់អស់អាយុ ហើយថយមក
 កើតក្នុងឋានត្រៃត្រិដ្យ បានជាធំជាងទេវតា សោយរាជ្យក្នុង
 ទេវលោក អស់ ៨០ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់
 ៣០០ ដង បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិ
 មិនអស់ ។ ខ្ញុំបានសោយនូវផល នៃផ្កាកណ្តឹងមាសទាំង
 នោះ ជន ២ ម៉ឺន ២ ពាន់ តែងចោមរោមខ្ញុំ ក្នុងភព ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ថូបស្ស បរិចិណ្ណត្តា	រដោជល្ងំ ន លិម្បតិ
កត្តេ សេនា ន មុញ្ញន្តិ	សប្បកាសោ ភវាមហំ ។
អហោ មេ សុកតោ ថូចោ	សុទិដ្ឋាមរិកា នទី
ថូបំ កត្វាន បុឡិទំ ^(១)	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។
កុសលំ កត្តកាមេន	ជន្តនា សារតាហិណ ^(២)
នត្តិ ខេត្តំ អក្ខេត្តំ វា	បដិបត្តិវ សារកា ^(៣) ។
យថាបិ ពលវា ចោសោ	អណ្ណារំ តិវតុស្សហោ ^(៤)
បរិត្តំ កដ្ឋមាទាយ	បត្តន្ទេយ្យ មហាសរំ ។
ឥមាហំ កដ្ឋំ និស្សាយ	តិវិស្សាមិ មហោទដី
ឧស្សាហោន វិរិយេន	តវេយ្យ ឧទដី នហោ ។
តថេវ មេ កតំ កម្មំ	បរិត្តំ ថោកកកព្វ យំ
តំ កម្មំ ^(៥) ឧបនិស្សាយ	សំសារំ សមតិក្កមី ។

១ ឱ. បុលិនេ ។ ២ ឱ. បារតាមិនា ។ ៣ ម. សារតា ។ ៤ ឱ. ម. តិវតុស្សហោ ។ ៥ ឱ. កតំ កម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រោះខ្ញុំបានសាងព្រះស្លូប លំអង់ធូលីមិនប្រឡាក់កាយនៃខ្ញុំ
 ញើសទាំងឡាយក្នុងខ្លួនមិនហូរចេញ ខ្ញុំមានពន្លឺល្អ ។ ឱ !
 ព្រះស្លូបខ្ញុំបានធ្វើល្អហើយ ស្ទឹងឈ្មោះអមរិកៈ ខ្ញុំបានឃើញ
 ល្អហើយ ព្រោះខ្ញុំបានធ្វើព្រះស្លូបខ្សាច់ ទើបបានសម្រេច
 នូវព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតិមិនកម្រើក ។ សត្វមានសេចក្តី
 ប្រាថ្នាធ្វើកុសល ជាអ្នកប្រកាន់នូវធម៌មានខ្លឹម មិនចាំបាច់
 មានទីជ្រៃស្រែ ឬទីមិនជ្រៃស្រែឡើយ ស្រេចហើយត្រឹមតែ
 សេចក្តីប្រតិបត្តិជាគុណមានខ្លឹម ។ បុរសមានកម្លាំង អាច
 ធ្ងន់សមុទ្រ ស្ទុះទៅក្នុងមហាសមុទ្របាន ព្រោះកាន់កំ-
 ណាត់ឈើតូច ។ ខ្ញុំធ្ងន់សមុទ្រធំ ព្រោះអាស្រ័យកំណាត់
 ឈើនេះ នរជនគប្បីធ្ងន់សមុទ្រ ដោយសេចក្តីព្យាយាមប្រឹង
 ប្រែង មានឧបមាយ៉ាងណា ។ អំពើណា ទោះតិចតួចក្តី
 ថោកទាបក្តី ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ខ្ញុំបានធ្ងន់សង្សារ ព្រោះ
 អាស្រ័យអំពើនោះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

អដ្ឋមំ បុណ្យនិទ្ទេសបិយត្ថេរាបទានំ

បច្ឆិមេ កវសម្បត្តេ	សុក្កម្ភលេន ចោទិតោ
សារត្តិយំ បុរេ ជាតោ	មហាសាលេ សុអន្ធកេ ។
សទ្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ	ពុទ្ធស្ស រាណំ កតា
ឧកោ ទិដ្ឋសុតា ^(១) ឯតេ	អនុវត្តន្តិ សាសនំ ។
ពោធិបប្បដិកំ កយ្ហ	សោណ្ណាច្ចុបំ អការយុំ
សាយំ ចាតំ នមស្សន្តិ	សក្យបុត្តស្ស សមុខា ។
ឧចោសថម្ហិ ទិវសេ	សោណ្ណាច្ចុបំ វិជីហរុំ
ពុទ្ធស្ស រណ្ណំ កិត្តេន្តា	តិយាមំ វិតិណាមយុំ ។
សមា ទិស្វានហំ ^(២) ច្ចុបំ	សរី បុណ្យនិទេតិយំ
ឯកាសនេ និសីទិត្វា	អរហត្តំ អចាបុណី ។

ពាវីសតិមំ ភាណារំ ។

កវសមាដោ តំ ដីរំ	ធម្មសេនាបតិទ្ធសំ
អកាវា និក្ខមិត្វាន	បព្វជី តស្ស សន្តិកេ ។
ជាតិយា សត្តវស្សេន	អរហត្តំ អចាបុណី
ឧបសម្មាទយិ ពុទ្ធា	កុណាមញ្ញាយ ចក្កុមា ។

១ ឱ. ម. ទិដ្ឋបទា ។ ២ ម. បសាទេត្វានហំ ។

បុណ្យនិមិត្តបិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

លុះដល់បច្ចិមភព ខ្ញុំត្រូវកុសលមូលជាសំភ័យនៃ បានកើត
 ក្នុងត្រកូលមហាសាល ដែលស្តុកស្តម្ភល្អ ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។
 មាតាបិតារបស់ខ្ញុំ មានសទ្ធាបានយកព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ជន
 ទាំងពីរនាក់នោះ ក៏អនុវត្តតាមពុទ្ធសាសនា ។ ពួកជនបាន
 កាន់យកក្រុមរពោធិ ទៅធ្វើព្រះស្តុបជាវិការៈនៃមាស តែង
 នមស្ការចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះសក្យបុត្ត រាល់ល្ងាចព្រឹក ។ ក្នុង
 ថ្ងៃឧបោសថ ពួកជននាំយកព្រះស្តុបមាស ហើយពោលសរ-
 សើរគុណព្រះពុទ្ធ ញ៉ាំងកាលមានយាម ៣ ឲ្យកន្លងទៅ ។
 លុះខ្ញុំបានឃើញព្រះស្តុបហើយ ក៏រលឹកឃើញនូវចេតិយផ្នូក
 ខ្លាច អង្គុយលើអាសនៈមួយ ក៏បានដល់អរហត្ត ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២២ ។

កាលខ្ញុំស្វែងរកអ្នកប្រាជ្ញ បានចូលព្រះធម្មសេនាបតីនោះ
 ក៏ចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុងសម្នាក់លោក ។ ខ្ញុំក៏បាន
 សម្រេចអរហត្ត ក្នុងអាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីកំណើតមក ព្រះ
 ពុទ្ធមានចក្ខុទ្រង់ជ្រាបនូវគុណ បានឲ្យឧបសម្បទាដល់ខ្ញុំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ធារកោនេវ សន្តេន	កិរិយំ និដ្ឋិតំ មយា
កតំ មេ ករណីយដ្ឋ	សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
សព្វវេរកយាតីតោ	សព្វសង្កាតិកោ ឥសិ
សារកោ តេ មហារីរ	សោណ្ណាច្ចបស្សីនំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	បុណ្ណិទ្ធច្ចបិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

បុណ្ណិទ្ធច្ចបិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលខ្ញុំនៅជាទារក បានសម្រេចកិច្ចហើយ សោឡសកិច្ច
 ក្នុងសាសនា នៃព្រះសក្យបុត្ត ខ្ញុំធ្វើរួចហើយក្នុងថ្ងៃនេះ ។
 បពិត្រព្រះមហាវិរៈ ខ្ញុំកន្លងពៀរនិងភ័យទាំងពួងហើយ កន្លង
 កិលេសជាគ្រឿងចំពាក់ទាំងពួងហើយ ជាអ្នកស្វែងរកគុណ
 ជាសារឹករបស់ព្រះអង្គ នេះជាផលនៃព្រះសូបមាស ។ កិ-
 លេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដក
 ចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង
 ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នៃព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ
 ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំង
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះបុឡិនថូបិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បុឡិនថូបិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ នឡកុដិកទាយកត្តេរាបទានំ

[៨៩] ហិមវន្តស្សវិទូរេ	ហារិកោ ឆាម ^(១) បព្វតោ
សយម្ហុ ឆារោ ឆាម	រុក្ខមូលេ វសី តទា ។
នឡាការំ ករិត្វាន	តិលោន ឆាធមី អហំ
ចង្កមំ សោធមីត្វាន	សយម្ហុស្ស អទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណ្ឌិយិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តិសំ អកច្ចហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ហំ	នឡកុដិកាយ និម្មិតំ ^(២)
សង្ខិយោជនមុត្តិទំ	តិសយោជនវិត្ថតំ ។
ចតុន្ទសេសុ កហ្សេសុ	ទេវលោកេ វមី អហំ
ឯកសត្តតិក្ខត្តញ្ច	ទេវរដ្ឋំ អការាយី ។
ចតុត្តិសតិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសវដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។

១ ឱ. តារិកោ ។ ម. ហារិកោ ។ ២ ម. នឡកុដិកនិម្មិតំ ។

នឡកុដឹកទាយកត្តេរាបទាន ទី ៩

[៨៧] ក្នុងទីមិនឆ្ងាយអំពីព្រៃហោមពាន្ត មានភ្នំមួយ
ឈ្មោះហារិកៈ កាលនោះ ព្រះសយម្ភសម្ពុទ្ធ ព្រះនាម
នារទៈ គង់នៅទៀបគល់ឈើ ជិតភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំបានធ្វើផ្ទះ
បបុស បិទបាំងដោយស្មៅ ជម្រះទីចង្រ្កមថ្វាយ ដល់
ព្រះសយម្ភសម្ពុទ្ធ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយនោះផង
ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជា
របស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតារវត្តិវ្យ ។ ប្រា-
សាទរបស់ខ្ញុំ ដែលកុសលកម្មធ្វើល្អហើយ ក្នុងឋានតា-
វត្តិវ្យនោះ គឺ កុសលកម្មនិម្មិតធ្វើជាខ្ទមបបុស មានកម្ពស់
៦០ យោជន៍ ទទឹង ៣០ យោជន៍ ។ ខ្ញុំរីករាយក្នុងទេវ-
លោក អស់ ១៤ កិប្ប បានសោយរាជ្យ ក្នុងទេវលោក
អស់ ៧១ ដង ។ ខ្ញុំបានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣៤ ដង
បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ធម្មចាសាទមារុយ្ហ	សុញ្ញាការវរូបតំ ^(១)
យទិច្ចកាយំ វិហារេ	សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្ខតី ជានិជាជានិ	នឡកុដិកាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
នឡកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	នឡកុដិកាយកោ មេវា
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

នឡកុដិកាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. សញ្ញាតារវរូបមំ ។ ម. សញ្ញាការវរូបមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានឡើងកាន់ធម្មប្រាសាទ ឧបមាដូចផ្ទះស្ងាត់ដ៏ប្រសើរ
 ហើយសម្រេចសម្រាន្តតាមសមគួរ ក្នុងសាសនានៃព្រះសក្យ-
 បុត្ត ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃខ្មមបបុស ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនឡកុដិកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នឡកុដិកទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បិយាលផលទាយកត្តេរាបទានំ

[៩០] មិត្តលុទ្ធា បុរេ អាសី	វិវេណេ ^(១) វិចរំ តទា
អន្ទុសំ វិវេនំ ពុទ្ធិ	សព្វធម្មាន ចារតុំ ។
បិយាលផលមាទាយ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
បុញ្ញកេត្តស្ស វិស្ស	បសន្នោ សេហិ ចាលិភិ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្ប	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្កតី ជាកិជាជានិ	ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាតោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. វិចិនេ ។ ម. វិបិនេ ។

បិយាលផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ១០

[៧០] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ កាលនោះ ខ្ញុំ
បានត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃធំ បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមិន
មានជូលីគីកិលេស ទ្រង់ដល់នូវត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំ
មានចិត្តជ្រះថ្លា បានយកផ្លែទ្រយឹង មកថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រ-
សើរ ជាបុញ្ញក្ខេត្ត ព្រះអង្គមានព្យាយាម ដោយដៃរបស់
ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
ថ្វាយផ្លែទ្រយឹង ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
ជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិន
មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់
ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា បិយាលផលទាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បិយាលផលទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កីកណិ ^(១)	បំសុក្ខលញ្ច	វរកោរណ្ណាភីសុកំ ^(២)
ឧបឡុទ្ធស្សិ	យតទោ	ឧទកំ ជូបការកោ ។
នទ្ធាការិ ច	នវមោ	បិយាលផលទាយកោ
សតមេកញ្ច	កាថាជំ	នវកញ្ច តទុត្តិ ។

កីកណិបុប្ផវគ្គោ បញ្ញាសមោ ។

១ ឱ. កិង្ខនិ ។ ២ ឱ. កោរណ្ណាបុប្ផិភីសុកំ ។ ម. កោរណ្ណាមថភីសុកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះបិយាលផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កីកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ បំសុក្ខលបូជកត្ថេរាបទាន ១
កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ កីសុកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ ឧប-
ឡ្យទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន ១ យតមណ្ឌទាយកត្ថេរាបទាន ១
ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន ១ បុឡិនបូបិយត្ថេរាបទាន ១ នឡ្យ-
កុដិកទាយកត្ថេរាបទាន ជាគម្រប់ ៧ បិយាលផលទាយកត្ថេ-
រាបទាន ១ ឯគាថាមានចំនួន ១០១ និងលើសពីនោះ ៧
គាថាទៀត ។

ចប់ កីកណិបុប្ផវគ្គ ទី ៥០ ។

អថ វគ្គទានំ

មេត្តេយ្យវគ្គោ ភទ្ទាលិ	សកីសម្មជ្ជកោបិច
ឯកវិហារី វិភេទកោ ^(១)	ជគតិ សាលបុប្ផិយោ ។
នឡមាលិ ^(២) បំសុក្ខលំ	កីកណិបុប្ផិកោ ^(៣) តថា
អសីតិ ទ្វេ ច កាថាយោ	ចតុទ្ធសា ^(៤) សតានិ ច ។

មេត្តេយ្យវគ្គទសកំ បញ្ចមំ សតកំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. ឯកោ វិភេដកីវគ្គោ ។ ម. ឯកវិហារី វិភេទកិ ។ ២ ឱ. នឡមាលំ ។ ម. នឡាគារំ ។

៣ ឱ. ម. កិក្កណិបុប្ផិយោ ។ ៤ ឱ. ម. ចតុទ្ធស ។

មួយទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

មេត្តេយ្យវគ្គ ១ ភទ្ទាលិវគ្គ ១ សក្កីសម្មជ្ជកវគ្គ ១ ឯកវិហារិ-
 វគ្គ ១ វិភេទកវគ្គ ១ ជគតិវគ្គ ១ សាលបុប្ផិយវគ្គ ១ ។
 នឡមាលិវគ្គ ១ បំសុក្ខលវគ្គ ១ កីកណិបុប្ផិវគ្គ ១ ឯគាថា
 មានចំនួន ១.៤៨២ គាថា ។

ចប់ មេត្តេយ្យវគ្គទសកៈ ប្រមាណនៃរយ ទី ៥ ។

ឯកបញ្ញាសោ កណិការវគ្គោ

បឋមំ តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[៩០] សុមេធា ធាម សមុទ្រោ	ទូត្តិសវលក្ខណោ
វិវេកកាមោ សមុទ្រោ	ហិមវន្តំ ឧបាតមិ ។
អន្លោកហេត្វា ហិមវន្តំ	អក្កោ ការុណិកោ មុនិ
បល្ល័ង្កំ អាកុដិក្ខាន	និសីទិ បុរិសុត្តមោ ។
វិជ្ជាជរោ តទា អាសី	អន្តលិក្ខុចរោ អហំ
តិសុលំ សុកតំ កយ្ហ	កច្ឆាមិ អម្ពរេ តទា ។
បព្វតក្កេ យថា អក្កិ	បុណ្ណាមាយេវ ^(១) ចន្ទិមា
វនេ ឱកាសតេ ពុទ្ធា	សាសរាជារ ផុល្លិតោ ។
វនេតោ ^(២) និក្ខមិក្ខាន	ពុទ្ធវិសាភិការេ
នទ្បត្តិវណ្ណសង្កាសា	ទិស្វា ចិត្តំ បសាទយី ។

១ ឱ. អច្ឆិ បុណ្ណាមាសេវ ។ ២ ឱ. ម. វនេតោ ។

កណ្តិការវគ្គ ទី ៥១

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[៩១] ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមសុមេធាៈ មានព្រះលក្ខណៈ
 ៣២ ដ៏ប្រសើរ មានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងការស្ងប់ស្ងាត់ ទ្រង់
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ បានស្តេចចូលទៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត ។
 ព្រះមហាមុនី ទ្រង់ជាចម្បង ជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រកបដោយ
 សេចក្តីករុណា ស្តេចចុះកាន់ព្រៃហិមពាន្ត ហើយទ្រង់គង់
 ផ្តិតព្រះភ្នែក ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាពិធារាជរាជ ជាអ្នកត្រាច់
 ទៅក្នុងអាកាស កាន់ច្បូកដែលធ្វើល្អហើយ បានហោះទៅ
 ព្រះអាកាស ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គភ្ជឹរុងរឿង
 ក្នុងព្រៃ ដូចភ្លើងលើកំពូលភ្នំ ឬដូចព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី ពុំ
 នោះសោត ដូចស្តេចឈើដែលមានផ្ការីកស្កុសស្កាយ ។ ខ្ញុំ
 ចេញអំពីព្រៃ បានឃើញរស្មីព្រះពុទ្ធដែលផ្សាយចេញ ដូច
 ពណ៌ភ្លើងដែលឆេះបបួស ហើយក៏ញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ។

បឋម តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

វិចិនំ អន្ទសំ បុប្ផំ ^(១)	កណិការំ ទេវតន្តិកំ
តិណិ បុប្ផានិ អាទាយ	ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយី ។
ពុទ្ធស្ស អានុភាវេន	តិណិ បុប្ផានិ មេ តទា
ឧទ្ធុវណ្ណា ^(២) អនោបត្តា	ឆាយំ កុព្វន្តិ សត្តុនោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តិសំ អកច្ចហំ ។
តត្ថ មេ សុកតំ ព្យម្ពំ	កណិការីតិ ញាយតិ
សដ្ឋិយោជនមុព្វិទ្ធុំ	តិសយោជនវិត្តតំ ។
សហស្សកល្ខោ សត្តកេណ្ណំ ធជាលុ ហរិតាមយោ	
សតសហស្សនិយ្យហា	ព្យម្ពេ ចាតុភវីសុ មេ ។
សោណ្ណមយា មណិមយា	លោហិតដ្ឋមយាបិច
ផលិកាបិច បល្លដ្ឋា	យេនិច្ឆកា យចិច្ឆកំ ^(៣) ។

១ ម. ពុទ្ធុ ។ ២ ម. ឧទ្ធុវណ្ណា ។ ៣ ម. យទិច្ឆកា យទិច្ឆកា ។

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

ខ្ញុំកំពុងតែជ្រើសរើសផ្កា ក៏បានឃើញផ្កាកណិការ មានក្លិន
 ក្រអូបដូចក្លិនទិព្យ ហើយបាននាំយកផ្កា ៣ ទងទៅបូជាព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ដោយអានុភាពនៃព្រះពុទ្ធ ផ្កាទាំង ៣
 ទងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងកាលនោះ មានទងឡើងលើ មានត្របកចុះ
 ក្រោម ធ្វើជាម្លប់បាំងថ្វាយព្រះសាស្តា ។ ដោយអំពើដែល
 ធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង ខ្ញុំលះបង់
 រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើត ក្នុងឋានតា-
 វត្តិវ័រ ។ វិមានដែលកុសលសាងសម្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងទីនោះ
 មានកម្ពស់ ៦០ យោជន៍ ទទឹង ៣០ យោជន៍ ពួកទេវតា
 តែងស្គាល់ថា កណិការវិមាន ។ ប្រាសាទមានកម្ពស់មួយ
 ពាន់សន្ទុះព្រួញ មានជាន់ ៧ បរិបូណ៌ដោយទង់ ជាវិការៈ
 នៃកែវមណីមានពណ៌ខៀវ ផ្ទះមានកំពូលមួយសែន មាន
 ប្រាកដក្នុងវិមានរបស់ខ្ញុំ ។ បល្ល័ង្កជាវិការៈនៃមាសក៏មាន
 ជាវិការៈនៃកែវមណីក៏មាន ជាវិការៈនៃកែវទទឹមក៏មាន ជា
 វិការៈនៃកែវផលិកក៏មាន គួរតាមប្រាថ្នា គួរតាមបំណង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មហារហព្វ សយនំ	តុលិកំ វិកតិស្សកំ ^(១)
ឧទ្ធុលោមិកឯកន្តំ	ពិម្ពោហានសមាយុតំ ^(២) ។
ករណ និក្ខមិត្វាន	ចរន្តោ ទេវចារិកំ
យទា ឥច្ឆាមិ កមនំ	ទេវសង្ឃបុរក្ខតោ ។
បុប្ផស្ស ហោជ្ជា តិដ្ឋាមិ	ឧបរិ នននំ មម
សមន្តា យោជនសតំ	កណិការេហិ នាទិតំ ។
សង្ឃី តុរិយសហស្សានិ	សាយំ ចាតំ ឧបដ្ឋហំ
បរិវារេន្តិ មំ និច្ចំ	រត្តិន្ទិរមតន្តិតា ។
តត្ថ នច្ចេហិ កីតេហិ	តាឡេហិ វាទិតេហិ ច
រមាមិ ខិទ្ធារតិយា ^(៣)	មោទាមិ កាមកាមិហំ ។
តត្ថ ភុត្វា បិរិត្វា ច	មោទាមិ តិទសេ តទា
នារីកណេហិ សហិតោ	មោទាមិ ព្យម្ពមុត្តមេ ។

១ ឱ. តុលិកា វិកតិយុតំ ។ ម. តុលិកា វិកតំ យុតំ ។ ២ ឱ. ម. ពិម្ពោហានសមាយុតំ ។
 ៣ ម. ខិទ្ធារតិយា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មួយទៀត ទីដេកមានតម្លៃច្រើន ដែលញាត់ដោយគរ ធ្វើ
ដោយរោមសត្វ វិចិត្រដោយរោមសត្វ មានរោមសត្វសីហាៈ
និងខ្លាធំជាដើម ធ្វើដោយរោមសត្វមានរោមប្រាង្គឡើងតែ
ម្ខាង ជាកម្រាលសមគួរដល់ខ្មើយ ។ កាលណា ខ្ញុំចេញអំ-
ពីលំនៅ ហើយត្រេចទៅកាន់ទេវចារិកប្រាថ្នានឹងទៅ តែង
មានពួកទេវតាចោមរោម ។ ខ្ញុំបិតនៅខាងក្រោមផ្កា ផ្កា
ប្រក់ខាងលើខ្ញុំ ទីមួយរយយោជន៍ជុំវិញ សុទ្ធសឹងបិទបាំង
ដោយផ្កាកណិការ ។ តូរ្យតន្ត្រី ៦ ម៉ឺន មកបម្រើខ្ញុំរាល់
ល្ងាចព្រឹក ជាអ្នកមិនខ្ជិលច្រអូសទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ តែងចោម
រោមខ្ញុំជានិច្ច ។ ខ្ញុំត្រេកអរដោយរាប ចម្រៀង គ្រឿងដេញ
ដំ និងគ្រឿងប្រគំ ក្នុងវិមាននោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង
កាម តែងរីករាយក្នុងតម្រេកនៃល្បែង ។ ខ្ញុំបរិភោគក្តី ផឹក
ក្តី ក្នុងទីនោះ តែងរីករាយក្នុងឋានត្រៃត្រីង្ស ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំប្រកបដោយពួកនារី រីករាយក្នុងវិមានដ៏ឧត្តម ។

បឋមំ តីណិកណិការបុច្ឆិយត្ថេរាបទានំ

សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច	ទេវរជ្ជមការយី
សតានំ តីណិក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសវដ្តំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
ភវភវេ សំសរន្តោ	មហាកោតំ លភាមហំ ។
កោតេ មេ ឧនតា នត្តិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ	ទេវត្តេ អថ មាណុសេ ។
អញ្ញំ ភតិ ន ជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ	ខត្តិយេ ចាមិ ព្រាហ្មណោ ។
ដិចេ កុលេ ន ជាយាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ហត្ថិយានំ អស្សយានំ	សិរិកំ សន្ទមាណិកំ ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
នាសីតលំ ទាសតលំ	នារិយោ សមលដ្ឋតា ។
លភាមិ សព្វមេវេតំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
កោសេយ្យកម្ពលិយានិ ^(១)	ខោមកប្បាសិកានិ ច ។

១ ឱ. ម. កោសេយ្យកម្ពលិយានិ ។

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

ខ្ញុំសោយរាជ្យក្នុងឋានទេវលោក អស់ ៥០០ ដង បានជា
 ស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៣០០ ដង ។ សោយប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូ-
 លាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំកាលអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ
 តែងបាននូវកោគសម្បត្តិច្រើន ។ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីខ្វះខាត
 ដោយកោគសម្បត្តិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងអន្ទោល
 ទៅក្នុងភពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 គតិដទៃទេ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូល
 ២ គឺត្រកូលក្សត្រ និងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ។ ខ្ញុំមិនកើតក្នុង
 ត្រកូលទាប នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ខ្ញុំតែងបាននូវយានទាំង
 អស់នេះ គឺយានដំរី យានសេះ ព្រះសាលៀង រថទ្រង់
 គ្រឿង នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងបាននូវរបស់ទាំង
 អស់នេះគឺខ្ញុំស្រី ខ្ញុំប្រុស នារីដែលមានគ្រឿងតាក់តែងសម
 រម្យ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងបាននូវសំពត់ទាំងអស់
 នេះ គឺសំពត់កោសេយ្យពស្ត្រ សំពត់កម្ពុល សំពត់ខោម-
 ពស្ត្រ និងសំពត់កប្បាសិកពស្ត្រ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

លកាមិ សព្វមេវេតំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
នវេតំ នវេផលំ	នវក្ករសកោជនំ ។
លកាមិ សព្វមេវេតំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
ឥមេ ខាទ ឥមេ ភុញ្ញ	ឥមម្ហិ សយនេ សយ ។
លកាមិ សព្វមេវេតំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ
សព្វត្ថ បូជិតោ ហោមិ	យសោ អច្ចុត្តតោ ^(១) មម ។
មហោសក្ខោ ^(២) សទា ហោមិ	អភេជ្ជបរិសោ សទា
ញាតីនំ ឧត្តមោ ហោមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
សីតំ ឧណ្ហំ ន ជាធាមិ	បរិណ្ណាហោ ន វិជ្ជតិ
អថោ ចេតសិកំ ទុក្ខំ	ហទយេ មេ ន វិជ្ជតិ ។
សុវណ្ណវណ្ណា ហុត្វាន	សំសរាមិ ភវាភវេ
វេណ្ណិយំ ^(៣) ន ជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
នេវលោកា ចរិត្វាន	សុក្កម្មលេន ចោទិតោ
សារត្ថិយំ បុវេ ជាតោ	មហាសាលេ សុអទ្ធកេ ។

១ ម. អពុត្តតោ ។ ២ ឱ. ម. មហាបក្ខោ ។ ៣ ឱ. ទុវណ្ណិកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំតែងបាននូវវត្ថុទាំងអស់នេះគឺ សំពត់ថ្មី ផ្ទៃឈើថ្មី ភោជន
 មានរសដ៏ប្រសើរថ្មី នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែង
 បាននូវពាក្យពីពោះទាំងអស់នេះថា សូមអ្នកពិសានូវភោជន
 ទាំងនេះ សូមបរិភោគភោជនទាំងនេះ សូមសម្រាន្តលើដំ-
 ណែកនេះ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំមានគេបូជាក្នុងទី
 ទាំងពួង យស (កេរ្តិ៍ឈ្មោះ) របស់ខ្ញុំ ខ្មរខ្មាយទៅក្នុង
 ទិសទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានសក្តិធំសព្វកាល មានបរិស័ទ
 មិនបែកបាក់សព្វកាល ខ្ញុំជាបុរសឧត្តមជាងពួកញាតិ នេះ
 ជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ត្រជាក់និងក្តៅ ឯ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយក៏មិនមាន ទាំងសេចក្តីទុក្ខព្រួយក្នុងចិត្ត
 ក៏មិនមាន ក្នុងហឫទ័យរបស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានសម្បុរដូច
 មាស តែងអន្ទោលទៅក្នុងកតតូចកតធំ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ភាពពណ៌អាក្រក់ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំច្យុតចាក
 ទេវលោក ត្រូវកុសលមូលដាស់តឿន បានមកកើតក្នុងបុរី
 សាវត្ថី ក្នុងត្រកូលមហាសាល ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភមាំមួន ។

បឋមំ តីណិកណិការបុច្ឆិយត្ថេរាបទានំ

បញ្ចកាមគុណោ ហិត្វា	បព្វជី អនការិយំ
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
ឧបសម្មាទយិ ពុទ្ធា	គុណាមញ្ញាយ ចក្កុមា
តរុណោ បូជនីយោហំ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទិព្វចក្កំ វិសុទ្ធិំ មេ	សមាទិកុសលោ អហំ
អភិញ្ញាចារមិប្បត្តោ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បដិសម្ពិទា អនុប្បត្តោ	ឥទ្ធិចានេសុ កោរិទោ
សទ្ធម្មេ ចារមិប្បត្តោ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
តីសកប្បសហស្សម្ពិ	យំ ពុទ្ធមភិបូជយី
ទុក្ខតី ភារិជាភារិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ១

ខ្ញុំលះបង់កាមគុណទាំង ៥ ហើយចូលទៅកាន់ផ្លូវ ខ្ញុំមាន
 អាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីកំណើតមក បានដល់អរហត្ត ។ ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធរង់មានចក្ខុ ជ្រាបច្បាស់នូវគុណរបស់ខ្ញុំ បានឲ្យឧប-
 សម្បទាដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំជាមនុស្សកំលោះ គួរដល់ការបូជា នេះជា
 ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ចក្ខុរបស់ខ្ញុំបរិសុទ្ធដូចជាទិព្វ ខ្ញុំជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ដល់នូវគ្រឿងនៃអភិញ្ញា នេះជាផលនៃ
 ពុទ្ធបូជា ។ បដិសម្បទា ខ្ញុំបានសម្រេចដោយលំដាប់ ខ្ញុំជាអ្នក
 ឈ្លាសវៃក្នុងឥទ្ធិបាទ បានដល់គ្រឿងក្នុងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ នេះជា
 ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងកប្បទី ៣ ម៉ឺន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្ធិភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា តីណិកណិការបុប្ផិយោ

ថេរោ ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទានំ

[៩២] នករេ ហំសវតិយា កុម្មកាពោ អហោសហំ
 អន្ទសំ វិវដំ ពុទ្ធិ ឱយតិណ្ណាមនាសវំ ។
 សុកតំ មត្តិកាបត្តំ^(១) ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
 បត្តំ ទត្វា ភកវតោ ឧដុក្ខតស្ស តាទិដោ ។

១ ម. បត្តិកំ មត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២

[៩២] ខ្ញុំកើតជាស្នូនឆ្នាំង ក្នុងនគរហង្សវតី ខ្ញុំបានឃើញព្រះ
ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកធូលីគីកិលេស ទ្រង់ឆ្លងជំនន់គីកិលេស
មិនមានអាសវៈ ។ ខ្ញុំបានថ្វាយបាត្រដី ដែលខ្ញុំធ្វើល្អហើយ
ដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំថ្វាយបាត្រដល់ព្រះមានបុណ្យ មាន
ព្រះហឫទ័យទៀងត្រង់ ទ្រង់មិនញាប់ញ័រដោយលោកធម៌ ។

ទុតិយំ ឯកបត្តទាយកត្តោបទានំ

កវេ និព្វត្តមាដោហំ	សោណ្ណជាលេ លកាមហំ
រូបិមយេ ច សោវណ្ណោ	តដ្ឋិកេ ច មណីមយេ ។
ចាដិយា បរិកុញ្ញាមិ	បុញ្ញកម្មស្សីទំ ផលំ
យសសាវ ជនានញ្ច ^(១)	អត្តភូតោ ច ហោមហំ ^(២) ។
យថាបិ ភទ្ធកេ ខេត្ត	វីទំ អប្បម្បិ រោមិតំ
សម្មា ជារំ បវស្សន្តេ ^(៣)	ផលំ តោសេតិ កស្សកំ ។
តថេវីទំ បត្តនាទំ	ពុទ្ធកេត្តម្ហិ រោមិតំ
បីតិជារេ បវស្សន្តេ	ផលំ មេ តោសយិស្សតិ ។
យាវតា ខេត្តា វិជ្ជន្តិ	សដ្ឋ្យាបិច កណាបិច
ពុទ្ធកេត្តសមោ នត្តិ	សុខនោ សព្វចាណិទំ ។
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ	នមោ តេ បុរិសុត្តម
ឯកបត្តំ ទទិត្វាន	បត្តោម្ហិ អចលំ បទំ ។

១ ឱ. ម. យសានញ្ច ធនានញ្ច ។ ២ ឱ. បត្តភូតោ ច ហោមហំ ។ ម. សត្តភូតោ ច
យោ មហា ។ ៣ ឱ. បវស្សន្តេ ។ ម. បវស្សន្តេ ។

ឯកបត្តទាយកត្តោបទាន ទី ២

ខ្ញុំកាលកើតក្នុងភព តែងបានថាសមាសផង ថាសមាស-
 ក្រឡែប្រាក់ផង បានជាវិការ នៃកែវមណីផង ។ ខ្ញុំតែង
 បរិភោគដោយភាជន៍ នេះជាផលនៃបុញ្ញកម្ម ខ្ញុំជាអ្នកប្រ-
 សើរដោយយសបរិវារជាងជនទាំងឡាយ ។ ពូជសូម្បីបន្តិច
 បន្តួចដែលគេសាបព្រោះក្នុងស្រែដ៏ល្អ កាលបើមេឃបង្កុរ
 ធារទឹកដោយប្រពៃ ផ្ទៃស្រូវរមែងញ៉ាំងអ្នកស្រែ ឲ្យត្រេកអរ
 យ៉ាងណាមិញ ។ បត្តទាននេះដែលខ្ញុំសាបព្រោះក្នុងស្រែគឺ
 ព្រះពុទ្ធ ធារទឹកគឺបីតិបង្កុរចុះមក ផលរមែងធ្វើឲ្យខ្ញុំត្រេកអរ
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ស្រែទាំងប៉ុន្មានណា គឺព្រះសង្ឃក្តី គណៈ
 ក្តី ស្រែទាំងនោះ ស្មើដោយស្រែគឺព្រះពុទ្ធ មិនមានឡើយ
 ព្រោះស្រែគឺព្រះពុទ្ធ អាចឲ្យសេចក្តីសុខដល់សត្វទាំងពួង ។
 បពិត្របុរសអាជានេយ្យ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រ
 បុរសដ៏ឧត្តម ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ខ្ញុំបានថ្វាយបាត្រមួយ
 ហើយបានសម្រេចព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតមិនកម្រើក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកនរុតេ ឥតោ កហ្មេ យំ បត្តមទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ បត្តទានស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ឯកបត្តទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ឯកបត្តទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 បាត្រ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
 នៃបត្តទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 សម្រេចហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឯកបត្តទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទាន ។

តតិយំ កាសុមារិកផលទាយកត្តេរាបទានំ

[៩៣] កណិការវំ ជោតន្តំ

និសិទ្ធិំ បព្វតន្តរេ

អន្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធិំ

លោកដេដ្ឋំ នរាសកំ ។

បសន្នចិត្តោ សុមនោ

សិវេ កត្វាន អញ្ចលី

កាសុមារិកមាយ

ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ ។

ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្ប្យ

យំ ផលំ អទទី តទា

ទុក្ខតិ នាកិជាតាមិ

ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ

ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា

វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ

មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

កាសុមារិកផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ៣

[៩៣] ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកធូលី
 ជាច្បងក្នុងលោក ប្រសើរជាងនរៈ រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ
 ទ្រង់គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក-
 រាយ ធ្វើនូវអញ្ញាលីលើក្បាល បានយកផ្លែស្វាទុំទៅថ្វាយព្រះ
 ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែស្វា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់
 ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិន
 មានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវ
 ទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាក្រុងព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
 វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កាសុមារិកផលទាយកោ

ថេរោ ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ចតុត្ថំ អវដផលិយត្ថេរាបទានំ

[៩៤] សហស្សវសី ភក្ខវា	សយម្ហូ អបរាជិតោ
វិវេកា វុដ្ឋហិត្វាន	កោចរាយាភិទិត្តមិ ។
ផលហត្ថោ អហំ ទិស្វា	ឧបតញ្ជី ណាសកំ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	អវដំ អទទី ផលំ ។
ចតុន្ទុវុតេ ឥតោ កាយ្យ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
ធាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះកាសុមារិកផលទាយកត្តេវ មានអាយុ បាន
សម្តែងនូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កាសុមារិកផលទាយកត្តេវាបទាន ។

អវដផលិយត្តេវាបទាន ទី ៤

[៧២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានរស្មីច្រើន ត្រាស់
ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ក្រោកចាកទីស្ងប់ស្ងាត់
ស្តេចចេញទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំមានដៃកាន់ផ្លែឈើ ឃើញ
ព្រះនរោសកៈ ក៏ចូលទៅជិត ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីក-
រាយ បានថ្វាយអវដផល (ផ្លែឈើ) ដល់ព្រះអង្គ ។ ក្នុង
កប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ
ឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់ នូវទន្ធិង ។

បញ្ចមំ ចារជលិយត្ថេរាបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស ភិក្ខុកោ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អវេជលិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អវេជលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ ចារជលិយត្ថេរាបទានំ

[៩៥] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិ អាហុតីនំ បដិក្កហំ
 រថិយំ បដិបទ្ធានំ ចារជលមទាសហំ^(១) ។
 ឯកនុតេ ឥតោ កប្បេ យំ ផលំ អទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ផលទានស្សីនំ ផលំ ។

១ ឱ. បារជលមទាសហំ ។ ម. បារជល...។

ចារផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអរិយធម៌លិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អរិយធម៌លិយត្ថេរាបទាន ។

ចារផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[៩៥] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស
គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា កំពុងស្តេចពុទ្ធដំណើរទៅតាមច្រក
ហើយបានប្រគេនចារផល (ផ្លែឈើ) ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំ-
ពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្នុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	ចារផលិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

ចារផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឆដ្ឋំ មាតុលុត្តដលទាយកត្ថេរាបទានំ

[៩៦] កណិកាវរំ ជលិតំ	បុណ្ណមាយេវ ចន្ទិមំ
ជលន្តំ ទីបុក្ខំវ	អន្ធសំ លោកនាយកំ ។
មាតុលុត្តដលំ កយ្ហ	អនាសី សត្តនោ អហំ
ទត្តិណោយ្យស្ស វីរស្ស	បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចារផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចារផលិយត្ថេរាបទាន ។

មាតុលុដ្ឋង្គផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦

[៩៦] ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះលោកនាយក ទ្រង់
 រុងរឿងដូចផ្កាកណិការ ឬដូចព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី ឬក៏
 ដូចឈើប្រចាំទ្វីប ដ៏រុងរឿង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បាន
 យកផ្លែក្រូចច្នុង ទៅថ្វាយព្រះសាស្តា ជាទក្ខិណោយ្យ-
 បុគ្គល ទ្រង់មានព្យាយាម ដោយដែរបស់ខ្លួន ។

ឆដ្ឋំ មាតុលុត្តង្គផលទាយកត្តោបទានំ

ឯកត្តិសេ ឥតោ កឃ្យេ យំ ផលំ អទទី តទា

ទុក្ខតី ភារិជាធាមិ ផលទានស្សីទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាភតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ឆដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា មាតុលុត្តង្គផលទាយកោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មាតុលុត្តង្គផលទាយកត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

មាតុលុត្តផលទាយកត្តោបទាន ទី ៦

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយ
 ផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមាតុលុត្តផលទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មាតុលុត្តផលទាយកត្តោបទាន ។

សត្តមំ អជ្ឈេលផលទាយកត្តេរាបទានំ

[៩៧] អធិនោ នាម សម្ពុទ្ធា	ហិមវន្តេ វសី តទា
ចរណោន ច សម្បុន្នោ	សមាធិកុសលោ មុនិ ។
កុម្មមត្តំ កហេត្វាន	អញ្ញាលី ដីវដីវកំ ^(១)
ឆត្តបណ្ណំ កហេត្វាន	អនាសី សត្តនោ អហំ ។
ចតុន្ទុវតេ ឥតោ កហ្សេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ជាកិជាតាមិ	ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	កវា សព្វេ សមូហតា
នាតោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. អជេលមដីវដីវកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អជ្ជេលផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ៧

[៧៧] កាលនោះ ព្រះបច្ចេកសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមអធិនៈ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយចរណៈ ឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ជាអ្នកប្រាជ្ញ គង់នៅក្នុងព្រៃហេមពាន្ត ។ ខ្ញុំបានយកផ្ទៃអញ្ញាលិ-
 ព្រឹក្សស្រស់ ៗ ប្រមាណប៉ុនក្អម ទាំងយកឆត្រស្លឹក ប្រ-
 គេនដល់ព្រះសាស្តា ។ ក្នុងកប្ប ទី ៧៤ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

អដ្ឋមំ អមោរផលិយត្ថេរាបទានំ

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា អរដ្ឋេលផលទាយកោ ថេរោ
ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

អរដ្ឋេលផលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

អដ្ឋមំ អមោរផលិយត្ថេរាបទានំ

[៩៨] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិំ	អាហុតីនំ បដិក្កហំ
រថិយំ បដិបទ្គនំ	អមោរ ^(១) អទទី ផលំ ។
ឯកនុរុតេ ឥតោ កប្ប្យ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោរ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. អមោទំ ។

អមោរផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

បានឮថា ព្រះអង្គេលផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អង្គេលផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

អមោរផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[៩៨] ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូច
មាស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា ដែលទ្រង់កំពុងតែស្តេចទៅ
តាមច្រក ហើយប្រគេនផ្ទៃអមោរព្រឹក្ស ។ ក្នុងកប្បទី ៩១
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។
កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់
ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា	ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច	អដ្ឋិមេ
ឆឡភិញ្ញា	សច្ចិកតា	កតំ	ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ	សុទំ	អាយស្មា	អមោរផលិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ	អភាសិត្តាតិ		។

អមោរផលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

នវមំ តាលផលិយត្ថេរាបទានំ

[៩៩] សតវំសី	នាម ភក្កា	សយម្ហូ	អបរាជិតោ
វិវេកា	វុដ្ឋហិត្វាន	កោចរាយាភិទិត្តមិ	។
ផលហត្ថោ	អហំ ទិស្វា	ឧបកញ្ជី	នរាសកំ
បសន្នចិត្តោ	សុមនោ	តាលផលមទាសហំ	។
ចតុន្ទុវតេ	ឥតោ កប្បេ	យំ ផលំ	អទទី តទា
ទុក្ខតី	នាភិជាជាមិ	ផលទានស្សិទំ	ផលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្មិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអមោរផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អមោរផលិយត្ថេរាបទាន ។

កាលផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៩

[៩៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្រះនាមសតវង្សី ត្រាស់
ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ក្រោកចេញចាកទីស្ងប់
ស្ងាត់ ហើយស្តេចទៅដើម្បីគោចរ ។ ខ្ញុំមានដៃកាន់ផ្លែ
ឈើ ឃើញព្រះនរោសកៈ ក៏ចូលទៅជិត ខ្ញុំមានចិត្តជ្រុះ-
ថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយផ្លែឆ្នោត ។ ក្នុងកប្បទី ៩២
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។

ទសមំ នាលិកេរផលទាយកត្តេរាបទានំ

កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាការេ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា តាលផលិយោ^(១) ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

តាលផលិយត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទសមំ នាលិកេរផលទាយកត្តេរាបទានំ

[១០០] នគរេ ពន្ធមតិយា	អារាមិកោ អហំ តទា
អន្ធសំ វិវដំ ពុទ្ធិ	កច្ឆន្តំ អនិលញ្ចសេ ។
នាលិកេរផលំ ^(២) កយ្ហ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
អាកាសេ បិតកោ សន្តោ	បដិក្កណ្ណិ មហាយសោ ។

១ ម. តាលផលទាយកោ ។ ២ ម. នាឡិកេរផលំ ។

នាលិកេរផលទាយកត្តោបទាន ទី ១០

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតាលផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តាលផលិយត្តោបទាន ។

នាលិកេរផលទាយកត្តោបទាន ទី ១០

[១០០] កាលនោះ ខ្ញុំជាញោមវត្តក្នុងនគរពន្ទមតី បានឃើញ
 ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកធូលី កំពុងស្តេចទៅឮដ៏អាកាស ខ្ញុំ
 បានយកផ្លែដូងទៅថ្វាយដល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
 មានយសធំ បិតនៅឮដ៏អាកាស ទ្រង់ទទួល (ផ្លែដូងនោះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បីតិសញ្ញាននោ ^(១) មយ្ហំ	ទិដ្ឋធម្មសុខារហោ
ផលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន	វិប្បសន្នេន ចេតសា ។
អទិតញ្ញំ តទា បីតិ	វិបុលញ្ច សុខុត្តមំ
ឧប្បជ្ឈតេវ រតនំ	និព្វត្តស្ស តហី ^(២) តហី ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កហ្មេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្កតី នាកិជាតាមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
ទិព្វចក្កំ វិសុទ្ធិំ មេ	សមាទិកុសលោ អហំ
អភិញ្ញាចារមិប្បត្តោ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ម. វិគ្គិសញ្ញាននោ ។ ២ ឱ. យហី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមានការកើតបីតិ ជាទីនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ព្រោះថ្វាយនូវផ្ទៃដូង ដល់ព្រះពុទ្ធ ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ។
 កាលនោះ ខ្ញុំបាននូវបីតិដ៏ធំទូលាយផង នូវសេចក្តីសុខដ៏
 ឧត្តមផង រតនៈតែងកើតឡើងដល់ខ្ញុំ ដែលកើតក្នុងភព
 នោះ ។ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានថ្វាយផ្ទៃ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះ
 ជាផលនៃផលទាន ។ ចក្ខុរបស់ខ្ញុំដ៏បរិសុទ្ធដូចជាទិព្យ ខ្ញុំ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងសមាធិ ដល់នូវអភិញ្ញាបារមី នេះជាផល
 នៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាក៏ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទសមំ នាលិកេរផលទាយកត្តេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា នាលិកេរផលទាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

នាលិកេរផលទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឧទ្ទានំ

កណិការញ្ច បត្តោ ច^(១) កាសុមារិ តថាវដោ^(២)
 ចារផលិ មាតុលុដ្តោ^(៣) អដ្ឋេលាមោរមេវ ច^(៤) ។
 តាលំ តថា នាលិកេរំ កាថាយោ គណិតាបិហា^(៥)
 ឯកំ កាថាសតំ ហោតិ ឧនាធិករិវដ្ឋិតំ ។

កណិការវត្តោ ឯកបញ្ញាសោ ។

១ ឱ. កណិការវត្តោ ច ។ ២ ឱ. តថាវដំ ។ ម. តថាវដា ។ ៣ ឱ. បារញ្ច មា-
 តុលុដ្ឋញ្ច ។ ម. បាទញ្ច...។ ៤ ម. អញ្ចលីមោទមេវ ច ។ ៥ ឱ. ម. គណិតាវិហា ។

នាលិកេរផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ១០

បដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាលិកេរផលទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នាលិកេរផលទាយកត្តេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

តីណិកណិការបុប្ផិយត្តេរាបទាន ១ ឯកបត្តទាយកត្តេរាបទាន
១ កាសុមារិកផលទាយកត្តេរាបទាន ១ អវដផលិយត្តេរាប-
ទាន ១ ចារផលិយត្តេរាបទាន ១ មាតុលុង្គផលទាយកត្តេ-
រាបទាន ១ អជ្ជេលផលទាយកត្តេរាបទាន ១ អមោរផលិ-
យត្តេរាបទាន ១ តាលផលិយត្តេរាបទាន ១ នាលិកេរផល-
ទាយកត្តេរាបទាន ១ គាថាតាមដែលលោករាប់ទៅឃើញ
មានចំនួន ១០១ គាថា មិនមានការខ្វះនិងការលើស ។

ចប់ កណិការវគ្គ ទី ៥១ ។

ទ្វេបញ្ញាសោ ផលទាយកវគ្គោ

បឋមំ កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០១] មិត្តលុទ្ធា^(១) បុរេ អាសី វិវេនេ វិចរំ អហំ
 អន្ទសំ វិវេនំ ពុទ្ធិំ សព្វធម្មាន ចារតុំ ។
 កុរញ្ជិយផលំ^(២) កយ្ហ ពុទ្ធសេដ្ឋស្សនាសហំ
 បុញ្ញក្ខេត្តស្ស ដីរស្ស^(៣) បសន្នោ សេហិ ចាណិកិ ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ យំ ផលំ អទទី តទា
 ទុក្ខតិ ធាកិជាធាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

១ ឱ. ម. មិត្តសទ្ធា ។ ២ ឱ. កុរញ្ជិយផលំ ។ ម. កុរញ្ជិយផលំ ។ ៣ ឱ. វិរស្ស ។
 ម. តាទិរោ ។

ផលទាយកវគ្គ ទី ៥២

កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១០១] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ ត្រេចទៅក្នុង
 ព្រៃធំ បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកធូលី ដល់នូវ
 ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានកាន់យកផ្លែ
 កុរញ្ជិយព្រឹក្ស ថ្វាយព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាបុញ្ញក្ខេត្រ ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញ ដោយដែរបស់ខ្លួន ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ
 ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែល
 ស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជា
 អ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់
 នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ
 វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

ទុតិយំ កបិដ្ឋជលទាយកត្ថេរាបទានំ

ឥត្ថំ សុទ្ធំ អាយស្មា កុរញ្ជិយជលទាយកោ

ថេរោ ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កុរញ្ជិយជលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ទុតិយំ កបិដ្ឋជលទាយកត្ថេរាបទានំ

[១០២] សុវណ្ណវណ្ណំ	សម្ពុទ្ធំ	អាហុតីនំ	បដិក្កហំ
រមិយំ	បដិបទ្គនំ	កបិដ្ឋំ	អទទី ផលំ ។
ឯកនុតេ	ឥតោ	កប្បេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្ខតី	នាភិជាតាមិ		ជលទានស្សិទ្ធំ ផលំ ។
កិលេសា	លាបិតា	មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ	ពន្ធនំ	ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ	វត មេ	អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ	វិជ្ជា	អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

កបិដ្ឋផលទាយកត្តោបទាន ទី ២

បានឮថា ព្រះកុរុញ្ជិយផលទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុរុញ្ជិយផលទាយកត្តោបទាន ។

កបិដ្ឋផលទាយកត្តោបទាន ទី ២

[១០២] ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានវណ្ណៈដូចមាស
គួរទទួលគ្រឿងបូជា កំពុងស្តេចទៅតាមច្រក ហើយថ្វាយផ្លែ
ខ្ចិត ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
ថ្វាយផ្លែឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
ផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាក៏ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កបិដ្ឋផលទាយកោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កបិដ្ឋផលទាយកត្តោស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

តតិយំ កោសុម្ពមទិណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ

[១០៣] កកុដំ វិលសន្តំ^(១) ទេវទេវំ នរាសកំ
 រថិយំ បដិបដ្ឋន្តំ កោសុម្ពមទិណ្ឌិយា^(២) ។
 ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្សេ យំ ផលំ អទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។
 កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ធមត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។

១ ម. វិលម្ពន្តំ ។ ២ ម. កោសម្ពមទទី តទា ។ កោសម្ពន្តិ យុត្តតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

កោសុម្ពុផលិយត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១០៣] កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មាន
ដំណើរល្ងាសល្ងន់ដូចលំពង់ថ្ងាន់ត្រូវខ្យល់ ជាទេវតាកន្លង
ទេវតា ប្រសើរជាងនរៈ កំពុងស្តេចទៅតាមច្រក ហើយបាន
ថ្វាយផ្លែសង្ឃ័រ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុ
ដែលខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

ចតុត្ថំ កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

ស្វាភតំ រត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កោសុម្ពដលិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កោសុម្ពដលិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ចតុត្ថំ កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៤] វិនតានទិយា^(១) តីវេ វិហាសិ បុរិសុត្តមោ
 អន្ទសំ វិវដំ ពុទ្ធិ ឯកត្ថំ សុសមាហិតំ ។
 មធុកន្ធស្ស បុប្ផេន កេតកស្ស អហំ តទា
 បសន្នចិត្តោ សុមនោ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស បូជយី^(២) ។

១ ឱ. វិត្តាយ នទិយា ។ ម. ចិត្តាយ នទិយា ។ ២ ម. ពុទ្ធសេដ្ឋំ អបូជយី ។

កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកោសុម្ពផលិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទាន ។

កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១០៤] ព្រះសម្ពុទ្ធជាបុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ទ្រង់គង់នៅទៀបឆ្នេរ
ស្ទឹងវិនតា ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចូលិគីកិលេស
មានព្រះហឫទ័យមូលក្នុងអារម្មណ៍តែមួយ មានព្រះហឫទ័យ
តម្កល់មាំ ។ កាលនោះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយបាន
បូជាផ្កាកេត ដែលមានក្លិនក្រអូបចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯកនុតេ ឥតោ កហ្មេ យំ បុប្ផំ អភិបូជយី
 ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា កេតកបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កេតកបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-
 បូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
 អស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្កាចំនូរទន្លឹង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
 ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកេតកបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

បញ្ចមំ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៥] សុវណ្ណវណ្ណំ សម្ពុទ្ធិំ	អាហុតីនំ បដិក្កហំ
រថិយំ បដិបដ្ឋន្តំ	នាគបុប្ផំ អប្បជយី ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កប្បេ	យំ បុប្ផមភិប្បជយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	នាគបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

នាគបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៥

[១០៥] ខ្ញុំបានបូជាផ្កាខ្លីង ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មាន
វណ្ណៈដូចមាស គួរទទួលនូវគ្រឿងបូជា កំពុងស្តេចទៅតាម
ច្រក ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
បានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធនឹង ។ ឱ !
ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនាគបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឆដ្ឋំ អដ្ឋនបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៦] ចន្ទភាកានទីតីវេ	អហោសី កិណ្ណោ តណា
អន្ទសំ វិវដំ ពុទ្ធិ	សយម្ហុំ អបរាជិតំ ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	វេទជាតោ កតញ្ញសី
កហោត្វា អដ្ឋនបុប្ផំ	សយម្ហុំ អភិបូជយី ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា កិណ្ណំ ទេហំ	តារត្តិសំ អតញ្ញហំ ។
ឆត្តិសក្ខត្តំ ទេវិទ្ធោ	ទេវរដ្ឋមការយី
ទសក្ខត្តំ ចក្កវត្តិ	មហារដ្ឋមការយី ។
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
សុខេត្តេ វប្បិតំ ^(១) វីដំ	សយម្ហុស្មី អហោសិ មេ ^(២) ។
កុសលំ វិជ្ជតេ មយ្ហំ	បព្វដី អនការិយំ
បូជារហោ អហំ អដ្ឋ	សក្យបុត្តស្ស សាសនេ ។

១ ឱ. វិជិតំ ។ ២ ឱ. អហោ មមំ ។ ម. អហោ មម ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អដ្ឋនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១០៦] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាកិណ្ណរ នៅទៀបឆ្នេរស្ទឹង
 ចន្ទភាតា បានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកជួលីគីកិលេស
 ត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ឈ្នះមារ ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះ
 ថ្លា មានចិត្តរីករាយ ត្រេកអរ ធ្វើនូវអញ្ញាលិកម្ម បានយក
 ផ្កាអង្រ្នង ទៅបូជាព្រះសយម្ភ ។ ព្រោះអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អ
 នោះផង ព្រោះការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវ
 រាងកាយជាកិណ្ណរហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតារត្តិជ័រ ។
 ខ្ញុំជាធំជាងទេវតា បានសោយរាជ្យ ក្នុងទេវលោក អស់
 ៣៦ ដង បានសោយរាជ្យ ជាស្តេចចក្រពត្តិមហារាជអស់
 ១០ ដង ។ បានសោយប្រទេសរាជ្យ ដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិ
 មិនអស់ (ព្រោះ) ពូជ បានព្រោះក្នុងព្រះសយម្ភ ជាស្រែដី
 ល្អ ។ ខ្ញុំមានកុសល ខ្ញុំបានចូលទៅកាន់ផ្នួស ខ្ញុំជាបុគ្គល
 គួរគេបូជា ក្នុងសាសនា នៃព្រះសក្យបុត្ត ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

សត្តមំ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ធនត្វា វិហារមិ អធាសរោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា អដ្ឋនបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

អដ្ឋនបុប្ផិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ

[១០៧] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ អចូលោ^(១) ធាម បព្វតោ
 ពុទ្ធា សុទស្សនោ ធាម វសន្តោ បព្វតន្តរេ ។
 បុប្ផំ ហោមវន្តំ^(២) កយ្ហ វេហាសំ អកមាសហំ
 តត្ថទ្ធសាសី សម្ពុទ្ធិំ ឱយតិណ្ណាមធាសវំ ។

១ ឱ. ចារលោ ។ ម. វសលោ ។ ២ ឱ. ហោមវតំ ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុង
 សម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអង្គនបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អង្គនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១០៧] ក្នុងទីជិតនៃព្រៃហេមពាន្ត មានភ្នំមួយឈ្មោះអចូលៈ
 ព្រះសម្ពុទ្ធព្រះនាមសុទស្សនៈ គង់នៅក្នុងចន្លោះភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំ
 បានយកផ្កា អំពីព្រៃហេមពាន្ត ហើយទៅកាន់អាកាស បាន
 ឃើញព្រះសម្ពុទ្ធច្រង់ច្រង់ឱយៈ មិនមានអាសវៈ ក្នុងទីនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បុប្ផំ កុដជមាទាយ	សិវេ កត្វានហន្តទា
ពុទ្ធស្ស អភិរោមេសី	សយម្ពុស្ស មហោសិទោ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្បេ	យំ បុប្ផមភិប្បជយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាមិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	កុដជបុប្ផិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

កុដជបុប្ផិយត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលនោះ ខ្ញុំយកផ្កាអញ្ជ័រខៀវ មកតម្កល់លើក្បាល ហើយ
 បូជាព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងឯង ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ។
 ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាផ្កា
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធ-
 បូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
 អស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបាន
 កាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាក្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិ-
 មោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះក្នុងជបុប្ផិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ក្នុងជបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ។

អដ្ឋមំ យោសសញ្ញាកត្តេរាបទានំ

[១០៨] មិតលុទ្ធា បរេ អាសី	អរញ្ញេ វិរេនេ អហំ
អន្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធិ	ទេវសង្ឃបុរក្ខតំ ។
ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ	ទេសេន្តំ អមតំ បទំ
អស្សោសី មធុរំ ធម្មំ	សិទិណោ លោកពន្ទុណោ ។
យោសេ ចិត្តំ បសាទេសី	អសមប្បដិបុត្តលេ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	ឧត្តរី ទុត្តរំ ករំ ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្បេ	យំ សញ្ញាមលកី តទា
ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ	យោសសញ្ញាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	កវា សព្វេ សម្មហតា
ធាតោវ ពន្ធនំ ធនត្វា	វិហារមិ អធាសវោ ។
ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

យោសសញ្ញាកត្តេរាបទាន ទី ៨

[១០៨] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ នៅក្នុង
ព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកជួលី មានពួក
ទេវតាចោមរោមហើយ កំពុងប្រកាសនូវសច្ច ៤ សម្តែងនូវ
អមតបទ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌ដ៏ពិរោះ របស់ព្រះពុទ្ធ ព្រះនាម
សិខី ជាដៅពង្សនៃសត្វលោក ។ ខ្ញុំធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុង
យោសសព្វ របស់ព្រះសិខីសម្តែង ដែលរកបុគ្គលប្រៀបស្មើ
មិនមាន ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លាក្នុងព្រះអង្គ ហើយបានធ្ងន់
នូវភព ដែលសត្វហែលធ្ងន់បានដោយកម្រ ។ ក្នុងកប្បទី
៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាននូវសញ្ញា ក្នុង
កាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃយោស-
សញ្ញា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
អស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
ហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់
ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា យោសសញ្ញកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

យោសសញ្ញកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្តេរាបទានំ

[១០៩] វុណោ នាម នាមេន	ព្រាហ្មណោ មន្តចារកូ
ធម្មត្វា ទស បុត្តានិ	វេមជ្ឈោកហី តទា ។
អស្សមំ សុកតំ កត្វា	សុវិភត្តំ មនោរមំ
បណ្ណសាលំ ករិត្វាន	វសាមិ បវេន អហំ ។
បទុមុត្តរោ លោកវិទូ	អាហុតីនំ បដិក្កហោ
មមុទ្ធវិត្តកាមោ សោ	អាភញ្ញិ មម អស្សមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្មិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះយោសសញ្ញកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ យោសសញ្ញកត្តេរាបទាន ។

សព្វផលទាយកត្តេរាបទាន ទី ៩

[១០៧] កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះវុណៈ ជា
អ្នកដល់ត្រើយនៃមន្ត បានលះបង់បុត្ត ១០ នាក់ ហើយដើរ
ចូលទៅក្នុងព្រៃ ។ ខ្ញុំបានធ្វើអាស្រមដ៏ល្អ បានធ្វើបណ្ណសា-
លា ជាទីរីករាយនៃចិត្ត ដែលគេចាត់ចែងថ្នាក់យ៉ាងល្អ នៅ
ក្នុងព្រៃធំ ។ កាលនោះ ព្រះបទុមុត្តរសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
នូវត្រៃលោក គួរទទួលត្រៀងបូជា ព្រះអង្គមានសេចក្តីប្រា-
ថ្នាដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្ញុំ បានស្តេចមកកាន់អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្តោបទានំ

យាវតា វេសណ្ណាម្ហិ	ឱកាសោ វិបុលោ អហុ
ពុទ្ធស្ស អាណុភាវេន	បដ្ឋលិ បវនំ តទា ។
ទិស្វាន ចាទិហិរិយំ ^(១)	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស តាទិដោ
បត្តបុដំ កហេត្វាន	ដលេន បូជយី ^(២) អហំ ។
ឧបកន្ធាន សម្ពុទ្ធំ	សហ ខារិមទាសហំ
អនុកម្មាយ មេ ពុទ្ធា	ឥទំ វចនមព្រិ ។
ខារិការំ កហេត្វាន	បច្ឆតោ ឯហិ មេ តុវំ
បរិកុត្តេវ សង្ឃម្ហិ	បុញ្ញំ តវ ភរិស្សតិ ។
បុជកន្តំ កហេត្វាន	ភិក្ខុសង្ឃស្សទាសហំ
តត្ថ ចិត្តំ បសាទេត្វា	តុសិតំ ឧបបដ្ឋហំ ។
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ចេហិ	កីតេហិ វាទិតេហិ ច
បុញ្ញកម្មេន សំយុត្តោ	អនុកោមិ យសំ អហំ ^(៣) ។
យំ យំ យោនូបបដ្ឋាមិ	ទេវត្តំ អថ មាណុសំ
កោតេ មេ ឧនតា នត្ថិ	ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ឱ. ទិស្វានហំ បាដិហិរិ ។ ម. ទិស្វាន តំ បាដិហិរិ ។ ២ ម. បូជយី ។ ៣ ឱ. សទា អហំ ។ ម. សទាសុខំ ។

សព្វផលទាយកត្តោបទាន ទី ៩

ពន្លឺដ៏ធំទូលាយ ក្នុងដងព្រៃទាំងប៉ុន្មាន ក៏កើតមានឡើង
 កាលនោះព្រៃធំ ក៏ភ្លឺច្រវាត់ដោយអានុភាព របស់ព្រះពុទ្ធ ។
 ខ្ញុំឃើញបាដិហារ្យ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមិនញាប់
 ញ័រដោយលោកធម៌ ខ្ញុំយកស្លឹកខ្ទប់ផ្លែឈើ ហើយវែកដើរ
 មក ។ ខ្ញុំបានចូលទៅរកព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្លែនោះទាំង
 អម្រែក ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់អនុគ្រោះដល់ខ្ញុំ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះពុទ្ធ-
 ដីកានេះថា អ្នកចូរវែកនូវអម្រែក តាមក្រោយតថាគតមក
 កាលបើសង្ឃឆាន់ហើយ បុណ្យនឹងមានដល់អ្នក ។ ខ្ញុំយក
 កញ្ចប់នោះប្រគេនភិក្ខុសង្ឃ ខ្ញុំញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះ
 សង្ឃនោះហើយ ក៏បានទៅកើតឯតុសិត ។ ខ្ញុំប្រកបដោយ
 រហ័សទិព្វ ចម្រៀងទិព្វ គ្រឿងប្រគំទិព្វ ក្នុងឋានសួគ៌នោះ
 ហើយសោយយសបរិវារ ដោយបុញ្ញកម្មនោះ ។ ខ្ញុំចូលទៅ
 យកកំណើតណា ។ ទោះជាទេវតាឬជាមនុស្ស ការខ្វះខាត
 ភោគសម្បត្តិរបស់ខ្ញុំ មិនមាន នេះជាផលនៃផលទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

យាវតា ចតុរោ ទីចា	សសមុទ្ធា សបព្វតា
ដលំ ពុទ្ធស្ស ទត្វាន	ឥស្សរំ ការយី អហំ ^(១) ។
យាវតា យេ ^(២) បក្ខិកណា	អាគាសេ ឧបតន្តិ ចេ
តេបិ មំ វសមន្ទេន្តិ	ដលទានស្សិទំ ដលំ ។
យាវតា វនសណ្ឋាម្ហិ	យក្ខា ភូតា ច វក្ខសា
កុម្ភណា កុណ្ណា ចាបិ	ចាចរិយំ ^(៣) ឧបេន្តិ មេ ។
កុម្ភា សោណា ^(៤) មជ្ជកា	ខំសា ច មកសា ឧកោ
តេបិ មំ វសមន្ទេន្តិ	ដលទានស្សិទំ ដលំ ។
សុបណ្ណា នាម សកុណា	បក្ខិជាតា មហាពូលា
តេបិ មំ សរណំ យន្តិ	ដលទានស្សិទំ ដលំ ។
យេបិ ទីយាយុកា នាតា	ឥន្ទិមន្តោ មហាយសា
តេបិ មំ វសមន្ទេន្តិ	ដលទានស្សិទំ ដលំ ។
សីហា ព្យក្សា ច ទីបិ ច	អច្ចកោកតរច្ចកា ^(៥)
តេបិ មំ វសមន្ទេន្តិ	ដលទានស្សិទំ ដលំ ។

១ ឱ. ម. កាយាមហំ ។ ២ ម. មេ ។ ៣ ឱ. បារិចរិយំ ។ ម. បរិចរិយំ ។ ៤ ឱ. កុម្ភសោណា ។ ម. កុម្ភសោណា ។ ៥ ឱ. អច្ចកោកតរច្ចយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ទ្វីបទាំង ៤ ព្រមទាំងសមុទ្រនិងភ្នំមានត្រឹមណា ខ្ញុំសោយ
 ឥស្សរភាព កំណត់ត្រឹមនោះ ព្រោះថ្វាយនូវផ្ទៃឈើ ចំពោះ
 ព្រះពុទ្ធ ។ ពួកបក្សី ទាំងប៉ុន្មានណា ហើរក្នុងអាកាស បក្សី
 ទាំងនោះ តែងលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផល-
 ទាន ។ ពួកយក្សក្តី ភូតក្តី អារក្សក្តី កុម្មណ្តក្តី គ្រុឌក្តី
 ទាំងប៉ុន្មាន ដែលនៅក្នុងដងព្រៃ តែងមកបម្រើខ្ញុំ ។ ពួក
 អណ្តើក ត្រៃ ឃ្មុំ រលោម មូស សត្វទាំងពីរពួកនេះ តែង
 លុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកសត្វ
 ស្លាបឈ្មោះសុបណ្ណៈ ជាបក្សីមានកម្លាំងច្រើន សត្វទាំងនោះ
 តែងយកខ្ញុំជាទីពឹង នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកនាគណា
 មានអាយុវែង មានប្រវត្តិ មានយសធំ នាគទាំងនោះឯងតែង
 លុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួកសត្វ
 សីហៈ ខ្លាធំ ខ្លាដំបង ខ្លាឃ្មុំ ត្រៃស្រុក ត្រៃព្រៃ សត្វទាំងនោះ
 ឯង តែងលុះក្នុងអំណាចរបស់ខ្ញុំ នេះជាផលនៃផលទាន ។

នវមំ សព្វផលទាយកត្តោបទានំ

ឱសធិតិណារាសី ច	យេ ច អាណាសវាសិណោ
សព្វេ មំ សរណំ យន្តិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
សុទុទ្ធសំ សុនិបុណំ	កម្ពីរំ សុបកាសិតំ
ធុស្ស័យិត្វា ^(១) វិហារមិ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
វិមោក្ខេ អដ្ឋ ធុស្ស័យិត្វា ^(២)	វិហារមិ អនាសវោ
អាតាបី និបកោ ចាបិ ^(៣)	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
យេ ផលដ្ឋា ពុទ្ធបុត្តា	ទីណានោសា មហាយសា
អហំ អញ្ញតរោ តេសំ	ផលទានស្សីទំ ផលំ ។
អភិញ្ញាចារមី កន្ធា	សុក្កម្មលេន ចោទិតោ
សព្វាសវេ បរិញ្ញាយ	វិហារមិ អនាសវោ ។
តេវិជ្ជា ឥទ្ធិបត្តា ច	ពុទ្ធបុត្តា មហាយសា
ទិព្វសោតសមាបដ្ឋា	តេសំ អញ្ញតរោ អហំ ។

១ ឱ. បស្សិត្វាន ។ ២ ឱ. បស្សិត្វា ។ ៣ ឱ. ម. ចាហំ ។

សព្វផលទាយកត្តោបទាន ទី ៩

ពួកទេវតាណា ដែលបិតនៅលើដើមឈើនិងស្មៅក្តី បិត
 នៅព្រំដីអាកាសក្តី ទេវតាទាំងអស់នោះឯង តែងយកខ្ញុំជា
 ទីពឹង នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំបានសម្រេចធម៌ដែល
 គេឃើញបានដោយកម្រ ជាធម៌ល្អិតជ្រាលជ្រៅ ដែល
 ព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រកាសល្អហើយ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំ
 បានវិមោក្ខ ៨ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅ
 កិលេស មានប្រាជ្ញាចាស់ នេះជាផលនៃផលទាន ។ ពួក
 ពុទ្ធបុត្តណា ដែលបិតនៅក្នុងផល អស់ទោសៈហើយ មាន
 យសច្រើន បណ្តាពុទ្ធបុត្តទាំងនោះ ខ្ញុំក៏ជាពុទ្ធបុត្តមួយដែរ
 នេះជាផលនៃផលទាន ។ ខ្ញុំបានសម្រេចអភិញ្ញាបារមី ត្រូវ
 កុសលមូល ដាស់តឿនហើយ ក៏បានកំណត់ដឹងនូវអាសវៈ
 ទាំងអស់ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ។ ពុទ្ធបុត្តណា មាន
 វិជ្ជា ៣ សម្រេចនូវបូទិ៍ មានយសច្រើន សម្រេចនូវទិព្វ-
 ស្រាត បណ្តាពុទ្ធបុត្តទាំងនោះ ខ្ញុំក៏ជាពុទ្ធបុត្តមួយដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កក្កេ យំ ផលំ អទទី តទា
 ទុក្ខតី ធាកិជាធាមិ ផលទានស្សិទំ ផលំ ។

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វេត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សព្វផលទាយកោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

សព្វផលទាយកត្តេស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបាន
 ថ្វាយផ្ទៃឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជា
 ផលនៃផលទាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសព្វផលទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែង
 នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទាន ។

ទសមំ បទុមធារិយត្ថេរាបទានំ

<p>[១១០] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ ពុទ្ធាភិសម្ភវោ នាម^(១) ភវនា និក្ខមិត្វាន ឯកាហំ ធារយិត្វាន ឯកត្តិសេ ឥតោ កហ្មេ ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ធាតោវ ពន្ធនំ នេត្វា ស្វាគតំ វត មេ អាសិ តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា បដិសម្ពិទា ចតស្សោ ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា</p>	<p>រោមសោ នាម បព្វតោ អញ្ញោកាសេ វសិ តនា ។ បទុមំ ធារយី អហំ ភវនំ បុណភមី ។ យំ ពុទ្ធមភិប្បជយី ពុទ្ធប្បជាយិទំ ផលំ ។ ភវា សព្វេ សម្មហតា វិហារមិ អនាសវោ ។ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។</p>
--	---

១ ឱ. ម. ពុទ្ធាភិសម្ភវោ នាម ។

បទុមធារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១១០] ក្នុងទីជិតព្រៃហេមពាន្ត មានភ្នំមួយឈ្មោះ
រោមសៈ កាលនោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមអភិសម្មវៈ ទ្រង់គង់
ក្នុងទីវាលជិតភ្នំនោះ ។ ខ្ញុំចេញអំពីលំនៅ បានយកផ្កាឈូក
បាំងថ្វាយព្រះអង្គ លុះខ្ញុំយកផ្កាឈូកមួយបាំងថ្វាយអស់មួយ
ថ្ងៃហើយ ខ្ញុំត្រឡប់មកកាន់លំនៅវិញ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានបូជាព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។
កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសម្មាក្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា បទុមធារិយោ^(១) ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

បទុមធារិយត្តេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឧទ្ទានំ

កុរញ្ជិយំ^(២) កបិដ្ឋញ្ច កោសុម្ពំ អថ កេតកំ^(៣)

នាតបុប្ផដ្ឋនញ្ជោរ កុដធិ យោសសញ្ញកោ ។

ថេរោ ច សព្វផលនោ តថា បទុមធារិយោ^(៤)

អសីតិ ចេត្ត កាថាយោ តិស្សោ កាថា តទុត្តរិ ។

ផលទាយកវគ្គោ ទ្វេបញ្ញាសោ ។

១ ម. បទុមធារិកោ ។ ២ ឱ. កុរញ្ជិកំ ។ ម. កុរញ្ជិយំ ។ ៣ ម. កោសម្ពមថ កេតកំ ។

៤ ឱ. បទុមធារិកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះបទុមធារិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា

ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ បទុមធារិយត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេ-
 រាបទាន ១ កោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទាន ១ កេតកបុប្ផិយត្ថេរា-
 បទាន ១ នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ អជ្ជនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន
 ១ កុដ្ឋបុប្ផិយត្ថេរាបទាន ១ យោសសញ្ញកត្ថេរាបទាន ១
 សព្វផលទាយកត្ថេរាបទាន ១ បទុមធារិយត្ថេរាបទាន ១ រូប
 រួមគាថាក្នុងវគ្គនេះ មាន ៨៣ គាថា ។

ចប់ ផលទាយកវគ្គ ទី ៥២ ។

តេបញ្ញាសោ តិណទាយកវគ្គោ

បឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ

[១១១] ហិមវន្តស្ស អវិទូរេ	លម្ពកោ ធាមបពូតោ
តត្ថេវ តិស្សោ ^(១) សម្ពុទ្ធា	អញ្ញោកាសម្មិ ចង្គមិ ។
មិតលុទ្ធា បុរេ អាសី	អរញ្ញោ កាននេ អហំ
ទិស្វាធាហំ នេរនេវំ	តិណមុដ្ឋិមទាសហំ
និសីទនត្ថំ ពុទ្ធស្ស	ទត្វា ចិត្តំ បសាទយី
សម្ពុទ្ធិំ អភិវាទិត្វា ^(២)	បក្កាមី ឧត្តរាមុខោ ។
អចិរំ គតមត្តំ មំ ^(៣)	មិតរាជា អហោបយិ
សីហោន យាទិតោ ^(៤) សន្តោ	តត្ថ កាលំ កតោ អហំ ។
អាសន្នេ មេ កតំ កម្មំ	ពុទ្ធសេដ្ឋេ អនាសវេ
សុមុត្តោ សរវេកោវ	នេវលោកំ អកញ្ញហំ ។

១ ឱ. ម. កត្តាបតិស្សោ ។ ២ ឱ. ម. អភិវាទេត្វា ។ ៣ ឱ. អចិរិតតមត្តស្ស អចិរំ គត-
មត្តស្ស ។ ៤ ឱ. បតិតោ ។ ម. មថិតោ ។

តិណទាយកវគ្គ ទី ៥៣

តិណមុដ្ឋទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១

[១១១] នៅជិតភ្នំហិមពាន្ត មានភ្នំមួយឈ្មោះលម្អកៈ
 ព្រះតិស្សសម្ពុទ្ធ ស្តេចចង្រ្រមនាទីវាលក្បែរភ្នំនោះ ។ ក្នុង
 កាលមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគនៅក្នុងព្រៃធំ ខ្ញុំបានឃើញ
 ព្រះសម្ពុទ្ធ ជាទេវតាក្រៃលែងជាងទេវតា ខ្ញុំបានថ្វាយស្មៅ
 មួយក្តាប់ ។ លុះខ្ញុំបានថ្វាយស្មៅដល់ព្រះសម្ពុទ្ធ ដើម្បីគង់
 ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំព្រះសម្ពុទ្ធ រួចបែរ
 មុខទៅកាន់ឧត្តរទិស ដើរចេញទៅ ។ ស្រាប់តែមានស្តេច
 ម្រឹគមកបៀតបៀនខ្ញុំ ដែលទើបនឹងដើរទៅភ្លាម ខ្ញុំត្រូវសត្វ
 សីហៈ បៀតបៀនហើយ ក៏ធ្វើមរណកាល ក្នុងទីនោះ ។
 អាសន្នកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ចំពោះព្រះសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ព្រះ
 អង្គមិនមានអាសវៈ ខ្ញុំក៏បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ដូច
 កម្លាំងកូនសរដែលផុតស្រឡះ (ចាកបំពង់ព្រួញ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

យូចោ តត្ថ សុភោ អាសិ បុញ្ញកម្មាភិទិម្មិតោ
សហស្សកិល្លោ ភស្តុភេណ្ឌោ ធជាលុ ហរិតាមយោ ។
បកានិទ្ធាវតេ តស្ស សតវសីវ ឧត្តតោ
អាភិល្លោ ទេវកញ្ញាហិ អាមោទី កាមកាមិហំ ។
ទេវលោកា ចរិត្វាន សុក្កម្មលេន ចោទិតោ
អាភន្ទាន មនុស្សត្ថំ បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។
ចតុន្ទវតេ ឥតោ កប្បេ ទិសីទនមកាសហំ^(១)
ទុក្ខតី ជាកិជាជាមិ តិណាមុដ្ឋេ ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធមត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ម. និសីទនមកាសហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ប្រាសាទដ៏ល្អ ដែលបុញ្ញកម្មនិម្មិតហើយ ក្នុងទេវលោកនោះ
មានកម្ពស់មួយពាន់សន្ទុះព្រួញ មានជាន់ ៧ បរិបូណ៌ដោយ
ទង់ បិទបាំងដោយកែវមណីខៀវ ។ ពន្លឺរបស់ប្រាសាទនោះ
តែងផ្សាយចេញ ដូចព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង ប្រាសាទនោះ
កុះករដោយទេវកញ្ញា ខ្ញុំពេញចិត្តរីករាយក្នុងកាម ។ ខ្ញុំច្បុត
ចាកទេវលោក ត្រូវកុសលមូលជាសំតៀន បានមកកាន់អត្ត-
ភាពជាមនុស្ស ក៏បានដល់នូវការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ ក្នុង
កប្បទី ៩២ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកម្រាល
អង្គុយ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផល
នៃស្មៅមួយក្តាប់ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលអស់ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាក្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទុតិយំ វេច្ឆកទាយកត្តោបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យកិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា តិណមុដ្ឋិទាយកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

តិណមុដ្ឋិទាយកត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ទុតិយំ វេច្ឆកទាយកត្តោបទានំ

[១១២] វិបស្សិទោ ភកវតោ លោកដេដ្ឋស្ស តាទិទោ

ឯកំ វេច្ឆិ^(១) មយា ទិដ្ឋំ បសន្នេន សចាណិទា ។

ហត្ថិយានំ អស្សយានំ ទិព្វយានំ សមជ្ឈកំ

តេន វេច្ឆកទានេន^(២) បត្តោម្ហិ អាសវក្ខយំ ។

ឯកនវុតេ ឥតោ កប្បេ យំ វេច្ឆមទទី^(៣) តទា

ទុក្ខតី ជាកិជាទាមិ វេច្ឆទានស្សិទំ ផលំ ។

១ ឱ. ឯកបេច្ឆំ ។ ម. ឯកមញ្ចំ ។ ២ ឱ. បេច្ឆកទានេន ។ ម. មញ្ចកទានេន ។ ៣ ឱ. បេច្ឆមទទី ។ ម. មញ្ចមទទី ។

វេច្ឆកទាយកត្តោបទាន ទី ២

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះតិណមុដ្ឋិទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ តិណមុដ្ឋិទាយកត្តោបទាន ។

វេច្ឆកទាយកត្តោបទាន ទី ២

[១១២] ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានថ្វាយបង្គំមួយដោយដៃ
របស់ខ្លួន ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាមវិបស្សី ជាច្បង
ក្នុងលោក ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំបានយានដំរី យានសេះ
យានទិព្វ ហើយបានដល់នូវធម៌ជាទីក្ស័យនៃអាសវៈ ដោយ
សារការថ្វាយនូវបង្គំនោះ ។ ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ
ព្រោះហេតុ ដែលខ្ញុំបានថ្វាយបង្គំ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល នៃការថ្វាយបង្គំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វេច្ចកាយកោ^(១) មេរោ
 ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

វេច្ចកាយកត្តេរស្ស^(២) អបទានំ សមគ្គំ ។

តតិយំ សរណគមនិយត្តេរាបទានំ

[១១៣] អារុយ្ហម្ហិ^(៣) តទា ធាវំ ភិក្ខុ ចាដិវិកោ អហំ^(៤)
 ធាវាយ ភិដ្ឋមាធាយ ភិក្ខុ មេ សរណំ អទា ។

១ ឱ. បេច្ចទាយកោ ។ ម. មញ្ចទាយកោ ។ ២ ឱ. បេច្ចទាយកត្តេរស្ស ។ ម. មញ្ចទាយកត្តេរស្ស ។ ៣ ឱ. អារុហិម្ហ ។ ម. អារុហម្ហិ ។ ៤ ឱ. ម. ចហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវេច្ឆកទាយកត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វេច្ឆកទាយកត្ថេរាបទាន ។

សរណគមនិយត្តេរាបទាន ទី ៣

[១១៣] ក្នុងកាលនោះ ភិក្ខុនិងខ្ញុំជាអ្នកប្រកប
 ការចិញ្ចឹមជីវិត បានឡើងជិះសំពៅទៅជាមួយគ្នា កាល
 ដែលសំពៅធ្លាយហើយ ភិក្ខុបានឲ្យសរណគមន៍ដល់ខ្ញុំ ។

តតិយំ សរណគមនិយត្តេរាបទានំ

ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្បេ យំ សោ មេ សរណំ អនា

ទុក្ខតី ជាកិជាជានិ សរណាគមនេ^(១) ផលំ ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សរណាគមនិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សរណគមនិយត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. សរណគមនេ ។

សរណគមនិយត្តេរាបទាន ទី ៣

ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលភិក្ខុនោះបាន
 ឲ្យសរណគមន៍ដល់ខ្ញុំក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
 នេះជាផលនៃសរណគមន៍ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុត
 បំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នក
 មិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាជំរិកាត់ផ្តាច់
 នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធរបស់
 ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
 បានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦
 នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសរណគមនិយត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សរណគមនិយត្តេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្ថំ អព្ពញ្ជនទាយកត្តេរាបទានំ

[១១៤] នគរ ពន្ធមតិយា	រាជយ្យានេ វសាមហំ
ធម្មវាសី ^(១) តទា អាសី	កមណ្ណាលុទ្ធរោ អហំ ។
អន្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធី	សយម្ហំ អបរាជិតំ
អាតាបិណំ បហិតត្ថំ ^(២)	ឈាយី ឈានរតំ ឥសី ^(៣) ។
សព្វកាមសមិទ្ធិញ្ច	ឱយតិណ្ណមនាសវំ
ទិស្វា បសន្នោ សុមនោ	អព្ពញ្ជនមនាសហំ ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កប្ប្យ	យំ ទានមទទី តទា
ទុក្ខតី ជាកិជាតាមិ	អព្ពញ្ជនស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសរោ ។

១ ឱ. ធម្មវាទី ។ ២ ឱ. បធានបហិតត្ថន្តំ ។ ម. បធានំ បហិតត្ថន្តំ ។ ៣ ឱ. ម. វសី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អព្ពញ្ជនទាយកត្តេរាបទាន ទី ៤

[១១៤] ខ្ញុំនៅក្នុងព្រះរាជឧទ្យាន ក្បែរក្រុងពន្ធមវតី
 កាលនោះ ខ្ញុំស្ងៀកសំពត់ស្បែក ទ្រទ្រង់លក់ចាន់ ។ ខ្ញុំ
 បានឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រាសចាកជូលីគីកិលេស ជា
 ព្រះសយម្ព ទ្រង់ឈ្នះកិលេស មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត
 កម្ដៅនូវកិលេស មានព្រះហឫទ័យបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន
 ទ្រង់ជាតសី ទ្រង់មានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន ។ លុះ
 ខ្ញុំឃើញព្រះសម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្រេចសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួងផង
 ទ្រង់ឆ្ងល់នូវអន្លង់ ទាំងមិនមានអាសវៈផង ក៏មានចិត្តជ្រះ-
 ថ្លា មានចិត្តរីករាយ បានថ្វាយថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ។ ក្នុង
 កប្បទី ៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ បានឲ្យទាន
 ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃថ្នាំ
 បន្តក់ភ្នែក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

បញ្ចមំ សុបដទាយកត្តេរាបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	អព្ពញ្ជនទាយកោ ថេរោ

ឥមា កថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

អព្ពញ្ជនទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ សុបដទាយកត្តេរាបទានំ

[១១៥] ទិវាវិហារា និក្ខន្តោ	វិបស្សី លោកនាយកោ
លហំ សុបដិកំ ទត្វា ^(១)	កប្បំ សក្កម្ពិ មោទហំ ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កប្បេ	យំ សុបដិកមទាសហំ ^(២)
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	សុបដស្ស ឥទំ ផលំ ។

១ ឱ. លហុប្បបរំ ទត្វា ។ ២ ឱ. ប្បបរំ អទាសហំ ។

សុបដទាយកត្តេរាបទាន ទី ៥

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអព្ពញ្ជនទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អព្ពញ្ជនទាយកត្តេរាបទាន ។

សុបដទាយកត្តេរាបទាន ទី ៥

[១១៥] ព្រះលោកនាយក ព្រះនាមវិបស្សី ចេញអំពី
រោងសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់មានសាច់ស្តើង
ហើយបានរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ អស់មួយកប្ប ។ ក្នុងកប្បទី
៩១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយសំពត់ដ៏ល្អ
ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃសំពត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាភតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
 ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា សុបដទាយកោ^(១) ថេរោ ឥមា
 តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

សុបដទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ឆដ្ឋំ ទណ្ឌទាយកត្តេរាបទានំ

[១១៦] កាននំ វនមោក្កយ្ហ វេជ្ជំ ឆេត្វានហំ តទា
 អាលម្ពនំ ករិត្វាន^(២) សដ្ឋ្យស្ស អទទី អហំ^(៣) ។

១ ឱ. បូបបុរទាយកោ ។ ២ ឱ. គហេត្វាន ។ ៣ ម. ពហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្ពិទ្ធ ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុបដទាយកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុបដទាយកត្តេរាបទាន ។

ទណ្ឌទាយកត្តេរាបទាន ទី ៦

[១១៦] កាលនោះ ខ្ញុំដើរចូលទៅ ក្នុងព្រៃធំ
 បានកាប់ឫស្សីធ្វើជាបង្គាន់ដៃ ប្រគេនដល់ព្រះសង្ឃ ។

ឆដ្ឋំ ទណ្ណទាយកត្តេរាបទានំ

តេន ចិត្តប្បសារេន	សុព្វតេ អភិវាទយី ^(១)
អាលម្ពទណ្ណំ ទត្វាន	បក្កាមី ឧត្តរាមុខោ ។
ចតុន្ទ្រតេ ឥតោ កេហ្សេ	យំ ទណ្ណាមទទី តទា
ទុក្ខតី ជារិជាជារិ	ទណ្ណាទានស្សីទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស ភិក្ខុកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆដ្ឋកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	ទណ្ណាទាយកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

ទណ្ណទាយកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

តេវីសតិមំ ភាណារំ ។

១ ឱ. អភិវាទិយ ។

ទណ្ឌទាយកត្តោបទាន ទី ៦

ខ្ញុំថ្វាយបង្គំនូវព្រះសង្ឃមានវត្តល្អ ដោយចិត្តជ្រះថ្លានោះ លុះ
 ខ្ញុំប្រគេនកំណាត់ឫស្សីបង្កាន់ដៃរួចហើយ ក៏បែរមុខឆ្ពោះទៅ
 កាន់ឧត្តរទិស ដើរចេញទៅ ។ ក្នុងកប្បទី ៩៤ អំពីកប្ប
 នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានថ្វាយកំណាត់ឫស្សី ក្នុងកាល
 នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ នេះជាផលនៃការឲ្យកំណាត់
 ឫស្សី ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំង
 អស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
 ហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទណ្ឌទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទណ្ឌទាយកត្តោបទាន ។

ចប់ ភាណាវរៈ ទី ២៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តមំ គិរិនេលបូជកត្ថេរាបទានំ

[១១៧] មិតលុទ្ធា បុរេ អាសី	វិរេណ ^(១) វិចរំ អហំ
អន្ទសំ វិរជំ ពុទ្ធិ	សព្វធម្មាន ចារកុំ ។
តស្មី មហាការុណិកេ	សព្វសត្តហតេ រតេ
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	នេលបុប្ផំ អប្បជយី ។
ឯកត្តិសេ ឥតោ កប្ប្យ	យំ បុប្ផមភិប្បជយី
ទុក្ខតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. វិចិនេ ។ ម. វិបិនេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

គិរិនេលបូជកត្តោបទាន ទី ៧

[១១៧] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំកើតជាព្រានម្រឹគ ត្រាច់ទៅ
 ក្នុងព្រៃ បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រោសចាកធូលី ដល់នូវ
 ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 ចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ត្រេក-
 អរចំពោះប្រយោជន៍របស់សព្វសត្វ ហើយបានបូជាផ្កាអញ្ជ័រ
 ខៀវ ។ ក្នុងកប្បទី ៣១ អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
 បានបូជាផ្កា ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជា
 ផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធនៃព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្តោបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា តិរិទេលបូជកោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

តិរិទេលបូជកត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្តោបទានំ

[១១៨] អហំ បុរេ ពោធិបត្តំ

ឧជ្ឈិតំ ចេតិយដ្ឋលោ

តំ កហោត្វាន ធខេសី

អលកី វិសតី^(១) តុលោ ។

តស្ស កម្មស្ស តេជេន

សំសរន្តោ ភវាភវេ

នុវេ ភវេ សំសរាមិ

ទេវត្តេ ចាបិ មាណុសេ ។

ទេវលោកា ចរិត្វាន

អាភន្ធា មាណុសំ កវំ

នុវេ កុលេ បជាយាមិ

ខត្តិយេ ចាបិ ព្រាហ្មណោ ។

១ ឱ. វិសតី ។ ម. វិសតិ ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ទី ៨

បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះគិរិនេលបូជកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ គិរិនេលបូជកត្តេរាបទាន ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ទី ៨

[១១៨] ក្នុងភពមុន ខ្ញុំបានរើសស្លឹកពោធិ ដែលជ្រុះ
ក្នុងលានព្រះចេតិយ ហើយយកទៅចោល ខ្ញុំបាននូវគុណ
២០ ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ តែងអន្ទោលទៅ
ក្នុងភពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ដោយតេជះនៃកម្មនោះ ។
លុះខ្ញុំច្បុតចាកទេវលោក មកកាន់ភពរបស់មនុស្ស តែង
កើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺក្សត្រនិងព្រាហ្មណ៍ ។ ខ្ញុំបរិបូណ៌
ដោយអវយវៈតូចធំ មានកម្ពស់និងទំហំសមរម្យ មានរូបល្អ
មានសម្បុរស្អាត មានរាងកាយពេញលេញមិនខ្វះខាត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អង្គបច្ចុដ្ឋសម្បជ្ជោ	អាហោហាបរិណាហាវា
អភិរូចោ សុចិ ហោមិ	សម្បណ្ណកោ ^(១) អន្ធនកោ ។
ទេវលោកេ មនុស្សេ វា	ជាតោ វា យត្ថ កត្តចិ
ភវេ សុវណ្ណវណ្ណោ ច	ឧត្តត្ថកនក្ខបមោ ។
មុនុ ^(២) មទ្ធា សិទិទ្ធា ^(៣)	សុខុមា សុកុមារិកា ^(៤)
ឆរិ មេ សព្វទា ហោតិ	ពោធិបត្តេ សុនឌ្ឌិតេ ។
យតោ កុតោចិ កតិសុ	សរិវេ សមុទាតតេ
ន លិម្បតិ រដោជលំ	វិហាកោ បត្តនឌ្ឌិតេ ។
ឧណ្ណោ វាតាតបេ តស្ស	អក្កិតាបេន វា បន
កត្តេ សេទា ន មុញ្ញន្តិ	វិហាកោ បត្តនឌ្ឌិតេ ។
កុដ្ឋំ កល្លោ កិលាសោ ច	តិលកា បិឡុកា តថា
ន ហោន្តិ កាយេ ទទ្ធុ ច	វិហាកោ បត្តនឌ្ឌិតេ ។
អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
ហោតា ន ហោន្តិ កាយស្មី	វិហាកោ បត្តនឌ្ឌិតេ ។

១ ឱ. ម. សម្បណ្ណដ្ឋោ ។ ២ ឱ. ម. មុទុកា ។ ៣ ឱ. និទ្ធា ។ ម. និទ្ធា ។ ៤ ឱ. សុកុមារិកា ។ ម. សុកុមារិកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំកើតក្នុងទេវលោក ឬក្នុងមនុស្សលោក ឬក៏ក្នុងភពណា
មួយ តែងមានសម្បុររល្អដូចមាស ឬប្រៀបដូចមាសឆ្អិន ។
សម្បុររបស់ខ្ញុំ ទន់ ល្ងន់ល្ងាស ជិតស្និទ្ធ ល្អិត ផ្លូវផង សព្វ ។
កាល ព្រោះបានយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។ ទឹកដែលច្រ-
ឡំដោយធូលី មិនដែលប្រឡាក់ក្នុងប្រជុំសរីរៈ (របស់ខ្ញុំ)
ក្នុងកាលណាម្តងឡើយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្លឹកពោធិ៍
ទៅចោល ។ ខ្លួនរបស់ខ្ញុំនោះ (បិតនោះ) ក្នុងទីមានខ្យល់និង
កម្ដៅថ្ងៃដ៏ក្ដៅក្ដី ឬត្រូវកម្ដៅភ្លើងក្ដី ញើសទាំងឡាយក៏មិន
ដែលហូរចេញ នេះជាផលក្នុងការយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។
រោគយូង ពក ស្រែង ប្រជ្រុយ បូស ដំណាចពិស មិនដែល
មានក្នុងកាយ (របស់ខ្ញុំឡើយ) នេះជាផលក្នុងការយកស្លឹក
ពោធិ៍ទៅចោល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុង
ភពតូចនិងភពធំ គឺរោគទាំងឡាយ មិនដែលកើតក្នុងកាយ
របស់ខ្ញុំឡើយ នេះជាផលក្នុងការយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្តោបទានំ

អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
ន ហោន្តិ ចិត្តជា បីដ្ឋា	វិចារកោ បត្តនឱតេ ។
អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
អមិត្តា ន កវន្តស្ស	វិចារកោ បត្តនឱតេ ។
អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
អនូនកោកោ កវតិ	វិចារកោ បត្តនឱតេ ។
អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
អត្តិរាជ្ជហិ ចោរេហិ	ន ហោតិ ឧនកា ភយំ ។
អបរម្បិ តុណាន្តស្ស	និព្វត្តតិ ភវាភវេ
នាសី នាសា អនុចរា	ហោន្តិ ចិត្តានុវត្តកា ។
យម្ហិ អាយុប្បមាណម្ហិ	ជាយតេ មាណុសេ ភវេ
តតោ ន ហាយតេ អាយុ	តិដ្ឋតេ យាវតាយុកំ ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ទី ៨

គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ
 គឺអន្តរាយជាគ្រឿងបៀតបៀន ដែលកើតអំពីចិត្ត មិនដែល
 មានឡើយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។

គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ
 គឺពួកសត្រូវ មិនដែលមានដល់ខ្ញុំនោះ នេះជាផល ក្នុង
 ការយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។ គុណដទៃទៀត តែងកើត
 ដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ គឺភោគៈមិនដែលខ្វះខាត
 ឡើយ នេះជាផល ក្នុងការយកស្លឹកពោធិ៍ទៅចោល ។

គុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុងភពតូចនិងភពធំ
 គឺភ័យ អំពីភ្លើងនិងស្តេច អំពីចោរនិងទឹក មិនដែលមាន
 ឡើយ ។ មានគុណដទៃទៀត តែងកើតដល់ខ្ញុំនោះ ក្នុង
 ភពតូចនិងភពធំ គឺពួកខ្ញុំស្រីខ្ញុំប្រុស ជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាម ជា
 អ្នកលុះអំណាចចិត្តរបស់ខ្ញុំ ។ បុគ្គលកើតក្នុងភព ជារបស់
 មនុស្ស មានកំណត់អាយុត្រឹមណា អាយុរបស់ខ្ញុំមិនថយ
 ចុះអំពីកំណត់ត្រឹមនោះ តែងបិតនៅដរាបដល់អស់អាយុ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អព្ពន្តរា ច ពាហិរា ^(១)	នេកមា ច សវដ្ឋកា
អនុយុត្តា ហោន្តិ សព្វេបិ	វុទ្ធិកាមា សុខិច្ឆកា ។
កោតវា យសវា ហោមិ	សិរិមា ញាតិបក្ខវា
អវេរោ កតសន្តាសោ ^(២)	ភវេហំ សព្វតា ភវេ ^(៣) ។
នេវា មនុស្សា អសុរា	កន្ធព្វា យក្ខរក្ខសា
សព្វេ តេ បរិក្ខន្តិ	ភវេ សំសរតោ សទា ។
នេវលោកេ មនុស្សេ វា	អនុកោត្វា ឧកោ យសេ
អវសានេ ច និព្វានំ	សិរំ បត្តោ អនុត្តរំ ។
សម្ពុទ្ធមុទ្ធិសិក្ខាន	ពោធិ វា តស្ស សត្តនោ
យោ បុព្វំ បសវេ ចោសោ	តស្ស កី ឆាម ទុល្លភំ ។
មក្កេ ផលេ ច អាគមេ	ឈានាភិញ្ញាតុលោសុ ច
អញ្ញោសំ អធិកោ ហុត្វា	និព្វាយតិ ^(៤) អនាសវោ ។

១ ឱ. ម. អព្ពន្តរា ពហិចរា ។ ២ ឱ. ម. អចេតភយសន្តាសោ ។ ៣ ឱ. ភវេសំ សព្វតោ ភវេ ។ ម. ភវេហំ សព្វតោ ភវេ ។ ៤ ឱ. ម. និព្វាយាមិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកជនទាំងអស់ អ្នកប្រាថ្នាសេចក្តីចម្រើន ប្រាថ្នាសេចក្តី
 សុខ ទោះនៅខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកដែនក្តី
 សុទ្ធតែជាអ្នកប្រកបតាមខ្ញុំ ។ ខ្ញុំជាអ្នកមានភោគៈ មាន
 យសមានសិរី មានពួកញាតិ ជាអ្នកឥតមានវេរា ប្រាសចាក
 សេចក្តីតក់ស្លុត តែងមានក្នុងភព សព្វ ៗ កាល ។ ពួក
 ទេវតា មនុស្ស អសុរ គន្ធា យក្ខ អារក្សទឹក អ្នកទាំង
 អស់នោះ តែងរក្សាខ្ញុំ ដែលអន្ទោលទៅក្នុងភព សព្វ ៗ
 កាល ។ ខ្ញុំទទួលយសទាំងពីរក្នុងទេវលោកផង ក្នុងមនុស្ស-
 លោកផង រួចខ្ញុំបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ជាសិវដ្ឋានដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងកាលជាទីបំផុត ។ បុរសណា ខ្ញុំសិរិចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ឬចំពោះដើមពោធិ៍របស់ព្រះសាស្តានោះ គប្បីទទួលនូវផល
 បុណ្យ (ផលទាំងអស់) ឈ្មោះថាបុរសនោះបានដោយក្រដូច
 ម្តេចបាន ។ បុគ្គល (ដែលបិតានៅ) ក្នុងមគ្គ ក្នុងផល ក្នុង
 បរិយត្តិ ក្នុងគុណគឺឈាននិងអភិញ្ញា ជាបុគ្គលប្រសើរក្រៃ-
 លែងជាងពួកជនដទៃ ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ តែងបរិនិព្វាន ។

អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្តោបទានំ

បុរេហំ ពោធិយា បត្តំ	ឆទ្កេត្វា ហដ្ឋមាណសោ
ឥមេហិ វីសតដ្ឋេហិ	សមដ្ឋី ហោមិ សព្វទា ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ពោធិសម្មជ្ជកោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ទី ៨

ក្នុងភពមុន ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានយកស្លឹកពោធិទៅចោល
 ទើបជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយអង្គ ២០ នេះ សព្វ ៗ កាល ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អ
 ហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់
 ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះពោធិសម្មជ្ជកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ។

នវមំ អាមណ្ឌាផលទាយកត្តោបទានំ

[១១៩] បទុមុត្តរោ នាម ជិណោ	សព្វធម្មាន ចារត្ថ
វុដ្ឋហិត្វា សមាធិម្ហា	ចង្កៀមិ លោកនាយកោ ។
ខារិការំ តហេត្វាន	អាហារន្តោ ផលំ តទា
អន្ទសំ វិរដំ ពុទ្ធនំ	ចង្កៀមន្តំ មហាមុនី ។
បសន្នចិត្តោ សុមនោ	សិវេ កត្វាន អញ្ចលី
សម្ពុទ្ធនំ អភិវាទេត្វា	អាមណ្ឌាមទទី ផលំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ	យំ ផលំ អទទី តទា
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	អាមណ្ឌាស្ស ឥទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អាមណ្ឌជលទាយកត្តោបទាន ទី ៩

[១១៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវ
 ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ជាលោកនាយក ទ្រង់ចេញចាកស-
 មាធិហើយចង្រ្កម ។ កាលនោះ ខ្ញុំវែកនូវអម្រែកដែលពេញ
 ដោយផ្លែឈើ បានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមហាមុនីទ្រង់ប្រោស
 ចាករាគៈ កំពុងចង្រ្កម ។ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា មានចិត្តរីករាយ
 ធ្វើនូវអញ្ជាលីលើសិរូ ថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ហើយថ្វាយផ្លែ
 ល្អុង ។ ក្នុងកិច្ចទីមួយសែន អំពីកិច្ចនេះ ព្រោះហេតុដែល
 ខ្ញុំបានថ្វាយផ្លែឈើ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ
 នេះជាផលនៃផ្លែល្អុង ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទេសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អាមណ្ណាជលទាយកោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

អាមណ្ណាជលទាយកត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ទេសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

[១២០] ឥមម្ពិ ភទ្ធកេ កប្បេ ព្រហ្មពន្ធ មហាយសោ

កស្សចោ នាម នាមេន ឧប្បដ្ឋិ រេតតំ រោ ។

អនុព្យញ្ញនសម្បន្នោ ទ្ធត្ថីសវេលក្ខណោ

ព្យាមប្បកាបរិរុតោ រំសិជាលសមុត្តតោ^(១) ។

អស្សាសេតា យថា ចន្នោ សុរិយោ វិយ^(២) បក្កដ្ឋរោ

និព្វាបេតា យថា មេឃោ សាករោ គុណាករោ ។

១ ឱ. រំសិជាលសមោសដោ ។ ម. រំសិជាលសមាហតោ ។ ២ ឱ. ម. វេសទ្ធោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះអាមណ្ឌផលទាយកត្តោ មានអាយុ បានសម្តែង
នូវគាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អាមណ្ឌផលទាយកត្តោបទាន ។

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

[១២០] ក្នុងភិក្ខុកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ ទ្រង់
មានដៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួក
អ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយអ-
នុព្យញ្ជនៈ មានលក្ខណៈ ៣២ ដ៏ប្រសើរ មានពន្លឺមួយព្យាមជុំ
វិញ មានបណ្តាញរស្មីតាំងឡើង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងពួកជន
ឲ្យត្រេកអរដូចព្រះចន្ទ មានរស្មីដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ញ៉ាំង
សត្វឲ្យរលត់ទុក្ខដូចមហាមេឃ ទ្រង់ធ្វើនូវគុណដូចសាគរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ធរណីរិវ សីលេន	ហិមវាវ សមាធិនា
អាគាសោ វិយ បញ្ញាយ	អសង្កោ អនិលោ យថា ។
អន្ធានោ យថាវិហារោ ^(១)	បរិសាសុ វិសារនោ
សច្ចានិ សម្បកាសេតិ	ឧទ្ធករោ មហាជនំ ។
តទាហំ ^(២) ពារាណសិយំ	សេដ្ឋិបុត្តោ មហាយសោ
អាសកំ ^(៣) ធនធិញ្ញស្ស	បហុតស្ស ពហូ មមំ ។
ជង្ហុវិហារំ ^(៤) វិចរំ	មិតទាយំ ឧបេច្ចហំ ^(៥)
អទ្ធិសំ នាថសត្តារំ ^(៦)	ទេសេន្តំ អមតំ បទំ ។
វិសដ្ឋកន្តវចនំ	ករិកសមស្សរំ
ហំសទុន្ទភិនិក្ខេសំ ^(៧)	វិញ្ញាបេន្តំ មហាជនំ ។
ទិស្វា ទេវតិ ទេវន្តំ	សុត្វា ច មធុរំ សរំ ^(៨)
បហាយានប្បកេ កោកេ	បព្វដ្ឋី អនការិយំ ។

១ ឱ. ម. សកទាចិ មហារីរោ ។ ២ ឱ. តទាហិ ។ ៣ ឱ. អាសហំ ។ ម. អនន្ត...។ ៤ ឱ. ម. ជង្ហុវិហារំ ។ ៥ ឱ. មិតទាយមុបេច្ចហំ ។ ម. មិតទាយមុបេសហំ ។ ៦ ឱ. តាទិសំ ពុទ្ធុ ។ ម. វិរជំ ពុទ្ធុ ។ ៧ ម. ហំសរុទាហិនិក្ខេសំ ។ ៨ ឱ. ម. គិរំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គមានសីលដូចផែនដី មានសមាធិដូចភ្នំហិមពាន្ត មាន
 បញ្ញាដូចអាកាស មិនជាប់ចំពាក់ដូចខ្យល់ ។ ព្រះអង្គមាន
 គុណមិនខ្វះខាត មានធម៌ជាគ្រឿងអប់រំ ទ្រង់ភ្ញៀវក្លាក្នុងពួក
 បរិស័ទ ទ្រង់ស្រង់ឡើងនូវមហាជន ហើយប្រកាសនូវសច្ច-
 ធម៌ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋីបុត្ត ក្នុងក្រុងពារាណសី
 មានយសធំ ជាអ្នកប្រសើរ ដោយទ្រព្យនិងស្រូវច្រើនក្រែ-
 លែង ។ ខ្ញុំកាលត្រាច់ទៅកាន់ទិសម្រាកស្នង ក៏ចូលទៅ
 ក្នុងព្រៃមិត្តទាយ បានឃើញព្រះសាស្តាជាទីពឹង កំពុងស-
 ម្តែងអមតបទ មានព្រះពុទ្ធដីកាជ្រះស្រឡះ មានសំឡេងស្នើ
 ដោយសត្វករវិក មានសន្ធិកគីកកងដូចសត្វហង្ស ឬដូចស្ករ
 ទ្រង់ញ៉ាំងមហាជនឲ្យដឹងច្បាស់ ។ លុះខ្ញុំឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នោះជាទេវតាដ៏ក្រៃលែងជាងទេវតា ទាំងបានស្តាប់សំឡេង
 ដ៏ពិរោះ ទើបលះភោគៈដ៏ច្រើន ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

ឯវំ បព្វជិតោវាហំ	ន ចិរេន ពហុស្សុតោ
អហោសី ធម្មកថិកោ	វិចិត្តបដិកាលាវា ។
មហាបរិសមជ្ឈេហំ	សត្តុនោរ ^(១) បុនប្បដំ
វណ្ណយី ហេមវណ្ណស្ស	វណ្ណំ វណ្ណវិសារនោ ។
ឯស ខីណាសវោ ពុទ្ធា	អនិយោ ធិន្ទសំសយោ
សព្វកម្មក្ខយំ បត្តោ	វិមុត្តោ ឧបទិក្ខយេ ^(២) ។
ឯស សោ ភកវា ពុទ្ធា	ឯស សីហោ អនុត្តរោ
សនេវកស្ស លោកស្ស	ព្រហ្មចក្កំ បវត្តតោ ។
នន្តោ នមេតា សន្តោ ច	សមេតា និព្វតោ ឥសិ
និព្វាបេតា ច អស្សត្តោ	អស្សាសេតា មហាជនំ ។

១ ឱ. ម. ហដ្ឋចិត្តោ ។ ២ ឱ. សតិសង្ខយេ ។ ម. វិមុត្តោ បធិសំខយេ ។

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

លុះខ្ញុំបួសយ៉ាងនេះហើយ មិនយូរប៉ុន្មានក៏បានជាពហុស្សុត
 ជាធម្មកថិក មានប្រាជ្ញាជីវិតិត្រ ។ ខ្ញុំជាអ្នកក្លៀវក្លាដោយ
 គុណ បានពណ៌នាគុណរបស់ព្រះសាស្តា ដែលមានវណ្ណៈ
 ដូចមាស ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទច្រើន ជារឿយ ។ ថា ព្រះ
 ពុទ្ធនុ៎ះ ជាព្រះខ្លាំងស្រព ទ្រង់មិនមានទុក្ខ កាត់បង់នូវ
 សេចក្តីសង្ស័យ ទ្រង់ដល់នូវការអស់នៃកម្មទាំងពួង មានព្រះ
 ហឫទ័យចុះស៊ប់ ក្នុងព្រះនិព្វាន ជាទីអស់ទៅនៃឧបធិ ។
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គនុ៎ះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនុ៎ះ ទ្រង់ប្រសើរដូចសីហា ព្រះអង្គញ៉ាំងព្រហ្ម-
 ចក្ខុឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដល់មនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ។
 ទ្រង់ជាតសី មានតន្ត្រីយទូន្មានហើយ ទ្រង់នូន្មាននូវមហា-
 ជន ព្រះអង្គស្ងប់រម្ងាប់ហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យស្ងប់រម្ងាប់
 ទ្រង់រលត់កិលេសហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យរលត់កិលេសផង
 ព្រះអង្គត្រេកអរហើយ ញ៉ាំងមហាជនឲ្យត្រេកអរផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

វីរោ សូរោ ច វិក្កុន្តោ^(១) បញ្ញោ កាវុណិកោ វសី

វិជិតារី វិជិតោ ច^(២) អប្បកញ្ញោ អនាសយោ ។

អនេញ្ញោ អចលោ ធីរោ^(៣) អមោហោ អសមោ មុទិ

ដោរយ្ហោ ឧសភោ ធាតោ សីហោ សក្កោ ក្សសុបិ ។

វិរិតោ វិមលោ ព្រហ្មា វាទីសូរោ រណញ្ញហោ

អទិលោ ច វិសល្លោ ច អសមោ វុសភោ^(៤) សុចិ ។

ព្រាហ្មណោ សមណោ ធាថោ ភិសក្កោ សលូសន្តុតោ^(៥)

យោដោ ពុទ្ធា សុតាសុតោ^(៦) អចលោ មុទិតោ សិតោ ។

១ ឱ. ធីរោ ច ។ ២ ឱ. ម. វិជិតារី ច សជិនោ ។ ៣ ឱ. ម. ធីមា ។ ៤ ឱ. បយតោ ។ ម.

សំយតោ ។ ៥ ឱ. ម. សល្លកត្តកោ ។ ៦ ឱ. សុតាសុតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គមានព្យាយាម អង្គ់អាច ក្លាហាន មានប្រាជ្ញា ប្រកបដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ស្ងាត់ជំនាញ ទ្រង់ឈ្នះមារ ទ្រង់ឈ្នះមិនចាញ់វិញ ទ្រង់មិនឃ្នើសឃ្នង មិនមានអាល័យ ។ ព្រះមុនីទ្រង់មិនញាប់ញ័រ មិនឃ្នងឃ្នោង ជាអ្នកប្រាជ្ញ មិនមានមោហៈ ឥតមានបុគ្គលស្មើ នាំទៅនូវធុរៈ ជាឧសភៈ ជានាគ ជាសីហៈ ទ្រង់អង្គ់អាចក្នុងពួកគ្រូទាំងឡាយ ។ ព្រះអង្គប្រាសចាករាគៈ មិនមានមន្ទិល ជាព្រហ្ម មានវាទៈដ៏ក្លៀវក្លា ទ្រង់លះបង់នូវសត្រូវគឺកិលេស ទ្រង់មិនរឹងត្អឹង ប្រាសចាកកូនសរគឺសេចក្តីសោក ឥតមានបុគ្គលស្មើ ជាឧសភៈ ជាអ្នកស្អាត ។ ព្រះអង្គជាព្រាហ្មណ៍ ជាសមណៈ ជាទីពឹង ជាពេទ្យ ទ្រង់កម្ចាត់បង់នូវសរ គឺសេចក្តីសោក ជាយោធា ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ភ្ញាក់រលឹកចាកការដេកលក់ មិនញាប់ញ័រ មានព្រះហឫទ័យទន់ ត្រជាក់ ។

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

កតទន្ធា វហត្តា ច ^(១)	កត្តា ឆេតា បកាសិតា
សម្បហំសិតា សេត្តា ^(២) ច	ឆេត្តា សេតា ^(៣) បសំសិតា ។
អវិលោ ^(៤) ច វិសល្លោ ច	អដិយោ អកម៌កមី
អនេជោ វិរេជោ ខត្តា	កដ្ឋា វត្តា បកាសិតា ។
តារេតា អត្តការេតា	ការេតា សម្បទារិតា ^(៥)
ចារេតា សហិតា ហត្តា	តាបិតា ច វិសោសិតា ^(៦) ។
សច្ចដ្ឋិតោ ^(៧) សមសមោ	អសហាយោ ធម្មាលយោ ^(៨)
អច្ឆេរមន្តោ ^(៩) អកុហោ	កតារី ឥសិ សត្តមោ ^(១០) ។

១ ឱ. តាតា តន្តា ច ហត្តាច ។ ម. តថា រតា ច សន្តិ ច ។ ២ ម. បោតា ច ។ ៣ ឱ. ម. សោតា ។ ៤ ឱ. អវិលោ ។ ៥ ឱ. សម្បទាលេតា ។ ៦ ឱ. ហត្តា តាតាបិ តាបសោ ។ ម. ហត្តា កតាបិ តាវ សោ ។ ៧ ឱ. ម. សមចិត្តោ ។ ៨ ឱ. ទយាយសោ ។ ម. ទហាយសោ ។ ៩ ឱ. អច្ឆេរសន្តោ ។ ម. អច្ឆេទសន្តោ ។ ១០ ឱ. ម. សត្តមោ ។

សុគន្ធក្មេរាបទាន ទី ១០

ព្រះអង្គមានការទូន្មានធ្វើហើយ ទ្រង់នាំទៅ ទ្រង់ធ្វើ ទ្រង់
 ណែនាំ ទ្រង់ប្រកាស ទ្រង់រីករាយ ទ្រង់លាងជម្រះ ទ្រង់កាត់
 (កិលេស) ទ្រង់ស្រោចស្រង់ គួរគេសរសើរ ។ ព្រះអង្គ
 មិនកម្រើក (មិនរីករវ) ប្រាសចាកសរគឺសេចក្តីសោក មិន
 មានទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ មិនញាប់ញ័រ ទ្រង់ប្រាស
 ចាកធ្មលី ទ្រង់គាស់រំលើង (កិលេស) ទ្រង់ចងក្រង ទ្រង់
 ពោលប្រដៅ ទ្រង់ប្រកាស ។ ព្រះអង្គទ្រង់ចម្លង ទ្រង់ធ្វើប្រ-
 យោជន៍ ញ៉ាំងជនឲ្យធ្វើ (ប្រយោជន៍) ទ្រង់រំលាយកិលេស
 ទ្រង់ញ៉ាំងជនឲ្យដល់ ទ្រង់អត់ធន់ ទ្រង់សម្លាប់កិលេស ទ្រង់
 មានព្យាយាមកម្តៅកិលេស ទ្រង់ញ៉ាំងកិលេសឲ្យរឹងស្អុត ។
 ព្រះអង្គទ្រង់បិតនៅក្នុងសច្ចៈ ទ្រង់ស្មើដោយបុគ្គលស្មើគឺអ-
 តីតពុទ្ធ មិនមានសម្លាញ់ ទ្រង់អាស័យក្នុងសេចក្តីអាណិត
 មានសេចក្តីអស្ចារ្យ ទ្រង់មិនកុហក ទ្រង់ធ្វើជាតសីទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

និទិណ្ណាករោ ជិម្ពាណោ	អប្បមេយ្យោ អនូបមោ
សព្វវាក្យបថាតីតោ	សព្វនេយ្យន្តិកោ ^(១) ជិណោ ។
សតវសីវេ ^(២) តស្មី	បសាណោ អមតាវហោ ^(៣)
តស្មា ពុទ្ធនោ ច ធម្មេ ច	សង្ឃេ សន្ធា មហាត្តិកា ^(៤) ។
កុណេហិ វាមាជីហិ	តិលោកសរណុត្តមំ
វណ្ណោន្តោ បរិសមជ្ឈេ	កថី ^(៥) ធម្មកថំ អហំ ។
តតោ ចុតោហំ តុសិតេ	អនុកោត្វា មហាសុខំ
តតោ ចុតោ មនុស្សេសុ	ជាតោ ហោមិ សុកន្ធិកោ ។
និស្សាសោ មុខកន្តោ ច	ទេហាកន្តោ តថេវ មេ
សោ ច កន្តោវ សតតំ	សព្វកន្តោវ ហោតិ មេ ។

១ ឱ. សច្ចនេយ្យន្តិកោ ។ ម សច្ចនេយ្យន្តត្ថ ។ ២ ឱ. សត្តិសារវេ ។ ម. សតសារវេ-
 វេ ។ ៣ ម. អមតាវយោ ។ ៤ ឱ. ម មហិត្តិកា ។ ៥ ឱ. ម. អកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះជិនស្រីទ្រង់ឆ្ងល់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិនមានមានៈ មាន
 គុណប្រមាណមិនបាន មិនមានឧបមា ទ្រង់កន្លងនូវគន្លង
 ពាក្យទាំងពួង ដល់នូវទីបំផុតនៃនេយ្យធម៌ទាំងពួង ។ សេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ក្នុងព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរដូចព្រះអាទិត្យនោះ ជាគុណ
 នាំមកនូវព្រះនិព្វានឈ្មោះអមតៈ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តី
 ជឿស៊ប់ក្នុងព្រះពុទ្ធក្តី ព្រះធម៌ក្តី ព្រះសង្ឃក្តី មានប្រយោជន៍
 ច្រើន ។ ខ្ញុំកំពុងពណ៌នាគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ជាទី-
 ពឹងនៃសត្វក្នុងត្រៃលោក ដោយគុណទាំងឡាយ មានយ៉ាង
 នេះជាដើម ហើយសម្តែងធម្មកថា ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ ។ ខ្ញុំ
 ច្បាតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទទួលសេចក្តីសុខច្រើនក្នុងភព
 តុសិត លុះច្បាតចាកតុសិតនោះ មកកើតក្នុងពួកមនុស្ស ជា
 អ្នកមានក្លិនក្រអូប ។ ខ្យល់ដង្ហើមចេញរបស់ខ្ញុំក្តី ក្លិនមាត់ក្តី
 ក្លិនកាយក្តី ដូចគ្នា ក្លិនរបស់ខ្ញុំនោះ ក្រអូបសព្វ ជានិច្ច ។

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

មុខកន្លោ សនា មយ្ហំ	បទុមុប្បលចម្បកោ
អតិក្កន្តោ ^(១) សនា វាតិ	សរីរោ ច តថេវ មេ ។
កុណាត្តវស្ស សព្វន្តំ ^(២)	ផលន្តំ ^(៣) បរមព្ពតំ
ឯកក្កមនសា សព្វ	កាសិតស្ស ^(៤) សុណាថ មេ ។
កុណំ ពុទ្ធស្ស វត្តាន	ហិតាយនំ សុខាវហំ ^(៥)
សុចិត្តោ ^(៦) ហោមិ សព្វត្ថ	សង្ឃោ វិសមាសុតោ ^(៧) ។
យសស្សី សុខិតោ កន្លោ	ជុតិមា បិយទស្សិនោ
វត្តា អបរិក្ខតោ ច	និទ្ទោសោ បញ្ញាវា តថា ។
ទីណោ ចាសុសិ និព្វានំ	សុលកំ ពុទ្ធកត្តិនំ ^(៨)
តេសំ ហេតុំ បរក្ខាមិ	តំ សុណាថ យថាតមំ ។

១ ឱ. អតិសន្តោ ។ ម. បរិសន្តោ ។ ២ ឱ. បុប្ផន្តំ ។ ៣ ឱ. ផលន្ត ។ ម. ផលន្តំ ។ ៤ ឱ. ម. វណ្ណយិស្សំ ។ ៥ ឱ. ហិតាយ ជនសន្ធិសុ ។ ម ហិតាយ ច ន សទិសំ ។ ៦ ឱ. ម. សុខិតោ ។ ៧ ឱ. វសទ្ធនវិសមាយុតោ ។ ៨ ម. ពុទ្ធកត្តិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

ក្លិនមាត់របស់ខ្ញុំ ដូចក្លិនផ្កាយក ឬផ្កាឧប្បលនិងផ្កាចម្ប៉ា
 សព្វ ។ កាល ទាំងសរីរៈរបស់ខ្ញុំ ប្រសើរផុតគេ តែងផ្សាយទៅ
 សព្វ ។ កាល ដូច្នោះដែរ ។ សេចក្តីអស្ចារ្យយ៉ាងក្រៃលែង
 ទាំងអស់នោះ ជាផលនៃសេចក្តីសរសើរនូវគុណ អ្នកទាំង
 អស់គ្នា ចូរស្តាប់នូវភាសិតរបស់ខ្ញុំ ដោយចិត្តនឹងនួនចុះ ។
 លុះខ្ញុំសរសើរពុទ្ធកុណ ជាទីមកនៃប្រយោជន៍ ទាំងនាំមកនូវ
 សេចក្តីសុខ ខ្ញុំមានចិត្តស្អាត ជាសង្ឃខ្ជល់ខ្ជាយតែនឹងសេច-
 ក្តីព្យាយាម ក្នុងធម៌ទាំងពួង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដ៏ទ្រង់យស ទ្រង់
 មានសេចក្តីសុខ ទ្រង់ត្រេកអរ ទ្រង់រុងរឿង ជាទីស្រឡាញ់
 ទាំងគួររមិលមើល ទ្រង់ពោលប្រដៅ មិនមានបុគ្គលមើល
 ងាយ មិនមានទោស មានប្រាជ្ញា ។ កាលបើព្រះជន្មាយុ
 អស់ហើយ បុគ្គលអ្នកគប់រកនូវព្រះពុទ្ធ តែងបានព្រះនិព្វាន
 ដោយងាយ ខ្ញុំនឹងសម្តែងនូវហេតុ នៃគុណទាំងឡាយនោះ
 អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ហេតុនោះ ដោយគោរពចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សន្តំ យសំ ភកវតោ	វិចិត្តា ^(១) អភិវាទយំ
យត្ត យត្តបបន្នោបិ ^(២)	យសស្សី តេន ហោមហំ ។
ទុក្ខស្សន្តកវំ ពុទ្ធិ	ធម្មំ សន្តំ អសង្ខតំ
វណ្ណយំ សុខិតោ អាសី	សត្តានំ សុខនោ ^(៣) តតោ ។
គុណំ វទន្តោ ពុទ្ធស្ស	ពុទ្ធបីតិសមាយុតោ
សកន្តិ បរកន្តិ ច ^(៤)	អាសី ^(៥) តេន ច ^(៦) កន្តិមា ។
ដិជោ យោ ^(៧) តិត្តិកាតិណ្ណោ	អភិកុយ្យ កុតិតិយេ
គុណំ វទន្តោ ថោមេសី ^(៨)	នាយកំ ជុតិមា តតោ ។

១ ឱ. ម. វរិនា ។ ២ ឱ. យត្ត តត្តបបន្នោបិ ។ ម. តត្ត តត្តបបន្នោបិ ។ ៣ ម. សុខិតោ ។
 ៤ ឱ. សកន្តិម្បរកន្តិញ ។ ៥ ឱ. ជនយី ។ ៦ ឱ. ចសទ្វោ នត្តិ ។ ៧ ឱ. ជនោ យេ ។ ម.
 ជិនតេ ។ ៨ ឱ. ម. ជោតេសី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំថ្វាយបង្គំនូវយស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយការត្រិះរិះ
សូម្បីខ្ញុំទៅកើត ក្នុងភពណា ៗ តែងជាអ្នកមានយស ក្នុង
ភពនោះ ៗ ដោយការត្រិះរិះនោះ ។ ខ្ញុំកាលសរសើរនូវព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខ ព្រះធម៌
ជាគុណស្ងប់រម្ងាប់ ជាអសង្កតធម៌ ហើយជាអ្នកដល់នូវសេច-
ក្តីសុខ ជាអ្នកឲ្យនូវសេចក្តីសុខ ដល់ពួកសត្វ ក្នុងកាល
នោះ ។ មួយទៀត ខ្ញុំកាលពោលសរសើរ នូវគុណ
របស់ព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយបីតិក្នុងព្រះពុទ្ធ បានញ៉ាំងសេច-
ក្តីត្រេកអររបស់ខ្លួន និងសេចក្តីត្រេកអរ របស់បុគ្គលដទៃឲ្យ
កើត ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ដោយសារហេតុនោះ ។
ព្រះជិនស្រីអង្គណា កន្លងផុតនូវពួកតិរិយ គ្របសង្កត់នូវ
ពួកតិរិយដ៏អាក្រក់ ខ្ញុំពោលនូវគុណ សរសើរនូវព្រះនាយក
អង្គនោះ ខ្ញុំមានសេចក្តីរុងរឿង ដោយសារហេតុនោះ ។

ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ

បិយដ្ឋារី ជនស្សាបិ	សម្ពុទ្ធស្ស កុណំ វទំ ^(១)
សវទីរ ^(២) សសដ្ឋោហំ	តេនាសី បិយទស្សិទោ ។
យថាសត្តិវសេនាហំ	សព្វវាចាហិ សន្តវី
សុគតំ តេន វដ្ឋិសោ	វិចិត្តបដិកាណាវា ។
យេ ពាលា វិមតី បត្តា	បរិកោន្តិ មហាមុនិ
និក្ខហី តេ សធម្មេន	បរិភូតេន ^(៣) តេនហំ ។
ពុទ្ធវណ្ណហិ សត្តានំ	កិលេសេ អបនេសហំ
និក្ខិលេសមនោ ហោមិ	តស្ស កម្មស្ស វាហាសា ។
សោត្វនំ ពុទ្ធិមជជី	ពុទ្ធានុស្សតិទេសកោ
តេនាបិចាសី ^(៤) សបញ្ញោ	និបុណាត្តវិបស្សកោ ។

១ ឱ. វរំ ។ ២ ឱ. សវំទិរំ ។ ម. សវទោវ ។ ៣ ឱ. ម. បរភូតោ ន តេនហំ ។ ៤ ឱ.

តេនាហាមាសី ។ ម. តេចាបិ មាសី ។

សុត្តន្តបិដក ទី ១០

ខ្ញុំធ្វើសេចក្តីស្រឡាញ់ដល់ពួកជន ខ្ញុំពោលសរសើរគុណព្រះ
សម្តេច ខ្ញុំប្រាកដដូចព្រះចន្ទក្នុងសរទកាល ខ្ញុំជាទីស្រឡាញ់
គួររមិលមើល ដោយសារហេតុនោះ ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះសុគត
ដោយវាចាសព្វគ្រប់ ដោយអំណាចនៃសេចក្តីអង្គអាច ព្រោះ
ហេតុនោះ ទើបខ្ញុំមាននាមថា វង្គីសៈ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏
វិចិត្រ ។ បពិត្រព្រះមហាមុនី ពួកជនពាលណា ដល់នូវ
សេចក្តីសង្ស័យ ហើយមើលងាយ ខ្ញុំសង្កត់សង្កិនជនពាល
ទាំងនោះ ដោយការគ្របសង្កត់ តាមធម៌របស់ខ្លួននោះ ។
ខ្ញុំនាំចេញនូវកិលេសទាំងឡាយ របស់សត្វ ដោយការសរ-
សើរនូវព្រះពុទ្ធ ទើបខ្ញុំមានចិត្តមិនប្រឡាក់កិលេស ដោយ
កម្លាំងនៃកម្មនោះ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងប្រាជ្ញាឲ្យកើត ដល់ជនជាអ្នក
ស្តាប់ ជាអ្នកសម្តែងនូវពុទ្ធានុស្សតិ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
ខ្ញុំជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ជាអ្នកពិចារណាឃើញនូវអត្តដ៏ល្អិត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សព្វាសវបរិក្ខិណោ	តិណ្ណសង្ការសាករោ
វសី ច ^(១) អនុចាណោ	ចាបុណិស្សាមិ និព្វតី ។
ឥមស្មីយេវ កប្បស្មី	យមហំ សន្តវី ជិនំ
នុក្កតី នាភិជាតាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	សុកន្តោ ថេរោ ឥមា កាថា-
យោ អភាសិត្តាតិ ។	

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ខ. ម. សិខិវ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំអស់អាសវៈទាំងពួងហើយ ឆ្លងសមុទ្រគឺសង្សារវដ្តហើយ
 ខ្ញុំជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ មិនមានឧបាទាន ទាំងដល់នូវព្រះ
 និព្វាន ។ ក្នុងកប្បនេះឯង ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះ
 ជិនស្រី ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផល
 នៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធវីង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសុគន្ធត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សុត្តន្តត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទានំ

តិណោ វេច្ឆោ^(១) ចេវ សរណាព្ពញ្ញនម្បោ^(២)
 សុបដោ^(៣) ទណ្ណាយី ច នេសប្បដី តមេវ^(៤) ច ។
 ពោធិសម្មជ្ជកោ មណ្ឌោ សុកន្តោ ទសមោ ទិដោ
 កាថាសតំ សតេវីសំ កណ៌ិតំ ចេត្ត សព្វសោ ។

តិណោយកវគ្គោ តេបញ្ញាសោ ។

១ ឱ. បេច្ឆោ ។ ម. មញ្ញោ ។ ២ ឱ. ម. សរណាព្ពញ្ញនម្បោ ។ ៣ ឱ. បុបតី ។ ៤ ម.

តមេវ ។

ឧទ្ទាន

តិណមុដ្ឋិទាយកត្តេរាបទាន ១ វេច្ឆិកទាយកត្តេរាបទាន ១
 សរណគមនិយត្តេរាបទាន ១ អព្ពញ្ញនទាយកត្តេរាបទាន ១
 សុបដទាយកត្តេរាបទាន ១ ទណ្ឌទាយកត្តេរាបទាន ១ គិរិ-
 នេលបូជកត្តេរាបទាន ១ ពោធិសម្មជ្ជកត្តេរាបទាន ១ អា-
 មណ្ឌផលទាយកត្តេរាបទាន ១ សុគន្ធត្តេរាបទាន ជាទី ១០
 ឯតាថាក្នុងវគ្គនេះ មាន ២២០ លោករាប់ហើយ ដោយ
 សព្វគ្រប់ ។

ចប់ តិណទាយកវគ្គ ទី ៥៣ ។

ចតុប្បញ្ញាសមោ កច្ចាយនវគ្គោ

បឋមំ មហាកច្ចាយនត្ថេរាបទានំ

[១២១] បទុមុត្តរោ នាម ដិដោ	អនេដោ អជិតញ្ញោ ^(១)
សតសហស្សេ កប្បានំ	ឥតោ ឧប្បជ្ជិ ឆាយកោ ។
វីរោ កមលបត្តក្ខោ	សសង្ករិមលានោ
កញ្ចនតចសង្កាសោ ^(២)	វិទិត្តិសមប្បកោ ^(៣) ។
សត្តនេត្តមដោហរី	វរលក្ខណភូសិតោ
សព្វវាក្យបថាតីតោ	មនុជាមរសក្កតោ ។
សម្ពុទ្ធា ពោធិយំ សត្តេ	វាតិហោ ^(៤) មធុរស្សវោ
ករុណានន្ទសន្តានោ ^(៥)	បរិសាសុ វិសារោ ។
ទេសេតិ មធុរំ ធម្មំ	ចតុសច្ចុបសំហិតំ
និម្ពុត្តេ មោហាបង្កម្ហិ	សមុទ្ធរតិ ចាណិដោ ^(៦) ។

១ ឱ. ម. អជិតញ្ញោយោ ។ ម. អជិតំជយោ ។ ២ ឱ. ម. កនកាចលសង្កាសោ ។ ៣ ឱ. វិទិត្តិហរិប្បកោ ។ ៤ ឱ. ម. វាគីសោ ។ ៥ ឱ. ករុណានិឌ្ឍសន្តានោ ។ ម. ករុណានិពន្ធសន្តានោ ។ ៦ ម. បាណិនេ ។

កិច្ចាយនវគ្គ ទី ៥៤

មហាកិច្ចាយនត្ថេរាបទាន ទី ១

[១២១] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មិនញាប់
ញ័រ ឥតមានបុគ្គលផ្ទាញ់បាន ជានាយក ទ្រង់ត្រាស់ឡើង
ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកទ្វកប្បនេះ ។ ព្រះវីរសម្ពុទ្ធ ទ្រង់
មានត្របកព្រះនេត្រ ដូចផ្កាល្អក មានព្រះឱស្ឋប្រាសចាក
មន្ទិលដូចព្រះចន្ទ មានព្រះតចៈដូចមាស មានរស្មីរុងរឿង
ដូចព្រះអាទិត្យ ទ្រង់ជាទីត្រូវភ្នែកនិងចិត្តរបស់សត្វ ប្រដាប់
ដោយលក្ខណៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់កន្លងផុតគន្លងពាក្យទាំងពួង
ត្រូវមនុស្សនិងទេវតា ធ្វើសក្ការៈហើយ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់
ញ៉ាំងពួកសត្វឲ្យត្រាស់ដឹង ទ្រង់មានសំឡេងពីរោះផ្សាយទៅ
ទ្រង់មានសន្តានជាប់ដោយសេចក្តីករុណា ទ្រង់ក្លៀវក្លាភ្នែក
ពួកបរិស័ទ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងធម៌ពីរោះ ប្រកបដោយ
សច្ចៈ ៤ ទ្រង់ស្រង់ពួកសត្វដែលលិចចុះ ក្នុងភក់គឺមោហៈ ។

បឋមំ មហាកថាយនត្តោបទានំ

តទា ឯកចរោ ហុត្វា	តាបសោ ហិមវាលយោ
នកសា មាណុសំ លោកំ	កច្ឆន្តោ ជិនមទ្ធសំ ។
ឧបេច្ច សន្តិកំ តស្ស	អស្សោសី ធម្មទេសនំ
វណ្ណាយន្តស្ស ជីវស្ស	សាវកស្ស មហាកុណំ ។
សន្តិត្តេន មយា វត្ថំ	វិត្តារេន បកាសយំ
បរិសំ មញ្ច តោសេតិ	យថា កថាយនោ អហំ ^(១) ។
នាហំ ឯវមិទេកច្ចំ ^(២)	អញ្ញំ បស្សាមិ សាវកំ
តស្មា តទក្កេ ឯសក្កោ	ឯវំ ធារេថ ភិក្ខុវោ ។
តទាហំ វិម្មិតោ ហុត្វា	វាក្យំ សុត្វា មនោរមំ
ហិមវន្តំ កមិត្វាន	អាហិត្វា បុប្ផសញ្ចយំ ។
បូជេត្វា លោកសវណំ	តំ ហានំ អភិបត្តយី

១ ឱ. ម. អយំ ។ ២ ឱ. ឯវ វិធំ កញ្ចិ ។ ម. ឯវំ វិធំ កិញ្ចិ ។

មហាកថាយនត្តោបទាន ទី ១

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំកើតជាតាបស មានលំនៅក្នុងព្រៃហិមពាន្ត
 គ្រាប់ទៅតែម្នាក់ឯង ហោះទៅកាន់មនុស្សលោក តាមអា-
 កាស បានឃើញព្រះជិនស្រី ។ ខ្ញុំចូលទៅកាន់សម្នាក់ព្រះ
 ជិនស្រីនោះ បានស្តាប់ធម្មទេសនា របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអ្នក
 ប្រាជ្ញ ដែលកំពុងពណ៌នានូវគុណដ៏ធំរបស់សាវ័កថា ភា-
 សិតដែលតថាគតពោល ដោយបំប្រួញ សាវ័កនេះ ប្រកាស
 ដោយពិស្តារបាន ញ៉ាំងបរិស័ទ និងតថាគតឲ្យត្រេកអរដូច
 កថាយនកិក្ខុ ។ តថាគតមិនឃើញមានសាវ័កដទៃណាមួយ
 ក្នុងសាសនានេះ យ៉ាងនេះឡើយ ព្រោះហេតុនោះ សាវ័ក
 នេះជាអ្នកប្រសើរ (បិតានៅ) ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ម្ចាស់កិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរចាំទុកយ៉ាងនេះចុះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
 មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងែង ព្រោះស្តាប់ពាក្យជាទីគាប់ចិត្តនោះទើប
 ទៅកាន់ព្រៃហិមពាន្ត ដើរសន្សំបេះផ្កាឈើ ។ ខ្ញុំបូជាចំពោះ
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាទីពឹងនៃលោក ហើយប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទា មហាសយំ ញត្វា	ព្យាកាសិ សរណាលយោ ^(១) ។
បស្ស្យថេតំ ឥសិវំ	និទ្ធព្ពកនកត្តចំ
ឧទត្តលោមមានសំ ^(២)	អចលំ បញ្ចសី ^(៣) បិតំ ។
ហាសំ សុបុណ្ណនយនំ	ពុទ្ធវណ្ណកតាសយំ
ធម្មជំ ឧត្តហនយំ ^(៤)	អមតាសិត្តសន្និកំ ។
កច្ចានស្ស កុណំ សុត្វា	តំ ហានំ បត្តយី បិតោ
អនាគតម្ហិ អន្ធានេ	កោតមស្ស មហាមុនេ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយានោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កច្ចានោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
ពហុស្សតោ មហាញ្ញាណី	អធិប្បាយវិទូ មុនិ
ចាបុណីស្សតិ តំ ហានំ	យថាយំ ព្យាកតោ មយា ។

១ ឱ. វ្យាកាសិ សរណញ្ញហោ ។ ២ ឱ. ឧទ្ធត្តលោមំ បីនំសំ ។ ៣ ឱ. អញ្ចសី ។ ៤ ឱ.

ធម្មបដិគ្គហវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលនោះ ព្រះសរណាលយសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបអធ្យា-
 ស្រ័យដ៏ធំរបស់ខ្ញុំ ទ្រង់ព្យាករថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលនូវ
 ឥសីដ៏ប្រសើរនេះ មានស្បែកដូចមាស មិនមានមន្ទិល មាន
 រោមខ្ពស់ និងសាច់ពេញលេញ ឈរផ្គងអញ្ញាលីមិនកម្រើក
 មានសេចក្តីរីករាយ មានភ្នែកពេញល្អ មានអធ្យាស្រ័យស្អាត
 ចុះ ក្នុងការពណ៌នានូវពុទ្ធកុណ ជាអ្នកកើតអំពីធម៌ មាន
 ហឫទ័យខ្ពស់ ហាក់ដូចជាស្រោចស្រពដោយទឹកអម្រឹត ។

បពិត្រព្រះមហាមុនី លុះខ្ញុំឈរស្តាប់នូវគុណរបស់ព្រះ
 កច្ចានភិក្ខុហើយ ក៏ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ក្នុងសាសនានៃ
 ព្រះគោតម ក្នុងកាលជាអនាគត ។ (ព្រះបទុមុត្តរៈទ្រង់ព្យាករ
 ថា) តាបសនេះ នឹងបានជាធម្មទាយាទ ជាឱរសរបស់ព្រះ
 គោតមនោះ ជាធម្មនិម្មិត មាននាមថាកច្ចានភិក្ខុ ជាសាវ័ក
 របស់ព្រះសាស្តា ។ កច្ចានភិក្ខុនោះ នឹងបានជាពហុស្សូត
 មានញាណដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ដឹងនូវសេចក្តីអធិប្បាយ
 នឹងដល់នូវតំណែងនោះ ដូចជាតថាគតព្យាករហើយនេះ ។

បឋម មហាកថាយនត្តោបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ យំ កម្មមករី តទា	
ទុក្ខតី ធាតិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ	ទេវត្តេ អថ មាទុសេ
អញ្ញំ កតី ន ជាធាមិ ^(១)	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
ទុវេ កុលេ បជាធាមិ ^(២)	ខត្តិយេ ចាមិ ^(៣) ព្រាហ្មណោ
ដិចេ កុលេ ន ជាយាមិ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេ ជាតោ	ឧជ្ជេនិយំ បុវេ រមេ ^(៤)
បដ្ឋោតស្ស ភវណ្ណស្ស	បុរោហិតទិជាតិនោ ^(៥) ។
បុត្តោ តិវិជីវច្ឆស្ស ^(៦)	និបុណោ វេទចារកូ
មាតា ច ចន្ទបទុមា ^(៧)	កច្ចាដោហំ វុត្តចោ ^(៨) ។
វិមំសនត្ថំ ពុទ្ធស្ស	ភូមិចាលេន បេសិតោ
ទិស្វា មោក្ខបុរាជារំ	នាយកំ តុណាសញ្ចយំ ។
សុត្វាន វិមលំ វាក្យំ	កតិបង្កុរិសោធនំ ^(៩)
ចាបុណី អមតំ សន្តំ	សេសេហិ សហ សត្តហិ ^(១០) ។

១ ឱ. ម. ន គច្ឆាមិ ។ ២ ឱ. ម. បជាយាមិ ។ ៣ ឱ. ម. អថ ។ ៤ ឱ. ម. បច្ឆិមេ ច ភវេ-
 ទានិ ជាតោ ឧជ្ជេនិយេ បុវេ ។ ៥ ឱ. អចណ្ណស្ស បុរោហិតទិជាតិនោ ។ ម. សចណ្ណស្ស
 បុរោហិតទិជាធិរោ ។ ៦ ឱ. ម. តិវិជីវច្ឆស្ស ។ ៧ ឱ. ចន្ទបទុមា ។ ម. ចន្ទិមា នាម ។
 ៨ ឱ. ម. វុត្តចោ ។ ៩ ឱ. ម. កតិបង្កុរិសោសនំ ។ ១០ ឱ. បញ្ចហិ ។

មហាកថាយនត្តោបទាន ទី ១

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំ
បានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុគ្គតិ
នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅក្នុងភពពីរ គឺ
ទេវតាឬមនុស្ស មិនដែលស្គាល់គតិដទៃឡើយ នេះជាផល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូលពីរ គឺត្រកូលក្សត្រ ឬ
ព្រាហ្មណ៍ មិនដែលកើតក្នុងត្រកូលទាបឡើយ នេះជាផល
នៃពុទ្ធបូជា ។ ក្នុងបច្ច័មភព ខ្ញុំកើតជាប្អូននៃបុរោហិត របស់
ស្តេចព្រះនាមចណ្ឌបជ្ជោត ក្នុងបុរីឧជ្ជេនី ជាទីរីករាយ ។ ខ្ញុំ
ជាបុត្ររបស់តិបិតិវច្ឆព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អិត ដល់
នូវត្រើយនៃវេទ ឯមាតាខ្ញុំ ឈ្មោះនាងចន្ទនបទុមា ខ្ញុំឈ្មោះ
កច្ឆានៈ មានស្បែកល្អ ។ ខ្ញុំដែលព្រះភូមិបាលបញ្ជូនទៅ
ដើម្បីល្បងមើលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏បានឃើញព្រះនាយក ជានាយ
ទ្វារនៃមោក្ខបូរី ទ្រង់សន្សំនូវគុណ ។ ខ្ញុំស្តាប់ពាក្យមិន
មានមន្ទិល ជាពាក្យជម្រះនូវភក់គឺគតិ ក៏បានដល់នូវអមត-
ធម៌ ជាទីរម្ងាប់ ជាមួយនឹងពួកបុរោហិតដ៏សេស ៧ នាក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អធិប្បាយវិទូ ជាតោ	សុកតស្ស មហាមតេ
បរិភោ ឯតទក្កេ	ចសុសមិទ្ធិមនោរថោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាកច្ចាយនោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មហាកច្ចាយនត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំជាអ្នកដឹងនូវសេចក្តីអធិប្បាយ ក្នុងបំណងធំ នៃព្រះសុគត
 ព្រះអង្គទ្រង់តាំងខ្ញុំទុក ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 សម្រេចល្អហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាកថាយនត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាកថាយនត្ថេរាបទាន ។

ទុតិយំ វក្កលិត្ថេរាបទានំ

[១២២] ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កហ្មេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ
 អនោមនាមោ អមិតោ នាមេន បទុមុត្តរោ ។
 បទុមាការវេនោ បទុមាមលសុច្ឆរិ
 លោកេនាជូបលិត្តោ ច តោយេន បទុមំ យថា ។
 ដីរោ បទុមបត្តក្ខោ កត្តោ ច បទុមំ យថា
 បទុមុត្តរកត្តោ ច តស្មា សោ បទុមុត្តរោ ។
 លោកេដេដ្ឋោ ច និម្មាណោ អន្ធានំ នយនូបមោ
 សន្តវេសោ តុណានិធិ ករុណាមតិសាគរោ ។
 ស កតាបិ^(១) មហារីរោ ព្រហ្មាសុរាសុរអច្ឆិតោ^(២)
 សទេវមនុជាកិណ្ណោ^(៣) ជនមជ្ឈេ ជនុត្តមោ^(៤) ។

១ ឱ. ម. កតាបិ ។ ២ ឱ. ព្រហ្មាមរសុរច្ឆិតោ ។ ៣ ឱ. ម. សទេវមនុជាកិណ្ណោ ។
 ៤ ម. អនុត្តមោ ។

វគ្គលិក្ខណៈបទាន ទី ២

[១២២] ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះនាយក
ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានព្រះនាមខ្ពង់ខ្ពស់ មានគុណរាប់មិន
បាន ត្រាស់ឡើងហើយ ក្នុងលោក ។ ព្រះអង្គមានអាការ
និងព្រះឱស្ឋដូចផ្កាឈូក មានព្រះឆរីវណ្ណល្អមិនមានមន្ទិលដូច
ផ្កាឈូក មិនជាប់ចំពាក់ដោយលោក ដូចផ្កាឈូកមិនប្រ-
ឡាក់ដោយទឹក ។ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ មានព្រះនេត្រដូច
ត្របកឈូក ជាទីត្រេកអរដូចផ្កាឈូក ទ្រង់មានក្លិនវិសេស
ដូចផ្កាឈូក ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបព្រះអង្គទ្រង់ព្រះនាម
ថា បទុមុត្តរៈ ។ ព្រះអង្គជាច្បង ក្នុងលោក ទ្រង់មិនមាន
មានៈ មានឧបមាដូចភ្នែកនៃពួកជនខ្វាក់ ទ្រង់មានភេទស្ងប់
រម្ងាប់ ជាកំណប់នៃគុណ ទ្រង់មានករុណាគុណនិងបញ្ញា-
គុណដូចសាគរ ។ ចួនកាល ព្រះមហាវីរៈនោះ មានពួក
ព្រហ្ម ទេវតា និងអសុររូជា ព្រះអង្គឧត្តមជាងពួកជន ក្នុង
កណ្តាលប្រជុំជន ដែលកុះករដោយទេវតានិងមនុស្ស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

វេទនេន សុតន្ទេន	មធុវេន សុតេន ^(១) ច
រញ្ជយំ បរិសំ សព្វំ	សន្តវី ^(២) សាវកំ សកំ ។
សទ្ធាធិមុត្តោ សុមតិ	មម ទស្សនសាលយោ ^(៣)
នត្ថិ ឯតាទិសោ អញ្ញោ	យថាយំ ភិក្ខុ វគ្គលិ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	នកវេ ព្រាហ្មណស្សត្រដោ ^(៤)
ហុត្វា សុត្វា ច តំ ^(៥) វាក្យំ	តណ្ហានំ អភិរោចយី ។
សសាវកន្តំ វិមលំ	និមន្តេត្វា តថាគតំ
សត្តាហំ កោដយិត្វាន	ទុស្សេហិ ឆាទយី តទា ។
និបច្ច សិរសា តស្ស	អនន្តកុណសាគវេ
និមុត្តោ បីតិសម្បុល្លោ	ឥមំ វចនមព្រី ។
យោ សោ តយា សន្តវិតោ	ឥធសទ្ធាធិមុត្តោ ឥសិ ^(៦)
ភិក្ខុ សទ្ធាវតំ អក្កោ	តាទិសោហំ មហាមុនិ ^(៧) ។

១ ឱ. ម. រុតន ។ ២ ឱ. សន្តវី ។ ម. សន្តវី ។ ៣ ឱ. ម. ទស្សនសាលសោ ។ ៤ ឱ. ម. ព្រាហ្មណត្រដោ ។ ៥ ឱ. សុត្វា ឯតំ ។ ៦ ឱ. ឥតោ សត្តមកេ ហានិ ។ ម. ឥតោ សត្តមកេ មុនិ ។ ៧ ឱ. ម. តាទិសោ ហោមហំ មុនេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះមហាវិរៈ ទ្រង់ញ៉ាំងបរិស័ទទាំងពួងឲ្យត្រេកអរ ដោយ
 ព្រះឱស្ឋមានក្លិនក្រអូបផង ដោយព្រះសូរសៀងដ៏ពីរោះផង
 ទ្រង់សរសើរសារឹករបស់ព្រះអង្គថា សារឹកនេះ ជាសទ្ធាធិមុត្ត
 មានប្រាជ្ញាល្អ មានអាល័យ ក្នុងការឃើញតថាគត បុគ្គល
 ដទៃបែបនេះ មិនមានដូចវក្កលិកិក្ខុនេះឡើយ ។ កាលនោះ
 ខ្ញុំកើតជាកូនរបស់ព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី លុះបាន
 ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។
 កាលនោះខ្ញុំនិមន្តព្រះតថាគត ទ្រង់មិនមានមន្ទិលនោះ ព្រម
 ទាំងសារឹក ឲ្យគង់ធាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ក្រោមបារាំងសំពត់ ។ ខ្ញុំ
 ក្រាបចុះដោយសិរ្ស មុជចុះក្នុងសាគរគឺអនន្តគុណរបស់ព្រះ
 អង្គ មានបីតិពេញលេញ ទើបពោលពាក្យនេះថា បពិត្រ
 ព្រះមហាមុនី ឥសីគីកិក្ខុអង្គណា ជាសទ្ធាធិមុត្ត ក្នុងសាសនា
 នេះ ដែលព្រះអង្គសរសើរហើយថា ជាច្បងជាងពួកភិក្ខុអ្នក
 មានសទ្ធា ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបានដូចភិក្ខុនោះ ក្នុងកាលអនាគត ។

ទុតិយំ វគ្គលិក្ខេរាបទានំ

ឯវំ វុត្តេ មហារីរោ	អនាវរណាទស្សនោ
ឥមំ វាក្យំ ឧទីរយិ ^(១)	បរិសាយ មហាមុនិ ។
បស្សុថេតំ មាលាវកំ	បីតមដ្ឋនិវាសនំ
ហោមយញ្ញោបចិត្តង្គំ	ជននេត្តមនោហារំ ។
ឯសោ អនាគតទ្វានេ	កោតមស្ស មហោសិនោ
អក្កោ សទ្ធាធិមុត្តានំ	សារកោយំ ភរិស្សតិ ។
ទេវភូតោ មនុស្សោ វា	សព្វសន្តាបវដ្ឋិតោ
សព្វកោតបរិព្យុដ្ឋោ	សុខិតោ សំសរិស្សតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កាប្ប	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភរិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
វគ្គលិ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។

១ ឱ. ម. ឧទីរេសិ ។

វគ្គលិក្ខណបទាន ទី ២

លុះខ្ញុំពោលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះមហាមុនីទ្រង់ព្យាយាម
ធំ មានការឃើញមិនកំបាំង ទ្រង់បន្តិឡើងនូវព្រះពុទ្ធដីកានេះ
ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលមាណពនេះ ដែលស្ងៀកសំ-
ពត់សាច់ម្តងមានសម្បុរល្បឿង ជាអ្នកមានអវយវៈដូចគ្រឿង
បូជា ដែលបិទដោយមាស ជាទីត្រូវភ្នែកត្រូវចិត្តរបស់ជន ។
មាណពនេះ នឹងបានជាសាវ័ក របស់ព្រះគោតមមហេសី
ប្រសើរលើសជាងពួកភិក្ខុ ដែលជាសទ្ធាធិមុត្ត ក្នុងកាលជា
អនាគត ។ មាណពនេះ ទោះកើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស
ជាអ្នករៀនចាកសេចក្តីក្តៅក្រហាយទាំងពួង បរិបូណ៌ដោយ
ភោគៈទាំងពួង ជាអ្នកអន្ទោលទៅទាំងមានសេចក្តីសុខ ។
ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តា ព្រះនាមគោតម
ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលឱក្កាកៈ នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។
មាណពនេះ នឹងបានជាធម្មទាយាទរបស់ព្រះអង្គ ជាឱរស
ជាធម្មនិម្មិត មាននាមថាវគ្គលិ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេន កម្មវិសេសេន

ចេតនាបណីដីហិ ច

ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ

តាវត្តីសំ អកញ្ញហំ ។

សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា

សំសរន្តោ ភវាភវេ

សាវត្តិយំ បុរេ ជាតោ

កុលេ អញ្ញតវេ អហំ ។

នោនិតំ សុខុមាលំ មំ

បិតំ បល្លវកោមលំ

មាតា^(១) ឧត្តានសយនំ

បិសាចកយតទ្ធិតា ។

ចាទម្បលេ មហេសិស្ស

សយាបេសិ^(២) ទិនមាណសា

ឥមំ ទទាម តេ នាថ

សរណំ ហោមិ នាយក ។

តទា បដិក្កហិ សោ មំ

ភីតានំ សរណោ មុនិ

ជាលីនា ចក្ក្ក្កតេន^(៣)

មុនុកោមលចាណីនា ។

១ ឱ. ម. មន្ទំ ។ ២ ឱ. សាយេយ្យំ ។ ម. សាយេសុំ ។ ៣ ឱ. សង្ខលវ្លេន ។ ម.

សង្ខាលកេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំលះរាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុង
 ឋានតាវត្តិផ្សំ ដោយសេសនៃកម្មនោះផង ដោយការតាំងទុក
 នូវចេតនានោះផង ។ ខ្ញុំអន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ ជាអ្នក
 មានសេចក្តីសុខ ក្នុងភពទាំងពួង ខ្ញុំមកកើតក្នុងត្រកូលមួយ
 ក្នុងក្រុងសាវត្តិ ។ មាតាមានភ័យអំពីបិសាចបៀតបៀន នូវខ្ញុំ
 ដែលនៅល្អិតទន់ដូចទឹកដោះខាប់ កំពុងនៅដេកផ្លាស្តិកទន់
 ដូចគ្រួយឈើ ។ មាតាផ្អែកខ្ញុំទៀបបាទមូលរបស់ព្រះមហេ-
 សី លុះគាត់មានចិត្តចង់ថ្វាយ (ទើបពោលថា) បពិត្រព្រះ
 លោកនាថ ខ្ញុំព្រះអង្គថ្វាយទារកនេះចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រ
 ព្រះនាយក ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះអង្គ ជាទីពឹងទីរលឹក ។
 គ្រានោះ ព្រះមហាមុនីនោះ ដែលជាទីពឹងនៃពួកសត្វអ្នក
 ខ្លាច ទ្រង់ទទួលនូវខ្ញុំដោយព្រះហស្តដ៏ទន់ដូចផ្កា មានក្រ-
 ឡាប្រទាក់ដូចសំណាញ់ មានជួរស្នាមវិលវង់ដូចចក្រ ។

ទុតិយំ វគ្គលិក្ខោបទានំ

តទា បក្ខតិ ជាតោហំ ^(១)	អរក្ខេយ្យេន រក្ខិតោ
សព្វព្យាធិវិនិមុត្តោ ^(២)	សុខេន បរិវត្តិតោ ^(៣) ។
សុគតេន វិជាក្ខតោ	ឧក្កណ្ណាមិ មហុត្តកំ
ជាតិយា សត្តវស្សោហំ	បព្វដី អនតារិយំ ។
សព្វចារមិសម្ពុតំ	ជីលក្ខិណយនំ វរំ ^(៤)
រូបំ សព្វំ សុភាកិណ្ណំ	អតិត្តោ វិហារមហំ ។
ពុទ្ធរូបរតី ញត្វា	តទា ឱវទិ មំ ទិណោ
អលំ វគ្គលិ កី រូបេ	រមសេ ពាលនដ្ឋិតេ ។
យោ ហិ បស្សតិ សទ្ធម្មំ	សោ មំ បស្សតិ បណ្ឌិតោ
អបស្សមាណោ សទ្ធម្មំ	មំ បស្សបិ ន បស្សតិ ។

១ ឱ. ម. តេនាហំ ។ ២ ឱ. សព្វបធិវិនិមុត្តោ ។ ម. សព្វវេវិនិមុត្តោ ។ ៣ ឱ. បរវឌ្ឍិ-
តោ ។ ម. បរវឌ្ឍិតា ។ ៤ ឱ. បរំ ។

វគ្គលិក្ខណបទាន ទី ២

ចាប់ដើមតាំងពីកាលនោះ ខ្ញុំបានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរក្សាហើយ ដោយ
 អំពើមិនគួរគេរក្សាបាន ខ្ញុំរួចស្រឡះចាកព្យាធិទាំងពួង ចម្រើន
 ដោយសេចក្តីសុខ ។ បើខ្ញុំរៀនចាកព្រះសុគតហើយ ក៏កើត
 អផ្សុកមួយរំពេច លុះខ្ញុំអាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីកំណើត ក៏បានចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំមិនឆ្កែតចិត្តនឹងព្រះសុគត ទ្រង់ពេញលេញ
 ដោយបារមីទាំងពួង មានព្រះនេត្រខៀវស្រស់ មានព្រះរូបល្អ
 ពេញដោយរបស់ស្អាតទាំងអស់ ។ កាលនោះ ព្រះជិនស្រី
 ទ្រង់ជ្រាបថាខ្ញុំមានសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងរូបរបស់ព្រះពុទ្ធហើយ
 ក៏ទ្រង់ទូន្មាននូវខ្ញុំថា នៃវគ្គលិ កុំឡើយ អ្នកត្រេកអរក្នុងរូប
 ដែលជនពាលត្រេកអរហើយ នឹងមានប្រយោជន៍អ្វី ព្រោះថា
 បុគ្គលណាជាបណ្ឌិត បានឃើញព្រះសទ្ធម្ម បុគ្គលនោះឈ្មោះ
 ថាឃើញតថាគត បុគ្គលណា កាលមិនឃើញព្រះសទ្ធម្ម
 សូម្បីឃើញតថាគត បុគ្គលនោះក៏ឈ្មោះថាមិនឃើញដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អនន្តាទីនោ កាយោ	វិសុត្តសម្មមោ
អាវាសោ សព្វោកានំ	បុញ្ញោ ទុក្ខស្ស កេវលោ។
និព្វិទ្ធិយ តតោ រូបេ	ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
បស្សំ សព្វក្កិលេសានំ ^(១)	សុខេនន្តំ កមិស្សសិ ។
ឯវំ តេនានុសិដ្ឋោហំ	នាយកេន ហិតេសិណ
កិដ្ឋក្ខន្ធិ សមារុយ្ហ	ណាយាមិ តិរិកន្ធវេ ។
បិតោ បព្វតទានម្ហិ	អស្សាសយំ ^(២) មហាមុនិ
វក្កលីតិ ជិនាវោច ^(៣)	តំ សុត្វា មុនិតោ ^(៤) អហំ ។
បក្ខន្ធិ ^(៥) សេលបញ្ញវេ	អនេកសតទោវិសេ
តទា ពុទ្ធានុកាវេន	សុខេនេវ មហី តតោ ។
បុណិ ^(៦) ធម្មំ នេសេតិ	ខន្ធានំ ឧទយព្វយំ
តមហំ ធម្មមញ្ញាយ	អរហត្តំ អចាបុណី ។

១ ម. ឧបក្កិលេសានំ ។ ២ ឱ. មហាហស ។ ម. អស្សាសយំ ។ ៣ ឱ. ម. ជិនោវាចំ ។
 ៤ ម. មុនិនោ ។ ៥ ម. វក្កលិ ។ ៦ ឱ. បុនោដតិ ។ ម. មុនិ មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

រាងកាយជារបស់មានទោស រកទីបំផុតគ្មាន មានឧបមាដូច
 ដើមឈើមានពិស ជាលំនៅនៃរោគទាំងពួង ជាគំនរនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់ ។ អ្នកគួរនឿយណាយ ចាកកាយនោះ គួរ
 ឃើញនូវការកើតឡើងនិងការសូន្យ នៃខន្ធទាំងឡាយ ក្នុង
 រូបចុះ អ្នកនឹងដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុត នៃកិលេសទាំង-
 ពួង ដោយសេចក្តីសុខ ។ លុះព្រះនាយក ទ្រង់ស្វែងរក
 នូវប្រយោជន៍អង្គនោះ ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំយ៉ាងនេះរួចហើយ ខ្ញុំ
 ក៏ឡើងភ្នំគិដ្ឋកូដ នៅសញ្ជប់សញ្ជឹង ត្រង់ច្រកភ្នំ ។ ព្រះ
 ជិនស្រីមហាមុនី ទ្រង់បិតនៅនាជើងភ្នំ ញ៉ាំងខ្ញុំឲ្យត្រេក-
 អរ ទ្រង់ត្រាស់ហៅខ្ញុំថា ម្ចាស់វក្កលិ ខ្ញុំបានឮព្រះពុទ្ធដីកា
 នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំស្ទុះទៅត្រង់
 ជ្រោះភ្នំ មានជម្រៅច្រើនរយជួរមុរស ដើរទៅកាន់ផែនដី
 ដោយស្រួលដោយពុទ្ធានុភាព ។ ព្រះមហាមុនីទ្រង់សម្តែង
 ធម៌ គឺការកើតឡើងនិងការសូន្យនៃខន្ធទាំងឡាយ ម្តងទៀត
 ខ្ញុំបានដឹងនូវធម៌នោះហើយ ក៏បានដល់នូវអរហត្តផល ។

ទុតិយំ វគ្គលិក្ខេរាបទានំ

សុមហាបរិសមជ្ឈេ ^(១)	តទា មំ ចរណាន្តកោ ^(២)
អក្កំ សទ្ធាធិមុត្តានំ	បញ្ញាបេតិ ^(៣) មហាមតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កេហ្មេ	យំ កម្មមករី តទា
ទុក្កតី ធាភិជាធាមិ	ពុទ្ធបូជាយំទំ ផលំ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា វគ្គលិ ថេរោ ឥមា កាថាយោ
អភាសិត្តាតិ ។

វគ្គលិក្ខេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

១ ឱ. សុមហាបរិសាមជ្ឈេ ។ ២ ឱ. មរណាន្តគោ ។ ម. ចរណាន្តគោ ។ ៣ ឱ. បញ្ញា-
បេសិ ។ ម. បញ្ញាបេសិ ។

វគ្គលិក្ខេរាបទាន ទី ២

គ្រានោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមានប្រាជ្ញាច្រើន ទ្រង់ដល់នូវទីបំផុតនៃ
 ចរណៈ ទ្រង់តាំងខ្ញុំជាកំពូលនៃពួកភិក្ខុ ដែលជាសទ្ធាធម៌មុត្ត
 ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទច្រើន ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្ប
 នេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំបានធ្វើកុសលកម្ម ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
 មិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ កិលេស
 ទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោល
 ហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូច
 ជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់
 ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា
 របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវគ្គលិក្ខេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង-
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វគ្គលិក្ខេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

[១២៣] បទុមុត្តរោ នាម ដិដោ	សព្វធម្មាន ចារកូ
ឧទិតោ អជតាកាសេ ^(១)	រិរិ សរទម្ពេ ។
វេណាកាយ ពោជេតិ	វេនេយ្យបទុមាណិ សោ
កិលេសបង្កំ សោសេតិ	មតិរំសីហិ នាយកោ ។
តិត្តិយានំ យសេ ^(២) ហន្តិ	វជិរតា ^(៣) យថា រិ
សព្វត្ថ សម្បកាសេតិ	វត្តិទ្ធិរំ ^(៤) ទិវាករោ ។
កុណានំ អាយតិកូតោ	រតនានំវ សាករោ
បដុន្នោរិវ ភូតានំ ^(៥)	ធម្មមេយេន វស្សតិ ។
អក្ខនស្សោ តនា អាសី	នករេ ហំសស្ស្រេ
ឧបេច្ច ធម្មមស្សោសី	ជលដុត្តមនាមិដោ ។
ឱវាទកស្ស ភិក្ខុនំ	សាវកស្ស សតារិដោ ^(៦)
កុណំ បកាសយន្តស្ស	ហាសយន្តស្ស ^(៧) មេ មនំ ។

១ ឱ. ម. ជលទាកាសេ ។ ២ ម. យសោ ។ ៣ ឱ. ម. ខដ្ឋោតាតា ។ ៤ ម. សព្វត្ថាភំ បកាសេតិ រតនំវ ។ ៥ ឱ. បដុន្នោបិវ ភូតានិ ។ ៦ ឱ. ម. កតារិដោ ។ ៧ ឱ. វាសយន្តស្ស ។ ម. តប្បយន្តស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មហាកប្បិនត្ថេរាបទាន ទី ៣

[១២៣] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវ
ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ទ្រង់រុងរឿងដូចព្រះអាទិត្យរះឡើងពង្សដំ
អជតាកាស ក្នុងសរទកាល ។ ព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងផ្កាឈូកគឺ
ពួកវិនេយ្យសត្វឲ្យរីក ដោយពន្លឺគឺព្រះពុទ្ធដីកា ព្រះនាយក
ទ្រង់ញ៉ាំងកក់គឺកិលេសឲ្យរឹងស្អុត ដោយរស្មីគឺប្រាជ្ញា ។ ព្រះ
នាយកទ្រង់សម្លាប់យស របស់ពួកតិរិយ ដោយប្រាជ្ញាដូច
កែវវដីរ ព្រះអង្គប្រកាសធម៌ក្នុងទីទាំងពួង ដូចព្រះអាទិត្យ
ញ៉ាំងយប់និងថ្ងៃឲ្យភ្លឺសព្វ ។ ព្រះអង្គជាទីកើតនៃគុណទាំង
ឡាយ ដូចជាសាគរជាទីកើតនៃរតនៈទាំងឡាយ ទ្រង់តែង
បង្ករក្លៀងគឺធម៌ ឲ្យដល់ពួកសត្វ ដូចមេឃបង្ករក្លៀង ។
កាលនោះ ខ្ញុំជាចៅក្រម (អ្នកកាត់ក្តី) ក្នុងនគរឈ្មោះហង្ស-
វតី បានចូលទៅស្តាប់ធម៌ របស់ព្រះមុនី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ
ដែលកំពុងប្រទានឱវាទ ដល់ពួកភិក្ខុ កំពុងប្រកាសនូវគុណ
នៃសារីក អ្នកមានសតិ ទ្រង់ញ៉ាំងចិត្តរបស់ខ្ញុំឲ្យរីករាយ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្ថេរាបទានំ

សុត្វា បីតិតោ សុមនោ	និមន្តេត្វា តថាគតំ ^(១)
សសិស្សំ កោជយិត្វាន	តណ្ហានំ អភិបត្តយី ។
តទា ហំសសមកាកោ	ហំសទុន្ទុភិនិស្សនោ ^(២)
បស្ស្រេតំ មហាមត្តំ	វិនិច្ឆយវិសារទំ ។
មម ^(៣) ចានមូលេ បតិតំ	សមុត្តតតន្តរុហំ ^(៤)
ជមុត្តវណ្ណំ រុចិរំ ^(៥)	បសន្ននយនាននំ ។
បរិវារេន មហាតា	រាជយុត្តំ មហាយសំ
ឯសោ កថាវិនោ ហានំ	បត្តេតិ មុទិតាយ សោ ។
ឥមិនា បិណ្ឌាចារេន ^(៦)	ចារេន បណិជីហិ ^(៧) ច
កប្បសតសហស្សានិ	នុបបជ្ជតិ ទុក្ខតី ។

១ ម. និមន្តេត្វា តថាគតំ សសំយំ លោកនាយកន្តិ ឥមេ បាហា ទិស្សន្តិ ។ ២ ឱ. ហំសទុន្ទុភិនិវេចា ។ ម. ហំសទុទ្រភិនិវេចា ។ ៣ ម. មំ ។ ៤ ឱ. សមុត្តតតន្តរុហំ ។ ម. សុមុត្តតតន្តរុហំ ។ ៥ ឱ. ម. ជីមុត្តវណ្ណំ បិនង្សំ ។ ៦ ឱ. បណិបាតេន ។ ម. បណិបាតេន ។ ៧ ម. បណិធាយ ។

មហាកប្បិនត្តោបទាន ទី ៣

ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយ ក៏មានបីតិ មានចិត្តរីករាយ និងមន្តព្រះ
 តថាគត ព្រមទាំងភិក្ខុជាសិស្សឲ្យឆាន់ ហើយប្រាថ្នានូវតំ-
 ណែងនោះ ។ កាលនោះ ព្រះនាយក ទ្រង់មានចំណែក
 ប្រៀបស្មើដោយសត្វហង្ស ទ្រង់បញ្ចេញព្រះវាចាដូចជាស្ករ
 មានសំឡេងដូចសត្វហង្ស ដូច្នោះថា

អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលមហាមាត្យនុ៎ះ ជាអ្នកក្លៀវ
 ក្លាក្នុងការកាត់ក្តី ជាអ្នកមានរោមរៀវមានចុងដង មានភ្នែក
 និងមុខស្រស់បស់ល្អ រុងរឿងដូចសម្បុរកែវដូមុត្ត កំពុង
 ក្រាបទៀបបាទមូលនៃតថាគត ជាអ្នកមានយសធំ ដោយ
 បរិវារច្រើន ដែលស្តេចទ្រង់ប្រទានឲ្យ ឯមហាមាត្យនុ៎ះ
 ប្រាថ្នា នូវតំណែងរបស់ភិក្ខុ ដែលជាអ្នកឈ្លាសក្នុងពាក្យ
 ដោយចិត្តរីករាយ មហាមាត្យនុ៎ះ នឹងមិនទៅកាន់ទុគ្គតិ
 អស់មួយសែនកប្ប ដោយចង្កាន់បិណ្ឌបាត្រនេះផង ដោយ
 ការបរិច្ចាគនេះផង ដោយការតាំងសេចក្តីប្រាថ្នានេះផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេវេសុ ទេវសោភាកត្យំ	មនុស្សេសុ មហាន្តតំ ^(១)
អនុកោត្តារសេសេន ^(២)	និព្វានំ ចាបុណិស្សតិ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កប្បិទោ នាម នាមេន	ហេស្សតិ សត្តុសារកោ ។
តតោហំ សុកតំ ការំ	កត្វាន ជិនសាសនេ
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តុសិតំ អភមាសហំ ។
ទេវមនុស្សរដ្ឋានិ	សុត្តសោ អនុសាសិយ
ពារាណសីសមាសន្នេ ^(៣)	ជាតោ កេណិយជាតិយា ។
សតសហស្សបរិវារោ ^(៤)	សបជាបតិកោ អហំ
បញ្ចបច្ចេកពុទ្ធានំ	សតានិ សមុបដ្ឋហី ។

១ ឱ. ម. មហាន្តតំ ។ ២ ឱ.ម. អនុកុត្តានសេសេន ។ ៣ ឱ. ពារាណសីយំ អាសន្នេ ។
 ៤ ឱ. ម. សតសហស្សបរិវារេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មហាមាត្យនុ៎ះ នឹងទទួលនូវស្នូស្តីរបស់ទេវតា ក្នុងទេវលោក
 នូវភាពជាធំក្នុងមនុស្ស នឹងបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ដោយ
 សេសសល់នៃផល ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ
 ព្រះសាស្តាព្រះនាមគោតម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ
 នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ ឯមហាមាត្យនេះ នឹងបានជា
 ធម្មទាយាទ របស់ព្រះគោតមនោះ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត
 មាននាមថា កប្បិនៈ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តានោះ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំធ្វើសក្ការៈដ៏ល្អ ក្នុងសាសនារបស់ព្រះជិន-
 ស្រី លុះខ្ញុំលះរាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ទៅកើតក្នុង
 ឋានតុសិត ។ ខ្ញុំបានគ្រប់គ្រងនូវទេវរាជសម្បត្តិ និងមនុស្ស-
 រាជសម្បត្តិ ដោយស្តាប់ស្តល់ហើយ ទើបខ្ញុំមកកើតក្នុងកំណើត
 កេណិយៈ ជិតក្រុងពារាណសី ។ ខ្ញុំមានបរិវារមួយសែន
 មានភរិយា បានចូលទៅបម្រើព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ៥០០ អង្គ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្តេរាបទានំ

តេមាសំ កោជយិត្វាន	អច្ឆាទម្បិ ^(១) តិចីវំ
តតោ ចុតា មយំ សព្វេ	អហុម្ហ តិទស្សបកា ។
បុនោ សព្វេ មនុស្សត្ថំ	អាគតម្ហ ^(២) តតោ ចុតា ^(៣)
កុក្កជម្ហិ បុរេ ជាតា	ហិមវន្តស្ស បស្សតោ ។
កប្បិដោ ធាមហំ អាសី	រាជបុត្តោ មហាយសោ
សេសាមច្ចកុលេ ជាតា	មមេវ បរិវារយុំ ។
មហារជ្ជសុខំ បត្តោ	សព្វកាមសមិទ្ធិដោ ^(៤)
វាលិដេហិ សមក្ខាតំ	ពុទ្ធប្បាទមហំ សុណី ^(៥) ។
ពុទ្ធា លោកេ សមុប្បន្នោ	អសមោ .ឯកបុគ្គលោ
សោ បកាសេតិ សទ្ធម្ហំ	អមតំ សុខមុត្តមំ ។
សុយុត្តា តស្ស សិស្សា ច	សុមុត្តា ច អនាសវា
សុត្វា នេសំបិ វចនំ	សក្កិវិត្វាន វាលិដេ ។

១ ឱ. ម. បច្ឆាទម្បិ ។ ២ ឱ. អាគមម្ហ ។ ម. អគមម្ហ ។ ៣ ម. ចុតោ ។ ៤ ឱ. ម. សព្វកា-
មសមិទ្ធិមា ។ ៥ ឱ. ពុទ្ធប្បាទមបាបុណី ។

មហាកប្បិនត្ថេរាបទាន ទី ៣

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា ញ៉ាំងព្រះបច្ចេកពុទ្ធឲ្យឆាន់ផង ឲ្យស្ងៀក
 ពាក់ត្រៃបីវេរផង អស់ ៣ ខែ ទើបច្បុតចាកអត្តភាពនោះ ទៅ
 កើតក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។ យើងទាំងអស់ច្បុតចាកទេវតានោះ
 មកកាន់អត្តភាពរបស់មនុស្ស កើតក្នុងកុក្កដបូរី ជិតព្រៃហិម-
 ពាន្ត ។ ខ្ញុំជារាជបុត្ត មាននាមថា កប្បិនៈ មានយសធំ
 ឯទេវតាដ៏សេស មកកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ ហៃហមខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំដល់នូវសេចក្តីសុខ ដោយរាជសម្បត្តិដ៏ធំ សម្រេចសេចក្តី
 ប្រាថ្នាទាំងពួង ខ្ញុំបានឮនូវការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ដោយ
 ពួកពាណិជប្រាប់ថា ព្រះពុទ្ធត្រាស់ឡើងហើយ ក្នុងលោក
 ទ្រង់ជាបុគ្គលឯក ឥតមានបុគ្គលស្មើ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ប្រ-
 កាសនូវព្រះសទ្ធម្មគឺអមតៈ ជាសុខដ៏ឧត្តម ។ ឯពួកសិស្ស
 របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ប្រកបព្យាយាមល្អ រួចស្រឡះចាក
 កិលេស ជាអ្នកមិនមានអាសវៈ លុះខ្ញុំស្តាប់ពាក្យរបស់ពា-
 ណិជទាំងនោះហើយ ក៏ធ្វើសក្ការៈចំពោះពួកពាណិជនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បហាយ ^(១) រដ្ឋំ សាមច្ឆោ	និក្ខមី ពុទ្ធមាមកោ
នទី ទិស្វា មហាចជ្ជំ	ប្បវិតំ សមតិភ្នំកំ ។
អប្បតិភ្នំ អនាលម្ហំ	ទុត្តរំ សីយពាហិនី
កុលំ សវិត្វា ពុទ្ធស្ស	សោត្តិណ សមតិក្កមី ។
កវសោតំ សចេ ពុទ្ធា	តិណ្ណោ លោកន្តក្ខ វិទូ ^(២)
ឯតេន សច្ចវដ្ឋេន	កមនំ មេ សមិជ្ឈតុ ។
យទិ សន្តិកមោ មក្កោ	មោក្ខនំ សន្តិកំ ^(៣) សុខំ
ឯតេន សច្ចវដ្ឋេន	កមនំ មេ សមិជ្ឈតុ ។
សដ្ឋោ ចេ តិណ្ណកណ្ណោ	បុញ្ញក្ខេត្តោ អនុត្តោ
ឯតេន សច្ចវដ្ឋេន	កមនំ មេ សមិជ្ឈតុ ។

១ ឱ. វិហាយ ។ ២ ម. វិភូ ។ ៣ ឱ. មោក្ខោ ច សន្តិកំ ។ ម. មោក្ខោ ចច្ចន្តិកំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំព្រមទាំងអាមាត្យ ជាអ្នករាប់អានព្រះពុទ្ធ ស្វីលះរាជ្យចេញ
 ដើរទៅ បានឃើញស្នឹងមហាចន្ទា មានទឹកពេញព្រៀប ។
 ជាស្នឹងមិនមានកំពង់ មិនមានឈើស្នួរ (ស្ពាន) គេធ្វើ
 បានដោយក្រ ជាស្នឹងមានខ្សែទឹករហ័ស ខ្ញុំរលឹកគុណព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ក៏ធ្វើបានដោយស្នួរ ដោយគិតថា ប្រ
 សិនបើ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រង់ច្រង់នូវខ្សែទឹក គឺភពរួចហើយ ដល់
 នូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃលោក ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ (ត្រាស់
 ឡើងពិតមែន) ដំណើររបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច ដោយ
 ពាក្យសច្ចៈនេះ ។ ប្រសិនបើ មគ្គជាដំណើរទៅកាន់ទីស្ងប់
 រម្ងាប់ ជាទីឲ្យនូវការរួចស្រឡះកិលេស ជាទីស្ងប់រម្ងាប់ ជា
 ទីសុខ (មានពិតមែន) ដំណើររបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច
 ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ ។ ប្រសិនបើ ព្រះសង្ឃជាអ្នកធ្វើ
 ផ្លូវលំបាករួចហើយ ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ (មានពិតមែន)
 ដំណើររបស់ខ្ញុំ សូមឲ្យសម្រេច ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ ។

តតិយំ មហាកប្បិនត្តោបទានំ

សហ កតេ សច្ចវេ	មក្កា អបគតំ ^(១) ជលំ
តតោ សុខេន ឧត្តិណ្ណោ	នទីតីវេ មនោរមេ ។
និសិទ្ធិំ អទ្ធិសំ ពុទ្ធិ	ឧទេន្តំ បក្កដ្ឋំ
ជលន្តំ ហោមសេលំវ	ទីបុក្កំវ ជោតិតំ ។
សសីវ តារាសហិតំ	សារកេហិ បុក្កតំ
អាសវំ វិយ ^(២) វស្សន្តំ	ទេវេន ជននន្ទនំ ^(៣) ។
វន្តិគ្វាន សហាមច្ចោ	ឯកមន្តំ ឧចារិសី
តតោ អជ្ឈាសយំ ^(៤) ញត្វា	ពុទ្ធា ធម្មមទេសយិ ។
សុត្វាន ធម្មំ វិមលំ	អវោចុម្ព មយំ ទិនំ
បញ្ចាដេហិ មហារីវ	ឱតិណ្ណាម្ព ^(៥) ភវេ មយំ ។
ស្វាគ្វាតោ ភិក្ខុវេ ធម្មោ	ទុក្ខន្តស្ស ករាយ ^(៦) វោ
ចរថ ព្រហ្មចរិយំ	ឥច្ចាហា មុនិ សត្តមោ ។

១ ឱ. ទបគតំ ។ ២ ឱ. ម. វាសវំ វិយ ។ ៣ ឱ. ទេសនា ជលនន្ទនំ ។ ម. ទេសនា ជាលទន្តវំ ។ ៤ ឱ. ម. នោ អាសយំ ។ ៥ ឱ. និព្វិន្ទាម្ព ។ ម. និព្វិន្ទម្ព ។ ៦ ឱ. ម. ទុក្ខន្តករណាយ ។

មហាក្សត្ររាមទាន ទី ៣

លុះខ្ញុំធ្វើសច្ចៈដ៏ប្រសើររួចហើយ ទឹកស្ទឹងក៏រឹងខ្លះអស់អំពីផ្លូវ
 លំដាប់នោះ ខ្ញុំធ្លុងឡើងលើត្រើយស្ទឹង ជាទីមនោរម្យដោយ
 សុវត្ថិភាព ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះពុទ្ធទ្រង់គង់នៅ មានរស្មីដូច
 ព្រះអាទិត្យដែលរះឡើង ទ្រង់រុងរឿងដូចភ្នំមាស មានពន្លឺ
 ដូចដើមឈើប្រចាំទ្វីប ។ មានពួកសាវ័កចោមរោម ដូចព្រះ
 ចន្ទ្រដែលប្រកបដោយពួកផ្កាយ ឬដូចជាទឹកហូរដែលទេវ-
 តាបង្ករចុះមក ទ្រង់ជាទីរីករាយរបស់ពួកជន ។ ខ្ញុំព្រមទាំង
 អាមាត្យ លុះថ្វាយបង្គំហើយ ចូលទៅកាន់ទីសមគួរ លំ-
 ដាប់នោះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ជ្រាបអធ្យាស្រ័យ ហើយបាន
 សម្តែងធម៌ ។ លុះយើងខ្ញុំស្តាប់ធម៌ស្អាត មិនមានមន្ទិល
 ទើបក្រាបទូលព្រះជិនស្រីថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ទ្រង់ព្យាយាម
 ធំ សូមព្រះអង្គបំបួស យើងខ្ញុំនឹងធ្លុងភពទាំងឡាយ ។
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាព្រះមុនីទី ៧ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតពោលល្អហើយ ដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វាន ជាទីបំផុត
 នៃកងទុក្ខ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សហ វាចាយ សព្វេបិ	ភិក្ខុវេសធរា មយំ
អហុម្ព្ម ^(១) ឧបសម្បជ្ជា	សោតាបជ្ជាវ សាសនេ ។
តតោ ជេតវនំ កន្ធា	អនុសាសិ វិធាយកោ
អនុសិដ្ឋោ ជិនេនាហំ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
តតោ ភិក្ខុសហស្សានិ	អនុសាសិមហំ តទា
មមាណុសាសនករា	តេបិ អាសុំ អនាសវា ។
ជិនោ តស្មី តុលោ តុដ្ឋោ	ឯតទក្កេ បបេសិ មំ
ភិក្ខុឱវាទកានក្កោ	កប្បិជោតិ មហាជនេ ^(២) ។
សតសហស្សេ កតំ កម្មំ	ដលំ ទស្សេសិ មេ ឥធិ
សុមុត្តោ សរវេកោវ	កិលេសេ លាបយី មម ។

១ ឱ. អហុម្ព្មា ។ ២ ឱ. មហាជិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកយើងខ្ញុំទាំងអស់ ទ្រទ្រង់ភេទជាភិក្ខុតំណាលនឹងព្រះពុទ្ធ-
 ដីកា លុះបានឧបសម្បទាហើយ ក៏បានជាសោតាបន្នបុគ្គល
 ក្នុងសាសនា ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាយកទ្រង់ស្តេចទៅ
 កាន់វត្តជេតពន ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ ឯខ្ញុំដែលព្រះជិនស្រី
 ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅហើយ ក៏បានដល់នូវព្រះអរហត្ត ។ លំ-
 ដាប់នោះ ខ្ញុំប្រដៅពួកភិក្ខុមួយពាន់រូប ពួកភិក្ខុទាំងមួយពាន់
 នោះ ធ្វើតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់ខ្ញុំ ក៏ទៅជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ក្នុងកាលនោះ ។ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ត្រេកអរ ក្នុង
 គុណនោះ ទ្រង់តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងកណ្តាលមហា-
 ជនថា កប្បិនភិក្ខុ ជាកំពូលនៃពួកសាវ័កអ្នកឲ្យឱវាទភិក្ខុ ។
 ព្រះជិនស្រីទ្រង់សម្តែងផលកម្ម ដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទី
 មួយសែន ក្នុងសាសនានេះ ខ្ញុំមានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ដូច
 ជាសន្ទុះនៃកូនសរ ខ្ញុំដុតកិលេសទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំហើយ ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 ធាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អធាសវោ ។
 ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាកប្បិដោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មហាកប្បិដោស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

[១២៤] បទុមុត្តរោ ធាម ជិដោ សព្វលោកវិទូ មុនិ
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កេហ្សេ ឧប្បជ្ជិ ចក្កុមា ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមហាកប្បិនត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាកប្បិនត្ថេរាបទាន ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

[១២២] ក្នុងកប្បទិម្ហយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះ
 ជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ជ្រាបនូវ
 លោកទាំងពួង ព្រះអង្គមានចក្ខុ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ	តារកោ សព្វចាណិំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធា	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
អនុកម្មកោ ការុណិកោ	ហិតេសី សព្វចាណិំ
សម្មត្តេ តិតិយេ សព្វ	បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរកុលំ អាសិ	សុញ្ញតំ តិតិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ	វសីភូតេហិ តាទិកិ ។
រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ	ឧត្តតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនក្សិយសង្កាសោ	ពត្តីសវរលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ	អាយុ វិជ្ជតិ តារទេ
តារតា តិដ្ឋមាណោ សោ	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ	សេដ្ឋិបុត្តោ មហាយសោ
ឧបេត្វា លោកបដ្ឋោតំ	អស្សោសី ធម្មទេសនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រទានឱវាទ ទ្រង់បំភ្លឺ ទ្រង់ចម្លងពួកសត្វទាំង-
 ពួងទ្រង់ឈ្លាសក្នុងទេសនា ចម្លងប្រជុំជនដ៏ច្រើន ។ ព្រះ
 អង្គមានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ទ្រង់ស្វែងរក
 ប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង តែងញ៉ាំងពួកតិរិយទាំងពួងដែល
 ជួបប្រទះឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះ សាស-
 នារបស់ព្រះអង្គមិនរីករវ ជាសាសនាសូន្យចាកពួកតិរិយ ជា
 សាសនាវិចិត្រដោយពួកព្រះអរហន្ត ដែលស្ងាត់ជំនាញ ជា-
 តាទិបុគ្គល ។ ព្រះមហាមុនីអង្គនោះ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ
 ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជា ជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខ-
 ណៈដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។ មានព្រះជន្មាយុមួយសែនឆ្នាំ
 ព្រះបទុមុត្តរៈអង្គនោះ កាលប្រតិស្ថាននៅ ទ្រង់ចម្លងប្រ-
 ជុំជនច្រើន កំណត់ត្រឹមនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាសេដ្ឋី-
 បុត្ត មានយសធំ ក្នុងក្រុងហង្សវតី បានចូលទៅជិតព្រះ
 សម្ពុទ្ធ ជាប្រទីបក្នុងលោក បានស្តាប់ធម្មទេសនា ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

សេនាសនាជិ ភិក្ខុនំ	បញ្ញាបេន្តំ សសារកំ
កិត្តយន្តស្ស វចនំ	សុណិត្វា មុទិតោ អហំ ។
អធិការំ សសដ្ឋ្យស្ស	កត្វា តស្ស មហោសិទោ
និបច្ច សិរសា ចានេ	តណ្ហានំ អភិបត្តយី ។
តទា ហិ សោ ^(១) មហារីរោ	មម កម្មំ បកិត្តយី ^(២)
យោយំ សសដ្ឋ្យំ កោដេសិ	សត្តាហំ លោកនាយកំ ។
សោយំ កមលបត្តក្ខោ	សីហំសោ កនកត្តចោ
មម ^(៣) ចាទម្ភលេ និបតិ ^(៤)	បត្តយំ ^(៥) ហានមុត្តមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
សារកោ តស្ស ពុទ្ធស្ស	ទព្វោ នាមេន វិស្សតោ
សេនាសនបញ្ញាបកោ	អក្កោ ហោស្សតិយំ តថា ^(៦) ។

១ ឱ. តទហំ ស ។ ម. តទហា ស ។ ២ ឱ. ម. បកិត្តយំ ។ ៣ ឱ. មំ ។ ៤ ឱ. បតិតោ ។
 ៥ ឱ. បត្តយី ។ ៦ ឱ. ហោស្សតយំ តទា ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមុនី ទ្រង់សម្តែងនូវគុណ
 នៃសាវ័ករបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកក្រាលសេនាសនៈដល់ពួកភិក្ខុ
 ក៏មានចិត្តរីករាយ ។ ខ្ញុំធ្វើការរកសាងចំពោះសង្ឃ ហើយ
 ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទា របស់ព្រះមហេសីអង្គនោះ ដោយ
 សិរ ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ កាលនោះ ព្រះមហាវីរៈ
 អង្គនោះ ទ្រង់សម្តែងសរសើរនូវកម្មរបស់ខ្ញុំថា

កុលបុត្តណា ញ៉ាំងតថាគតជាលោកនាយក ព្រមទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃឲ្យឆាន់ អស់ថ្ងៃ ៧ ។ កុលបុត្រនោះ មានភ្នែកដូច
 គ្របកឈូក មានស្មាដូចសត្វសីហាៈ មានស្បែកដូចមាស
 ក្រាបចុះទៀបបាទមូលនៃតថាគត ហើយប្រាថ្នានូវទីដ៏ប្រ-
 សើរ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាព្រះ
 នាមគោតម ទ្រង់កើតក្នុងត្រកូលក្សត្រឱក្កាកៈ នឹងបាន
 ត្រាស់ក្នុងលោក ។ កុលបុត្តនេះ នឹងបានជាសាវ័ករបស់
 ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ប្រាកដនាមថាទព្វៈ ជាអ្នកក្រាលអាសនៈ
 ជាកំពូល (នៃសាវ័កទាំងពួង) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តិសំ អកញ្ចហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តញ្ច	ទេវជ្ជមការយី
តថា បញ្ចសតក្ខត្តំ	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
សព្វត្ថ សុខិតោ អាសី	តស្ស កម្មស្ស វាហាសា ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កប្ប	វិបស្សី ធាម ធាយកោ
ឧប្បដ្ឋិ ចារុនយនោ ^(១)	សព្វធម្មវិបស្សកោ ។
នុដ្ឋចិត្តោ ឧបវទី	សារកំ តស្ស តាទិនោ
សព្វាសវបរិក្ខិលំ	សុទ្ធាតិ ច វិជានិយ ។
តស្សេវ នរីរស្ស	សារកានំ មហោសិទំ
សលាកំ ច កហេត្វាន	ទីរោទនមទាសហំ ។

១ ម. ចារុទស្សនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅ
 កើតឯឋានតាវត្តិវ្យ ដោយកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយ
 ការតាំងសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង ។ ខ្ញុំបានទទួលទេវរាជសម្បត្តិ
 អស់ ៣០០ ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។ ខ្ញុំ
 បានគ្រប់គ្រងប្រទេសរាជ្យដ៏ធំទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំ
 ដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងកំពុងទាំងពួង ដោយអំណាចនៃកុសល-
 កម្មនោះ ។ ក្នុងកំបូរទី ៩១ អំពីកំបូរនេះ ព្រះនាយកព្រះនាម
 វិបស្សី ទ្រង់មានព្រះនេត្ររុងរឿង ទ្រង់ឃើញច្បាស់នូវធម៌
 ទាំងពួង ទ្រង់ត្រាស់ឡើង ។ ខ្ញុំមានចិត្តប្រទូស្ត តិះដៀល
 សាវ័កអ្នកមិនមានអាសវៈទាំងពួង របស់ព្រះអង្គ ជាតាទិ-
 បុគ្គល ហើយប្តេជ្ញាខ្លួនថា អាត្មាអញស្អាត ។ (លុះមក
 ខាងក្រោយ) ខ្ញុំកាន់យកស្លាកហើយ ប្រគេនបាយលាយ
 ដោយទឹកដោះស្រស់ ដល់ពួកសាវ័កអ្នកស្វែងរកសីលគុណ
 របស់ព្រះវិបស្សីអង្គនោះ ទ្រង់មានព្យាយាមជាងពួកនរៈ ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កហ្ស	ព្រហ្មពន្ធ មហាយសោ
កស្សចោ នាម នាមេន	ឧប្បជ្ជិ វេទតំ វោ ។
សាសនំ ជោតយិត្វាន	អភិកុយ្យ កុតិត្តិយេ
វេនេយ្យ វិនយិត្វាន	និព្វតោ សោ សសារកោ ។
សសិស្សេ និព្វតេ នាថេ	អត្តមេន្តម្ហិ សាសនេ
នេវា កជ្ជិសុ សំវិត្តា	មុត្តកេសា រុទមុខា
និព្វាយិស្សតិ ធម្មក្ខោ	ន បស្សិស្សាម សុព្វតេ
ន សុណិស្សាម សទ្ធម្ហំ	អហោ នោ អប្បបុញ្ញតា ។
តនាយំ បបរី សព្វា	អចលា សា បុលាបុលី ^(១)
សាគរោ ច សលោកោវ ^(២)	វិនដី ករុណំ តិរំ ។

១ ឱ. ម. ចលាចលា ។ ២ ឱ. ម. សសោកោវ ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

ក្នុងកប្បនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ មានផោពង្សដ៏
 ប្រសើរ ទ្រង់មានយសធំ ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់
 ត្រាស់ឡើង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ព្រមទាំងសាវ័ក ទ្រង់
 ញ៉ាំងសាសនាឲ្យរុងរឿង ទ្រង់គ្របសង្កត់ពួកតិរិយអាក្រក់
 ទ្រង់ណែនាំវេនេយ្យសត្វ ហើយបរិនិព្វាន ។ កាលព្រះ
 លោកនាថ ព្រមទាំងសិស្សបរិនិព្វានហើយ កាលសាសនា
 សាបសូន្យហើយ ពួកទេវតាមានសេចក្តីតក់ស្លុត រំសាយសក់
 មានមុខទទឹកដោយទឹកភ្នែក កន្ទក់កន្ទេញថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់ប្រាប់ធម៌ នឹងបរិនិព្វាន ពួកយើងនឹងមិនឃើញព្រះអង្គ
 ដែលមានវត្តល្អ នឹងមិនបានស្តាប់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ឱហ្ន៎ ពួកយើង
 ចំជាអ្នកឥតបុណ្យមែន ។ កាលនោះឯង ផែនដីទាំងមូល
 នេះ ដែលជារបស់មិនញាប់ញ័រ ផែនដីនោះធំទូលាយផង
 សាគរព្រមទាំងលោកផង ក៏បែរជាបន្លឺសម្រែកករុណា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុទ្ធិសា ទុន្ទភិយោ ^(១)	នាទយីសុ អមាទុសា ^(២)
សមន្តតោ អសនិយោ	បតីសុ ច ភយាវហា ។
ឧក្កា បតីសុ នភសា	ធូមកេតុ បទិស្សថ ^(៣)
សធូមា ជាលវដ្ឋា ច ^(៤)	រីសុ ករុណំ មិកា ។
ឧប្បាទេ ទារុណោ ទិស្វា	សាសនត្ថដ្ឋសូចកេ ^(៥)
សំវិត្តា ភិក្ខុវោ សត្ត ^(៦)	ចិន្ទយិម្ហ មយំ តទា ។
សាសនេន វិនាម្ហាកំ ^(៧)	ដីវិតេន អលំ មយំ
បរិសិត្តា មហារញ្ញំ	យុញ្ញាម ទិនសាសនំ ។
អទ្ធិសម្ហ តទារញ្ញំ	ឧព្វិទ្ធិំ សេលបព្វតំ ^(៨)
និស្សេណិយា តមារុយ្ហ	និស្សេណិ ចាតយិម្ហសេ ^(៩) ។
តទា ឱវទិ ទោ ថេរោ	ពុទ្ធប្បាទោ សុទុល្លកោ
សទ្ធា វា ទុល្លកា ^(១០) លទ្ធា	ថោកំ សេសញ្ច សាសនំ ។

១ ម. ទុទ្រភិយោ ។ ២ ឱ. សមាទុសា ។ ៣ ម. ច ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. សព្វត្ថ ល-
 ផសត្តា ច ។ ៥ ឱ. សាសនត្ថញ្ច សូចកំ ។ ៦ ឱ. តត្ថ ។ ៧ ឱ. វិនាសម្ហា ។ ៨
 ឱ. ម. សេលមុត្តមំ ។ ៩ ឱ. បាតបម្ហសេ ។ ១០ សទ្ធា វោ សុលកា ។ ម. សទ្ធាតិ
 ទុល្លកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ស្តរទាំងឡាយក្នុងទិសទាំង ៤ ដែលមិនមែនជារបស់មនុស្ស
ក៏បន្លឺឡើង រន្ទះទាំងឡាយជារបស់នាំមកនូវភ័យ ក៏ធ្លាក់ចុះ
ជុំទិស ។ ភ្លើងគប់ទាំងឡាយ ក៏ធ្លាក់មកអំពីអាកាស ផ្កាយ
ដុះកន្ទុយ អណ្តាតភ្លើង ព្រមទាំងផ្សែង ក៏ប្រាកដឡើង ពួក
ម្រឹគ ស្រែកនូវសម្រែកករុណា ។ កាលនោះ យើងជាភិក្ខុ
៧ រូប ឃើញហេតុកាចអាក្រក់ ជាចម្រុងឲ្យវិនាសសាសនា
កើតឡើង ក៏មានសេចក្តីសង្វេគ គិតគ្នាថា ពួកយើងបើ
វៀរចាកសាសនាហើយ មិនគួររស់នៅឡើយ យើងទាំង-
ឡាយគួរចូលទៅក្នុងព្រៃធំ ហើយប្រកបនូវសាសនារបស់
ព្រះជិនស្រី ។ កាលនោះ ពួកខ្ញុំបានឃើញភ្នំខ្ពស់ក្នុងព្រៃ
ទើបឡើងភ្នំនោះតាមបង្គោង ហើយច្រានបង្គោងចោល ។
គ្រានោះ ព្រះថេរៈទូន្មាននូវពួកយើងថា ការកើតឡើងនៃ
ព្រះពុទ្ធ ជាការកម្រណាស់ សទ្ធាសោតក៏រកបានដោយ
កម្រដែរ ឯសាសនាដែលសេសសល់នៅ ក៏ស្អប់ស្អើង ។

ចតុត្ថំ ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ

និបតន្តិ ខណាតីតា	អនន្តេ ទុក្ខសាគវេ
តស្មា បយោកោ កត្តញ្ចោ	យាវ តិដ្ឋតិ ^(១) សាសនំ ។
អរហា អាសិ សោ ថេរោ	អនាគាមិ តនាទុកោ
សុសីលា ឥតវេ យុត្តា	ទេវលោកំ អភម្មសេ ។
និព្វតោ តិណ្ណសំសារោ	សុទ្ធាវាសេ ច ឯកកោ
អហញ្ច បុក្កសាតិ ច	សភិយោ ពាហិយោ តថា ។
កុមារកស្សុទោ ថេវ	តត្ថ តត្ថបកា មយំ
សំសារពន្ធនា មុត្តា	កោតមេនាទុកម្បិតា ។
មល្មេសុ កុសិណារាយំ	ជាតោ កញ្ចេវ មេ សតោ
មាតា មតា ^(២) ចិតការូទ្ធិ	តតោ និបតិតោ អហំ ។

១ ឱ. យារំ ហាតិ ។ ម. យាវ ហាតិ ។ ២ ឱ. បិតា ។

ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទាន ទី ៤

សត្វទាំងឡាយតែមានខណៈកន្លងហើយ រមែងធ្លាក់ចុះក្នុង
 សាគរគឺសេចក្តីទុក្ខ មិនមានទីបំផុត ព្រោះហេតុនោះ សា-
 សនាប្រតិស្ថាននៅ ដរាបណា ពួកយើងគប្បីធ្វើព្យាយាមដ-
 រាបនោះ ។ ព្រះថេរៈនោះជាព្រះអរហន្ត អនុត្តរជាលំដាប់
 នឹងមហាថេរៈនោះ ជាអនាគាមី ភិក្ខុទាំងឡាយក្រៅអំពីនេះ
 មានសីលល្អប្រកបព្យាយាម បានទៅកើតក្នុងទេវលោក ។
 (ព្រះថេរៈ ១ រូប) មានសង្សារវដ្តច្នៃហើយបរិនិព្វាន ព្រះថេរៈ
 មួយរូបទៀត ទៅកើតក្នុងសុទ្ធាវាសព្រហ្មលោក (ឯពួកយើង)
 គឺខ្ញុំ ១ បុក្កសាតិ ១ សភិយៈ ១ ពាហិយៈ ១ និងព្រះកុមារក-
 ស្សបៈ ១ (នៅជាបុប្ផជួន) ដូចគ្នា ពួកយើងក៏ចូលទៅកើត
 ហើយក្នុងភពនោះ ។ បានព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះនាមគោតមអនុ-
 គ្រោះ ក៏រួចស្រឡះចាកចំណងសង្សារ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូល
 មល្លៈ ក្នុងក្រុងកុសិនារា កាលខ្ញុំនៅក្នុងគភ៌ មាតារបស់ខ្ញុំ
 ស្លាប់ លុះគេលើកឡើងកាន់ជើងប្តូរ ខ្ញុំក៏រហូតចាកគភ៌នោះ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បតិភោ ទព្វបុញ្ញម្ហិ	តភោ ទព្វោតិ វិស្សុភោ
ព្រហ្មចារិដលេនាហំ ^(១)	វិមុត្តោ សត្តវស្សិកោ ។
ទីរោទនថលេនាហំ	បញ្ចុដ្តេហិ ឧចាគភោ
ទីណាសវោបវាទេន	ចាបេហិ ពហុ ចោទិភោ ។
ឧភោ បុញ្ញញ្ច ចាបញ្ច	វិទិវត្តោម្ហិទានហំ
បត្វាន បរមំ សន្តិ	វិហារមិ អនាសវោ ។
សេនាសនំ បញ្ញាបយី	ហាសយិត្វាន សុព្វតេ
ជិនោ តស្មី តុណោ តុដ្ឋោ	ឯតទក្កេ បបេសិ មំ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាគោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. ព្រហ្មចរដលេនាហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ធ្លាក់ទៅលើគំនរស្មៅដំណែកទន្សាយ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
 ខ្ញុំមានឈ្មោះប្រាកដថា ទព្វៈ ខ្ញុំមានអាយុ ៧ ឆ្នាំ មាន
 ចិត្តផុតស្រឡះចាកកិលេស ដោយផលនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ ខ្ញុំ
 ប្រកបដោយអវយវៈ ៥ ដោយផលនៃបាយ ដែលលាយទឹក
 ដោះស្រស់ ត្រូវបាបដាស់តឿនហើយដោយច្រើន ដោយ
 ការតិះដៀលព្រះខីណាស្រព ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកន្លងបុណ្យនិង
 បាបទាំងពីរ បានដល់នូវសេចក្តីស្ងប់យ៉ាងក្រៃលែង ជាអ្នក
 មិនមានអាសវៈ ។ ខ្ញុំក្រាលសេនាសនៈ ញ៉ាំងពួកលោកអ្នក
 មានវត្តល្អឲ្យរីករាយ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់ត្រេកអរនឹងគុណនោះ
 ទើបតាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំ-
 ផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្តេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ទព្វមល្មបុត្តោ ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ទព្វមល្មបុត្តត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្តេរាបទានំ

[១២៥] ឥតោ សតសហស្សម្ពិ កខ្សេ ឧប្បន្និ នាយកោ

សព្វលោកហិតោ ធីរោ

បទុមុត្តរនាមកោ ។

តនាហំ ព្រាហ្មណោ ហុត្វា

វិស្សតោ វេទចារក្ខ

ទិវាវិហារំ វិចរំ

អន្ទសំ លោកនាយកំ ។

ចតុសច្ចំ បកាសេន្តំ

ពោជយន្តំ សនេវកំ

សសាវកំ ចិត្តកថិកំ^(១)

វណ្ណាយន្តំ មហាជនេ ។

១ ឱ. ម. វិចិត្តកថិកានគ្គំ ។

កុមារកស្សបត្តេរាបទាន ទី ៥

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះទព្វមល្លបុត្តត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ទព្វមល្លបុត្តត្តេរាបទាន ។

កុមារកស្សបត្តេរាបទាន ទី ៥

[១២៥] ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធ
ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជានាយក ទ្រង់ទំនុកបម្រុងសត្វលោក
ទាំងពួង ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់កើតឡើង (ក្នុងលោក) ។ កាល
នោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ មានភាពល្បីល្បាញ ជាអ្នកដល់នូវ
ត្រើយនៃត្រៃវេទ កាលដើរទៅដើម្បីសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ
ក៏បានជួបប្រទះព្រះលោកនាយក ព្រះអង្គជាធម្មកថិកដ៏ត្រៃ-
កាល ទ្រង់កំពុងប្រកាសសម្តែងនូវសច្ចៈ ៤ កំពុងញ៉ាំង
មហាជន ព្រមទាំងទេវតា និងសាវ័ក ឲ្យត្រាស់ដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទា មុទិតចិត្តោហំ	និមន្តេត្វា តថាភតំ
នាណាវត្តេហិ វត្តេហិ	អលន្តិវត្តាន មណ្ឌាបំ ។
នាណាវតនបដ្ឋោតំ	សសជ្ឈំ កោជយី តហិ
កោជយិត្វាន សត្តាហំ	នានក្ករសកោជនំ ។
នាណាចិត្តេហិ បុប្ផេហិ	បូជយិត្វា សសាវកំ ^(១)
និបច្ច ចានមូលម្ហិ	តំ ហានំ បត្តយី អហំ ។
តទា មុនិវរោ អាហា	ករុណោ ករុណាលយោ ^(២)
បស្សថេតំ ទិជវំ	បទុមាណនលោចនំ ។
បីតិចាមុជ្ជពហុលំ	សមុទ្ធក្កតនុរុហំ ^(៣)
ហាសាវហំ ^(៤) វិសាលក្កំ	មម សាសនសាលយំ ^(៥) ។
មម ^(៦) ចានមូលេ បតិតំ	ឯកវត្តំ ^(៧) សុមាណសំ
ឯស បត្តេតិ តំ ហានំ	វិចិត្តកថិត្តនំ ^(៨) ។

១ ម. មហារីរិ ។ ២ ឱ. ម. ករុណោ ករសាសយោ ។ ៣ ឱ. សមុត្តតតនុរុហំ ។ ម. សមុត្តតតនុរុហំ ។ ៤ ឱ. ហាសាធិកំ ។ ម. ហាសម្ហិកំ ។ ៥ ឱ. ម. សាសនលាលសំ ។ ៦ ឱ. មំ ។ ម. មេ ។ ៧ ឱ. ឯកវត្តំ ។ ម. ឯកវត្តំ ។ ៨ ឱ. វិចិត្តកថិត្តទំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

គ្រានោះ ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បាននិមន្តព្រះតថាគត រួចតាក់-
 តែងមណ្ឌបដោយសំពត់ មានពណ៌ក្រហមផ្សេង ។ ហើយ
 និមន្តព្រះពុទ្ធ ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ដែលមានរស្មីប្រាល
 រន្ទាលដូចរតនៈផ្សេង ។ ឲ្យឆាន់ក្នុងមណ្ឌបនោះ លុះឆាន់
 ចង្ហាន់មានរសដ៏ប្រសើរផ្សេង ។ គ្រប់ ៧ ថ្ងៃហើយ ទើបខ្ញុំ
 បូជាព្រះតថាគត ព្រមទាំងសាវ័ក ដោយផ្កាដ៏វិចិត្រផ្សេង ។
 ហើយក្រាបទៀបព្រះបាទា ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

គ្រានោះ ព្រះមុនីដ៏ប្រសើរ ព្រះអង្គមានករុណា មាន
 ករុណាជាលំនៅ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើល
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ប្រសើរនុ៎ះ ដែលមានមុខនិងភ្នែកដូចផ្កាឈូក ជា
 អ្នកច្រើន ដោយបីតិនិងបាមុជ្ជៈ មានរោមងឡើង ជាអ្នក
 នាំមក នូវសេចក្តីរីករាយ មានភ្នែកស្រឡះ មានសេចក្តី
 អាល័យ ក្នុងសាសនា នៃតថាគត មានវត្តប្រតិបត្តិតែមួយ
 មានចិត្តល្អ បានក្រាបទៀបបាទានៃតថាគត ព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ
 ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ គឺភាពជាអ្នកសម្តែងធម៌ដ៏វិចិត្រ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្តោបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ ឌីក្កាកកុលសម្ភវោ
 កោតមោ ជាម ជាមេន សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
 តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
 កុមារកស្សទោ ជាម ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
 វិចិត្តបុប្ផទុស្សានំ រតនានញ្ច វាហសា
 វិចិត្តកថិកានំ សោ អក្កត្តំ ចាបុណិស្សតិ ។
 តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណិដីហិ ច
 ជហិត្វា មាណសំ ទេហំ តារត្តីសំ អតញ្ចហំ ។
 បរិត្តមី ភវាភវេ រដ្ឋមជ្ឈេ យថា នដោ
 សាខាមិតត្រដោ ហុត្វា មិតិយា កុច្ឆិមោក្កមី ។

កុមារកស្សបត្តេរាបទាន ទី ៥

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរសសម្ពុតក្នុង
 ត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាព្រះសាស្តាក្នុងលោក ព្រះ
 នាមគោតម ។ ឯព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ នឹងបានជាឱរស ដែល
 ព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត៌កក្នុងធម៌ របស់ព្រះសាស្តា
 នោះហើយ នឹងបានជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះថាកុមារ-
 កស្សបៈ ។ ដោយអានិសង្សនៃផ្កានិងសំពត់ដ៏វិចិត្រ និង
 រតនៈទាំងឡាយ កុមារកស្សបៈនោះ នឹងបានដល់នូវភាពនៃ
 ខ្លួនប្រសើរលើសលុប ជាងធម្មកថិត្រកាលទាំងឡាយ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់
 នូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង ខ្ញុំលុះលះបង់រាងកាយ ជារបស់
 មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិស្ស ។ ខ្ញុំ
 វិលចុះវិលឡើង ក្នុងភពតូចនិងភពធំ ហាក់ដូចជាអ្នករាំ
 (ដែលរាំវិលចុះឡើង) ក្នុងកណ្តាលរឿណារង្វ័ ខ្ញុំជាសត្វ
 ត្រូវកើតដោយសាខម្រឹត បានចូលទៅចាប់ផ្ទៃក្នុងមេម្រឹត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទា មយំ កុច្ឆិតតេ វជ្ឈរាហេ ឧបដ្ឋិតោ
 សាខេន ចត្តា មេ មាតា និក្រោធំ សរណំ កតា ។
 តេនសោ មិត្តរាជេន មរណា បរិមោចិតា
 បរិច្ចទិត្តាន សប្បាលំ មមេរំ ឱវទី តទា ។
 និក្រោធមេវ សេវេយ្យ ន សាខមុបសំវេសេ
 និក្រោធស្មី មតំ សេយ្យោ យញ្ចេ សាខស្មី ដីវិតំ ។

តេនានុសិដ្ឋា មិត្តយូថមេន^(១)

អហញ្ច មាតា ចតវេ^(២) ច តស្សោវាទំ^(៣)

អាភម្ម វម្មំ តុសិតាធិវាសំ

កតា បវាសំ សយរំ យថេវ ។

១ ឱ. មិត្តយោវាទេន ។ ២ ឱ. អយំ បាហោ នត្តិ ។ ម. ចិតវេ ។ ៣ ឱ. តស្សោវាទេន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលខ្ញុំកំពុងនៅក្នុងគភ៌ កាលនោះ វេនដែលគេសម្លាប់ក៏
 មកដល់ ឯមាតារបស់ខ្ញុំ ត្រូវសាខម្រឹគលះបង់ចោល គាត់ក៏
 ទៅយកនិគ្រោធម្រឹគជាទីពឹងវិញ ។ កាលនោះ មាតារបស់
 ខ្ញុំនោះ ត្រូវស្តេចម្រឹគនោះជួយដោះអំពីមរណៈ តែមាតាខ្ញុំ
 ស្វិលៈជីវិតរបស់ខ្លួន ក៏ទូន្មានខ្ញុំ យ៉ាងនេះថា (ហែបា
 បើបា ចង់បានសេចក្តីចម្រើន) ត្រូវសេពគប់នឹងនិគ្រោធម្រឹគ
 កុំទៅសេពគប់ នឹងសាខម្រឹគឡើយ ការស្លាប់ក្នុងសម្លាប់
 និគ្រោធម្រឹគ ទើបប្រសើរ ការរស់ក្នុងសម្លាប់សាខម្រឹគ
 ពុំប្រសើរឡើយ ។

ខ្ញុំ មាតានិងម្រឹគដទៃ ត្រូវស្តេចម្រឹគនោះ ប្រៀន
 ប្រដៅហើយ ក៏ទទួលធ្វើតាមនូវឱវាទ របស់ស្តេច
 ម្រឹគនោះ ហើយបានទៅកើត ក្នុងពិមាននៅឋាន
 តុសិត ជាទីត្រេកអរ ហាក់ដូចជាបុគ្គល ទៅកាន់ទី
 ព្រាត់ប្រាស ហើយបានត្រឡប់មកផ្ទះខ្លួនវិញ ។

បញ្ចមំ កុមារកស្សបត្តោបទានំ

បុនោ កស្សបដីរស្ស	អត្តមេន្តម្ហិ សាសនេ
អារុយ្ហ សេលសិខំ	យុញ្ញត្វា ជិនសាសនំ ។
ឥនានិ ហិ ^(១) រាជកហោ	ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ ^(២)
អាបន្នតញ្ញា ^(៣) មេ មាតា	បព្វជិ អនការិយំ ។
សកព្ពន្តំ វិទិត្វាន	ទេវទត្តមុចានយុំ
សោ អរោច វិណសេថ	ចាបិកំ ភិក្ខុនី ឥមំ ។
ឥនានិបិ ^(៤) មុនិទ្ទេន	ជិនេន អនុកម្មិតា
សុខិដី ជនដី មយ្ហំ	មាតា ភិក្ខុនុបស្សយេ ។
តំ វិទិត្វា មហិចាលោ	កោសលោ មំ អចោសយិ
កុមារបរិហារេន	នាមេនាហាពូ កស្សទោ ។
មហាកស្សបមាគម្ម	អហំ កោមារកស្សទោ
វម្មិកស្សទិសំ កាយំ	សុត្វា ពុទ្ធលោ ទេសិតំ ។

១ ឱ. ឥទានិហំ ។ ម. ឥទានាហំ ។ ២ ឱ. អហំ ។ ម. អហុ ។ ៣ ម. អាបន្តសត្តា ។
 ៤ ម. ឥមានិបិ ។

កុមារកស្សបត្តេរាបទាន ទី ៥

កាលសាសនានៃព្រះពុទ្ធកស្សបៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ សាបសូន្យ
 ទៅ ខ្ញុំបានឡើងទៅលើកំពូលភ្នំ ហើយប្រកបតាមសាសនា
 នៃព្រះជិនស្រីទៀត ។ ឥឡូវនេះ ខ្ញុំទៅចាប់ផ្តើមក្នុងត្រកូល
 សេដ្ឋី ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ឯមាតារបស់ខ្ញុំ បានចូលទៅកាន់ផ្លូវ
 ទាំងមានគភ៌ ។ ពួកភិក្ខុនី លុះបានដឹងថា មាតាខ្ញុំនោះមាន
 គភ៌ហើយ ក៏នាំគ្នាចូលទៅប្រាប់ទេវទត្ត ទេវទត្តនោះ បាន
 និយាយថា នាងទាំងឡាយ ចូរញ៉ាំងភិក្ខុនីដ៏លាមកនេះ ឲ្យ
 វិនាស ។ ឥឡូវនេះ មាតាជាព្រះជននីរបស់ខ្ញុំ មានសេច-
 ក្តីសុខ ក្នុងសម្ពាធិភិក្ខុនី ដោយសារព្រះមុនិន្ទជិនស្រីទ្រង់
 អនុគ្រោះ ។ ព្រះបាទកោសលរក្សាផែនដី ទ្រង់ជ្រាបហេតុ
 នោះហើយ ក៏បានចិញ្ចឹមខ្ញុំ ដោយគ្រឿងរក្សាកុមារ ខ្ញុំមាន
 ឈ្មោះថាកស្សបៈ ។ ខ្ញុំពីងពាក់អាស្រ័យនឹងព្រះមហាកស្ស-
 បៈ ទើបបានឈ្មោះថា កុមារកស្សបៈវិញ ខ្ញុំបានស្តាប់ធម៌
 ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់សម្តែងថា រាងកាយប្រាកដដូចជាដំបូក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតោ ចិត្តំ វិមុច្ចិ មេ	អនុចាទាយ សព្វសោ
ចាយាសី ទមយិត្តាហំ	ឯតទត្តំ អចាបុណី ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្តា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទ្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	កុមារកស្សទោ ថេរោ

ឥមា កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

កុមារកស្សបត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ចតុវិសតិមំ ភាណវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

លំដាប់នោះ ចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក៏រួចស្រឡះចាកអាសវៈ ព្រោះ
 មិនមានការប្រកាន់ សព្វគ្រប់ ខ្ញុំទូន្មាននូវខ្លួនឲ្យបានបែបបទ
 ហើយ ក៏បានដល់នូវទីជាឯតទគ្គៈ ។ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជា
 អ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់
 ផ្តាច់នូវទន្ធីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះ
 ពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និង
 អភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកុមារកស្សបត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ

គាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កុមារកស្សបត្ថេរាបទាន ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២៤ ។

ឆដំ ពាហិយត្ថេរាបទានំ

<p>[១២៦] ឥតោ សតសហស្សម្ភិ</p> <p>មហាប្បកោ តិលោកក្កោ</p> <p>ទិប្បាភិញ្ញស្ស ភិក្ខុស្ស</p> <p>សុត្វា ឧទក្កចិត្តោហំ</p> <p>ទត្វា សត្តាហិកំ ទានំ</p> <p>អភិវាទិយ សម្ពុទ្ធិ</p> <p>តតោ មំ ព្យាករិ ពុទ្ធា</p> <p>បតិភំ ចាទមូលេ មេ</p> <p>ហោមយញ្ញោបចិត្តំ</p> <p>បលម្ពុតិម្ពុតម្ពោដ្ឋំ</p>	<p>កេហ្វ ឧប្បដ្ឋិ នាយកោ</p> <p>នាមេន បទុមុត្តរោ ។</p> <p>កុណំ កិត្តយតោ មុនេ</p> <p>ការំ កត្វា មហោសិទោ ។</p> <p>សសិស្សស្ស មុនេ អហំ</p> <p>តំ ហានំ បត្តយី តទា ។</p> <p>ឯតំ បស្សេ ព្រាហ្មណំ</p> <p>បិទសម្បន្នវេក្ខុណំ^(១) ។</p> <p>អវទាតំ តនុត្តចំ</p> <p>សីតតិណ្ណាសមន្និដ្ឋំ^(២) ។</p>
---	--

១ ឱ. បីនង្សំ បច្ចវេក្ខុណំ ។ ២ ឱ. សីតតិណ្ណំ សមំ ទិដំ ។ ម. សេតតិណ្ណាសមំ ទិដំ ។

ពហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

[១២៦] ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធ
ជានាយក ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គមានរស្មីច្រើន ជាកំ-
ពូលនៃត្រៃលោក ស្តេចកើតឡើង (ក្នុងលោក) ។ ខ្ញុំបាន
ឮព្រះមុនី ទ្រង់សរសើរគុណ នៃភិក្ខុអ្នកត្រាស់ដឹងចាប់ ក៏
មានចិត្តអណ្តែតឡើង ហើយបានធ្វើគ្រឿងសក្ការៈ ថ្វាយ
ព្រះមហេសី ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំបានថ្វាយទានដល់ព្រះ
មុនី ព្រមទាំងសិស្ស អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្យាករខ្ញុំថា អ្នកទាំងឡាយចូរ
មើលព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ ដែលក្រាបទៀបបាទមូលនៃតថាគត ជា
អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាពេញបរិបូណ៌ មានអវយវៈ
ដូចជាគ្រឿងបូជាដែលគេបិទមាស មានសម្បុរស មានស្បែក
ស្តើង មានបបូរមាត់ក្រហម ដូចផ្ទៃបាសទុំ ដែលសំយុង
ចុះរយោងរយាន ជាព្រាហ្មណ៍ស្មើដោយវត្ថុដ៏ត្រជាក់មុត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

គុណាថាម្មំ ^(១) ពហុតរំ	សមុទ្ធក្កតនុរុហំ
គុណោយាយតនីក្ខតំ	បីតិសម្មស្វិតាននំ ។
ឯសោ បត្តយតេ ហានំ	ទិប្បាកិញ្ញាស្ស ភិក្ខុនោ
អនាគតេ មហារីរោ	កោតមោ នាម ហោស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយានោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
ពាហិយោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តទា តុដ្ឋោ ច វុដ្ឋាយ	យារដីរំ មហាមុនី
ការំ កត្វា ចុតោ សក្កំ	អកា ^(២) សករនំ យថា ។
ទេវក្ខតោ មនុស្សោ វា	សុខិតោ តស្ស កម្មុនោ
វាហាសា សំសរិត្វាន	សម្បត្តិមនុកោសហំ ។
បុនោ កស្សបដីរស្ស	អត្ថជ្ជតម្ហិ ^(៣) សាសនេ
អារុយ្ហ សេលសិខំ	យុញ្ជិត្វា ជិនសាសនំ ^(៤) ។

១ ម. គុណបត្ត...។ ២ ឱ. អគំ ។ ម. អគ្គំ ។ ៣ ឱ. បុនោ កស្សបដីរស្ស អត្ថំ ឯន្តម្ហិ ។ ម. បុនកស្សបដីរស្ស អត្ថមេន្តម្ហិ ។ ៤ ឱ. ជិនសាសនេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មានកម្លាំង គឺគុណដ៏ច្រើន មានរោមដ៏រៀវដ៏ឡើងលើ មាន
 អណ្តូងជាទីនៅនៃគុណកើតហើយ មានមុខរីកដោយបីតិ ។
 ព្រាហ្មណ៍នេះ ប្រាថ្នាតំណែងនៃភិក្ខុអ្នកត្រាស់ដឹងចាប់ ព្រះ
 ពុទ្ធជាមហាវិបុលស ព្រះនាមគោតម នឹងមានក្នុងអនាគត-
 កាល ។ (ព្រាហ្មណ៍នេះ) នឹងជាអ្នកទទួលនូវមត៌កក្នុងធម៌
 ព្រះគោតមនោះ ជាឱរសដែលធម៌និម្មិតហើយ នឹងបានជា
 សាវ័កនៃព្រះសាស្តា ឈ្មោះថា ពាហិយៈ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំត្រេកអរ បានក្រោកឡើង ធ្វើសក្ការៈចំពោះ
 ព្រះមហាមុនី ដរាបដល់អស់ជីវិត លុះច្បាត (អំពីមនុស្ស)
 បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ត្រង់ទីលំនៅជារបស់ខ្លួន ។ ខ្ញុំ
 អន្ទោលទៅកើតជាទេវតា ឬជាមនុស្ស តែងដល់នូវសេចក្តី
 សុខ ហើយបានទទួលសម្បត្តិ ដោយអានិសង្សនៃកុសល-
 កម្មនោះ ។ កាលសាសនាព្រះពុទ្ធកស្សបៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ដល់នូវសេចក្តីរៀវរោយ ខ្ញុំបានឡើងទៅលើកំពូលភ្នំ ហើយ
 ប្រកបព្យាយាម ក្នុងសាសនា នៃព្រះជិនស្រីទៀត ។

ឆដំ ពហិយត្ថេរាបទានំ

វិសុទ្ធីសីលោ សប្បញ្ញោ	ជិនសាសនការកោ
តតោ ចុតា បញ្ច ជនា	ទេវលោកំ អភម្មសេ ។
តត្តាហំ ពហិយោ ^(១) ជាតោ	ការុកច្ឆេ បុរុត្តមេ
តតោ ជារាយ បក្ខន្នោ ^(២)	សាករំ អប្បសិទ្ធិកំ ^(៣) ។
តតោ ជារា អភិទ្ធិត្ត	កន្ធាន កតិចាហកំ
តនា ភីសនកេ យោវេ	បតិតោ មករាលយេ ^(៤) ។
តនាហំ វាយមិត្តាន	សន្តវិត្តា មហោទដី
សុប្បារកំ បដ្ឋនវំ ^(៥)	សម្បត្តោ មន្ទវេទិតោ ^(៦) ។
នារុចីរំ និវាសេត្វា	តាមំ បិណ្ឌាយ ចារិសី
តនាហំ សោ ជនោ តុដ្ឋោ	អរហាយមិណាកតោ ។

១ ឱ. ម. តតោហំ ពហិកោ ។ ២ ឱ. បក្កន្តោ ។ ម. បក្ខន្នោ ។ ៣ ឱ. អប្បសិទ្ធិយ ។ ម. អត្ថសិទ្ធិយំ ។ ៤ ឱ. ម. មករាកវេ ។ ៥ ឱ. សុប្បារបដ្ឋនំ វំ ។ ម. សុប្បារទបដ្ឋនវំ ។ ៦ ឱ. មន្ទវេទិតោ ។ ម. មទ្ធុវេរតំ ។

ពហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ខ្ញុំជាអ្នកមានសីលបរិសុទ្ធ ប្រកបដោយប្រាជ្ញា ជាអ្នកធ្វើ
តាមសាសនានៃព្រះជិនស្រី ពួកជន ៥ នាក់ (ដែលប្រកប
ព្យាយាមជាមួយនឹងខ្ញុំ) លុះច្បាតអំពីមនុស្សលោកទៅ បាន
ទៅកើតក្នុងទេវលោក ។ បណ្តាជនទាំង ៥ នាក់នោះ ខ្ញុំ
ឈ្មោះពហិយៈ កើតក្នុងក្រុងភារុកច្ឆៈ ជាបុរីខ្ពង់ខ្ពស់ លំដាប់
នោះឯង ខ្ញុំទៅកាន់សាគរ ឈ្មោះអប្សសិទ្ធិកៈ ដោយសំ-
ពៅ ។ ឯសំពៅនោះបានបែកធ្លាយក្នុងសាគរ ខ្ញុំហែលទៅ
បានពីរបីថ្ងៃ ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងលំនៅនៃសត្វមករ ជាទីគួរខ្លាចដ៏
ពន្លឺក ។ គ្រានោះ ខ្ញុំប្រឹងប្រែងធ្ងន់មហាសមុទ្រ ក៏បានដល់
កំពង់ផែដ៏ប្រសើរ ឈ្មោះសុប្បារកៈ ទាំងកំពុងមានសេចក្តី
ញាប់ញ័រដ៏ចំប្រប់ ។ ខ្ញុំស្ងៀកសម្បកឈើ ដើរចូលទៅក្នុង
ស្រុកដើម្បីដុំបាយ គ្រានោះ មានជនម្នាក់ ត្រេកអរហើយ
និយាយថា នេះជាព្រះអរហន្ត បាននិមន្តមកក្នុងទីនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥមំ អន្ទេន ចានេន	វត្ថេន សយនេន ច
ភេសន្ទេន ច សក្កត្តា	ហោស្សាម សុខិតា មយំ ។
បច្ចយានំ តទា លាភី	តេហិ សក្កតបូជិតោ ^(១)
អរហាហន្តិ ^(២) សង្កប្បំ	ឧប្បាទេសី អយោនិសោ ។
តតោ មេ ចិត្តមញ្ញាយ	ចោទយិ បុព្វទេវតា
ន ត្វំ ឧចាយមក្កញ្ញ	កុតោ ហិ អរហា ភវេ ។
ចោទិតោ តាយ សំវិក្កោ	តទាហំ បរិបុច្ឆិ តំ
កេ វា ឯតេ កុហិ លោកេ	អរហាជ្ជោ នុត្តមា ។

១ ឱ. ម. សក្កតបូជិតំ ។ ២ ឱ. អរហាយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកយើងនឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះព្រះអរហន្តនេះ ដោយបាយ
 ទឹក សំពត់ ទីដេក និងកេសជួរ ហើយនឹងបានសេចក្តីសុខ ។
 គ្រានោះ ខ្ញុំជាអ្នកបានបង្ខំទាំងឡាយ ត្រូវជនទាំងនោះ
 ធ្វើសក្ការបូជា ក៏ញ៉ាំងសេចក្តីត្រិះរិះ ឲ្យកើតឡើង ដោយ
 ខុសឧបាយនៃប្រាជ្ញាថា អាត្មាអញជាព្រះអរហន្ត ។ លំ-
 ដាប់នោះ បុព្វទេវតាមួយអង្គ (ទេវតាជាមិត្តដែលធ្លាប់
 ធ្វើកុសលជាមួយគ្នាក្នុងជាតិមុន) បានដឹងចិត្តខ្ញុំ ក៏មកដាស់
 តឿនខ្ញុំថា អ្នកមិនទាន់ដឹងផ្លូវជាឧបាយនៃព្រះនិព្វានទេ តើ
 នឹងជាព្រះអរហន្ត ដូចម្តេចកើត ។ គ្រានោះ ខ្ញុំត្រូវទេវតា
 នោះដាស់តឿនហើយ ក៏តក់ស្លុត បានសួរទេវតានោះថា
 បុគ្គលដូចម្តេច ដែលជាព្រះអរហន្តក្នុងលោក ជាអ្នកខ្ពង់-
 ខ្ពស់ជាងពួកមនុស្ស ហើយអរហន្តទាំងនោះ នៅទីណា ។

ឆដំ ពហិយត្ថេរាបទានំ

សារត្តិយំ កោសលមន្ទិរេ ជិដោ
 បហូតបញ្ញោ វរក្ខិមេធសោ
 សោ សក្យបុត្តោ អរហា អនាសវោ
 ទេសេតិ ធម្មំ អរហត្តបត្តិយា ។
 តទស្ស សុត្វា វចនំ សុបិណិតោ
 និដីវ លទ្ធា កបណោ សុវិម្ពិតោ^(១)
 ឧទក្កចិត្តោ អរហត្តមត្តមំ
 សុទស្សនំ ទដ្ឋមនន្តកោចរំ ។
 តទា តតោ^(២) និក្ខមិត្វាន សត្តនោ
 សទា ទិនំ^(៣) បស្សាមិ វិមលាននំ^(៤)
 ឧបេច្ច រម្មំ វិទិត្សយំវ តំ
 ទិដេ អបុច្ឆិ កុហី លោកនន្ទនោ ។

១ ឱ. កបណោ វ វិម្ពិតោ ។ ម. កបណោតិ វិម្ពិតោ ។ ២ ឱ. រតោ ។ ៣ ម. បរាជិនំ ។
 ៤ ម. កមលាននំ ។

ពហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

(ទេវតាតបថា) ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញាច្រើន
 មានប្រាជ្ញាដូចផែនដីដ៏ប្រសើរ ស្តេចនៅក្នុងកោសល-
 មន្ទីរ ទៀបក្រុងសាវត្ថី ព្រះអង្គជាសក្យបុត្រ ជាព្រះ
 អរហន្ត មិនមានអាសវៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ដើម្បីដល់
 នូវព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំគ្រាន់តែឮពាក្យទេវតានោះហើយ
 ក៏ឆ្កែតកាយ ឆ្កែតចិត្ត អស្ចារ្យក្នុងចិត្ត មានចិត្តត្រេកអរ
 ដូចជាមនុស្សកំព្រា បានកំណប់ទ្រព្យ (ដោយខ្ញុំគិត
 ឃើញថា) ការឃើញព្រះអរហន្ត ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មាន
 អារម្មណ៍ជាទីបំផុត ជាការឃើញប្រពៃ ។ គ្រានោះ
 ខ្ញុំចេញពីស្រុកនោះ ដើរទៅកាន់សម្នាក់ព្រះសាស្តា
 ប្រាជ្ញាឲ្យបានឃើញព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គមានព្រះភក្ត្រ
 ប្រាសចាកមន្ទិលសព្វកាល ខ្ញុំចូលទៅក្នុងស្រុកឈ្មោះ
 វិជិតៈ ជាទីត្រេកអរ បានសួរពួកព្រាហ្មណ៍ថា ព្រះ
 ពុទ្ធជាទីត្រេកអរនៃសត្វលោក គង់នៅក្នុងទីណា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតោ អរោច្ចំ នរទេវេន្ទ្រិតោ

បុរំ បរិវេជ្ជោ អសនេសនាយ សោ

បច្ចេហិ^(១) ទិប្បំ មុនិទស្សនុស្សកោ

ឧបេច្ច វេជ្ជាហិ តមត្តបុត្តលំ ។

តតោហំ តុរដំ កន្ធា

សារត្ថី បុរមុត្តមំ

វិចរន្តំ តមទ្ធក្លឹ

បិណ្ណាត្តំ អបិហាភិធំ ។

បត្តចាណី អលោលក្ខំ

ដោតយន្តំ ឥធាមតំ^(២)

សិរិទិលយសង្កាសំ

វេទិត្តិហារាទនំ ។

តំ សមេច្ច និបច្ចាហំ

ឥទំ^(៣) វេនមព្រី

កុបថេ វិប្បនដ្ឋស្ស

សរណំ ហោហិ តោតម ។

១ ឱ. សសោវ ។ ២ ឱ. ភាជយន្តំ...។ ម. បាចយន្តំ បីតាករំ ។ ៣ ឱ. ឥមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ ប្រាប់ថា ព្រះពុទ្ធដែល
 មនុស្សនិងទេវតា តែងថ្វាយបង្គំ ស្តេចចូលទៅក្នុងបុរី
 ដើម្បីស្វែងរកចង្កាន់ បើអ្នកឯង ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយចង់
 ជួបនឹងព្រះជិនស្រី ចូរទៅថ្វាយបង្គំ នូវព្រះពុទ្ធ ជា
 អគ្គបុគ្គល ក្នុងទីនោះ ឲ្យឆាប់ចុះ ។

លំដាប់នោះ ខ្ញុំបានទៅឯក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ឧត្តមយ៉ាង
 ឆាប់ បានឃើញព្រះអង្គ កំពុងស្តេចទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត
 ព្រះអង្គឥតមានដាប់ព្រះហឫទ័យក្នុងអាហារ មានបាត្រនៅ
 ក្នុងព្រះហស្ត មានព្រះនេត្រមិនរលឹមរលាម ទ្រង់សម្តែងបំភ្លឺ
 នូវអមតនិព្វាន ក្នុងទីនេះ ព្រះអង្គប្រាកដស្មើដោយលំនៅ
 ដ៏មានសិរី មានព្រះកក្រដៃដូចព្រះអាទិត្យដ៏រុងរឿង ។
 លុះខ្ញុំបានជួបនឹងព្រះសាស្តានោះហើយ ក៏ក្រាបចុះ ហើយ
 ពោលពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះគោតម សូមព្រះអង្គជាទី
 ពឹងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលជាអ្នកវង្វេងវិលវល់ក្នុងផ្លូវខុស ។

ឆដំ ពហិយត្ថេរាបទានំ

ចាណសញ្ញារណត្តាយ	បិណ្ណាយ វិចរាមហំ
ន តេ ធម្មកថាកាលោ	ឥច្ចាហា មុនិ សត្តមោ ។
តទា បុនប្បុនំ ពុទ្ធិ	អាយាចី ធម្មលាលសោ
សោ មេ ធម្មមទេសេសិ	កម្ពីរំ សុញ្ញតំ បទំ ។
តស្ស ធម្មំ សុណិត្វាន	ចាបុណី អាសវក្ខយំ
បរិក្ខិណាយុកោ សន្តោ	អហោ សត្តានុកម្មកោ ^(១) ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សាសនេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។

១ ឱ. អថោ សត្តានុកម្មិកោ ។

ពហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

ព្រះមុនីទី ៧ ទ្រង់ត្រាស់ថា តថាគត កំពុងត្រាប់ទៅបិណ្ឌ-
 បាត ដើម្បីចម្លងសត្វ កាលនេះ ជាកាលមិនគួរនឹងសម្តែង
 ធម៌ដល់អ្នកទេ ។ ត្រានោះ ខ្ញុំជាអ្នកប្រាថ្នាក្នុងធម៌ បាន
 អារាធនាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គបានត្រាស់សម្តែងធម៌ ជាបទជ្រាល-
 ជ្រៅ ជាធម៌សូន្យចាកកិលេស ដល់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំលុះស្តាប់ធម៌
 របស់ព្រះអង្គហើយ ក៏បានដល់នូវកិរិយាអស់អាសវៈ ខ្ញុំមាន
 អាយុអស់ហើយ ឱ ! ព្រះសាស្តាទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះអ្វី
 ម៉្លោះ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង
 ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសាសនាព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឯវំ ថេរោ វិយាកាសិ	ពាហិយោ ទារុចិរិយោ
សង្ការក្ខុដេ បតិសោ	ភូតាទិដ្ឋាយ ការិយា ។
អត្តនោ បុព្វចរិតំ ^(១)	កិត្តយិត្តា មហាមតិ
បរិទិព្វាយិ សោ ដីរោ ^(២)	សារត្តិយំ បុរុត្តមេ ។
នករា និក្ខមន្តោ តំ	ទិស្វាន ឥសិ សត្តមោ
ទារុចីរេធរំ ដីរំ	ពាហិយំ ពាហិតាគមំ ^(៣) ។
ភូមិយំ បតិទំ ទណ្ណំ ^(៤)	ឥន្ទកេតុវ ចាតិទំ
គតាយុំ សុក្ខកិលេសំ ^(៥)	ជិនសាសនការកំ ។
តតោ អាមន្តយិ សត្តា	សារកេ សាសនេ រតេ
កណ្ណាថ ហុត្វា លាមេថ	តនុំ សព្វហ្មចារិទោ ។
ដូបំ កកោថ បូជេថ	និព្វតោ សោ មហាមតិ
ទិប្បាកិញ្ញានមេសក្កោ	សារកោ មេ វចោកកោ ។

១ ម. បុព្វចរិយំ ។ ២ ឱ. វីរោ ។ ម. ថេរោ ។ ៣ ឱ. ម. ពាហិតាគមំ ។ ៤ ឱ. ម. ទណ្ណំ ។
 ៥ ឱ. គតាយុ សង្កតក្កេសំ ។ ម. គតាយុ លង្កតាលេសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះថេរៈឈ្មោះ ពាហិយទារុចិរិយៈ បានព្យាករយ៉ាងនេះ ហើយ ក៏ដួលលើគំនរសំរាម ព្រោះមេគោដែលយក្ខិនីតំ-
 ណែងមកដល់ ។ លុះព្រះពាហិយត្រូវ ជាអ្នកប្រាជ្ញ មាន
 ប្រាជ្ញាច្រើននោះ ពោលសរសើរមុនរូបវិគរបស់ខ្លួនរួចហើយ
 ក៏បរិនិព្វានក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីដ៏ឧត្តម ។ ព្រះពុទ្ធជាតសី
 ទី ៧ ចេញអំពីនគរ បានឃើញព្រះពាហិយៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 នោះ ស្ងៀកសំពត់សម្បកឈើ មានការដុតកម្ដៅកិលេស
 បន្យាត់បង់ហើយ ។ ដួលលើផែនដី ដូចជាកំណាត់ឈើឬ
 ដងទង់ដ៏ធំ ដែលគេផ្លូលចុះ មានអាយុអស់ហើយ មានកិ-
 លេសស្ងួតហើយ ជាអ្នកធ្វើតាមសាសនាព្រះជិនស្រី ។ លំ-
 ដាប់នោះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ត្រាស់ហោពួកសាវ័ក អ្នកត្រេក-
 អរក្នុងសាសនាថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរយកសព របស់ស-
 ព្រហ្មចារីទៅបូជាចុះ ។ ចូរធ្វើស្តូប ចូររូបជា ដ្បិតពាហិយៈ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញនោះ ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យរបស់តថាគត ជាសា-
 វ័កប្រសើរជាងសាវ័កដែលជាឱប្បាកិញ្ញា បរិនិព្វានហើយ ។

ឆដ្ឋំ ពហិយត្ថេរាបទានំ

សហស្សមបិ ចេ កាថា	អនត្ថបទសញ្ញិតា
ឯកំ កាថាបទំ សេយ្យោ	យំ សុត្វា ឧបសម្មតិ ។
យត្ថ អាចោ ច បបរី	តេជោ វាយោ ន កាធិតិ
ន តត្ថ សុក្កា ជាតន្តិ	អាទិច្ឆោ នប្បកាសតិ ។
ន តត្ថ ចន្ទិមា ភាតិ	តមោ តត្ថ ន វិជ្ជតិ
យទា ច អត្តនាវេទិ	មុនិមោនេន ព្រាហ្មណោ ។
អថ រូចា អរូចា ច	សុខទុក្ខា វិមុច្ចតិ
ឥច្ឆេរំ អភណិ ជាថោ	តិលោកសរណោ មុនីតិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា ពហិយោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

ពហិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

ពាហិយត្ថេរាបទាន ទី ៦

បើគាថាសូម្បីមួយពាន់ តែប្រកបដោយបទមិនជាប្រយោជន៍
 មិនប្រសើរស្មើនឹងគាថាមួយបទ ដែលគេស្តាប់ហើយទេ ។
 ទឹក ដី ភ្លើង ខ្យល់ មិនតាំងនៅក្នុងព្រះនិព្វានណា កុសល
 ទាំងឡាយ មិនរុងរឿងក្នុងព្រះនិព្វាននោះ ព្រះអាទិត្យ ក៏
 មិនប្រាកដ (ក្នុងព្រះនិព្វាននោះ) ។ ព្រះចន្ទ ក៏មិនភ្លឺក្នុង
 ព្រះនិព្វាននោះ ងងឹតក៏មិនមាន ក្នុងព្រះនិព្វាននោះដែរ
 ខ័ណ្ឌសវត្រាហ្មណ៍ ជាមុនិ ដោយញាណ ត្រាស់ដឹង
 ដោយខ្លួនឯង ក្នុងកាលណា ក៏រួចចាករូបនិងអរូប សុខ
 និងទុក្ខ ក្នុងកាលណោះ ។ ព្រះមុនីនាថ ជាទីពឹងនៃសត្វ
 ក្នុងត្រៃលោក បានសម្តែងយ៉ាងនេះឯង ។

បានឮថា ព្រះពាហិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ពាហិយត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

[១២៧] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ	សព្វលោកវិទូ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ	កហ្មេ ឧប្បជ្ជិ ចក្កុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ	តារកោ សព្វចាណំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធា	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
អនុកម្មកោ ការុណីកោ	ហិតេសី សព្វចាណំ
សម្មត្តេ តិត្តិយេ សព្វ	បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ^(១) ។
ឯវំ និរាគុលំ អាសិ	សុញ្ញតំ តិត្តិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ	វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ	ឧត្តតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនក្សិយសង្កាសោ	ពត្តិសវេលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ ^(២)	អាយុ វិជ្ជតិ តារទេ
តារតា តិដ្ឋមាណោ សោ ^(៣)	តារសិ ជនតំ ពហំ ។

១ ឱ តិដ្ឋបិ ។ ២ ម. វស្សសតសហស្សានំ ។ ៣ ឱ. តិដ្ឋមានសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១២៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់នូវលោកទាំងអស់ មានចក្ខុ កើតឡើង ក្នុងកប្ប
 ទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្លាសក្នុងទេសនា
 ទ្រង់ប្រទានឱវាទ ញ៉ាំងសត្វឲ្យដឹង ចម្លងសព្វសត្វ ញ៉ាំង
 ពួកជនច្រើនឲ្យឆ្ងង ទ្រង់អនុគ្រោះ មានសេចក្តីករុណា ស្វែង
 រកប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង បានញ៉ាំងពួកតិរិយទាំងអស់
 ដែលមកប្រជុំគ្នា ឲ្យតាំងនៅស៊ប់ ក្នុងសីល ៥ ។ សាសនា
 នេះឯង មិនរីករវ សូន្យចាកពួកតិរិយ វិចិត្រដោយព្រះអរ-
 ហន្តទាំងឡាយ ជាបុគ្គលស្ងាត់ជំនាញ ប្រកបដោយតាទិ-
 គុណ ។ ព្រះមហាមុនីនោះ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដ
 ស្មើដោយគ្រឿងបូជា ជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខណៈដ៏ប្រ-
 សើរ ៣២ ប្រការ ។ មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គ
 គង់ព្រះជន្មនៅ បានញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យឆ្ងង (ចាកលោក) ។

សត្តមំ មហាកោដិកត្ថេរាបទានំ

តទាហំ ហំសវតិយា	ព្រាហ្មណោ វេទចារកូ
ឧបេត្វា ^(១) សព្វលោកត្តំ ^(២)	អស្សោសី ធម្មទេសនំ ។
តទា សោ សាវកំ ដីរោ	បភិន្ទបដិសម្ពិទំ ^(៣)
អត្ថេ ធម្មេ និរុត្តេ ច	បដិកាលោ ច កោវិទំ ។
បបេសិ ឯតទក្កម្ហិ	តំ សុត្វា មុទិតោ អហំ
សសាវកំ ជិនរំ	សត្តាហំ កោជយី តទា ។
នុស្សេហិ ឆានយិត្វាន	សសិស្សំ ពុទ្ធសាគរំ
និបច្ច ចានមូលម្ហិ	តណ្ហានំ បត្តយី អហំ ។
តតោ អរោច លោកក្តោ	បស្ស្រេតំ ទិជុត្តមំ
វិនតំ ចានមូលម្ហិ ^(៤)	កមលោទរសប្បកំ ។
សេដ្ឋំ ពុទ្ធស្ស ^(៥) ភិក្ខុស្ស	ហានំ បត្តយតេ អយំ
តាយ សទ្ធាយ ចាកេន	សទ្ធម្មស្សវនេន ច ^(៦) ។

១ ម. ឧបេច្ច ។ ២ ឱ. សត្តបារង្គំ ។ ៣ ម. បភិន្ទមតិគោចរំ ។ ៤ ឱ. ម. បាទមូលេ មេ ។ ៥ ឱ. ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស ។ ៦ ឱ. ម. តេន ធម្មស្សវេន ច ។

មហាកោដិកត្តោបទាន ទី ៧

កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកដល់
 នូវត្រើយនៃវេទ បានចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធជាកំពូល នៃសត្វ-
 លោកទាំងពួង ហើយស្តាប់ធម្មទេសនា ។ គ្រានោះ ព្រះ
 ពុទ្ធជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់តាំងសារីក (មួយអង្គ) ដែលបែក
 ធ្លាយបដិសម្ភិទា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងអត្ត ធម៌ និរុត្តិ និងបដិ-
 ភាណ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ កាលនោះ ខ្ញុំបានឮនូវតំណែងនោះ
 ហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ បានញ៉ាំងព្រះជិនស្រីដ៏ប្រសើរ
 ព្រមទាំងសារីកឲ្យឆាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ខ្ញុំញ៉ាំងព្រះពុទ្ធដូច
 ជាសាគរ ព្រមទាំងសិស្សឲ្យស្ងៀកសំពត់ រួចខ្ញុំក្រាបទៀប
 ព្រះបាទមូល ប្រាថ្នាតំណែងនោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជាកំពូលលោក ទ្រង់ត្រាស់
 ថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលព្រាហ្មណ៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នុ៎ះ ក្រាប
 ទៀបបាទមូល មានរស្មីព្វដ៏ពោះ ដូចផ្កាឈូក ព្រាហ្មណ៍
 នេះ (បរិបូណ៌) ដោយសទ្ធា ចាតៈ និងសទ្ធម្មស្សវនៈ
 នោះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃភិក្ខុ របស់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សព្វត្ថ សុខិតោ ហុត្វា	សំសរិត្វា ភវាភវេ
អនាគតម្ហិ អន្ធានេ	លច្ឆសេតំ ^(១) មនោរមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្វា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱវសោ ធម្មនិម្ហិតោ
កោដ្ឋិកោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា	យារដីរំ តទា ជិនំ
មេត្តចិត្តោ បរិចរី ^(២)	យតោ ^(៣) បញ្ញាសមាហិតោ ។
តេន កម្មវិចាកេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តិសំ អភញ្ញហំ ។
សតានំ តីណិក្ខត្តញ្ច	ទេវជ្ជមការយី
សតានំ បញ្ចក្ខត្តញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ ។

១ ឱ. លច្ឆតេតំ ។ ២ ម. ផរី តទា ។ ៣ ឱ. ម. សតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រាហ្មណ៍នេះ ជាអ្នកដល់នូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំងពួង
អន្ទោលទៅក្នុងភពតូចភពធំ រមែងបាននូវតំណែងនុ៎ះ ដូច
បំណង ក្នុងកាលជាអនាគត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពី
កប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ពុតក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ
នឹងបានជាព្រះសាស្តា ក្នុងលោក ព្រះនាមគោតម ។
ព្រាហ្មណ៍នេះ នឹងបានជាធម្មទាយាទ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត
របស់ព្រះគោតមនោះ នឹងបានជាសាវ័ក នៃព្រះសាស្តា
មាននាមថា កោដ្ឋិកៈ ។

កាលនោះ ខ្ញុំឮពុទ្ធព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ
មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួនបានបម្រើព្រះ
ជិនស្រី ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយផលនៃកុសលកម្ម
នោះផង ដោយការតម្កល់ទុក នូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង
ខ្ញុំលុះលះបង់រាងកាយ ជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើត
ក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។ ខ្ញុំបានសោយរាជ្យ ជាស្តេចទេវតា
អស់ ៣០០ ដង បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង ។

សត្តមំ មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ

បទេសវដ្តំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ
សព្វត្ថ សុខិតោ អាសី	តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ទុវេ ភវេ សំសរាមិ	ទេវត្តេ អថ មាទុសេ
អញ្ញំ កតី ន ជាតាមិ ^(១)	សុចិណ្ណស្ស ឥទំ ផលំ ។
ទុវេ កុលេ បជាយាមិ	ខត្តិយេ វាបិ ព្រាហ្មណោ
ដីចេ កុលេ ន ជាយាមិ	សុចិណ្ណស្ស ឥទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ	ព្រហ្មពន្ធុ អហោសហំ
សាវត្តិយំ វិប្បកុលេ	បច្ឆា ជាតោ មហាទ្ធលេ ។
មាតា ចន្ទវតី ជាម	បិតា មេ អស្សុលាយនោ
យនា មេ បិតវំ ពុទ្ធា	វិនយំ ^(៣) សព្វសុទ្ធិយា ^(៣) ។
តទា បសន្នោ សុកតេ	បព្វជី អនការិយំ
មោក្កល្លានោ អាចរិយោ	ឧបជ្ឈា សារិសម្ពវោ ។

១ ឱ. ម. ន គត្តាមិ ។ ២ ឱ. ម. វិនយី ។ ៣ ឱ. សព្វពុទ្ធិយា ។

មហាកោដិកត្ថេរាបទាន ទី ៧

បានសោយប្រទេសរាជ្យដ៏ទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ខ្ញុំបាន
 សេចក្តីសុខ ក្នុងទីទាំងពួង ដោយអាទិសង្ឃនៃកុសលកម្ម
 នោះ ។ ខ្ញុំតែងអន្ទោលទៅក្នុងភព ២ គឺទេវតា ឬមនុស្ស
 ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់គតិដទៃ នេះជាផលនៃកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំ
 សន្សំល្អហើយ ។ ខ្ញុំតែងកើតក្នុងត្រកូល ២ គឺក្សត្រិ ឬ
 ព្រាហ្មណ៍ មិនដែលកើត ក្នុងត្រកូលទាបថោកទេ នេះជា
 ផលនៃកុសលកម្ម ដែលខ្ញុំសន្សំល្អហើយ ។ លុះដល់បច្ចិម-
 ភព ខ្ញុំជាអ្នកមានដៅពង្សប្រសើរ ខាងក្រោយមក ខ្ញុំកើត
 ក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ មានធនធានច្រើន ក្នុងក្រុងសា-
 វត្តី ។ មាតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះចន្ទវតី បិតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះ
 អស្សលាយនៈ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ទូន្មានបិតារបស់ខ្ញុំ ដើម្បីសេច-
 ក្តីស្អាតគ្រប់យ៉ាង ក្នុងកាលណា ។ កាលនោះ ខ្ញុំជ្រះ-
 ថ្លា ចំពោះព្រះសុគត ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ព្រះមោគ្គ-
 ល្លានជាអាចារ្យ ព្រះសារីបុត្តជាឧបជ្ឈាយ័ (របស់ខ្ញុំ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កេសេសុ ធិជ្ជមាណេសុ	ទិដ្ឋិ ធិជ្ជា សមូលិកា
និវាសេន្តោ ច កាសាវំ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
អត្តធម្មនិរុត្តិសុ	បដិកាលោ ច មេ មតិ
បភិជ្ជា តេន លោកក្តោ	ឯតទក្កេ បបេសិ មំ ។
អសន្និដ្ឋំ វិយាកាសី	ឧបតិស្សេន បុច្ឆិតោ
បដិសម្ពិទាសុ តេនាហំ	អក្តោ សម្ពុទ្ធសាសនេ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សមូហតា
នាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលសក់ទាំងឡាយដាច់ចុះ ទិដ្ឋិព្រមទាំងឫសក៏ដាច់ចុះដែរ
 ខ្ញុំកំពុងតែស្ងៀកសំពត់កាសាវៈ ក៏បានសម្រេចអរហត្ត ។
 ប្រាជ្ញារបស់ខ្ញុំបែកធ្លាយ ក្នុងអត្ត ធម៌ និរុត្តិ និងបដិវាណា
 ហេតុនេះ បានជាព្រះពុទ្ធ ជាកំពូលនៃលោក ទ្រង់តាំង
 ខ្ញុំ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំត្រូវឧបតិស្សៈ សាកសួរក្នុង
 បដិសម្មិទា ក៏បានដោះស្រាយនូវធម៌ ដែលខ្លួនមិនដែល
 បានឃើញ ហេតុនោះហើយបានជាខ្ញុំជាអ្នកប្រសើរ ក្នុង
 សាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
 ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ របស់ខ្ញុំ
 វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបាន
 ធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

អដ្ឋមំ ឧបុលកស្សបត្តោបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិកោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

មហាកោដ្ឋិកត្តោស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

អដ្ឋមំ ឧបុលកស្សបត្តោបទានំ

[១២៨] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ	សព្វលោកវិទូ មុនិ
ឥតោ សតសហស្សម្ហិ	កហ្មេ ឧប្បដ្ឋិ ចក្កុមា ។
ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ	តារកោ សព្វចាណិទំ
ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធា	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
អនុកម្មកោ ការុណិកោ	ហិតេសី សព្វចាណិទំ
សម្មត្តេ តិត្តិយេ សព្វ	បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
ឯវំ និរកុលំ អាសិ	សុញ្ញតំ តិត្តិយេហិ ច
វិចិត្តំ អរហន្តេហិ	វសីភូតេហិ តាទិភិ ។

ឧបសគ្គសម្របសម្រួលបទាន ទី ៨

បានឮថា ព្រះមហាកោដិកត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាកោដិកត្តេរ ។

ឧបសគ្គសម្របសម្រួលបទាន ទី ៨

[១២៨] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់
ជ្រាបច្បាស់នូវលោកទាំងមូល មានបញ្ញាចក្ក ទ្រង់ឧបត្តិឡើង
ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ទ្រង់
ប្រទានឱវាទ ញ៉ាំងសត្វឲ្យត្រាស់ដឹង ចម្លងសត្វទាំងពួង
ទ្រង់ឈ្លាសក្នុងទេសនា ស្តេចញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យឆ្ងង (ចាក
លោក) ព្រះអង្គមានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីអាណិត
អាសូរ ស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង បានញ៉ាំងពួក
តិរិយទាំងពួង ដែលមកប្រជុំគ្នាឲ្យតាំងនៅស៊ប់ក្នុងសីល ៥ ។
សាសនានេះមិនរឹករវ សូន្យចាកពួកតិរិយ វិចិត្រដោយពួក
ព្រះអរហន្ត ជាអ្នកស្ងាត់ដំនាញ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ	ឧត្តតោ សោ មហាមុនិ
កញ្ចនក្សិយសង្កាសោ	ពត្តិសវរលក្ខណោ ។
វស្សសតសហស្សានិ	អាយុ វិជ្ជតិ តារទេ
តារតា តិដ្ឋមាដោ សោ	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	ព្រាហ្មណោ សាធុសម្មតោ
ឧបេច្ច លោកបដ្ឋោតំ	អស្សោសី ធម្មទេសនំ ។
តទា មហាបរិសតិ	មហាបុរិសសាវកំ
បបេន្តំ ឯតទក្កម្ហិ	សុត្វាន មុទិតោ អហំ ។
មហាតា បរិវារេន	និមន្តេត្វា មហានិទំ
ព្រាហ្មណានំ សហស្សេន	សហ ទានមទាសហំ ។
មហាទានំ ទទិត្វាន	អភិវាទិយ ឆាយកំ
ឯកមន្តំ បិតោ ហដ្ឋោ	ឥទំ វចនមព្រី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះមហាមុនីនោះ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយ
 គ្រឿងបូជា ជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរ ៣២
 ប្រការ ។ មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គគង់ព្រះ
 ជន្មនៅឡើយ បានញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យឆ្ងង់ (ចាកលោក)
 កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ដែលលោកសន្មតថាជា
 សប្បុរស នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី បានចូលទៅជិតព្រះពុទ្ធជា
 ពន្លឺនៃលោក ហើយស្តាប់ធម្មទេសនា ។ ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំ
 បានឃើញព្រះមានបុណ្យ កំពុងតាំងមហាបុរសសាវ័ក ក្នុង
 ទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុងកណ្តាលមហាបរិស័ទ ខ្ញុំបានឮហើយក៏
 ត្រេកអរ ។ ខ្ញុំនិមន្តព្រះមហាជិនស្រី ព្រមទាំងបរិវារជាច្រើន
 បានថ្វាយទានជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ មួយពាន់នាក់ ។
 លុះថ្វាយមហាទានហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះនាយក បិត
 នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រេកអរហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះថា

អដ្ឋមំ ឧបសម្ព័ន្ធសុត្តនិកាយ

តយិ សទ្ធាយ មេ វិរ	អនិការតុណោន ច
បរិសា មហតិ ហោតុ	និព្វត្តស្ស តហី តហី ។
តទា អរោច បរិសំ	កជកដ្ឋិតសុស្សហោ
ករិករុទោ សត្តា	ឯតំ បស្សថ ព្រាហ្មណំ ។
ហោមវណ្ណំ មហាពាហំ	កមលាននលោចនំ
ឧទ្ធកុតនុជំ ហដ្ឋំ	សទ្ធាវន្តំ តុណោ មម ។
ឯស បត្តយិ តំ ^(១) ហនំ	សីហាសរស្ស ^(២) ភិក្ខុទោ
អនាគតម្ហិ អន្ធានេ	លច្ឆសេតំ មនោរមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្មេ	ឱក្កាកកុលសម្ពហោ
កោតមោ ជាម ជាមេន	សត្តា លោកេ ភរិស្សតិ ។

១ ឱ. បត្តយតេ ។ ម. បត្តយសេ ។ ២ ឱ. ម. សីហាយោសស្ស ។

ឧបសម្ព័ន្ធបញ្ញត្តិបទាន ទី ៨

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ដោយសេចក្តីជឿចំពោះព្រះអង្គ
ផង ដោយគុណដ៏ក្រៃលែងផង បរិស័ទច្រើន សូមសម្រេច
ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលកើតក្នុងទីនោះ ។ ។

ត្រានោះ ព្រះសាស្តា មានព្រះសូរសៀងក្បោក្បាយ
ដូចជាកម្មរនៃដំរី ពីរោះដូចសត្វករវិក បានត្រាស់ចំពោះ
បរិស័ទថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលព្រាហ្មណ៍នុ៎ះ មានសម្បុរ
ដូចមាស មានកំភួនដៃធំ មានមុខនិងភ្នែកដូចផ្កាឈូក មាន
រោមដ៏ខៀវដ៏ឡើង ជាអ្នកត្រេកអរ មានសេចក្តីជឿក្នុងគុណ
របស់តថាគត ។ ព្រាហ្មណ៍នេះ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃភិក្ខុ
ដែលមានសំឡេង ដូចជាសីហៈនោះ នឹងបាននូវតំណែង
នុ៎ះដូចបំណង ក្នុងកាលជាអនាគត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន
អំពីកប្បនេះ មានព្រះមហាបុរស សម្មតក្នុងត្រកូលស្តេច
ឱក្កាកៈ នឹងបានជាព្រះសាស្តាក្នុងលោក ព្រះនាមគោតម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
កស្សចោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តុសារកោ ។
ឥតោ ទ្វេនវុតេ កប្ប្យ	អហុ សត្តា អនុត្តរោ
អនូបមោ អសទិសោ	ដុស្សោ លោកត្តនាយកោ ។
សោ វេ សព្វតមំ ហន្ធា	វិជជេត្វា មហាជដំ
វស្សតេ អមតំ វុដ្ឋិ	តប្បយន្តោ សនេវកំ ។
តទា មយំ ^(១) ពារាណសិយំ	រាជាមច្ចា អហុម្ហសេ
ភាតរោម្ហ តយោ សព្វេ	សំវិស្សដ្ឋាវ រាជិនោ ^(២) ។
វិវុដ្ឋុចា ពសិនោ	សដ្ឋាមេ អបរាជិតា
តទា កុបិតបច្ចុន្តោ	អម្ពោ អាហា មហីបតិ ។

១ ម. តទាហំ ។ ឱ. តទា ហិ ។ ២ ម. សិវស្សដ្ឋា បរាជិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រាហ្មណ៍នេះ ជាឱវសដែលធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត់កក្កង
ធម៌ របស់ព្រះគោតមនោះ នឹងបានជាសារីកនៃព្រះសាស្តា
មាននាមថា កស្សបៈ ។ ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ នឹង
មានព្រះសាស្តាព្រះនាមផុស្សៈ ព្រះអង្គប្រសើរ រកបុគ្គល
ប្រៀបផ្ទឹមមិនបាន ឥតមានបុគ្គលស្មើ ជានាយក ជាកំពូល
នៃលោក ។ ព្រះអង្គកម្ចាត់បង់នូវងងឹតទាំងពួង ទ្រង់ត្រ-
ដោះនូវបណ្តាញធំ គឺតណ្ហា ស្តេចបង្កុះចុះនូវភ្លៀង គឺអមតៈ
ហើយញ៉ាំងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក ឲ្យឆ្កែតស្តាប់
ស្តាប់ (ដោយទឹកអម្រឹតនោះ) ។ កាលនោះ យើងទាំង
អស់គ្នា ៣ នាក់ ជាបងប្អូន ជាអាមាត្យរបស់ស្តេចពារាណ-
សី ជាទីទុកព្រះទ័យ នៃព្រះរាជា ។ ជាអ្នកមានព្យាយាម
អង្វែងអាច មានកម្លាំង ឈ្នះក្នុងសង្គ្រាម គ្រានោះ ស្រុក
បច្ឆន្តគ្រាមកើតបះបោរ ម្ចាស់ផែនដី ក៏ត្រាស់បង្គាប់យើង

អដ្ឋមំ ឧបុវេលកស្សបត្តោបទានំ

ឯថ កន្ធាន បច្ចុន្តំ	សោធនត្វា អវិធិពលំ ^(១)
ខេមំ មេ វិធិតំ កត្វា	បុនបថាតិ សាសថ ^(២) ។
តតោ មយំ អវោចុម្ព	យទិ ទេយ្យាសិ នាយកំ
ឧបដ្ឋានាយ អម្ពាភំ	សោធយិស្សាម ^(៣) តេ តតោ ។
តតោ មយំ លទ្ធរា	ភូមិចាលេន បេសិតា
និក្ខិត្តសត្តំ បច្ចុន្តំ	កត្វា បុនុបេច្ច តំ ។
យាចិត្វា សត្តុបដ្ឋានំ	រាជានំ លោកនាយកំ
មុនិវំ លភិត្វាន	យារដិវំ យទិម្ព ^(៤) តំ ។

១ ឱ. សោធនត្វា អវិធិពលំ ។ ម. សោធនត្វា អដ្ឋវិពលំ ។ ២ ឱ. ម. ភាសថ ។ ៣ ឱ.

សោធយិស្សាម ។ ៤ ឱ. អទិម្ព ។

ឧបសម្ព័ន្ធសម្របត្ថេរាបទាន ទី ៨

ប្រៀនប្រដៅយើងថា អ្នកទាំងឡាយ មកអាយ ចូរទៅ
 កាន់បច្ចុន្តគ្រាម បង្រ្កាបពលផែនដី ធ្វើដែនរបស់អញ ឲ្យ
 បានក្សេមក្សាន្ត ហើយត្រឡប់មកវិញចុះ ។ លំដាប់នោះ
 ពួកយើងក្រាបទូលសូមពរថា បើព្រះអង្គប្រទាន នូវព្រះពុទ្ធ
 ជានាយក ដល់យើងដើម្បីបានបម្រើ យើងទាំងឡាយ នឹង
 បង្រ្កាបសត្រូវទាំងនោះ ក្នុងបច្ចុន្តគ្រាមនោះ ឲ្យខាងតែ
 បាន ។ គ្រានោះ ពួកយើងបានទទួលហើយ ទើបស្តេច
 បញ្ជូនទៅដើម្បីរក្សាស្រុក ពួកយើងក៏ធ្វើបច្ចុន្តគ្រាម ឲ្យ
 មានគ្រឿងសស្ត្រាដាក់ចុះ រួចហើយត្រឡប់មកកាន់ក្រុង
 ពារាណសីនោះវិញ ។ បានសូមការបម្រើព្រះសាស្តា ជា
 លោកនាយក នឹងព្រះរាជា លុះបានព្រះមុនីដ៏ប្រសើរមក
 ហើយ ទើបនាំគ្នាបូជាព្រះអង្គនោះ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មហាត្យានិ ច វត្តានិ	បណ្ឌិតានិ វសានិ ច
សេនាសនានិ វម្មានិ	ភេសន្តានិ ហិតានិ ច ។
ទត្វា សសដ្ឋ្យមុនិទោ	ធម្មេនុប្បាទិតានិ ទោ ^(១)
សីលវន្តោ ការុណិកា	ការនាយុត្តមានសា ។
សទា បរិចរិត្វាន	មេត្តចិត្តេន នាយកំ
និព្វតេ តម្មិ លោកកេ	បូជំ កត្វា យថាពលំ ។
តតោ ចុតា តាវត្តិសំ ^(២)	តតា តត្ថ មហាសុខំ
អនុភូតា មយំ សព្វេ	ពុទ្ធបូជាយិទំ ផលំ ។
មាលាការោ យថាលទ្ធោ	ទស្សេតិ វិកតី ពហំ
តថា ភវេ ភវន្តោហំ	វិទេហាទិបតី អហុ ។

១ ឱ. ម. ធម្មេនុប្បាទិ តាទិនោ ។ ២ ឱ. ម. សន្តសិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកយើងជាអ្នកមានសីល មានសេចក្តីករុណា មានចិត្តប្រកបដោយការវិនា បានប្រគេន នូវសំពត់មានតម្លៃផង នូវកោជនមានរសដ៏ថ្លៃថ្លាផង នូវសេនាសនៈ ជាទីត្រេកអរផង នូវភេសជ្ជៈជាប្រយោជន៍ផង ដែលកើតឡើងដោយធម៌ ដល់ព្រះមុនី ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ហើយបម្រើព្រះនាយកដោយមេត្រីចិត្តសព្វកាល ។ កាលដែលព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោកទ្រង់បរិនិព្វានទៅ ពួកយើងក៏នាំគ្នាធ្វើការបូជា សមគួរតាមកម្លាំងធនធាន ។ ពួកយើងទាំងអស់គ្នា ច្យុតអំពីមនុស្សលោកនោះ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិស្ស សោយមហាសុខក្នុងឋានតាវត្តិស្សនោះ នេះជាផលនៃពុទ្ធបូជា ។ ជាងក្រុងផ្កា បាននូវផ្កា រមែងសម្តែងនូវការធ្វើរំលេចផ្សេង ។ ច្រើនយ៉ាង យ៉ាងណាមិញ ចំណែកខាងខ្ញុំ កាលកើតក្នុងភព បានជាធំក្នុងដែនវិទេហៈ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

អដ្ឋមំ ឧបុវេលកស្សបត្តោបទានំ

តុណ្ណាចេលស្ស វាក្យេន	មិច្ឆាទិដ្ឋិហតាសយោ
នរកមគ្គមារុទ្ធោ	រុបាយ ^(១) មម ដីតុយា ។
ឱវាទំ នាទយិត្វាន	ព្រហ្មនា នារទេនហំ
ពហុធា ^(២) សាសិតោ សន្តោ	ទិដ្ឋិ ហិត្វាន ចាបិកំ ។
បូរយិត្វា វិសេសេន	ទសកម្មបថេ អហំ
ហិត្វាន ទេហមកមី	សក្កំ សកវនំ យថា ។
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ	ព្រហ្មពន្ធុ អហោសហំ
ពារាណសិយំ ដីតាយ ^(៣)	ជាតោ វិប្បកុលេ អហំ ^(៤) ។
មច្ចុព្យាទិជរាភីតោ	ឱកាហោត្វា មហារវនំ ^(៥)
និព្វានំ បទមេសន្តោ	ជជិលេសុ បរិព្វដី ។
តទា ទ្វេ ភាតរោ មយ្ហំ	បព្វដីសុ មយា សហ
ឧបុវេលាយ មាបេត្វា	អស្សមំ នីវសី អហំ ។

១ ឱ. នរកំ មគ្គិមារុទ្ធោ រុបាយ ។ ២ ឱ. ពហុំ វ ។ ៣ ឱ. ពារាណសិយំបិ តាយំ ។
 ៤ ឱ. ម. វិប្បមហាកុលេ ។ ៥ ឱ. ហិត្វាន ច មហាធនំ ។

ឧបសម្ព័ន្ធសម្របត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំមានអាសយធម៌ ត្រូវមិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ចាត់បង់ (ព្រោះជឿ) តាម
 ពាក្យអចេលឈ្មោះគុណៈ ក៏ឡើងកាន់ផ្លូវនរក មិនបានកាន់
 យកឱវាទរបស់នាងរុច្ចា ជាជីតានៃខ្ញុំ លុះបាននារទព្រហ្មមក
 ប្រៀនប្រដៅ ដោយវិធីច្រើនយ៉ាង ក៏បានស្ងប់រម្ងាប់ ហើយ
 លះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ចោលចេញ ។ ខ្ញុំបានបំពេញកម្មបឋមទាំង
 ១០ ដោយវិសេស លុះលះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ
 ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជានៅក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ។
 លុះដល់បច្ចិមភព ខ្ញុំជាអ្នកមានដៅពង្សដ៏ប្រសើរ គឺកើតក្នុង
 ត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ក្នុងក្រុងពារាណសី ជាក្រុងទូលាយ ។ ខ្ញុំ
 ត្រូវមច្ចុ ព្យាធិ និងជរាមកគ្របសង្កត់ហើយ បានចូលទៅក្នុង
 ព្រៃមហារ័ន ស្វែងរកផ្លូវព្រះនិព្វាន ហើយក៏ចូលបួសក្នុងពួក
 ជដិល ។ គ្រានោះ បួនរបស់ខ្ញុំទាំង ២ នាក់ ក៏បួសជាមួយ
 នឹងខ្ញុំដែរ ខ្ញុំបានសាងអាស្រម នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធសម្របទេស ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កស្សទោ ឆាម កោត្តន	ឧរុវេលាយ ដីវសី ^(១)
តតោ មេ អាសិ បញ្ញត្តិ	ឧរុវេលាសុ កស្សទោ ។
នទីសកាសេ ភាតា មេ	នទីកស្សបស្សយោ
អាសិប្បកាសោ ឆាមេន ^(២)	កយាយំ កយកស្សទោ ។
ទ្វេ សតានិ កនិដ្ឋស្ស	តីណិ មជ្ឈស្ស ភាតុនោ
មម បញ្ចសតានុនា	សិស្សា សព្វេ មមាណុកា ។
តទា ឧបេច្ច មំ ^(៣) ពុទ្ធា	កត្វាន វិវាទិ មេ
ចាទិហិរាទិ លោកក្តោ	វិនេសិ នរសារមិ ។
សហស្សបរិវារេន	អហោសី ឯហិភិក្ខុកោ ^(៤)
តេហោវ សហ សព្វេហិ	អរហត្តំ អចាបុណិ ។

១ ឱ. ឧរុវេលា និវាសិតា ។ ម. ឧរុវេឡនិវាសិតោ ។ ២ ឱ. អាសិ សកាសេ នាមេន ។

ម. អាសីសកាសនាមេន ។ ៣ ឱ. មេ ។ ៤ ឱ. ភិក្ខុវោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំឈ្មោះកស្សប តាមគោត្រ នៅក្នុងឧរុវេលប្រទេស ព្រោះ
 នៅក្នុងឧរុវេលប្រទេសនោះ បានជានាមបញ្ញត្តិ របស់ខ្ញុំថា
 ឧរុវេលកស្សប ។ បួនរបស់ខ្ញុំម្នាក់ នៅក្បែរស្ទឹង មាន
 នាមថា នទីកស្សប (បួនម្នាក់ទៀត) នៅក្នុងប្រទេស
 គយា ក៏មាននាមប្រាកដថា គយាកស្សប ។ បួនពៅ
 មានសិស្ស ២០០ បួនកណ្តាល មានសិស្ស ៣០០ ខ្ញុំឯង
 មានសិស្ស ៥០០ ឥតខ្ចះ សិស្សទាំងអស់នោះ ប្រព្រឹត្ត
 តាមខ្ញុំ ។ គ្រានោះ ព្រះពុទ្ធជាកំពូលនៃលោក ជានរសារ-
 បី ទ្រង់ចូលទៅរកខ្ញុំ បានធ្វើបាដិហារ្យផ្សេង ។ ទូន្មានខ្ញុំ ។
 ខ្ញុំបានបួសជាឯហិកិក្ខុ ព្រមដោយបរិវារមួយពាន់ ហើយ
 បានសម្រេចអរហត្ត មួយអង្វើដោយជនទាំងនោះគ្រប់គ្នា ។

អដ្ឋមំ ឧបុវេលកស្សបត្តោបទានំ

តេ ច អញ្ញោ ពហារោ	យសសា ^(១) មំ បរិវារយុំ
សាសិតុញ្ច សមត្តោហំ	តតោ មំ ឥសិ សត្តមោ ។
មហាបរិសការស្មី	ឯតទក្កេ បបេសិ មំ
អហោ ពុទ្ធេ កតំ ការំ	សដលំ មេ អជាយថ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាការេ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាភតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា ឧបុវេលកស្សទោ ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ឧបុវេលកស្សបត្តោស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

១ ឱ. សិស្សា ។ ម. យស្មា ។

ឧបសគ្គសម្របត្ថេរាបទាន ទី ៨

មិនមែនត្រឹមតែពួកជន ទាំងនោះទេ មានទាំងពួកជនដទៃជា
 ច្រើន ចោមរោមខ្ញុំដោយយស ខ្ញុំក៏អាចប្រៀនប្រដៅ (ជន
 ទាំងនោះ) បាន លំដាប់ពីនោះមក ព្រះពុទ្ធជាសីទី ៧
 ទ្រង់តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ខាងឯមានបរិស័ទច្រើន ។ ឱ
 ហ្ន៎ ! ការបូជាដែលខ្ញុំបានធ្វើចំពោះព្រះពុទ្ធ កើតផលដល់ខ្ញុំ
 វិញ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងពួង
 ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានដល់ហើយ សា-
 សនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះឧបសគ្គសម្របត្ថេរា មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
 តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ឧបសគ្គសម្របត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នវមំ រាជគ្មេរាបទានំ

[១២៩] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វលោកវិទូ មុនិ
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កហ្មេ ឧប្បជ្ជិ ចក្កមា ។
 ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វចាណីនំ
 ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធា តារសិ ជនតំ ពហំ ។
 អនុកម្មកោ ការុណីកោ ហិតេសី សព្វចាណីនំ
 សម្មត្តេ តិត្តិយេ សព្វ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
 ឯវំ និរាគុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្តិយេហិ ច
 វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
 រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ ឧត្តតោ សោ មហាមុនិ
 កញ្ចនក្សិយសង្កាសោ ទូត្តិសវរលក្ខណោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

រាជត្ថេរាបទាន ទី ៩

[១២៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានបញ្ញាចក្ខុ
 ជាអ្នកប្រាជ្ញ ជ្រាបច្បាស់នូវលោកទាំងពួង ស្តេចកើតឡើង
 ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ឈ្លាសក្នុង
 ការទេសនា ទ្រង់ប្រទានឱវាទ ញ៉ាំងសត្វឲ្យត្រាស់ដឹង ចម្លង
 សត្វទាំងពួង ទ្រង់ញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យឆ្ងង់ (ចាកលោក) ។
 ព្រះអង្គមានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានសេចក្តីអាណិតអាសូរ ស្វែង
 រកប្រយោជន៍ដល់សព្វសត្វ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកតិរិយទាំងពួងដែល
 មកប្រជុំគ្នាឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះសាសនា
 នេះមិនរីករវ សូន្យចាកពួកតិរិយ វិចិត្រដោយពួកព្រះអរហន្ត
 ជាបុគ្គលស្ងាត់ជំនាញ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។ ព្រះមហា-
 មុនីនោះ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿង
 បូជាជាវិការៈនៃមាស មានលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។

នវមំ រាជត្ថេរាបទានំ

វស្សុសតសហស្សានិ	អាយុ វិជ្ជតិ តារទេ
តារតា តិដ្ឋមាណោ សោ	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	ព្រាហ្មណោ មន្តចារត្ថ
ឧបេច្ច តំ នវរំ	អស្សោសី ធម្មទេសនំ ។
បញ្ញាបេន្តំ មហារីរំ	បរិសាសុ វិសារទំ
បដិកាលោយ្យកំ ភិក្ខុំ	ឯតទត្តេ វិធាយកំ ។
តទាហំ ការំ កត្វាន	សសដ្ឋេ លោកនាយកោ
និបច្ច សិរសា ចារទេ	តណ្ហានំ អភិបត្តយី ។
តតោ មំ ភក្កវា អាហា	សិទ្ធិនិក្ខុសមប្បកោ
សវេន វេជីយេន	កិលេសមលហារិទា ។
សុទ្ធិ ភវស្សុ ទីឃាយុ	សិដ្ឋតំ ^(១) បណិទី តវ
សសដ្ឋេ មេ កតំ ការំ	អតីវ វិបុលំ តយា ។

១ ម. សិដ្ឋតុ ។

រាជត្ថេរាបទាន ទី ៩

មានព្រះជន្មមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គគង់ព្រះជន្មនៅឡើយ
 ស្តេចញ៉ាំងប្រជុំជនច្រើនឲ្យឆ្ងង់ (ចាកលោក) ។ គ្រានោះ
 ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងហង្សវតី ជាអ្នកដល់ត្រើយនៃ
 មន្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះអង្គជានរះដ៏ប្រសើរ ហើយស្តាប់
 ធម៌ទេសនា ។ ខ្ញុំបានឃើញនូវព្រះនាយក មានព្យាយាមធំ
 កំពុងតាំងភិក្ខុអ្នកមានប្រាជ្ញាក្លៀវក្លា ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ក្នុង
 កណ្តាលបរិស័ទ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំធ្វើសក្ការៈចំពោះព្រះលោក-
 នាយក ព្រមទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃ ហើយក្រាបទៀបព្រះបាទា
 ដោយសិរ្ស ប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានរស្មីដូចជាមាសឆ្កោ ទ្រង់ត្រាស់
 នឹងខ្ញុំ ដោយព្រះសូរសៀងគួរត្រេកអរ អាចកម្ចាត់បង្គំនូវ
 កិលេសជាមន្ទិល ដូច្នោះថា

អ្នកចូរបានសេចក្តីសុខ មានអាយុវែង សេចក្តីប្រាថ្នា
 ចូរសម្រេចដល់អ្នក ព្រោះគ្រឿងសក្ការៈ អ្នកបានធ្វើដល់
 តថាគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ហៅពេញជាអធិកមហិមា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
 កោតមោ ឆាម ឆាមេន សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
 តស្ស ធម្មេសុ ឆាយាទោ ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
 វាជោតិ ឆាមធម្មេន ហោស្សតិ សត្តសារកោ^(១) ។
 បដិកាលោយ្យកានក្កំ បញ្ញាបេស្សតិ ឆាយកោ
 តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា យារជីវំ តទា ជិនំ ។
 មេត្តចិត្តោ បរិចរី យតោ^(២) បញ្ញាសមាហិតោ
 តេន កម្មេន សុកតេន ចេតនាបណីដីហិ ច ។
 ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ តារត្តីសំ អកញ្ចហំ
 សតានំ តីណិក្ខត្តញ្ច ទេវរដ្ឋមការយី ។

១ ឱ. ម. ឥតោ បរំ សកេ ហេតុ គុណោ គុដ្ឋោ សក្យបុត្តោ នវាសភោតិ ទិស្សន្តិ ។

២ ឱ. ម. សកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ពុត
 ក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តា ព្រះនាមគោតម
 ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនេះនឹងបានជាឱរស ដែល
 ព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលនូវមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះគោតម
 នោះ ជាសាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា មានឈ្មោះថា រាធៈ ។
 ព្រះនាយក នឹងតាំងបុរសនេះ ជាបុគ្គលប្រសើរ ជាងសាវ័ក
 អ្នកមានប្រាជ្ញាទាំងឡាយ ។

គ្រានោះ ខ្ញុំព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ត្រេកអរ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួន បានបម្រើព្រះ
 ជិនស្រី ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើដោយ
 ល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវសេចក្តីប្រាជ្ញានោះផង ខ្ញុំ
 លះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋាន
 តាវត្តិវ្យ បានសោយរាជ្យជាស្តេចទេវតា អស់ ៣០០ ជង ។

នវមំ រាជត្ថេរាបទានំ

សតានំ បញ្ចក្ខត្តុញ្ច	ចក្កវត្តិ អហោសហំ
បទេសរដ្ឋំ វិបុលំ	កណាណតោ អសដ្ឋយំ ។
សព្វត្ថ សុខិតោ អាសី	តស្ស កម្មស្ស វាហសា
បច្ឆិមេ ភវសម្បត្តេ	តិវិព្វជប្បុត្តមេ ។
ជាតោ វិប្បកុលេ និទ្ទេ	វិកលច្ឆាទនាសនេ
កដច្ចុភិក្ខុំ ចាណសី	សារីបុត្តស្ស តាទិណោ ។
យនា ជិណ្ណោ ច វុទ្ធា ច	តនាវាមមុចាភមី
បញ្ចជេតិំ ន មំ កោចិ ^(១)	ជិណ្ណំ ទុព្វលថាមកំ ។
តេន ទិណោ វិណ្ណុដ្ឋោ ^(២)	សោកោ ចាសី តនា អហំ
ទិស្វា មហាការុណិកោ	មមមាហា មហាមុនិ ។

១ ម. បព្វជេតិ ន មំ កោចិ ។ ២ ឱ. ជិណ្ណោ វិណ្ណុដ្ឋោ ។ ម. ទីនោ វិណ្ណុតោ ។

រាជត្តេរាបទាន ទី ៩

បានជាស្តេចចក្រពត្តិ អស់ ៥០០ ដង បានសោយប្រទេស-
 រាជ្យដ៏ទូលាយ រាប់ជាតិមិនអស់ ។ ខ្ញុំជាអ្នកបានសេចក្តីសុខ
 ក្នុងទីទាំងពួង ដោយអាទិសង្សនៃកម្មនោះ លុះដល់បច្ចិមភព
 ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ទ័លក្រ ខ្វះខាតគ្រឿងស្បែក
 ពាក់និងគ្រឿងបរិភោគ នៅក្នុងក្រុងគិរិពូជៈ ជាក្រុងខ្ពង់ខ្ពស់
 បានប្រគេនចង្ហាន់មួយវែក ដល់ព្រះសារីបុត្ត ជាតាទិបុគ្គល ។
 កាលដែលខ្ញុំមានវ័យចាស់ចម្រើនឡើង បានចូលទៅក្នុងអារាម
 ក្នុងកាលនោះ ឥតមានភិក្ខុណា ហ៊ានបំបួសខ្ញុំ ដែលចាស់គ្រាំ
 គ្រា មានកម្លាំងថមថយទេ ។ ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំកើត
 ទុក្ខ មានសម្បុរខ្លួនអាប់អន់ មានសេចក្តីសោក កាលនោះ ព្រះ
 មហាមុនី មានសេចក្តីករុណាធំ លុះឃើញហើយត្រាស់សួរខ្ញុំថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិមត្ថំ បុត្ត សោកដ្ឋោ	ព្រហ្មិ តេ ចិត្តជំ រុជំ
បព្វជ្ជំ ន លភេ រីរ	ស្វាភ្នាតេ តវ សាសនេ ។
តេន សោកេន ទិដោម្ហិ	សរណំ ហោហិ នាយក
តទា ភិក្ខុ សមាណេត្វា	អបុច្ឆិ មុនិ សត្តមោ ។
ឥមស្ស អធិការំ យេ ^(១)	សរដ្ឋា ព្យាហារន្តុ តេ
សារីបុត្តោ តទារោច	ការមស្ស សរាមហំ ។
កដច្ចុភិក្ខុំ ទាបេសិ	បិណ្ណាយ ចរតោ មមំ
សាធុ សាធុ កតញ្ញុសិ	សារីបុត្ត ឥមំ តុរំ ។
បព្វាជេហិ ^(២) ទិជំ រុឡំ	ហោស្សតិ បូជនិយោ ^(៣) អយំ
តតោ អលត្ថំ បព្វជ្ជំ	កម្មវាចោបសម្បទំ ។

១ ម. អធិការិយំ ។ ២ ឱ. បព្វាជេសិ ។ ៣ ឱ. ម. ហោស្សតាជានីយោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ម្នាលភូន អ្នកត្រូវសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ដូចម្តេច ចូរប្រាប់
សេចក្តីឈឺចិត្តរបស់អ្នកមក ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម
ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានបព្វជ្ជា ក្នុងសាសនា ដែលព្រះអង្គសម្តែង
ដោយល្អទេ ខ្ញុំព្រះអង្គកើតទុក្ខ ព្រោះសេចក្តីស្តាយនោះ
បពិត្រព្រះនាយក សូមព្រះអង្គជាទីពឹងរបស់ខ្ញុំ ។ គ្រានោះ
ព្រះមុនី ទី ៧ ប្រមូលភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយត្រាស់សួរថា
ពួកភិក្ខុណា នឹកឃើញគុណរបស់ព្រាហ្មណ៍នេះ ពួកភិក្ខុនោះ
ចូរពោលមក ។ គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្តបានពោលថា ខ្ញុំព្រះ
ករុណានឹកឃើញគុណរបស់ព្រាហ្មណ៍នេះ ដ្បិតព្រាហ្មណ៍
នេះ បានប្រើគេឲ្យប្រគេនចង្កាន់មួយវែក ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ កាល
ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ។ ម្នាលសារីបុត្រ ប្រពៃហើយ ។ អ្នកជា
មនុស្សកតញ្ញូនឹងព្រាហ្មណ៍នេះ អ្នកចូរចំប្លូសព្រាហ្មណ៍ចាស់
នេះចុះ ព្រោះព្រាហ្មណ៍នេះនឹងជាបុគ្គលគួរគេបូជា ។ លំដាប់
នោះ ខ្ញុំក៏បានបព្វជ្ជា ព្រមទាំងឧបសម្បទាដោយកម្មវាចា ។

នវមំ រាជត្ថេរាបទានំ

ន ចិបនេវ កាលេន	ចាបុណី អាសវក្ខយំ
សក្កច្ចំ មុនិនោ វាក្យំ	សុណាមិ មុនិតោ យតោ ^(១)
បដិកាលោយ្យកានត្ថំ	តតោ មំ បបយិ ជិនោ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស វសន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា រាជោ ថេរោ ឥមា កាថា-
 យោ អភាសិត្តាតិ ។

រាជត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

១ ឱ. សតោ ។

រាជត្ថេរាបទាន ទី ៩

អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏បានដល់នូវធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅ
 នៃអាសវៈ តាំងពីខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ ស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការរបស់
 ព្រះមុនី ដោយគោរព ក្នុងកាលណា ព្រះជិនស្រី ក៏តាំង
 ខ្ញុំថាជាអ្នកប្រសើរខាងប្រាជ្ញា ជាងពួកសាវ័កអ្នកមានប្រាជ្ញា
 ក្នុងកាលនោះ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ
 ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំ
 មកល្អហើយ ក្នុងសម្មាក្រុងព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។
 បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះរាជត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ រាជត្ថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទសមំ មោយរាជត្ថេរាបទានំ

[១៣០] បទុមុត្តរោ លោកវិទូ^(១) សព្វលោកហិតោ មុនិ
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កហ្មេ ឧប្បជ្ជិ ចក្កុមា ។
 ឱវាទកោ វិញ្ញាបកោ តារកោ សព្វចាណិំ
 ទេសនាកុសលោ ពុទ្ធា តារសិ ជនតំ ពហំ ។
 អនុកម្មកោ ការុណិកោ ហិតេសី សព្វចាណិំ
 សម្មត្តេ តិត្តិយេ សព្វ បញ្ចសីលេ បតិដ្ឋហិ ។
 ឯវំ និរកុលំ អាសិ សុញ្ញតំ តិត្តិយេហិ ច
 វិចិត្តំ អរហន្តេហិ វសីភូតេហិ តាទិភិ ។
 រតនានដ្ឋបញ្ញាសំ ឧត្តតោ សោ មហាមុនិ
 កញ្ចនក្សិយសង្កាសោ ពត្តិសវេលក្ខណោ ។

១ ឱ. ម. បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មោឃរាជត្ថេរាបទាន ទី ១០

[១៣០] ព្រះមុនីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មានបញ្ញាចក្ខុ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់នូវលោក ទ្រង់ជាប្រយោជន៍ដល់សត្វលោកទាំង-
 ពួង ទ្រង់កើតឡើងក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះ-
 ពុទ្ធទ្រង់ឈ្មួស ក្នុងទេសនា ទ្រង់ប្រទានឱវាទញ្ចាំងសត្វឲ្យ
 ត្រាស់ដឹង ចម្លងសត្វទាំងពួង ទ្រង់ញ្ចាំងពួកជនច្រើនឲ្យឆ្លង
 (ចាកលោក) ទ្រង់មានសេចក្តីអនុគ្រោះ មានករុណា ស្វែង
 រកប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងពួង ទ្រង់ញ្ចាំងពួកតិរិយទាំងពួង
 ដែលមកប្រជុំគ្នា ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល ៥ ។ កាលយ៉ាងនេះ
 សាសនានេះឯង មិនរីករ សូន្យចាកពួកតិរិយ វិចិត្រដោយ
 ពួកព្រះអរហន្ត ជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ ប្រកបដោយតាទិគុណ ។
 ព្រះមហាមុនីនោះ មានកម្ពស់ ៥៨ ហត្ថ ប្រាកដស្មើដោយ
 គ្រឿងបូជាជារិការ នៃមាស មានលក្ខណៈប្រសើរ ៣២ ប្រការ ។

ទេសមំ មោយរាជត្ថេរាបទានំ

វស្សុសតសហស្សានិ	អាយុ វិជ្ជតិ តារទេ
តារតា តិដ្ឋមាណោ សោ	តារសិ ជនតំ ពហំ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	កុលេ អញ្ញតេ អហុ
បរកម្មាយនេ យុត្តោ	នត្ថិ មេ កិញ្ចិ សន្ននំ ។
បដិក្កមនសាលាយំ	វសន្តោ កតក្ខមិយំ
អក្កិ ឧដ្ឋាលយី តត្ថ	ឧយ្ហកណ្ណាសិលាមហិ ^(១) ។
តទា បរិសតិ ជាថោ	ចតុសច្ចំ បកាសកោ
សារកំ សម្បកិត្តេសិ	លូខចីរោជារកំ ។
តស្ស តម្ហិ កុលោ តុដ្ឋោ	បដិបដ្ឋ ^(២) តថាកតំ
លូខចីរោជារកំ	បត្តយី ហានមុត្តមំ ។
តទា អរោច ភកវា	សារកេ បទុមុត្តរោ
បស្សុថេតំ បុរិសកំ	កុថេលំ តនុទេហាកំ ។

១ ឱ. សិយាមហី ។ ម. សិសាមហី ។ ២ ឱ. បណិបច្ច ។ ម. បនិបច្ច ។

មោឃរាជត្ថេរាបទាន ទី ១០

មានព្រះជន្មាយុមួយសែនឆ្នាំ កាលព្រះអង្គទ្រង់គង់នៅឡើយ
 ទ្រង់ញ៉ាំងពួកជនច្រើនឲ្យឆ្ងង់ (ចាកលោក) ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
 កើតក្នុងត្រកូលមួយ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី ជាអ្នកប្រកបការ-
 ងារ របស់បុគ្គលដទៃ ខ្ញុំឥតមានវត្ថុតិចតួចជាទ្រព្យរបស់ខ្លួន
 ឡើយ ។ កាលខ្ញុំនៅក្នុងបដិក្កមនសាលា ដែលគេធ្វើជាថ្នាក់
 ក៏អុជភ្លើង ក្នុងបដិក្កមនសាលានោះ ផែនដីដែលក្រាលដោយ
 ថ្ម ត្រូវភ្លើងឆេះខ្លោចខ្លៅ ។ កាលនោះ ព្រះលោកនាថ កំពុង
 ប្រកាសសច្ចៈ ២ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ ទ្រង់សរសើរសារឹក
 ដែលទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្មង ។ ខ្ញុំត្រេកអរក្នុងគុណ របស់សារឹក
 នោះ បានប្រតិបត្តិព្រះតថាគត ហើយប្រាថ្នាតំណែងដ៏ខ្ពង់-
 ខ្ពស់ ជាកំពូលនៃការទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្មង ។ គ្រានោះ ព្រះប-
 ទុមុត្តរៈ មានជោគ ស្តេចទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកសារឹកថា អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរមើលបុរសនុំ៖ ដែលមានសំពត់កខ្វក់ មានខ្លួនស្តើង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បីតិប្បសន្នវទនំ	សទ្ធាជនសមន្និតំ ^(១)
ឧទក្កតនុដំ ហង្គំ	អចលំ សាលបិណ្ឌិតំ ។
ឯសោ បត្តេតិ តំ ហានំ	សច្ចសេនស្ស ^(២) ភិក្ខុនោ
លូខចីវរជារិស្ស	តស្ស វណ្ណតតាសយោ ^(៣) ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា	និបច្ច សិរសា ជិនំ
យារជីវំ សុកំ កម្មំ	ករិត្វា ជិនសាសនេ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ^(៤) ។
បដិក្កមនសាលាយំ	ភូមិទាហនកម្មនា ^(៥)
សមសហស្សំ ^(៦) និរយេ	អឌ្ឍិ វេទនាដ្ឋិតោ ។
តេន កម្មារសេសេន	បញ្ច ជាតិសតានិហំ
មនុស្សោ កុលដោ ហុត្វា ចាជិយា	លក្ខណាដ្ឋិតោ ។

១ ម. សទ្ធាស្នេហាសមន្និតំ ។ ២ ម. យស្ស សេនស្ស ។ ៣ ម. វណ្ណសិតាសយោ ។
 ៤ ឱ. ម. តារត្តីសូបគោ អហំ ។ ៥ ឱ. ភូមិទាហនកម្មនា ។ ម. ភូមិទាយកកម្មនា ។ ៦ ម.
 សមសហស្សិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មានមុខជ្រះថ្លាដោយបីតិ ទាំងមានទ្រព្យប្រសើរគឺសទ្ធាជាប់
តាមហើយ មានរោមដ៏រៀវឡើង រីករាយ ឥតកម្រើកដូចជា
ដុំឈើ ។ បុរសនុំ៖ ប្រាថ្នានូវតំណែងនៃភិក្ខុអ្នកមានសច្ចៈ
ជារបស់ខ្លួន ទ្រទ្រង់នូវចីរវសោហ្មងនោះ មានអធ្យាស្រ័យ
តាំងនៅ ក្នុងគុណនៃភិក្ខុនោះ ។ លុះខ្ញុំស្តាប់ព្រះពុទ្ធតម្រាស់
នោះហើយ ក៏កើតសេចក្តីរីករាយ ក្រាបទៀបព្រះជិនស្រី
ដោយសិរ្សៈ ធ្វើនូវអំពើល្អ ក្នុងសាសនាព្រះជិនស្រី ដរាប
ដល់អស់ជីវិត ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយ
ការតម្កល់ទុកនូវសេចក្តីប្រាថ្នានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ
ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។
ដោយអំពើដែលខ្ញុំបានដុតថ្នាក់ ក្នុងបដិក្កមនសាលា ខ្ញុំត្រូវ
វេទនាគ្របសង្កត់ ឆេះនៅក្នុងនរក អស់មួយពាន់ឆ្នាំគត់ ។
ដោយសំណល់កម្មនោះ ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលមនុស្ស មាន
លក្ខណៈគេស្គាល់បាន តាមលំដាប់ អស់ ៥០០ ជាតិ ។

ទសមំ មោយរាជគ្រូរាបទានំ

បញ្ច ជាតិសតានេវ	កុដ្ឋរោកសមប្បិតោ
មហានុក្ខំ អនុករី	តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ឥមម្ហិ ភទ្ធកេ កប្បេ	ឧបរិដ្ឋំ ^(១) យសស្សិជំ
បិណ្ឌាចារតេន តប្បេសី	បសន្នមាណសោ អហំ ។
តេន កម្មរិសេសេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តិសំ អកញ្ចហំ ។
បច្ឆិមេ កវសម្បត្តេ	អជាយី ខត្តិយេ កុលេ
បិតុនោ អច្ចយេនាហំ	មហារដ្ឋសមប្បិតោ ។
កុដ្ឋរោតាកិក្ខតោហំ	រត្តិយំ ន សុខំ ^(២) លកេ
មោយំ រដ្ឋសុខំ យស្មា	មោយោ រាជា តតោ អហំ ។
កាយស្ស ទោសំ ទិស្វាន	បព្វដី អនការិយំ
ពារិស្ស ទិជក្កស្ស	សិស្សត្ថំ អជ្ឈចាកមី ។

១ ឱ. ឧបដ្ឋិតំ ។ ២ ឱ. ន រត្តិយំ សុខំ ។ ម. ន រត្តិ ន សុខំ ។

មោឃរាជត្ថេរាបទាន ទី ១០

ពេញប្រៀបដោយរោគយូង គ្រប់ ៥០០ ជាតិ រងសេចក្តីទុក្ខ
 ធំ ដោយផលនៃកម្មនោះ ។ ក្នុងកប្បនេះ ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា
 បានញ៉ាំងព្រះបច្ចេកពុទ្ធព្រះនាមឧបរិដ្ឋៈ មានយស ឲ្យឆ្កែត
 ស្តប់ស្តល់ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត ។ ដោយអំពើវិសេសនោះ
 ផង ដោយការតម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាង
 កាយរបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិជ័រ ។
 លុះដល់បច្ចិមភព ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលក្សត្រ អំណឹះឥតពី
 ព្រះបិតាទៅ ខ្ញុំក៏បានឆ្កែតស្តប់ស្តល់ដោយរាជសម្បត្តិធំ ។ ខ្ញុំ
 ត្រូវរោគយូងគ្របសង្កត់ ឥតបានសុខក្នុងរាត្រីឡើយ សេចក្តី
 សុខក្នុងរាជសម្បត្តិ ជារបស់សោះសូន្យទទេ ព្រោះហេតុណា
 ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្ញុំមានឈ្មោះថាមោឃរាជ ។ ខ្ញុំឃើញ
 ទោសរបស់កាយហើយ ក៏ចូលទៅកាន់ផ្នួស បានចូលទៅ
 ធ្វើជាសិស្សរបស់ពារវិព្រាហ្មណ៍ ដែលជាកំពូលព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មហាតា បរិវារេន	ឧបេច្ច នរនាយកំ
អបុច្ឆិ និបុណំ បញ្ញំ	វាតិសំ វាទិស្វទនំ ។
អយំ លោកោ បរោ លោកោ	ព្រហ្មលោកោ សនេរកោ
ទិដ្ឋិន្តេ ^(១) ធាភិជាធាមិ	កោតមស្ស យសស្សិដោ ។
ឯវំ អភិក្កន្តទស្សវី	អត្ថិ ^(២) បញ្ឆោន អាតមំ
កមំ លោកំ អវេក្ខន្តំ	មច្ចុរាជា ន បស្សតិ ។
សុញ្ញតោ លោកំ អវេក្ខស្ស	មោយរាជា សនា សតោ
អត្តានុទិដ្ឋិ ឧបាច្ច	ឯវំ មច្ចុត្តរោ សិយា ។
ឯវំ លោកំ អវេក្ខន្តំ	មច្ចុរាជា ន បស្សតិ
ឥតិ មំ អភណិ ពុទ្ធា	សព្វរោគតិកិច្ចកោ ។

១ ឱ. ទិដ្ឋិ នោ ។ ម. ទិដ្ឋិ នោ ។ ២ ឱ. ម. អត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមានបរិវារច្រើន ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធ ជានាយកនៃនរជន
 ហើយសួរនូវប្រស្នាដ៏ល្អិតល្អន់ ជាប្រស្នានៃបុគ្គលមានថ្វីមាត់
 ជាទីហូរមកនៃវាទៈថា លោកនេះ បរលោក ព្រហ្មលោក
 ព្រមទាំងទេវលោក (មានដែរឬទេ) ខ្ញុំព្រះអង្គមិនដឹងទិដ្ឋិ
 របស់ព្រះអង្គ ជាគោតម ដ៏មានយសទេ ។ ដែលខ្ញុំព្រះ
 អង្គមកនេះ ដើម្បីសួរប្រស្នា ចំពោះព្រះអង្គ ទ្រង់ឃើញ
 វិសេសយ៉ាងនេះ ចុះមច្ចុរាជ មិនឃើញបុគ្គលដែលពិចារ-
 ណាឃើញច្បាស់នូវលោក តើយ៉ាងណា ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់
 ព្យាបាលរោគគ្រប់មុខ បានត្រាស់ឆ្លើយនឹងខ្ញុំវិញថា ម្ចាស់
 មោឃរាជ អ្នកចូរមានស្មារតីសព្វកាល ពិចារណានូវលោក
 ថាសូន្យចុះ បុគ្គលដែលបានដក នូវអត្តានុទិដ្ឋិចេញហើយ
 រមែងត្រង់ចាកមច្ចុរាជបាន ។ មច្ចុរាជ រមែងមិនឃើញនូវ
 បុគ្គល អ្នកពិចារណាឃើញច្បាស់នូវលោក យ៉ាងនេះ ។

ទសមំ មោឃរាជត្ថេរាបទានំ

សហ តាថាវសានេន	កេសមស្សវិវឌ្ឍិតោ
កាសាវត្ថុវសនោ	អាសី ភិក្ខុ តថាវហំ ^(១) ។
សធឿកេសុ វិហារេសុ	ន វសី ពោតបីឡិតោ
មា វិហារោ បទុស្សីតិ	វាចាយាភិសុបីឡិតោ ^(២) ។
សង្ការកុដា អាហត្វា ^(៣)	សុសាណា រថិកាយិ ច
តតោ សធឿដី កវិត្វាន	ធារយី លូខចីវរំ ។
មហាភិសក្កោ តស្មី មេ	តុណោ តុដ្ឋោ វិណយកោ
លូខចីវរធារិណំ	ឯតទត្តេ បមេសិ មំ ។
បុញ្ញចាបបរិក្ខិណោ	សព្វពោតវិវឌ្ឍិតោ
សិទ្ធិវ អនុចាណោ	និព្វាយិស្សមនាសវោ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. តថាវហា ។ ២ ម. វាតពោតិសុបីឡិតោ ។ ៣ ម. អាហិត្វា ។

មោឃរាជត្ថេរាបទាន ទី ១០

គ្រាន់តែចប់គាថា ខ្ញុំវៀរស្រឡះចាកសក់និងពុកមាត់ ស្លៀក
សំពត់កាសាវៈ បានក្លាយទៅជាអរហន្តភិក្ខុភ្លាម ។ ខ្ញុំត្រូវរោគ
បៀតបៀនហើយ មិនហ៊ាននៅក្នុងវិហាររបស់សង្ឃ ត្រូវគេ
រុកកូនដោយសម្តីថា អ្នកកុំប្រទូស្តវិហារ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំ
បាននាំយកសំពត់ អំពីគំនរសំរាមខ្លះ ព្រៃស្នូសានខ្លះ ច្រក
ខ្លះ មកធ្វើជាសង្ឃាដី ហើយប្រើប្រាស់តែចីវរសៅហ្មង ។
ព្រះពុទ្ធ ជាមហាពេទ្យ ដឹកនាំសត្វ ទ្រង់ត្រេកអរក្នុងគុណ
របស់ខ្ញុំនោះហើយ ក៏តាំងខ្ញុំក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ជាងពួកភិក្ខុទ្រ-
ទ្រង់នូវចីវរសៅហ្មង ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលអស់បុណ្យនិងបាប វៀរ
ស្រឡះចាករោគគ្រប់យ៉ាង ឥតមានអាសវៈ ដូចជាភ្លើងឥត
កំញាម នឹងបរិនិព្វាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ទឹង ។
ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ

វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា

មោយរាជា ថេរោ ឥមា

តាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

មោយរាជត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ឧទ្ទានំ

កត្វានោ វគ្គលី ថេរោ

មហាកប្បិនស្សយោ

ទព្វោ កុមារនាមោ ច

ពាហិយោ កោដ្ឋិកោ វសី ។

ឧរុវេលកស្សទោ រាជោ

មោយរាជា ច បណ្ឌិតោ

តីណិ តាថាសតានេត្ត

ទ្វាសដ្ឋិ ថេវ បិណ្ឌិតា ។

កិច្ចាយនវត្តោ ចតុបញ្ញាសោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បដិសម្ពិទា ២ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះមោយរាជត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មោយរាជត្តេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

មហាកថាយនត្តេរាបទាន ១ វក្កលិត្តេរាបទាន ១ មហាកប្បិ-
នត្តេរាបទាន ១ ទព្វមល្លបុត្តត្តេរាបទាន ១ កុមារកស្សបត្តេ-
រាបទាន ១ ពាហិយត្តេរាបទាន ១ មហាកោដ្ឋិកត្តេរាបទាន ១
ឧរុវេលកស្សបត្តេរាបទាន ១ រាជត្តេរាបទាន ១ មោយរាជ-
បណ្ឌិតត្តេរាបទាន ១ មានគាថា ៣៦២ ដែលព្រះសង្ឃតិ-
កាចារ្យ បានប្រមូលទុកហើយ ។

ចប់ កថាយនវគ្គ ទី ៥៤ ។

បញ្ចបញ្ញាសោ ភទ្ធិយវគ្គោ

បឋមំ លក្ខណ្តកភទ្ធិយត្ថេរាបទានំ

[១៣១] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មាន ចារក្ខ^(១)

ឥតោ សតសហស្សម្ហិ លោកេ^(២)ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។

តនាហំ ហំសវតិយា សេដ្ឋិបុត្តោ មហាទ្ធនោ

ជជ្ឈិវិហារំ វិចរំ សជ្ឈិរាមំ អតញ្ញហំ ។

តនា សោ លោកបដ្ឋោតោ ធម្មំ ទេសេសិ នាយកោ

មជ្ជរស្សរាជំ^(៣) បរំ សារកំ អភិកិត្តយិ ។

តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា ការំ កត្វា មហេសិនោ

វជ្ជិត្វា សត្តនោ ចានេ តំ ហានំ អភិបត្តយី ។

១ ម. សព្វធម្មេសុ ចក្ខុមា ។ ២ ឱ. ម. កប្បេ ។ ៣ ម. មញ្ញស្សរាជំ ។

ភិទ្ធិយវគ្គ ទី ៥៥

លក្ខណ្តកភិទ្ធិយត្ថេរាបទាន ទី ១

[១៣១] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់ដល់នូវ
ត្រើយនៃធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើងក្នុង
លោក ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
កើតជាសេដ្ឋីបុត្ត ក្នុងនគរហង្សវតី ជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន
បានដើរទៅកាន់ទិសម្រាកស្នង ក៏ច្រៀងចូលទៅកាន់អាវាម
របស់សង្ឃ ។ គ្រានោះ ព្រះអង្គជាប្រទីបនៃលោក ជានា-
យក កំពុងសម្តែងធម៌ ទ្រង់សរសើរសារឹកដ៏ប្រសើរដែល
មានសំឡេងពីរោះ ជាងពួកសារឹក ដែលមានសំឡេងពីរោះ
ទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏ត្រេកអរ បាន
ធ្វើគ្រឿងសក្ការៈ ចំពោះព្រះមហេសី ហើយថ្វាយបង្គំបាទា
នៃព្រះសាស្តា រួចប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទា ពុទ្ធា វិយាកាសិ	សង្ឃមជ្ឈេ វិនាយកោ
អនាគតម្ហិ អន្ធានេ	លច្ឆសេតំ មនោរមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ ជាម ជាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱវសោ ធម្មនិម្មិតោ
ភទ្ធិយោ ជាម ជាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
ទ្វេនុតេ ឥតោ កហ្សេ	ដុស្សោ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ
ទុរាសទោ ទុបសហោ	សព្វលោកុត្តមោ ជិនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ត្រានោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ទ្រង់ព្យាករក្នុងកណ្តាលជំនុំ
 សង្ឃថា អ្នកនឹងបាននូវតំណែងនុ៎ះ ដូចចិត្តប៉ុនប៉ង ក្នុងកាល
 អនាគត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហា-
 បុរស សម្មតក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តាព្រះ
 នាមគោតម ត្រាស់ក្នុងលោក ។ សេដ្ឋីបុត្តនេះ នឹងបាន
 ជាឱរសដែលព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត់ក ក្នុងធម៌របស់
 ព្រះគោតម ជាសារីកនៃព្រះសាស្តា មាននាមថាភទ្ធិយៈ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុក
 នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ
 ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។ ព្រះជិនស្រី ព្រះនាម
 ផុស្សៈ ជានាយក ដែលគេចូលទៅរកបានដោយកម្រ គេ
 គ្របសង្កត់បានដោយក្រ ព្រះអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ ជាងលោកទាំង-
 ពួង ទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកប្បទី ៧២ អំពីកប្បនេះ ។

បឋមំ លកុណ្ណកកទ្ធិយត្ថេរាបទានំ

ចរណោន ច សម្បជ្ជោ	ព្រហ្មា ^(១) ឧជុ បតាបវា
ហិរេសី សព្វសត្តានំ	ពហំ មោចេសិ ពន្ធា ។
នន្ទារាមវេ ^(២) តស្ស	អហោសី បុស្សកោកិលោ ^(៣)
កន្ធកុដិសមាសន្នេ	អម្ពុក្ខេ វសាមហំ ។
តទា បិណ្ណាយ កច្ឆន្តំ	នក្ខិណោយ្យំ ជិនុត្តមំ
ទិស្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា	មញ្ញុនា អភិក្ខុជហំ ។
រាជយ្យានំ តទា កន្ធា	សុបក្កំ កនកត្តចំ
អម្ពបិណ្ណំ កហេត្វាន	សម្ពុទ្ធស្សោបនាមយី ។
តទា មេ ចិត្តមញ្ញាយ	មហាការុណិកោ ជិដោ
ឧបជ្ជាកស្ស ហត្ថតោ	បត្តំ បក្កុណ្ណិ ឆាយកោ ។

១ ឱ. ព្រហ្មា ។ ២ ម. នន្ទារាមវេនេ ។ ២ ៣ ឱ. ម. ធុស្សកោកិលោ ។

លក្ខណៈកកឡើងត្រូវបទាន ទី ១

ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយចរណៈ ជាបុគ្គលប្រសើរ មានព្រះទ័យ
ត្រង់ មានតេជះ ស្វែងរកប្រយោជន៍ដល់សព្វសត្វ ទ្រង់ញ៉ាំង
សត្វជាច្រើនឲ្យរួចចាកចំណង ។ ខ្ញុំកើតជាសត្វតារាវតី នៅ
លើដើមស្វាយក្បែរគន្ធកុដិ ក្នុងនន្ទារាម របស់ព្រះសាស្តា
នោះ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំបានឃើញព្រះជិនស្រី ជាទក្ខិណោយ្យ-
បុគ្គលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ស្តេចកំពុងទៅបិណ្ឌបាត ហើយញ៉ាំងចិត្ត
ឲ្យជ្រះថ្លា ក៏ស្រែករំពង ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ ។ ខ្ញុំបាន
ហើរទៅកាន់ឧទ្យានស្តេច ហើយពាំយកផ្លែស្វាយទុំ មាន
សម្បុរនៃសម្បកដូចមាស បង្ហោនទៅជិតព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ព្រះ
ជិនស្រី ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ជានាយក ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់នូវចិត្តរបស់ខ្ញុំហើយ ក៏យកបាត្រអំពីដៃភិក្ខុ ជាឧប-
ដ្ឋាក (ហើយបង្ហោនបាត្រទៅរកខ្ញុំជាសត្វតារាវតីនោះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អនាសី ^(១) ហង្គចិត្តោហំ	អម្ពបិណ្ណំ មហាមុនេ
បត្តេ បក្ខិប្ប បក្ខេហិ	បញ្ចសី កត្វាន មញ្ញុនា ។
សវេន វេនីយេន	សវេនីយេន មញ្ញុនា ^(២)
វស្សុន្តោ ពុទ្ធបូជត្តំ	និទ្ធិំ កត្វា និបដ្ឋហំ ។
តទា មុទិតចិត្តំ មំ	ពុទ្ធបេមកតាសយំ
សកុណាក្សិ ឧចាកត្វា	យាតយិ ទុដ្ឋមានសោ ។
តតោ ចុតោហំ តុសិតេ	អនុកោត្វា មហាសុខំ
មនុស្សយោនិមាកញី	តស្ស កម្មស្ស វាហសា ។
ឥមម្ហិ ភទ្ធកេ កប្បេ	ព្រហ្មពន្ធិ មហាយសោ
កស្សុចោ នាម កោត្តេន	ឧប្បដ្ឋិ វេនតំ វោ ។
សាសនំ ដោតយិត្វា សោ	អភិកុយ្យ កុតិតិយេ
វិនយិត្វាន វេនេយ្យេ	និព្វតោ សោ សសារកោ ។

១ ឱ. ទទាមំ ។ ២ ឱ. ជំសនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមានចិត្តរីករាយ បានដាក់ផ្ទៃស្វាយក្នុងបាត ថ្វាយព្រះ
មហាមុនី រួចធ្វើអញ្ជូលដោយស្វាបទាំងពីរ ស្រែកដោយ
សំឡេងដ៏ពីរោះ កាលស្រែកដោយសំឡេង គួរត្រេកអរ គួរ
ស្តាប់ ដ៏ទន់ពីរោះ ដើម្បីពុទ្ធបូជាហើយ ក៏ហើរទៅកាន់ទ្រនំ
ហើយដេកលក់ ។ គ្រានោះ សត្វខ្លាំង ជាសត្វចិត្តអាក្រក់
ហើរមកឆាបយកខ្ញុំ ដែលកំពុងមានចិត្តរីករាយ មានអធ្យា-
ស្រ័យស្រឡាញ់ ចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះ
ក៏បានទទួលមហាសុខ ក្នុងឋានតុសិត (លុះច្យុតចាកឋាន
តុសិត) ក៏បានមកកាន់កំណើតមនុស្ស ព្រោះអានិសង្សនៃ
កុសលកម្មនោះឯង ។ ក្នុងកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ
ដោយគោត្រ មានដៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ព្រះអង្គ
ប្រសើរជាងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ស្តេចកើតឡើង ។ ព្រះអង្គបំភ្លឺ
សាសនា គ្របសង្កត់តិរិយអាក្រក់ ទ្រង់ទូន្មានពួកវេនេយ្យ-
សត្វ រួចហើយព្រះអង្គព្រមទាំងពួកសាវ័ក បរិនិព្វានទៅ ។

បឋមំ លកុណ្ណកក្ខិយត្ថេរាបទានំ

និព្វតេ តម្ហិ លោកកេត្ត	បសន្នា ជនតា ពហូ
បូជនត្ថាយ ពុទ្ធស្ស	ចូបំ កុព្វន្តិ សត្តុនោ ។
សត្តុយោជនិកំ ចូបំ	សត្តុរតនក្ខសិតំ
ការេស្សាម មហោសិស្ស	ឥច្ឆេវំ មន្តយន្តិ តេ ។
កិកិណោ កាសិរាជស្ស	តទា សេនាយ ឆាយកោ
ហុត្វាហំ អប្បមាណាស្ស	បមាណំ ចេតិយេ វទី ។
តទា តេ មម វាក្យេន	ចេតិយំ យោជនុក្កតំ
អកំសុ នវធីវស្ស	នាណាវតនក្ខសិតំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តិសំ អកញ្ចហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ
សាវត្តិយំ បុរេវេ	ឥទ្ធលោ ដីតេ មហាទ្ធលោ ។

លក្ខណៈកកទ្វិយត្ថេរាបទាន ទី ១

កាលព្រះអង្គ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងសត្វលោក បរិនិព្វាន
 ហើយ ពួកជនច្រើនគ្នា កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា នាំគ្នាធ្វើព្រះ
 ស្លូប ដើម្បីជាពុទ្ធបូជាចំពោះព្រះសាស្តា ។ ពួកជនទាំងនោះ
 ប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ នឹងឲ្យពួកជាងធ្វើ
 ព្រះស្លូបកម្ពស់ ៧ យោជន៍ ស្អិតស្អាងដោយកែវ ៧ ប្រការ
 ថ្វាយព្រះពុទ្ធជាមហេសី ។ កាលនោះ ខ្ញុំជានាយកនៃសេ-
 នារបស់ព្រះបាទកិកិនៃដែនកាសិ បានបង្គាប់ឲ្យគេធ្វើចេតិយ
 ដែលត្រូវមានទំហំធំ ឲ្យមកជាតូចវិញ ។ គ្រានោះ ពួកជន
 ទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាធ្វើចេតិយតាមពាក្យខ្ញុំ កម្ពស់មួយយោជន៍
 សឹងស្អិតស្អាងដោយកែវផ្សេង ៗ ថ្វាយព្រះពុទ្ធ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ប្រសើរជាងជន ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើដោយល្អនោះផង
 ដោយការតម្កល់នូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ
 របស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតារត្តិវិញ ។ ក្នុង
 បច្ច័មភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី ក្រុងសាវត្ថី
 ជាក្រុងដ៏ប្រសើរ ស្តុកស្តម្ភ ទូលាយ មានទ្រព្យច្រើន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បុរាប្បវេសេ សុកតំ	ទិស្វា វិម្ពិតមាណសោ
បព្វទិគ្វាន ន ចិរំ	អរហត្តំ អនុបុណី ។
ចេតិយស្ស បមាលំ យំ	អករី តេន កម្ពុនា
លកុណ្ណាកសរីរោហំ	ជាតោ បរិព្ពារហោ ។
សវេន មធុរោហំ	បូជេត្វា ឥសិសត្តមំ
មញ្ញុស្សរាជ ភិក្ខុនំ	អក្កតំ អនុបុណី ។
ផលនានេន ពុទ្ធស្ស	គុណានុស្សរណេន ច
សាមញ្ញផលសម្បជ្ជោ	វិហារមិ អនាសវោ ។
កិលេសា លាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាតោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាតតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ ^(១)
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ម. ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំឃើញព្រះសុគត កំពុងចូលទៅក្នុងបុរី ក៏មានចិត្តស្ងប់-
ស្ងួង បានចូលទៅបួស មិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំក៏បានសម្រេច
ព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំបានធ្វើចេតិយឲ្យមានទំហំតូចណា ព្រោះ
អំពើនោះឯង បានជាខ្ញុំកើតមកមានសរីរៈត្រឡប់ គួរដល់ការ
មើលងាយ (នៃអ្នកផង) ។ ខ្ញុំបានដល់នូវភាពជាបុគ្គល
ប្រសើរ (ខាងមានសំឡេងពីរោះ) ជាងពួកភិក្ខុដែលមានសំ-
ឡេងពីរោះ ព្រោះបានបូជាព្រះពុទ្ធ ជាសីទី ៧ ដោយ
សំឡេងដ៏ពីរោះ ។ ខ្ញុំបានសម្រេចនូវសាមញ្ញផល ឥតមាន
អាសវៈ ព្រោះបានថ្វាយផ្លែស្វាយដល់ព្រះពុទ្ធ និងការនឹក
រលឹកគុណនៃព្រះពុទ្ធ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអា-
សវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។
ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធសាសនា រូបសំរាប់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
បានដល់ហើយ សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ទុតិយំ កង្វារវេតត្ថេរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនត្ថិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា លកុណ្ណកកក្ខិយោ ថេរោ
 ឥមា កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

លកុណ្ណកកក្ខិយត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ទុតិយំ កង្វារវេតត្ថេរាបទានំ

[១៣២] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា
 ឥតោ សតសហស្សម្ពិ កហ្សេ ឧប្បដ្ឋិ នាយកោ ។
 សីហាបាណុ ព្រហ្មតិរោ ហំសទុន្ទភិសារោ
 នាតវិក្កន្តកមនោ ចន្ទស្សាទិកហ្សកោ ។

កង្វារវេតត្តេរាបទាន ទី ២

បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលកុណ្ណកកទ្ធិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវ
តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ លកុណ្ណកកទ្ធិយត្តេរាបទាន ។

កង្វារវេតត្តេរាបទាន ទី ២

[១៣២] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មាន
បញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើង
ក្នុងកប្បទិម្ហយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់មាន
ចង្កាដូចចង្កាសីហាៈ មានព្រះសូរសៀង ដូចសំឡេងព្រហ្ម
មានសូរសព្ទដូចហង្សនិងស្តរ មានពុទ្ធដំណើរ ដូចដំរីដែល
ក្លៀវក្លា មានរស្មីដូចព្រះចន្ទ្រ និងព្រះអាទិត្យជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មហាមតិ មហារីរោ	មហាលាយី មហាគតិ ^(១)
មហាការុណិកោ ជាថោ	មហាតមវិទំសនោ ^(២) ។
ស កណាចិ តិលោកក្តោ	វេនេយ្យំ វិនយំ ពហំ
ធម្មំ ទេសេតិ សម្ពុទ្ធា	សត្តចិត្តវិទូ មុនិ ។
ឈាយី ឈានរតំ រីរំ	ឧបសន្តំ អនារិសំ
វណ្ណយន្តោ បរិសតិ	តោសេតិ ជនតំ ជិនោ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	ព្រាហ្មណោ វេទចារកូ
ធម្មំ សុត្វាន មុទិតោ	តំ ហានំ អភិបត្តយី ។
តទា ជិនោ វិយាកាសិ	សង្ឃមជ្ឈេ វិធាយកោ
មុទិតោ ហោហិ តំ ព្រហ្មេ	លច្ឆសេតំ មនោរមំ ។

១ ឱ. មហាហិតោ ។ ម. មហាពលោ ។ ២ ឱ. មហាតមនិស្សទនោ ។ ម. មហាតមបន្ទ-
ទនោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

មានប្រាជ្ញាច្រើន មានព្យាយាមធំ មានឈានធំ មានគតិធំ
 ប្រកបដោយមហាករុណា ជាទីពឹងនៃសត្វលោក ទ្រង់កម្ចាត់
 បង់នូវធីតាធំ គឺមោហៈ ។ ព្រះអង្គជាកំពូលនៃត្រៃលោក
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវចិត្តសត្វ ជាអ្នកប្រាជ្ញ កាលទូន្មាននូវវេ-
 នេយ្យសត្វ ហើយទ្រង់សម្តែងធម៌ច្រើន ។ ព្រះជិនស្រី ទ្រង់
 សរសើរនូវបុគ្គលអ្នកមានឈាន ត្រេកអរក្នុងឈាន មាន
 ព្យាយាម មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ មិនល្អក់ ទ្រង់ញ៉ាំងពួកជនឲ្យ
 ត្រេកអរ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទ ។ កាលនោះ ខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍
 ដល់នូវត្រើយនៃវេទ នៅក្នុងក្រុងហង្សវតី លុះស្តាប់ធម៌
 ហើយ មានចិត្តរីករាយ ទើបប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។
 គ្រានោះ ព្រះជិនស្រី ជានាយក ទ្រង់ព្យាករ ក្នុង
 កណ្តាល នៃជំនុំសង្ឃថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរត្រេកអរ
 ចុះ អ្នកនឹងបាននូវតំណែងនុ៎ះ ដូចចិត្តប៉ុនប៉ងពុំខាន ។

ទុតិយំ កង្ខារវេតត្តោបទានំ

សតសហស្សេ ឥតោ កក្កេ ឱក្កាកកុលសម្ពវោ	
កោតមោ នាម នាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយនោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
វេរតោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តិសំ អកញ្ចហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	ជាតោហំ កោលិយេ បុរេ
ខត្តិយេ កុលសម្បន្នេ	ឥន្ទ្រ ដីតេ មហាទ្ធនេ ។
យនា កបិលវត្តស្មី	ពុទ្ធា ធម្មំ អទេសយិ
តនា បសន្នោ សុកតេ	បព្វជី អនការិយំ ។
កង្ខារំ មេ ពហុលា ^(១) អាសិ កប្បាកក្កេ តហិ តហិ	
តំ សព្វំ វិនយិ ពុទ្ធា	ទេសេត្វា ធម្មមុត្តមំ ។

១ ឱ. ពហុសោ ។

កង្វារវេតត្តេរាបទាន ទី ២

ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស សម្ពុត
 ក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តា ក្នុងលោក ព្រះ
 នាមគោតម ។ ព្រាហ្មណ៍នេះ នឹងបានជាឱរសដែលព្រះធម៌
 និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត៌ក ក្នុងធម៌របស់ព្រះគោតមនោះ ជា
 សាវ័ករបស់ព្រះសាស្តា មាននាមថា វេតៈ ។

ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកចេ-
 តនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយរបស់មនុស្សហើយ បាន
 ទៅកើតក្នុងឋានតារត្តិជ្យ ។ ក្នុងបច្ច័មកព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំកើត
 ក្នុងត្រកូលក្សត្រ ជាត្រកូលសម្បូណ៍ សុកស្តម្ភ ទូលាយ
 មានទ្រព្យច្រើន នៅក្នុងក្រុងកោលិយៈ ។ កាលណា ព្រះ
 ពុទ្ធទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងក្រុងកបិលវត្ត កាលនោះ ខ្ញុំជ្រះថ្លា
 ចំពោះព្រះសុគត ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ខ្ញុំមានសេចក្តី
 សង្ស័យច្រើន ក្នុងវត្តគួរនិងមិនគួរនោះ ។ ព្រះពុទ្ធសម្តែងធម៌
 ដ៏ឧត្តម កម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យទាំងអស់នោះបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តតោហំ តិណ្ណសំសារោ តទា ណានសុខេ រតោ

វិហារមិ តទា ពុទ្ធា មំ ទិស្វា ឯតទព្រិ ។

យាកាចិ កដ្ឋា ឥធង វា ហរំ វា

សកវេទិយា វា បវវេទិយា វា

ណាយិទោ តា បដហន្តិ សព្វា

អាតាបិទោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តា ។

សតសហស្សេ កតំ កម្មំ ដលំ ទស្សេសិ មេ ឥធង

សមុត្តោ សវវេកោវ កិលេសេ ណាបយី មម ។

តតោ មំ^(១) ណានទិវតំ ទិស្វា លោកន្តក្ខ មុនិ

ណាយីនំ ភិក្ខុនំ អក្កោ បញ្ញាបេសិ មហាមតិ^(២) ។

កិលេសា ណាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សមូហតា

នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មា វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ម. មំ ឥតិ សទ្ធា នត្តិ ។ ២ ឱ. មហាមុនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ហេតុនោះ ខ្ញុំឈ្មោះថា ជាអ្នកមានសង្សារឆ្ងង់ផុតហើយ
ត្រេកអរចំពោះសេចក្តីសុខក្នុងឈាន ។ គ្រានោះ ព្រះពុទ្ធ
ទ្រង់ឃើញខ្ញុំ ហើយទ្រង់ប្រកាសពាក្យនេះថា

សេចក្តីសង្ស័យណាមួយ ក្នុងលោកនេះ ឬក្នុងលោក
ខាងមុខ ពួកបុគ្គលមានឈាន មានព្យាយាម ជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ តែងលះបង់នូវសេចក្តីសង្ស័យនោះ
បាន ដោយប្រាជ្ញានៃខ្លួន ឬដោយប្រាជ្ញានៃអ្នកដទៃ ។
អំពើដែលខ្ញុំបានធ្វើ ក្នុងកប្បទីមួយសែន ក៏បង្ហាញផលដល់
ខ្ញុំ ក្នុងជាតិនេះ ខ្ញុំបានដុតបំផ្លាញកិលេសទាំងឡាយហើយ
ដូចសន្ទុះសរដែលរហូតផុតចេញ (ចាកផ្លូវ) ។ ព្រះមុនី ទ្រង់
ដល់នូវទីបំផុតនៃលោក មានប្រាជ្ញាច្រើនទ្រង់ឃើញខ្ញុំ ជា
អ្នកត្រេកអរ ក្នុងឈានដូច្នោះ ក៏តាំងខ្ញុំជាអ្នកប្រសើរ ជាង
ពួកភិក្ខុអ្នកមានឈាន ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
ហើយ ភពទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

តតិយំ សីវលិត្តោបទានំ

ស្វាគតំ រត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	កង្ខារេតោ ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កង្ខារេតត្ថេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

តតិយំ សីវលិត្តោបទានំ

[១៣៣] បទុមុត្តរោ នាម ជិណោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា

ឥតោ សតសហស្សម្ពិ	កេហ្មេ ឧប្បន្និ នាយកោ ។
សីលន្តស្ស អសន្នេយ្យំ	សមាធិ វជិរូបមោ
អសន្នេយ្យំ ញាណារំ	វិមុត្តិ ច អនោបមា ។

សីវលិត្តោបទាន ទី ៣

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
 ខ្ញុំបានដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកង្ខារេវតត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កង្ខារេវតត្តោបទាន ។

សីវលិត្តោបទាន ទី ៣

[១៣៣] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ មាន
 បញ្ញាចក្ខុ ក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើត
 ឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ សីលរបស់
 ព្រះអង្គ រាប់មិនបាន សមាធិឧបមាដូចកែវវដិរ ញាណដ៏
 ប្រសើរ ក៏រាប់មិនអស់ ទាំងវិមុត្តិ ក៏រកអ្វីប្រៀបផ្ទឹមគ្មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

មនុជាមរណកាណំ	ព្រហ្មានព្វ សមាគមេ
សមណព្រាហ្មណាកិណ្ណោ ^(១)	ធម្មំ ទេសេសិ ឆាយកោ ។
សសាវកំ មហាលាភី	បុញ្ញវន្តំ ជុតិទ្ធវំ
បរេសិ ឯតទក្កម្ហិ	បរិសាសុ វិសារទោ ។
តទាហំ ខត្តិយោ អាសី	នករេ ហំសស្សយេ
សុត្វា ជិនស្ស តំ វាក្យំ	សាវកស្ស តុលំ ពហំ ។
និមន្តយិត្វា សត្តាហំ	កោជយិត្វា សសាវកំ
មហាទានំ ទទិត្វាន	តំ ហានំ អភិបត្តយី ។
តទា មំ វិនតំ ចាទេ	ទិស្វាន បុរិសាសកោ
សរេន មហាតា ដីរោ ^(២)	ឥមំ វចនមព្រិ ។
តតោ ជិនស្ស វចនំ	សោតុកាមា មហាជនា
ទេវតា អថ កន្ធព្វា ^(៣)	ព្រហ្មានោ ច មហិទ្ធិកា ។

១ ឱ. សមណព្រាហ្មណាកិណ្ណោ ។ ២ ឱ. សុសរេន មហាវីរោ ។ ៣ ឱ. ម. ទេវ-
ទានវ គន្ធព្វា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះនាយក ទ្រង់សម្តែងធម៌ក្នុងទីប្រជុំ ដ៏កុះករ ដោយសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ដល់ពួកមនុស្ស ទេវតា នាគ និងព្រហ្ម ។

ព្រះពុទ្ធទ្រង់ភ្ញៀវក្លា ក្នុងពួកបរិស័ទ ស្តេចទាំងសាវ័ករបស់

ព្រះអង្គ ដែលជាអ្នកសម្បូណ៍លាភ មានបុណ្យ ទ្រទ្រង់នូវ

សេចក្តីរុងរឿង ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជា

ក្សត្រ ក្នុងនគរឈ្មោះហំសសៈ បានឮព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះ

ជិនស្រីផង ឮគុណនៃសាវ័កច្រើនផង ។ ខ្ញុំបាននិមន្តព្រះ

សាស្តា ព្រមទាំងសាវ័កឲ្យឆាន់ចង្កាន់ អស់ ៧ ថ្ងៃ លុះ

ថ្វាយមហាទានរួចហើយ ទើបប្រាថ្នានូវតំណែងនោះ ។ គ្រា

នោះ ព្រះពុទ្ធជាបុរសប្រសើរ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ឃើញខ្ញុំ

ក្រាបទៀបព្រះបាទា ក៏ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ ដោយព្រះសូរ

សៀងដ៏ពីរោះ ។ លំដាប់នោះ ពួកមហាជន ទាំងពួកទេវតា

គន្ធា ពួកព្រហ្មមានប្បទិច្រើន និងពួកសមណព្រាហ្មណ៍

មានប្រាថ្នាដើម្បីស្តាប់ នូវព្រះពុទ្ធដីកា នៃព្រះជិនស្រីហើយ

តតិយំ សីវលិត្តោបទានំ

សមណព្រាហ្មណា ចេវ	នមស្សីសុ កតញ្ចលី
នមោ តេ បុរិសាជញ្ញ	នមោ តេ បុរិសុត្តម ។
ខត្តិយេន មហានាដំ	ទិដ្ឋំ សត្តាហាកាដិកំ ^(១)
សោតុកាមា ផលំ តស្ស	ព្យាករោហិ មហាមុនិ ។
តតោ អរោច ភក្ខវា	សុណាថ មម ភាសិតំ
អប្បមេយ្យម្ហិ ពុទ្ធម្ហិ	សសដ្ឋម្ហិ បតិដ្ឋិតា ។
ទក្ខិណាទាយ កោ វត្តា ^(២)	អប្បមេយ្យផលា ហិ សា
អបិចេស មហាកោកោ	ហានំ បត្តេតិ ឧត្តមំ ។

១ ឱ. សត្តាហិកំ វិភោ ។ ម. សត្តាហិកំ វិវោ ។ ២ ឱ. ខោ វត្តំ ។

សីវលិត្តោបទាន ទី ៣

ក៏នាំគ្នាធ្វើអញ្ជូលីនមស្ការថា បពិត្រព្រះអង្គជាបុរសអាជា-
 នេយ្យ ខ្ញុំសូមនមស្ការ ចំពោះព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជា
 បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្ញុំសូមនមស្ការចំពោះព្រះអង្គ ។ បពិត្រ
 ព្រះមហាមុនី ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ចង់ស្តាប់អានិសង្សនៃ
 មហាទាន ដែលព្រះមហាក្សត្រទ្រង់បានថ្វាយ អស់ ៧ ថ្ងៃ
 សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្យាករ នូវផលនៃមហាទាននោះ ។

លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរចាំស្តាប់ភាសិតតថាគតដូចតទៅនេះចុះ ទក្ខិណា-
 ទាន ដែលព្រះមហាក្សត្រ បានតម្កល់ទុកក្នុងព្រះពុទ្ធ ព្រម
 ទាំងព្រះសង្ឃ ដែលជាអ្នកមានគុណសម្បត្តិ ប្រមាណមិន
 បាន ទក្ខិណាទាននោះ នឹងរកអ្នកណាពោលថា មានអា-
 និសង្សប៉ុណ្ណោះ ឬប៉ុណ្ណោះបានឡើយ ដ្បិតទក្ខិណាទាននោះ
 មានផលប្រមាណមិនបានទេ មួយទៀត ព្រះមហាក្សត្រ
 ដែលមានភោគៈច្រើននេះ ប្រាថ្នានូវតំណែងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

លាភី វិបុលលាភានំ	យថា ភិក្ខុ សុទស្សនោ
តថាហម្បិ ភវេយ្យន្តិ	លច្ឆសេតំ អនាគតេ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្សេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ ធាម ធាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
សីវលី ធាម ធាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ^(១) ។
ឯកនរុតេ ឥតោ កហ្សេ	វិបស្សី លោកនាយកោ
ឧប្បន្និ ចារុនយនោ	សព្វធម្មវិបស្សកោ ។

១ ឱ. ម. តារត្តីសុបគោ អហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

សុទស្សនកិក្ខុ ជាអ្នកបានលោកដ៏ទូលាយទាំងឡាយ យ៉ាង
ណា អាត្មាអញ សូមឲ្យបាននូវលោក យ៉ាងនោះ ព្រះមហា-
ក្សត្រនេះ នឹងបាននូវតំណែងនេះ ក្នុងកាលអនាគតជាប្រា-
កដ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ មានមហាបុរស
សម្ពុតក្នុងត្រកូលស្តេចឱក្កាកៈ នឹងបានជាសាស្តាព្រះនាមគោ-
តម នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ ព្រះមហាក្សត្រនេះ នឹង
បានជាឱរសដែលព្រះធម៌និម្មិត ជាអ្នកទទួលមត៌កក្នុងធម៌នៃ
ព្រះគោតមនោះ ជាសាវ័កនៃព្រះសាស្តា មាននាមថា សី-
វលី ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់
ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្ស
ហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។ ព្រះលោកនា-
យក ព្រះនាមវិបស្សី មានព្រះនេត្រដូចមាស ឃើញនូវធម៌
ទាំងពួង ស្តេចកើតឡើង ក្នុងកប្បទី ៩១ អំពីកទ្ធកប្បនេះ ។

តតិយំ សីវលិត្តោបទានំ

តទាហំ ពន្ទមតិយា	កុលស្សញ្ញាតវស្ស ច
ទយិតោ វុដ្ឋិតោ ចេវ	អាសី កម្មន្តព្យាវដោ ។
តទា អញ្ញតរោ បុត្តោ ^(១)	វិបស្សិស្ស មហោសិទោ
បរិវេណំ អកោរេសិ	មហាន្តមិតិ វិស្សតំ ។
និដ្ឋិតេ ច មហានានំ	ទទុំ ^(២) ខន្ធកសញ្ញតំ
នរំ ទដី មធុញ្ជេវ	វិចិនំ នេវ អទ្ធសំ ^(៣) ។
តទាហន្តំ កហេត្វាន	នវទដី មធុម្បិច
កម្មសាមិយរំ កច្ឆិ	តមេសន្តា មមទ្ធសុំ ។
សហស្សមបិ ទត្វាន	នាលភិត្ត សតទ្ធយំ ^(៤)
តតោហមេវ ^(៥) ចិន្តេសី	នេតំ ហោស្សតិ ឱរកំ ។
យថា ឥមេ ជនា សព្វ	សក្ករោន្តិ តថាកតំ
អហម្បិ ករំ ករិស្សាមិ	សសង្ខេ លោកនាយកេ ។

១ ឱ. ម. បូតោ ។ ២ ឱ. ទទុំ ។ ៣ ឱ. អទ្ធសំ ។ ស. អទ្ធសុំ ។ ៤ ឱ. សតទ្ធយំ ។ ម. សតទ្ធយំ ។ ៥ ឱ. ម. តតោហំ ឯវំ ។

សីវលិត្តោបទាន ទី ៣

កាលនោះ ខ្ញុំជាអ្នកចេះថែរក្សា រៀនសរសេរនឹងការឃើញលក្ខណៈ
 ការងារ របស់ត្រកូលមួយ នៅក្នុងនគរពន្ធមតី ។ គ្រានោះ
 ពួកជនមួយក្រុម បានឲ្យជាងកសាងបរិវេណ ដែលប្រាកដ
 ថាជាបរិវេណធំ ថ្វាយព្រះពុទ្ធ ព្រះនាមវិបស្សី ទ្រង់ស្វែង
 រកគុណដ៏ធំ ។ លុះធ្វើបរិវេណរួចស្រេច ពួកជនទាំងនោះ
 នាំគ្នាថ្វាយមហាទាន ប្រកបដោយបង្កើម ខ្ញុំពិនិត្យមើល
 (ក្នុងមហាទាននោះ) មិនឃើញមានទឹកដោះជូរថ្មីនិងទឹកឃ្មុំ
 នោះ ។ គ្រានោះ ខ្ញុំកំពុងតែកាន់ទឹកដោះជូរថ្មី និងទឹកឃ្មុំ
 ដើរទៅផ្ទះនៃម្ចាស់ការងារ ស្រាប់តែពួកអ្នកស្វែងរកវត្ថុនោះ
 បានជួបនឹងខ្ញុំ ។ គេបានឲ្យថ្លៃ ២០០ រហូតដល់ ១ ពាន់
 ក៏នៅតែមិនបាន លំដាប់នោះ ខ្ញុំគិតថា វត្ថុនោះ មិនមែនជា
 របស់ថោកទាប ។ ពួកជនទាំងនេះ គ្រប់គ្នាធ្វើសក្ការៈចំពោះ
 ព្រះតថាគត យ៉ាងណា អាត្មាអញនឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះ
 ព្រះលោកនាយក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទាហមេវ នេត្វាន ^(១)	ទដី មធុញ្ច ឯកតោ
មទ្ធិត្វា លោកនាថស្ស	សសជ្ឈីស្ស អទាសហំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ ^(២) អកញ្ចហំ ។
បុនាហំ ពារាណសិយំ	រាជា ហុត្វា មហាយសោ
សត្តកស្ស ^(៣) តទា ទុដ្ឋា ^(៤)	ទ្វាររោធំ អការយី ។
តទា តបស្សិនោ រុទ្ធា	ឯកាហំ រក្ខិតា ^(៥) អហំ
តតោ តស្ស វិចាកេន	ចាបិដ្ឋំ ^(៦) និរយំ ភុសំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	ជាតោហំ កោលិយេ បុរេ
សុប្បវាសាវ មេ មាតា	មហាលិលិច្ឆរិ មេ បិតា ។
ខត្តិយេ បុញ្ញកម្មេន	ទ្វាររោជស្ស វាហសា
សត្តវស្សានិ និវសី ^(៧)	មាតុកុច្ឆិម្ហិ ទុក្ខិតោ ។

១ ឱ. ម. ចិន្តេត្វា ។ ២ ម. ទេវលោកំ ។ ៣ ម. សត្តកស្ស ។ ៤ ឱ. ពុទ្ធា ។ ម. រុទ្ធា ។
 ៥ ម. ទុក្ខិតោ ។ ៦ ឱ. ម. បាបត្តំ ។ ៧ ឱ. និវសី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

គ្រានោះ ខ្ញុំបាននាំយកទឹកដោះជួរនិងទឹកឃ្មុំ ចាក់លាយគ្នា
 ហើយ ថ្វាយដល់ព្រះលោកនាថ ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ក្នុង
 កាលនោះ ។ ដោយអំពើដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការ
 តម្កល់ទុកនូវចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ ជារបស់
 មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិជ័រ ។ តពីនោះមក
 ខ្ញុំកើតជាស្តេចមានយសធំ ក្នុងក្រុងពារាណសី ជាអ្នកប្រទូស្ត
 ចំពោះសត្រូវ បានបិទទ្វារនគរ ។ គ្រានោះ ពួកអ្នកនគរ
 ដែលត្រូវខ្ញុំបិទទ្វារ រក្សាទុកអស់មួយថ្ងៃ កើតសេចក្តីក្តៅ
 ក្រហាយ លំដាប់អំពីនោះមក ខ្ញុំទៅកើតក្នុងនរកដ៏លាមក
 ខ្លាំងក្លា ព្រោះផលនៃអំពើនោះផង ។ ក្នុងបច្ច័យមក ៧ ឆ្នាំនេះ
 ខ្ញុំកើតក្នុងកោលិយបុរី មាតារបស់ខ្ញុំ ឈ្មោះសុប្បវាសា បិតា
 ខ្ញុំ ឈ្មោះមហាលិលិច្ឆរី ។ ខ្ញុំនៅជាទុក្ខក្នុងផ្ទះមាតា អស់ ៧
 ឆ្នាំ ខ្ញុំផ្ទេរទ្វារយោនី អស់ ៧ ថ្ងៃ ពេញពោរដោយមហាទុក្ខ

តតិយំ សីរលិត្តោបទានំ

សត្តាហំ ធារមុឡោហំ	មហានុក្ខសមប្បិតោ
មាតា មេ ឆន្ទនាណេន	ឯវំ អាសិ សុទុក្ខិតា ។
សុវត្ថិតោហំ និក្ខន្តោ	ពុទ្ធនេន អនុកម្បិតោ
និក្ខន្តទិវសេយេវ	បព្វដ្ឋី អនតារិយំ ។
ឧបជ្ឈាយោ សារីបុត្តោ មេ	មោក្កល្លានោ មហិទ្ធិកោ
កេសេ ឱរោបយន្តោ មេ	អនុសាសិ មហាមតិ ។
កេសេសុ ឆិដ្ឋមាណេសុ	អរហត្តំ អចាបុណី
នេវា នាតា មនុស្សា ច	បច្ចយេ ឧបេន្តិ ^(១) មេ ។
បទុមុត្តរនាមញ្ញ ^(២)	វិបស្សិត្វា វិធាយកំ
យំ បូជយី បមុទិតោ	បច្ចយេហិ វិសេសតោ ។
តតោ តេសំ វិសេសេន	កម្មានំ វិបុលុត្តមំ
លាភំ លភាមិ សព្វត្ថ	វេនេ កាមេ ជលេ ថលេ ។
វេតំ ទស្សនត្ថាយ	យទា យាតិ វិធាយកោ
តីសភិក្ខុសហស្សេហិ	សហ លោកក្កនាយកោ ។

១ ឱ. បច្ចយានុបនេន្តិ ។ ម. បច្ចយេ ចុបនេន្តិ ។ ២ ម. បទុមុត្តរនាមញ្ញ ។

សីលវិញ្ញាបនបត្រ ទី ៣

ព្រោះហេតុតែបិទទ្វារនគរ ដោយអាងបុណ្យ នៃខ្លួនជាក្សត្រ
 មាតារបស់ខ្ញុំកើតទុក្ខយ៉ាងនោះដែរ ព្រោះឲ្យចន្ទៈដល់ខ្ញុំ ។
 ក្នុងថ្ងៃដែលប្រសូតចេញមក ខ្ញុំប្រសូតចេញមកដោយសុវត្ថិ-
 ភាព ត្រូវព្រះពុទ្ធអនុគ្រោះ ក៏បានចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ព្រះ
 សារីបុត្រជាឧបជ្ឈាយ័របស់ខ្ញុំ ព្រះមោគ្គល្លានមានប្ញទ្ធិច្រើន
 មានប្រាជ្ញាច្រើន បានកោរសក់ ហើយប្រៀនប្រដៅខ្ញុំ ។
 កាលដែលសក់ដាច់ចុះ ខ្ញុំក៏បានលុះអរហត្ត ពួកទេវតា នាគ
 និងពួកមនុស្ស តែងបង្ហោរបច្ច័យទាំងឡាយ មកឲ្យខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ
 មានចិត្តរីករាយបានបូជាព្រះពុទ្ធ ប្រះនាមបទុមុត្តរៈ និងព្រះ
 នាយក ព្រះនាមវិបស្សី ដោយបច្ច័យទាំងឡាយដ៏វិសេស ។
 ព្រោះហេតុនោះ ទើបខ្ញុំបាននូវលោក ដ៏ទូលាយ ខ្ពង់ខ្ពស់
 ក្នុងទិសពួកអន្លើ គឺព្រៃ ស្រុក ទីទឹក ទីគោក ដោយផល
 ដ៏វិសេសនៃកម្មទាំងនោះ ។ កាលណា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជានា-
 យក ព្រះអង្គជាកំពូលនៃលោក នឹងដឹកនាំសត្វ ស្តេចទៅជួប
 នឹងព្រះថេរៈឈ្មោះវេរតៈ មួយអន្លើដោយភិក្ខុ ៣ ម៉ឺនរូប ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តទា ទេវេបដីតេហិ មមត្តាយ មហាមតិ
 បច្ចុយេហិ មហារីរោ សសង្ខេពា លោកនាយកោ ។
 ឧបដ្ឋិតោ មយា ពុទ្ធា កត្តា វេតមទ្ធីស^(១)
 តតោ ទេតវនំ កត្តា ឯតទក្កេ បបេសិ មំ ។
 លារីនំ សីវលី អក្កោ មម សិស្សេសុ ភិក្ខុវោ
 សព្វលោកហិតោ សត្តា កិត្តយិ បរិសាសុ មំ ។
 កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

១ ឱ. វេតមទ្ធីសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់មានយោបល់ធំ មានព្យាយាមធំ
 ជានាយកនៃលោក ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ត្រូវខ្ញុំបម្រើដោយ
 បច្ច័យទាំងឡាយ ដែលពួកទេវតាបង្កើនចូលមក ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ហើយទ្រង់ជួបនឹងព្រះថេរៈ ឈ្មោះវេរតៈ
 លំដាប់នោះ ទ្រង់យាងទៅកាន់វត្តជេតពនវិញ ក៏តាំងខ្ញុំក្នុង
 ទីជាឯតទគ្គៈ ។ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ទំនុកបម្រុងសត្វលោកទាំង
 ពួង ស្តេចសរសើរខ្ញុំ ក្នុងកណ្តាលពួកបរិស័ទថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសិស្សទាំងឡាយ របស់តថាគត
 មានតែភិក្ខុសីវលីមួយទេ ជាអ្នកប្រសើរជាងពួកភិក្ខុអ្នកស្វាក់
 លោក ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភព
 ទាំងពួង ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមក
 ល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះពុទ្ធ របស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបាន
 ដល់ហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។

ចតុត្ថំ វង្ខីសត្តោរាបទានំ

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
 ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា សីវលី ថេរោ ឥមា កាថាយោ
 អភាសិត្តាតិ ។

សីវលីក្កេរស្ស អបទានំ សមត្ថំ ។

ចតុត្ថំ វង្ខីសត្តោរាបទានំ

[១៣៤] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កហ្សេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
 យថាបិ សាករេ ឧម្មិ^(១) កកនេ វិយ តារកា
 ឯវំ ចារចនំ តស្ស អរហន្តេហិ ចិត្តិតំ^(២) ។
 សនេវាស្សនាតេហិ មនុជេហិ បុរក្ខតោ
 សមណាព្រហ្មណាកិណ្ណោ ជនមជ្ឈេ ជិនុត្តមោ ។

១ ឱ. ម. ឧមិ ។ ២ ឱ. ចិត្តិតំ ។

វង្សីសត្តេរាបទាន ទី ៤

បដិសម្ពិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បាន
ប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះសីវលិត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ សីវលិត្តេរាបទាន ។

វង្សីសត្តេរាបទាន ទី ៤

[១៣៤] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះអង្គ
មានបញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើតឡើង
ហើយ ក្នុងកប្បទិម្ហយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ។ រលក
ក្នុងសាគរ និងពួកផ្កាយ ព្វដ៏អាកាស យ៉ាងណាមិញ
សាសនារបស់ព្រះពុទ្ធអង្គនោះ ដ៏វិចិត្រហើយ ដោយពួក
ព្រះអរហន្ត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ព្រះជិនស្រីដ៏ឧត្តមនោះ
មានពួកមនុស្ស ព្រមទាំងទេវតា អសុរ នាគ ចោមរោម
ក្នុងកណ្តាលប្រជុំជន កុះករដោយសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

បកាហិ អនុវញ្ញោ លោកេ លោកន្តត្ថ ជិដោ

វចនេន វិពោធនោ វេនេយ្យបទុមាជិ សោ ។

វេសារដ្ឋេហិ សម្បន្នោ ចត្វហិ បុរិសុត្តមោ

បហីនភយសារដ្ឋោ ខេមប្បត្តោ វិសារទោ ។

អាសភំ បវំ ហានំ ពុទ្ធក្ខមិញ្ច កោវលំ

បដិជាធាតិ លោកត្តោ នត្ថិ សញ្ញោទកោ ក្ខចិ ។

សីហនាទមសម្ព័តំ ននតោ តស្ស តាទិដោ

ទេវោ នពោ វា ព្រហ្មា វា បដិវត្តា ន វិជ្ជតិ ។

ទេសេន្តោ បវំ ធម្មំ សន្តារេន្តោ សទេវកំ

ធម្មចក្កំ បវត្តតិ បរិសាសុ វិសារទោ ។

បដិកាលាវតំ អក្កំ សាវកំ សាធុសម្ពតំ

កុណំ ពហំ បកិត្តេត្វា ឯតទក្កេ បបេសិ តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះជិនស្រីនោះ ព្រះអង្គដល់នូវទីបំផុតនៃលោក ក្នុងលោក
 ទ្រង់ញ៉ាំងឈូកគឺវេនេយ្យសត្វ ឲ្យពេញចិត្ត ដោយរស្មីទាំង
 ឡាយ ឲ្យត្រាស់ដឹងដោយពាក្យ (របស់ព្រះអង្គ) ។ ព្រះអង្គ
 បរិបូណ៌ដោយវេសារជ្ជធម៌ទាំង ៤ ជាបុរសដ៏ឧត្តម មានភ័យ
 និងសេចក្តីកោតញញើតលះបង់ហើយ ទ្រង់ដល់នូវទីដ៏ក្សេម
 ជាអ្នកក្លៀវក្លា ។ ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរក្នុងលោក ទ្រង់
 ប្តេជ្ញានូវពុទ្ធកូមិ ដែលជាទីដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លាទាំងអស់ ព្រះអង្គ
 គ្មានបុគ្គលណាមួយដាស់តឿនឡើយ ។ កាលព្រះអង្គជាតា-
 ទិបុគ្គល បន្តិចនូវសីហនាទ ឥតមានញញើត មិនមានទេវតា
 និងនរជន ឬព្រហ្មពោលតបតបានឡើយ ។ ព្រះអង្គកាល
 សម្តែងធម៌ដ៏ប្រសើរ ញ៉ាំងមនុស្សព្រមទាំងទេវតាឲ្យឆ្ងង (នូវ
 វង្គៈទាំង ៣) ញ៉ាំងធម្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ទ្រង់ជាអ្នកក្លៀវក្លា
 ក្នុងបរិស័ទ ។ ព្រះអង្គប្រកាសនូវគុណដ៏ច្រើន នៃសាវ័កមួយ
 រូប ដ៏ប្រសើរជាងពួកលោកមានបដិភាណ ដែលគេសន្មត
 ថាជាសប្បុរស ហើយតាំងសាវ័កនោះ ក្នុងទីជាឯតទគ្គៈ ។

ចតុត្ថំ វេទីសត្តោបទានំ

តទាហំ ហំសវតិយា	ព្រាហ្មណោ សាធុសម្មតោ
សព្វវេទវិទូ ជាតោ	វេទីសោ វាទិស្វទនោ ។
ឧបេច្ច តំ មហារីរំ	សុត្វា តំ ^(១) ធម្មទេសនំ
បីតិរំ បទិលភី	សាវកស្ស គុណោ រតោ ^(២) ។
និមន្តយិត្វា សុកតំ	សសជ្ឈំ លោកនន្តំ
សត្វាហំ កោជយិត្វាហំ	ទុស្សេហិ ឆាទយី តទា ។
និបច្ច សិរសា ចាទេ	កតោកាសោ កតញ្ញសី
ឯកមន្តំ បិតោ ហដ្ឋោ	សន្តរី ជិនមុត្តមំ ។
នមោ តេ វាទិស្វទន ^(៣)	នមោ តេ ឥសិសត្តម ^(៤)
នមោ តេ សព្វលោកក្ក	នមោ តេ អភយំករ ។

១ ម. សុត្វាហំ ។ ២ ម. គុណោន សោ ។ ៣ ឱ. វាសិសទ្ធុល ។ ម. វាទិមទ្ធុន ។

៤ ឱ. បុរិសុត្តម ។

វង្សសត្តេរាបទាន ទី ៤

កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្សសៈ នៅក្នុងនគរ
ហង្សវតី ចេះចប់នូវវេទសព្វគ្រប់ គេសន្មតថាជាសប្បុរស
ជាអ្នកបង្ហូរនូវពាក្យប្រៀនប្រដៅ ។ ខ្ញុំបានចូលទៅជិតព្រះអង្គ
មានព្យាយាមធំ ហើយស្តាប់ធម៌ទេសនា បាននូវបីតិដ៏ប្រ-
សើរ ក៏ត្រេកអរក្នុងគុណនៃសារីក ។ កាលនោះ ខ្ញុំនិមន្ត
ព្រះសុគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ដែលជាអ្នកញ៉ាំងសត្វលោក
ឲ្យត្រេកអរ មកឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ហើយឲ្យគេបិទបាំងដោយ
សំពត់ទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំបានក្រាបក្បាលទៀបព្រះបាទា (នៃ
ព្រះអង្គ) លុះព្រះអង្គបើកឱកាសឲ្យខ្ញុំហើយ ខ្ញុំបានធ្វើនូវ
អញ្ជាលី បិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ មានចិត្តត្រេកអរសរសើរនូវ
ព្រះជិនស្រីដ៏ឧត្តមថា បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់បង្ហូរនូវពាក្យប្រៀន
ប្រដៅ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាតសីទី ៧
ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរជាង
សត្វលោកទាំងអស់ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ បពិត្រ
ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវអភ័យ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

នមោ តេ មារមថន	នមោ តេ ទិដ្ឋិស្វទន
នមោ តេ សន្តិសុខន	នមោ តេ សរណំករ ។
អនាថានំ កវំ នាថោ	ភីតានំ អភយប្បនោ
វិស្សាសំ ភូមិសន្តានំ	សរណំ សរណោសិនំ ។
ឯវមាទីហិ សម្ពុទ្ធំ	សន្តវិត្វា មហាតុណំ
អរោចំ វាទិស្វរស្ស ^(១)	តតី បប្បោមិ ភិក្ខុនោ ។
តនា អរោច ភកវា	អនន្តបដិកាលាវា
យោ សោ ពុទ្ធំ អកោដេសិ	សត្តាហំ សហសាវកំ ។
តុណញ្ច មេ បកិត្តេសិ	បសន្នោ សេហិ ចាណិភិ
ឯសោ បត្តយតេ ហានំ	វាទិស្វរស្ស ^(២) ភិក្ខុនោ ។

១-២ ម. វាទិស្វរស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ញាំញីនូវមារ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ
 បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់បង្ហូរនូវទិដ្ឋិ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអង្គ
 បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ឲ្យនូវសន្តិសុខ ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះ
 អង្គ បពិត្រព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើនូវទីពឹង ខ្ញុំសូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះ
 អង្គ ។ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាទីពឹងនៃសត្វ ដែលពុំមានទីពឹង
 ទ្រង់ប្រទាននូវអភ័យដល់សត្វដែលមានភ័យ ទ្រង់ស្និទ្ធស្នាល
 របស់សត្វទាំងឡាយ ដែលមានភូមិដ៏ស្ងប់ ជាទីពឹងរបស់
 ពួកជនអ្នកស្វែងរកនូវទីពឹង ។ លុះខ្ញុំសរសើរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមាន
 គុណធំ ដោយពាក្យទាំងឡាយ មានយ៉ាងនេះជាដើម រួច
 បានពោលថា ខ្ញុំសូមដល់នូវគតិរបស់ភិក្ខុ ដែលជាអ្នកក្លៀវ
 ក្លា ជាងភិក្ខុអ្នកមានវាទៈក្លៀវក្លា ។

កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានបដិសាណា
 គ្មានទីបំផុត បានត្រាស់ថា បុគ្គលណា បានញាំញីព្រះពុទ្ធ
 ព្រមទាំងសារឹក ឲ្យឆាន់អស់ ៧ ថ្ងៃ ជ្រះថ្លា (ប្រណាម្យ)
 ដោយដៃរបស់ខ្លួន សរសើរនូវគុណនៃតថាគត បុគ្គល
 នុ៎ះ ប្រាថ្នានូវតំណែងរបស់ភិក្ខុ អ្នកក្លៀវក្លាក្នុងវាទៈ ។

ចតុត្ថំ វដ្តិសត្តោបទានំ

អនាគតម្ហិ អន្ធានេ	លច្ឆសេតំ ^(១) មនោរមំ
នេវមនុស្សសម្បត្តិ	អនុកោត្វា អនប្បកំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ភវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្វា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ នាយាទោ	ឱវសោ ធម្មនិម្មិតោ
វដ្តិសោ នាម នាមេន	ហោស្សតិ សត្តុសាវកោ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា	យាវជីវំ តទា ជិនំ
បច្ចុយេហិ ឧបដ្ឋាសី	មេត្តចិត្តោ តថាគតំ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដិហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តិសំ អភញ្ញហំ ^(២) ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	បរិញ្ញាជកុលេ ^(៣) អហំ
បច្ឆាជាតោ ^(៤) យទា អាសី	ជាតិយា សត្តវស្សិកោ ។

១ ឱ. លច្ឆតេតំ ។ ២ ឱ. ម. តុសិតំ អគមាសហំ ។ ៣ ម. ជាតោ វិប្បកុលេ ។ ៤ ម. សម្បត្តោ ច ។

វង្សសត្តោបទាន ទី ៤

បុគ្គលនុ៎ះនឹងសោយសម្បត្តិទេវតា និងសម្បត្តិមនុស្សដ៏ច្រើន
 ហើយបាននូវតំណែងជាទីពេញចិត្តនោះ ក្នុងអនាគតកាល ។
 ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកទ្ធកប្បនេះ មានមហាបុរសទ្រង់
 កើតក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងបានជាព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះ
 នាមគោតម ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនោះ ជាទា-
 យាទក្នុងធម៌ទាំងឡាយ របស់ព្រះអង្គ ជាឱរស ជាធម្មនិម្មិត
 ជាសាវ័ក នៃព្រះសាស្តាអង្គនោះ មានឈ្មោះថាវង្សសៈ ។

កាលនោះ ខ្ញុំឮនូវពាក្យព្យាករណ៍នោះហើយ ក៏ជាបុគ្គល
 មានចិត្តទន់ មានចិត្តមេត្តា បានបម្រើនូវព្រះតថាគតជិនស្រី
 ដោយបច្ច័យទាំងឡាយ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ ដោយកុសល-
 កម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ទុកចេតនានោះផង
 លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ បានទៅកើតក្នុង
 ឋានតាវត្តិវ្យ ។ ដល់មកក្នុងបច្ច័មភព ឥឡូវនេះ ខ្ញុំបានមក
 កើតក្នុងត្រកូលបរិញ្ញាជក មានអាយុ ៧ ឆ្នាំ រាប់អំពីកំណើត

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សព្វវេទវិទូ ជាតោ	វាទសត្តវិសារនោ
វត្តុស្សរោ ^(១) ចិត្តកថី	បរវាទប្បមទ្ធជោ ។
វង្កេ ^(២) ជាតោតិ ^(៣) វង្កីសោ	វចនេ ឥស្សរោតិ វា
វង្កីសោ ឥតិ មេ ធាមំ	អក្កម្បិ ^(៤) លោកសម្មតំ ។
យទាហំ វិញ្ញតំ បត្តោ	បិតោ បឋមយោព្វនេ
តទា វាជកហោ រម្មេ	សារីបុត្តញ្ច អទ្ធសំ ^(៥) ។

បញ្ចវិសតិមំ ភាណារំ ។

បិណ្ឌរាយ វិចរន្តំ តំ	បត្តចាណី សុសំរុតំ
អលោលក្ខី មិត្តភាណី	យុកមត្តំ ឧទិត្តតំ ^(៦) ។
តំ ទិស្វា វិម្ពិតោ ហុត្វា	អរោចមននុច្ឆរំ
កណិការំ ជិចិតំ	ចិត្តំ កាថាបទំ អហំ ។

១ ម. វាទិស្សរោ ។ ២ ឱ. ឯត្តន្តរេ ហិ សទ្ធោ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ម. ឥតិ សទ្ធោ នត្តិ ។
 ៤ ឱ. ម. អករិ ។ ៥ ឱ. សារីបុត្តមថទ្ធសំ ។ ម. សារីបុត្តមហាទ្ធសំ ។ ៦ ឱ. និវិក្ខិតំ ។ ម.
 និទក្ខិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក៏ចេះចប់នូវត្រៃវេទទាំងអស់ ក្លៀវក្លាដោយវាទសាស្ត្រ មាន
 សំឡេងដ៏ពីរោះ មានសម្តីដ៏វិចិត្រ ជាអ្នកញាំញីនូវវាទៈនៃ
 បុគ្គលដទៃ ។ ឯនាមដ៏ប្រសើររបស់ខ្ញុំ ដែលលោកសន្មត
 ហើយថា វង្សីសៈ ព្រោះកើតក្នុងវង្សជនបទ ឬថា វង្សីសៈ
 ព្រោះជាតស្សរៈក្នុងពាក្យ ។ កាលណា ខ្ញុំបានដឹងក្តី បិត
 នៅក្នុងបឋមវ័យ កាលនោះ ខ្ញុំបានចូបនឹងព្រះសារីបុត្ត ក្នុង
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ដែលជាទីរីករាយ ។

ចប់ ភាណវារៈ ទី ២៥ ។

ខ្ញុំឃើញព្រះសារីបុត្តនោះ កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត មាន
 បាត្រក្នុងដៃ លោកសង្គ្រមល្អ មានភ្នែកមិនរឡេមរឡាម និ-
 យាយល្មមកំណត់ ក្រឡេកមើលត្រឹមមួយជួរនឹម លុះឃើញ
 លោកហើយ មានសេចក្តីអស្ចារ្យ បានពោលពាក្យគួរសម
 ជាបទគាថាវិចិត្រ ដូចផ្កាកណិការដែលគេវិចិត្រហើយ ។

ចតុត្ថំ វដ្តិសត្តោបទានំ

អាចិត្តិ សោ មេ សត្តារំ សម្ពុទ្ធំ លោកនាយកំ
តទា សោ បណ្ឌិតោ ជីវោ ឧត្តរី សមរោច មេ ។
វិរាតសហិតំ វាក្យំ កត្វា ទុទ្ធសមុត្តមំ
វិចិត្តបដិកាលោហិ តោសិតោ តេន តាទិណ ។
និបច្ច សិរសា ចានេ បញ្ចាដេហិតិ អព្រី^(១)
តតោ មំ ស មហាយ្យញ្ញោ ពុទ្ធសេដ្ឋមុចានយិ ។
និបច្ច សិរសា ចានេ និសីទី សត្តុ សន្តិកេ
មមាហា វេទតំ សេដ្ឋោ សច្ចំ វដ្តិស កច្ចិ តេ^(២) ។^(៣)
មតំ សីសំ វិទិតំ សុកតិទុក្កតិមតំ^(៤)
តុយ្ហំ^(៥) វិជ្ជាវិសេសេន សចេ សក្កោសិ វាចយ^(៦) ។

១ ឱ. បញ្ចាដេហិតិ ចព្រី ។ ម. បញ្ចាដេហិតិ មំ ព្រី។ ២ ម. កច្ចិ វដ្តិស ជានាសីតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ម. តតោ បរំ កិញ្ចិ សិប្បន្តិ តស្សាហំ ជានាមីតិ ច អព្រី ឥតិ ទិស្សន្តិ ។ ៤ ឱ. ម. មតសីសំ វេ នច្ចុទ្ធំ អបិ ពារសវស្សិកន្តិ ទិស្សន្តិ ។ ៥ ឱ. ម. តយា ។ ៦ ឱ. ភាសយ ។

វដ្តសត្តោបទាន ទី ៤

លោកក៏ប្រាប់ខ្ញុំ នូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធច្រើនជាសាស្តា ជាលោកនាយក កាលនោះ លោកជាបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញា បានប្រាប់ខ្ញុំតទៅទៀត ។ ខ្ញុំត្រូវលោកជាតាទិបុគ្គលធ្វើពាក្យប្រកបដោយវិរាគៈដ៏ឧត្តម ដែលគេឃើញបានដោយកម្រ ឲ្យត្រេកអរដោយបដិភាណដ៏វិចិត្រទាំងឡាយ ។ ខ្ញុំក៏ឱនក្បាលទៀបព្រះបាទា ហើយពោលថា សូមលោកម្ចាស់បំបួសខ្ញុំ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្ត មានប្រាជ្ញាច្រើននោះ នាំខ្ញុំចូលទៅរកព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំឱនក្បាលទៀបព្រះបាទា អង្គុយក្នុងសម្លាកនៃព្រះសាស្តា ឯព្រះសាស្តា ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កានឹងខ្ញុំថា ម្ចាស់វង្ស្តិសៈ សិប្បៈណាមួយរបស់អ្នក មានពិតឬ ។ ក្បាលមនុស្ស ដែលស្លាប់ហើយ បើអ្នកអាច (ដឹងក្បាលមនុស្ស) ដែលស្លាប់ទៅកាន់សុគតិ ឬទុគ្គតិ ដោយវិជ្ជាវិសេសរបស់អ្នក អ្នកចូរប្រាប់មកចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អាមាតិ ^(១) មេ បដិញ្ញាតេ	តីណិ សីសានិ ទស្សយិ
អថោ និរយទេវេសុ	ឧបបន្នេ អវាចយី ។
តទា ឡីណាសវស្សរ ^(២)	សីសំ ទស្សេសិ ឆាយកោ
តតោហំ វិហារាម្ហោ	បព្វជ្ជំ សមយាចិសំ ^(៣) ។
បព្វជិត្វាន សុកតំ	សន្តវាមិ យហី តហី
តតោ មំ កវិចិត្តោតិ ^(៤)	ឧជ្ឈាយន្តិ ហិ ភិក្ខុវោ ។
តតោ វីមំសនត្ថំ មេ	អាហា ពុទ្ធា វិឆាយកោ
តក្កិតានំ ឥមា ^(៥) កាថា	ហានសោ បដិកន្តិ វា ^(៦) ។
ន កក្សចិត្តោហំ វីរ	ហានសោ បដិកន្តិ មេ
តេនហិទានិ វដ្តិស	ថានសោ សន្តវាហិ មំ ។

១ ឱ. អាមាតិ ។ ២ ឱ. ម. បច្ចេកពុទ្ធស្ស ។ ៣ ឱ. សមយាចិហំ ។ ៤ ឱ. កវ្យចិត្តោតិ ។

ម. កបវិដ្ឋោសិ ។ ៥ ម. តក្កិកាបនិមា ។ ៦ ម. តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំបានទទួលពាក្យប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ព្រះពុទ្ធច្រង
បង្ហាញនូវក្បាល ៣ ខ្ញុំក៏ក្រាបទូលចំពោះក្បាល (មនុស្ស)
ដែលទៅកើត ក្នុងនរកនិងទេវតា ។

កាលនោះ ព្រះលោកនាយក បង្ហាញនូវក្បាលរបស់ព្រះ
ខីណាស្រព លំដាប់នោះ ខ្ញុំទាល់គំនិត ក៏សូមបព្វជ្ជា ។
លុះខ្ញុំបព្វជ្ជាហើយ ក៏សរសើរព្រះសុគត តាមតែក្នុងទីណា ។
ក៏ដោយ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងឡាយលើកទោស ថាជាអ្នក
រីករាយ ក្នុងកាព្យ ។ លំដាប់នោះ ព្រះពុទ្ធជានាយក ច្រង
ត្រាស់ដើម្បីល្បួងមើល ចំពោះខ្ញុំថា លុះតែបុគ្គលទាំងឡាយ
ជាអ្នកត្រិះរិះ ទើបពោលគាថាទាំងឡាយ តាមដំណើរបាន
មែនឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាម ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែន
ជាអ្នកយកចិត្តតិចតួចក្នុងកាព្យទេ តែខ្ញុំព្រះអង្គពោលនូវគាថា
ទាំងឡាយតាមដំណើរបាន ។ ម្នាលវង្គីសៈ បើដូច្នោះ ឥឡូវ
នេះ អ្នកចូរសរសើរតថាគតតាមហេតុ ជាគាថាមកមើល ។

ចតុត្ថំ វិជ្ជិសត្តោបទានំ

តទាហំ សន្តវី ធីវំ	កាថាហិ ឥសិសត្តមំ
សោ ហានសោ តទា តុដ្ឋោ	ជិនោ អក្កេ ថេសិ មំ ។
បដិកាលោន ចិត្តេន	អញ្ញោសមតិមញ្ញហំ
យេសលោ តេន សំវិក្កោ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
បដិកាលោវតំ អក្កោ	អញ្ញោ កោចិ ន វិជ្ជតិ
យថាយំ ភិក្ខុ វិជ្ជិសោ	ឯវំ ជាវេថ ភិក្ខុវោ ។
សតសហស្សេ កតំ កម្មំ	ដលំ ទស្សេសិ មេ ឥធិ
សុមុត្តោ សរវេកោវ	កិលេសា ឈាបិតា មម ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មតា	វិហារមិ អនាសវោ ។

វង្សសត្តេរាបទាន ទី ៤

កាលនោះ ខ្ញុំសរសើរព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាតសី ទី ៧
 ដោយគាថាទាំងឡាយ ។ ព្រះជិនស្រីអង្គនោះ មានព្រះ
 ហឫទ័យត្រេកអរមួយរំពេច ក៏តាំងខ្ញុំ ក្នុងទីឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំ
 កន្លងបង់ នូវបុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តដ៏ឈ្ងាសវៃបាន ខ្ញុំជា
 បុគ្គលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីសង្វេគ ដោយ
 បដិភាណចិត្ត ក៏បានដល់នូវអរហត្ត ។

ភិក្ខុដទៃណាមួយ ជាបុគ្គលប្រសើរជាងភិក្ខុ អ្នកមាន
 បដិភាណ ដូចជាវង្សសភិក្ខុនេះ មិនមានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរចាំទុកយ៉ាងនេះចុះ ។

កម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ
 ក៏ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ ខ្ញុំដកផុតចាកកិលេសហើយ
 ដូចជាសន្ទុះសរ រហូតផុតចាកបំពង់ព្រួញ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញ
 ហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមាន
 អាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ស្វាគតំ វេត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្នកិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា វិជ្ជិសោ ថេរោ ឥមា កាថា-
យោ អភាសិត្តាតិ ។

វដ្តិសត្តេវស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

បញ្ចមំ នន្ទកត្តេរាបទានំ

[១៣៥] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កេហ្មេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
 ហិតាយ សព្វសត្តានំ សុខាយ វេទតំ វេរោ
 អត្តាយ បុរិសាជញ្ញោ បដិបន្នោ សនេវកេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្នាក់ព្រះពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវង្សីសត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វង្សីសត្តេរាបទាន ។

នន្ទកត្តេរាបទាន ទី ៥

[១៣៥] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មាន
បញ្ញាចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក ទ្រង់កើតឡើង
ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ។ ព្រះអង្គជាបុរសអាជា-
នេយ្យ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់ស្តេចទៅក្នុង
មនុស្សលោកនិងទេវលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេច-
ក្តីសុខ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន ដល់សព្វសត្វទាំងឡាយ ។

បញ្ចមំ នន្ទកត្តោបទានំ

យសក្កបត្តោ សិរិមា	កិត្តិវណ្ណកដោ ជិដោ
បូជិតោ សព្វលោកស្ស	ទិសា សព្វា សុរិស្សតោ ។
ឧត្តិវណ្ណវិចិត្តិច្ឆោ សោ	វិតិវត្តកចំកថោ
បរិបុណ្ណមនសង្ក័យោ	បត្តោ សម្មោធិមុត្តមំ ។
អនុប្បន្នស្ស មក្កស្ស	ឧចារទេតា នុត្តមោ
អនក្ខាតញ្ច អក្ខាសិ	អសញ្ញាតញ្ច សញ្ញជី ។
មក្កញ្ញ ^(១) មក្កវិទូ ច ^(២)	មក្កក្ខាយី នរាសភោ
មក្កស្ស កុសលោ សត្តា	សារថីនំ នុត្តមោ ^(៣) ។
តទា មហាការុណិកោ	ធម្មំ ទេសេសិ នាយកោ
និមុត្តេ មោហបង្កំម្ហិ ^(៤)	សមុទ្ធវតិ ចារណិដោ ។

១ ឱ. ឯត្តន្តរ សោសទ្វោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ច សទ្វោ នត្តិ ។ ៣ ឱ. ម. វុត្តមោ ។ ៤ ម.

កាមបង្កំម្ហិ ។

នន្ទកត្តោបទាន ទី ៥

ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គដល់នូវយសដ៏ប្រសើរ មានសិរី ពេញ
 ប្រៀបដោយកិត្តិគុណ ដែលសត្វលោកទាំងពួង បូជាហើយ
 ល្បីខ្លួនខ្មោយសព្វទិស ។ ព្រះជិនស្រីនោះ មានវិចិត្រាត្រួង
 ផុតហើយ មានសេចក្តីសង្ស័យកន្លងហើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះក្នុងព្រះចិន្តាពេញបរិបូណ៌ ទ្រង់ដល់នូវសម្ពោធិញ្ញាណ
 ដ៏ឧត្តម ។ ព្រះអង្គជានរះដ៏ឧត្តម ទ្រង់ញ៉ាំងមគ្គដែលមិន
 ទាន់កើតឲ្យកើតឡើង ទ្រង់ប្រាប់នូវពាក្យដែលគេមិនទាន់និ-
 យាយ ទ្រង់បង្កើតនូវធម្មជាតិដែលមិនទាន់កើត ។ ព្រះអង្គ
 ជាអ្នកស្គាល់នូវផ្លូវ ជ្រាបច្បាស់នូវផ្លូវ ជាអ្នកប្រាប់នូវផ្លូវ ជា
 អ្នកអង្វរអាចជាងនរៈ ជាសាស្តាចារ្យដ៏ឈ្លាសវៃក្នុងផ្លូវ ជា
 នរះដ៏ឧត្តម ជាងសារថីទាំងឡាយ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះ
 លោកនាយក ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ទ្រង់សម្តែង
 នូវធម៌ ហើយស្រង់ពួកសត្វដែលមុជចុះ ក្នុងភក់គឺមោហៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ភិក្ខុដ៏ធំ ឱវទនេ	សាវកំ ជេដ្ឋសម្មតំ
វណ្ណយំ ឯតទក្កម្ហិ	បញ្ញាបេសិ មហាមុនិ ។
តំ សុត្វាហំ បមុទិតោ	និមន្តេត្វា តថាគតំ
កោជយិត្វា សសជ្ឈន្តំ	បត្តយី ហានមុត្តមំ ។
តទា បមុទិតោ នាថោ	មំ អវោច មហាសសិ
សុទ្ធិ ភវស្ស ទីឃាយុ	លច្ឆសេតំ មនោរមំ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ នាម នាមេន	សត្វា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱវសោ ធម្មនិម្មិតោ
នន្ទកោ នាម នាមេន	ហេស្សតិ សត្តសាវកោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តាវត្តីសំ អកញ្ចហំ ^(១) ។

១ ឱ. តាវត្តីសុបតោ អហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះមហាមុនី ទ្រង់សរសើរសារីក ដែលភិក្ខុសង្ឃសន្មតថាជា
 ច្បង ក្នុងការទូន្មានពួកភិក្ខុនី បានតែងតាំងក្នុងឋានៈ ជា
 ឯតទគ្គៈ ។ ខ្ញុំបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានោះហើយ ក៏មានចិត្ត
 រីករាយ និងមន្តព្រះតថាគត ព្រមទាំងព្រះសង្ឃ ឲ្យឆាន់
 ហើយប្រាថ្នានូវតំណែង ដ៏ឧត្តមនោះ ។

ក្នុងកាលនោះ ព្រះមហាសី ជាទីពឹង ទ្រង់មានព្រះ
 ទ័យរីករាយ បានត្រាស់នឹងខ្ញុំថា អ្នកចូរបានសេចក្តីសុខ
 មានអាយុវែង អ្នកនឹងបាននូវតំណែង ជាទីពេញចិត្តនុ៎ះ ។
 ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្បនេះ ព្រះសាស្តាទ្រង់ព្រះនាម
 គោតម ទ្រង់សម្តេចក្នុងឱក្កាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុង
 លោក ។ បុរសនេះ នឹងបានជាទាយាទ ក្នុងធម៌របស់ព្រះ
 សាស្តា ជាឱរសដែលធម៌និម្មិត ឈ្មោះនន្ទកៈ ជាសារីក
 របស់ព្រះសាស្តានោះ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះ
 ផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយ
 ជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។

បញ្ចមំ នន្ទកត្តោបទានំ

បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	ជាតោ សេដ្ឋិកុលេ អហំ
សារត្តិយំ បុរេវេ	ឥទ្ធវេ ដីតេ មហាទ្ធលោ ។
បុរេប្បវេសេ សុគតំ	ទិស្វា វិម្មិតមាណសោ
ជេតារាមបដិក្កាហោ	បព្វដី អនការិយំ ។
ន ចិវេនេវ កាលេន	អរហត្តំ អចាបុណី
តតោហំ តិណ្ណសំសារោ	សាសិតោ សព្វទស្សីនា ។
ភិក្ខុដីនំ ធម្មកថំ	បរិបុច្ឆា ករី អហំ
សាសិតា តា មយា សព្វា	អភរីសុ អនាសវា ។
សតានិ បញ្ចន្ទនានិ	តទា តុដ្ឋោ មហាហិតោ
ភិក្ខុដីនំ ឱវេនតំ	អក្កជ្ជានេ បរេសិ មំ ។

នន្ទកត្តោបទាន ទី ៥

ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុងបច្ចុប្បន្នភាព ខ្ញុំកើតក្នុងត្រកូលសេដ្ឋី
 ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ជាបុរីប្រសើរ ស្តុកស្តម្ភ ទូលាយ មាន
 ទ្រព្យច្រើន ។ ខ្ញុំបានឃើញព្រះសុគត ទៀបមាត់ទ្វារនៃបុរី
 ក៏មានចិត្តរន្ធត់ កាលព្រះសុគតទទួលវត្ថុជេតពន ខ្ញុំចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំត្រូវព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ឃើញ
 សព្វ ប្រៀនប្រដៅហើយ មានសង្សារធ្ងន់ហើយ ក៏បាន
 ដល់អរហត្ត ដោយកាលមិនយូរប៉ុន្មាន ។ ខ្ញុំបានធ្វើនូវធម្ម-
 កថានិងបរិបុច្ឆា ចំពោះនាងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ភិក្ខុនីទាំងអស់
 នោះ ចំនួន ៥០០ រូបតតខ្លះ ដែលខ្ញុំទូន្មានហើយ ក៏បាន
 ទៅជាភិក្ខុនីមិនមានអាសវៈ ។ កាលនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
 មានព្រះទ័យត្រេកអរ ទ្រង់ធ្វើប្រយោជន៍ដ៏ធំ ទ្រង់តាំងខ្ញុំ
 ក្នុងតំណែងដ៏ប្រសើរ ជាងពួកសាវ័កអ្នកទូន្មានពួកភិក្ខុនី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សតសហស្សេ កតំ កម្មំ ផលំ ទស្សេសិ មេ ឥធិ

សុមុត្តោ សរវេកោវ កិលេសា ឈាបិតា មម ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាកោវ ពន្ធនំ ធម្មតា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកោ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា នន្ទកោ ថេរោ ឥមា កា-

ថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

នន្ទកត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើហើយ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីកប្ប
 នេះ ក៏ឲ្យផលដល់ខ្ញុំ ក្នុងលោកនេះ កិលេសទាំងឡាយ
 ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ដូចល្បឿននៃព្រួញ ដែលរហូតដុត
 ទៅ ។ កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតកម្ទេចហើយ ភព
 ទាំងអស់ ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ
 ព្រោះបានកាត់ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ !
 ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំ
 បានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
 ហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ
 ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ
 ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះនន្ទកត្តេវ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ នន្ទកត្តេវបទាន ។

ឆដំ កាឡុទាយិត្តេរាបទានំ

[១៣៦] បទុមុត្តរោ នាម ជិដោ សព្វធម្មេសុ ចក្កុមា
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កក្សេ ឧប្បជ្ជិ នាយកោ ។
 នាយកានំ វរោ សត្តា កុណាកុណារិទ្ធ ជិដោ
 កតញ្ញកតវេទី ច តិត្តេ យោជេតិ ចាលិដោ ។
 សព្វញ្ញ តេន ញ្ញាលោន តុលយិត្តា ទយាសយោ
 ទេសេតិ បវំ ធម្មំ អនន្តកុណាសញ្ញាយោ ។
 ស កណាចិ មហារីរោ អនន្តជនតំ សុដិ^(១)
 ទេសេតិ មធុរំ ធម្មំ ចតុសច្ចុបសញ្ញាតំ ។
 សុត្តាន តំ ធម្មវំ អាទិមជ្ឈន្តសោភណំ
 ចាលាសតសហស្សានំ ធម្មាភិសមយោ អហុ ។

១ ឱ. អនន្តជនតំ សវី ។ ម. អនន្តជនសំសវិ ។

កាឡុទាយិត្តេរាបទាន ទី ៦

[១៣៦] ព្រះជិនស្រីព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ទ្រង់មានបញ្ញា-
 ចក្ខុក្នុងធម៌ទាំងពួង ព្រះអង្គជានាយក កើតឡើង ក្នុងកប្ប
 ទីមួយសែន អំពីកទ្វកប្បនេះ ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រសើរ
 ជាងពួកអ្នកទូន្មាន ទ្រង់ជ្រាបនូវគុណនិងទោស ព្រះអង្គ
 ឈ្នះមារ ជាកតញ្ញាកតវេទីបុគ្គល ទ្រង់ញ៉ាំងពួកសត្វឲ្យប្រ-
 កប ក្នុងកំពង់គឺធម្មវិន័យ ។ ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញ មានសេចក្តី
 អាណិតសត្វជាទីអាស្រ័យ ទ្រង់សន្សំនូវគុណរកទីបំផុតគ្មាន
 ទ្រង់ថ្លឹងមើលដោយញ្ញាណនោះ ហើយសម្តែងនូវធម៌ ដ៏
 ប្រសើរ ។ ក្នុងកាលណា ៗ ក៏ដោយ ព្រះសាស្តាមានព្យា-
 យាមមាំមួន មានការបរិសុទ្ធស្អាតជាងប្រជុំជនជាអនន្ត ទ្រង់
 សម្តែងធម៌ដ៏ពីរោះ ប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ ។ ពួកសត្វចំនួន
 មួយសែន បានត្រាស់ដឹងមគ្គផល ព្រោះបានស្តាប់នូវធម៌
 ដ៏ប្រសើរ មានលម្អខាងដើម កណ្តាល និងខាងចុង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

និទ្ទាទិតា តទា ភូមិ	កង្ខីសុ ច បយោធរា
សាធុការំ បវត្តីសុ	ទេវព្រហ្មនរាសុរា ។
អហោ ការុណិកោ សត្តា	អហោ សទ្ធម្មទេសនា
អហោ ភវសមុទ្ធស្នី	និមុត្តេ ឧទ្ធវិ ជិនោ ។
ឃំ សំវេកជាតេសុ ^(១)	សនរាមវព្រហ្មេសុ
កុលប្បសាទកានក្កំ	សារកំ វណ្ណយិ ជិនោ ។
តទាហំ ហំសវតិយា	ជាតោមច្ចកុលេ អហុ
ចាសាទិកោ ទស្សនីយោ	បហុតទទទញ្ញរា ។
ហំសារាមមុបេច្ចាហំ	វន្ទិត្វា តំ តថាគតំ
សុណិត្វា មធុរំ ធម្មំ	ការំ កត្វា ច តាទិនោ ។
និបច្ច ចាទមូលេហំ	ឥមំ វចនមព្រី
កុលប្បសាទកានក្កោ	យោ តវ សាសនេ ^(២) មុនេ ។

១ ម. បវេទជាតេសុ ។ ២ ឱ. ម. យោ តយា សន្តតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ក្នុងកាលនោះ ដែនដីកំលាន់ព្វ មេឃក៏គ្រហឹម ពួកទេវតា
 ព្រហ្ម មនុស្ស អសុរ ក៏ញ៉ាំងសាធុការឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា ឱ !
 ព្រះសាស្តាទ្រង់ប្រកបដោយករុណា ឱ ! ព្រះសទ្ធម្មទេសនា
 ឱ ! ព្រះជិនស្រី ទ្រង់ស្រង់ទេវតា មនុស្សសត្វ ដែលមុជចុះ
 ក្នុងសមុទ្រគឺភព ឡើងបាន ។ (កាលបើសត្វទាំងឡាយ)
 ព្រមទាំងមនុស្ស ទេវតា ព្រហ្ម កើតសេចក្តីសង្វេគយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះជិនស្រីទ្រង់សរសើរនូវសារឹក ដែលប្រសើរ
 ជាងបុគ្គលជ្រះថ្លា ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
 កើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យ ក្នុងហង្សវតីនគរ ជាបុគ្គលប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរឲ្យរមិលមើល មានទ្រព្យនិងស្រូវ
 ច្រើន ។ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងហង្សរាម ថ្វាយបង្គំព្រះតថាគតនោះ
 ស្តាប់នូវធម៌ដ៏ពិរោះ ហើយធ្វើនូវគ្រឿងសក្ការៈ ដល់ព្រះ
 តថាគត ជាតាទិបុគ្គល ។ ខ្ញុំក្រាបទៀបព្រះបាទា ពោល
 ពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះមុនី បុគ្គលណា ប្រសើរជាង
 បុគ្គលអ្នកជ្រះថ្លា ក្នុងត្រកូល ក្នុងសាសនា នៃព្រះអង្គ ។

ឆដំ កាឡុទាយិត្តោបទានំ

តាទិសោហំ មហារីរ ^(១)	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សាសនេ
តទា មហាការុណិកោ	សិញ្ញាដ្ឋោវាមតេន មំ ។
អាហា មំ បុត្ត ឧត្តិដ្ឋ ^(២)	លច្ឆសេតំ មនោរមំ
កមំ ជាម ជិនេ ការំ	កត្វាន វិដលោ សិយា ។
សតសហស្សេ ឥតោ កប្បេ	ឱក្កាកកុលសម្ពវោ
កោតមោ ជាម ជាមេន	សត្តា លោកេ ភវិស្សតិ ។
តស្ស ធម្មេសុ ទាយាទោ	ឱរសោ ធម្មនិម្មិតោ
ឧទាយី ជាម ជាមេន	ហោស្សតិ សត្តសារកោ ។
តំ សុត្វា មុទិតោ ហុត្វា	យារដីរំ តទា ទិនំ
មេត្តចិត្តោ បរិចរី	បច្ចយេហិ វិជាយកំ ។

១ ឧ. តាទិសោ ហោមហំ រីរ ។ ២ ឧ. អាហា មំ បុត្ត ឧត្តិដ្ឋ ។ ម. អស្សាស បុត្ត ឧត្តិដ្ឋ ។

កាឡិទាយិក្កោបទាន ទី ៦

បពិត្រព្រះអង្គមានព្យាយាមធំ ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមឲ្យបានជាបុគ្គល
 ប្រាកដដូចបុគ្គលនោះ ក្នុងសាសនា នៃព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។

កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកបដោយមហាករុណា ក៏
 ស្រោចខ្ញុំ ដោយអម្រឹតធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់នឹងខ្ញុំថា
 ម្ចាស់បុត្រ ចូរអ្នកក្រោកឡើង អ្នកនឹងបាននូវតំណែងសម
 ដូចបំណងនុ៎ះ បុគ្គលធ្វើនូវការបូជាចំពោះព្រះជិនស្រី នឹង
 ប្រាសចាកផល ដូចម្តេចកើត ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពី
 កប្បនេះ ព្រះសាស្តា ទ្រង់ព្រះនាមគោតម ព្រះអង្គសម្ពុព
 ក្នុងឱក្ខាកត្រកូល នឹងត្រាស់ឡើងក្នុងលោក ។ បុរសនេះ
 នឹងបានជាទាយាទក្នុងធម៌ទាំងឡាយ របស់ព្រះសាស្តានោះ
 ជាឱរស ដែលធម៌និម្មិតហើយ ឈ្មោះឧទាយី ជាសាវ័ករបស់
 ព្រះសាស្តានោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបានស្តាប់ នូវព្រះពុទ្ធ-
 ដីកានោះហើយ ក៏មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តា បានបម្រើនូវព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជាអ្នកដឹកនាំសត្វ
 ដោយការបរិច្ចាគបច្ច័យទាំងឡាយ រហូតដល់អស់ជីវិត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេន កម្មវិចារកេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	រម្មេ កាបិលវត្ថុវេ
ជាតោ មហាមច្ចកុលេ	សុទ្ធាទនោ មហីបតិ ។
តទា អជាយិ សិទ្ធតោ	រម្មេ លុម្ពិទិកាននេ
ហិតាយ សព្វលោកស្ស	សុខាយ ច នវាសកោ ។
តទហេវ អហំ ជាតោ	សហ តេនេវ វឌ្ឍិតោ
មិយោ សហាយោ ទយិកោ	វិស្សដ្ឋោ ជីតិកោវិទោ ។
ឯក្ខនតីសោ វយសា	និក្ខុន្តោ បព្វទិត្ត សោ ^(១)
ឆវស្សានិ វិទាមេត្វា	អាសិ ពុទ្ធា វិទាយកោ ។

១ ម. និក្ខមិត្វា អគារតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ដោយវិបាកនៃកុសលកម្មនោះផង ដោយការតម្កល់នូវចេត-
 នានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់នូវរាងកាយជារបស់មនុស្ស ក៏បាន
 ទៅកើត ក្នុងឋានតាវត្តិវ័រ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកបច្ច័មភព
 ខ្ញុំបានកើតក្នុងត្រកូលអាមាត្យជាធំ ក្នុងកបិលវត្តបុរី ជាទីរីក-
 រាយ មានព្រះបាទសុទ្ធោទនៈជាម្ចាស់ផែនដី ។ កាលនោះ
 ព្រះសិទ្ធត្ថកុមារ ជាអ្នកអង្គអាចជាងនរជន បានកើតឡើង
 ក្នុងព្រៃលុម្ពិនីជាទីរីករាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តី
 សុខ ដល់សព្វសត្វលោក ។ ខ្ញុំកើតក្នុងថ្ងៃនោះដែរ មាន
 វ័យចម្រើនឡើងជាមួយនឹងព្រះសិទ្ធត្ថកុមារនោះ ជាសម្លាញ់
 ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយសេចក្តីអាណិត ជាអ្នកស្មិទ្ធ
 ស្គាល ឈ្មោះក្នុងនីតិសាស្ត្រ ។ ព្រះសិទ្ធត្ថកុមារនោះ
 មានវ័យ ២៩ ឆ្នាំ ក៏ចេញទៅបួស ញ៉ាំងកាលឲ្យកន្លងទៅ
 អស់ ៦ វស្សា បានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ដឹកនាំ (សត្វលោក) ។

ឆដំ កាឡទាយិត្តោបទានំ

ជេត្តា សសេនកំ មារំ	ខេបយិត្តាន អាសវេ
កវណ្ណារំ តវិត្តាន	ពុទ្ធា អាសិ សទេវកេ ។
ឥសិវ្ហយំ បតនំ កត្តា ^(១)	វិនេត្តា បញ្ចវត្តិយេ
តតោ វិនេសិ ភក្កវា	កត្តា កត្តា តហី តហី ។
វេនេយ្យេ វិនេយន្តោ សោ	សង្កណ្ណាន្តោ សទេវកំ
ឧបេច្ច មកេធន តិវី	វិហារិត្ត តទា ជិដោ ។
តទា សុទ្ធាទនេនាហំ	ភូមិចាលេន បេសិតោ
កត្តា ទិស្វា ទសពលំ	បព្វជិត្តារហា អហំ ^(២) ។
កទា មហេសី យាចិត្តា	ចាបយី កបិលវ្ហយំ
តតោ បុរាហំ ^(៣) កត្តាន	បសាទេសី មហាកុលំ ។
ជិដោ តស្មី តុលោ តុដ្ឋោ	មមាហា បុរិសាសកោ
កុលប្បសាទកានក្កំ	បញ្ញាបេសិ វិនាយកោ ។

១ ឱ. ម. គមិត្តាន ។ ២ ឱ. ម. អហំ ។ ៣ ឱ. បុនាហំ ។

កាឡិទាយិត្តោបទាន ទី ៦

ព្រះអង្គឈ្នះមារព្រមទាំងសេនា ហើយញ៉ាំងអាសវៈឲ្យអស់
 ទ្រង់ធ្ងន់អន្ទង់គឺភព បានជាព្រះពុទ្ធក្នុងមនុស្សលោកនិងទេវ-
 លោក ។ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ព្រៃ ឈ្មោះឥសិបតនៈ ទូន្មាន
 បញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុ តពីនោះមក ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ស្តេចទៅ
 ក្នុងទីនោះ ។ ហើយទូន្មាន (សត្វ) ។ ព្រះមានព្រះភាគនោះ
 កាលទូន្មានពួកសត្វ ដែលគួរទូន្មាន សង្រ្គោះនូវមនុស្សនិង
 ទេវតា រួចស្តេចចូលទៅឯភ្នំក្នុងដែនមគធៈ កាលនោះ ព្រះ
 ជិនស្រី ទ្រង់គង់ (លើភ្នំនោះ) ។ ពេលនោះ ខ្ញុំត្រូវព្រះបាទ
 សុទ្ធាទនៈ ជាភូមិបាលបញ្ជូនទៅហើយ ខ្ញុំក៏ទៅ លុះខ្ញុំ
 បានឃើញព្រះទេសពលហើយ ក៏បួសបានជាអរហន្ត ។ ខ្ញុំ
 បានអារាធនាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ឲ្យចូល
 ទៅកាន់ក្រុងកបិលពស្តុ លំដាប់នោះ ខ្ញុំទៅម្តងទៀត បាន
 ញ៉ាំងមហាត្រកូលឲ្យជ្រះថ្លា ។ ព្រះជិនស្រីត្រេកអរក្នុងគុណ
 នោះ ព្រះអង្គជាបុរសប្រសើរ ជានាយកដ៏វិសេស បានតាំង
 ខ្ញុំថាជាអ្នកប្រសើរជាងសាវ័ក អ្នកញ៉ាំងត្រកូលឲ្យជ្រះថ្លា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

កិលេសា លាមិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា
 នាការេ ពន្ធនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។
 ស្វាកតំ វត មេ អាសិ មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
 តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
 បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
 ធន្យកិញ្ញា សច្ចិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
 ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា កាឡុទាយី ថេរោ ឥមា
 កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។

កាឡុទាយិត្ថេរស្ស អបទានំ សមត្តំ ។

សត្តមំ អភយត្ថេរាបទានំ

[១៣៧] បទុមុត្តរោ នាម ជិនោ សព្វធម្មេសុ ចារត្ថុ^(១)
 ឥតោ សតសហស្សម្ហិ កហ្មេ ឧប្បន្និ នាយកោ ។
 សរណាកមនេ កេចិ^(២) និវេសេសិ តថាកតោ
 កេចិ^(៣) សីលេ និវេសេសិ ទសកម្មបដុត្តមេ ។

១ ឱ. ម. ចក្កមា ។ ២ ឱ. កញ្ជិ ។ ម. កិញ្ជិ ។ ៣ ម. សមាបត្តិកស្ស ចដ្ឋ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដក
 ចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
 ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធីង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុង
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់ខ្ញុំ ។ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្មិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះកាឡទាយិត្តេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
 ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ កាឡទាយិត្តេរាបទាន ។

អភយត្ថេរាបទាន ទី ៧

[១៣៧] ព្រះជិនស្រី ព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ព្រះ
 អង្គដល់នូវត្រើយ នៃធម៌ទាំងពួង ជានាយក ទ្រង់កើត
 ឡើង ក្នុងកប្បទីមួយសែន អំពីភទ្ទកប្បនេះ ។ ព្រះតថាគត
 ទ្រង់ញ៉ាំងពួកសត្វខ្លះ ឲ្យតាំងនៅក្នុងសរណគមន៍ ញ៉ាំងពួក
 សត្វខ្លះ ឲ្យតាំងនៅក្នុងសីល និងកម្មបថ ១០ ដ៏ឧត្តម ។

សត្តមំ អភយត្ថោបទានំ

ទេតិ កស្សចិ សោ ជីរោ	សាមញ្ញុជលមុត្តមំ
សមាបត្តិ តថា អដ្ឋ ^(១)	តិស្សោ វិជ្ជា បវេច្ឆតិ ។
ឆន្ទុភិញ្ញាសុ យោទេតិ	កញ្ចុ សត្តំ នុត្តមោ
ទេតិ កស្សចិ សោ នាថោ	ចតស្សោ បដិសម្ពិទា ។
ពោធនេយ្យំ បដំ ទិស្វា	អសដ្ឋេយ្យេបិ យោជនេ
ខណោន ឧបកន្ធាន	វិនេតិ នរសារថិ ។
តទាហំ ហំសវតិយំ	អហោសី ព្រាហ្មណាត្រដោ
ចារត្ថុ សព្វវេទានំ	វេយ្យាករណាសម្មតោ ។
និរុត្តិយា ច កុសលោ	និយណ្ណោ ច ^(២) វិសារទោ
បទកោ កេដ្ឋុភវិទូ	ឆន្ទោវិចិត្តកោវិទោ ។
ជដ្ឋ្យវិហារំ វិចរំ	ហំសារាមំ ឧបេច្ឆហំ
អទ្ធាសំ បរំ សេដ្ឋំ	មហាជនបុរក្ខតំ ។

១ ម. សមាបត្តិកស្ស ចដ្ឋ ។ ២ ឱ. និយណ្ណោ ច ។ ម. និយណ្ណម្ហិ ។

អភយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់ប្រទាននូវសាមញ្ញផលដ៏ឧត្តម ដល់
 ពួកសត្វខ្លះ ម្យ៉ាងទៀត ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វខ្លះឲ្យត្រាស់ដឹង នូវ
 សមាបត្តិ ៨ និងវិជ្ជា ៣ ។ ព្រះនរត្តម ទ្រង់ញ៉ាំងសត្វពួកខ្លះ
 ឲ្យប្រកបក្នុងអភិញ្ញា ៦ ព្រះលោកនាថនោះ ទ្រង់ប្រទាននូវ
 បដិសម្ភិទា ៤ ដល់ពួកសត្វខ្លះ ។ ព្រះនរសារថី ទ្រង់ឃើញ
 នូវពួកសត្វ ដែលគួរទូន្មានឲ្យត្រាស់ដឹងបាន សូម្បីនៅក្នុង
 ទីចម្ងាយមួយអស់ខេយ្យយោជន៍ ក៏ស្តេចទៅទូន្មានដោយ
 មួយរំពេចបាន ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុង
 ក្រុងហង្សវតី បានដល់នូវត្រើយនៃវេទទាំងពួង ចេះចប់នូវ
 វេយ្យាករណ៍ ។ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងនិរុត្តិផង ក្លៀវក្លាក្នុងគម្ពីរ
 ឈ្មោះនិយណ្តាផង រៀននូវបទផង ចេះនូវគម្ពីរឈ្មោះកេ-
 ដ្កកៈផង ឈ្លាសវៃដ៏វិចិត្រក្នុងធន្ទសាស្ត្រផង ។ ខ្ញុំកាល
 ត្រាច់ទៅកាន់ទីសម្រាកស្នង ក៏ចូលទៅក្នុងហង្សរាម បាន
 ឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រសើរថ្លៃថ្លា មានមហាជនចោមរោម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេសេន្តំ វិរជំ ធម្មំ	បច្ចុជិតមតី អហំ
ឧបេត្វា តស្ស វាក្យានិ ^(១)	សុត្វាន វិមលានហំ ។
ព្យាហតំ បុនរុត្តំ វា	អបត្តំ វា ^(២) និរត្តកំ
នាទ្ធសំ តស្ស មុនិទោ	តតោ បព្វជិតោ អហំ ។
ន ចិបនេវ កាលេន	សព្វត្តាបិ ^(៣) វិសារទោ
និបុលោ ពុទ្ធវចនេ	អហោសី កណិសម្មតោ ។
តទា ចតស្សោ កាថាយោ	កន្ទយិត្វា សុព្យញ្ញោ
សន្តវិត្វា តិលោកក្កំ	ទេសយិស្សំ ទិទេ ទិទេ ។
វិរត្តោសិ មហារីរោ	សំសារេ សកយេ វសំ
ករុណាយ ន និព្វាយិ	តតោ ការុណិកោ មុនិ ។

១ ម. កល្យាណី ។ ១ ម. អសត្តំ វា ។ ៣ ឱ. សព្វសត្ត ។ ម. សព្វសត្ត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំជាអ្នកដឹងនូវបច្ចុប្បន្និកធម៌ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គកំពុងសម្តែងធម៌ ដែលប្រាសចាកធូលី ខ្ញុំបានស្តាប់
 ព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះអង្គ ដែលជាពាក្យមិនមានមន្ទិល ។
 ខ្ញុំមិនឃើញនូវការភ្ញាំងភ្ញាត់ ដែលល្មមបៀតបៀនបាន ឬនូវ
 ហេតុមិនជាទីប្រាថ្នា ឬក៏នូវអំពើមិនមានប្រយោជន៍ របស់
 ព្រះមុនីនោះសោះ លំដាប់នោះ ខ្ញុំក៏បួស (ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 នៃព្រះអង្គ) ។ អស់កាលមិនយូរប៉ុន្មាន ខ្ញុំជាបុគ្គលក្លៀវ
 ក្លា ក្នុងទីទាំងពួង គេសន្មតថាជាអ្នកមានគណៈ ក្នុង
 ពុទ្ធវចនៈដ៏ល្អិតល្អន់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំចង់ក្រុងនូវគាថា ៤
 មានព្យញ្ជនៈដ៏ល្អ ហើយសរសើរព្រះពុទ្ធ ជាកំពូលនៃត្រៃ-
 លោក ហើយសម្តែងធម៌រាល់ ៗ ថ្ងៃ ។ ព្រះមហាវិរៈ ព្រះ
 អង្គនៅក្នុងសង្សារដែលប្រកបដោយភ័យ ទ្រង់មានព្រះទ័យ
 នឿយណាយ តែទ្រង់មិនទាន់និព្វាន ព្រោះមានសេចក្តីអា-
 ណិត ហេតុនោះ ព្រះមុនី ឈ្មោះថាមានសេចក្តីករុណា ។

សត្តមំ អភយត្ថេរាបទានំ

បុប្ផដ្ឋនោវ យោ សត្តោ	ន កិលេសវសោ អហុ
សម្មជាតោ សតិយុត្តោ	តស្មា ឯសោ អចិន្តិយោ ។
ទុព្វលាទិ កិលេសាទិ	យស្សាសយកតាទិ មេ
ញាលាក្តិបរិទឡាទិ	ន ខិយីសុ តទព្ពតំ ។
យោ សព្វលោកស្ស ករុ	លោកេ យស្ស តថា ករុ
តថាបិ លោកាចរិយោ	លោកោ តស្សានុវត្តកោ ។
ឯវមាទីហិ សម្ពុទ្ធិំ	កិត្តយី ធម្មទេសនំ
យារដីរំ ករិត្តាន	កតោ សក្កំ តតោ ចុតោ ។
សតសហស្សេ ឥតោ កហ្វេ	យំ ពុទ្ធមភិកិត្តយី
ទុក្ខតី ពារិជាពារិ	កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។

អភយត្ថេរាបទាន ទី ៧

សត្វណាដែលជាបុប្ផជួន តែមិនលុះក្នុងអំណាចកិលេស ជា
អ្នកមានការដឹងខ្លួន ប្រកបដោយសតិ ហេតុនោះ សត្វនុ៎ះព្រះ
អង្គមិនបាច់គិត ។ ពួកកិលេសរបស់ខ្ញុំណា ដែលមានកម្លាំង
ខ្សោយ តាំងនៅខាងក្នុង ដែលភ្លើងគឺមគ្គញ្ញាណដុតកម្ដៅ
ហើយ មិនទាន់អស់រលីងនៅឡើយ (កិលេសទាំងឡាយ)
របស់ខ្ញុំនោះ មិនកើតឡើងទៀតទេ ។ បុគ្គលណា ជាគ្រូនៃ
លោកទាំងពួង ម្យ៉ាងទៀត គ្រូនៃបុគ្គលណា ក្នុងលោក ឬ
ជាអាចារ្យក្នុងលោក លោកប្រព្រឹត្តទៅតាមបុគ្គលនោះដោយ
ពិត ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ និងធម្មទេសនា (នៃព្រះអង្គ)
ដោយពាក្យទាំងឡាយ មានយ៉ាងនេះជាដើម ហើយធ្វើ
(សេចក្ដីគោរព) ដរាបដល់អស់ជីវិត លុះខ្ញុំច្បូតអំពីអត្តភាព
នោះ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ។ ក្នុងកប្បទីមួយសែន
អំពីកប្បនេះ ព្រោះហេតុដែលខ្ញុំសរសើរព្រះពុទ្ធ ក្នុងកាល
នោះ ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់ទុក្ខតិ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេវលោកេ ^(១) មហារដ្ឋំ	ទិព្វានុភោសហន្តនា ^(២)
ចក្កវត្តិមហារដ្ឋំ	ពហុសោនុភវី អហំ ។
នុវេ ភវេ បជាយាមិ	ទេវត្តេ អថ មាណុសេ
អញ្ញំ ភតិ ន ជាតាមិ	កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
នុវេ កុលេ បជាយាមិ	ខត្តិយេ អថ ព្រាហ្មណេ
ដិចេ កុលេ ន ជាតាមិ	កិត្តនាយ ឥទំ ផលំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	កិរិព្វជប្បុត្តមេ
រញ្ញោហំ ពិម្ពិសារស្ស	បុត្តោ នាមេន ចាកយោ ។
ចាបមិត្តវសំ កត្វា	និកណ្ណាន សមេហិតោ ^(៣)
យេសិតោ នាដបុត្តេន	ពុទ្ធសេដ្ឋំ ឧបេច្ចហំ ។
បុច្ឆិត្វា និបុណំ បញ្ញំ	សុត្វា ព្យាករណុត្តមំ
បព្វទិត្វាន ន ចិវំ	អហត្តំ អចាបុណី ។
កិត្តយិត្វា ជិនវំ	កិត្តិតោ ហោមិ សព្វនា
សុកន្ធខេហាវទនោ	អាសី សុខសមម្បិតោ ។

១ ម. ទេវរដ្ឋំ ។ ២ ឱ. រដ្ឋបាទេសិចញ្ចយំ ។ ម. បាទេសី កញ្ចនគ្សិយំ ។ ៣ ឱ. ម. វមោហិតោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

កាលនោះ ខ្ញុំសោយរាជ្យជាស្តេចធំ ក្នុងទេវលោកដ៏ជាទិព្វ
 ហើយខ្ញុំសោយរាជ្យ ជាស្តេចមហាចក្រពត្តិ ជាច្រើនជាតិ ។
 ខ្ញុំកើតតែក្នុងភពពីរ គឺទេវតានិងមនុស្ស ខ្ញុំមិនស្គាល់គតិដទៃ
 ទេ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ខ្ញុំកើតតែក្នុងត្រកូលពីរ
 គឺត្រកូលក្ស័ត្រនិងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំមិនស្គាល់ត្រកូលទាប
 ឡើយ នេះជាផលនៃការសរសើរ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ខ្ញុំមានឈ្មោះថាអភ័យ ជាបុត្ររបស់ព្រះបាទពិម្ពិ-
 សារ ក្នុងគិរិព្វជបុរីដ៏ឧត្តម ។ ខ្ញុំលុះអំណាចនៃបាបមិត្ត ត្រូវ
 ពួកនិគ្រន្តបញ្ចុះបញ្ចូលហើយ ដែលគ្រូឈ្មោះនាដបុត្តប្រើទៅ
 ខ្ញុំក៏ចូលទៅគាល់ព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ ។ ខ្ញុំសួរនូវប្រស្នាដ៏ល្អិត
 ស្តាប់នូវព្យាករណ៍ដ៏ឧត្តម ហើយក៏បញ្ចេញ អស់កាលមិនយូរ
 ប៉ុន្មាន ក៏បានព្រះអរហត្ត ។ ខ្ញុំសរសើរព្រះជិនស្រីដ៏ប្រ-
 សើរ ត្រូវគេសរសើរសព្វកាល ជាបុគ្គលមានរាងកាយនិង
 មាត់មានក្លិនក្រអូបល្អ ឆ្អែតស្តាប់ស្តាប់ដោយសេចក្តីសុខ ។

សត្តមំ អភយត្ថោបទានំ

តិក្ខុហាសលហុប្បញ្ញោ	មហាបញ្ញោ តថេវហំ
វិចិត្តបដិកាលោកា ច	តស្ស កម្មស្ស វាហាសា ។

អភិត្តវិត្តា បទុមុត្តរាហំ

បសន្នចិត្តោ អសមំ សយម្គុំ

នាកច្ឆិ កប្បានិ អចាយក្ខមី

សតំសហស្សានិ ផលេន តស្ស ។

កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ ភវា សព្វេ សម្មហតា

នាកោវ ពន្ធនំ នេត្តា វិហារមិ អនាសវោ ។

ស្វាគតំ វត មេ អាសិ ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។

បដិសម្ពិទា ចតស្សោ វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ

ធន្យភិញ្ញា សច្ឆិកតា កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។

អភយត្ថេរាបទាន ទី ៧

ខ្ញុំជាបុគ្គលមានប្រាជ្ញាមុត មានប្រាជ្ញាដ៏រីករាយ និងរហ័ស
មានប្រាជ្ញាច្រើន មានបដិភាណដ៏វិចិត្រ ព្រោះអានិសង្ស
នៃកុសលកម្មនោះ ។

ខ្ញុំមានចិត្តជ្រះថ្លា បានសរសើរព្រះសយម្ហូ ព្រះនាម
បទុមុត្តរៈ ឥតមានបុគ្គលស្មើ ខ្ញុំមិនទៅកាន់អបាយ-
ភូមិ អស់មួយសែនកប្ប ដោយផលនៃកម្មនោះ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដក
ចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធិព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា អភយោ ថេរោ ឥមា កាថា-
យោ អភាសិត្តាតិ ។

អភយត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

អដ្ឋមំ លោមសតិយត្តេរាបទានំ

[១៣៨] ឥមម្ហិ ភទ្ធកេ កប្បេ	ព្រហ្មពន្ធ មហាយសោ
កស្សទោ នាម នាមេន	ឧប្បជ្ជិ វេទតំ វោ ។
តនាហំ ចន្ទនោ ថេរ	បព្វជិត្វាន សាសនេ
អាបាណាកោជិយំ កម្មំ ^(១)	បូរយិត្វាន សាសនេ ។
តតោ ចុតា សន្តសិតំ	ឧបបដ្ឋា ឧកោ មយំ
តត្ថ ទិព្វេហិ នច្ឆេហិ	កិតេហិ វាទិតេហិ ច ។
រូចាទិទសហដ្កេហិ	អភិកោត្វាន សេសកេ
យាវតាយុំ វសិត្វាន	អនុកោត្វា មហាសុទំ ។
តតោ ចរិត្វា តិទសំ	ចន្ទនោ ឧបបដ្ឋថ ^(២)
អហំ កបិលវត្ថុស្មី	អជាយី ^(៣) សាកិយត្រិដោ ។

១ ឱ. ម. អាបាណាកោជិកំ ធម្មំ ។ ២ ម. ឧបបដ្ឋតិ ។ ៣ ឱ. អហោសី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បានឮថា ព្រះអភយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ អភយត្ថេរាបទាន ។

លោមសតិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

[១៣៨] ក្នុងភិទ្ធកប្បនេះ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមកស្សប
មានដៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញ
ទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើង ។ កាលនោះ ខ្ញុំនិងចន្ទនបុរស
បានបួសក្នុងសាសនា បានបំពេញកុសលកម្ម ក្នុងសាសនា
ក្នុងទីបំផុតនៃជីវិត ។ យើងទាំងពីរនាក់ ច្យុតអំពីអត្តភាព
នោះ ហើយបានទៅកើត ក្នុងឋានតុសិត បរិបូណ៌ដោយ
ការរាំ ច្រៀង និងប្រគំជាទិព្យ ក្នុងទីនោះ ។ គ្របសង្កត់
ទេវតាដ៏សេសទាំងឡាយ ដោយអង្គទាំង ១០ មានរូបជា
ដើម នៅទទួលសេចក្តីសុខ ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ លុះ
ច្យុតអំពីនោះមក ចន្ទនបុរសទៅកើតក្នុងឋានត្រៃត្រិវិជ្ជ ចំ-
ណែកខ្ញុំ បានកើតក្នុងក្រុងកបិលពស្តុ ជាកូននៃសាក្យៈ ។

អដ្ឋមំ លោមសតិយត្ថេរាបទានំ

យនា ឧនាយិថេវេន	អជ្ឈិដ្ឋោ លោកនាយកោ
អនុកម្មិយ សក្យានំ	ឧបេសិ កបិល្សយំ ។
តនាតិមាជិនោ សក្យា	ន ពុទ្ធស្ស កុណាញ្ញនោ
បណាមន្តិ ន សម្ពុទ្ធិំ	ជាតិថន្ធា អនាទរា ។
តេសំ សង្កប្បមញ្ញាយ	អាកាសេ ចង្កមិ ជិនោ
បដ្ឋុន្នោ វិយ វស្សិត្ត	បដ្ឋុលិត្ត យថា សិទ្ធិ ។
ទស្សេត្វា រូបមតុលំ	បុន អន្តរាយថ
ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា	អហោសិ បុនវេកកោ ។
អន្ធការំ បកាសញ្ច	ទស្សយិត្វា អនេកជា
ចាជិហោរំ ករិត្វាន	វិនយិ ញាតកេ មុនិ ។
ចាតុទ្ធិទោ មហាមេយោ	តារទេវ បវស្សថ
តនា ហិ ជាតកំ ពុទ្ធា	វេស្សន្តរមទេសយិ ។
តនា តេ ខត្តិយា សព្វេ	និហន្តា ជាតិជំ មទំ
ឧបេសុំ សរណំ ពុទ្ធិំ	អាហា សុទ្ធាទនោ តនា ។

លោមសតិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ព្រះលោកនាយក កាលឧទាយិត្តេរអាវាធនាហើយ ទ្រង់អនុ-
 គ្រោះដល់ពួកសាក្យៈ បានចូលទៅកាន់ក្រុងកបិលពស្តុ ។
 កាលនោះ ពួកសាក្យៈមានសេចក្តីមើលងាយ មិនស្គាល់
 គុណរបស់ព្រះពុទ្ធ ជាអ្នករឹងត្អឹងប្រកាន់ជាតិ មិនអើពើ មិន
 ថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះជិនស្រីទ្រង់ជ្រាបនូវការត្រិះរិះរបស់
 សាក្យៈទាំងនោះហើយ ក៏ចង្រ្កមឲ្យដ៏អាកាស បិតនៅដូចជា
 មេឃ ភ្លៀងប្រាលដូចជាអណ្តាតភ្លៀង ។ ព្រះអង្គបង្ហាញ នូវ
 រូបឥតមានអ្វីប្រៀប ហើយបាត់ទៅវិញ ធ្វើព្រះអង្គតែមួយ
 អង្គ ឲ្យជាច្រើនអង្គ ធ្វើច្រើនអង្គឲ្យជាមួយព្រះអង្គវិញ ។
 ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ទ្រង់សម្តែងនូវវង្សវង្សវង្ស ពន្លឺផង ដោយ
 ច្រើន ហើយធ្វើនូវបាដិហារ្យ ទូន្មានពួកញាតិ ។ ខណៈ
 នោះ ទ្វីបទាំង ៤ មានភ្លៀងធំបង្កុះចុះ កាលនោះ ព្រះពុទ្ធ
 ទ្រង់សម្តែងវេស្សន្តរជាតក ។ ពួកក្សត្រទាំងអស់នោះ ក៏
 កម្ចាត់នូវសេចក្តីស្រវឹង ដែលកើតអំពីជាតិ យកព្រះពុទ្ធជា
 ទីពឹង ឯព្រះបាទសុទ្ធោទនៈ ទ្រង់ពោលថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឥទំ តតិយំ តវ ភូរិបញ្ញ

ចាទានិ វជ្ជាមិ សមន្តចក្ក

យថា ហិ ជាតោ បបរី បកម្បយិ^(១)

យថា ច តំ នជ្ជហិ ជម្ពុធាយា ។

តទា ពុទ្ធានុការុំ

ទិស្វា វិម្ពិតមាណសោ

បព្វទិគ្វាន តត្ថវ

និវសី មាតុប្បជកោ ។

ចន្ទនោ ទេវបុត្តោ មំ

ឧបកន្ធា អបុច្ឆថ

ភទ្កេកវត្តស្ស តទា

សន្នេបវិត្តារំ នយំ^(២) ។

ចោទិតោហំ តទា តេន

ឧបេច្ច នរោយកំ

ភទ្កេកវត្តំ សុត្វាន

សំវិត្តោ វនមាមកោ ។

តទា មាតវមាបុច្ឆី

វនេ វជ្ជាមិ ឯកកោ

សុខុមាលោតិ មេ មាតា

វារយិ តេ តទា វចំ ។

១ ឱ. បកម្បសិ ។ ២ ឱ. សង្ខេបំ វិត្តារយំ នវំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

បពិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញា ដូចជាផែនដី មានចក្ខុជុំវិញ
 ខ្ញុំថ្វាយបង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះអង្គ ជាគម្រប់ ៣ ដងនឹង
 នេះហើយ គឺកាលព្រះអង្គកើត ផែនដីញាប់ញ័រ (ខ្ញុំ
 ថ្វាយបង្គំម្តង) កាលម្តប់ព្រឹងមិនលះបង់ព្រះអង្គ (ខ្ញុំថ្វាយ
 បង្គំម្តង ឥឡូវនេះ ខ្ញុំថ្វាយបង្គំម្តងទៀត) ។

កាលនោះ ខ្ញុំឃើញនូវអានុភាព របស់ព្រះពុទ្ធនោះ ក៏មាន
 ចិត្តរន្ធត់ បានចូលបួស ជាអ្នកបូជាមាតា នៅក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធ
 របស់ព្រះអង្គនោះ ។ កាលនោះ ចន្ទនទេវបុត្តចូលទៅរកខ្ញុំសួរ
 នូវន័យដ៏សង្ខេបនិងពិស្តារ នៃភិក្ខុវគ្គសូត្រ ។ ខ្ញុំត្រូវចន្ទន-
 ទេវបុត្តនោះជាសំភៀនហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះនរោយក
 ស្តាប់នូវភិក្ខុវគ្គសូត្រ មានចិត្តតក់ស្លុត ក៏ពេញចិត្តនឹងនៅ
 ក្នុងព្រៃ ។ កាលនោះ ខ្ញុំលាមាតា ជាបុគ្គលម្នាក់ឯងនៅក្នុង
 ព្រៃ មាតាខ្ញុំឃាត់ថា អ្នកជាបុគ្គលធ្លាប់ចម្រើនដោយសេច-
 ក្តីសុខ កាលនោះ ខ្ញុំបាននិយាយនឹងមាតាបិតាទាំងនោះ ។

អដ្ឋមំ លោមសតិយត្តោបទានំ

សព្វំ ^(១) កុសំ ចោជកិលំ	ឧសីរំ មុញ្ញបព្វជំ
ឧរសា បនុទិស្សាមិ ^(២)	វិវេកមនុព្រហយំ ។
តទា រំ បរិដ្ឋោហំ	សវិត្វា ជិនសាសនំ
ភទ្ទេករត្តមោវាទំ	អរហត្តំ អចាបុណី ។
អតីតំ ជាត្វាគមេយ្យ	នប្បជីកេដ្ឋេ អនាគតំ
យទតីតម្បហីនន្តំ ^(៣)	អប្បត្តញ្ច អនាគតំ ។
បច្ចុប្បន្នញ្ច យោ ធម្មំ	តត្ថ តត្ថ វិបស្សតិ
អសំហារំ អសង្កប្បំ	តំ វិទ្ធា អនុព្រហយេ ^(៤) ។
អន្ទេវ កិច្ចមាតប្បំ	កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
ន ហិ នោ សង្ករន្តេន	មហាសេនេន មច្ចុនា ។

១ ឧ. ទព្ពំ ។ ម. កាសំ ។ ២ ឱ. បនុទហោស្សាមិ ។ ៣ ឱ. យទាតីតំ បហីនន្តំ ។ ៤ ឱ.

សវិត្តមនុព្រហយេ ។

លោមសតិយត្ថេរាបទាន ទី ៨

ខ្ញុំបានពុះពារនូវស្បូវត្រែង ថ្នាក់ ស្បូវរណ្តាស់ ស្មៅយា-
 បួង ស្មៅដំណេកទន្សាយទាំងអស់ ដោយទ្រូង ហើយ
 ចម្រើននូវវិវេក ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅក្នុងព្រៃ រព្វកន្លងខ្លិ-
 វាទគឺភទ្ទេករត្តសូត្រ ដែលជាពាក្យប្រៀនប្រដៅព្រះជិនស្រី
 ហើយបានដល់អរហត្ត ។ បុគ្គលមិនត្រូវអាឡោះអាល័យ
 នូវបញ្ចក្ខន្ធដែលកន្លងទៅហើយទេ មិនត្រូវប្រាថ្នាបញ្ចក្ខន្ធ
 ដែលជាអនាគតទេ ព្រោះបញ្ចក្ខន្ធណា ជាអតីត បញ្ចក្ខន្ធ
 នោះ កន្លងផុតទៅហើយ បញ្ចក្ខន្ធណា ជាអនាគត បញ្ច-
 ក្ខន្ធនោះ ក៏មិនទាន់មកដល់ ។ បុគ្គលណាពិចារណាយើញ
 ច្បាស់ នូវធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។ បុគ្គលនោះ លុះដឹង
 ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ដែលមិនញាប់ញ័រ មិនបានកម្រើកនោះ
 គប្បីចម្រើនឲ្យរឿយ ។ ។ ការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស
 បុគ្គលគួរតែធ្វើក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នកណានឹងដឹងថា សេចក្តី
 ស្លាប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែកបាន ព្រោះថា យើងតទល់នឹង
 មច្ចុ ដែលមានសេនាច្រើននោះ មិនបានសោះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ឃុំ វិហារិមាតាបី	អហោរត្តមតន្តិកំ
តំ វេ ភទ្ទេករត្តោតិ	សន្តោ អាចិក្ខុតេ មុនិ ។
កិលេសា ឈាបិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ ឆេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាគតំ វត មេ អាសិ	មម ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ឆន្ទុភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	លោមសតិយោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អភាសិត្តាតិ ។	

លោមសតិយត្តេរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

អ្នកប្រាជ្ញស្ងប់រម្ងាប់ តែងហៅបុគ្គល ដែលមានវិហារធម៌
 យ៉ាងនេះ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មិនខ្ជិលច្រអូស
 អស់ថ្ងៃនិងយប់នោះឯង ថាជាអ្នកមានភត្រីមួយដ៏ចម្រើន ។
 កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំ
 ដកចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់
 ចំណង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់ខ្ញុំ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទ្ធ ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះលោមសតិយត្ថេរ មានអាយុ បានសម្ដែងនូវ

តាថាទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ លោមសតិយត្ថេរាបទាន ។

នវមំ នវវច្ឆត្ថេរាបទានំ

[១៣៩] ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កប្បេ	ព្រហ្មពន្ធ មហាយសោ
កស្សទោ ជាម ជាមេន	ឧប្បជ្ជិ វេទតំ វហេ ។
តទាហំ បព្វជិត្វាន	តស្ស ពុទ្ធស្ស សាសនេ
យារដីរំ ចរិត្វាន	ព្រហ្មចរំ ^(១) តតោ ចុតោ ។
តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណីដីហិ ច
ជហិត្វា មាណសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
តតោ ចុតោ អវញ្ញម្ហិ	កថោតោ អាសហំ តហិ
វសតេ កុណាសម្បជ្ជោ	ភិក្ខុ ឈានរតោ សទា ។
មេត្តចិត្តោ ការុណីកោ	សទា បមុទិតាននោ
ឧបេក្ខកោ មហារីរោ	អប្បមញ្ញាសុ កោរិទោ ។

១ ម. ព្រហ្មចារំ ។

វិនវច្ឆត្តេរាបទាន ទី ៩

[១៣៧] ក្នុងភិក្ខុកប្បនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ
 មានដៅពង្សប្រសើរ មានយសធំ ទ្រង់ប្រសើរជាងអ្នកប្រាជ្ញ
 ទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ កាលនោះ ខ្ញុំបួសក្នុង
 សាសនានៃព្រះពុទ្ធនោះ ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ដរាបអស់ជីវិត
 ហើយច្យុតចាកអត្តភាពនោះ ។ ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើ
 ល្អនោះផង ដោយការតម្កល់ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់
 រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវ-
 ត្តិវ័រ ។ ខ្ញុំច្យុតចាកឋានតាវត្តិវ័រនោះ មកកើតជាព្រាហ្មណ៍ក្នុង
 ព្រៃ មានភិក្ខុមួយរូបបរិបូណ៌ដោយគុណ ត្រេកអរក្នុងឈាន
 នៅក្នុងទីនោះ សព្វកាល ។ (ភិក្ខុនោះ) មានមេត្តាចិត្ត មាន
 សេចក្តីករុណា មានមុខរីករាយសព្វកាល ប្រកបដោយឧ-
 បេក្ខា មានព្យាយាមធំ ឈ្លាសក្នុងអប្បមញ្ញាទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

វិធីវណសង្ក័យោ	សព្វសត្តហិតាសយោ ^(១)
វិស្សជ្ជោ ន ចិរេនាសី ^(២)	តស្មី សុកតសារកោ ។
ឧបេច្ច ចាទមូលម្ហិ	និសិទ្ធស្ស តទាស្សមេ
កទាចិ អាមិសំ ទេតិ	ធម្មំ ទេសេសិ ចេកទា ។
តទា វិបុលបេមេន	ឧចាសិត្វា ដិនត្រដំ
តតោ ចុតោ កតោ សក្កំ	បវាសោ សយរំ យថា ។
សក្កា ចុតោ មនុស្សេសុ	និព្វត្តោ បុញ្ញកម្មនា
អការំ ឆឌ្ឍយិត្វាន	បព្វដ្ឋី ពហុសោ អហំ ។
សមណោ តាបសោ ទិដោ ^(៣)	បរិញ្ញាដោ តថេវហំ
ហុត្វា វសី អរញ្ញម្ហិ	អនេកសតយោ អហំ ។

១ ឱ. សព្វសត្តហិតាសយេ ។ ២ ឱ. ន ចិរេនស្មី ។ ៣ ឱ. ម. វិប្បោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះ ប្រាសចាកនីវរណៈ មានអធ្យាស្រ័យជា
 ប្រយោជន៍ដល់សព្វសត្វ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ស្មិទ្ធស្មាលចំពោះ
 សាវ័កនៃព្រះសុគតនោះ ។ កាលនោះ ខ្ញុំចូលទៅទៀបបាទា
 នៃភិក្ខុនោះ ដែលគង់នៅក្នុងអាស្រម ចួនកាលលោកឲ្យអា-
 មិសៈ ចួនកាលលោកសម្តែងធម៌ឲ្យខ្ញុំស្តាប់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំ
 ចូលទៅរកសាវ័ក ជាបុត្រនៃព្រះជិនស្រី ដោយសេចក្តីស្រ-
 ឡាញ់យ៉ាងខ្លាំង លុះខ្ញុំច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បាន
 ទៅកើតក្នុងឋានសួគ៌ ដូចជាការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះរបស់ខ្លួន ។
 ខ្ញុំច្យុតចាកឋានសួគ៌ មកកើតក្នុងមនុស្សលោក ដោយបុញ្ញ-
 កម្ម ហើយលះបង់ផ្ទះចេញទៅបួសច្រើនលើក ។ គឺខ្ញុំបួស
 ជាសមណៈ ជាតាបស ជាព្រាហ្មណ៍ ជាបរិព្វាជក ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ព្រោះខ្ញុំនៅក្នុងព្រៃ អស់រយនៃឆ្នាំដ៏ច្រើន ។

នវមំ នេវច្ឆេត្តោបទានំ

បច្ឆិមេ ច កវេទានិ	រម្មេ កាបិលវត្ថុវេ
វច្ឆកោត្តោ ទិដោ តស្ស	ជាយាយ អហាមោក្កមី ។
មាតុ មេ ទោហន្ទោ អាសិ	តិរោកុច្ឆិកតស្ស មេ
ជាយមាណសមីបម្ហិ	វណសាយ និច្ចយោ ។
តតោ មេ អជនិ មាតា	រមណីយេ វណន្តវេ
កត្តតោ និក្ខមន្តំ មំ	កាសាយេន បដិក្កហំ ។
តតោ កុមារោ សិទ្ធតោ	ជាតោ សក្យកុលទ្ធវោ
តស្ស មិត្តោ បិយោ អាសី	សំវិស្សដ្ឋោ សុមាណិយោ ^(១) ។
សត្តសារេ ហិ ^(២) និក្ខន្តេ	ឱហាយ វិបុលំ យសំ
អហំបិ បព្វជិត្វាន	ហិមវន្តំ ឧចាតមី ។
វនាលយំ ការជីយំ	កស្សបំ ធុតវាទកំ
ទិស្វា សុត្វា ទិនុប្បាទំ	ឧបេសី នវសារមី ។

១ ឱ. សុមាណិកោ ។ ២ សី. សត្តសារេ ហិតិក្ខន្តេ ។ ស. សត្តសារេហិ និក្ខន្តេ ។

វេទច្បត្តោបទាន ទី ៩

ឥឡូវនេះ មកដល់ក្នុងបច្ច័មភព ព្រាហ្មណ៍ណា ជាវច្ចគោត្រ
 នៅក្នុងក្រុងកបិលពស្ត ជាទីរីករាយ ខ្ញុំចុះចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ផ្នែកវិយាររបស់ព្រាហ្មណ៍នោះ ។ កាលខ្ញុំនឹងប្រសូតចាកផ្ទះ
 មកខាងក្រៅ មាតារបស់ខ្ញុំមានសេចក្តីប្រាថ្នា គឺមានប្រាថ្នា
 ដើម្បីនៅក្នុងព្រៃជិតទីដែលខ្ញុំនឹងកើត ។ លំដាប់នោះ មាតា
 បានបង្កើតខ្ញុំ ត្រង់ចន្លោះព្រៃគួរជាទីរីករាយ ជនទាំងឡាយ
 បានទទួលខ្ញុំ កាលចេញមកអំពីគភ៌ ដោយសំពត់កាសាយ ។
 លំដាប់នោះ សិទ្ធត្ថកុមារទ្រង់កើតហើយ ជាទង់ជ័យនៃសាក្យ-
 ត្រកូល ខ្ញុំជាមិត្តរបស់សិទ្ធត្ថកុមារនោះ ជាទីស្រឡាញ់ ស្ម័គ្រ
 ស្មាល រាប់អានគ្នាជាបំផុត ។ កាលព្រះសិទ្ធត្ថៈជាខ្ចីមរបស់
 សត្វ ទ្រង់ចេញបួស ខ្ញុំក៏លះបង់យសដ៏ធំហើយបួស ចូលទៅ
 ក្នុងព្រៃហិមពាន្តដែរ ។ ខ្ញុំឃើញព្រះកស្សបៈដែលមានព្រៃ
 ជាលំនៅគួរសរសើរ មានវាទៈកម្ចាត់កិលេស ព្រះការកើត
 ឡើងនៃព្រះជិនស្រី ក៏ចូលទៅរកព្រះអង្គ ជាសារបីនៃនរៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

សោ មេ ធម្មំ អនេសយិ	សព្វតំ សម្មកាសយំ
តតោហំ បព្វជិត្វាន	វេនមេវ បុណោក្កមំ ។
តត្ថប្បមត្តោ វិហារំ	ធន្យភិញ្ញា អបស្សយី
អហោ សុលទ្ធុលាកោម្ហិ	សុមិត្តេនានុកម្មិតោ ។
កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ	ភវា សព្វេ សម្មហតា
នាកោវ ពន្ធនំ នេត្វា	វិហារមិ អនាសវោ ។
ស្វាតតំ វេត មេ អាសិ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្តំ សុទំ អាយស្មា	វេនវច្ឆោ ថេរោ ឥមា
កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។	

វេនវច្ឆោត្តេស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គសម្តែងនូវធម៌ដល់ខ្ញុំ ប្រកាសនូវអត្តទាំងពួង លំដាប់
 នោះ ខ្ញុំក៏បួសចូលទៅកាន់ព្រៃវិញទៀត ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលមិន
 ប្រមាទ នៅក្នុងទីនោះ ក៏បានឃើញអភិញ្ញា ៦ ឱ ! អញត្រូវ
 មិត្តល្អអនុគ្រោះហើយ ក៏មានលាភបានដោយងាយ ។ កិ-
 លេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់ ខ្ញុំដក
 ចោលហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះបានកាត់ចំ-
 ណាង ដូចជាដំរីកាត់ផ្តាច់នូវទន្ធិង ។ ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ
 ក្នុងសម្មាកំព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ
 សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើហើយ ។ បដិសម្ពិទា ៤
 វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ
 ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះវរវច្ឆត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថាទាំង
 នេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ វរវច្ឆត្ថេរាបទាន ។

ទស្សន៍ ចូឡសុត្តន្តត្ថេរាបទានំ

[១៤០] ឥមម្ហិ ភទ្ទកេ កាយ្យ	ព្រហ្មពន្ទ មហាយសោ
កស្សុចោ ជាម ជាមេន	ឧប្បជ្ជិ វេទតំ វេរោ ។
អនុព្យញ្ញនសម្បន្នោ	ពត្តិសវេលក្ខណោ
ព្យាមប្បភាបវិរុតោ	វិសិដាលសមោគតោ ។
អស្សាសេតា យថា ចន្នោ	សុរិយោវ បក្កង្គរោ
និព្វាបេតា យថា មេឃោ	សាគរោវ តុណាករោ ។
ធរណីរិវ សីលេន	ហិមវាវ សមាធិនា
អាភាសោ វិយ បញ្ញាយ	អសង្កោ អនិលោ យថា ។
តទាហំ ^(១) ពារណាសិយំ	ឧបបន្នោ មហាកុលេ
បហូតននធិញ្ញស្មី	នាណាតនសព្វាយេ ។
មហតា បរិវារេន	និសិទ្ធិំ លោកនាយកំ
ឧបេច្ច ធម្មមស្សោសី	អមតំវ មនោរហំ ។

១ ឱ. តទា ហិ ។

ចូឡសុគតន្តត្តោបទាន ទី ១០

[១៤០] ក្នុងភិក្ខុកប្បនេះ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះនាមកស្សបៈ
 មានដៅពង្សដ៏ប្រសើរ មានយសធំ ទ្រង់ប្រសើរជាងអ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយ ទ្រង់កើតឡើងហើយ ។ ព្រះអង្គប្រកប
 ដោយអនុព្យញ្ជនៈ មានលក្ខណៈ ដ៏ប្រសើរ ៣២ ប្រការ
 មានពន្លឺមួយព្យាមជុំវិញ ព្រោងព្រាតដោយបណ្តាញ គឺ
 រស្មី ។ ព្រះអង្គញ៉ាំងលោកឲ្យត្រេកអរ ដូចជាព្រះចន្ទ្រ
 ទ្រង់ធ្វើនូវពន្លឺដូចជាព្រះអាទិត្យ ទ្រង់រំលត់ទុក្ខ ដូចជាក្លៀង
 ទ្រង់ជាអណ្តូងនៃគុណដូចជាសាគរ ។ ព្រះអង្គមានសីលដូច
 ជាធរណី មានសមាធិ ដូចជាភ្នំហិមពាន្ត មានបញ្ញាដូចជា
 អាកាស មិនមានអ្វីទើសដូចខ្យល់ ។ កាលនោះ ខ្ញុំកើតក្នុង
 មហាត្រកូល មានទ្រព្យនិងស្រូវច្រើន សន្សំរតនៈផ្សេង ។
 ក្នុងក្រុងពារាណសី ។ ខ្ញុំចូលទៅរកព្រះលោកនាយក ដែល
 គង់នៅដោយបរិវារច្រើន បានស្តាប់អមតធម៌ដ៏គួរដល់ចិត្ត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទូត្តិសលក្ខណោធកោ	សុនក្ខត្តោវ ចជ្ជិមា
អនុព្យញ្ញនសម្បជ្ជោ	សាលរាជារ ផុល្លិតោ ។
វសិ ជាលបរិក្ខិតោ	ទិត្តោវ កនកាចលោ
ព្យាមប្បកាបរិវតោ	សតវសីរ ^(១) ទិវាកោ ។
សោណ្ណាននោ ជិនរោ	រម្មណីវ សិលុច្ចយោ
ករុណាបុណ្ណាហនយោ	គុណោ វិយ ^(២) សាកោ ។
លោកវិស្សតកិត្តិ ច	សិនេវុ នកុត្តមោ
យសសា វិតតោ ដីរោ	អាគាសសទិសោ មុនិ ។
អសង្កចិត្តោ សព្វត្ថ	អនិលោ វិយ នាយកោ
បតិដ្ឋា សព្វភូតានំ	មហីវ មុនិ សត្តមោ ។
អនុបលិត្តោ លោកេន	តោយេន បទុមំ យថា
កុវាទកច្ឆទហនោ ^(៣)	អក្កិក្ខត្តោវ សោ វសិ ^(៤) ។

១ ឱ. សវស្មីវ ។ ម. សតវសិ ។ ២ ឱ. វិវខ្លោ វិយ ។ ៣ ឱ. កុបាទកច្ឆទហនោ ។
 ៤ ឱ. សោភសិ ។ ម. សោ ចសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គទ្រទ្រង់លក្ខណៈ ៣២ ប្រការ ដូចជាព្រះចន្ទ្រមាន
 នក្ខត្តប្បក្សដ៏ល្អ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ដូចជាដើម
 សាលរាជមានផ្ការីក ។ ទ្រង់មានបណ្តាញគឺរស្មីបិទបាំង ដូច
 ជាមាសមិនប្រែពណ៌ ដែលជាងមាសដុតហើយ មានពន្លឺ
 មួយព្យាមផ្សាយជុំវិញ ដូចជាព្រះអាទិត្យមានរស្មីដ៏ច្រើន ។
 ព្រះជិនស្រីប្រសើរ មានព្រះកក្រដូចមាស ឬដូចជាភ្នំជាទីរីក-
 រាយ មានព្រះហឫទ័យពេញដោយករុណា (ប្រកប) ដោយ
 គុណដូចជាសាគរ ។ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញក្នុងលោក
 ដូចជាភ្នំដ៏ឧត្តមឈ្មោះសិនេរុ ទ្រង់ជាអ្នកប្រាជ្ញ ផ្សាយចេញ
 ទៅដោយយស ជាមុនីដូចជាអាកាស ។ ព្រះលោកនាយក
 មានព្រះហឫទ័យមិនជាប់ចំពាក់ ក្នុងទីទាំងពួង ដូចជាខ្យល់
 ជាមុនី ទី ៧ ជាទីពឹងរបស់ពួកសត្វទាំងអស់ ដូចជាផែនដី ។
 ព្រះអង្គមិនប្រឡាក់ ដោយលោក ដូចជាផ្កាឈូក មិនទទឹក
 ដោយទឹក ទ្រង់រុងរឿង ដូចជាគំនរភ្លើងចេះគុម្ពកុរាវៈ ។

ទសមំ ចូឡសុគន្ធត្ថេរាបទានំ

អគនោ វិយ សព្វត្ថ	កិលេសវិសនាយកោ ^(១)
កន្ធមាទនសេលោវ	កុណាតន្ធវិភូសិតោ
កុណានំ អាករោ ដីរោ	រតនានំវ សាគរោ
សិទ្ធុវ ច នរាជញ្ញោ	កិលេសមលហារកោ ។
វិជយីវ មហាយោដោ	មារសេនាប្បមទ្ធតោ
ចក្កវត្តិវ សោ រាជា	ពោជ្ឈង្គវតនិស្សរោ ។
មហារិសក្កសង្កាសោ	នោសព្យាដិតិកិច្ចកោ
សល្លកត្តោ យថា សេដ្ឋោ	ទិដ្ឋិតណ្ហាវិដាលកោ ។
សោ តទា លោកបដ្ឋោតោ	សនរាមវសក្កតោ
បរិសាសុ នរាទិច្ចោ	ធម្មំ ទេសយតេ ជនោ ។
នានំ ទត្វា មហាកោកោ	សីលេន សុគតូបកោ
ការនាយ ច និព្វាតិ	ឥច្ឆេវមនុសាសថ ។

១ ឱ. កិលេសវិសនាយកោ ។

ចូឡសុគតនុត្តោបទាន ទី ១០

ទ្រង់ញ៉ាំងពិសគឺកិលេសឲ្យវិនាសក្នុងទីទាំងពួង ដូចជាឱសថ
 ទ្រង់ស្អិតស្អាងគ្រឿងក្រអូបគឺគុណ ដូចជាភ្នំគន្ធមាទនៈ ។
 ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអណ្តូងនៃគុណទាំងឡាយ ដូចជាសា-
 គរជាទីកើតនៃរតនៈទាំងឡាយ ព្រះអង្គជាអាជានេយ្យនៃនរ-
 ជន ទ្រង់នាំចេញនូវមន្ទិលគឺកិលេស ដូចជាស្ទឹងសិន្ទុ ។ ព្រះ
 អង្គ ញ៉ាំញីនូវមារនិងសេនានៃមារ ដូចជាមហាយោធាធំ
 ឈ្នះ (នូវបច្ចាមិត្ត) ជាឥស្សរៈដោយរតនៈ គឺពោជ្ឈង្គ ដូចជា
 ស្តេចចក្រពត្តិ ។ ព្រះអង្គជាពេទ្យរក្សានូវព្យាធិគឺទោសៈ ដូច
 ជាគ្រូពេទ្យដ៏ធំ ព្រះអង្គវះនូវពកគឺទិដ្ឋិ ដូចជាពេទ្យវះដ៏ប្រ-
 សើរ ។ កាលនោះឯង ព្រះជិនស្រី ព្រះអង្គជាពន្លឺរបស់
 លោក ទេវតានិងមនុស្ស ធ្វើសក្ការៈហើយ ជាព្រះអាទិត្យ
 របស់នរៈ ទ្រង់សម្តែងធម៌ក្នុងពួកបរិស័ទ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ទូន្មានប្រៀនប្រដៅថា បុគ្គលមានភោគៈច្រើន ព្រោះឲ្យទាន
 ទៅកើតសុគតិព្រោះសីល បានព្រះនិព្វាន ព្រោះភាវនា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ទេសនន្តំ មហាស្សាទំ	អាទិមជ្ឈន្តសោភនំ
សុណាន្តិ បរិសា សព្វា	អមតំ មហារសំ ។
សុត្វា សុមធុរំ ធម្មំ	បសន្នោ ជិនសាសនេ
សុកតំ សរណំ កត្វា	យារជីរំ នមស្សហំ ។
មុនិទោ កន្ធកុដិយា	ឧព្វជ្ជេសី ^(១) តទា មហី
ចតុជ្ជាតេន កន្ធន	មាសេ អដ្ឋ ទិទេ សូហំ ។
បណិទាយ សុកន្ធន្តំ	សរិស្ស វិកន្ធិនោ
តទា ទិទោ វិយាកាសិ	សុកន្ធតនុលាភិតំ ។
យោយំ កន្ធកុដិភូមិ	កន្ធន ឧព្វដោ ^(២) សកី
តេន កម្មវិទាកេន	ឧបបន្នោ យហី តហី ។
សុកន្ធទេហោ សព្វត្ថ	កវិស្សតិ អយំ នពោ
កុណាកន្ធយុតោ ហុត្វា	និព្វាយិស្សតិទាសវោ ។

១ ឱ. ឱបុញ្ញេសិ ។ ម. ឱបុញ្ញេសី ។ ២ ឱ. ម. គន្ធនោបុញ្ញេតេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ពួកបរិស័ទទាំងអស់ ស្តាប់នូវទេសនានោះ ដែលមានអា-
 និសង្សធំ មានលម្អខាងដើម កណ្តាលនិងខាងចុង ដូចជា
 អមតធម៌មានរសដ៏ធំ ។ លុះខ្ញុំស្តាប់នូវធម៌ ដែលមានរស
 ផ្អែមល្អិតហើយ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងសាសនាព្រះជិនស្រី ដល់នូវ
 ព្រះសុគតជាទីពឹង នមស្ការដរាបដល់អស់ជីវិត ។ កាលនោះ
 ខ្ញុំលាបនូវគន្ធកុដិ របស់ព្រះមុនី ដោយក្លិនក្រអូបមានជាតិ
 ៤ អស់ ៨ ថ្ងៃ ក្នុងមួយខែ ហើយតម្កល់ទុកនូវគ្រឿងក្រអូប
 នោះ ដើម្បីសរិះដែលមិនមានក្លិនក្រអូប ។

កាលនោះ ព្រះជិនស្រីសម្តែងទ្រង់ទំនាយ នូវការ
 បានខ្លួនមានក្លិនក្រអូបថា បុគ្គលណា បានលាបនូវគន្ធកុដិ
 ដោយក្លិនក្រអូប អស់វារៈម្តង ព្រោះតែវិបាកនៃកុសល-
 កម្មនោះ បុគ្គលនោះ លុះកើតក្នុងទីណាក៏ដោយ នឹង
 មានរាងកាយមានក្លិនក្រអូប ក្នុងទីទាំងពួង ជាអ្នកប្រកប
 ដោយក្លិនគឺសីលគុណ មិនមានអាសវៈ នឹងបរិនិព្វាន ។

ទសមំ ចូឡសុគន្ធក្តោបទានំ

តេន កម្មេន សុកតេន	ចេតនាបណិដីហិ ច
ជហិត្វា មាណុសំ ទេហំ	តារត្តីសំ អកញ្ចហំ ។
បច្ឆិមេ ច ភវេនានិ	ជាតោ វិប្បកុលេ អហំ
កត្តំ មេ វសតោ មាតា	ទេហោនាសិ សុគន្ធិកា ^(១) ។
យទា ច មាតុកុច្ឆិម្ហា	និក្ខមាមិ តទា បុរំ
សារត្តិ សព្វកន្លេហិ	វាសិតា វិយ វាយថ ។
បុប្ផវស្សញ្ច សុរកិ ^(២)	ទិព្វកន្ធ�ំ មនោរមំ
ជូតានិ ^(៣) ច មហាក្សានិ	ឧបវាយីសុ តារទេ ។
ទេវា ច សព្វកន្លេហិ	ជូបបុប្ផេហិ ^(៤) តំ យរំ
វាសយីសុ សុកន្លេន	យស្មី ជាតោ អហំ យវេ ។
យទា ច តរុណោ ភន្ទោ	បបមេ យោពូនេ បិតោ
តទា សេសំ ^(៥) សបរិសំ	វិនេត្វា នរសារថិ ។

១ ឱ. ម. សុគន្ធិកា ។ ២ ឱ. សុរកិ ។ ៣ ម. ច្ចុមានិ ។ ៤ ម. ធុរុបុប្ផេហិ ។ ៥ ឱ. ម. សេលំ ។

ចូឡសុគន្ធត្ថេរាបទាន ទី ១០

ដោយកុសលកម្មដែលខ្ញុំធ្វើល្អនោះផង ដោយការតម្កល់នូវ
 ចេតនានោះផង លុះខ្ញុំលះបង់រាងកាយជារបស់មនុស្សហើយ
 ក៏បានទៅកើតក្នុងឋានតាវត្តិវ្យ ។ ឥឡូវនេះ ដល់មកបច្ច័ម-
 ភព ខ្ញុំបានមកកើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍ កាលខ្ញុំនៅក្នុងផ្ទះ
 នៃមាតា មាតា (របស់ខ្ញុំ) ជាស្រីមានកាយក្លិនក្រអូប ។
 កាលណា ខ្ញុំចេញចាកផ្ទះនៃមាតា កាលនោះ ក្រុងសាវត្ថី
 ផ្សាយចេញដោយគ្រឿងក្រអូបទាំងពួង ហាក់ដូចជាគេអប់ ។
 ភ្ញៀវជាវិការៈនៃផ្កាក្រអូប មានក្លិនដូចជាក្លិនទិព្យ ជាទីរីក-
 រាយនៃចិត្តផង ធ្លុបទាំងឡាយមានថ្លៃដ៏ច្រើនផង ក៏ផ្សាយ
 ចេញក្នុងខណៈនោះ ។ ខ្ញុំកើតក្នុងផ្ទះណា ទេវតាទាំងឡាយ
 អប់រួរផ្ទះនោះ ដោយគ្រឿងក្រអូបទាំងពួងផង ដោយធ្លុប
 និងផ្កាទាំងឡាយផង ដោយក្លិនទិព្យផង ។ កាលណា ខ្ញុំ
 នៅក្មេងកំពុងចម្រើន បិតានៅក្នុងបឋមវ័យ កាលនោះ ព្រះ
 នរសារថី ទ្រង់ទូន្មាននូវជនដ៏សេស ព្រមទាំងបរិស័ទ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

តេហិ សព្វេហិ សហិតោ សាវត្ថិបុរមាតតោ
តទា ពុទ្ធានុការន្តំ ទិស្វា បព្វជិតោ អហំ ។
សីលំ សមាធិបញ្ញញ្ច វិមុត្តិញ្ច អនុត្តរំ
ការេត្វា ចតុរោ ធម្មេ ចាបុណី អាសវក្ខយំ ។
យទា បព្វជិតោ ចាហំ យទា ច អហំ អហំ^(១)
និព្វាយិស្សំ យទា ចាហំ កន្ធុរស្សោ តទា អហុ ។

សរីរកន្ធា ច^(២) សេដ្ឋោតិសេតិ មេ^(៣)

មហារហំ ចន្ទនំ ចម្បកុប្បលំ

តថេវ កន្ធា ឥតវេ ច សព្វសោ

បសយ្ហ វាយាមិ កតោ យហី តហី ។

កិលេសា ឈាមិតា មយ្ហំ កវា សព្វេ សមូហតា

នាការេ ពន្ទនំ នេត្វា វិហារមិ អនាសវោ ។

១ ម. អហំ ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ សទាសទ្វា អត្ថិ ។ ៣ ម. វាសេតំ មេ មហារហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ព្រះអង្គប្រកបដោយបរិស័ទទាំងឡាយ ទាំងពួងនោះ ស្តេច
 មកកាន់ក្រុងសាវត្ថី កាលនោះ ខ្ញុំបានឃើញនូវអានុភាពនៃ
 ព្រះពុទ្ធនោះ ហើយក៏បួស ។ ខ្ញុំអប់រំធម៌ដ៏ប្រសើរទាំង ២
 គឺសីល សមាធិ បញ្ញានិងវិមុត្តិ ហើយបានដល់នូវការអស់
 ទៅនៃអាសវៈ ។ ខ្ញុំបួសក្នុងកាលណាផង ខ្ញុំបានជាព្រះ
 អរហន្តក្នុងកាលណាផង ខ្ញុំបរិនិព្វានក្នុងកាលណាផង ភ្ញៀវ
 មានក្លិនក្រអូបក៏បង្ករចុះ ក្នុងកាលនោះ ។ ។

ក្លិនរបស់សរីរៈខ្ញុំ ជាក្លិនដ៏ប្រសើរ គ្របសង្កត់នូវក្លិន
 នៃខ្លឹមចន្ទន៍ ផ្កាចម្ប៉ានិងផ្កាឧប្បុល មានថ្ងៃច្រើន
 ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំទៅក្នុងទីណាក៏ដោយ តែងផ្សាយក្លិន
 ក្រអូបគ្របសង្កត់នូវក្លិនដទៃ ដោយសព្វគ្រប់ ។

កិលេសទាំងឡាយ ខ្ញុំដុតបំផ្លាញហើយ ភពទាំងអស់
 ខ្ញុំដកចោលចេញហើយ ខ្ញុំជាអ្នកមិនមានអាសវៈ ព្រោះ
 បានកាត់ចំណង ដូចជាដំរី កាត់ផ្តាច់ នូវទន្ធិង ។

ទសមំ ចូឡសុគន្ធក្តោរាបទានំ

ស្វាកតំ វត មេ អាសិ	ពុទ្ធសេដ្ឋស្ស សន្តិកេ
តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនំ ។
បដិសម្ពិទា ចតស្សោ	វិមោក្ខាបិ ច អដ្ឋិមេ
ធន្យភិញ្ញា សច្ចិកតា	កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្តិ ។
ឥត្ថំ សុទំ អាយស្មា	ចូឡសុគន្ធា ថេរោ ឥមា

កាថាយោ អកាសិត្តាតិ ។

ចូឡសុគន្ធក្តោរស្ស អបទានំ សមគ្គំ ។

ឧទ្ទានំ

ភទ្ទិយោ វេរតោ ថេរោ	មហាលាភី ច សីវសី
វដ្តិសោ នន្ទកោ ចេវ	កាឡុទាយី តថាកយោ ។
លោមសោ វនវច្ឆោ ច	សុគន្ធា ទសមោ កតោ ^(១)
តីណិ កាថាសតា តត្ថ	សោឡុសា ច តទុត្តរិ ។

ភទ្ទិយវគ្គោ បញ្ចបញ្ញាសោ ។

១ ម. សុគន្ធា ចេវ ទសមោតិ ទិស្សន្តិ ។

ចូឡសុគន្ធត្ថេរាបទាន ទី ១០

ឱ ! ខ្ញុំមកល្អហើយ ក្នុងសម្មាភ័ព្វព្រះពុទ្ធដ៏ប្រសើរ វិជ្ជា ៣
ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ សាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំបានធ្វើ
ហើយ ។ បដិសម្ភិទា ៤ វិមោក្ខ ៨ និងអភិញ្ញា ៦ នេះ ខ្ញុំ
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ទាំងសាសនា របស់ព្រះពុទ្ធ ខ្ញុំ
ក៏បានប្រតិបត្តិហើយ ។

បានឮថា ព្រះចូឡសុគន្ធត្ថេរ មានអាយុ បានសម្តែងនូវគាថា
ទាំងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចូឡសុគន្ធត្ថេរាបទាន ។

ឧទ្ទាន

ភទ្ទិយត្ថេរាបទាន ១ អវេតត្ថេរាបទាន ១ សីវលិត្ថេរាបទាន
អ្នកមានលាភច្រើន ១ វង្គីសត្ថេរាបទាន ១ នន្ទកត្ថេរាបទាន
១ កាឡុទាយិត្ថេរាបទាន ១ អភិយត្ថេរាបទាន ១ ។ លោម-
សតិយត្ថេរាបទាន ១ វនវច្ឆត្ថេរាបទាន ១ ចូឡសុគន្ធត្ថេរាប-
ទាន ជាគម្រប់ ១០ ក្នុងផ្ទៃនៃវគ្គនោះ មានគាថា ៣១៦ ។

ចប់ ភទ្ទិយវគ្គ ទី ៥៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

អថ វគ្គទានំ

កណ៌ិករូយោ វគ្គោ	ផលនោ តិណាយកោ
កច្ចានោ ភទ្ទិយោ វគ្គោ	កាថាយោ កណ៌ិតា វិសា ^(១) ។
នវ កាថាសតានិ ច ^(២)	ចតុរាសីតិមេវ ច
ឆបញ្ញាសំ ^(៣) បញ្ចសតា	អបនាណា បកាសិតា ។
សហ ឧទ្ធានកាថាហិ	ឆសហស្សានិ ហោន្តិមា
ទ្វេ សតានិ ច កាថានំ	អដ្ឋារស តទុត្តរិ ។

ឯត្តារតា ពុទ្ធាបទានញ្ច បច្ចេកពុទ្ធាបទានញ្ច ថេរាបទានញ្ច
សមគ្គានិ ។

១ ឱ. គណិតាវិហា ។ ម. គណិតា ចិមា ។ ២ ឱ. ម. កាថាសតានិហា ។ ៣ ឱ. ម. សបញ្ញាសំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ម្យ៉ាងទៀត ឧទ្ទាននៃវគ្គ

កណិការវគ្គ ១ ផលទាយកវគ្គ ១ តិណទាយកវគ្គ ១ កប្បា-
 យនវគ្គ ១ ភិទ្ទិយវគ្គ ១ រាប់ជាគាថា មានចំនួន ២០ ។
 អបទានទាំងឡាយ លោកសម្តែងថា មានគាថា ៩០០ ផង
 ៨២ ផង ៥៥៦ ផង ។ គាថាទាំងឡាយនេះ ព្រមទាំង
 ឧទ្ទាន មានចំនួន ៦.២១៨ គាថា ។

ចប់ ពុទ្ធាបទាន បច្ចេកពុទ្ធាបទាន និងថេរាបទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស អបទានំ

ចតុត្តោ ភាគោ

មាតិកា

អង្កេ

ទ្វាចត្តាឡីសមោ ភទ្ទាលិវគ្គោ

ភទ្ទាលិវគ្គោ	បឋមំ ភទ្ទាលិត្ថេរាបទានំ.....	១
	ទុតិយំ ឯកច្ចត្តិយត្ថេរាបទានំ	២
	តតិយំ តិណសូលកធាទនិយត្ថេរាបទានំ	១៥
	ចតុត្តំ មជ្ជមំសទាយកត្ថេរាបទានំ	២០
	បញ្ចមំ នាគបល្លវកត្ថេរាបទានំ.....	២២
	ឆដ្ឋំ ឯកទីបិយត្ថេរាបទានំ	២៣
	សត្តមំ ឧច្ឆន្តបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.....	២៦
	អដ្ឋមំ យាគុទាយកត្ថេរាបទានំ	២៨
	នវមំ បត្តោទនទាយកត្ថេរាបទានំ.....	៣២
	ទសមំ មញ្ញទាយកត្ថេរាបទានំ	៣៥

សុត្តន្តបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ អបទាន

ចតុត្ថភាគ

មាតិកា

ទំព័រ

ភទ្ទាលិវគ្គ ទី ៤២

ភទ្ទាលិវគ្គ	ភទ្ទាលិត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	១
	ឯកច្ឆតិយត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	៦
	តិណសូលកធាទនិយត្ថេរាបទាន	ទី ៣.....	១៥
	មជ្ជមំសទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៤.....	២០
	នាគបល្លវកត្ថេរាបទាន	ទី ៥.....	២២
	ឯកទីបិយត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	២៣
	ឧច្ឆន្តបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	២៦
	យាគុទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	២៨
	បត្តោទនទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៩.....	៣២
	មញ្ញទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ១០.....	៣៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

តេចត្តាឡីសោ សកីសម្មជ្ជកវគ្គោ

សកីសម្មជ្ជកវគ្គោ	បឋមំ	សកីសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ	៣៨
	ទុតិយំ	ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ	៤១
	តតិយំ	ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទានំ	៤៤
	ចតុត្ថំ	សត្តកទម្ភបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ	៤៩
	បញ្ចមំ	កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ	៥០
	ឆដ្ឋំ	យដមណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ	៥២
	សត្តមំ	ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទានំ	៥៤
	អដ្ឋមំ	សុចិន្តិតត្ថេរាបទានំ	៥៨
	នវមំ	សោណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទានំ	៦៤
	ទសមំ	សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទានំ	៦៧

ចតុច្ចត្តាឡីសោ ឯកវិហារិវគ្គោ

ឯកវិហារិវគ្គោ	បឋមំ	ឯកវិហារិយត្ថេរាបទានំ.....	៧១
	ទុតិយំ	ឯកសង្ខិយត្ថេរាបទានំ.....	៧៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

សក្តីសម្មជ្ជកវគ្គ ទី ៤៣

សក្តីសម្មជ្ជកវគ្គ	សក្តីសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	៣៨
	ឯកទុស្សទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	៤១
	ឯកាសនទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៣.....	៤៤
	សត្តកទម្ពបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៤.....	៤៩
	កោរណ្ណបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៥.....	៥០
	យដមណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	៥២
	ឯកធម្មស្សវនិយត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	៥៤
	សុបិន្តិតត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	៥៨
	សោណ្ណកីកណិយត្ថេរាបទាន	ទី ៩.....	៦៤
	សោវណ្ណកោន្តរិកត្ថេរាបទាន	ទី ១០.....	៦៧

ឯកវិហារវគ្គ ទី ៤៤

ឯកវិហារវគ្គ	ឯកវិហារិយត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	៧១
	ឯកសង្ឃិយត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	៧៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

ឯកវិហារវិគ្គេ	តតិយំ	បាដិហិរសញ្ញកត្តេរាបទានំ.....	៧៦
	ចតុត្ថំ	ញាណត្ថវិកត្តេរាបទានំ.....	៧៨
	បញ្ចមំ	ឧច្ចក្ខណ្ឌិកត្តេរាបទានំ.....	៨០
	ឆដ្ឋំ	កលម្ពទាយកត្តេរាបទានំ.....	៨២
	សត្តមំ	អម្ពាដកទាយកត្តេរាបទានំ.....	៨៣
	អដ្ឋមំ	ហរីតកិទាយកត្តេរាបទានំ.....	៨៤
	នវមំ	អម្ពបិណ្ឌិយត្តេរាបទានំ.....	៨៦
	ទសមំ	ជម្ពុផលិយត្តេរាបទានំ.....	៨៨

បញ្ចចត្តាឡីសោ វិភេទកិវគ្គោ

វិភេទកិវគ្គោ	បឋមំ	វិភេទកពីជិយត្តេរាបទានំ.....	៩០
	ទុតិយំ	កោលទាយកត្តេរាបទានំ.....	៩១
	តតិយំ	វេលុវេផលិយត្តេរាបទានំ.....	៩៣
	ចតុត្ថំ	ភណ្ឌាតកទាយកត្តេរាបទានំ.....	៩៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ឯកវិហារវគ្គ	បាដិហិរសញ្ញកត្តេរាបទាន	ទី ៣.....	៧៦
	ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន	ទី ៤.....	៧៨
	ឧច្ចុក្ខណ្ឌិកត្តេរាបទាន	ទី ៥.....	៨០
	កលម្ពទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៦.....	៨២
	អម្ពាដកទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៧.....	៨៣
	ហរិតកិទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៨.....	៨៤
	អម្ពបិណ្ឌិយត្តេរាបទាន	ទី ៩.....	៨៦
	ជម្ពុផលិយត្តេរាបទាន	ទី ១០.....	៨៨

វិភេទកវគ្គ ទី ៤៥

វិភេទកវគ្គ	វិភេទកពីជិយត្តេរាបទាន	ទី ១.....	៩០
	កោលទាយកត្តេរាបទាន	ទី ២.....	៩១
	វេលុវេផលិយត្តេរាបទាន	ទី ៣.....	៩៣
	ភល្លាតកទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៤.....	៩៤

មាតិកាបញ្ជីនិ

មាតិកា		អង្កេត
វិភេទកិវគ្គ	បញ្ចមំ ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.....	៩៦
	ឆដ្ឋំ អម្ពាដកិយត្ថេរាបទានំ.....	៩៧
	សត្តមំ សីហាសនិកត្ថេរាបទានំ.....	៩៩
	អដ្ឋមំ បាទបីបិយត្ថេរាបទានំ.....	១០០
	នវមំ វេទិយការកត្ថេរាបទានំ.....	១០២
	ទសមំ ពោធិយរការកត្ថេរាបទានំ.....	១០៤

ឆបញ្ជីឡើសោ ជគតិវគ្គ

ជគតិវគ្គ	បបមំ ជគតិទាយកត្ថេរាបទានំ.....	១០៧
	ទុតិយំ មោរហត្ថិយត្ថេរាបទានំ.....	១០៨
	តតិយំ សីហាសនពីជិយត្ថេរាបទានំ.....	១១០
	ចតុត្ថំ តិណុក្កុជារិយត្ថេរាបទានំ.....	១១១
	បញ្ចមំ អក្កមនទាយកត្ថេរាបទានំ.....	១១២
	ឆដ្ឋំ កោរណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ.....	១១៣
	សត្តមំ ឯកច្ចត្ថិយត្ថេរាបទានំ.....	១១៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
វិភេទកវគ្គ	
ឧម្មាបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៥..... ៧៦
អម្ពាដកិយត្ថេរាបទាន	ទី ៦..... ៧៧
សីហាសនិកត្ថេរាបទាន	ទី ៧..... ៧៧
បាទបីបិយត្ថេរាបទាន	ទី ៨..... ១០០
វេទិយការកត្ថេរាបទាន	ទី ៩..... ១០២
ពោធិយរការកត្ថេរាបទាន	ទី ១០..... ១០២

ជគតិវគ្គ ទី ៤៦

ជគតិវគ្គ	
ជគតិទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ១..... ១០៧
មោរហត្ថិយត្ថេរាបទាន	ទី ២..... ១០៨
សីហាសនពិជិយត្ថេរាបទាន	ទី ៣..... ១១០
តិណ្កក្កុធាវិយត្ថេរាបទាន	ទី ៤..... ១១១
អក្កមនទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៥..... ១១២
កោរណ្ឌិយត្ថេរាបទាន	ទី ៦..... ១១៣
ឯកច្ឆត្តិយត្ថេរាបទាន	ទី ៧..... ១១៤

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
ជគតិវគ្គ	អដ្ឋមំ ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ..... ១១៦
	នវមំ សត្តិបណ្ឌិយត្ថេរាបទានំ..... ១១៨
	ទសមំ គន្ធបូជកត្ថេរាបទានំ..... ១១៩

សត្តចត្តាឡីសោ សាលបុប្ផិវគ្គោ

សាលបុប្ផិវគ្គ	បឋមំ សាលកុសុមិយត្ថេរាបទានំ..... ១២១
	ទុតិយំ ចិត្តកបូជកត្ថេរាបទានំ..... ១២២
	តតិយំ ចិត្តកនិព្វាបកត្ថេរាបទានំ..... ១២៣
	ចតុត្ថំ សេតុទាយកត្ថេរាបទានំ..... ១២៤
	បញ្ចមំ សុមនតាលវណ្ណិយត្ថេរាបទានំ..... ១២៥
	ឆដ្ឋំ អវដផលិយត្ថេរាបទានំ..... ១២៦
	សត្តមំ លពុជផលទាយកត្ថេរាបទានំ..... ១២៧
	អដ្ឋមំ មិលកុផលទាយកត្ថេរាបទានំ..... ១២៨
	នវមំ សយម្បដិកាណិយត្ថេរាបទានំ..... ១២៩
	ទសមំ និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទានំ..... ១៣២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ជគតិវគ្គ	ជាតិបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៨..... ១១៦
	សត្តិបណ្ឌិយត្ថេរាបទាន	ទី ៩..... ១១៨
	គន្ធបូជកត្ថេរាបទាន	ទី ១០..... ១១៩

សាលបុប្ផិវគ្គ ទី ៤៧

សាលបុប្ផិវគ្គ	សាលកុសុមិយត្ថេរាបទាន	ទី ១..... ១២១
	ចិត្តកបូជកត្ថេរាបទាន	ទី ២..... ១២២
	ចិត្តកនិព្វាបកត្ថេរាបទាន	ទី ៣..... ១២៣
	សេតុទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៤..... ១២៤
	សុមនសាលវណ្ណិយត្ថេរាបទាន	ទី ៥..... ១២៥
	អវដផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៦..... ១២៦
	លពុជផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៧..... ១២៧
	មិលក្កុផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៨..... ១២៨
	សយម្បដិកាណិយត្ថេរាបទាន	ទី ៩..... ១២៩
	និមិត្តព្យាករណិយត្ថេរាបទាន	ទី ១០..... ១៣២

មាតិកាបញ្ជីនិ

មាតិកា

អង្កេត

អង្គចត្តាឡីសោ នឡមាលិវគ្គោ

នឡមាលិវគ្គោ	បឋមំ	នឡមាលិយត្ថេរាបទានំ.....	១៣៦
	ទុតិយំ	មណិបូជកត្ថេរាបទានំ.....	១៣៧
	តតិយំ	ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទានំ	១៤១
	ចតុត្ថំ	សុមនវីជនិយត្ថេរាបទានំ.....	១៤៤
	បញ្ចមំ	កុម្មាសទាយកត្ថេរាបទានំ.....	១៤៥
	ឆដ្ឋំ	កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទានំ	១៤៦
	សត្តមំ	គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទានំ.....	១៤៧
	អដ្ឋមំ	វល្លិការផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	១៤៩
	នវមំ	បានធិទាយកត្ថេរាបទានំ.....	១៥០
	ទសមំ	បុឡិនចង្ក័មិយត្ថេរាបទានំ.....	១៥៣

ឯក្ខនបញ្ញាសមោ បង្សក្ខុលវគ្គោ

បង្សក្ខុលវគ្គោ	បឋមំ	បង្សក្ខុលសញ្ញកត្ថេរាបទានំ.....	១៥៦
	ទុតិយំ	ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទានំ.....	១៥៧

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

នឡូមាលីវគ្គ ទី ៤៨

នឡូមាលីវគ្គ	នឡូមាលីយត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	១៣៦
	មណិបូជកត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	១៣៧
	ឧក្កាសតិកត្ថេរាបទាន	ទី ៣.....	១៤១
	សុមនវីជនិយត្ថេរាបទាន	ទី ៤.....	១៤៤
	កុម្មាសទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៥.....	១៤៥
	កុសដ្ឋកទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	១៤៦
	គិរិបុន្នាគិយត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	១៤៧
	វណិការផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	១៤៩
	បានធិទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៩.....	១៥០
	បុទ្បិនចង្កមិយត្ថេរាបទាន	ទី ១០.....	១៥៣

បង្សុក្ខលវគ្គ ទី ៤៩

បង្សុក្ខលវគ្គ	បង្សុក្ខលសញ្ញកត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	១៥៦
	ពុទ្ធសញ្ញកត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	១៥៧

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	អង្កេត
បង្សក្ខលវគ្គ	តតិយំ ភិសទាយកត្ថេរាបទានំ..... ១៦១
	ចតុត្ថំ ញាណត្ថវិកត្ថេរាបទានំ..... ១៦៤
	បញ្ចមំ ចន្ទនមាលិយត្ថេរាបទានំ..... ១៧០
	ឆដ្ឋំ ធាតុបូជកត្ថេរាបទានំ..... ១៧៥
	សត្តមំ បុទ្ធិនុប្បាទកត្ថេរាបទានំ..... ១៧៦
	អដ្ឋមំ តរណិយត្ថេរាបទានំ..... ១៨៤
	នវមំ ធម្មុចិត្តេរាបទានំ..... ១៨៧
	ទសមំ សាលមណ្ឌបិយត្ថេរាបទានំ..... ១៩២

បញ្ញាសមោ កីកណិបុប្ផវគ្គោ

កីកណិបុប្ផវគ្គ	បឋមំ តីណិកីកណិបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ..... ១៩៩
	ទុតិយំ បង្សក្ខលបូជកត្ថេរាបទានំ..... ២០០
	តតិយំ កោរណ្ឌបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ..... ២០២
	ចតុត្ថំ កីសុកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ..... ២០៤
	បញ្ចមំ ឧបខ្សទុស្សទាយកត្ថេរាបទានំ..... ២០៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
បង្សុក្ខុលវគ្គ	
ភិសទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៣..... ១៦១
ញាណត្ថវិកត្តេរាបទាន	ទី ៤..... ១៦៤
ចន្ទនមាលិយត្តេរាបទាន	ទី ៥..... ១៧០
ជាតុប្បជកត្តេរាបទាន	ទី ៦..... ១៧៥
បុទ្បិនុប្បាទកត្តេរាបទាន	ទី ៧..... ១៧៦
តរណិយត្តេរាបទាន	ទី ៨..... ១៨៤
ធម្មរុចិត្តេរាបទាន	ទី ៩..... ១៨៧
សាលមណ្ឌបិយត្តេរាបទាន	ទី ១០..... ១៩២

កីកណិប្បប្បវគ្គ ទី ៥០

កីកណិប្បប្បវគ្គ	
តីណិកីកណិប្បប្បិយត្តេរាបទាន	ទី ១..... ១៩៩
បង្សុក្ខុលប្បជកត្តេរាបទាន	ទី ២..... ២០០
កោរណ្ណប្បប្បិយត្តេរាបទាន	ទី ៣..... ២០២
កីសុកប្បប្បិយត្តេរាបទាន	ទី ៤..... ២០៤
ឧបឌ្ឍទុស្សទាយកត្តេរាបទាន	ទី ៥..... ២០៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

កីកណិបុប្ផវគ្គ	ឆដំ	យតមណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ	២០៧
	សត្តមំ	ឧទកទាយកត្ថេរាបទានំ	២០៩
	អដ្ឋមំ	បុទ្ធិនប្បិយត្ថេរាបទានំ	២១១
	នវមំ	នទ្ធិកុដិកទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២១៧
	ទសមំ	បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទានំ	២១៩

ឯកបញ្ញាសោ កណិការវគ្គោ

កណិការវគ្គ	បឋមំ	តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ	២២២
	ទុតិយំ	ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទានំ	២២៨
	តតិយំ	កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរាបទានំ	២៣១
	ចតុត្ថំ	អវដលិយត្ថេរាបទានំ.....	២៣២
	បញ្ចមំ	ចារផលិយត្ថេរាបទានំ	២៣៣
	ឆដំ	មាតុលុដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៣៤
	សត្តមំ	អជេលផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៣៦

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

កីកណិបុប្ផវគ្គ	យតមណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	២០៧
	ឧទកទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	២០៩
	បុទ្បិនបូបិយត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	២១១
	នទ្បិកុដិកទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៩.....	២១៧
	បិយាលផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ១០.....	២១៩

កណិការវគ្គ ទី ៥១

កណិការវគ្គ	តីណិកណិការបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	២២២
	ឯកបត្តទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	២២៨
	កាសុមារិកផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៣.....	២៣១
	អវដផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៤.....	២៣២
	ចារផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៥.....	២៣៣
	មាតុលុប្ផផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	២៣៤
	អជេលផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	២៣៦

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា

អង្កេត

កណ្តិការវគ្គ	អដ្ឋម៌	អមោរផលិយត្ថេរាបទានំ.....	២៣៧
	នវម៌	តាលផលិយត្ថេរាបទានំ	២៣៨
	ទសម៌	នាលិកេរផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៣៩

ទ្វេបញ្ញាសោ ផលទាយកវគ្គ

ផលទាយកវគ្គ	បឋម៌	កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៤២
	ទុតិយ៌	កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទានំ	២៤៣
	តតិយ៌	កោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទានំ	២៤៤
	ចតុត្ថម៌	កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.....	២៤៥
	បញ្ចម៌	នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ	២៤៧
	ឆដ្ឋម៌	អជ្ជនបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.....	២៤៨
	សត្តម៌	កុដជបុប្ផិយត្ថេរាបទានំ.....	២៤៩
	អដ្ឋម៌	យោសសញ្ញកត្ថេរាបទានំ.....	២៥១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

កណ្តាការវគ្គ	អមោរផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	២៣៧
	តាលផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៩.....	២៣៨
	នាលិកេរផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ១០.....	២៣៩

ផលទាយកវគ្គ ទី ៥២

ផលទាយកវគ្គ	កុរញ្ជិយផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ១.....	២៤២
	កបិដ្ឋផលទាយកត្ថេរាបទាន	ទី ២.....	២៤៣
	កោសុម្ពផលិយត្ថេរាបទាន	ទី ៣.....	២៤៤
	កេតកបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៤.....	២៤៥
	នាគបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៥.....	២៤៧
	អដ្ឋុនបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៦.....	២៤៨
	កុដដបុប្ផិយត្ថេរាបទាន	ទី ៧.....	២៤៩
	យោសសញ្ញកត្ថេរាបទាន	ទី ៨.....	២៥១

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា		អង្កេត
ផលទាយកវគ្គ	នវមំ សព្វផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៥២
	ទសមំ បទុមធារិយត្ថេរាបទានំ.....	២៥៧

តេបញ្ញាសោ តិណទាយកវគ្គោ

តិណទាយកវគ្គ	បឋមំ តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៥៩
	ទុតិយំ វេច្ឆកទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៦១
	តតិយំ សរណគមនិយត្ថេរាបទានំ.....	២៦២
	ចតុត្ថំ អព្ពញ្ញនទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៦៤
	បញ្ចមំ សុបដទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៦៥
	ឆដ្ឋំ ទណ្ណទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៦៦
	សត្តមំ គិរិនេលបូជកត្ថេរាបទានំ.....	២៦៨
	អដ្ឋមំ ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទានំ.....	២៦៩
	នវមំ អាមណ្ណផលទាយកត្ថេរាបទានំ.....	២៧២
	ទសមំ សុគន្ធត្ថេរាបទានំ.....	២៧៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

ផលទាយកវគ្គ	សព្វផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩.....	២៥២
	បទុមធារិយត្ថេរាបទាន ទី ១០.....	២៥៧

តិណទាយកវគ្គ ទី ៥៣

តិណទាយកវគ្គ	តិណមុដ្ឋិទាយកត្ថេរាបទាន ទី ១.....	២៥៩
	វេច្ឆិកទាយកត្ថេរាបទាន ទី ២.....	២៦១
	សរណគមនិយត្ថេរាបទាន ទី ៣.....	២៦២
	អព្ពញ្ជនទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៤.....	២៦៤
	សុបដទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៥.....	២៦៥
	ទណ្ណទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៦.....	២៦៦
	គិរិនេលបូជកត្ថេរាបទាន ទី ៧.....	២៦៨
	ពោធិសម្មជ្ជកត្ថេរាបទាន ទី ៨.....	២៦៩
	អាមណ្ណផលទាយកត្ថេរាបទាន ទី ៩.....	២៧៤
	សុគន្ធត្ថេរាបទាន ទី ១០.....	២៧៥

មាតិកាបញ្ជី

មាតិកា

អង្កេត

ចតុប្បញ្ញាសមោ កិច្ចាយនវគ្គោ

កិច្ចាយនវគ្គោ	បឋមំ	មហាកិច្ចាយនត្ថេរាបទានំ.....	២៨៦
	ទុតិយំ	វក្កលិត្ថេរាបទានំ	២៩១
	តតិយំ	មហាកបិនត្ថេរាបទានំ	២៩៨
	ចតុត្ថំ	ទព្វមល្លបុត្តត្ថេរាបទានំ.....	៣០៥
	បញ្ចមំ	កុមារកស្សបត្ថេរាបទានំ	៣១៣
	ឆដ្ឋំ	ពាហិយត្ថេរាបទានំ	៣១៩
	សត្តមំ	មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទានំ	៣២៨
	អដ្ឋមំ	ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទានំ.....	៣៣៣
	នវមំ	រាជត្ថេរាបទានំ	៣៤២
	ទសមំ	មោយរាជត្ថេរាបទានំ.....	៣៤៨

បញ្ចបញ្ញាសោ ភិទ្ធិយវគ្គោ

ភិទ្ធិយវគ្គោ	បឋមំ	លកុណ្ណកភិទ្ធិយត្ថេរាបទានំ.....	៣៥៥
	ទុតិយំ	កង្ខារវេតត្ថេរាបទានំ.....	៣៦១

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

កិច្ចាយនវគ្គ ទី ៥៤

កិច្ចាយនវគ្គ	មហាកិច្ចាយនត្ថេរាបទាន	ទ	១.....	២៨៦
	វគ្គលិត្ថេរាបទាន	ទ	២.....	២៩១
	មហាកបិនត្ថេរាបទាន	ទ	៣.....	២៩៨
	ទព្វមល្មបុត្តត្ថេរាបទាន	ទ	៤.....	៣០៥
	កុមារកស្សបត្ថេរាបទាន	ទ	៥.....	៣១៣
	ពាហិយត្ថេរាបទាន	ទ	៦.....	៣១៩
	មហាកោដ្ឋិកត្ថេរាបទាន	ទ	៧.....	៣២៨
	ឧរុវេលកស្សបត្ថេរាបទាន	ទ	៨.....	៣៣៣
	រាជត្ថេរាបទាន	ទ	៩.....	៣៤២
	មោយរាជត្ថេរាបទាន	ទ	១០.....	៣៤៨

ភិទ្ធិយវគ្គ ទី ៥៥

ភិទ្ធិយវគ្គ	លកុណ្ណកភិទ្ធិយត្ថេរាបទាន	ទ	១.....	៣៥៥
	កង្ខារវេវតត្ថេរាបទាន	ទ	២.....	៣៦១

មាតិកាបញ្ជីនិ

មាតិកា

អង្កេត

ភិទ្ធិយវគ្គ	តតិយំ	សីវលិត្ថេរាបទានំ	៣៦៥
	ចតុត្ថំ	វង្គីសត្ថេរាបទានំ	៣៧៣
	បញ្ចមំ	នន្ទកត្ថេរាបទានំ	៣៨២
	ឆដ្ឋំ	កាឡុទាយិត្ថេរាបទានំ	៣៨៧
	សត្តមំ	អភិយត្ថេរាបទានំ	៣៩២
	អដ្ឋមំ	លោមសតិយត្ថេរាបទានំ	៣៩៨
	នវមំ	វេនវច្ឆត្ថេរាបទានំ	៤០៣
	ទសមំ	ចូឡសុគន្ធត្ថេរាបទានំ	៤០៧

សន្និក្ខប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

ទំព័រ

ភិទ្ធិយវគ្គ	សីវលិត្ថេរាបទាន	ទ	៣.....	៣៦៥
	វង្គីសត្ថេរាបទាន	ទ	៤.....	៣៧៣
	នន្ទកត្ថេរាបទាន	ទ	៥.....	៣៨២
	កាឡុទាយិត្ថេរាបទាន	ទ	៦.....	៣៨៧
	អភិយត្ថេរាបទាន	ទ	៧.....	៣៩២
	លោមសតិយត្ថេរាបទាន	ទ	៨.....	៣៩៨
	វនវច្ឆត្ថេរាបទាន	ទ	៩.....	៤០៣
	ចូឡុសុគន្ធត្ថេរាបទាន	ទ	១០.....	៤០៧

